

JOMALA KOMMUN

BUDGET ÅR 2025

Ekonomiplan 2026-2027

Behandlad av kommunstyrelsen den 28 oktober 2024 § XXX
Föreslagen av kommunstyrelsen den XX november 2024 § XXX
Antagen av kommunfullmäktige den XX december 2024 § XX

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Allmänna motiveringar

Kommundirektörens översikt	1
Allmänna budgetdirektiv och detaljmotiveringar	2
Sammandrag av budgetförslaget	2
Sammandrag av investeringsbudget.....	4
Kommunens verksamhetsidé och mål	4
Kommunfullmäktiges uppdrag till styrelse och förvaltningar.....	5
Befolkning.....	6
Ekonomi.....	7
Personal.....	8
Miljönyckeltal	10

Detaljmotiveringarna, driftshushållningen 11 |

Sammandrag av driftsramarna	12-17
Ramen för centralförvaltningen	18
Ramen för socialvården	23
Ramen för äldreförvaltningen	25
Ramen för lågstadieskolorna	32
Ramen för högstadieundervisningen inkl. träningsundervisningen	38
Ramen för fritidshemsverksamheten	40
Ramen för barnomsorgen	43
Ramen för biblioteksförvaltningen	53
Ramen för fritidsförvaltningen	55
Ramen för kommunens räddningsväsende	59
Ramen för Ålands räddningsmyndighet.....	61
Ramen för tekniska förvaltningen.....	63
Ramen för affärsverksamheten	72
Ramen för byggnämnden	74

Detaljmotiveringarna, investeringarna 76 |

Sammandrag över investeringarna	75-146
---------------------------------------	--------

Detaljmotiveringarna, finansieringsdelen 147 |

Skatteinkomster och landskapsandelar	148-152
Resultaträkning	153
Finansieringskalkyl	154
Balansräkning	155

BUDGET 2025

Kommundirektörens översikt

Budget 2025 är en minusbudget. Kommunens kostnader har ökat de senaste åren som en följd av ny lagstiftning och en ökad investeringstakt beroende på både uteblivna tidigare investeringar och på vissa områden ökad ambitionsnivå. Fortfarande ersätter inte landskapsandelssystemet rättvist en växande kommun med ung befolkning. Myten om att det är ekonomiskt lönsamt att växa är stark trots att det på kort och medellång sikt snarare belastar ekonomin.

Kommunen måste inom de kommande åren sätta ekonomin i balans. Detta kommer sannolikt att kräva att man tittar på intäkterna, att man hitta effektiviseringar och att man är beredd att sänka ambitionsnivån på vissa områden.

Redan i budget 2024 skrev jag att kommunen kommer att behöva höja skatten för att balansera budgeten långsiktigt. Föreliggande budget bygger på antagandet att kommunfullmäktige höjer inkomstskatten med 1 procentenhet för 2025. Trots det motsvarar inte årsbidraget avskrivningarna.

Vidare ges förvaltningen i uppdrag att senast i maj 2025 återkomma till kommunstyrelsen med förslag på hur kostnaderna kan sänkas för 2026, inkluderat förslag som sänker servicenivån.

Christian Dreyer
Kommundirektör

Allmänna budgetdirektiv och detaljmotiveringar

Budgetdirektiven som godkändes av kommunstyrelsen den 17 juni 2024 § 123 sattes till en driftsramsökning om 10,64 % mot bokslut 2023.

Bindningsnivå och omdisponeringsrätt

Budgeten är bindande på respektive rams nivå. Förvaltningschef får omdisponera inom respektive driftsram men inte mellan ramar. Kommunstyrelsen får omdisponera mellan driftsramar och inom investeringsbudgeten. Omdisponeringar på upp till 10 000 euro inom drifts- såväl som investeringsbudget får göras av kommundirektören.

Budgetdirektiv

Budgeteringsarbetet utgick från den lagstadgade verksamheten för att därefter se på möjligheten att bibehålla icke lagstadgad service på nuvarande nivå. Nya anslag och volymförändringar motiveras och beskrivs under respektive ram. Äskanden om anslag för nya verksamheter, tjänster och/eller arbetsavtal motiveras särskilt. Förvaltningarna beslutar själva om fördelning av ansvar och befogenheter inom respektive förvaltning och om vem som ska vara anslagsansvarig. Den budgetansvariga har rätt att överlåta attesteringen av fakturorna till annan person inom verksamheten. Det är dock alltid den budgetansvariga som ansvarar för enhetens alla kostnader respektive intäkter.

Löner och arvoden samt sociala kostnader

Till 2024 justerades arvoden till förtroendevalda. Även i år budgeteras det för möjlighet att tillsätta tillfälliga kommittéer under kommunstyrelsen. Utöver sammanträdesarvodet erläggs ersättning till de förtroendevalda för resekostnader eller andra direkta utgifter i samband med skötseln av förtroendeuppdraget. Grunderna för arvode fastställs i särskild arvodesstadga.

Avgiftsprocenten för de sociala kostnaderna och pensionskostnaderna beräknas enligt följande:

	2023	2024	2025
KomPL-avgift	16,85 %	17,10 %	16,84 %
ArPL-avgift	16,85 %	16,94 %	18,07 %
STPL (lärarnas pensionsavgift)	18,20 %	18,20 %	18,20 %
Socialförsäkringsavgifter	4,08 %	3,84 %	2,93 %
Kilometerersättning/km	0,44 €	0,46 €	0,57 €

Kostnaden för utjämningsavgiften (tidigare pensionsutgiftsbaserad avgift) budgeteras på de enskilda anslagsområdena utefter andel budgetmedel. Avgiftens fördelningsgrund gjordes om 2023 och fördelas enligt finansieringskraft. Jomala kommun har utgått från ett av Keva beräknat belopp för 2025 vilket beräknas öka med 120 % i.o.m. förändringarna i finansieringen till följd av vårdreformen i Finland.

Sammandrag av budgetförslaget

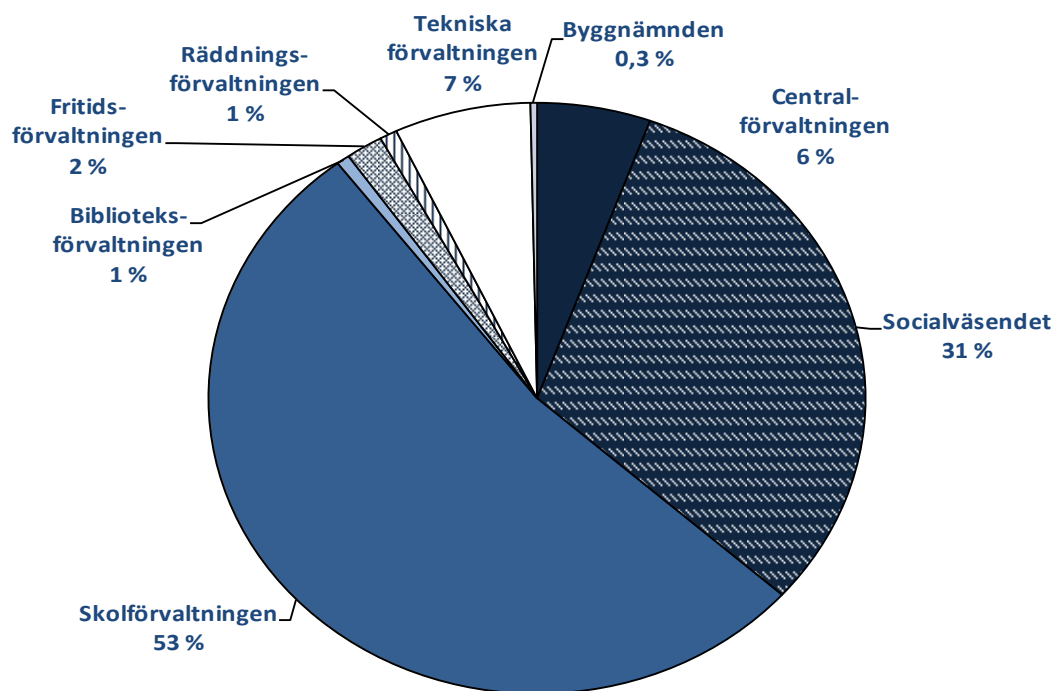
Föreliggande budget bygger liksom senaste budgetar på en långt driven rambudgetering för driften, där förvaltningarna ges stora befogenheter att omdisponera anslag inom sitt verksamhetsområde. I budgeten beräknas driftskostnaderna öka med 3 302 010 euro eller 11,26 % jämfört med budget för 2024. Ökningen på utgiftssidan beror främst på ökade behov inom lagstadgad verksamhet samt inflation. För att undvika ofinansierad tilläggsbudget under 2025 finns 100 000 euro budgeterat för kommunstyrelsens dispositionsmedel och 10 000 som kommundirektörens dispositionsmedel.

Tabell 1. Sammandrag av 2025 års budget

	BOKSLUT 2023 netto	BUDGET 2024 netto	Förändr. i % 2023-2024	BUDGET 2025	Förändr. i % 2024-2025	Rel. andel i % 2025	Andel/ skattesats
Centralförvaltningen	-1 301	-1 549	19,1 %	-1 838	18,7 %	6 %	0,92
Socialväsendet	-8 841	-9 118	3,1 %	-10 174	11,6 %	31 %	5,11
Skolförvaltningen	-15 327	-16 156	5,4 %	-17 407	7,7 %	53 %	8,75
Biblioteksförvaltningen	-190	-200	5,2 %	-211	5,4 %	1 %	0,11
Fritidsförvaltningen	-587	-579	-1,3 %	-597	3,1 %	2 %	0,30
Räddningsförvaltningen	-229	-211	-8,0 %	-284	34,9 %	1 %	0,14
Tekniska förvaltningen	-1 758	-1 607	-8,6 %	-2 207	37,4 %	7 %	1,11
Byggnämnden	-105	-109	3,8 %	-103	-5,6 %	0 %	0,05
Affärsverksamheten	303	209	-30,9 %	200	-4,5 %	0 %	0,00
Driftshushållning netto	-28 035	-29 320	4,6 %	-32 622	11,3 %	100 %	16,50

Diagram 1. Procentuell fördelning av driftsramar 2025

Budgeten bygger på en inkomstskattesats om 17,50 procent och en oförändrad allmän fastighetsskatt om 0,30 % samt bibehållen nivå på övriga fastighetsskatter. Prognosen för den beskattningsbara förvärvsinkomsten har tagits fram utifrån uppgifter från ÅSUB tillsammans med kalkyler från Finlands kommunförbund. Kommunalskatten förväntas återhämta sig för att falla in i sin linjära trendlinje och med en procentenhetshöjning beräknas en ökning om 4 757 311 euro eller 23,90 % i jämförelse med budget 2024. Totalsumman av de övriga skatteintäkterna samt landskapsandelarna beräknas öka med 836 624 euro eller 9,70 %. Årsbidraget är beräknat till ett plus om 1 085 715 euro men räkenskapsperioden uppvisar ett underskott om 938 611 euro. Resultatet för 2025 förväntas bli i linje med prognosen i VEP 2025-2026.

Sammandrag av investeringsbudget

Nya investeringar medför ökade avskrivningar och ofta även ökade driftskostnader. En framflyttning av investeringsprojekt innebär en tillfällig inbesparing samtidigt som en framflyttning delvis innebär att man bygger upp en större investeringssskuld.

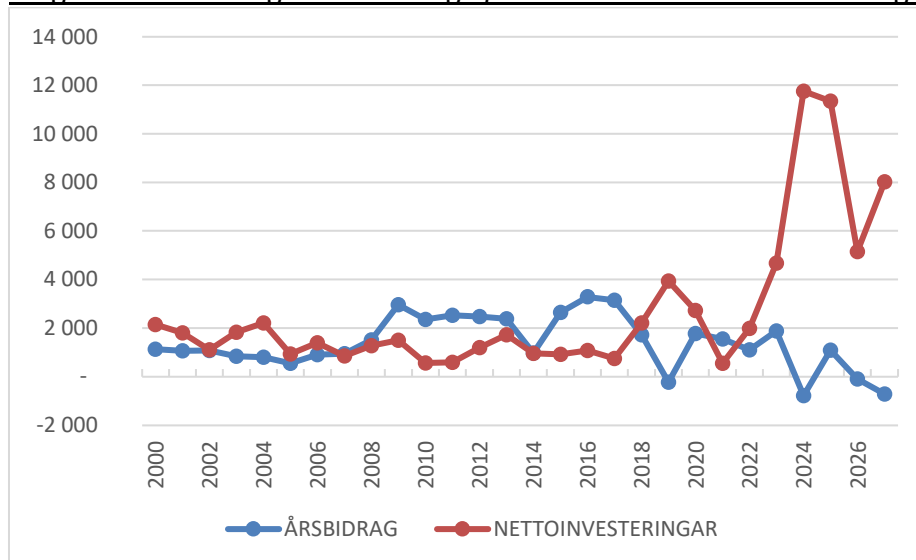
Investeringsbudgeten bör utgå ifrån att visa en realistisk bild av kommunens förväntade verkställande av investeringsprojekt. En för offensiv investeringsbudget kan resultera i ett släptåg av investeringsåtaganden vilken kan skapa en otydlig bild av kommunens ekonomiska mående för planperioden.

Nettobeloppet för investeringarna i budget 2025 utgör 11 345 600 euro, att jämföra med 11 754 415 euro i budget 2024.

Årsbidragets utveckling i förhållande till nettoinvesteringarna

Av nedanstående diagram framgår hur årsbidraget utvecklats i förhållande till nettoinvesteringarna. Under 2025 beräknas nettoinvesteringarna endast täckas till liten del av årsbidraget och till större delen av lånade medel.

Diagram 2. Årsbidragets utveckling i jämförelse med nettoinvesteringar

Kommunen planerar att uppta lån för samtliga investeringarna 2025.

Kommunens verksamhetsidé och mål

Kommunen ska i enlighet med kommunallagen (ÅFS 1997:73) i all sin verksamhet sträva efter att främja kommuninvånarnas välfärd och en ekonomisk och ekologisk hållbar utveckling inom kommunen. Kommunens verksamhetsidé finns inskriven i kommunens förvaltningsstadga och lyder enligt följande:

Kommunen ska i samråd med invånarna skapa och upprätthålla förutsättningar för att, inom ramen för befintliga resurser, på ett möjligast rationellt och effektivt sätt producera kommunal samhällsservice som motsvarar efterfrågan. I sin verksamhet eftersträvar kommunen en ekologisk, ekonomisk, kulturell och socialt hållbar utveckling med ett särskilt ansvar för kommande generationer. Kommunen ska i sin verksamhet eftersträva en god och frisk miljö, där det är hälsosamt och trivsamt att bo och vistas.

Kommunfullmäktiges uppdrag till styrelse och förvaltningar

Övergripande uppdrag

Alla förvaltningar inom kommunen ska om ändamålsenligt upphandla externa tjänster. Förvaltningarna skall också samarbeta för att koordinera inköp av tjänster, material o dyl. för att uppnå inbesparingar.

Kommunstyrelsen

Förvaltningen får i uppdrag att under första kvartalet 2025 ta fram förslag på inbesparingsförslag inför 2026. Förslagen ska baseras på en omvärldsjämförelse och bör innehålla både effektiviseringsförslag och förslag som innebär en sänkning av servicenivån. Förslagen ska presenteras för kommunstyrelsen under kvartal 2 före det att kommunstyrelsen behandlar budgetramar för 2026.

BUDGETFÖRUTSÄTTNINGAR

Befolkning

Kommunens befolkningstal har periodvis ökat kraftigt under senare år. Den 31 december 2023 uppgick befolkningstalet till 5698 personer. I nedanstående tabell finns befolkningstalets utveckling redogjord för åren 2013 - 2023.

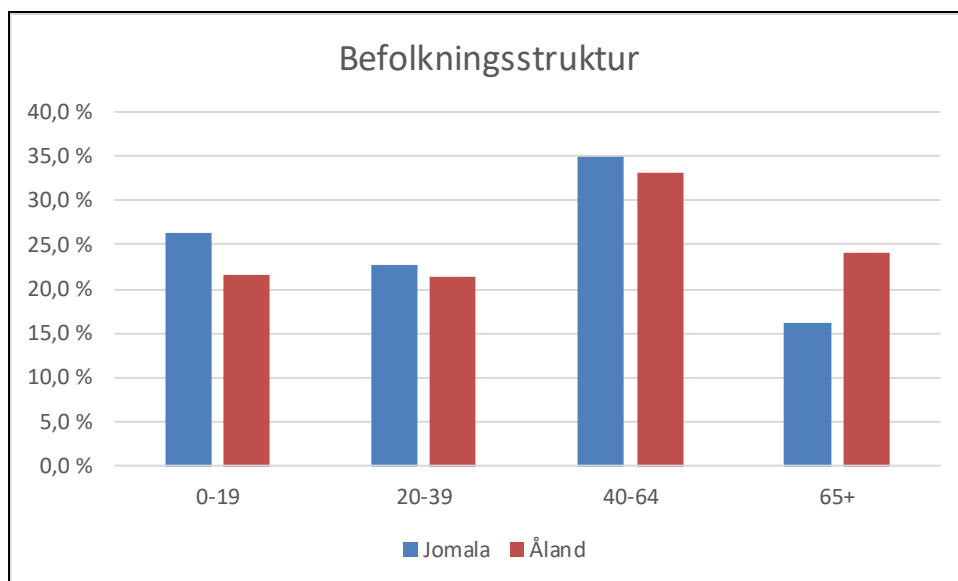
Tabell 2. Befolkningstalets utveckling sedan 2013

Årtal	Befolkningstal	Förändring i antal	Förändring i %
2013	4 424	69	1,58 %
2014	4 560	136	3,07 %
2015	4 648	88	1,93 %
2016	4 757	109	2,35 %
2017	4 859	102	2,14 %
2018	5 032	173	3,56 %
2019	5 233	201	3,99 %
2020	5 383	150	2,87 %
2021	5 512	129	2,40 %
2022	5 610	98	1,78 %
2023	5 697	87	1,55 %

Jomala hade vid utgången av augusti 2024 5757 invånare. Om kommunen fortsatt planlägger attraktiva tomter i samarbete med den privata marknaden och levererar god service kan befolkningen antas fortsätta växa med mellan 100 och 200 invånare per år i genomsnitt. Med denna befolkningstillväxt följer både ökade kostnader i form av serviceutbyggnad och nya intäkter i form av skatter.

Kommunen har en högre andel befolkning i åldersgrupperna 0-19 år, 20-39 år och 40-64 år än övriga Åland. Antal äldre (65+) är däremot färre än genomsnittet på Åland.

Diagram 3. Åldersstruktur per 31.12.2023

Barnomsorg

Befolkningsprognosen visar på en ökning av antalet barnfamiljer i kommunen. Under 2025 utökas antalet barnomsorgsplatser avsevärt då Möckelö daghem och Vikingens utbyggnad kommer stå färdiga.

Skola

Behovet av skolplatser är förhållandevis stabilt under de kommande åren. Däremot sker en förskjutning av *var* platser behövs.

Äldreomsorg

Kommunen behöver, trots en relativt ung befolkning, räkna med ett ökat tryck inom äldreomsorgen. Behovet av äldreomsorgsplatser har ökat under 2023–2024. Den stigande livslängden ställer även nya typer av krav på äldreomsorgen. Kommunen arbetar med att ta fram lösningar för sitt framtida servicebehov.

Ekonomi

Driftshushållning

Kommunen strävar efter att inte utöka resurserna mer än absolut nödvändigt för att producera lagstadgad service av god kvalitet. Det finns dock en driftsskuld i bemärkelsen att de investeringar som gjorts och planeras också innebär ett framtida åtagande i form av skötsel och underhåll. Löneutvecklingen är naturligtvis också en avgörande del av kommunens driftskostnader. Den beräknade löne- och övriga kostnadsutvecklingen för 2026 och 2027 är 3,12 procent respektive 3,35 % och baserar sig på en uppskattad löne- och inflationsutveckling.

Skatteintäkter

Inkomstskattesatsen är 17,50 procent. Om utvecklingen av skatte- och andra inkomster understiger eller överstiger planens prognos måste givetvis alltid omvärderingar göras i samband med antagande av respektive års budget.

Förändringspåverkan av inkomstskattesats		
1	procentenheter	1 298 010 euro
0,5	procentenheter	649 005 euro
0,25	procentenheter	324 502 euro

Den allmänna fastighetsskatten är för närvarande 0,30 procent, fastighetsskatten för fritidsbostäder 0,90 procent och för fastigheter som används som stadigvarande bostäder 0,00 procent.

Samfundsskatten är svår att förutse på grund av osäkerheten om den framtida samhällsekonomi. Kommunen förlitar sig i stort till givna prognoser från Finlands kommunförbund, vilka baserar sig på uppgifter från finansministeriet, när det kommer till samfundsskatten.

Som ett led i att bibehålla en god skattekraft arbetar kommunen aktivt med markplaneringsfrågor för att säkerställa att företag ges möjlighet till etablering och utveckling i kommunen samt att nya bostadstomter tillhandahålls.

Landskapsandelar

Basbeloppen i landskapsandelssystemet räknas upp för 2025. Landskapsregeringen har meddelat att de åländska resekostnad- och grundavdraget ska kompenseras till 60 procent vilket är en minskning från tidigare men åtgärden kompenseras genom att sjukkostnadsavdraget tas bort.

Investeringar

Kommunen har en tämligen offensiv inställning till investeringar eftersom det kan konstateras att med en stark befolkningstillväxt uppstår behov av att investera för serviceproduktion.

Kommunens lån och skuldsättning

Utvecklingen av kommunens lån och skuldsättning framgår i finansieringsdelen. Kommunen är sedan 2013 skuldfri. Dock har kommunen tidigare budgeterat för lån 2024 och fortsätter budgetera för lån 2025 för att säkerställa ett friktionsfritt verkställande av investeringsprojekt.

Personal

Jomala kommuns viktigaste styrdokument för skapandet av ett gott arbetsklimat är det personalpolitiska programmet som grundar sig i kommunens vision och målsättningar. Det personalpolitiska programmet anger de gemensamma ramarna för kommunens personalpolitik och ligger till grund för våra ställningstaganden och handlingar. I kommunen eftersträvas ett ledarskap som är väl förankrat i verksamheternas förutsättningar och tydliga villkor för medarbetare.

Lönepolitik

Kommunernas tjänste- och arbetskollektivavtal är i kraft till 30 april 2025.

Kommunens lönesättningssystem är uppbyggt i enlighet med kollektivavtalen AKTA, UKTA samt TS. Lönesättningen ska göras på ett konsekvent sätt och ha sin grund i klara och tydliga lönesättningsprinciper.

Arbetshälsa

I den lagstadgade företagshälsovården ingår bland annat arbetsplatsbesök och hälsoundersökningar. Det förebyggande arbetshälsoarbetet är viktigt för att skapa förutsättningar en god arbetsplatsmiljö och produktivitet men också för att undvika sjukfrånvaro och tidiga pensionsavgångar. Därutöver erbjuder kommunen de anställda möjlighet att vid behov snabbt kunna uppsöka läkare genom allmänläkartjänster. Arbetarskyddskommissionen upprätthåller samarbetet mellan arbetsgivare och arbetstagare.

Rekrytering

Kommunen har en relativt ung arbetsstyrka, men ett flertal pensionsavgångar är på kommande. Kommunen växer dessutom inom personalintensiva sektorer. Detta gör att det blir allt viktigare för kommunen att konkurrera om arbetskraften både då det gäller nyrekrytering och då det gäller att behålla nuvarande personal. Därmed är det viktigt att kommunen är känd som en attraktiv arbetsgivare som satsar på sina medarbetare, är en jämställd organisation, utvecklar medarbetarnas kompetens samt uppmuntrar och stöder medarbetarnas friskvård. Genom att i ledarskapet värdesätta arbetarskyddsfrågor,

arbetshälsofrågor, kollektivavtalsfrågor och kommunens interna personaldirektiv stärks kommunens varumärke som attraktiv arbetsgivare.

Personalutveckling

Ändringar beskrivna nedan utgår från de detaljmotiveringar och förslag till budgeterade personaländringar som finns beskrivna under förvaltningarnas respektive resultatområden.

Årsverken, förändring budgetåret		
Befattning		Område
1,00	Ekonom	Centralförvaltning
1,00	Vårdkoordinator	Äldreomsorgsförvaltning
0,09	Hemserviceledare	Äldreomsorgsförvaltning
0,82	Närvårdare	Äldreomsorgsförvaltning
0,50	Speciallärare	Vikingaåsens skola
1,14	Elevassistenter	Vikingaåsens skola
0,33	Skolsekreterare	Vikingaåsens skola
0,25	Barnskötare	Fritidshemsverksamhet
0,13	Föreståndare	Fritidshemsverksamhet
0,25	Barnomsorgschef	Barnomsorg
0,25	Byråsekreterare	Barnomsorg
1,00	Administrativ föreståndare	Barnomsorg
7,00	Lärare i barnomsorg	Barnomsorg
10,22	Barnskötare	Barnomsorg
0,04	Assistent	Barnomsorg
1,00	Kock	Barnomsorg
1,37	Köksbiträde	Barnomsorg
1,00	Städare	Barnomsorg
0,05	Skolbiblioteksbiträde	Bibliotek
0,10	Vikarierande biträde	Bibliotek
0,53	Ungdomsledare	Fritidsförvaltning
0,40	Brandmästare	Ålands Räddningsmyndighet
0,25	Biträdande teknisk chef	Tekniska förvaltningen
1,00	Parkbiträde	Tekniska förvaltningen
-0,50	Bokförare	Centralförvaltning
-0,94	Klasslärare/timlärare	Vikingaåsens skola
-0,40	Städare	Vikingaåsens skola
-0,20	Elevassistenter	Södersunda skola
-0,28	Assistent	Fritidshemsverksamhet
27,40	Förändring årsverken	

Miljönyckeltal

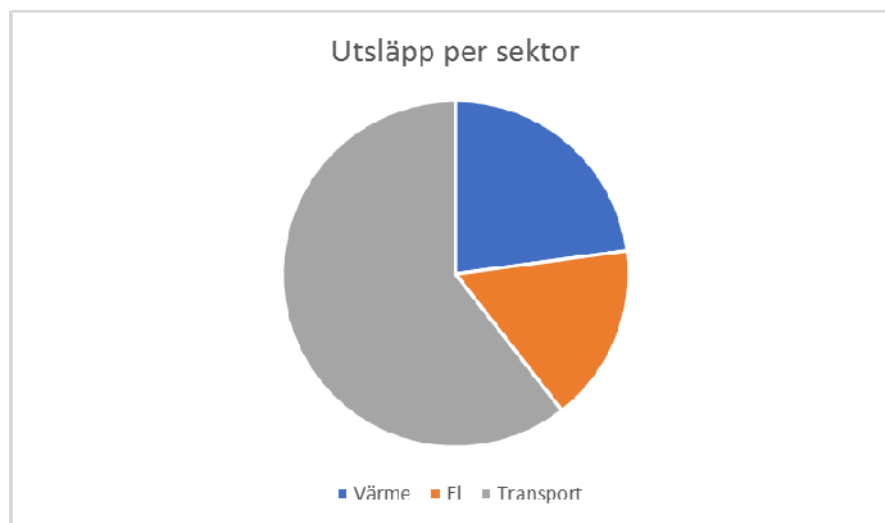
Jomala kommun hade 2023 en total elenergiförbrukning om 2 690 MWh (2 690 MWh 2022) och då kommunen har "grön el" – stämmer detta faktiskt?, vill minnas man bytte till vanlig har energin producerats med förnyelsebar energi. Solcellerna vid kommunkansliet och Rönngården producerade tillsammans 53,55 MWh varav 47,49 MWh kunde förbrukas av fastigheterna. Under juni månad stod solcellerna vid kansliet för 56,5 % av fastighetens elförsörjning och vid Rönngården för 37,2 %.

Under augusti månad installerades även solceller med en totalt effekt om 24 kWp vid Sviby daghem.

Oljeförbrukningen 2023 var 2,0m³ (2,0m³ 2022) och CO₂ utsläppen för uppvärmning av fastigheter resulterade i 13,1 ton och för elförbrukningen 9,5 ton.

Förbrukningen av fjärrvärme var 2022 totalt 1 582 MWh, varav Jomala Energi Ab levererade 1 286 MWh och Mariehamns Energi Ab 296 MWh. Antalet körda kilometer inom förvaltningen var 2022 totalt 215 886 km (187 276 km 2021) och utsläppet av CO₂ uppskattats till 34,7 ton. Kommunens elbil hade under 2022 förbrukat 3 040 kWh för laddning.

Totalt hade kommunen under 2022 ett CO₂ utsläpp om 57,3 ton där uppvärmning av fastigheter stod för 23 %, transporter för 61 % och elförbrukningen för 16 %.

Målsättningen för 2025 är att Jomala kommun fortsättningsvis skall försöka hålla ner CO₂ utsläppet per kommuninvånare genom att:

- Minska energiförbrukningen i fastigheter genom att systematiskt byta ut befintlig belysning till bättre anpassade belysningsarmaturer som förbrukar mindre ström.
- Förse flera fastigheter med solceller och vidare undersöka system som kan bidra till energibesparingar.
- Minimera användningen av eldningsolja i fastigheter.
- Vid inköp av fordon och maskiner välja el eller hybrid som drivkälla och övergå mera mot batterimaskiner där det är möjligt.

DETALJMOTIVERINGAR

DRIFTSHUSHÅLLNINGEN

*Observera att i ekonomiplanen visas endast de anslag som avviker från budget.

RAMAR 2025		2023	2024	RAM-	Förvaltn.	2026	2027
		BOKSLUT	BUDGET	BUDGET	budget 2025	VEP	VEP
C110 Centralförvaltningen							
11001	Lagtings- och kommunalval		-7				
11002	Statliga val		-1				
12001	Revision		-9	-9	-10		
13101	Kommunfullmäktige		-28	-35	-38		
13102	Kommunstyrelsen		-173	-297	-304		
13103	Kommunkansliet		-535	-567	-593	-30	
13104	Övrig allmän förvaltning		-141	-258	-258		-69
13105	Beskattnig		-45	-66	-80		
13106	Tillfälliga kommitteer		-29	-1	-6		
13107	Ålands kommunförbund		-15	-16	-18		
13108	Allmänna understöd		-1	-1	-1		
13201	Personalförvaltning		-4	-17	-43		
13202	Personalrekreation		-15	-14	-16		
13203	Företagshälsovård		-32	-31	-46	-1	
14001	Sysselsättningsåtgärder		-2	-5	-2		
14003	Medborgarinstitutet		-99	-100	-85		
15001	Egen planläggning		-138	-97	-274		
16201	Lant- och skogsbruk		-28	-33	-64		
	Beräknad löne- och inflationsjustering					-57	-64
Allmän förvaltning totalt		-1301	-1549	-1608	-1838	-1926	-2060
			19,1 %	3,8 %	18,7 %	4,8 %	6,9 %

200 SOCIALVÄSENDET		2023	2024	RAM-	Förvaltn.	2026	2027
		BOKSLUT	BUDGET	BUDGET	budget 2025	VEP	VEP
C210 Socialvård							
C215 Anstaltsvård handikappade							
21501	Kommunernast socialtjänst (f.d. Ålands omsorgsf	-5298	-5406		-5837	-250	-92
C215 Anstaltsvård handikappade Summa		-5298	-5406		-5837		
	Beräknad löne- och inflationsjustering					-182	-210
Socialvård totalt		-5304	-5406	-5563	-5837	-6269	-6571
			1,9 %	2,9 %	8,0 %	7,4 %	4,8 %

	2023 BOKSLUT	2024 BUDGET	RAM- BUDGET	Förvaltn. budget 2025	2026 VEP	2027 VEP
C220 Äldreförvaltning						
C221 Anstaltsvård för äldre						
22101 Oasen k.f.	-2748	-2829		-3139	-514	
C221 Anstaltsvård för äldre Summa	-2820	-2829		-3139	-514	
C222 Hemservice						
22201 Hemvården	-382	-477		-505		
22202 Stödtjänster	-4	11		-18		
C222 Hemservice Summa	-386	-466		-522		
C223 Annan service för äldre						
22301 Närståendevård från 65	-131	-174		-248		
22304 Avlastning från 65	-6	-8		-4		
22311 Servicehus/hemvårdscentral	-27	-29		-37		
22312 Annan boendeservice	-96	-114		-234	-84	
22314 Äldreomsorg på distans	12					
C223 Annan service för äldre Summa	-249	-325		-524	-84	
C224 Administration						
22401 Äldreomsorgsförvaltning	-81	-93		-152		
C224 Administration Summa	-81	-93		-152		
Beräknad löne- och inflationsjustering					-135	-170
Äldreomsorg totalt	-3536	-3712	-4221	-4337	-5070	-5240
		5,0 %	13,7 %	16,8 %	16,9 %	3,3 %
Beräknad löne- och inflationsjustering soc.förvaltningen totalt					-318	-380
Socialväsendet totalt	-8841	-9118	-9783	-10174	-11339	-11811
		3,1 %	7,3 %	11,6 %	11,5 %	4,2 %

300 BILDNINGSVÄSENDET						
	2023	2024	RAM-	Förvaltn.	2026	2027
	BOKSLUT	BUDGET	BUDGET	budget 2025	VEP	VEP
C310 Skolförvaltningen						
C311 Ramen för lågstadiet						
31102 Vikingaåsens skola	-3047	-3214		-3256	-60	
31103 Södersunda skola	-1075	-1122		-1199	-60	-225
31104 Skolgång i annan kommun	-1569	-1487		-1631	28	88
C311 Ramen för lågstadiet Summa	-5691	-5823		-6086	-93	-137
C312 Ramen för högstadiet						
31201 Högstadieundervisning	-3111	-3247		-3542	126	28
31202 Träningsundervisningen	-469	-544		-572		
C312 Ramen för högstadiet Summa	-3580	-3791		-4113	126	28
C313 Fritidshemsverksamheten						
31301 Fritidshem Humlan	-88	-91		-96		
31302 Fritidshem Södersunda	-59	-68		-82	-25	
31303 Fritidshem Ugglan	-13	-19		-20		
31304 Specialfritidshem	-161	-177		-193		
C313 Fritidshemsverksamheten Summa	-322	-355		-392	-25	
C314 Barnomsorg						
31400 Barnomsorgsförvaltningen	-908	-1030		-1004		
31401 Hemvårdsstöd	-549	-615		-380		
31410 Trollsländan daghem	-1030	-1063		-1152		
31411 Överby daghem	-443	-487		-499		
31412 Österkulla daghem	-931	-974		-943		
31413 Gottby daghem	-237	-264		-285		
31414 Sviby daghem	-1083	-1097		-1190		-15
31415 Vikingen daghem	-484	-578		-658	-220	
31416 Möckelö Strand daghem				-629		
31420 Familjedagvård	-11	-19		-23		
31430 Kyrkoby lekpark	-28	-31		-26	15	
31431 Gottby lekpark	-31	-31		-26	15	
C314 Barnomsorg Summa	-5735	-6187		-6815	-190	-15
Beräknad löne- och inflationsjustering - Lågstadiet					-190	-213
Beräknad löne- och inflationsjustering - Högstadiet					-128	-138
Beräknad löne- och inflationsjustering - Fritidshemsverksamheten					-12	-14
Beräknad löne- och inflationsjustering - Barnomsorgen					-213	-242
Lågstadiet totalt	-5691	-5823	-6142	-6086	-6369	-6719
		2,3 %	5,5 %	4,5 %	4,6 %	5,5 %
Högstadiet totalt	-3580	-3791	-3758	-4113	-4116	-4226
		5,9 %	-0,9 %	8,5 %	0,1 %	2,7 %
Fritidshemsverksamheten totalt	-322	-355	-394	-392	-429	-444
		10,3 %	11,1 %	10,5 %	9,5 %	3,3 %
Barnomsorgen totalt	-5735	-6187	-6843	-6815	-7218	-7474
		7,9 %	10,6 %	10,1 %	5,9 %	3,6 %
Skolförvaltningen totalt	-15327	-16156	-17137	-17407	-18131	-18863
		5,4 %	6,1 %	7,7 %	4,2 %	4,0 %

	2023	2024	RAM-	Förvaltn.	2026	2027
	BOKSLUT	BUDGET	BUDGET	budget 2025	VEP	VEP
C320 Biblioteksförvaltningen						
32001 Bibliotek	-190	-200		-211		
Beräknad löne- och inflationsjustering					-7	-7
Biblioteks- och kulturförv. totalt	-190	-200	-205	-211	-217	-225
		5,2 %	2,4 %	5,4 %	3,1 %	3,3 %
	2023	2024	RAM-	Förvaltn.	2026	2027
	BOKSLUT	BUDGET	BUDGET	budget 2025	VEP	VEP
C330 Fritidsförvaltningen						
33101 Fritidsförvaltning	-72	-63		-74		
33201 Idrottsverksamhet	-212	-223		-226		
33202 Vikingahallen	-60	-67		-83		
33203 Vikingavallen	-170	-149		-118		-80
33206 Vikingagården sporthall	24	28		28		
33302 Ungdomsarbete	-97	-106		-124		
Beräknad löne- och inflationsjustering					-19	-21
Fritidsförvaltningen totalt	-587	-579	-574	-597	-616	-716
		-1,3 %	-0,9 %	3,1 %	3,1 %	16,3 %

400 TEKNISKA SEKTORN						
	2023	2024	RAM-	Förvaltn.	2026	2027
	BOKSLUT	BUDGET	BUDGET	budget 2025	VEP	VEP
C410 Tekniska förvaltningen						
C411 Förvaltning						
41101 Tekniska förvaltningen	-185	-210		-154		-29
41102 Gemensamma och fördelade kostnader	-7	-8		-17		
C411 Förvaltning Summa	-192	-218		-172		-29
C412 Trafikleder och vägar						
41201 Gator	-135	-89		-146		
41202 Kommunalvägar	-78	-57		-117		
41203 GC-leder	-53	-35		-55	-2	-3
41204 Privatvägars underhåll	-18	-16		-2		
41205 Vägbelysning	-118	-114		-107	-10	-10
41206 Understöd kollektivtrafik		-1				
C412 Trafikleder och vägar Summa	-403	-312		-426	-12	-13
C413 Områden och underhåll						
41301 Parker och övriga allmänna områden	-69	-64		-126		
41302 Arrendetomter	13	9		9		
C413 Områden och underhåll Summa	-56	-55		-117		
C414 Byggnader						
41401 Kommunalgården	-64	-85		-146		
41402 Allegården	11	5		6		
41403 Gottby daghem	-31	-29		-46	-10	10
41405 Trollsländan daghem	-41	-44		-64	-10	10
41406 Diamanten	-17	-20				
41407 Överby daghem	-74	-73		-142		
41408 Rönngården	-26	-38		-80		-10
41409 Österkulla daghem	-86	-84		-141		-10
41410 Safiren	-82	-69		-102		15
41411 Lyckan fastighet	-9					
41414 Rubinen	-26	-14		-19		
41415 Vikingaåsen fastighetsförvaltning	-271	-190		-329		
41416 Södersunda skola fastighetsförvaltning	-125	-168		-135		
41417 Vikingagården	-265	-213		-251	28	
41418 Möckelö daghemsfastighet				-45		
C414 Byggnader Summa	-1107	-1022		-1493	8	-25
Beräknad löne- och inflationsjustering					-69	-76
Tekniska förvaltningen totalt	-1758	-1607	-1569	-2207	-2281	-2424
		-8,6 %	-2,4 %	37,4 %	3,3 %	6,3 %

	2023 BOKSLUT	2024 BUDGET	RAM- BUDGET	Nämndens budget 2025	2026 VEP	2027 VEP
C420 Brand- och räddningsväsendet						
C421 Kommunens räddningsväsende						
42001 Gemensam brandnämnd						
42002 Kommunens brandväsende	-216	-173		-242		
42003 Gemensamma tjänstemännen	28	4				
42004 Beredskapsfunktionen						
42005 Befolkningsskyddet	-1	-3		-3		
42006 Brandstationen drift	-27	-42		-42		
42007 Gottby brandstation	-12	-15		-15		
42010 ÅLRM nämnden						
42011 ÅLRM tjänstemännen						
42012 ÅLRM beredskapsfunktion						
C421 Kommunens räddningsväsende Summa	-229	-229		-302		
C422 Ålands räddningsmyndighet						
42201 ÅLRM nämnden						
42202 ÅLRM tjänstemännen		18		18		
42203 ÅLRM beredskapsfunktionen						
C422 Ålands räddningsmyndighet Summa		18		18		
Beräknad löne- och inflationsjustering					-9	-10
Brand och räddningsnämnden totalt	-229	-211	-225	-284	-293	-303
		-8,0 %	6,8 %	34,9 %	3,1 %	3,3 %
	2023 BOKSLUT	2024 BUDGET	RAM- BUDGET	Förvaltn. budget 2025	2026 VEP	2027 VEP
C430 Vattentjänstverket						
43001 Vattenverket	15	41		29	-16	-10
43002 Avloppsverket	288	168		171	-6	
Beräknad löne- och inflationsjustering					6	6
Affärsverksamhet totalt	303	209	195	200	184	180
		-30,9 %	-6,8 %	-4,5 %	-7,9 %	-2,1 %
	2023 BOKSLUT	2024 BUDGET	RAM- BUDGET	Nämndens budget 2025	2026 VEP	2027 VEP
C440 Byggförvaltningen						
44101 Byggnämnden	-90	-92		-94		
44102 Byggnadsinspektionen	-16	-23		-15		
44103 Miljöinspektionen	1	6		6		
Beräknad löne- och inflationsjustering					-3	-4
Byggnämnden totalt	-105	-109	-111	-103	-106	-110
		3,8 %	1,6 %	-5,6 %	1,4 %	3,3 %
DRIFTSHUSHÅLLNINGENS NETTOUTGIFTER TOTALT:						
EURO	-28 035	-29 320	-31 016	-32 622	-34 726	-36 331
		4,6 %	5,8 %	11,3 %	6,5 %	4,6 %

Ramen för centralförvaltningen

ANSVARSORGAN:		KOMMUNFULLMÄKTIGE/KOMMUNSTYRELSEN		
ANSLAGSANSVARIG:		Kommundirektören		
RAM:	BOKSLUT	BUDGET	BUDGET	FÖR-
	2023	exkl. tillägg	2025	ÄNDRING
		2024		I %
EXTERNA:				
NETTO	-1 300 609,58	-1 548 856,90	-1 837 954,20	18,7 %
Interna				
NETTO:	596 570,01	682 520,32	0,00	-100,0 %
BEREDNINGEN:	<i>Enhetens förslag</i>	<i>Styrelsens förslag</i>	<i>Fullmäktiges beslut</i>	
UTGIFTER	-2 079 578,20	-2 079 578,20		
INKOMSTER	241 624,00	241 624,00		
NETTO	-1 837 954,20	-1 837 954,20	0,00	

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT:

-

Centralförvaltningen omfattas av verksamhetsområdena allmän administration, samhällstjänster, val och övrig verksamhet. I förvaltningen ingår också lant- och skogsbruket, näringslivet.

Årsverken inom centralförvaltningen	2023	2024	2025
Kommundirektör	1,00	1,00	1,00
Biträdande kommundirektör	1,00	1,00	1,00
Byråsekreterare	3,10	3,10	3,10
Sakkunnig vid Centralförvaltningen		1,00	1,00
Ekonomichef	1,00	1,00	1,00
Personalchef	1,00	1,00	1,00
Ekonom	1,00	1,00	2,00
Bokförare*	1,50	1,50	1,00
Planläggare	1,00	1,00	1,00
Planerare	1,00	1,00	1,00
Lantbrukssekreterare	1,00	1,00	1,00
Totalt	12,60	13,60	14,10
Förändring		1,00	0,50

Ramen specificerad på detaljnivå

	2023	2024	RAM-	Förvaltn.	2026	2027
	BOKSLUT	BUDGET	BUDGET	budget 2025	VEP	VEP
C110 Centralförvaltningen						
11001 Lagtings- och kommunalval	-7					
11002 Statliga val	-1					
11003 EU-val						
12001 Revision	-9	-9		-10		
13101 Kommunfullmäktige	-28	-35		-38		
13102 Kommunstyrelsen	-173	-297		-304		
13103 Kommunkansliet	-535	-567		-593	-30	
13104 Övrig allmän förvaltning	-141	-258		-258		-69
13105 Beskattning	-45	-66		-80		
13106 Tillfälliga kommitteer	-29	-1		-6		
13107 Ålands kommunförbund	-15	-16		-18		
13108 Allmänna understöd	-1	-1		-1		
13201 Personalförvaltning	-4	-17		-43		
13202 Personalrekreation	-15	-14		-16		
13203 Företagshälsovård	-32	-31		-46	-1	
14001 Sysselsättningsåtgärder	-2	-5		-2		
14003 Medborgarinstitutet	-99	-100		-85		
14004 Ålands miljöservice						
15001 Egen planläggning	-138	-97		-274		
16201 Lant- och skogsbruk	-28	-33		-64		
Beräknad löne- och inflationsjustering					-57	-64
Allmän förvaltning totalt	-1301	-1549	-1608	-1838	-1926	-2060
		19,1 %	3,8 %	19 %	4,8 %	6,9 %

Förvaltningens äskanden:

Verksamheten ska i sitt budgetarbete beakta vad som bestämdes i den senaste verksamhets- och ekonomiplanen. Förvaltningen äskar om -230 000 euro över ram.

Verksamhets- och volymförändringar perioden 2025-2027

- Upphandling och ibruktagning av system för löner och personaladministration.
- Den temporära resursen som redovisningsekonom inrättas. Nettoeffekt +0,5 tjänst.
- 180 000 har budgeterats för att göra natur- och fornminnesinventeringar på för tre delgeneralplaneområden.
- Utökning av personal leder till högre kostnader för företagshälsovård och friskvård.

Insatser i anknytning till kommunens riktlinjer för hållbarhetsarbete:

- Vid upphandlingen av ett nytt löne- och personaladministrationssystem beaktas vision 2 i kommunens hållbarhetsdokument med motiveringen att det främjar en effektiv, välfungerade och modern personalhantering. På sikt bör det nya personaladministrationssystemet leda till ökad automatisering och skapa mervärde i de personaladministrativa processerna.
- Kommunen ser kontinuerligt över vilken service till invånarna som kan möjliggöras genom digitala tjänster som exempelvis e-blanketter. Detta främjar vision 7 i kommunens hållbarhetsdokument.

- Natur- och fornminnesinventeringarna är viktiga för att uppnå vision 5, 6 och 10 i kommunens hållbarhetsdokument.

Centralförvaltningen

I centralförvaltningen ingår lagtings- och kommunalval, statliga val, EU-val, kommunfullmäktige, revisorer, kommunkansliet, tillfälliga kommittéer, övrig allmän förvaltning, personalförvaltning, personalrekreation, företagshälsovård, sysselsättningsstöd, arbetarskydd, egen planläggning, näringsverksamhet, lant- och skogsbruk, Ålands miljöservice, Ålands kommunförbund, vänortsverksamhet, medborgarinstitutet, beskattning och allmänna understöd. Till kommunkansliet hör centralkansliet, ekonomikansliet och lantbrukskansliet. Kommundirektören är huvudansvarig för centralförvaltningen.

11001 Lagtings- och kommunalval

Anslagsansvarig: Biträdande kommundirektören

Nästa inplanerade lagtings- och kommunalval anordnas i oktober 2027.

11002 Statliga val

Anslagsansvarig: Biträdande kommundirektören

Nästa inplanerade statliga val är riksdagsval i april 2027 och presidentval i januari 2030.

11003 EU-val

Anslagsansvarig: Biträdande kommundirektören

Nästa inplanerade Europaparlamentsval anordnas i juni 2029.

12001 Revision

Anslagsansvarig: Revisorerna

Enligt 73 § kommunallagen ska fullmäktige, för att granska kommunens förvaltning och ekonomi, utse minst tre revisorer med personliga ersättare under sin mandatperiod.

13102 Kommunstyrelsen

Anslagsansvarig: Kommunstyrelsen

I anslaget ingår arvoden samt övriga kostnader för kommunstyrelsen och kommunstyrelsens dispositionsmedel. De budgeterade medlen är uträknade utgående från att kommunstyrelsen har sju ledamöter och att nuvarande arvoden bibehålls. Här finns även kostnader för kommundirektören.

13103 Kommunkansliet

Anslagsansvarig: Kommundirektören

I anslaget ingår löner till kommunkansliets personal, post- och teletjänster, materialinköp och konsulttjänster m.m.

13104 Övrig allmän förvaltning

Anslagsansvarig: Kommundirektören

I anslaget ingår allmänna generella kostnader för hela kommunen vad gäller IKT-program, IKT-tjänster, försäkringar m.m. Kostnaderna för IKT-program och IKT-tjänster tenderar öka varje år i takt med att större krav ställs på datasäkerhet och att förvaltningens ökade arbetsmängd kräver välfungerande stödsystem i form av IKT-program.

13105 Beskattning

Anslagsansvarig: Kommundirektören

I anslaget ingår den ersättning Skatteförvaltningen upptar för att hantera kommunalbeskattningen. I och med att Jomala kommuns befolkning ökar årligen blir kostnaden för kommunen högre.

13106 Tillfälliga kommittéer

Anslagsansvarig: Kommundirektören

Enligt 53 § kommunallagen kan kommunstyrelsen tillsätta kommittéer för beredningen eller utredning av ett visst ärende eller för att sköta en särskild uppgift.

13107 Ålands kommunförbund

Anslagsansvarig: Kommundirektören

Jomala kommun är med i Kommunala avtalsdelegationen vilket budgeteras under anslaget.

13108 Allmänna understöd

Anslagsansvarig: Kommundirektören

Anslag för stipendier som kommunen delar ut.

13201 Personalförvaltning

Anslagsansvarig: Personalchefen

I anslaget ingår ersättning från Ålands kommunförbund för köp av tjänsten som avtalschef till 60 % och kostnader för detta, kostnader för förtroendeman samt arbetarskyddets utbildningskostnader. I anslaget ingår även utbildningskostnader för kommunkansliets personal samt vissa övriga utgifter.

13202 Personalrekreation

Anslagsansvarig: Personalchefen

En satsning på friskvård bidrar i förlängningen till en friskare personal. Kommunen har ett eget friskvårdsprogram.

13203 Företagshälsovård

Anslagsansvarig: Personalchefen

I årets budgeterade kostnader ingår bland annat hälsoundersökningar för delar av personalen samt uppskattade kostnader för besök till allmänläkare vid sjukdom. I anslaget ingår också kurser i första hjälp för personalen.

14001 Sysselsättningsåtgärder*Anslagsansvarig: Kommundirektören*

I anslaget ingår sommararbete och sysselsättningsåtgärder. Sysselsättningsåtgärder kan, men behöver inte, erbjudas via AMS. Tidigare år har anslaget räckt för att täcka alla behov.

14003 Medborgarinstitutet*Anslagsansvarig: Kommundirektören*

För att ordna vuxenutbildning och folkbildning till kommunens invånare har Jomala kommun ingått ett avtal med Mariehamns stad. På detta sätt kan kommuninvånarna ta del av de kurser Medborgarinstitutet (Medis) anordnar.

15001 Egen planläggning*Anslagsansvarig: Planläggaren*

Kommunstyrelsen fastställer för varje verksamhetsår ett planlägningsprogram som ligger till grund för kommunens egen planering. Planläggaren uppgör förslag till planer medan biträdande kommundirektören ansvarar för uppgörande av markanvändningsavtal och föravtal med berörda markägare. Förutom uppgörande av kommunöversikt, delgeneral- och detaljplaner samt ändring av dessa är planläggaren även behjälplig vid bygglovsärenden och utlåtanden.

16101 Näringsliv och turism*Anslagsansvarig: Biträdande kommundirektören*

Anslaget avser marknadsföring av kommunen. Marknadsföringen följer samhället i övrigt och har därmed ökat i elektroniska forum och sociala media, vilket oftast inte föranleder särskilt stora kostnader. I övrigt är det viktigt för kommunen att i marknadsföringen förmedla budskapet om en välmående kommun för alla åldersgrupper, vilket också förklarar varför marknadsföring i traditionell media och andra forum fortfarande är av betydelse.

16201 Lant- och skogsbruk*Anslagsansvarig: Biträdande kommundirektören*

Ansvarsområdet omfattar kostnader för de uppgifter som åligger kommunen för handläggning av lantbruksstöd och rådgivning i samband med detta. Lantbruksförvaltningen inom kommunerna Jomala, Brändö, Kumlinge, Kökar, Lemland, Mariehamn och Sottunga sköts genom samarbete av en gemensam lantbrukssekreterare som har sitt säte i Jomalas kommunkansli.

SOCIALVÄSENDET**Ramen för socialvården, inkl. Kommunernas socialtjänst k.f.**

ANSVARSORGAN:		KOMMUNFULLMÄKTIGE/KOMMUNSTYRELSEN		
ANSLAGSANSVARIG:		Kommundirektören		
RAM:	BOKSLUT	BUDGET	BUDGET	FÖR- ÄNDRING
	2023	exkl. tillägg 2024	2025	1 %
EXTERNA:				
NETTO	-5 304 474,60	-5 406 000,00	-5 837 034,00	8,0 %
Interna NETTO:				
BEREDNINGEN:	<i>Enhetens förslag</i>	<i>Styrelsens förslag</i>	<i>fullmäktiges beslut</i>	
UTGIFTER	-5 837 034,00	-5 837 034,00		
INKOMSTER				
NETTO	-5 837 034,00	-5 837 034,00	0,00	

Kommunstyrelsens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT:

-

Verksamhetsområde

I enlighet med landskapslagen (ÅFS 2016:2) om en kommunalt samordnad socialtjänst ansvarar Kommunernas socialtjänst k.f. för all socialvård förutom barnomsorg och äldreomsorg, samt all berörd personal genom överlåtelse av rörelse från 1.1.2021. Samtidigt är den nya socialvårdslagen (ÅFS 2020:12) i kraft och ersätter den tidigare (FFS 710:1982) som tillämpats genom landskapslagen (ÅFS 1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård.

Förvaltningens äskanden:

Äskandet innehåller anslag för socialtjänst som köptjänst av kommunalförbundet Kommunernas socialtjänst.

Ramen specificerad på detaljnivå

	2023	2024	RAM-	Förvaltn.	2026	2027
	BOKSLUT	BUDGET	BUDGET	budget 2025	VEP	VEP
C210 Socialvård						
C215 Anstaltsvård handikappade						
21501 Kommunernas socialtjänst (f.d. Ålands omsorg)	-5298	-5406		-5837	-250	-92
C215 Anstaltsvård handikappade Summa	-5298	-5406		-5837		
Beräknad löne- och inflationsjustering					-182	-210
Socialvård totalt	-5304	-5406	-5563	-5837	-6269	-6571
		1,9 %	2,9 %	8,0 %	7,4 %	4,8 %

Ramen för äldreförvaltningen, inkl. Oasen boende- och vårdcenter k.f.

ANSVARSORGAN:		KOMMUNFULLMÄKTIGE/KOMMUNSTYRELSEN		
ANSLAGSANSVARIG:		Äldreomsorgschefen		
RAM:		BUDGET		FÖR-
	BOKSLUT	exkl. tillägg	BUDGET	ÄNDRING
	2023	2024	2025	1 %
EXTERNA:				
NETTO	-3 536 239,27	-3 712 212,11	-4 337 152,75	16,8 %
Interna				
NETTO:	-199 603,52	-218 816,63	0,00	-100,0 %
BEREDNINGEN:	<i>Enhetens förslag</i>	<i>Styrelsens förslag</i>	<i>fullmäktiges beslut</i>	
UTGIFTER	-4 631 390,08	-4 631 390,08		
INKOMSTER	294 237,33	294 237,33		
NETTO	-4 337 152,75	-4 337 152,75	0,00	

Kommunstyrelsens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT:

-

Verksamhetsområde

Ramen för äldreomsorg innefattar kostnader för omsorg av äldre genom öppenvårdstjänster såsom hemservice och stödtjänster, driftkostnader för kommunens servicehus Rönngården samt kostnader för social rehabilitering och dagverksamhet för minnessjuka. Därtill omfattar ramen kostnader för dygnet runt boendeservice (ESB) respektive service på institution genom Oasen boende- och vårdcenter, kostnader för närståendevården när det handlar om personer som är 65 år eller äldre samt administrationskostnader för äldreförvaltningen.

ÅRSVERKEN I BUDGET	2023	2024	2025
Äldreomsorgschef	1,00	1,00	1,00
Vårdkoordinator			1,00
Hemserviceledare	1,00	0,75	0,84
Närvårdare	7,43	7,76	8,58
Aktivitetskoordinator	0,60	0,60	0,60
Byråsekreterare, hemservice	0,15	0,34	0,34

Ramen specificerad på detaljnivå

	2023 BOKSLUT	2024 BUDGET	RAM- BUDGET	Förvaltn. budget 2025	2026 VEP	2027 VEP
C220 Äldreförvaltning						
C221 Anstaltsvård för äldre						
22101 Oasen k.f.	-2748	-2829		-3139	-514	
C221 Anstaltsvård för äldre Summa	-2820	-2829		-3139	-514	
C222 Hemservice						
22201 Hemvården	-382	-477		-505		
22202 Stödtjänster	-4	11		-18		
C222 Hemservice Summa	-386	-466		-522		
C223 Annan service för äldre						
22301 Närståendevård från 65	-131	-174		-248		
22304 Avlastning från 65	-6	-8		-4		
22311 Servicehus/hemvårdscentral	-27	-29		-37		
22312 Annan boendeservice	-96	-114		-234	-84	
22314 Äldreomsorg på distans	12					
C223 Annan service för äldre Summa	-249	-325		-524	-84	
C224 Administration						
22401 Äldreomsorgsförvaltning	-81	-93		-152		
C224 Administration Summa	-81	-93		-152		
Beräknad löne- och inflationsjustering					-135	-170
Äldreomsorg totalt	-3536	-3712	-4221	-4337	-5070	-5240
		5,0 %	13,7 %	16,8 %	16,9 %	3,3 %

Förvaltningens äskanden:

Verksamheten ska i sitt budgetarbete beakta vad som bestämdes i den senaste verksamhets- och ekonomiplanen. Budgetförslaget överskrider äldreomsorgens ram på 4 221 000 euro med totalt 117 072,36 euro. Verksamhets- och volymförändringar enligt nedan.

Verksamhets- och volymförändringar 2025

- Oasen boende- och vårdcenter k.f. har inte ännu framställt uppgifter inför budget 2025, och är dessutom svårbudgeterad med tanke på de organisatoriska förändringar som diskuteras. Äldreförvaltningens budget utgår från Oasens dygnskostnader för 2024 förhöjda med 2,5%. Prognostiserat behov av platser motsvarar aktuell beläggning. Totalt budgeteras för ca 20 institutionsplatser och 10 platser på ESB Liljan med en total beläggningsgrad på 28,87. I budgeteringen ingår lagstadgad avlastning för närståendevårdare samt dagverksamhet för minnesjuka, som även den ökat i jämförelse mot tidigare år. Ersättningen från Statskontoret för frontveterankostnader har förflyttats från hemvården till Oasens ram. Anslaget för investeringar har inhämtats från VEP 2025. I jämförelse mot budget 2024 beräknas en ökad kostnad motsvarande 310 664 euro (22101 Oasen k.f.).
- Intäkterna från hemserviceavgifter ökar i takt med att antalet klienter ökar. Antalet personal behöver anpassas för ökat tryck och totalt budgeteras medel för 9,76 närvårdare inklusive hemserviceledare på 0,84 och en administrativ resurs på 0,34. Total merkostnad mot budget 2024 motsvarar 56 479,35 euro (22201 Hemvården).

- Antalet klienter i behov av matservice har ökat märkbart de senaste åren. Närvårdarresurserna behövs i första hand för vårdarbete, varför tjänsten för enbart matleverans behöver köpas av en privat aktör. Beräknad merkostnad utgör totalt 28 479,20 euro (22202 Stödtjänster).
- Antalet närståendevårdare har ökat med 9 personer i jämförelse mot föregående år och som indexjustering beaktas 5 % höjning. Total merkostnad beräknas till 74 398,57 euro (22301 Närståendevård från 65).
- Avlösarservice som form av avlastning inom närståendevården har minskat. Vårdbehovet kräver allt oftare klientplacering inom boendeservice under ledigheten. Minskad kostnad totalt 4 212,59 euro (22304 Avlastning från 65).
- Ökade lönekostnader för aktivitetskoordinatör, ökat anslag för anordnande av aktiviteter som äskas av kommunens äldreåd samt material- och arbetskraftskostnader för förverkligandet av boulebana vid kommunens servicehus Rönngården utgör den totala merkostnaden på 8 344,71 euro inom ramen (22311 Servicehus/hemvårdscentral).
- Kommunens antal platser inom serviceboende räcker inte till för förverkligande av lagstadgad service, varför vårdplatser behöver köpas externt. Utöver tidigare platser, utökas platserna på Stiftelsen med 0,5 och en ytterligare vårdplats (effektiverat serviceboende) köps av Geta kommun. Samtliga kostnadsberäkningar utgår från avgifter 2024 med indexjustering på 2,9 %. Merkostnaden beräknas till 120 445,87 euro (22312 Annan boendeservice).
- Förvaltningen behöver förstärkas med en personalresurs (1,0) som uppfyller formella behörighetskriterierna för bedömning av servicebehov och som vid behov kan avlasta äldreomsorgschefen i ledningsuppgifter inom äldreomsorg. Därtill budgeteras inom ramen medel för ändringsarbeten i hemmet i enlighet med kriterierna som fastställdes av kommunstyrelsen den 17.6.2024 § 131. Total merkostnad 59 082,66 euro (22401 Äldreomsorgsförvaltning).

Verksamhets- och volymförändringar 2026-2027

- Kommunens antal vårdplatser (ESB) behöver utökas och för närvarande arbetar en projekteringsgrupp med uppdraget att planera för ett nytt kommunalt serviceboende. Fram tills att boendet är klart, behöver vårdplatser allt fler köpas av externa part. Merkostnaden år 2026 uppskattas till 64 578 euro.
- Hemservicen ökar stadigt och år 2026 beräknas äldreförvaltningen behöva tillsätta samtliga 10 befattningar på fulltid. Därtill beräknas behovet av administrativ resurs på 0,4 fortgå. Uppskattad merkostnad 26 586 euro
- Närståendevården ökar stadigt och till år 2026 bedöms ökningen kräva tillägg på 42 392 euro.
- Samtliga kostnader beräknas fortgå och kräva ytterligare utökning 2027.

Insatser i anknytning till kommunens riktlinjer för hållbarhetsarbete:

- Inom äldreförvaltningen strävas kontinuerligt att minimera onödiga transporter, se över möjligheterna till samåkning och alltid i första hand använda hemtjänstens elbil. Detta främjar främst vision 3. men även vision 5. i kommunens hållbarhetsdokument.
- Målsättningen i budget 2025 är att utöka möjligheterna och alternativen för äldre att hitta meningsfull sysselsättning i linje med vision 1. och 9. I hållbarhetsdokumentet.

Där ingår bl.a. utökat anslag för att bedriva aktiviteter och anläggning av boulebana vid Rönngårdens servicehus.

- Äldreförvaltningen möjliggör hembesök och aktiviteter digitalt genom tjänsten Digihappy (pilotprojekt to m 31.12.2024) och målsättningen är att under 2025 utöka tjänsten med s.k. anhörigkoppling. Detta kan anknytas till vision 7. i hållbarhetsdokumentet.

22101 Oasen boende- och vårdcenter k.f. (Oasen)

Anslagsansvarig: Äldreomsorgschefen

Kommunen ska enligt 3 kap. 21 § landskapslag (ÅFS 2020:12) om socialvård anordna boendeservice och enligt 22 § service på institution, kortvarigt eller fortgående, för personer vars hälsa eller säkerhet förutsätter det. I nuläget är Oasen den huvudsakliga inrättningen där kommunen kan erbjuda plats för äldre i behov av dygnet runt-vård.

Budgeten för 2025 utgår från aktuellt behov av vårdplatser och prognos framledes då bestämmelserna i landskapslag vad gäller kommunens betalningsansvar för utskrivningsklara patienter och avlastning för närståendevårdare tas i beaktande. Kommunen har totalt avtal om 15 institutionsplatser respektive 10 ESB-platser på Oasen boende- och vårdcenter och räknar därmed med överbeläggning.

Beläggning på Oasen/ institutionsvård			
	2023	2024	2025
Platser vid Oasen	16	21	20
Vård dygn, totalt	5 618	7 030	7 289
Antal vårdtagare	30	34	36
Beläggning på Oasen/ ESB Liljan			
	2023	2024	2025
Platser vid Oasen	10	10	10
Vård dygn, totalt	3560	3 652	3 249
Antal vårdtagare	13	13	12

Kommunen ska enligt 3 kap. 17 § landskapslag om socialvård ordna möjlighet till social rehabilitering i syfte att bland annat stärka den sociala funktionsförmågan och främja delaktighet.

Dagverksamheten vid Oasen verkar i förebyggande och upprätthållande syfte för personer med minnessjukdom samt i avlastande syfte för anhöriga och närståendevårdare. Dagverksamheten vid Oasen innebär att en person som ännu bor i sitt hem eller på ett serviceboende besöker Oasen för några timmar av rehabilitering, stimulans och gemenskap. I dagverksamheten strävar man till att ta hänsyn till de enskilda deltagarnas behov. Antal deltagare har ökat märkbart under de senaste åren.

22103 Klinikfärdiga klienter

Anslagsansvarig: Äldreomsorgschefen

Enligt 18a § landskapslag (ÅFS 2011:114) om hälso- och sjukvård ska patientens hemkommun betala ersättning till Ålands hälso- och sjukvård för en patient som vårdas inom den slutna

vården efter det att den medicinskt ansvariga läkaren har bedömt att patienten är utskrivningsklar och efter det att en underrättelse enligt 18 § har skickats.

Med ett ökat antal vårdbehövande i behov av boendeservice ökar även risken för klinikfärdighetskostnader. Då utfallet är svårt att förutspå, reserveras inga medel för ändamålet.

Klinikfärdiga klienter	2023	2024	2025
Antal vårdtagare	2	0	0
Antal vårddygn	69	0	0

HEMSERVICE

Kommunen ska enligt 3 kap. 19 § landskapslag om socialvård ombesörja ordnandet av hemservice.

I samverkansavtal med Ålands hälso- och sjukvård regleras att allt mer krävande vårdinsatser ska utföras av personal inom kommunal hemservice. Kommunernas socialtjänst köper hemservice för dem tillhörande klienter, bosatta i Jomala kommun, så som handikappade och personer under 65 år.

Antal besök	2023	2024	2025
Åldringar (huvudmannen 65 - 74 år)	250	579	771
Åldringar (huvudmannen 75 - 84 år)	4416	3388	4791
Åldringar (huvudmannen ö. 85 år)	2237	3459	8619
Övriga	442	249	461
Handikappade/ KST	3191	3581	2571
Barn/ KST	0	120	100
Antal besök totalt	10536	11376	17313
Hemvårdshjälp (antal hushåll)	2023	2024	2025
Åldringar (huvudmannen 65 - 74 år)	2	4	6
Åldringar (huvudmannen 75 - 84 år)	18	15	20
Åldringar (huvudmannen ö. 85 år)	19	22	29
Övriga	5	3	4
Handikappade/ KST	6	7	5
Barn/ KST	0	1	1
Antal hushåll totalt	50	42	65

22201 Hemvården

Anslagsansvarig: Äldreomsorgschefen

Alltmer vårdkrävande klienter med såväl fysisk som psykosocial problematik tas omhand inom hemvården vars verksamhet rullar alla dagar, dygnet runt. Resurser behövs för det operativa klientarbetet, men även för ökad administration. Arbetsbelastningen varierar under året, men har även gått stadigt uppåt under de senaste åren. Vid arbetstoppar och längre sjukfrånvaro behövs extra personal, och i sista hand anlitas genom köptjänster. Äldreomsorgen har idag 10 inrättade närvårdstjänster inom äldreomsorgen. Vikariat tillsätts endast till den grad som verksamhetens behov förutsätter. Totalt budgeteras anslag för 9,36 årsverken i vårdarbete där hemserviceledare ingår, och 0,4 för utökad administrativ resurs.

22202 Stödtjänster

Anslagsansvarig: Äldreomsorgschefen

Matservice ingår som stödtjänst i hemservicen i enlighet med 19 § landskapslag om socialvård. Servicen anordnas som köptjänst inom kommunen.

Matservice	2023	2024	2025
Antal hushåll som erhåller mat	40	46	51
Antal portioner	4 782	6 767	7 200

ANNAN SERVICE FÖR ÅLDRINGAR

Närståendevården baserar sig på lagen om stöd för närståendevård (FFS 937/2005) med undantag gällande den lagstadgade ledigheten. Närståendevård för personer 65 år och äldre ingår i kommunens äldreomsorg. Med närståendevård avses vård av och omsorg om en äldre, handikappad eller sjuk person som ordnas i den vårdbehövandes hem med hjälp av en anhörig eller någon annan som står den vårdbehövande nära. Närståendevård består av ett vårdarvode, kompletterande hälso- och socialtjänster till den vårdbehövande och stöd till närståendevårdare. Vårdarvodena är kopplade till lönekoeficienten som avses i 96 § lagen om pension för arbetstagare (FFS 395/2006).

22301 Närståendevård, från 65 år

Anslagsansvarig: Äldreomsorgschefen

Närståendevårdsklienter från 65 år	2023	2024	2025
Antalet klienter totalt	20	18	24
Klienter i klass I	11	11	17
Klienter i klass II	7	6	6
Klienter i klass III	1	0	4
Klienter i klass IV	1	1	0

För arvodena beräknas en 10,00 % justering år 2025.

22304 Avlastning närståendevård, från 65 år

Anslagsansvarig: Äldreomsorgschefen

En närståendevårdare har rätt till minst fem lediga dygn per sådan kalendermånad under vilken närståendevårdaren oavbrutet eller med få avbrott varit bunden vid vården dygnet runt eller fortgående varje dag (ÅFS 101:1995) (ÅFS 111:2007). Tjänsterna under närståendevårdarens ledighet är, genom ändringarna som förts i Landskapslag (2022:91) om klientavgifter inom socialvården, kostnadsfria från och med 1.1.2024.

Beroende på den vårdbehövandes hälsa och omsorgsbehov erbjuds avlastning genom boendeservice i Oasen eller Rönngårdens periodrum genom att ingå ett uppdragsavtal om avlösarservice eller via hemvården. Som en form av avlastning kan även dagverksamhet för minnessjuka (Oasen) erbjudas. När det inte är möjligt att ordna avlastning enligt det nämnda kan andra lösningar bli aktuella efter prövning. Det budgeterade anslaget omfattar medel för avlastning i hemmet genom avlösarservice och som köptjänst. För övrigt ingår medel för avlastning i befintliga verksamheter.

22311 Servicehuset

Anslagsansvarig: Äldreomsorgschefen

I servicehuset Rönngården finns 16 handikappanpassade lägenheter till uthyrning samt ett periodrum. Nyttjandet av periodrummet är mycket lågt då huset saknar fast bemanning.

Rönngårdens periodrum	2023	2024	2025
Antal nyttjade dygn	0	0	30

Utöver kommunens hemvård och ÅHS hemsjukvård bedrivs i servicehuset även massage. Lokalerna för restaurangverksamhet står för tillfället utan hyresgäst. I servicehuset ordnas flera aktiviteter som drivs av privata aktörer i samarbete med kommunens aktivitetskoordinator. Städning och fastighetsskötsel i Rönngården går under teknisk förvaltning.

22312 Annan boendeservice

Anslagsansvarig: Äldreomsorgschefen

Kommunen ska enligt 3 kap. 21 § landskapslag om socialvård anordna boendeservice. I och med att kommunens antal serviceboendeplatser är begränsade, behöver platser köpas av andra kommunala samfund.

Serviceboende i en annan kommun	2023	2024	2025
Antal vårdtagare			1
Antal vård dygn			365

Folkhälsans grupphem Linden har nio handikappanpassade lägenheter avsedda för personer med minnessjukdom. Boendet har prioriterats för yngre personer med diagnosen Alzheimer.

Folkhälsans demensboende	2023	2024	2025
Antal vårdtagare	1	1	1
Antal vård dygn	183	366	365

Stiftelsen hemmet är ett privat vårdhem med totalt 12 vårdplatser avsedda för personer som lider av psykisk ohälsa och/eller socialt lidande.

Stiftelsen hemmet	2023	2024	2025
Antal vårdtagare	0	1	1
Antal vård dygn	0	366	365

22401 Äldreomsorgsförvaltning

Anslagsansvarig: Äldreomsorgschefen

Anslaget omfattar både löne- och driftskostnader som direkt hänförs till äldreomsorgens administrering. I anslaget ingår även stöd som kan beviljas för bostadsanpassningar inom äldreomsorgen.

UNDERVISNINGS- OCH KULTURVERKSAMHETEN***Ramen för lågstadieskolorna***

ANSVARSORGAN:		KOMMUNFULLMÄKTIGE/KOMMUNSTYRELSEN		
ANSLAGSANSVARIG:		Utbildningschefen		
RAM:	BOKSLUT	BUDGET	BUDGET	FÖR-
	2023	exkl. tillägg	2025	ÄNDRING
		2024		1 %
EXTERNA:				
NETTO	-5 691 269,06	-5 822 517,00	-6 086 265,00	4,5 %
Interna				
NETTO:	-948 658,01	-1 114 218,95	0,00	-100,0 %
BEREDNINGEN:	<i>Enhetens förslag</i>	<i>Styrelsens förslag</i>	<i>fullmäktiges beslut</i>	
UTGIFTER	-6 583 689,00	-6 583 689,00		
INKOMSTER	497 424,00	497 424,00		
NETTO	-6 086 265,00	-6 086 265,00	0,00	

Kommunstyrelsens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT:

-

Skolförvaltningen har fyra ramar. Ram 1 är avsedd för Södersunda skola och Vikingaåsens skola samt skolgång i annan kommun. Ram 2 är tilldelad kommunalförbundet Södra Ålands utbildningsdistrikt (SÅUD). Ram 3 är avsedd för fritidshemsverksamheten och ram 4 för barnomsorgen.

Ramen specificerad på detaljnivå

	2023 BOKSLUT	2024 BUDGET	RAM- BUDGET	Förvaltn. budget 2025	2026 VEP	2027 VEP
C310 Skolförvaltningen						
C311 Ramen för lågstadiet						
31102 Vikingaåsens skola	-3047	-3214		-3256	-60	
31103 Södersunda skola	-1075	-1122		-1199	-60	-225
31104 Skolgång i annan kommun	-1569	-1487		-1631	28	88
C311 Ramen för lågstadiet Summa	-5691	-5823		-6086	-93	-137
C312 Ramen för högstadiet						
31201 Högstadieundervisning	-3111	-3247		-3542	126	28
31202 Träningsundervisningen	-469	-544		-572		
C312 Ramen för högstadiet Summa	-3580	-3791		-4113	126	28
C313 Fritidshemsverksamheten						
31301 Fritidshem Humlan	-88	-91		-96		
31302 Fritidshem Södersunda	-59	-68		-82	-25	
31303 Fritidshem Ugglan	-13	-19		-20		
31304 Specialfritidshem	-161	-177		-193		
C313 Fritidshemsverksamheten Summa	-322	-355		-392	-25	
C314 Barnomsorg						
31400 Barnomsorgsförvaltningen	-908	-1030		-1004		
31401 Hemvårdsstöd	-549	-615		-380		
31410 Trollsländan daghem	-1030	-1063		-1152		
31411 Överby daghem	-443	-487		-499		
31412 Österkulla daghem	-931	-974		-943		
31413 Gottby daghem	-237	-264		-285		
31414 Sviby daghem	-1083	-1097		-1190		-15
31415 Vikingen daghem	-484	-578		-658	-220	
31416 Möckelö Strand daghem				-629		
31420 Familjedagvård	-11	-19		-23		
31430 Kyrkoby lekpark	-28	-31		-26	15	
31431 Gottby lekpark	-31	-31		-26	15	
C314 Barnomsorg Summa	-5735	-6187	-6843	-6815	-190	-15
Beräknad löne- och inflationsjustering - Lågstadiet					-190	-213
Beräknad löne- och inflationsjustering - Högstadiet					-128	-138
Beräknad löne- och inflationsjustering - Fritidshemsverksamheten					-12	-14
Beräknad löne- och inflationsjustering - Barnomsorgen					-213	-242
Lågstadiet totalt	-5691	-5823	-6142	-6086	-6369	-6719
		2,3 %	5,5 %	4,5 %	4,6 %	5,5 %
Högstadiet totalt	-3580	-3791	-3758	-4113	-4116	-4226
		5,9 %	-0,9 %	8,5 %	0,1 %	2,7 %
Fritidshemsverksamheten totalt	-322	-355	-394	-392	-429	-444
		10,3 %	11,1 %	10,5 %	9,5 %	3,3 %
Barnomsorgen totalt	-5735	-6187	-6843	-6815	-7218	-7474
		7,9 %	10,6 %	10,1 %	5,9 %	3,6 %
Skolförvaltningen totalt	-15327	-16156	-17137	-17407	-18131	-18863

Antal elever från Jomala kommun, medeltal	2023	2024	2025
Lågstadiet	465,00	449,00	452,00
Högstadiet	234,00	242,50	242,50
Totalt	699,00	691,50	694,50

Kostnad per elev	2023	2024	2025
Jomala kommun lågstadiet	12 779,00	14 804,42	14 757,58
Södra Ålands utbildningsdistrikt/KHS inkl förvaltnin	16 106,00	18 082,00	18 480,00
Träningsundervisningen	45 420,00	47 776,00	47 647,00
Specialfritidshemmet	18 922,00	19 607,00	19 311,00
Samarbetsavtal Mariehamn, låg	10 996,00	10 612,00	11 296,00
Samarbetsavtal Mariehamn hög	12 738,00	12 562,00	13 178,00

Förvaltningens äskanden:

Verksamheten ska i sitt budgetarbete beakta vad som bestämdes i den senaste verksamhets- och ekonomiplanen. Budgetförslaget för lågstadiet är ca 56 000 euro under ram.

Verksamhets- och volymförändringar ram 1 perioden 2025-2027

Vikingaåsens skola

- Tillfälligt behov av samordnad speciallärare 0,5 årsverken, 18 300 euro.
- Tillsyn av hemundervisning i enlighet med avtal om tillsyn som köptjänst, 3 450 euro.
- Utökad kostnad för vikarier 11 000 euro.
- Den temporära utökningen av kanslitjänsten från 0,67 årsverken till 1,0 behöver kvarstå då det finns ett kontinuerligt behov, merkostnad 11 800 euro.
- Ökade kostnader för livsmedel, 15 000 euro.
- Ökat anslag för läromedel p g a ökat elevunderlag, 2 600 euro.
- Licensavgift "Det syns inte", initierat av kommunfullmäktige i Jomala, 1 700 euro.
- Ökad kostnad för städtjänster i enlighet med upphandling av städning, 3 500 euro.
- Talterapi-tjänster i enlighet med avtal 4 500 euro.
- Deltagande i Stafettkarnevalen i Helsingfors, övriga tjänster ökad kostnad 7 600 euro.
- Minskade intäkter för elever från annan kommun 36 000 euro.

Plan 2026

1.8.2026 förväntas Vikingaåsens skolas elevantal utökas med 4 nya elever.

Kostnadsökningen 2026 är beräknad till 59 000 euro

Plan 2027

1.8.2027 förväntas inga förändringar i elevantalet

Insatser i anknytning till kommunens riktlinjer för hållbarhetsområde

- Nya skolgårdens färdigställande vid Vikingaåsens skola främjar vision 1 i kommunens hållbarhetsdokument. Valet av lärkträ som material på de nya ytorna av trä främjar vision 8 i kommunens hållbarhetsdokument.
- Skolans specifika målsättning för läsåret 2024-2025, "En välmående skola och rörelse i vardagen" harmoniserar med vision 2 i kommunens hållbarhetsdokument.

- Digitaliseringen av inskrivning till kommunens skolor samt inskrivning till kommunens fritidshem främjar vision 7 i kommunens hållbarhetsdokument.
- Skolornas inköp av åländska livsmedelsprodukter i den mån de finns tillgängliga enligt de behov som finns i verksamheten främjar vision 8 i kommunens hållbarhetsdokument.

Södersunda skola

- Minskade kostnader för elevassistenter, ca 4 000 euro.
- Ökade kostnader för rese-och transporttjänster, merkostnad 20 000 euro.
- Minskade intäkter för elever från annan kommun 6 000 euro.
- Minskade kostnader för städtjänster 7 500 euro.
- Licensavgift "Det syns inte", initierat av kommunfullmäktige i Jomala, 1 700 euro.
- Tillsyn av hemundervisning i enlighet med avtal om tillsyn som köptjänst, 2 300 euro.
- Deltagande i Stafettkarnevalen i Helsingfors, övriga tjänster ökad kostnad 1 800 euro.
- Talterapitjänster i enlighet med avtal 1 300 euro.

Plan 2026

1.8.2026 förväntas Södersunda skolas elevantal utökas med 4 nya elever.

Kostnadsökningen 2026 är beräknad till 59 000 euro

Plan 2027

1.8.2027 förväntas Södersunda skolas elevantal utökas med 15 nya elever.

Kostnadsökningen 2026 är beräknad till 225 000 euro

Skolgång i annan kommun

Elever från Jomala kommun kan gå i andra kommuners skolor på följande grunder:

- På förälders ansökan
- Samarbetsavtal med Mariehamns stad

Nedan beskrivs de kostnadsförändringar som uppstår till följd av volymförändringar:

- Utökad utjämningsavgift – Kostnadsökningen 2025 är beräknad till 20 000 euro.
- Samarbetsavtal med Mariehamns stad – Ökat elevantal om 2 elever. Kostnadsökningen 2025 är beräknad till 141 000 euro.
- På förälders ansökan – Minskat elevantal om 1,5 elever. Kostnadsminskningen 2025 är beräknad till 17 000 euro.

Total kostnadsökning 2025

144 000 euro

Plan 2026

1.8.2026 förväntas 9 nya elever att börja sin skolgång inom ramen för samarbetsavtalet.

Elevantalet i medeltal för 2026 förväntas bli 125 elever.

Kostnadsminskningen 2026 är beräknad till 24 000 euro

Plan 2027

1.8.2027 förväntas 8 nya elever att börja sin skolgång inom ramen för samarbetsavtalet.

Elevantalet i medeltal för 2027 förväntas bli 117 elever.

Kostnadsminskningen 2027 är beräknad till 96 000 euro

31102 Vikingaåsens skola*Anslagsansvarig: Rektorn*

Relationstal Vikingaåsen			
Antal	2023	2024	2025
Elever	275,50	284,00	288,50
Anställda	48,20	49,95	50,58
Rektor	0,70	0,70	0,70
Biträdande rektor	1,00	1,00	1,00
Klasslärare +timlärare	22,91	24,20	23,26
Speciallärare	4,00	4,00	4,50
Svenska 2	1,00	1,00	1,00
Elevassistenter	9,92	9,98	11,12
Kanslipersonal	0,67	0,67	1,00
Kökspersonal	6,00	6,40	6,40
Städpersonal	2,00	2,00	1,60
m ²	3 917,50	468,00	4 680,00
m ² /elev	14,22	16,48	16,22
timresurs	688,00	720,00	720,00
timresurs/elev	2,50	2,54	2,50

31103 Södersunda skola*Anslagsansvarig: Biträdande rektor*

Relationstal Södersunda			
Antal	2023	2024	2025
Elever	95,00	86,50	84,00
Anställda	15,75	16,84	16,64
Rektor	0,30	0,30	0,30
Biträdande rektor	1,00	1,00	1,00
Klasslärare+timlärare	8,27	9,24	9,24
Speciallärare	1,00	1,00	1,00
Språkstöd svenska 2	0,00	0,00	0,00
Elevassistenter	2,46	2,58	2,38
Kanslipersonal	0,33	0,33	0,33
Kökspersonal	1,83	1,83	1,83
Städpersonal	0,56	0,56	0,56
m ²	1 617,00	1 617,00	1 617,00
m ² /elev	17,02	18,69	19,25
timresurs	238,00	236,00	236,00
timresurs/elev	2,51	2,73	2,80

Timresurs Vikingaåsens och Södersunda skola

Planerad användning av timresursen 1.8.2024		
	Södersunda	Vikingaåsen
Allmänundervisning, timmar/klass	144	432
Klassföreståndartimmar	6	21
Specialundervisning	24	97
Studiolärare	22	22
Valfria språk	6	10
IT-timmar	6	10
Biblioteksskötsel	1	1
Musikframträdande	1	1
Övrigt: delningar, stöd	26	104
FBU		22
summa	236	720

Begreppet timresurs är ett mått på antalet lärartimmar per vecka.

31104 Skolgång i annan kommun

Anslagsansvarig: Utbildningschefen

På föräldrars ansökan

Elev som påbörjat sin skolgång i annan kommun och sedan flyttar till Jomala kan på ansökan få fortsätta sin skolgång i den kommun den flyttat ifrån. Ersättning erläggs till annan kommun enligt de grunder som kommunerna på fasta Åland kommit överens om. Jomala kommun erlägger inte kostnader för elevtransporter till/från annan kommun. Antalet elever som får skolgång bekostad i annan kommun ser ut att minska från 7 elever till 4,5 elever under år 2025.

Samarbetsavtal med Mariehamns stad

Jomala kommun har ett samarbetsavtal med Mariehamns stad om att elever från Solberget och Kalmarnäsområdet ska gå i Strandnäs skola. Om antalet elever överstiger 76 reduceras ersättningen till Mariehamn stegvis för att uppgå till en 7,5 %:ig rabatt (2023) från och med elev 84. Rabatten minskas därefter med 1,25 % per år för att efter 6 år (2029) utgå. Under 2025 beräknas antalet elever som omfattas av avtalet uppgå till 127. Rabattens storlek är 5 % under 2025 och beräknas uppgå till ungefär 28 600 euro. Elever som är berättigade till skolskjuts och som fullgör sin läroplikt i Strandnäs skola får busskort ersatta av Jomala kommun.

Antal elever från Jomala kommun, Samarbetsavtal Kalmarnäsområdet	PLAN			PLAN	
	2023	2024	2025	2026	2027
låg	84,50	82,50	77,00	73,00	66,00
hög	37,50	42,50	50,00	52,00	51,00
Totalt	122,00	125,00	127,00	125,00	117,00

Ramen för kommunalförbundet Södra Ålands Utbildningsdistrikt, inklusive träningsundervisningen

ANSVARSORGAN:		KOMMUNFULLMÄKTIGE/KOMMUNSTYRELSEN		
ANSLAGSANSVARIG:		Utbildningschefen		
RAM:	BOKSLUT	BUDGET	BUDGET	FÖR-ÄNDRING
	2023	exkl. tillägg	2025	1 %
		2024		
EXTERNA:				
NETTO	-3 579 724,28	-3 790 809,00	-4 113 359,00	8,5 %
Interna				
NETTO:	-54 807,08	-10 750,39	0,00	-100,0 %
BEREDNINGEN:	<i>Enhetens förslag</i>	<i>Styrelsens förslag</i>	<i>fullmäktiges beslut</i>	
UTGIFTER	-4 113 359,00	-4 113 359,00		
INKOMSTER				
NETTO	-4 113 359,00	-4 113 359,00	0,00	

Kommunstyrelsens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT:

-

Verksamheten ska i sitt budgetarbete beakta vad som bestämts i senaste verksamhets- och ekonomiplan. SÅUD:s budgetförslag överskrider ram med 355 359 euro. Orsaken till överskridningen av ram är att SÅUD:s godkända budget för 2024 inte beaktats vid fastställande av ramen. Förbundsfullmäktiges beslut gällande om- och tillbyggnaden av KHS påverkade det förslag till budget som förelåg vid budgetbehandlingen i Jomala hösten 2023.

Verksamhets- och volymförändringar ram 2 perioden 2025

Jomalas kostnadsökning mellan 2024 och 2025 beror på följande:

- Minskning med i medeltal 5 elever från 194,5 till 189,5 elever i Kyrkby högstadieskola (KHS). Jomala kommuns andel av eleverna minskar med 0,4 % (från 53,9 % till 53,5 %).
Kostnadsökning: 25 000 euro
- Ökning med i medeltal 1 elev från 11 till 12 elever i Träningsundervisningen (TRA). Jomala kommuns andel av eleverna minskar med 5,9 % (från 36,7 % till 30,8 %).
Kostnadsökning: 29 000 euro

Verksamhets- och volymförändringar ram 2 Plan 2026

Under 2026 förväntas Jomalas elevantal i KHS minska med i medeltal 8 elever och andelen elever minskar med 1,1 % till 52,6 %.

Kostnadsminskningen 2026 är beräknad till 136 000 euro

Verksamhets- och volymförändringar ram 2 Plan 2027

Under 2027 förväntas Jomalas elevantal i KHS minska med 1,5 elever i medeltal och andelen elever minskar med 0,4 % till 52,2 %.

Kostnadsminskningen 2027 är beräknad till 27 000 euro

31201 Högstadiundervisningen

Anslagsansvarig: Utbildningschefen

Kommunen är medlem i Kommunalförbundet för Södra Ålands Utbildningsdistrikt (SÅUD). Betalningsandelen baseras på skolförvaltningens budgetförslag. Kommunen betalar bruttokostnaderna för verksamheten och erhåller landskapsandelar även för denna verksamhet som handhas av kommunalförbundet.

Kyrkby högstadieskola:				PLAN	PLAN
Jomala kommun	2023	2024	2025	2026	2027
elever, medeltal	192,00	194,50	189,50	182,00	180,50
kostnad per elev	16 106,00	18 082,00	18 480,00	18 480,00	18 480,00

Beräkningen är uppgjord utifrån kostnaden per elev och elevantal.

31202 Träningsundervisningen

Anslagsansvarig: Utbildningschefen

Förvaltning

Träningsundervisningen upprätthålls av SÅUD k.f. och är avsedd för elever med intellektuell funktionsnedsättning. Träningsundervisningen är gemensam för Mariehamns stad, Norra Ålands Utbildningsdistrikt k.f. och SÅUD k.f. Skärgårdskommunerna kan ansöka om att få sända elever till träningsundervisningen. Förbundsstyrelsen är ansvarig för verksamheten som regleras genom ett avtal mellan distrikten. Driftskostnaderna regleras mellan avtalsparterna i förhållande till deras elevantal. Under 2025 beräknas i medeltal 12 elever från Jomala fullgöra sin läroplikt i träningsundervisningen.

Träningsundervisningen:				PLAN	PLAN
Jomala kommun	2023	2024	2025	2026	2027
elever, medeltal	10,00	11,00	12,00	11,00	9,50
kostnad per elev	45 420,00	47 776,00	47 647,00	47 647,00	47 647,00

Ramen för fritidshemsverksamheten

ANSVARSORGAN:		KOMMUNFULLMÄKTIGE/KOMMUNSTYRELSEN		
ANSLAGSANSVARIG:		Utbildningschefen		
RAM:	BOKSLUT	BUDGET	BUDGET	FÖR-
	2023	exkl. tillägg	2025	ÄNDRING
		2024		1 %
EXTERNA:				
NETTO	-321 571,73	-354 822,00	-392 146,00	10,5 %
Interna				
NETTO:	-61 727,65	-39 659,74	0,00	-100,0 %
BEREDNINGEN:	<i>Enhetens förslag</i>	<i>Styrelsens förslag</i>	<i>fullmäktiges beslut</i>	
UTGIFTER	-475 646,00	-475 646,00		
INKOMSTER	83 500,00	83 500,00		
NETTO	-392 146,00	-392 146,00	0,00	

Kommunstyrelsens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT:

Kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Fritidshemmen Humlan och Södersunda fritidshem är kommunens egna verksamheter medan fritidshemmet Ugglan är en köptjänst inom ett samarbetsavtal med Mariehamns stad. Specialfritidshemmet Tranan upprätthålls av SÅUD k.f. och är avsedd för elever med intellektuell funktionsnedsättning.

Förvaltningens äskanden:

Budgetförslaget underskrider ram med 1 854 euro.

Verksamhets- och volymförändringar ram 3 under år 2025

Ökning med i medeltal 1 elev från 9 till 10 elever i specialfritidshemmet Tranan. Jomala kommuns andel av barnen minskar med 7,2 % (från 42,9 % till 35,7 %).

Kostnadsökning:

17 000 euro

23301 Fritidshem Humlan

Anslagsansvarig: Rektorn

Fritidshemmet är beläget i Vikingaåsens skola. Fritidshemmet är öppet även under skolans lovdagar, juli månad undantaget. Antalet barn på fritidshemmet har ökat markant de senaste åren.

Personal, fritidshemmet Humlan			
	2023	2024	2025
Föreståndare	1,00	1,00	1,00
Barnskötare	1,46	1,72	1,97
Städare	0,10	0,00	0,00
Assistent	0,38	0,34	0,14

Prestationstal, fritidshemmet Humlan			
	2023	2024	2025
Kostnad/vårddag, euro	20,64	17,88	20,63
Avgiftstäckningsgrad, procent	33,14	32,52	29,27

23302 Fritidshem Södersunda

Anslagsansvarig: Biträdande rektorn

Fritidshemmet är beläget invid Södersunda skola. En avdelning med 26 platser för skolbarn i årskurs ett och två. Under skolans lovdagar, juli månad undantaget, får skolbarn med behov av dagvårdsplats på fritidshemmet Humlan. För att bemöta kraven på administration och dokumentation enligt den nya barnomsorgs- och grundskollagen finns det behov av att inrätta fritidspedagogens befattning från 0,69 till 1,0 årsverken, med början från 01.08.2025. En del av tiden kommer att användas i skolverksamheten t. ex. att ansvara för rastaktiviteter och som vikarie. Det har visat sig lättare att rekrytera en behörig fritidspedagog om befattningen inrättas på heltid.

Personal, Södersunda fritidshem			
	2023	2024	2025
Föreståndare	0,69	0,69	0,82
Barnskötare	0,65	0,59	0,59
Städare	0,10	0,10	0,10
Assistent	0,30	0,49	0,41

Prestationstal, Södersunda fritidshem			
	2023	2024	2025
Kostnad/vårddag, euro	19,43	34,62	45,93
Avgiftstäckningsgrad, procent	33,86	15,20	15,08

- Ersättning från andra kommuner minskar med 2 500 euro.
- Behov av att inrätta fritidspedagogbefattningen från 0,69 till 1,0 årsverken, 10 000 euro.

23303 Fritidshem Ugglan*Anslagsansvarig: Utbildningschefen*

Fritidshemmet Ugglan är beläget i Mariehamns stad och är en köptjänst för de elever som fullgör sin läroplikt i Strandnäs skola. Under 2025 förväntas 12 barn i medeltal använda sig av fritidshemsplatser vid Ugglan.

Prestationstal, fritidshemmet Ugglan			
	2023	2024	2025
Kostnad/vårddag, euro	16,40	16,65	14,71
Avgiftstäckningsgrad, procent	47,14	36,67	42,50

31304 Specialfritidshem Tranan

Specialfritidshemmet är gemensamt för Mariehamns stad, NÅUD k.f. och SÅUD k.f. Skärgårdskommunerna kan ansöka om att få sända elever till specialfritidshemmet. Förbundsstyrelsen vid SÅUD är ansvarig för verksamheten som regleras genom ett avtal mellan distrikten. Driftkostnaderna regleras mellan avtalsparterna i förhållande till deras elevantal. Specialfritidshemmet är beläget bakom KHS och är avsett för de elever som fullgör sin läroplikt i träningsundervisningen eller Yrkesträningsprogrammet.

Under 2025 beräknas i medeltal 10 elever från Jomala få sin fritidshemsverksamhet ordnad i specialfritidshemmet.

Specialfritidshemmet Tranan:				PLAN	PLAN
Jomala kommun	2023	2024	2025	2026	2027
elever, medeltal	8,50	9,00	10,00	9,50	8,00
kostnad per elev	18 922,00	19 607,00	19 311,00	19 311,00	19 311,00
Totalt	160 834,54	176 464,00	193 111,00	183 454,50	154 488,00

Ramen för barnomsorgen

ANSVARSORGAN:		KOMMUNFULLMÄKTIGE/KOMMUNSTYRELSEN		
ANSLAGSANSVARIG:		Barnomsorgschefen		
RAM:	BOKSLUT	BUDGET	BUDGET	FÖR-
	2023	exkl. tillägg	2025	ÄNDRING
		2024		1 %
EXTERNA:				
NETTO	-5 734 701,62	-6 187 482,00	-6 814 919,54	10,1 %
Interna				
NETTO:	-1 158 460,12	-1 224 238,16	0,00	-100,0 %
BEREDNINGEN:	<i>Enhetens förslag</i>	<i>Styrelsens förslag</i>	<i>fullmäktiges beslut</i>	
UTGIFTER	-7 500 019,54	-7 500 019,54		
INKOMSTER	685 100,00	685 100,00		
NETTO	-6 814 919,54	-6 814 919,54	0,00	

Kommunstyrelsens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT:

Kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Verksamhetsområde

Anslaget avser kommunens daghem, lekpark och familjedaghem. I verksamhetsområdet ingår även barnomsorgens förvaltning, ersättning för privat samhällsstödd barnomsorg, specialbarnomsorgen, språkstöd och hemvårdsstöd. Prestationstalen för kommunens barnomsorg beräknas på enheternas driftskostnader och den interna hyran. I den interna hyran ingår driftskostnaderna för fastigheten fördelade enligt nyttjad yta. De interna hyreskostnaderna beräknas ligga i nivå med budget 2024. Prestationstalen i budget 2025 är beräknade utgående från att barngrupperna är fullbelagda.

Antal barn i verksamheten, kostnad per barn och avgifternas täckningsgrad			
	2023	2024	2025
Daghem	381	398	421
Barn i familjedagvård	5	4	3
Barn i lekpark	14	14	14
TOTALT	400	416	438
Kostnad per barn/år, euro	-17 232,90	-17 816,64	-17 991,63
Avgiftstäckningsgrad, procent	10,99	10,01	9,03

ÅRSVERKEN I BUDGET			
Befattning	2023	2024	2025
Barnomsorgsledare	1,00	0,25	0,00
Barnomsorgschef		0,75	1,00
Biträdande barnomsorgschef		0,75	1,00
Speciallärare i barnomsorg	2,00	2,00	2,00
Byråsekreterare	0,60	0,75	1,00
Administrativ föreståndare	3,52	4,00	5,00
Föreståndare	2,00	2,00	2,00
Lärare i barnomsorg	28,48	30,00	37,00
Barnskötare	41,65	43,33	53,55
Assistent	11,02	15,59	15,63
Kock	4,78	4,78	5,78
Köksbiträde	3,63	2,60	3,97
Köksbiträde/städare	2,34	3,90	3,90
Städare	4,50	4,50	5,50
Familjedagvårdare	0,15	0,16	0,16
Lekparksföreståndare	0,92	0,92	0,92
Lekparksbiträde	0,92	0,92	0,92
Totalt	107,51	117,20	139,33

Förvaltningens äskanden:

Verksamheten ska i sitt budgetarbete beakta vad som bestämdes i den senaste verksamhets- och ekonomiplanen. Budgetförslaget för barnomsorgen är ca 28 000 euro under ram, -0,41 % utgående från verksamhets- och volymförändringar nedan.

Verksamhets- och volymförändringar perioden 2025-2027

ÅR 2025

- Barnomsorgen, förvaltningen
 - Personalresurserna har under år 2024 ändrats från barnomsorgsledare 100 % till barnomsorgschef 100 % och biträdande barnomsorgschef 100 %
 - Inför år 2025 föreslås en utökning av byråsekreteraresurser från 78,47 % till 100 % med motiveringen att de administrativa uppgifterna ökar i takt med att antalet barnomsorgsplatser ökar. Det administrativa arbetet vid barnomsorgsförvaltningen, bland annat till följd av ökat barnantal på daghemmen, ökad personalresurs och implementering av Wilma, har skapat behov av att utöka byråsekreterarens arbetstid för barnomsorgens del, från 0,7487 till 1,0. Ökade kostnader 8 411 euro (31400 Barnomsorgsförvaltningen)
 - Anslaget för assistenter är i stort sett detsamma. Motiveringen är den att det finns ökat behov av särskilt stöd och att antalet barnomsorgsplatser ökar. Det bör även finnas medel för att vid behov anställa assistenter vid de nya avdelningarna.
 - Tidigare var tre barnskötare budgeterade under förvaltningen, men de är sedan år 2024 borttagna och i stället fördelade som vikariepengar till i första hand de stora daghemmen.
- Hemvårdsstödet
 - Anslaget för hemvårdsstödet sänks betydligt i och med att antalet mottagare har minskat märkbart (ca 30 %). Minskning 195 000 € (31401)

- Dagem
 - På grund av stor efterfrågan på barnomsorgsplatser behövs fortsättningsvis modulavdelningar vid daghemmet Vikingen, Österkulla daghem, daghemmet Trollsländan samt Överby daghem. Tanken är att två moduler kommer att kunna avvecklas under år 2025 i samband med att daghemmet i Möckelö kommer att bli färdigt för ibrukttagande (våren 2025).
 - *Daghemmet Trollsländan*: För att personalresurserna ska motsvara barnens vårdtider har det under de senaste åren funnits behov av att anställa tillfällig personal eller utöka arbetstiden för befintlig personal. Behovet av tilläggspersonal bedöms fortsätta framöver. För att kunna möjliggöra en mera stabil personalsituation med goda rekryteringsmöjligheter behöver situationen ses över. Föreslås att medel reserveras för utökning av tre deltidsbefattningar samt att två barnskötarresurser som varit tillfälliga, under en längre tid, inrättas under året. Detta för att få bättre rekryteringsmöjligheter och för att nå fyra personal i grundbemanning per avdelning. En resurs som tidigare varit budgeterad under förvaltningen är flyttad till kostnadsstället. Total utökning 0,94 % barnskötare. 35 420 € (31 410)
I anslaget för enheten i sin helhet kommer att påverkas av att Möckelö daghem kommer att tas i bruk. En del av personalresurserna är där av budgeterad endast för en del av året.
 - *Överby daghem* är i behov av utökade resurser för personal i barngrupp för att täcka upp för den administrativa tiden som föreståndare och vice föreståndare behöver ha (med hänvisning till AKTA). Föreslås att en barnskötarbefattning utökas med 13,07 % och inrättas på heltid. Utökning 13,07 % barnskötare, 25 000 € (31411)
 - *Österkulla daghem*: Anslaget minskar eftersom modulavdelningen påverkas av att daghemmet i Möckelö öppnar. En del av personalresurserna är där av budgeterad endast för en del av året.
 - *Gottby daghem* är i behov av utökade resurser för personal i barngrupp för att täcka upp för den administrativa tiden som föreståndare och vice föreståndare behöver ha (med hänvisning till AKTA). Föreslås att en barnskötarbefattning utökas med 6,00 % och inrättas på heltid. Utökning 6,0 % barnskötare, 10 200 € (31413)
 - *Sviby daghem*: När det gäller barnskötarresurser så ser det ut som att en utökning har gjorts, men de facto har det upptäckts att en rad har ramlat bort i budget 2024. Resurser bör tas i beaktande för att möjliggöra fyra personal i grundbemanning. En tf. barnskötare där behovet fortsätter inrättas. Köksbiträdesresursen har varit tillfälligt utökad under flera års tid, med hänvisning till att grundbemanningen är lagd för tre avdelningar och verksamheten har utökats med en modulavdelning. Under året tas ställning till ett inrättande av den tillfälliga utökningen av köksbiträdesresursen i och med att en permanent utbyggnad planeras.
 - *Daghemmet Vikingen*: Den administrativa föreståndaren är numera inrättad på heltid. Flera befattningar inrättades under år 2024. Inför år 2025 föreslås en utökning av köksbiträdesresurserna omfattande 59 %. Detta för att få

- arbetsuppgifterna runt måltiderna att fungera för modulavdelningen. I övrigt är personalresurserna oförändrade.
- Övriga befintliga daghem är oförändrade bortsett ifrån avtalsenliga lönejusteringar osv.
 - Det *nya daghemmet i Möckelö* planeras tas i bruk under våren 2025. Det ger två nya avdelningar/ca 33 nya barnomsorgsplatser. Medel budgeteras för föreståndare för helår, för att kunna möjliggöra en bra uppstart. Medel för pedagogisk-, kök- och städpersonal budgeteras för 10 månader.
 - Övergripande daghem
 - Pensionsutgifter har höjts väsentligt.
 - Några medel för samhällsstödd privat barnomsorgs reserveras inte. (De privata daghemmen i landskapet avslutade sina verksamheter år 2023).
 - Det pågår en digitalisering inom barnomsorgen bland annat med implementering av Wilma där all personal behöver en egen e-postadress. För fakturering av fritidshemsplatser behöver Abilita barndagvård behållas. I digitaliseringen ingår även licenser för webbaserade resurser (Förskoleforum, Polyglutt, Widgit online). Kostnad 18 408,66 euro (31400 Barnomsorgsförvaltningen).
 - Vid behov köps platser från andra kommuner, men medel reserveras specifikt inte för detta ändamål.
 - Överlag behöver en översyn av visstidsanställningar göras och befattningar behöver inrättas där det finns ett kontinuerligt behov.
 - Familjedagvård
 - Anslaget för familjedagvården är i stort sett den samma. Verksamhetsformen tillämpas för att kunna verkställa skiftesbarnomsorg. (31420 Familjedagvård).
 - Lekparksverksamhet
 - Inför hösten 2024 är i skrivande stund sammanlagt 14 barn inskrivna i lekparkerna. Barn under 3 år tar upp två platser. I nuläget är två barn över 3 år. Varje park har 25 platser. Med hänvisning till senaste års nyttjandegrad är det svårt att motivera att hålla kvar två lekparker. Därav föreslås att lekparkerna slås ihop till en. Inbesparing 13 085 €.

ÅR 2026

- Daghemmet i Möckelö är igång i sin helhet och medel finns budgeterat för verksamhet i fyra avdelningar för hela året. Två modulavdelningar (i nuläget budgeterade vid Österkulla daghem och Daghemmet Trollsländan är flyttade till Möckelö daghem)
- Vikingen byggs ut med 2 avdelningar vilket ger 10 platser till varav en redan finns i modulavdelning. Medel behövs för pedagogisk personal och utökning av personalresurser till köket.
- Verksamhet finns i en lekpark.

ÅR 2027

- Ny utbyggnad av Sviby daghem, verksamhet finns redan i en modulavdelning.
- Överinskrivning och stora barngrupper kan minskas, målsättningen är att det finns fyra personal i grundbemanning samt att småbarnsavdelningar har max 12 platser.
- Verksamhet finns i en lekpark.

Insatser i anknytning till kommunens riktlinjer för hållbarhetsarbete:

- Barnomsorgen ser kontinuerligt över vilken service till invånarna som kan möjliggöras genom digitala tjänster som exempelvis barnadministrationsystemet och e-blanketter. Wilma är ännu under implementering och kompletteras hela tiden med information och blanketter som tidigare förekommit endast i pappersversion och t.ex. ansökan om hemvårdsstöd planeras att överföras till e-tjänster. Barnomsorgsförvaltningen är med och testar elektroniskt system för rekrytering. Den digitala utvecklingen förverkligas också genom att personal ute i verksamheterna får uppdaterade licenser, utgående från behov, för att kunna ta del av information och utföra arbete digitalt, till den del det är möjligt. Detta främjar vision 7 i kommunens hållbarhetsdokument.
- Barnomsorgen beaktar kontinuerligt klimat- och hållbarhetskrav vid inköp.
- Hållbarhetsarbete ute i verksamheterna omfattas även av barnomsorgens uppdrag och värdegrund, i enlighet med Läroplanen för barnomsorgen, där verksamheten i barnomsorgen spelar en viktig roll i att hjälpa barnen att lägga grunden för att utveckla en handlingskompetens för hållbarhet. I arbetsplanen framgår även hur respektive daghem arbetar med hållbar utveckling. T.ex. "operation giftfritt daghem, sopsortering och återanvändning av material vid skapande samt rotation av leksaker och spel.

31400 Barnomsorgen, förvaltningen*Anslagsansvarig: Barnomsorgschefen*

Personal, barnomsorgsförvaltning	2023	2024	2025
Barnomsorgsledare	1,00	1,00	0,00
Barnomsorgschef	0,00	0,00	1,00
Biträdande barnomsorgschef	0,00	0,00	1,00
Byråsekreterare	0,60	0,75	1,00
Speciallärare i barnomsorg	2,00	2,00	2,00
Barnskötare	2,52	3,00	0,00
Assistenter	11,02	15,59	15,63

31401 Hemvårdsstödet för vård av barn*Anslagsansvarig: Byråsekreteraren*

I hemvårdsstödet ingår grundläggande hemvårdsstöd, syskontillägg, tilläggsdel, hemvårdsstöd för syskon, flerbarnsförhöjning samt utökat hemvårdsstöd och utökat stöd för flerbarnsförhöjning. I det fall en förälder har förkortad arbetstid utgår ett partiellt stöd.

Hemvårdsstödet delar samt belopp i euro	2023	2024	2025
Grunddel/grundläggande stöd	500,00	500,00	500,00
Utökat hemvårdsstöd	700,00	700,00	700,00
Syskontillägg	100,00	100,00	100,00
Tilläggsdel, max	350,00	350,00	350,00
Hemvårdsstöd för syskon	100,00	100,00	100,00
Flerbarnsförhöjning	250,00	250,00	250,00
Utökat stöd flerbarnsförhöjning	350,00	350,00	350,00
Partiellt hemvårdsstöd	125,00	125,00	125,00

Antal mottagare			
Totalt under året samt 31.12	2023	2024	2025
Mottagare totalt under året	170	180	70
Grunddel/grundläggande stöd	65	60	52
Utökat hemvårdsstöd	20	20	13
Syskontillägg	40	40	22
Tilläggsdel	20	20	5
Hemvårdsstöd för syskon	12	12	4
Flerbarnsförhöjning	3	3	1
Partiellt hemvårdsstöd	30	30	10

DAGHEM

För budgetering av förnödenheter, aktiviteter, transporter vid kommunens daghem har förvaltningen beaktat följande belopp per barn (summorna angivna i euro):

Budgeterade euron per barn			
	2023	2024	2025
Arbetsmaterial	27,00	27,00	27,00
Leksaker	10,00	10,00	10,00
Transporter	50,00	50,00	45,00
Kulturaktiviteter	11,00	11,00	13,00
Litteratur	7,00	7,00	8,50
Livsmedel (€/dag/barn)	2,25	2,38	2,50
Övriga utgifter	10,00	10,00	10,00

31410 Daghemmet Trollsländan

Anslagsansvarig: Föreståndaren

Två avdelningar med vardera 21 platser för 3-6-åringar, vid behov 22 respektive 23 platser under 2025. En avdelning med 14 platser för 3-4-åringar, vid behov 15 platser under 2025. Två avdelningar med 12 platser för 1-3-åringar, varav en av dessa är i modul vilken planeras att avvecklas i och med öppnandet av Möckelö daghem.

Personal, Trollsländan			
	2023	2024	2025
Administrativ föreståndare	1,00	1,00	1,00
Lärare i barnomsorg	7,00	7,00	7,00
Barnskötare	9,23	10,84	12,78
Kock	1,00	1,00	1,00
Köksbiträde/städare	1,43	1,57	1,57
Städare	1,00	1,00	1,00
Beläggingsprocent, Trollsländan			
	2023	2024	2025
Mulle, 1-3 år	57,00	75,00	70,00
Knyttet, 2-4 år	62,00	75,00	70,00
Skrållan, 3-6 år	66,00	75,00	70,00
Trulsa 3-6 år	63,00	75,00	70,00
Kotten, 1-3 år	75,00	75,00	70,00
Prestationstal, Trollsländan			
	2023	2024	2025
Kostnad/vårddag, euro	-101,74	-73,00	-92,80
Årskostnad/barn, euro	-15 639,67	-13 797,47	-16 239,72
Avgiftstäckningsgrad, procent	9,48 %	9,70 %	7,45 %

31411 Överby daghem*Anslagsansvarig: Föreståndaren*

En avdelning med 23 platser för 3-6-åringar. En avdelning med 16 platser för 1-3-åringar.

Personal, Överby daghem			
	2023	2024	2025
Föreståndare	1,00	1,00	1,00
Lärare i barnomsorg	2,00	2,00	2,00
Barnskötare	4,65	5,13	5,36
Kock	1,00	1,00	1,00
Städare	0,39	0,39	0,39
Köksbiträde/städare	0,78	0,78	0,78
Beläggningsprocent, Överby daghem			
	2023	2024	2025
Myran, 1-3 år	69,00	75,00	70,00
Grodan, 3-6 år	70,00	75,00	70,00
Prestationstal, Överby daghem			
	2023	2024	2025
Kostnad/vårddag, euro	-92,48	-80,28	-81,99
Årskostnad/barn, euro	-14 449,76	-15 172,46	-15 496,90
Avgiftstäckningsgrad, procent	12,73 %	11,32 %	11,27 %

31412 Österkulla daghem*Anslagsansvarig: Föreståndaren*

Tre avdelningar med vardera 21 platser för 3–6-åringar, vilken en är placerad i modul. I modulen finns vid behov plats för 24 barn under 2025. En avdelning med 14 platser för 1–3-åringar. En avdelning med 16 platser för 1–3-åringar. Modulavdelningen planeras att avvecklas i och med öppnandet av Möckelö daghem.

Personal, Österkulla daghem			
	2023	2024	2025
Administrativ föreståndare	1,00	1,00	1,00
Lärare i barnomsorg	8,00	8,00	8,00
Barnskötare	8,52	9,41	9,41
Kock	1,00	1,00	1,00
Köksbiträde/städare	1,43	1,55	1,55
Städare	1,00	1,00	1,00
Beläggningsprocent, Österkulla daghem			
	2023	2024	2025
Blåkulla, 1-3 år	68,00	75,00	70,00
Minikulla, 1-3 år	76,00	75,00	70,00
Grönkulla, 3-6 år	76,00	75,00	75,00
Gulkulla, 3-6 år	87,00	75,00	75,00
Lilkulla, 3-6 år	82,00	75,00	75,00
Prestationstal, Österkulla daghem			
	2023	2024	2025
Kostnad/vårddag, euro	-74,04	-65,86	-65,36
Årskostnad/barn, euro	-12 687,67	-12 447,84	-12 255,89
Avgiftstäckningsgrad, procent	14,87 %	13,32 %	11,54 %

31413 Gottby daghem*Anslagsansvarig: Föreståndaren*

En avdelning med 23 platser för 3-6-åringar.

Personal, Gottby daghem			
	2023	2024	2024
Föreståndare	1,00	1,00	1,00
Lärare i barnomsorg	1,00	1,00	1,00
Barnskötare	1,94	1,94	2,00
Kock	0,78	0,78	0,78
Städare	0,52	0,52	0,52
Beläggningsprocent, Gottby daghem			
	2023	2024	2025
Gottby, 3-6 år	70,00	70,00	70,00
Prestationstal, Gottby daghem			
	2023	2024	2025
Kostnad/vårddag, euro	-93,50	-78,39	-83,39
Årskostnad/barn, euro	-13 430,43	-13 828,52	-14 710,42
Avgiftstäckningsgrad, procent	11,94 %	10,69 %	9,81 %

31414 Sviby daghem*Anslagsansvarig: Föreståndaren*

Två avdelningar med vardera 21 platser för 3-5-åringar, vid behov 22 barn/avdelning 2025. En avdelning med 21 platser för 5-6-åringar, vid behov 25 barn 2025. En avdelning med 14 platser för 1-3-åringar, vid behov 15 barn 2025. En avdelning med 16 platser för 1-3-åringar.

Personal, Sviby daghem			
	2023	2024	2025
Administrativ föreståndare	1,00	1,00	1,00
Lärare i barnomsorg	8,00	8,00	8,00
Barnskötare	9,79	10,00	11,00
Kock	1,00	1,00	1,00
Köksbiträde	1,56	1,83	1,83
Städare	1,59	1,59	1,59
Beläggningsprocent, Sviby daghem			
	2023	2024	2025
Topasen, 1-3 år	70,00	75,00	70,00
Rubinen, 1-3 år	79,00	75,00	75,00
Safiren, 3-5 år	73,00	75,00	75,00
Smaragden, 3-5 år	79,00	75,00	75,00
Diamanten, 6-åringar	80,00	75,00	75,00
Prestationstal, Sviby daghem			
	2023	2024	2025
Kostnad/vårddag, euro	-82,84	-70,31	-74,45
Årskostnad/barn, euro	-13 777,61	-13 289,19	-13 958,72
Avgiftstäckningsgrad, procent	13,23 %	12,17 %	11,75 %

31415 Daghemmet Vikingen

Anslagsansvarig: Föreståndaren

En avdelning med 16 platser för 1-2-åringar. En avdelning med 21 platser för 3-4-åringar, vid behov 22 platser under 2025. En avdelning med 19 platser för 5-6-åringar.

Personal, Vikingen			
	2023	2024	2025
Administrativ föreståndare	0,52	1,00	1,00
Lärare i barnomsorg	2,48	4,00	5,00
Barnskötare	5,00	7,00	8,00
Köksbiträde	0,77	0,77	1,36
Beläggingsprocent, Vikingen			
	2023	2024	2025
Östan, 1-2 år	87,00	75,00	75,00
Västan, 3-4 år	74,00	75,00	75,00
Sunnan, 5-6 år	-	75,00	75,00
Prestationstal, Vikingen			
	2023	2024	2025
Kostnad/vårddag, euro	-67,05	-62,48	-69,37
Årskostnad/barn, euro	-11 321,18	-11 809,46	-13 007,76
Avgiftstäckningsgrad, procent	12,80 %	12,13 %	12,34 %

Möckelö daghem

En avdelning med 12 platser för 1-3-åringar, april-december. En avdelning med 21 platser för 3-6-åringar, april till december. En avdelning med 12 platser för 1-3-åringar, augusti-december. En avdelning med 21 platser för 3-6-åringar, augusti-december.

Personal, Möckelö			
	2023	2024	2025*
Administrativ föreståndare	0,00	0,00	1,00
Lärare i barnomsorg	0,00	0,00	3,00
Barnskötare	0,00	0,00	5,00
Kock	0,00	0,00	1,00
Köksbiträde	0,00	0,00	0,78
Städare	0,00	0,00	1,00

* Personalresursen i tabellen för Möckelö daghem är endast för två avdelningar. Resterande personalresurs, för ytterligare två avdelningar, är beaktade i tabellerna för daghemmen Trollsländan, samt Österkulla.

Beläggingsprocent Möckelö			
	2023	2024	2025
Avdelning, 1-3 år	0,00	0,00	75,00
Avdelning, 1-3 år	0,00	0,00	75,00
Avdelning, 3-6 år	0,00	0,00	75,00
Avdelning, 3-6 år	0,00	0,00	75,00
Prestationstal, Möckelö			
	2023	2024	2025
Kostnad/vårddag, euro	0,00	0,00	-167,30
Årskostnad/barn, euro	0,00	0,00	-9 535,87
Avgiftstäckningsgrad, procent	0,00 %	0,00 %	13,33 %

31420 Familjedaghem*Anslagsansvarig: Barnomsorgschefen*

Anslaget avser tre familjedagvårdare, anställda i barnens hem. I enlighet med kommunfullmäktiges beslut har till varje familjedagvårdare, som arbetar i det egna hemmet, sedan 1990 erlagts ett Jomalatillägg om 252,28 euro/månad.

Familjedagvård (skiftesbarnomsorg)			
	2023	2024	2025
Familjedagvårdare (personer)	3,00	3,00	4,00
Barn	5,00	4,00	3,00
Vårddagar	38	40	40
Prestationstal, familjedagvård			
	2023	2024	2025
Kostnad/vårddag, euro	-278,17	-514,45	-626,56
Avgiftstäckningsgrad, procent	0,00 %	4,86 %	0,00 %

LEKPARKER

Ansvarsområdet omfattar kommunens två lekparkar. Lekparkerna är öppna 1.9. - 31.5. Personalen överförs under sommaren till annan barnomsorgsverksamhet eller beviljas oavlönad tjänstledighet.

31430 Kyrkoby lekpark*Anslagsansvarig: Föreståndaren*

En utelekgrupp med max 25 barn, 2-4-åringar. Verksamhet kl. 9-12 måndag - fredag.

Personal, Kyrkoby lekpark			
	2023	2024	2025
Lekparksföreståndare	0,46	0,46	0,46
Lekparksbiträde	0,46	0,46	0,46
Prestationstal, Kyrkoby lekpark			
	2023	2024	2025
Närvaroprocent	40,00	60,00	50,00
Avgiftstäckningsgrad, procent	10,49 %	11,55 %	13,51 %

31431 Gottby lekpark*Anslagsansvarig: Föreståndaren*

En utelekgrupp med max 25 barn, 2-4-åringar. Verksamhet kl. 9-12 måndag – fredag, till och med 31 maj 2025. Lekparken planeras att slås ihop med Kyrkoby lekpark fr.o.m. september, 2025.

Personal, Gottby lekpark			
	2023	2024	2025*
Lekparksföreståndare	0,46	0,46	0,46/0
Lekparksbiträde	0,46	0,46	0,46/0
* Lekparken i Gottby slås ihop med den i Kyrkoby fr.o.m. September			
Prestationstal, Gottby lekpark			
	2023	2024	2025
Närvaroprocent	19,00	60,00	50,00
Avgiftstäckningsgrad, procent	5,33 %	8,86 %	10,31 %

Ramen för biblioteksförvaltningen

ANSVARSORGAN:		KOMMUNFULLMÄKTIGE/KOMMUNSTYRELSEN		
ANSLAGSANSVARIG:		Biblioteks- och kulturchefen		
RAM:	BOKSLUT	BUDGET	BUDGET	FÖR-
	2023	exkl. tillägg	2025	ÄNDRING
		2024		1 %
EXTERNA:				
NETTO	-190 021,50	-199 866,00	-210 686,00	5,4 %
Interna				
NETTO:	-102 162,28	-104 666,47	0,00	-100,0 %
BEREDNINGEN:	<i>Enhetens förslag</i>	<i>Styrelsens förslag</i>	<i>fullmäktiges beslut</i>	
UTGIFTER	-246 256,00	-246 256,00		
INKOMSTER	35 570,00	35 570,00		
NETTO	-210 686,00	-210 686,00	0,00	

Kommunstyrelsens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT:

-

Ramen specificerad på detaljnivå

	2023	2024	RAM-	Förvaltn.	2026	2027
	BOKSLUT	BUDGET	BUDGET	budget 2025	VEP	VEP
C320 Biblioteksförvaltningen						
32001 Bibliotek	-190	-200		-211		
Beräknad löne- och inflationsjustering					-7	-7
Biblioteks- och kulturförv. totalt	-190	-200	-205	-211	-217	-225
		5,2 %	2,4 %	5,4 %	3,1 %	3,3 %

Verksamhetsområde

- Biblioteksverksamhet
 - För skola och barnomsorg
 - För allmänheten
- Kulturverksamhet

Förvaltningens äskanden:

Verksamheten kommer i sitt budgetarbete beakta vad som bestämdes i den senaste verksamhets- och ekonomiplanen. Ramen för 2025 är 204 700 euro. Förvaltningen äskar 6 000 euro över ram. Ökningen beror på behovet av att öka arbetstiden med 5 % (från 85 till 90 %) för skolbiblioteksassistenten och 10 % för vikarierande personal (från 20 till 30 %). Detta på grund av att antalet besök av skolklasser och daghemsgrupper ökat i takt med ökning av antalet barn i kommunens skolor och barnomsorg. En ny låneautomat behöver införskaffas i 2025 för den kommande 5-årsperioden.

Verksamhets- och volymförändringar perioden 2025-2027
2025:

- Under 2025 fortsätter förvaltningen med en verksamhet som består av skolbibliotek, kommunbibliotek och kulturverksamhet. Förvaltningen kommer att ordna kulturevenemang, publika aktiviteter och författarbesök till skolor samt uppmärksamma Jomala bibliotekets 100 årsjubileum. Förvaltningen arrangerar kulturklubbar i dans, djur- och naturkunskap, arkeologi, teater, konst och litteratur för elever i årskurs 1-9 med specialunderstöd från Ålands landskapsregering. Kultur- och bibliotekschefen koordinerar dessa.

32001 Kommunbibliotek/kulturarbete

Personal			
Befattning/tjänst	2023	2024	2025
Biblioteks- och kulturchef	1,00	1,00	1,00
Biblioteksbiträde (1)	0,85	0,85	0,85
Biblioteksbiträde (2)	0,66	0,66	0,66
Skolbiblioteksbiträde	0,85	0,85	0,90
Vikarierande biträde	0,20	0,20	0,30
Totalt	3,56	3,56	3,71
Jomala biblioteks utlåning och bestånd			
	2023	mål 2024	mål 2025
Antal lån	51 243	52 800	53 000
Lån per invånare	9,1	9,6	9,6
Antal böcker och andra medier	31 155	29 000	29 000

Insatser i anknytning till kommunens riktlinjer för hållbarhetsarbete:

- Biblioteks- och kulturverksamheten har hela befolkningen som sin målgrupp i enlighet med visionen Biblioteks- och kulturtjänsterna ska vara inkluderande och tillgängliga i enlighet med vision 1 och 9.
- Enligt vision 2 främjas personalens välmående och kompetensutveckling i samråd med de övriga biblioteken på Åland och enligt kommunens riktlinjer och budgetering.
- Vid verksamheten och inköp av material och varor beaktas klimat- och hållbarhetskrav i enlighet med vision 7 och 8. Här bör även bibliotekens viktiga roll i cirkulär ekonomi betonas

Infobladet

Sammanställning av Jomala kommuns infoblad görs av extern part, men ansvaret för utgivningen och koordineringen av informationsinsamling görs av biblioteks- och kulturförvaltningen.

IDROTTS- OCH FRITIDSVERKSAMHETEN**Ramen för fritidsförvaltningen**

ANSVARSORGAN:		KOMMUNFULLMÄKTIGE/KOMMUNSTYRELSEN		
ANSLAGSANSVARIG:		Fritidschefen		
RAM:	BOKSLUT	BUDGET	BUDGET	FÖR- ÄNDRING
	2023	exkl. tillägg 2024	2025	I %
EXTERNA:				
NETTO	-586 718,76	-579 318,39	-597 192,17	3,1 %
Interna				
NETTO:	-370 520,18	-385 852,80	0,00	-100,0 %
BEREDNINGEN:	<i>Enhetens förslag</i>	<i>Styrelsens förslag</i>	<i>fullmäktiges beslut</i>	
UTGIFTER	-796 392,17	-796 392,17		
INKOMSTER	199 200,00	199 200,00		
NETTO	-597 192,17	-597 192,17	0,00	

Kommunstyrelsens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT:

Kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Ramen specificerad på detaljnivå

	2023	2024	RAM-	Förvaltn.	2026	2027
	BOKSLUT	BUDGET	BUDGET	budget 2025	VEP	VEP
C330 Fritidsförvaltningen						
33101 Fritidsförvaltning	-72	-63		-74		
33201 Idrottsverksamhet	-212	-223		-226		
33202 Vikingahallen	-60	-67		-83		
33203 Vikingavallen	-170	-149		-118		-80
33206 Vikingagården sporthall	24	28		28		
33301 Alkohol- och drogförebyggande arbete						
33302 Ungdomsarbete	-97	-106		-124		
Beräknad löne- och inflationsjustering					-19	-21
Fritidsförvaltningen totalt	-587	-579	-574	-597	-616	-716
		-1,3 %	-0,9 %	3,1 %	3,1 %	16,3 %

Förvaltningens äskande:

Verksamheten ska i sitt budgetarbete beakta vad som bestämdes i den senaste verksamhets- och ekonomiplanen. Ramen för 2025 är 574 000 euro. Förvaltningen äskar om totalt 597 192 euro, vilket är -23 313 euro över ram (3,1 %).

Verksamhets- och volymförändringar perioden 2025-2027

- Verksamhetsbidragen för idrottsföreningar utökas till följd av att en ny förening tillkommer med hemort Jomala.
- Verksamhetsbidragen för ungdomsföreningar utökas till följd av att förhöjningen 2023 uteblev.
- Fritidsförvaltningen äskar om en tillfällig en ny visstid-anställd ungdomsledare på 53% pga landskapets specialunderstöd. Ungdomsverksamheten har ökat med 1000 ungdomsbesök från 2022-2023 till 2023-2024, vilket gör att bemanningen inte räcker till. Även intresset för Måndags- och Torsdagsklubben (eftermiddagsverksamhet åk 3-4 och åk 5-6) har ökat med ett 15-tal elever på reservlista. Med en ungdomsledare till kan även eftermiddagsverksamhet arrangeras i Södersunda. Därtill att den ordinarie personalen kan ha ledigt en fredag kväll per månad.
- En anläggningsskötare/hallvärdhar har gått i pension under 2024, men fortsätter jobba deltid efter pensionen. Förvaltningen ämnar ha extra inhoppare på helgerna och en sommarextra. Dessa två arrangemang innebär inte utökade lönekostnader.
- Sommarröris för åk 1-4 är från och med kommande år en del av den ordinarie verksamheten.
- Den nya konstgräsplanen ska förnyas sommaren 2025.
- Fritidsförvaltningen ska under året aktivt arbeta tillsammans med reseindustrin för att öka antalet träningsläger och turneringar/tävlingar vid kommunens anläggningar samt utreda möjligheten att göra det tillsammans med andra anläggningar på Åland.
- Fritidsförvaltningen ska undersöka möjligheten med att införa hyresfritt för Jomala-föreningar vid kommunens idrottsanläggningar så som det görs i bland annat Finströms och Lemlands kommun samt i Finland och Sverige, och samtidigt bör medlems- och verksamhetsbidragen ses över. Detta skulle underlätta administrationen för både kommunen och föreningarna.

Insatser i anknytning till kommunens riktlinjer för hållbarhetsarbete:

- Upphandling av ett nytt konstgräsplan på befintlig konstgräsplan innebär en satsning på ett microplatsfritt konstgräsplan gällande granulatet, som är biologiskt nedbrytbart och lämna inga andra restprodukter än koldioxid, vatten och biomassa i naturen och det är anknutet till vision 8.
- Upphandling av ny LED-armatur både till konstgräsplanen och i Vikingahallen innebär sänkt energikostnader och det är anknutet till vision 8.
- Underhåll och utveckling av kommunens idrottsanläggningar sker hela tiden. Under kommande år är målet att uppmuntra till mer rörelse via klubbverksamhet efter skolan för åk 1-9 och uppmuntra till spontansidrott i kommunens anläggningar då det finns lediga tider, och det är anknutet till vision 1.

Fritidsförvaltningens personal

Personal	2023	2024	2025
Fritidschef	1,00	1,00	1,00
Fritidsledare	1,00	1,00	1,00
Anläggningsskötare	3,70	3,70	3,71
Ungdomsledare	0,53	0,67	1,20
Totalt	6,23	6,37	6,91

33101 Fritidsförvaltningen

Anslagsansvarig: Fritidschefen

Inom fritidsförvaltningen ingår uppgifter såsom att administrera och leda verksamhetsformer inom idrotts- och ungdomsverksamhet och fritidsverksamhet samt underhåll av fritidsförvaltningens idrottsanläggningar. Fritidsförvaltningen eftersträvar att aktivt stöda kommunens ideella föreningar som var för sig skapar och upprätthåller en meningsfull hobbyssysselsättning för kommunens ungdomar.

33201 Idrottsverksamheten

Anslagsansvarig: Fritidschefen

Föreningarna bedriver flera olika verksamhetsformer; fotboll, volleyboll, innebandy, friidrott, gymnastik, orientering, idrott-för-alla och skidåkning samt gymnastik via Gymnastics Åland. Träningar och matcher/tävlingar bedrivs i kommunens idrottsanläggningar eller i föreningarnas egna anläggningar.

33202 Vikingahallen

Anslagsansvarig: Fritidschefen

Vikingahallen byggdes 1981. Jomala kommun och Södra Ålands utbildningsdistrikt (SÅUD) har ett samarbetsavtal som berättigar skolan att bedriva sin gymnastikundervisning i och vid idrottsanläggningarna, såväl Vikingahallen som intilliggande ytor med tillhörande anläggningar. SÅUD hyr anläggningarna under skolarbetet vardagar mellan kl. 09-15. Övriga tider hyrs anläggningarna i första hand ut till kommunens egna föreningar och i andra hand till övriga föreningar och sammanslutningar. Bokningsläget är i nuläget mycket ansträngt måndag till torsdag och för framför allt innebandymatcher på helgerna under perioden september-april. Föreningarna växer och de utökar sina verksamheter, vilket gör att förvaltningen har svårt att uppfylla föreningarnas önskemål gällande bokningar.

33203 Vikingavallen

Anslagsansvarig: Fritidschefen

Ansvarsområdet innefattar förutom Vikingavallens naturgräs- och konstgräsplan, nya beachvolleyplanerna, hinderbanan, vandringsleden samt alla skid- och motionslingor som utgår från Vikingavallen. Fotbollsplanerna hyrs ut i första hand till kommunens egna föreningar och i andra hand till övriga föreningar och sammanslutningar. Under perioden september-april är bokningsbeläggningen på konstgräset mycket bra. Skid- och motionslingor används flitigt av skolor och allmänheten.

Under 2025 är målsättningen att byta ut den 17 år gamla konstgräsplanen till en ny modern konstgräsplan.

Intäkter för idrottsområden, euro			
	2023	2024	2025
Vikingahallen	96 000,00	106 000,00	125 200,00
Vikingavallen	40 000,00	41 000,00	41 000,00
Vikingagården	27 000,00	28 000,00	28 000,00
Totalt	163 000,00	175 000,00	194 200,00

33206 Vikingagårdens sporthall

Anslagsansvarig: Fritidschefen

Sporthallen i Vikingagården stod klar hösten 2020. Vikingaåsens grundskola bedriver sin gymnastikundervisning i Sporthallen och vid Jomalas idrottsanläggningar samt intilliggande ytor. Vikingaåsens grundskola hyr anläggningarna under skolåret vardagar mellan kl. 09-15. Övriga tider hyrs anläggningarna i första hand ut till kommunens egna föreningar och i andra hand till övriga föreningar och sammanslutningar. Bokningsläget är mycket ansträngt måndag till torsdag och för framför allt volleybollmatcher under helgerna under perioden oktober-mars.

33302 Ungdomsverksamheten

Anslagsansvarig: Fritidschefen

Verksamheten i ungdomsgården vid Vikingagården och i Frideborg planeras och genomförs av kommunens fritidsledare tillsammans med ungdomsledare. Ungdomsverksamhetens målgrupp är föreningslösa tonåringar, men även andra barn i olika åldersgrupper erbjuds möjlighet att delta i aktiviteter vid ungdomsgården under eftermiddagstid. Kvällstid hålls ungdomsgården öppen flera dagar i veckan med olika teman. Det ordnas även aktiviteter utanför kommunens gränser med jämna mellanrum. Inom ungdomsverksamhetens ramar ingår även att introducera ungdomarna för olika aktiviteter efter skoltid för att främja intresset för en aktiv fritid.

Jomala kommun har även ett samarbete med Hembygdens vänner r.f. som i sin verksamhetslokal Frideborg i Gottby har ungdomsgård en gång i veckan, vilket gör att kommunen kan erbjuda ungdomsverksamhet både i östra och västra Jomala.

Jomala kommun har, förutom egen ungdomsverksamhet, ett avtal med Mariehamns stad som möjliggör för ungdomar från Jomala att besöka stadens ungdomsgårdar kostnadsfritt. Jomala kommun bekostar detta i sin helhet. I och med att Jomalas befolkning ökar i gränsen mot Mariehamn nyttjar fler Jomala-unga stadens ungdomsgårdar, vilket har ökat kommunens kostnader.

SAMHÄLLSTJÄNSTER OCH ÖVRIGA TJÄNSTER***Ramen för kommunens räddningsväsende***

ANSVARSORGAN:	KOMMUNFULLMÄKTIGE/KOMMUNSTYRELSEN			
ANSLAGSANSVARIG:	Kommundirektören			
RAM:	BOKSLUT	BUDGET	BUDGET	FÖR-
	2023	exkl. tillägg	2025	ÄNDRING
		2024		1 %
EXTERNA:				
NETTO	-229 199,07	-228 530,00	-302 168,00	32,2 %
Interna				
NETTO:	-127 765,40	-150 796,38	0,00	-100,0 %
BEREDNINGEN:	<i>Enhetens förslag</i>	<i>Styrelsens förslag</i>	<i>fullmäktiges beslut</i>	
UTGIFTER	-304 483,00	-304 483,00		
INKOMSTER	2 315,00	2 315,00		
NETTO	-302 168,00	-302 168,00	0,00	

Kommunstyrelsens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med nämndens äskande.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT:

-

Räddningsväsendet är uppdelat i två ramar varav ram 1 omfattar kommunens räddningsväsende och ram 2 omfattar Ålands räddningsmyndighet.

Ramen specificerad på detaljnivå

	2023 BOKSLUT	2024 BUDGET	RAM- BUDGET	Nämndens budget 2025	2026 VEP	2027 VEP
C420 Räddningsväsende						
C421 Kommunens räddningsväsende						
42001 Gemensam brandnämnd						
42002 Kommunens brandväsende	-216	-173		-242		
42003 Gemensamma tjänstemännen	28	4				
42004 Beredskapsfunktionen						
42005 Befolkningsskyddet	-1	-3		-3		
42006 Brandstationen drift	-27	-42		-42		
42007 Gottby brandstation	-12	-15		-15		
C421 Kommunens räddningsväsende Summa	-229	-229	-225	-302		
C422 Ålands räddningsmyndighet						
42201 ÅLRM nämnden						
42202 ÅLRM tjänstemännen		18		18		
42203 ÅLRM beredskapsfunktionen						
C422 Ålands räddningsmyndighet Summa		18		18		
Beräknad löne- och inflationsjustering					-9	-10
Brand och räddningsnämnden totalt	-229	-211	-225	-284	-293	-303
		-8,0 %	6,8 %	34,9 %	3,1 %	3,3 %

Förvaltningens äskanden:

När direktivramen tilldelades var ännu omställningsbudgeten för räddningsväsendet under arbete. Direktivramen beaktar därav inte de två ramindelningarna.

Verksamhetsförändringar 2025-2027

- Släckningskostnader budgeterat
- Engångsförhöjning av anslag för brandkårerna om ca 50 000 för framför allt skyddsutrustning och förnyelse av slangar.
- Intäkt från byggnadsinspektionen borttaget

42002 Kommunens brandväsende

Gemensamma kostnader för det operativa brandväsendet. I huvudsak kostnader till Ålands räddningsmyndighet samt ersättning enligt avtal till de frivilliga brandkårerna.

42005 Kommunens befolkningsskydd

Anslagsansvarig: Befolkningsskyddsinspektören

Anslaget avser i första hand mindre kompletteringar och underhåll av befolkningsskydds-förnödenheter.

Nettokostnad befolkningsskyddet	2023	2024	2025
Nettokostnad, euro per invånare	0,48	0,51	0,37

42006 Jomala FBK drift

Kostnader för Jomalas brandstation och verksamhet.

42007 Gottby FBK drift

Kostnader för Gottby brandstation och verksamhet.

Ramen för Ålands Räddningsmyndighet (ÅLRM)

ANSVARSORGAN:	ÅLANDS RÄDDNINGSNÄMND			
ANSLAGSANSVARIG:	Räddningschefen			
RAM:	BOKSLUT	BUDGET	BUDGET	FÖR-
	2023	exkl. tillägg	2025	ÄNDRING
		2024		1 %
EXTERNA:				
NETTO	0,00	17 694,00	17 693,00	0,0 %
Interna				
NETTO:	0,00	-29 823,76	0,00	-100,0 %
BEREDNINGEN:	<i>Enhetens förslag</i>	<i>Styrelsens förslag</i>	<i>fullmäktiges beslut</i>	
UTGIFTER	-736 347,00	-736 347,00		
INKOMSTER	754 040,00	754 040,00		
NETTO	17 693,00	17 693,00	0,00	

Kommunstyrelsens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med nämndens äskande.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT:

-

Ramen specificerad på detaljnivå

	2023	2024	RAM-	Nämndens	2026	2027
	BOKSLUT	BUDGET	BUDGET	budget 2025	VEP	VEP
C420 Räddningsväsende						
C422 Ålands räddningsmyndighet						
42201 ÅLRM nämnden						
42202 ÅLRM tjänstemännen		18		18		
42203 ÅLRM beredskapsfunktionen						
C422 Ålands räddningsmyndighet Summa		18		18		

Ålands Räddningsmyndighet

En för Åland räddningsmyndighet med samtliga på Åland kommuner vars syfte är bildande av en räddningsmyndighet. Räddningsmyndigheten handhar förutom det förebyggande tillsynsarbetet även räddningsledarfunktionen och därtill en koordinerande roll gällande beredskapsärenden och befolkningskyddet. Information till allmänheten och till de kommunala enheterna ska skötas centralt från räddningsmyndigheten.

42201 ÅLRM nämnden*Anslagsansvarig: Räddningschefen*

Anslaget avser kostnader för den gemensamma räddningsnämnden för Ålands Räddningsmyndighet. Var kommun har en representant. Kostnaderna för verksamheten fördelas enligt invånarantal.

42202 ÅLRM tjänstemännen*Anslagsansvarig: Räddningschefen*

Jomala kommun står som huvudman till Ålands Räddningsmyndighet. Kostnaderna fördelas mellan samarbetskommunerna enligt befolkningsantal. Jomalas andel beräknas öka till 18,7 procent (37,71 procent/RÅL).

ÅRSVERKEN I BUDGET	RÅL	ÅLRM	ÅLRM
Befattning	2023	2024	2025
Räddningschef	1,00	1,00	1,00
Bitr. räddningschef		1,00	1,00
Brandingenjör/Led BI		1,00	1,00
Ledande brandinspektör	1,00	1,00	1,00
Brandinspektör		1,00	1,00
Brandmästare	0,75	0,60	1,00
	2,80	5,60	6,00

Målsättningar:

- Under året få myndigheten på plats
- Framta styrdokument till kommunernas servicenivå.
- Framta styrdokument för samarbetet mot kommunernas byggnadsinspektioner.
- Framta styrdokument till kommunerna för en revidering av avtal mot avtalsbrandkår.

Relationstal	2023	2024	2024
Räddningsuppdrag	84	60	60
Brandsyner	20	50	50
Byggnadssyner	97	100	100
Sotning	417	525	525
Övriga syner	34	20	20
*Nettokostnad, euro per invånare	40,22	38,11	49,49

*Här ingår Jomala kommuns totala kostnader för brand- och räddningsväsendet.

42012 Beredskapsfunktionen, Ålands Räddningsmyndighet*Anslagsansvarig: Räddningschefen*

Upprätthållande av befälsberedskap utöver kontorstid. Kostnaderna fördelas mellan samarbetskommunerna enligt befolkningsantal. Jomalas andel beräknas till 18,65 procent (37,71 procent/RÅL).

Insatser i anknytning till kommunens riktlinjer för hållbarhetsarbete

- I samband med implementeringen av hemsida möjliggöra tillgängligheten med digitala tjänster.
- Framtagande av en långsiktig plan för myndighetens tjänstefordon. Målsättningen är för de fordon som inte direkt går i beredskapsfunktion övergå till alternativa eller en kombination med alternativa bränslen.

Ramen för tekniska förvaltningen

ANSVARSORGAN:		KOMMUNFULLMÄKTIGE/KOMMUNSTYRELSEN		
ANSLAGSANSVARIG:		Tekniska chefen		
RAM:	BOKSLUT	BUDGET	BUDGET	FÖR-
	2023	exkl. tillägg	2025	ÄNDRING
		2024		1 %
EXTERNA:				
NETTO	-1 757 915,48	-1 607 146,00	-2 207 495,61	37,4 %
Interna				
NETTO:	331 250,01	360 080,65	0,00	-100,0 %
BEREDNINGEN:	<i>Enhetens förslag</i>	<i>Styrelsens förslag</i>	<i>fullmäktiges beslut</i>	
UTGIFTER	-2 417 944,61	-2 417 944,61		
INKOMSTER	210 449,00	210 449,00		
NETTO	-2 207 495,61	-2 207 495,61	0,00	
Kommunstyrelsens förslag:				
Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.				
KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT:				

Omfattar tekniska förvaltningen, vägarna och parkerna, kollektivtrafiken, arrendetomterna samt kommunens byggnader.

Tekniska förvaltningens inrättade tjänster och befattningar:

Personal	2023	2024	2025
Teknisk chef	1,00	1,00	1,00
Biträdande teknisk chef		0,75	1,00
Byråsekreterare	1,00	1,00	1,00
Servicemän*	6,80	7,00	7,00
Kommuningenjör	1,00	1,00	1,00
VA-ingenjör	1,00	1,00	1,00
Lokalvårdare	1,00	1,00	1,00
Parkbiträde			1,00
Totalt	11,8	12,75	14

Ramen specificerad på detaljnivå

	2023	2024	RAM-	Förvaltn.	2026	2027
	BOKSLUT	BUDGET	BUDGET	budget 2025	VEP	VEP
C410 Tekniska förvaltningen						
C411 Förvaltning						
41101 Tekniska förvaltningen	-185	-210		-154		-29
41102 Gemensamma och fördelade kostnader	-7	-8		-17		
41103 Byggnadsinspektionen						
41104 Miljöinspektionen						
C411 Förvaltning Summa	-192	-218		-172		-29
C412 Trafikleder och vägar						
41201 Gator	-135	-89		-146		
41202 Kommunalvägar	-78	-57		-117		
41203 GC-leder	-53	-35		-55	-2	-3
41204 Privatvägars underhåll	-18	-16		-2		
41205 Vägbesynning	-118	-114		-107	-10	-10
41206 Understöd kollektivtrafik		-1				
C412 Trafikleder och vägar Summa	-403	-312		-426	-12	-13
C413 Områden och underhåll						
41301 Parker och övriga allmänna områden	-69	-64		-126		
41302 Arrendetomter	13	9		9		
C413 Områden och underhåll Summa	-56	-55		-117		
C414 Byggnader						
41401 Kommunalgården	-64	-85		-146		
41402 Allegården	11	5		6		
41403 Gottby daghem	-31	-29		-46	-10	10
41404 Björsby skola						
41405 Trollsländan daghem	-41	-44		-64	-10	10
41406 Diamanten	-17	-20				
41407 Överby daghem	-74	-73		-142		
41408 Rönngården	-26	-38		-80		-10
41409 Österkulla daghem	-86	-84		-141		-10
41410 Safiren	-82	-69		-102		15
41411 Lyckan fastighet	-9					
41414 Rubinen	-26	-14		-19		
41415 Vikingaåsen fastighetsförvaltning	-271	-190		-329		
41416 Södersunda skola fastighetsförvaltning	-125	-168		-135		
41417 Vikingagården	-265	-213		-251	28	
41418 Möckelö daghemsfastighet				-45		
C414 Byggnader Summa	-1107	-1022		-1493	8	-25
Beräknad löne- och inflationsjustering					-69	-76
Tekniska förvaltningen totalt	-1758	-1607	-1569	-2207	-2281	-2424
		-8,6 %	-2,4 %	37,4 %	3,3 %	6,3 %

Förvaltningens äskanden:

Verksamheten ska i sitt budgetarbete beakta vad som bestämdes i den senaste verksamhets- och ekonomiplanen. Förvaltningen äskar om 648 093 euro över ram. Av de är 201 278,60 euro kopplade till driftskostnader som ej definieras av volymförändring. Förvaltningen har i sitt budgetarbete justerat flertalet poster som historiskt visat sig vara för lågt budgeterade. Som exempel kan nämnas el, värme och försäkringskostnader. Vägunderhåll och byggnadernas underhåll är exempel på var de i ramen fastställda medlen inte bedöms som tillräckliga för att upprätthålla en nöjaktig nivå på underhållet.

Verksamhets- och volymförändringar för tekniska förvaltningen 2025–2027

- Möckelö dagiset tas i drift med en budgeterad driftskostnad om 46 565 euro
- Fastigheten Diamanten har rivits under slutet av 2024
- Tjänst som parkbiträde inrättas till en merkostnad om 30 642,82 euro.
Arbetsuppgifterna har genom olika överenskommelser utförts som arbetsrehabilitering och liknande sedan 2014.
- Sommaranställda för skötsel av parkområden under juni-augusti, budgeterad merkostnad om 23 671,58 euro
- Förvaltningen har en plan för tillfälliga anslag för perioden 2025–2027. För året 2025 beräknas en merkostnad om 392 500 euro. Anslaget är utarbetat som en insats för att komma i kapp med en del eftersatt underhåll och genom åtgärderna förebygga behovet av större investeringar. För året 2026-2027 beräknas de tillfälliga anslagen vara i storleksordningen 150 000 euro. Följande åtgärder omfattas av anslaget för året 2025:
 - Kommunlagården, OVK besiktning, fastighetsunderhåll och asbestsanering. Beräknad merkostnad om 53 000 euro.
 - Utökat anslag om 12 500 euro för inköp av inventarier till kontoren samt arbetskläder, under 2024 tillträdde tre nyanställda som är i behov av IT-utrustning, arbetskläder samt kontorsmöbler.
 - Gottby daghem, OVK besiktning, ström till bryggdäcket. Beräknad merkostnad om 6500 euro.
 - Trollsländan, målning av förråd och OVK besiktning. Beräknad merkostnad om 9000 euro
 - Överby daghem, målning av plåttak, ny ljudabsorberande matta samt målning och upprustning av gårdsförråd. Beräknad merkostnad om 54 000 euro
 - Rönngården, målning av yttertak och OVK besiktning. Beräknad merkostnad om 42 000 euro
 - Vikingaåsens skola, tvätt av tak, underhåll av hängrännor, tilläggsisolering av mellantak, målning och upprustning av förråd. Beräknad merkostnad om 103 000 euro
 - Södersunda skola, målning av klassrum, tvätt av yttertak, underhåll av stuprör och hängrännor. Beräknad merkostnad om 32 500 euro
 - För att förlänga livslängden på vägar och gator äskas om ett tillfälligt anslag om 80 000 för reparationer och underhåll.

41101 Förvaltning*Anslagsansvarig: Tekniska chefen*

Anslaget avser kostnaderna för den tekniska förvaltningen och dess kansli. Utgifterna från denna avdelning fördelas till kommunens fastigheter samt affärsverksamheten. Motiveringen till fördelningen av tekniska förvaltningens utgifter är att prissättningen för affärsverkens tjänster ska vara rättvisande. Detta eftersom verken leds och förvaltas av tekniska förvaltningens kanslipersonal samt på grund av att kansliet handhar fakturering och andra kanslirutiner som verksamheten ger upphov till.

41102 De gemensamma kostnaderna för vägunderhållet*Anslagsansvarig: Tekniska chefen*

Anslaget avser gemensamma kostnader för underhållet av kommunalvägar.

41201 Gatorna (byggnadsplanevägarna)*Anslagsansvarig: Tekniska chefen*

Anslaget avser underhållskostnader för gator såsom plogning, halkbekämpning, släntklippning, grusning och skyltning inom detaljplanerade områden.

Relationstal	2023	2024	2025
	24	24	24
Gatornas längd, meter	759,00	759,00	759,00
Nettokostnad, euro/km	5 454,05	3 598,37	4 303,73

41202 Kommunalvägarna*Anslagsansvarig: Tekniska chefen*

Anslaget avser underhållskostnader för kommunalvägarna såsom plogning, halkbekämpning, släntklippning, skyltning, grusning m.m.

Relationstal	2023	2024	2025
	43	43	43
Kommunalvägarnas längd, meter	872,00	872,00	872,00
	31	31	31
Varav ytbelagda	285,00	285,00	285,00
Väggkostnad, euro/km	1 785,06	1 302,22	1 765,29

41203 GC-lederna*Anslagsansvarig: Tekniska chefen*

Anslaget avser underhållskostnader för gång- och cykelleder.

Relationstal	2023	2024	2025
	16	28	30
GC-ledernas längd, meter	656,00	500,00	700,00
Kostnad, euro/km	3 190,91	1 215,23	1 822,38

41204 Privatvägarnas underhåll

Anslagsansvarig: Tekniska chefen

Kostnaden för plogning av privata vägar (infarter) ska täckas till fullo av intäkter från de kommuninvånare som nyttjar tjänsten.

Relationstal	2023	2024	2025
Privata infarter som plogas	360	380	380

41205 Vägbelysningen

Anslagsansvarig: Tekniska chefen

Anslaget avser drift och underhåll av vägbelysning längs kommunalvägar och gator.

Relationstal	2023	2024	2025
	71	71	71
Belyst längd, meter	160,00	160,00	160,00
Kostnad, euro/km	1 665,24	1 602,02	1 433,39

41301 Parkerna och de allmänna områdena

Anslagsansvarig: Tekniska chefen

Anslaget avser underhållet av de parker och övriga allmänna områden som är i kommunens ägo, bl.a. inom detaljplanerade områden och allmänna badstränder. Under 2025 sker underhåll av parker och allmänna områden med befintliga servicemän samt av en nyinrättad tjänst som parkbiträde. Under sommarhalvåret assisterar tre sommaranställda den ordinarie personalen.

41302 Arrendetomterna

Anslagsansvarig: Tekniska chefen

Anslaget avser inkomster av utarrenderade områden, i huvudsak bostadstomter. Arrendet för bostadstomter är bundet till levnadskostnadsindex.

Relationstal	2023	2024	2025
Arrendeavtal	18,00	16,00	16,00
Varav bostadstomter	6,00	6,00	6,00
	13		
Arrendeinkomster, euro	029,61	9 411,00	9 411,00

Allmänt

Under detta ansvarsområde budgeteras de fastigheter som används av förvaltningen eller som används av flera enheter. Verksamheterna påförs hyror för utnyttjade utrymmen. Målsättningen är att den interna hyran ska sättas till självkostnadspris. I den interna hyran ingår förutom externa driftskostnader även avskrivningskostnader och intern ränta.

Kommunstyrelsen ansvarar för de specifika ansvarsområdena. I budgeten har upptagits anslag för årliga driftskostnader för fastigheterna. Större ombyggnader och nyinvesteringar har upptagits i investeringsdelen.

41401 Kommunalgården*Anslagsansvarig: Tekniska chefen*

I kommunalgården beaktas intern hyra för kanslierna i vilket ingår el, värme, vatten och städning. Den relativt höga hyran beror på att stora sammanträdesrummet och gemensamma utrymmen (korridorer, entréer) fördelas på samtliga förvaltningar i byggnaden. Städningen av kommunkansliet utförs som extern tjänst.

Relationstal	2023	2024	2025
Intern hyra, euro/kvm	22,49	20,64	17,87

41402 Allégården*Anslagsansvarig: Tekniska chefen*

Relationstal	2023	2024	2025
Bostadslägenheter	10,00	10,00	10,00
Varav uthyrda	10,00	10,00	10,00
extern hyra, euro/kvm	6,20	6,43	6,75
intern hyra, euro/kvm	0,00	0,00	0,00
Källarlokal	0,00	0,00	0,00
Hyra, euro/kvm	0,00	0,00	0,00

41403 Gottby daghem*Anslagsansvarig: Tekniska chefen*

Relationstal	2023	2024	2025
Bostadslägenheter	1,00	1,00	1,00
Varav uthyrda	1,00	1,00	1,00
Extern hyra, euro/kvm	2,13	2,23	2,23
Intern hyra, euro/kvm	12,80	14,84	18,81

41405 Trollsländan*Anslagsansvarig: Tekniska chefen*

Hela byggnaden nyttjas för daghemsverksamhet.

Relationstal	2023	2024	2025
Extern hyra, euro/kvm	0,00	0,00	0,00
Intern hyra, euro/kvm	10,93	20,98	17,93

41406 Sviby daghem, Diamanten*Anslagsansvarig: Tekniska chefen**Fastigheten har rivits under 2024*

Relationstal	2023	2024	2025
Bostadslägenheter	0,00	0,00	0,00
Kontorslokaler	0,00	0,00	0,00
Varav uthyrda	0,00	0,00	0,00
Extern hyra, euro/kvm	0,00	0,00	0,00
Intern hyra, euro/kvm	7,46	9,56	0,00

41407 Överby daghem*Anslagsansvarig: Tekniska chefen*

Hela byggnaden samt en modul nyttjas för daghemsverksamhet.

Relationstal	2023	2024	2025
Intern hyra, euro/kvm	20,41	17,81	31,84

41408 Rönngården*Anslagsansvarig: Tekniska chefen*

Anslaget avser kostnader för själva servicehusbyggnaden samt den fastighetspersonal som behövs. Hyran för bostadslägenheter och för ÅHS höjs enligt indexjustering.

Relationstal	2023	2024	2025
Bostadslägenheter	16,00	16,00	16,00
Varav uthyrda*	16,00	16,00	16,00
Extern hyra, euro/kvm	9,34	9,53	9,91
ÅHS, euro/kvm	7,09	7,23	7,52

41409 Österkulla daghem*Anslagsansvarig: Tekniska chefen*

Anslaget avser kostnader för själva daghemsbyggnaden samt en modul nyttjas för daghemsverksamhet.

Relationstal	2023	2024	2025
Intern hyra, euro/kvm	15,74	14,14	19,87

41410 Sviby nya daghem*Anslagsansvarig: Tekniska chefen*

Relationstal	2023	2024	2025
Intern hyra, euro/kvm	12,46	14,52	17,85

41411 Lyckan fastighet*Anslagsansvarig: Tekniska chefen*

Modulen invid Vikingaåsens skola som inhyser eftermiddagshemmet Humlan har sålts och avetablerats från platsen under 2024

Relationstal	2023	2024	2025
Intern hyra, euro/kvm	7,34	2,54	0,00

41414 Rubinen*Anslagsansvarig: Tekniska chefen*

Anslaget avser byggnadens drift och underhåll.

Relationstal	2023	2024	2025
Intern hyra, euro/kvm	9,91	8,37	3,29

41415 Vikingaåsens skola*Anslagsansvarig: Tekniska chefen*

Anslaget avser byggnadens drift och underhåll.

Relationstal	2023	2024	2025
Intern hyra, euro/kvm	6,55	5,12	8,47

41416 Södersunda skola*Anslagsansvarig: Tekniska chefen*

Anslaget avser byggnadens drift och underhåll.

Relationstal	2023	2024	2025
Intern hyra, euro/kvm	12,39	11,10	9,55

41417 Vikingagården*Anslagsansvarig: Tekniska chefen*

Städningen av Vikingagården utförs som extern tjänst. Anslaget avser byggnadens drift och underhåll.

Relationstal	2023	2024	2025
Intern hyra, euro/kvm	11,84	11,76	22,70
Extern hyra, euro/kvm			

Fastigheternas total	2023	2024	2025
Externa intäkter	147 627,45	143 892,00	139 438,00
Externa kostnader	-1 254 375,12	-1 166 017,00	-1 632 627,00
Summa	-1 106 747,67	-1 022 125,00	-1 493 189,00
Interna intäkter	2 105 070,07	2 133 695,38	0,00
Interna kostnader	-505 837,00	-398 814,98	0,00
Summa	1 599 233,07	1 734 880,40	0,00
Avskrivningar	-847 899,47	-719 165,08	0,00
TOTALT	-355 414,07	-6 409,68	-1 493 189,00

Under 2025 kommer de externa kostnaderna tillfälligt att öka då flera fastigheter har större underhållsbehov som ämnas utföras under året. Utöver underhållet är det också tid för den obligatoriska ventilationskontrollen för flera av fastigheterna. De externa intäkterna minskar, främst på grund av att tidigare uthyrda lokaler vid kommunkansliet inte längre tillgängliga för externa uthyrning. Internhyran ökar istället då kontorsutrymmena idag används för kommunens egen personal.

AFFÄRSVERKSAMHETEN VATTEN- OCH AVLOPPSVERKET

Ramen för vatten- och avloppsverket

ANSVARSORGAN:		KOMMUNFULLMÄKTIGE/KOMMUNSTYRELSEN		
ANSLAGSANSVARIG:		Tekniska chefen		
RAM:	BOKSLUT	BUDGET	BUDGET	FÖR- ÄNDRING
	2023	exkl. tillägg 2024	2025	1 %
EXTERNA:				
NETTO	302 965,17	209 315,74	199 975,20	-4,5 %
Interna				
NETTO:	-199 987,92	-306 174,17	0,00	-100,0 %
BEREDNINGEN:	<i>Enhetens förslag</i>	<i>Styrelsens förslag</i>	<i>fullmäktiges beslut</i>	
UTGIFTER	-1 253 642,80	-1 253 642,80		
INKOMSTER	1 453 618,00	1 453 618,00		
NETTO	199 975,20	199 975,20	0,00	

Kommunstyrelsens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT:

-

Affärsverksamheten omfattar kommunens vatten- och avloppsverk.

Ramen specificerad på detaljnivå

	2023	2024	RAM-	Förvaltn.	2026	2027
	BOKSLUT	BUDGET	BUDGET	budget 2025	VEP	VEP
C430 Vattentjänstverket						
43001 Vattenverket	15	41		29	-16	-10
43002 Avloppsverket	288	168		171	-6	
Beräknad löne- och inflationsjustering					6	6
Affärsverksamhet totalt	303	209	195	200	184	180
		-30,9 %	-6,8 %	-4,5 %	-7,9 %	-2,1 %

Förvaltningens äskanden:

Verksamheten ska i sitt budgetarbete beakta vad som bestämdes i den senaste verksamhets- och ekonomiplanen.

Verksamhets- och volymförändringar perioden 2025-2027:

- Från årsskiftet delar inte kommunen längre ut analoga mätare utan nyinstallationer ska utföras med digitala mätare. Dels kommer de nya vattenmätarna betyda att avläsningen kan skötas elektroniskt, bidra till att minska läckage, och göra abonnenter mera uppmärksamma på sin konsumtion.
- Kommunen arbetar aktivt med att förnya och bygga ut befintligt VA-nät för att förhindra inläckage och bräddningar.

43001 Vattenverket

Anslagsansvarig: Tekniska chefen

Kommunens vattenverk handhar vattenförsörjningen i kommunen. Vattenledningsnätet är utbyggt i så gott som hela kommunen. Ålands Vatten Ab:s avgift höjs 5 % till 1,3125 euro/m³.

Relationstal	2023	2024	2025
Abonnenter	2 250,00	2 250,00	2 300,00
Såld vattenmängd, m ³	338 916	327 546,00	327 546,00
Inköpt vattenmängd, m ³	444 053,7	393 055,00	393 055,00
Spillprocent	23,7%	21%	21%
Vattenpris, exkl. Moms	1,68	1,78	1,869

Vattenavgiften som kommunen tar ut ökas med 5 %. I vattenverkets budget beräknas också kostnadsfördelningsposter, såsom fördelade förvaltningskostnader, planmässiga avskrivningar och räntor på anläggningskostnaderna. Dessa visas som kostnadsberäkningsposter i ansvarsområdet. Vattenräkningarna utsänds 4 gånger per år.

43002 Avloppsverket

Anslagsansvarig: Tekniska chefen

Avloppsverket mottar avloppsvatten från detaljplaneområden i kommuncentrum, Jomala-gård, delar av Gölby, Kalmsta, Kalmarnäs, Möckelby, Möckelö, Sviby, Överby, södra Dalkarby, Östra Sviby, Möckelö I, Möckelö norra industriområde, Solberget, Norra Bergshöjden, Björkslingan, Möckelö strand och Kasberget. Därutöver från områden i glesbygd som Gottby, Önningeby, Gölby, Bjørsby, Österkalmare. Allt avloppsvatten pumpas till Lotsbroverket i Mariehamn. Avloppsvattenavgiften som kommunen tar ut höjs med 3 %.

Relationstal	2023	2024	2025
Abonnenter	1 200,00	1 240,00	1 260,00
Debiterad avloppsvattenmängd, m ³	206 062,00	208 123,00	210 204,00
Avloppsvattenpris, euro/m ³	2,86	3,00	3,09

Ramen för byggnämnden

ANSVARSORGAN:		BYGGNÄMNDEN		
ANSLAGSANSVARIG:		Byggnads- och miljöinspektören		
RAM:	BOKSLUT	BUDGET	BUDGET	FÖR-
	2023	exkl. tillägg	2025	ÄNDRING
		2024		1 %
EXTERNA:				
NETTO	-105 182,56	-109 131,10	-102 986,24	-5,6 %
Interna				
NETTO:	-15 160,80	-18 326,53	0,00	-100,0 %
BEREDNINGEN:	<i>Enhetens förslag</i>	<i>Styrelsens förslag</i>	<i>fullmäktiges beslut</i>	
UTGIFTER	-214 023,01	-214 023,01		
INKOMSTER	111 036,77	111 036,77		
NETTO	-102 986,24	-102 986,24	0,00	

Kommunstyrelsens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med nämndens äskande.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT:

Kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Omfattar byggnadstillsynen och miljötillsynen.

Ramen specificerad på detaljnivå

	2023	2024	RAM-	Nämndens	2026	2027
	BOKSLUT	BUDGET	BUDGET	budget 2025	VEP	VEP
C440 Byggförvaltningen						
44101 Byggnämnden	-90	-92		-94		
44102 Byggnadsinspektionen	-16	-23		-15		
44103 Miljöinspektionen	1	6		6		
Beräknad löne- och inflationsjustering					-3	-4
Byggnämnden totalt	-105	-109	-111	-103	-106	-110
		3,8 %	1,6 %	-5,6 %	1,4 %	3,3 %

Nämndens äskanden:

Nämnden ska i sitt budgetarbete beakta vad som bestämdes i den senaste verksamhets- och ekonomiplanen. Ramen för 2025 är 110 000 euro. Nämnden anser att ramen håller

Verksamhets- och volymförändringar perioden 2025-2027

- Verksamheten ändras inte.

44101 Byggnämnden

Anslagsansvarig: Byggnads- och miljöinspektören

Anslaget avser kostnader för byggnämnden och avlönande av byggnads- och miljöinspektören. Byggnads- och miljöinspektören fungerar även som befolkningsskyddsinspektör.

44102 Byggnadsinspektionen

Anslagsansvarig: Byggnads- och miljöinspektören

Ansvarsområdet omfattar vad som är stadgat för byggnadsinspektionen i plan- och bygglagen, plan- och byggförordningen och den kommunala byggnadsordningen. Anslaget avser avlönande av 1,0 byggnadsinspektör och av 0,5 byråsekreterare samt övriga direkta kostnader för byggnadsinspektionen (resor, lokalkostnader, inventarier etc.). Avgifterna för byggnadstillsynen föreslås öka med 5 %.

Personal	2023	2024	2025
Byggnads- och miljöinspektör	1,00	1,00	1,00
Byggnadsinspektör	0,50	1,00	1,00
Byråsekreterare	0,50	0,50	0,50

Prestationstal	2023	2024	2025
Beviljade bygglov	150	110	110
varav egnahemshus	30,00	20,00	20,00
fritidshus	5,00	3,00	3,00
Nettokostnad/bygglov (i euro)	665,00	700,00	700,00
Antal syner*	500,00	500,00	500,00

Nettokostnaden visar kommunens kostnad per bygglov vilket utgör ca 70 % av den totala mängden ärenden.

*Utförda syner av beviljade bygglov

44103 Miljöinspektionen

Anslagsansvarig: Byggnads- och miljöinspektören

Anslaget avser kostnader för kommunens miljöarbete såsom deltagande i undersökningar, information, utbildning och miljöförbättrande åtgärder. Under anslaget finns beräknade inkomster från beviljade avloppstillstånd. Anslaget avser information och hantering av avloppstillstånd gällande enskilda avloppsanläggningar.

Prestationstal	2023	2024	2025
Beviljade avloppstillstånd	20,00	20,00	20,00

DETALJMOTIVERINGAR INVESTERINGARNA

INVESTERINGSBUDGET 2025 (Belopp i 1 000 euro)	Budget	Budget 2025		Ekonomiplan		Helår avskrivn.	Total finans.- kostnad
	2024*	Utg.	Ink.	2026	2027		
C81 Centralförvaltningen							
C811 Fast egendom							
81101 Markköp	-90						0
C813 IT investeringar							
81301 Kommunens IT-investeringar	-12	-19		-8	-15	-14	-18
81302 Kommunens ERP-investeringar	-54	-65		-200		-53	-111
C83 Skolförvaltningen							
C833 IT investeringar							
83201 Inventarier Vikingaåsen	-329					0	0
83203 Inventarier till Barnomsorgen	-283	-100		-75	-45	-73	-92
83301 IT-investeringar Vikingaåsen	-112	-62		-65	-65	-64	-81
83302 IT-investeringar Södersunda	-11	-15		-12	-12	-13	-16
83303 IT-investeringar Barnomsorg		-40		-8	-6	-18	-23
C85 Fritidsförvaltningen							
C851 Fast egendom							
85101 Vikingahallen	-32				-245	-12	-103
85102 Konstgräsplan	-410	-619	28			-59	-272
85106 Vikingahallen belysningsarmatur		-15	4			-1	-8
85108 Maskiner och inventarier	-8	-15	8		-26	-11	-20
85112 Garage		-50				-3	-21
85113 Idrottsanläggningar	-11					0	0
C86 Tekniska förvaltningen							
C861 Byggnader							
86101 Gottby, fastighetsförbättring	-18					0	0
86104 Österkulla, fastighetsförbättring	-39					0	0
86105 Safiren, fastighetsförbättring	-9					0	0
86112 Vikingagården, fastighetsförbättring	-492	-50				-3	-21
86113 Rönngården, fastighetsförbättring	-100	-200		-35		-12	-99
86114 Diamanten, fastighetsförbättring	-200					0	0
86115 Kommunalgården, fastighetsförbättring	-56	-200		-200		-20	-168
86116 Trollsländan, fastighetsförbättring	-160	-20		-50	-50	-6	-50
86117 Södersunda, fastighetsförbättring	-35	-10		-75	-75	-8	-67
86118 Vikingaåsen, fastighetsförbättring	-1 555	-50		-50	-10	-6	-46
86119 Daghem, Möckelö Strand	-4 357					0	0
86140 Södersunda, redskap och inventarier	-22					0	0
86144 Gottby daghem, redskap och inventarier	-21					0	0
86145 Överby daghem, redskap och inventarier	-14	-16				-5	-7
86146 Trollsländan, redskap och inventarier	-8	-20				-7	-8
86147 Safiren, redskap och inventarier	-25					0	0
86148 Rubinen, redskap och inventarier		-8				-3	-3
86149 Österkulla, redskap och inventarier		-18		-8		-9	-11
86150 Verkstad/Förvaringshall	-14	-1 050				-53	-441
86151 Solcellspaneler	-25					0	0
86155 Ny daghemsfastighet, Sviby	-98	-1 000				-50	-420
86156 Överby, fastighetsförbättring	-43	-10		-75	-75	-8	-67
86157 Fastighet för äldreboende	-100			-2 000	-4 000	-300	-2 520
86158 Allégården, fastighetsförbättring		-110		-80	-520	-24	-298
86159 Kantorsgården		-30				-2	-13
C862 Kommunalvägar							
86209 Sandbacksvägen				-60		-4	-25
86211 Godbyvägen		-90			-150	-16	-101
86220 Dalvägen		-100				-7	-42
86221 Gottbysundsvägen					-151	-10	-63
86223 Postgårdsvägen					-71	-5	-30
86225 Vargsundavägen		-366				-24	-154
86226 Fahléns väg		-30				-2	-13
86227 Dalkarbyvägen				-150		-10	-63
86228 Brobackavägen				-180		-12	-76
86229 Målar-Gabriels väg					-50	-3	-21
C863 Gator inom detalplaner							
86316 Norra Bergshöjden anslutn.avg.	-10	-10		-10		-1	-8
86320 Kasberget Södra anslutn.avg.	-10	-10		-10		-1	-8
86323 Kasberget Norra anslutn.avg.	-10	-10				-1	-4
86328 Österhagsvägen	-150					0	0
86329 Solbergets gator	-5	-75				-5	-32
86330 Travvägen		-120				-8	-50
86331 Lönnelundsgatan		-90				-6	-38
86332 Drittelmattesgränd				-32		-2	-13

INVESTERINGSBUDGET 2025 (Belopp i 1 000 euro)	Budget	Budget 2025		Ekonomiplan		Helår avskrivn.	Total finans.- kostnad
	2024*	Utg.	Ink.	2026	2027		
C864 Övriga vägar och leder							
86404 GC-leder		-15		-15	-15	-3	-19
86407 GC-led Kalmarnäsvägen	-692					0	0
86408 GC-led Möckelö Strand	-74	-100				-7	-42
86409 GC-led Sviby - Kantarellen	-220			-357		-24	-150
86410 GC-led Hammarlandsvägen - Norrgårdsvägen	-7			-62		-4	-26
86411 GC-led Norra Svibyvägen - Sviby daghem	-35			-357		-24	-150
86412 GC-led S-market - Flygplatsen	-50	-274			-306	-39	-244
86413 GC-led Norrgårdsvägen - Almvägen	-12			-105		-7	-44
86422 GC-led till GymnastikArena Åland		-60				-4	-25
86423 GC-led Österkalmarevägen		-10		-65		-5	-32
86424 Kommunens övergångsställen		-40				-3	-17
C865 Belysning							
86509 GC-belysning Vesterkalmare - Solberget	-39					0	0
86510 Belysning Möckelövägen	-53					0	0
C866 Fordon							
86601 Servicebil		-20		-20		-8	-17
86602 Tunga maskiner	-50					0	0
C867 Övrigt							
86702 Maskiner och inventarier		-11				-4	-5
86707 Kommunens allmänna badstränder		-40		-40	-10	-9	-38
C87 Räddningsförvaltningen							
C871 Fast egendom							
87101 Brandstation JFBK	-15					0	0
87102 Brandstation GFBK		-1 000				-50	-420
C872 Lös egendom							
87204 Släckningsbil				-248		-25	-104
87206 Transportfordon	-413					0	0
87207 ÅLRMs ledningsbilar				-30	-30	-12	-25
C89 Affärsverksamhet							
C891 Vatten							
89101 Vatten- och avloppsverk serviceledningar	-30	-25		-25	-25	-3	-32
89105 Stamledning till flygfältet	-66					0	0
89110 Förbindelsepunkter för vattenanslutningar		-10		-10	-10	-1	-13
C892 Avlopp							
89221 Avloppsstam till Lotsbroverket	-601	-3 500				-117	-1 470
89222 Avloppsledning Prestgårdenby						0	0
89223 Stamledning, Dalkarby	-7					0	0
89224 Stamledning, Sviby - Mariehamns stad						0	0
89225 Stamledning, Kalmarnäs - Vesterkalmare	-200	-1 500				-50	-630
89226 Stamledning, Möckelö - Sviby	-150				-2 000	-67	-840
89227 Stamledning, Sundblomsvägen				-400		-13	-168
C893 Övrigt							
89303 Pumpstation, Jomalaby						0	0
89304 Bräddningsbassänger	-87					0	0
89305 Tryckförhöjningsstation		-35			-25	-6	-25
89306 Huvudmätare till vattenstamledning	-13					0	0
89307 Pumpstation, Ingby	-13					0	0
89308 Slamutvinningsstation, Dalvägen						0	0
89309 Förnyanden av pumpstationer och styrning		-52		-30	-30	-11	-47
SAMMANLAGT	-11 754	-11 385	40	-5 148	-8 018	-1 441	-10 328
Nettoinvesteringar		-11 346					

Kolumn *Budget 2024* innefattar ursprunglig budget samt överflyttade investeringar från föregående år.

Kolumn *Avskrivning* visar den beräknade årliga kostnaden av en antagen investering.

Kolumn *Finanskostnad* visar den finansiella totalkostnaden för antagen investering vid en ränta på cirka 4 procent och lånade medel i 20 år.

CENTRALFÖRVALTNINGEN***IT-investeringar*****81301 Kommunens IT-investeringar**

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Centralförvaltningen			
Projekt nr:	81301 Kommunens IT-investeringar			
Anslagsansvarig:	Kommunsekreteraren			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 53 750	- 11 675	- 18 900	- 23 175
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 53 750	- 11 675	- 18 900	- 23 175
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 18 900	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 18 900	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 18 900 euro för uppdatering av IT-utrustning enligt plan.

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 8 175 euro 2026 respektive 15 000 euro 2027 för uppdatering av IT-utrustning enligt plan.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

81302 Kommunens ERP-investeringar

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Centralförvaltningen			
Projekt nr:	81302 Kommunens ERP-investeringar			
Anslagsansvarig:	Kommundirektören			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 319 080	- 54 080	- 65 000	- 200 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 319 080	- 54 080	- 65 000	- 200 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 65 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 65 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 65 000 euro för upphandling och implementation av ett budget-, prognos- och rapporteringsverktyg samt integrering av WILMA för barnomsorg mot ekonomisystemet.

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 200 000 euro 2026 för upphandling och implementation av Löne- och HR-system.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

SKOLFÖRVALTNINGEN**83203 Inventarier till barnomsorgen**

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Barnomsorgen			
Projekt nr:	83203 Inventarier till Barnomsorgen			
Anslagsansvarig:	Barnomsorgschefen			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 502 759	- 282 759	- 100 000	- 120 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 502 759	- 282 759	- 100 000	- 120 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 100 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 100 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 100 000 euro för inventarier för daglig verksamhet till daghemmen, varav 50 000 euro är förstagångsinventarier till nya daghemmet i Möckelö.

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 75 000 euro 2026 samt 45 000 euro 2027 för inventarier för daglig verksamhet till daghemmen.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

83301 IT-investeringar Vikingaåsen

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Vikingaåsens skola			
Projekt nr:	83301 IT-investeringar Vikingaåsen			
Anslagsansvarig:	Rektorn			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 303 785	- 111 635	- 62 150	- 130 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 303 785	- 111 635	- 62 150	- 130 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 62 150	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 62 150	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 62 150 euro för IKT-inköp enligt tidigare fastställd IKT-plan.

Investeringar 2026-2027

För IKT-inköp och uppdateringar äskar förvaltningen vidare om 65 000 euro för 2026 samt 65 000 euro för 2027.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

83302 IT-investeringar Södersunda skola

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Södersunda skola			
Projekt nr:	83302 IT-investeringar Södersunda			
Anslagsansvarig:	Rektorn			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 50 000	- 11 000	- 15 000	- 24 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 50 000	- 11 000	- 15 000	- 24 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 15 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 15 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 15 000 euro för IKT-inköp enligt tidigare fastställd IKT-plan.

Investeringar 2026-2027

För IKT-inköp och uppdateringar äskar förvaltningen vidare om 12 000 euro för 2026 samt 12 000 euro för 2027.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

83302 IT-investeringar Barnomsorgen

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Barnomsorgen			
Projekt nr:	83303 IT-investeringar Barnomsorg			
Anslagsansvarig:	Barnomsorgschefen			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 54 800	-	- 40 350	- 14 450
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 54 800	-	- 40 350	- 14 450
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 40 350	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 40 350	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 40 350 euro för IKT-inköp för den dagliga verksamheten.

Investeringar 2026-2027

För IKT-inköp och uppdateringar äskar förvaltningen vidare om 8 090 euro för 2026 samt 6 360 euro 2027.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

FRITIDSFÖRVALTNINGEN**85101 Vikingahallen**

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Fritidsförvaltningen			
Projekt nr:	85101 Vikingahallen			
Anslagsansvarig:	Fritidschefen			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 276 893	- 31 893	-	- 245 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 276 893	- 31 893	-	- 245 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	-	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	-	-	-	

Investeringar 2025

-

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 210 000 euro 2027 för en grov renovering av våning 2-3 i Vikingahallen samt 35 000 euro 2027 för att installera ett passersystem.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

85102 Konstgräsplan

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Fritidsförvaltningen			
Projekt nr:	85102 Konstgräsplan			
Anslagsansvarig:	Fritidschefen			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 1 028 700	- 410 000	- 618 700	-
Inkomster	28 250	-	28 250	-
Netto	-1 000 450	- 410 000	- 590 450	-
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 618 700	-	-	
Inkomster	28 250	-	-	
Netto	- 590 450	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 590 450 euro för att ersätta naturgräsplanen med en ny konstgräsplan. Genom att ersätta naturgräsplanen med en konstgräsplan förlängs säsongsnyttjandet från 2,5 månader till 10 månader.

Investeringar 2026-2027

-

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

85106 Vikingahallens belysningsarmatur

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Fritidsförvaltningen			
Projekt nr:	85106 Vikingahallen belysningsarmatur			
Anslagsansvarig:	Fritidschefen			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 15 000	-	- 15 000	-
Inkomster	3 750	-	3 750	-
Netto	- 11 250	-	- 11 250	-
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 15 000	-	-	
Inkomster	3 750	-	-	
Netto	- 11 250	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 11 250 euro för ny belysningsarmatur till Vikingahallen.

Investeringar 2026-2027

-

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

85108 Maskiner och inventarier

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Fritidsförvaltningen			
Projekt nr:	85108 Maskiner och inventarier			
Anslagsansvarig:	Fritidschefen			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 48 750	- 7 500	- 15 000	- 26 250
Inkomster	7 500	-	7 500	-
Netto	- 41 250	- 7 500	- 7 500	- 26 250
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 15 000	-	-	
Inkomster	7 500	-	-	
Netto	- 7 500	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 7 500 euro för att köpa in nya fotbollsmål.

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 26 250 euro 2027 för att byta ut den mindre traktorn mot en fyrhjuling med tillbehör. En modern fyrhjuling med hytt (om möjligt med eldrift) passar bättre för fritidsförvaltningen för att gödsla naturgräsplanen, sanda vägar och parkeringsplatser samt sköta underhåll på konstgräsplanen och vandringsleden.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

85112 Garage

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Fritidsförvaltningen			
Projekt nr:	85112 Garage			
Anslagsansvarig:	Fritidschefen			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 50 000	-	- 50 000	-
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 50 000	-	- 50 000	-
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 50 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 50 000	-	-	

Investeringar 2025

I samband med byggandet av kallgaraget förbereddes byggnaden att även innehålla en tvätthall. Av budgetmässiga skäl förverkligades inte tvätthallen 2023. För att färdigställa tvätthallen krävs ett anslag om 50 000 euro för vattenpost, elarbeten, innertak med isolering, vägg med dörr och två luftvärmepumpar.

Investeringar 2026-2027

-

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

SAMHÄLLSTJÄNSTERNA

Byggnader och lokaler

86112 Vikingagården, fastighetsförbättring

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Byggnader och lokaler			
Projekt nr:	86112 Vikingagården, fastighetsförbättring			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 541 857	- 491 857	- 50 000	-
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 541 857	- 491 857	- 50 000	-
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 50 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 50 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 50 000 euro för ny skiljevägg för idrottshallen.

Investeringar 2026-2027

-

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86113 Rönngården, fastighetsförbättring

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Byggnader och lokaler			
Projekt nr:	86113 Rönngården, fastighetsförbättring			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 335 000	- 100 000	- 200 000	- 35 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 335 000	- 100 000	- 200 000	- 35 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 200 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 200 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 200 000 euro för ombyggnad och förnyande av värme och ventilationssystemet vid rönngården. Förnyade bergvärmepumpar samt värmeåtervinning beräknas spara ca 10 500 euro per år i uppvärmningskostnader. Minskade uppvärmningskostnader bidrar till minskade koldioxidutsläpp vilket eftersträvas i linje med kommunens riktlinjer för hållbarhetsarbete.

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 35 000 euro 2026 för förnyande av invändig belysning.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86115 Kommunalgården, fastighetsförbättring

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Byggnader och lokaler			
Projekt nr:	86115 Kommunalgården, fastighetsförbättring			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 455 965	- 55 965	- 200 000	- 200 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 455 965	- 55 965	- 200 000	- 200 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 200 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 200 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 200 000 euro för anpassning av befintliga lokaler för ÅLRM samt anläggande av skyddstak för ÅLRMs ledningsbilar.

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 200 000 euro 2026 för planering för utbyggnad och ombyggnad av kansliet samt uppgradering av datakablar.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86116 Trollsländan, fastighetsförbättring

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Byggnader och lokaler			
Projekt nr:	86116 Trollsländan, fastighetsförbättring			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 280 000	- 160 000	- 20 000	- 100 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 280 000	- 160 000	- 20 000	- 100 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 20 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 20 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 20 000 euro för planering av ny entré.

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 50 000 euro 2026 och 50 000 euro 2027 för ombyggnad av entrén.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86117 Södersunda, fastighetsförbättring

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86117 Södersunda, fastighetsförbättring			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 195 000	- 35 000	- 10 000	- 150 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 195 000	- 35 000	- 10 000	- 150 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 10 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 10 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 10 000 euro för renovering av klassrum.

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 75 000 euro 2026 för att förnya brandlarm, uppdatera belysning och för en utredning av ventilationssystemet. För 2027 äskar förvaltningen om 75 000 euro för renovering av förrådet, förbättring av staket och gårdsytor och injustering av värmesystem.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86118 Vikingaåsen, fastighetsförbättring

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86118 Vikingaåsen, fastighetsförbättring			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 1 665 300	- 1 555 300	- 50 000	- 60 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	-1 665 300	- 1 555 300	- 50 000	- 60 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 50 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 50 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 50 000 euro för nytt kök till humlan, markiser till fastigheten samt nya tre stycken ljudisolerade innerdörrar.

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 50 000 euro 2026 för ackustikplatto till klassrum samt om 10 000 euro 2027 för takfotsbrädor.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86145 Överby daghem, redskap och inventarier

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86145 Överby daghem, redskap och inventarier			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 30 000	- 14 000	- 16 000	-
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 30 000	- 14 000	- 16 000	-
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 16 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 16 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 16 000 euro för anskaffning av en ny hinderbana och nya utebänkar.

Investeringar 2026-2027

-

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86146 Trollsländan, redskap och inventarier

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86146 Trollsländan, redskap och inventarier			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 28 000	- 8 000	- 20 000	-
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 28 000	- 8 000	- 20 000	-
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 20 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 20 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 20 000 euro för uppdatering av köksmaskiner.

Investeringar 2026-2027

-

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86148 Rubinen, redskap och inventarier

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning
Projekt nr:	86148 Rubinen, redskap och inventarier
Anslagsansvarig:	Teknisk chef

Anslag

	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 8 000	-	- 8 000	-
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 8 000	-	- 8 000	-

	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut
Utgifter	- 8 000	-	-
Inkomster	-	-	-
Netto	- 8 000	-	-

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 8 000 euro för ny lekstuga och uppdaterat WiFi.

Investeringar 2026-2027

-

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86149 Österkulla, redskap och inventarier

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning
Projekt nr:	86149 Österkulla, redskap och inventarier
Anslagsansvarig:	Teknisk chef

Anslag

	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 26 000	-	- 18 000	- 8 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 26 000	-	- 18 000	- 8 000

	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut
Utgifter	- 18 000	-	-
Inkomster	-	-	-
Netto	- 18 000	-	-

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 18 000 euro för ny utebelysning, ny gungställning, nya volträcken och nya sittbänkar

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 8 000 euro för nytt avgränsningsnät vid fotbollsplanen.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86150 Verkstad/Förvaringshall

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86150 Verkstad/Förvaringshall			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 1 064 243	- 14 243	- 1 050 000	-
Inkomster	-	-	-	-
Netto	-1 064 243	- 14 243	- 1 050 000	-
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 1 050 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	-1 050 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 1 050 000 euro för planering och anläggande av ny verkstadshall.

Investeringar 2026-2027

-

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86155 Ny daghemsfastighet, Sviby

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86155 Ny daghemsfastighet, Sviby			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 1 097 895	- 97 895	- 1 000 000	-
Inkomster	-	-	-	-
Netto	-1 097 895	- 97 895	- 1 000 000	-
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 1 000 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	-1 000 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 1 000 000 euro för tillbyggnad av en avdelning vid Sviby daghem.

Investeringar 2026-2027

-

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86156 Överby, fastighetsförbättring

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86156 Överby, fastighetsförbättring			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 203 000	- 43 000	- 10 000	- 150 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 203 000	- 43 000	- 10 000	- 150 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 10 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 10 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 10 000 euro för uppdaterat brandlarm.

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 75 000 euro 2026 och 75 000 euro 2027 för fastighetsförbättringar. Äskandet kommer att förtydligas inför 2026.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86157 Fastighet för äldreboende

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86157 Fastighet för äldreboende			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 6 100 000	- 100 000	-	-6 000 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	-6 100 000	- 100 000	-	-6 000 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	-	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	-	-	-	

Investeringar 2025

-

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 2 000 000 euro 2026 och 4 000 000 euro 2027 för byggnation av äldreboende.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86158 Allégården, fastighetsförbättring

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86158 Allégården, fastighetsförbättring			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 710 000	-	- 110 000	- 600 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 710 000	-	- 110 000	- 600 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 110 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 110 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 110 000 euro för förnyande av fönster, dörrar samt källartrappa vid Allégården.

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 110 000 euro 2026 för asbestsanering och ny fasad samt om 520 000 euro 2027 för stambyte och renovering av fyra lägenheter. Projektet, i helhet, planeras sträcka sig till 2030 med ytterligare utgifter om 265 000 euro.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86159 Kantorsgården

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86159 Kantorsgården			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 30 000	-	- 30 000	-
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 30 000	-	- 30 000	-
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 30 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 30 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 30 000 euro för kartläggning av farligt material och rivning av Kantorsgården.

Investeringar 2026-2027

-

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

Kommunalvägar**86209 Sandbacksvägen**

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86209 Sandbacksvägen			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 60 000	-	-	- 60 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 60 000	-	-	- 60 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	-	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	-	-	-	

Investeringar 2025

-

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 60 000 euro 2026 för stabiliseringsfräsning.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86211 Godbyvägen

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86211 Godbyvägen			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 240 000	-	- 90 000	- 150 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 240 000	-	- 90 000	- 150 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 90 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 90 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 90 000 euro 2025 för stabiliseringsfräsning av delar av Godbyvägen.

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 150 000 euro 2027 för stabiliseringsfräsning av delar av Godbyvägen vid björbyområdet.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86220 Dalvägen

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86220 Dalvägen			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 100 000	-	- 100 000	-
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 100 000	-	- 100 000	-
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 100 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 100 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 100 000 euro 2025 för stabiliseringsfräsning och grundförbättring av Dalvägen.

Investeringar 2026-2027

-

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86221 Gottbysundsvägen

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86221 Gottbysundsvägen			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 151 000	-	-	- 151 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 151 000	-	-	- 151 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	-	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	-	-	-	

Investeringar 2025

-

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 151 000 euro 2027 för stabiliseringsfräsning av Gottbysundsvägen. Projektet flyttas fram i ekonomiplan från 2025 till 2027 då det finns vägar med högre prioritet.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86223 Postgårdsvägen

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86223 Postgårdsvägen			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 71 000	-	-	- 71 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 71 000	-	-	- 71 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	-	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	-	-	-	

Investeringar 2025

-

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 71 000 euro 2027 för stabiliseringsfräsning. Projektet flyttas fram i ekonomiplan från 2026 till 2027 då det finns vägar med högre prioritet.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86225 Vargsundavägen

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86225 Vargsundavägen			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 366 000	-	- 366 000	-
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 366 000	-	- 366 000	-
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 366 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 366 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 366 000 euro 2025 för stabiliseringsfräsning. Projektet har tidigare lagts från tidigare budgetplan då vägen är i väldigt dåligt skick.

Investeringar 2026-2027

-

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86226 Fahléns väg

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86226 Fahléns väg			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 30 000	-	- 30 000	-
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 30 000	-	- 30 000	-
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 30 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 30 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 32 000 euro 2025 för ombyggnad av 20 meter av vägen som lider av kraftiga sättningar.

Investeringar 2026-2027

-

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86227 Dalkarbyvägen

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86227 Dalkarbyvägen			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 150 000	-	-	- 150 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 150 000	-	-	- 150 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	-	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	-	-	-	

Investeringar 2025

-

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 150 000 euro 2026 för stabiliseringsfräsning. Projektet flyttas fram i ekonomiplan från 2025 till 2026 då det finns vägar med högre prioritet.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86228 Brobackavägen

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86228 Brobackavägen			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 180 000	-	-	- 180 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 180 000	-	-	- 180 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	-	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	-	-	-	

Investeringar 2025

-

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 180 000 euro 2026 för stabiliseringsfräsning.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86229 Målar-Gabriels väg

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86229 Målar-Gabriels väg			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 50 000	-	-	- 50 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 50 000	-	-	- 50 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	-	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	-	-	-	

Investeringar 2025

-

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 50 000 euro 2027 för stabiliseringsfräsning.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

Gator inom detaljplan**86316 Norra Bergshöjden, anslutningsavgift**

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86316 Norra Bergshöjden anslutn.avg.			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 233 800	- 200 550	- 10 000	- 10 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 233 800	- 200 550	- 10 000	- 10 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 10 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 10 000	-	-	

I samband med förverkligandet av bostadsområdet på det nya privata detaljplaneområdet i Sviby har kommunen via markanvändningsavtal förbundit sig att stå för kostnaderna för anläggande av kommunal teknik högst till det belopp som motsvarar de kommunala anslutningsavgifterna för vatten och avlopp. Utbetalningarna sker i den takt de nya tomtägarna ansluter sig till kommunens vatten- och avloppsnät.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86320 Kasberget Södra, anslutningsavgift

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86320 Kasberget Södra anslutn.avg.			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 78 080	- 19 520	- 10 000	- 10 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 78 080	- 19 520	- 10 000	- 10 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 10 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 10 000	-	-	

I samband med förverkligandet av bostadsområdet på södra Kasberget har kommunen via markanvändningsavtal förbundit sig att delta i kostnaderna för anläggande av kommunal teknik högst till det belopp som motsvarar de kommunala anslutningsavgifterna för vatten och avlopp. Utbetalningarna sker i den takt de nya tomtägarna ansluter sig till kommunens vatten- och avloppsnät.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86323 Kasberget Norra, anslutningsavgift

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86323 Kasberget Norra anslutn.avg.			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 151 280	- 126 880	- 10 000	-
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 151 280	- 126 880	- 10 000	-
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 10 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 10 000	-	-	

I samband med förverkligandet av bostadsområdet på norra Kasberget har kommunen via markanvändningsavtal förbundit sig att delta i kostnaderna för anläggande av kommunal teknik högst till det belopp som motsvarar de kommunala anslutningsavgifterna för vatten och avlopp. Utbetalningarna sker i den takt de nya tomtägarna ansluter sig till kommunens vatten- och avloppsnät.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86329 Solbergets gator

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86329 Solbergets gator			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 80 000	- 5 000	- 75 000	-
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 80 000	- 5 000	- 75 000	-
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 75 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 75 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 75 000 euro 2025 för nybyggnation av två tillgänglighetsanpassade busshållplatser samt justering av vägbanan på Solberget för att få till en säkrare busstrafik.

Investeringar 2026-2027

-

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86330 Travvägen

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86330 Travvägen			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 120 000	-	- 120 000	-
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 120 000	-	- 120 000	-
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 120 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 120 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 120 000 euro 2025 för nybyggnad av Travvägen till detaljplanerade tomter.

Investeringar 2026-2027

-

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86331 Lönnelundsgatan

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86331 Lönnelundsgatan			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 90 000	-	- 90 000	-
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 90 000	-	- 90 000	-
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 90 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 90 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 90 000 euro 2025 för förnyande av beläggning.

Investeringar 2026-2027

-

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86332 Drittelmattesgränd

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86332 Drittelmattesgränd			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 32 000	-	-	- 32 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 32 000	-	-	- 32 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	-	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	-	-	-	

Investeringar 2025

-

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 32 000 euro 2026 för förnyande av beläggning.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

Övriga vägar och leder**86404 GC-leder**

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86404 GC-leder			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 45 000	-	- 15 000	- 30 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 45 000	-	- 15 000	- 30 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 15 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 15 000	-	-	

Kommunens gång och cykelleder är i behov av ny beläggning. Anslaget är ett stående anslag för årliga åtgärder.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86408 GC-led Möckelö Strand

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86408 GC-led Möckelö Strand			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 173 950	- 73 950	- 100 000	-
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 173 950	- 73 950	- 100 000	-
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 100 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 100 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 100 000 euro 2025 för nyanläggning av cykelväg mellan Norrgårdsvägen och Småholmavägen enligt fastställd gång och cykelledsplan.

Investeringar 2026-2027

-

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86409 GC-led Sviby - Kantarellen

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86409 GC-led Sviby - Kantarellen			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 577 400	- 220 000	-	- 357 400
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 577 400	- 220 000	-	- 357 400
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	-	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	-	-	-	

Investeringar 2025

-

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 357 400 euro 2026 för nyanläggning av cykelväg mellan Bäckvägen och Jomala affärsområde enligt fastställd gång och cykelledsplan.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86410 GC-led Hammarlandsvägen - Norrgårdsvägen

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86410 GC-led Hammarlandsvägen - Norrgårdsvägen			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 69 000	- 7 000	-	- 62 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 69 000	- 7 000	-	- 62 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	-	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	-	-	-	

Investeringar 2025

-

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 62 000 euro 2026 för nyanläggning av cykelväg mellan Hammarlandsvägen och Norrgårdsvägen enligt fastställd gång och cykelledsplan.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86411 GC-led Norra Svibyvägen – Sviby daghem

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86411 GC-led Norra Svibyvägen - Sviby daghem			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 392 400	- 35 000	-	- 357 400
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 392 400	- 35 000	-	- 357 400
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	-	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	-	-	-	

Investeringar 2025

-

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 357 400 euro 2026 för nyanläggning av cykelväg mellan Norra Svibyvägen och Sviby daghem enligt fastställd gång och cykelledsplan.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86412 GC-led S-market - flygplatsen

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86412 GC-led S-market - Flygplatsen			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 630 000	- 50 000	- 274 000	- 306 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 630 000	- 50 000	- 274 000	- 306 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 274 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 274 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 274 000 euro 2025 för nyanläggning av cykelväg mellan Sviby daghem och flygplatsen enligt fastställd gång och cykelledsplan.

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 306 000 euro 2027 för nyanläggning av cykelväg mellan S-market och Sviby daghem enligt fastställd gång och cykelledsplan.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86413 GC-led Norrgårdsvägen - Almvägen

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86413 GC-led Norrgårdsvägen - Almvägen			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 117 000	- 12 000	-	- 105 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 117 000	- 12 000	-	- 105 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	-	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	-	-	-	

Investeringar 2025

-

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 105 000 euro 2026 för nyanläggning av cykelväg mellan Norrgårdsvägen och Almvägen enligt fastställd gång och cykelledsplan.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86422 GC-led till GymnastikArena Åland

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86422 GC-led till GymnastikArena Åland			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 60 000	-	- 60 000	-
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 60 000	-	- 60 000	-
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 60 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 60 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 60 000 euro för att anpassa GC-Led enligt avtal med landskapsregeringen.

Investeringar 2026-2027

-

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86423 GC-led Österkalmarevägen

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86423 GC-led Österkalmarevägen			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 75 000	-	- 10 000	- 65 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 75 000	-	- 10 000	- 65 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 10 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 10 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 10 000 euro 2025 planering av trottoar mellan ytterbyvägen och busshållsplats för att förbättra tillgängligheten till busshållsplatsen.

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 65 000 euro 2026 för anläggande av trottoar av den planerade sträckan.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86424 Kommunens övergångsställen

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86424 Kommunens övergångsställen			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 40 000	-	- 40 000	-
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 40 000	-	- 40 000	-
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 40 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 40 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 40 000 euro 2025 för att verkställa åtgärder kopplade till utredningen över övergångsställen.

Investeringar 2026-2027

-

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

Fordon**86601 Servicebil**

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86601 Servicebil			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 40 000	-	- 20 000	- 20 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 40 000	-	- 20 000	- 20 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 20 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 20 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 20 000 euro för förnyande av servicebil.

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 20 000 euro 2026 för förnyande av servicebil.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

Övrigt**86702 Maskiner och inventarier**

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86702 Maskiner och inventarier			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 11 000	-	- 11 000	-
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 11 000	-	- 11 000	-
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 11 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 11 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 8 000 euro för anskaffning av en gräsklippare anpassad för skolgårdarna och 3 000 euro för införskaffande av en ny svets.

Investeringar 2026-2027

-

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

86707 Kommunens allmänna badstränder

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Teknisk förvaltning			
Projekt nr:	86707 Kommunens allmänna badstränder			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 90 000	-	- 40 000	- 50 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 90 000	-	- 40 000	- 50 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 40 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 40 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 40 000 euro för åtgärder kopplade till åtgärdsplan för badstränder som sträcker sig 2025 - 2027.

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 40 000 euro 2026 och 10 000 euro 2027 för åtgärder kopplade till åtgärdsplan för badstränder som sträcker sig 2025 - 2027.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

RÄDDNINGSFÖRVALTNINGEN***Fast egendom*****87102 Brandstation GFBK**

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Kommunens räddningsväsende			
Projekt nr:	87102 Brandstation GFBK			
Anslagsansvarig:	Kommundirektören			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 1 000 000	-	- 1 000 000	-
Inkomster	-	-	-	-
Netto	-1 000 000	-	- 1 000 000	-
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 1 000 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	-1 000 000	-	-	

Investeringar 2025

Nybyggnad av brandstation.

Investeringar 2026-2027

-

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

Lös egendom**87204 Släckningsbil**

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Kommunens räddningsväsende			
Projekt nr:	87204 Släckningsbil			
Anslagsansvarig:	Kommundirektören			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 247 500	-	-	- 247 500
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 247 500	-	-	- 247 500
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	-	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	-	-	-	

Investeringar 2025

-

Investeringar 2026-2027

Enligt plan över anskaffning av fordon för kommunernas räddningstjänst ska tankbilen i Gottby bytas ut 2026. Förhandsbesked om stödandel Ålands landskapsregering ansöks före budgetering till 2026. Till ändamålet äskar nämnden om 247 500 euro 2026.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

87207 ÅLRMs ledningsbilar

Ansvarsorgan:	Ålands räddningsnämnd			
Projektgrupp:	Ålands räddningsmyndighet			
Projekt nr:	87207 ÅLRMs ledningsbilar			
Anslagsansvarig:	Räddningschef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 60 000	-	-	- 60 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 60 000	-	-	- 60 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	-	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	-	-	-	

Investeringar 2025

-

Investeringar 2026-2027

Utbyte av ledningsbil, enligt plan.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

AFFÄRSVERKSAMHETEN**Vatten****89101 Vatten- och avloppsverk serviceledningar**

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Affärsverksamheten			
Projekt nr:	89101 Vatten- och avloppsverk serviceledningar			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 105 000	- 30 000	- 25 000	- 50 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 105 000	- 30 000	- 25 000	- 50 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 25 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 25 000	-	-	

För serviceledningar upptas ett årligt anslag om 25 000 euro.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

89110 Förbindelsepunkter för vattenanslutningar

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Affärsverksamheten			
Projekt nr:	89110 Förbindelsepunkter för vattenanslutningar			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 30 000	-	- 10 000	- 20 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 30 000	-	- 10 000	- 20 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 10 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 10 000	-	-	

Vatten- och avloppsverket bygger varje år ut sitt vattennät för att möjliggöra för nya abonnenter att ansluta sig. Anslaget är ett stående anslag för utbyggnad fram till inkopplingspunkt.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

Avlopp**89221 Avloppsstam till Lotsbroverket**

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Affärsverksamheten			
Projekt nr:	89221 Avloppsstam till Lotsbroverket			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 4 101 310	- 601 310	- 3 500 000	-
Inkomster	-	-	-	-
Netto	-4 101 310	- 601 310	- 3 500 000	-
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 3 500 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	-3 500 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 3 500 000 euro för nybyggnad av avloppsstamledning sträckan från Sundblomsvägen till Sjukhusrondellen i Mariehamns stad.

Investeringar 2026-2027

-

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

89225 Stamledning, Kalmarnäs - Vesterkalmare

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Affärsverksamheten			
Projekt nr:	89225 Stamledning, Kalmarnäs - Vesterkalmare			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 1 700 000	- 200 000	- 1 500 000	-
Inkomster	-	-	-	-
Netto	-1 700 000	- 200 000	- 1 500 000	-
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 1 500 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	-1 500 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 1 500 000 euro för nybyggnation av stamledningsnät på sträckan Solberg rondellen till Vesterkalmare.

Investeringar 2026-2027

-

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

89226 Stamledning, Möckelö - Sviby

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Affärsverksamheten			
Projekt nr:	89226 Stamledning, Möckelö - Sviby			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 2 150 000	- 150 000	-	-2 000 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	-2 150 000	- 150 000	-	-2 000 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	-	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	-	-	-	

Investeringar 2025

-

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 2 000 000 euro 2027 för nybyggnation av avloppsstamledning på sträckan från torp fjärden och fram till pumpstation i Sviby.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

89227 Stamledning, Sundblomsvägen

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Affärsverksamheten			
Projekt nr:	89227 Stamledning, Sundblomsvägen			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 400 000	-	-	- 400 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 400 000	-	-	- 400 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	-	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	-	-	-	

Investeringar 2025

-

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 400 000 euro 2026 för förnyande av självfallsledning längs Sundblomsvägen.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

Övrigt**89305 Tryckförhöjningsstation**

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Affärsverksamheten			
Projekt nr:	89305 Tryckförhöjningsstation			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads- kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 60 000	-	- 35 000	- 25 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 60 000	-	- 35 000	- 25 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 35 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 35 000	-	-	

Investeringar 2025

Förvaltningen äskar om 35 000 euro för ny tryckförhöjningsstation till Österkalmare.

Investeringar 2026-2027

Förvaltningen äskar om 25 000 euro 2027 för ny tryckförhöjningsstation.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

89309 Förnyande av pumpstationer och styrning

Ansvarsorgan:	Kommunstyrelsen			
Projektgrupp:	Affärsverksamheten			
Projekt nr:	89309 Förnyanden av pumpstationer och styrning			
Anslagsansvarig:	Teknisk chef			
Anslag				
	Kostnads-kalkyl	Används t o m 2024-12-31	Budget 2025	Används efter 2025-12-31
Utgifter	- 112 000	-	- 52 000	- 60 000
Inkomster	-	-	-	-
Netto	- 112 000	-	- 52 000	- 60 000
	Enhetens förslag	Styrelsens förslag	Fullmäktiges beslut	
Utgifter	- 52 000	-	-	
Inkomster	-	-	-	
Netto	- 52 000	-	-	

Flertalet av kommunens pumpstationer har kraftigt eftersatt underhåll varför ett stående anslag äskas om för förnyande av både interna delar i pumpstationerna samt styr och övervakningssystem. Pumpstation vid Vikingahallen, Hasselgränd samt Drittel-mattesgränd är först på tur och planeras under 2025-2027.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens äskande.

Kommunfullmäktiges beslut

-

DETALJMOTIVERINGAR

FINANSIERINGSDELEN

Kommunens finansieringsdel presenteras i form av en extern resultaträkning, en finansieringsanalys och en balansräkning. Finansieringsanalysen utvisar finansieringsförändringarna och det kalkylerade penningflödet under budgetåret och hur kommunens finansiering ordnas utgående från det förväntade resultatet i resultaträkningen. Resultaträkningen och finansieringsanalysen bildar således en ekonomisk helhetsbild av kommunens ekonomiska situation.

Balansräkningen visar på hur budgeten påverkar kommunens tillgångar och skulder. Vidare beräknas förändringen i eget kapital och soliditetsprocenten.

Resultaträkningen bildas av poster från budgetens driftsdel och finansieringsdel dock så att budgetupplåningen liksom investeringsdelen avslutas mot balansräkningen. Finansieringskalkylen bildas av såväl drifts-, investerings- som finansieringsdelen.

RESULTATRÄKNINGEN

Resultaträkningens poster är följande:

Verksamhetens intäkter och kostnader

Verksamhetens intäkter och kostnader omfattar intäkter och kostnader från den löpande driftsverksamheten, såsom försäljningsinkomster, avgifter, löner, köpta kundtjänster etc.

Verksamhetsbidraget

Verksamhetsbidraget är alltid negativt och visar på skillnaden mellan verksamhetsintäkter och verksamhetskostnader. Bidraget anger hur mycket den kommunala driftsverksamheten kostar netto och vad som således ska finansieras med skatteinkomster, landskapsandelar och övriga finansiella inkomster.

Skatteinkomster

För de förväntade skatteinkomsterna redogörs även ovan under den allmänna motiveringen. De beräknade skatteintäkterna framgår av en bilagd kalkyl nedan.

Förvärvsinkomstskatten

Den beskattningsbara förvärvsinkomsten har prognostiserats utifrån uppgifter som hämtats från ÅSUB och Statistikcentralen tillsammans med ett kalkyleringsverktyg från Finlands kommunförbund. Vårdreformen i Finland 2023 förändrade den tidigare finansieringsstrukturen vilket påverkade skatteverktygets fördelningskoefficienter varpå en rytmstörning uppstod. Rytmstörningen har lett till att den redovisad skatt ökade markant mot kommunens debiterade skatt 2023 vilket regleras i skatteredovisningen 2024 när kommunen förväntas få betydligt lägre redovisad skatt. 2025 förväntar kommunen att skatten åter lägger sig på nivå med kommunens linjära trendlinje. Kommunen kan förvänta sig en fortsatt inflyttning under planperioden.

Budgeten bygger på en uttaxering om 17,50 procent.

Fastighetsskatten

Fastighetsskatteprocentsatserna för 2025:

Fastighetsskatteprocenter	
Allmän fastighetsskatteprocentsats	0,30
För stadigvarande bostäder	0,00
För fritidshus	0,90

Samfundsskatt

Samfundsskatten utgör den näst största enskilda skatteällan för kommunerna. Osäkerhetsfaktorerna för bedömningen av utvecklingen av dessa inkomster är stora. Det är svårt att förutspå hur företagen kommer att agera och därmed hur utvecklingen av skatterna kommer att påverkas. Enligt prognos så ser kommunens samfundsskatt ut att hålla sig relativt stabil men rapporter från Finlands kommunförbund talar om stor osäkerhet kring prognosen då förskottskatternas utveckling ser, överlag i Finland, svag ut. Landskapsregeringen fastställer den åländska fördelningen av samfundsskatt.

Övriga skatteinkomster

Beloppet består av kommunens andel av på Åland influten källskatt.

Kommunerna på Åland erhåller 40 procent av avkastningen på den källskatt som influtit på Åland enligt lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst (FFS 627/1978). Fördelningen mellan kommunerna sker sedan i förhållande till invånarantalet föregående år.

Landskapsandelar och kompensationer

Uppgifterna för de landskapsandelar som utgör grunden för budgeten 2025 bygger på preliminära siffror från Ålands landskapsregering.

Skatteskalkyl

	KALKYL			KALKYL			KALKYL			KALKYL		
	Bokslut 2023			Budget 2024			Budget 2025			VEP 2026-2027		
FÖRVÄRVSINKOMST-SKATT	Skattesats	16,50 %	förändring	Skattesats	16,50 %	förändring	Skattesats	16,50 %	förändring	Skattesats	16,50 %	
	Netto:	21 610 363	14,55 %	Netto:	19 905 124	-7,89 %	Netto:	24 662 435	23,90 %	Netto:	2026	2027
										25 652 689	26 771 874	
										4,02 %	4,36 %	
SAMFUNDSSKATT		1 422 936	-24,41 %		1 191 031	-16,30 %		1 493 724	25,41 %		1 551 045	1 563 736
										3,84 %	0,82 %	
FASTIGHETSSKATT	Skattesats:			Skattesats:			Skattesats:			Skattesats:	2026	2027
Stadigvarande boende		0,00 %			0,00 %			0,00 %		0,00 %		
Fritidsbostäder		0,90 %			0,90 %			0,90 %		0,90 %		
Allmän fastighetsskatt		0,45 %			0,30 %			0,30 %		0,30 %		
TOTALT BELOPP		352 709	3,59 %		358 181	1,55 %		352 279	-1,65 %		352 279	352 279
										0,00 %	0,00 %	
ÖVR. SKATTEINKOMSTER												
Källskatt Åland /influtna medel kalenderårsvis		126 538	16,79 %		150 000	18,54 %		150 000	0,00 %		150 000	150 000
										0,00 %	0,00 %	
TOTALT		23 512 546		TOTALT	21 604 335		TOTALT	26 658 438		TOTALT	27 706 013	28 837 888

Landskapsandelenskalkyl

	2023 BOKSLUT EURO	2024 BUDGET Förändr. EURO	2025 BUDGET Förändr. EURO	2026 VEP Förändr. EURO	2027 VEP Förändr. EURO
Landskapsandelar för skattekomplettering	2 433 511	2 855 285 17,33 %	2 894 843 1,39 %	2 952 740 2,00 %	3 011 794 2,00 %
Landskapsandelar för grundskola	2 298 987	1 234 961 -46,28 %	2 510 166 103,26 %	2 560 370 2,00 %	2 611 577 2,00 %
Landskapsandelar för barnomsorg*		1 160 849			
Landskapsandelar för socialvård (äldreomsorg)	446 916	495 851 10,95 %	567 320 14,41 %	603 288 6,34 %	641 537 6,34 %
Landskapsandelar för kultur	90 303	96 077 6,39 %	101 971 6,13 %	104 010 2,00 %	106 090 2,00 %
Kompensationer	1 076 179	1 079 111 0,27 %	1 387 667	1 415 420 2,00 %	1 443 729 2,00 %
TOTALA LANDSKAP SANDELAR	6 345 897	6 922 133 9,08 %	7 461 967 7,80 %	7 635 828 2,33 %	7 814 727 2,34 %

*Landskapsandelarna för barnomsorg redovisas under landskapsandelar för grundskolan.

Ränteintäkterna

Beloppet består av inkomsträntor från depositioner, från skatteredovisningen, förseningsräntor på kommunens utestående fordringar samt vissa andra inkomsträntor som uppstår i samband med debitering av t.ex. vägbyggnadsersättningar och avloppsanslutningar.

Räntekostnaderna

Ränteutgifterna på budgetlån framgår ur resultaträkningen. Till övriga finansiella poster beräknas låneomkostnader, provisioner och räntor för kortfristiga krediter som uppstår under året.

Årsbidraget

Driftshushållningens över-/underskott eller det s.k. årsbidraget är ett kommunalekonomiskt relationstal som beskriver kommunens egen finansieringsförmåga för reinvesteringar. Årsbidraget utgör det mest centrala ekonomiska jämförelsetalet för kommuner och anger hur mycket som återstår för amorteringar och avskrivningar.

Målsättningen för årsbidragets storlek är beroende på den enskilda kommunens finansieringsläge och investeringsbehov. Med beaktande av Jomala kommuns invånarökning borde årsbidraget vara betydligt starkare än vad som är fallet. Detta eftersom nivån måste vara relativt hög för att både klara av avskrivningarna samt kommande investeringar.

De planmässiga avskrivningarna

Utgör kostnaden för aktivering av kommunens anläggningstillgångar. Avskrivningarna återspeglar alltså den årliga förslitningen av kommunens tillgångar. Avskrivningarna följer en av kommunfullmäktige uppgjord plan. Avskrivningarna har upptagits i budgeten utgående från en uppskattning. Den exakta totala avskrivningen i budgeten är enbart en kalkyl då det är svårt att uppskatta den exakta tidpunkten för när olika projekt färdigställs och när de tas i bruk.

Räkenskapsperiodens resultat

Anger resultatet före förändringar i avskrivningsdifferens, förändringar i reserveringar eller förändringar i fonder.

Överskott eller underskott

Över- eller underskottet visar den uppskattade förändringen i kommunens eget kapital. Ett underskott minskar på kommunens eget kapital medan ett överskott ökar det egna kapitalet.

RESULTATRÄKNING JOMALA KOMMUN (i tusen)	Bokslut	Budget	Budget	Ekonomiplan	
	2023	2024	2025	2026	2027
Verksamhetens intäkter	4 165	4 082	4 568		
Verksamhetens kostnader	-32 143	-33 402	-37 190		
Verksamhetsbidrag	-27 977	-29 320	-32 622	-34 726	-36 331
Skatteinkomster	23 513	21 604	26 658	27 706	28 838
Landskapsandelar (drift)	6 346	6 922	7 462	7 636	7 815
Finansiella intäkter	5	46	5	5	5
Övriga fin.intäkter	2	4	2	2	2
Finansiella kostnader		-38	-420	-719	-1 042
Övr.fin.kostnader	-1				
Årsbidrag	1 887	-781	1 086	-96	-713
Avskr. anl.tillg och övr.utg	-1 541	-1 901	-2 243	-2 521	-2 582
Nedskrivning	-111				
Extr.ord.int och kostn.					
Räkensk.per. resultat	234	-2 682	-1 157	-2 618	-3 295
Ökn(-) el. minskn(+) av avsk diff	218	218	218	218	218
Ökn(-) el minskn(+)av reserv					
Ökn(-)el minskn(+)av fonder					
Räk.per.överskott(underskott)	453	-2 463	-939	-2 399	-3 077

FINANSIERINGSANALYS					
(i tusen)	Bokslut	Budget	Budget	Ekonomiplan	
	2023	2024	2025	2026	2027
INTERNT TILLFÖRDA MEDEL					
Årsbidrag	1 887	-781	1 086	-96	-713
Extraordinära poster					
Korrektivposter	199				
INVESTERINGAR					
Inv. i anlägg. tillgångar	-5 796	-12 482	-11 385	-5 148	-8 018
Inv. i aktier och andelar					
Fin.andelar för invest. utgifter	1 041	728	40		
Försälj.ink. av anlägg. tillgångar	79				
NETTOKASSAFLÖDET FÖR DEN EGENTLIGA	-2 591	-12 535	-10 260	-5 244	-8 731
VERKSAMHETEN OCH INVESTERINGARNA					
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE					
UTLÅNING					
Minskning av utlåning					
Ökning av utlåning					
FÖRÄNDRING AV LÅNEBESTÅNDET					
Ökning av långfristiga lån		3 000	14 000	6 000	10 000
Minskning av långfristiga lån			-675	-1 075	-1 525
Ökning/minskning av kortfr. lån					
FÖRÄNDRING AV EGET KAPITAL					
ÖVRIGA FÖR. I LIKVIDITETEN					
Förvaltade medel och kapital					
Förändring av omsättningstillg.					
Förändring fordringar	-1 191				
För. av räntefria skulder	-41	150			
FINANSIERINGENS NETTOKASSAFLÖDE	-	1 231	3 150	13 325	4 925
FÖRÄNDRING AV KASSAMEDEL	-	3 822	- 9 385	3 065	- 319
FÖRÄNDRING AV KASSAMEDEL	-	3 822	- 9 385	3 065	- 319
Kassamedel 1.1.	13 419	9 597	212	3 277	2 958
Kassamedel 31.12.	9 597	212	3 277	2 958	2 702
	Bokslut	Budget	Budget	Ekonomiplan	
	2023	2024	2025	2026	2027
Lån vid årets början	0	0	3 000	16 325	21 250
Nettoförändringar	0	3 000	13 325	4 925	8 475
Lån vid årets slut	0	3 000	16 325	21 250	29 725
Årlig räntekostnad	0	-38	-420	-719	-1 042
Lån/invånare (euro/inv.)	0	516	2 755	3 522	4 845
Verksamhetsbidrag/invånare	4 911	5 043	5 506	5 755	5 922
Beräknat inv antal	5 697	5 814	5 925	6 034	6 135

Budget 2024 innefattar ursprunglig budget samt tilläggsbudget och överflyttade investeringar från tidigare år.

BALANSRÄKNINGEN

Balansräkningen nedan beskriver de förändringar som beräknas ske med anledning av årets budget. Ur balansräkningen framgår den förväntade förändringen av kommunens tillgångar, skulder och eget kapital.

ÖVERSIKTLIG BALANSRÄKNING BUDGET 2024			
i tusen		AKTIVA	PASSIVA
ANLÄGGN.TILLGÅNGAR O. ÖVR LÅNGFR. FORDRINGAR	9 103		EGET KAPITAL -939
VÄRDERINGSPOSTER			RESERV./AVSK.DIFF. -218
FÖRVALTADE MEDEL			VÄRDERINGSPOSTER
OMSÄTTNINGS- OCH FINANSIERINGSTILLGÅNGAR	3 065		FÖRVALTAT KAPITAL
			FRÄMMANDE KAPITAL 13 325
		<hr/>	<hr/>
		12 168	12 168

Förändring av nyckeltal:

Budgetupplåning:

Budgetförslaget bygger på att kommunen upptar lån om totalt 30 000 000 euro under perioden 2025-2027.

Soliditet: 41 procent i budget 2025.

(75 procent bokslut 2023, 56 procent budget 2024)

Soliditeten mäter kommunens förmåga att på sikt kunna stå för sina förpliktelser. Beräknas eget kapital i förhållande till balansomslutningen och ju högre procenttal desto bättre.

Skuldsättningsgrad: 63 procent i budget 2025.

(26 procent bokslut 2023, 35 procent budget 2024)

Nyckeltalet anger hur stor del av kommunens driftsinkomster som skulle behövas för återbetalning av det främmande kapitalet. Ju lägre nyckeltalet för skuldsättningen desto bättre möjlighet har kommunen att klara av skuldåmörteringen med inkomstfinansieringen.

Målsättningar för delgeneralplan för Kungsö.

Huvudmål

Kungsöområdet bör utvecklas så att dess landsbygdskaraktär och betydelsefulla kulturlandskap bevaras. I planeringen beaktas befintlig bebyggelse, markägareförhållanden, landskapsbild, skyddsvärd natur, markens beskaffenhet och samhällskostnader.

I delgeneralplanen ska de nya tomterna markägare har rätt att stycka, utan att området behöver detaljplaneras, visas fastighetsvis. Områden där tätare bebyggelse tillåts, ska i delgeneralplanen visas som områden som ska detaljplaneras. Inom dessa områden får inte nya tomter styckas innan en detaljplan har fastställts.

Exploatering

Förtätning av bebyggelse ska ske i närheten av befintliga bebyggda områden. Områden för större sammanhängande jordbruksområde ska så långt som möjligt hållas obebyggda. Vid planering ska också skyddandet och bevarandet av fornlämningar, kulturmiljöer och naturvårdsområde beaktas.

Område med glesbebyggelserätt

I delgeneralplanen ska alla fastighetsägare få samma så kallade glesbebyggelserätt, det vill säga möjlighet att stycka bostadstomter utan att bilda tätbebyggelse. Antalet byggnadsrätter definieras enligt fastighetens areal och markens beskaffenhet. De nya tomterna ska visas i delgeneralplanen. Nya tomter får inte placeras på områden där ny bebyggelse inverkar negativt på landskapsbilden eller i områden som inte fyller byggnadslagens krav på bostadstomt.

Glesbebyggelserätt definieras enligt följande:

- Fastigheternas tidigare exploateringar från 1.1.1980.
- Befintliga bostads- och småindustribyggnader räknas som förbrukad byggrätt.
- Om fastighetsägaren äger flera fastigheter, räknas glesbebyggelserätten enligt fastigheternas sammanlagda areal.
- För en byggnadsrätt krävs 3 hektars markinnehav.
- För två byggnadsrätter krävs 6 hektars markinnehav.
- För tre byggnadsrätter krävs 10 hektars markinnehav.

-För fyra eller fler byggnadsrätter krävs ytterligare 10 hektar markinnehav per byggnadsrätt.

Område som ska detaljplaneras

Områden där tätare bebyggelse tillåts och som ska detaljplaneläggas ska ligga på områden där det är lämpligt för tätbebyggelse. Det ska också ligga på områden där anläggandet av kommunal teknik inte förorsakar oskäligt stora ekonomiska kostnader eller skador i landskapsbilden och naturen. Vid placering av dessa områden ska i största möjliga mån markägarens önskemål beaktas.

Område där tätare bebyggelse tillåts

Området ska inte detaljplaneras och bör ligga i sådana områden som lämpar sig för tät bebyggelse och som enkelt kan anslutas till befintlig eller framtida kommunal teknik. Exploateringsrätt för en byggrätt för dessa områden definieras enligt följande:

- För en byggrätt krävs minst en hektars markinnehav.

Arbetsplatsområden

I delgeneralplanen kan nya arbetsplatsområden enligt markägarens önskemål visas, men endast i sådana områden där de inte stör boende, landskapsbild eller natur.

Service

Delgeneralplaneområdet skall också i framtiden stöda sig på service som ligger utanför planområdet. Nya områden för kommunal- eller kommersiell service ska inte reserveras i delgeneralplanen. Områden som ska detaljplaneras innan exploatering inkluderar tomter för närservice, men deras placering och behov avgörs i samband med detaljplanen.

Jord- och skogsbruk

Odlad mark och öppna betesmarker ska bevaras. Åkerområden reserveras i första hand för jordbruk. Små enskilda åkrar kan eventuellt exploateras om de lämpar sig för byggande. I delgeneralplanen får inte nya vägar, elledningar eller utspridda tomter splittra skogsområden.

Kommunalteknik och vägar

Områden ska planeras så att behovet av ny kommunalteknik minimeras utanför de områden som ska detaljplaneras. På de tomter som inte berörs av detaljplan eller planerad utbyggnad av kommunalt avloppsnät ska markens beskaffenhet vara sådan att det är möjligt att hantera avloppsvatten på tomterna. Vägnätet ska planeras så att befintliga vägar utnyttjas och behovet av nya vägar minimeras. I delgeneralplanen visas bara de vägar/ vägområden som kommunen eller landskapet blir väghållare för. Trygga förbindelser för lätt trafik ska visas. Förbindelserna ska planeras så att det i framtiden är möjligt att ta sig, genom cykelvägar, hela vägen till kommuncentrum.

Rekreation

I delgeneralplanen ska tillräckligt med friluftsområden reserveras i anslutning till bostadsområden. De områden som ska detaljplaneras innan exploatering, reserveras en del av området för parkområden.

Områden, som idag nyttjas för rekreation, ska också visas i delgeneralplanen för detta ändamål. De betecknas antingen som rekreatiomsområden eller som skogsbruksområde med speciella planbestämmelser gällande skötselåtgärder. Glesbebyggelserätter planeras i de delar av området där de har minst påverkan på friluftslivet.

Naturskydds-, fornminnesområden och kulturmiljöer

2016 genomfördes kulturmiljöinventering, arkeologisk inventering, djurinventering samt vegetations- och biotopinventering. De viktigaste naturområdena bör skyddas mot exploatering och betecknas som naturskyddsområde i delgeneralplanen. Fornlämningar och krigstida lämningar som uppmärksammades i den arkeologiska inventeringen ska visas i delgeneralplanen som fornminnesområden. Samma gäller för kulturmiljöinventeringen, att värdefulla byggnader tas i beaktning och visas i delgeneralplanen.

Maja Ivansson
Planerare

Jomala 16 oktober 2024

BEHOVSBEDÖMNING MKB /MILJÖBEDÖMNING

Checklistan utgör en behovsbedömning för MKB/miljöbedömning för att i ett tidigt skede i planprocessen kunna bedöma om betydande miljöpåverkan kan antas i och med planens genomförande. Bedöms planens genomförande innebära betydande miljöpåverkan ska enligt 1 kap. 5§ (PBL 2008:102) en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) göras, med innehåll och krav enligt 2 kap och 3 kap. (Landskapslag 2018:31 om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning). Checklistan kan användas till att avgränsa vilka typer av miljöpåverkan som behöver beskrivas vidare, även om inte planens genomförande bedöms innebära betydande miljöpåverkan. Behovsbedömningens omfattning och detaljeringsgrad ska vara rimlig med hänsyn till bedömningsmetoderna, planens innehåll och var i beslutsprocessen detaljplanen befinner sig.

PLANDATA	
Detaljplan för:	Detaljplan Granåsen för kvarter 43626-43630 samt ströv-, park- och trafikområden i Österkalmare by.
Planens huvudsakliga syfte:	Fastställa markanvändning och tomtindelning för området. Det planeras för småhusbebyggelse för boende, strövområden, parkområden och vägområden.
Detaljplanens innehåll och planområdesbeskrivning:	<p>Detaljplanen bevarar stora grönområden, anvisar nya tomter för boende, återställer och bevarar den historiska sträckningen av Österkalmarevägen som i tiderna gick parallellt med stranden ända ut till näset.</p> <p>Planområdet är beläget i norra Kalmarnäs öster om Kalmarnäsvägen, området är en förlängning söderut av det tidigare bebyggda bostadsområdet på norra Kalmarnäs. Planområdets areal är 5,87 ha.</p>
Planens förhållande till andra planer: (<i>Generalplan, kommunöversikten</i>)	<p>På området finns en delgeneralplan, Delgeneralplan för Kalmarnäs, södra Vester- och Österkalmare byar. Antagen av KFG 30.03.2021, 18§, laga kraft 05.05.2021. I delgeneralplanen har planområdets markanvändning fastställts till: Bostadsområde som ska detaljplanläggas före nya tomter får styckas (BS-1) samt område för närrecreation (RN).</p> <p>I kommunöversikten har planområdet ett anvisning om att det finns en delgeneralplan för området samt en röd linje som markerar inre gräns för skärgårdsnatur av omistlig karaktär.</p>
Handläggare:	Mathias Rösgren Planläggare, Jomala kommun.

MILJÖBEDÖMNING ENLIGT LANDSKAPSLAG (2018:31) OM MILJÖBEDÖMNING 3 kap.				
	Beskrivning	Ja	Nej	Kommentar
Finns det inom ramen för detaljplanens syfte och geografiska räckvidd rimliga alternativa planlösningar?			x	Detaljplanens utformning är rimlig med tanke på avsikten i delgeneralplanen.
Är det sannolikt att miljöförhållandena vidareutvecklas om detaljplanen inte genomförs?			x	Området med rekreativvärden angränsande Kalmarviken bevaras.
Kan det antas att miljöförhållandena påverkas negativt i de områden där miljöpåverkan är som störst?			x	Detaljplanen medför ingen negativ miljöpåverkan.
Finns det befintliga miljöproblem inom detaljplaneområdet? <i>(Särskilt miljöproblem som rör ett område av särskild betydelse för miljön).</i>			x	Inga miljöproblem går att konstatera inom detaljplanområdet.
Kan det antas att hänsyn inte tas till relevanta miljö kvalitetsmål och andra miljöhänsynsaspekter?			x	Inga särskilt skyddsvärda/fridlysta arter eller biotoper har påträffats inom området.
Är det sannolikt att detaljplanen medför betydande negativa effekter på miljön?			x	Avsikten med detaljplanen är att upplåta tomter för småhusbebyggelse, denna avsikt anses inte innebära några betydande negativa effekter på miljön.

REGLERINGAR OCH SKYDDSVÄRDEN ENLIGT EU DIREKTIV 2011/92/EU				
Antas detaljplanen medföra betydande miljöpåverkan på grund av:	Beskrivning	Ja	Nej	Kommentar
1. Industriändamål			x	
2. Ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse			x	
3. En hamn för fartyg			x	
4. Ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse			x	
5. En permanent campingplats			x	
6. En nöjespark			x	
7. En flygplats			x	
8. Ett kärnkraftverk			x	
9. Storskaligt jordbruk			x	
10. Storskalig fiskodling			x	
11. Täktverksamhet, över 100.000 m ³ bergkross eller minst 50.000 m ³ sand eller grus			x	
Anger planen förutsättningar för miljöfarlig verksamhet som:				
a. Kräver tillstånd eller samråd			x	
b. Leder till att miljö kvalitetsnormer för fisk och musselvatten samt luft överskrids			x	

REGLERINGAR OCH SKYDDSVÄRDEN ENLIGT EU DIREKTIV 2011/92/EU				
Berörs detaljplanen av:	Beskrivning	Ja	Nej	Kommentar
Särskilda hushållsbestämmelser, natur, kulturminnesvård och rörligt friluftsliv?			x	Markanvändningen för rekreationsområdet fastslås.
Natur/kulturresevat, biotopskydd, strandskydd eller dylikt?			x	Strandområde finns inom planområdet och bevaras som rekreationsområde. Den gamla sträckningen för Österkalmarevägen löper genom rekreationsområdet som en friluftsled.
Internationella konventioner såsom Natura 2000 eller UNESCO:s världsarvslista?			x	
Byggnadsminne eller fornminne?			x	
Påverkar detaljplanens genomförande ett vattenskyddsområde?			x	
Innehåller området höga naturvärden? (ex vis om området är utpekade som ett skyddsområde enligt Ålands landskapsregering)			x	I den västra delen av planområdet har det gjorts observationer av den nära hotade arten skogsnycklar. Dessa befinner sig utanför byggrutan i kv. 43626.
Är området opåverkat eller har det särskilda värden ur boendesynpunkt? (oexploaterat område, bullerfri zon, närrekreationsområde)		x		Området är i dagsläget oexploaterat och markanvändningen förändras, bedömningen är att de viktiga strövområdena bevaras.
Är området påverkat av skyddsavstånd? (riktvärden för skyddsavstånd till ny och befintlig bebyggelse)		x		Rådande avstånd till befintlig bebyggelse samt till Kalmarnäsvägen har beaktats i detaljplaneringen.
Påverkar planens genomförande				
a. Område som ingår i landskapsregeringens instiftade naturreservat?			x	
b. Område som är utpekade i nyckelbiotopsinventering?			x	

SOLCELLSANLÄGGNINGAR ENLIGT NTM-CENTRALEN				
Berörs detaljplanen av:	Beskrivning	Ja	Nej	Kommentar
Ett solkraftverk i industriell skala? (Ett solkraftverk i industriell skala är ett sammanhängande system som överstiger en produktion på 1000 kW = 1 MW)			x	

FÖRÄNDRINGAR I SAMBAND MED NY DETALJPLAN				
	Beskrivning	Ja	Nej	Kommentar
Strider planen mot gällande Generalplan/Delgeneralplan?			x	Markanvändningen stämmer överens med avsikten i delgeneralplanen, d.v.s. område för småhusbebyggelse samt rekreationsområde.
Innebär planen krav på följdändringar av omgivande markanvändning? (Stormarknader, industri eller övriga anläggningar)			x	
Strider planen mot PBL (2008:102) 65§ i fråga om luftföroreningar och buller?			x	Den nya markanvändningen orsakar inget varaktigt buller eller några luftföroreningar.
Kräver föreslagna verksamheter eller planens genomförande anmälan eller tillstånd enligt landskapslag (2008:124) om miljöskydd?			x	
Kan ett genomförande av planen medföra så negativa effekter att förebyggande åtgärder eller kompensationsåtgärder behöver vidtas?			x	
Strider planen mot uppsatta miljömål nationellt, regionalt eller lokalt?			x	

EFFEKTER PÅ MILJÖN						
1 = betydande 2 = en hel del 3 = till viss del 4 = ingen						
	Beskrivning	1	2	3	4	Kommentar
Planens negativa inverkan på marken? (instabilitet, sättningar, erosion, rasrisk)					x	Ras och erosionsrisken bedöms finnas närmast strandlinjen, området berörs inte av bebyggelse.
Planens negativa inverkan på luft eller klimat? (föroreningar, luft, lokalklimat, vind)					x	Detaljplanen förväntas inte medföra några luftburna föroreningar.
Planens negativa inverkan på vatten? (förändringar för yt- eller grundvattnets kvalitet eller mängd, infiltration, strömningsriktningar)				x		Fler hårdgjorda ytor inom planområdet, regleringarna i Jomala kommun strategi för dagvattenhantering ska efterföljas. Dagvatten leds till nya eller befintliga avrinningsdiken.
Planens negativa inverkan på växt- eller djurliv? (påverkas hotade arter, antalet arter, arternas sammansättning)				x		Den nära hotade arten Skogsnycklar har konstaterats i dikeskanten längs Kalmarnäsvägen, området hamnar utanför byggnadsrutan på de kommande tomterna med infartsförbud där förekomsten är som störst. Befintlig infart på Hasselgränd blir gatuområde.
Planens negativa inverkan på landskapsbilden? (utsikter, utblickar, landmärken)				x		Landskapsbilden påverkas till viss del då nuvarande strövområden görs om till bostadstomter, område med rekreativ värde behålls och dess nyttjande förstärks.
Planens negativa inverkan på omgivningen i övrigt? (stadsbild, byabild, grannar, verksamheter)				x		Detaljplanen medför till att områdets karaktär förändras från gles till tätbebyggt område. Allt i linje med avsikten i delgeneralplanen.

STÖRNINGAR OCH EFFEKTER PÅ HÄLSAN						
1 = betydande 2 = en hel del 3 = till viss del 4 = ingen						
	Beskrivning	1	2	3	4	Kommentar
	Planens genomförande ger störningar i form av ljud? (människor exponeras för störande buller)			x		Buller i byggnadsskedet, i övrigt kan inget varaktigt buller konstateras.
	Planens genomförande ger störningar i form av ljus?			x		Ljusstörningar i byggnadsskedet, även en generell ökning då trafiken till och från området ökar.
	Planens genomförande ger störningar i form av vibrationer? (människor exponeras för markvibrationer)			x		Vibrationer kan förväntas i byggnadsskedet, dock inga varaktiga vibrationer.
	Planens genomförande innebär risker? (explosion, brand, strålning, utsläpp, förhöjda risker vid transport av farligt gods)			x		I kvarter 43630 behövs troligtvis sprängningar för att plana ut den kuperade terrängen. Inga varaktiga risker.
	Innebär planen att en långsiktigt hållbar resursanvändning inte främjas? (uttömmande av ej förnyelsebara resurser såsom dricksvatten, grus- och bergstäckter)				x	Tomtanvisningen vittnar om en omtanke för långsiktigt hållbarhet genom en effektiv markanvändning för bostadstomter.
	Ger planen negativ inverkan för rekreation och rörligt friluftsliv? (närströvområden, parker, grönstråk, utflyktsmål, vandringsleder, friluftsoch idrottsanläggningar)				x	Rekreation i närområdet främjas genom park- och strövområden.
	Ger planen negativ påverkan på kulturhistoriska värden? (Arkeologi, fornlämningar, jordbruk, skogsbruk eller industrihistoriska värden)				x	Inga fornlämningar har konstaterats inom planområdet, den historiskt viktiga sträckningen för gamla Österkalmarevägen bevaras.

UTVÄRDERING			
	Ja	Nej	Kommentar och värdering
Innebär förslaget tydliga motsättningar mellan olika intressen?		x	
Är det sannolikt att allvarliga negativa effekter uppkommer?		x	
Är osäkerheten av bedömningen av effekter stora?		x	
Är effekterna varaktiga eller irreversibla?		x	
Kan ett genomförande av planen innebära negativ effekt inom enskilda områden på miljön, hälsan eller hushållningen med mark, vatten eller andra naturresurser?		x	
Ger ett genomförande av planen som helhet negativ effekt på miljön, hälsan eller hushållningen med mark, vatten, eller andra naturresurser? (då den kumulativa effekten av flera mindre effekter kan ge stora negativa effekter utan att de var för sig behöver innebära betydande miljöpåverkan)		x	

BEHOVSBEDÖMNING OCH AVGRÄNSNING			
	Ja	Nej	Kommentar och värdering
Ett genomförande av planen kan innebära en betydande påverkan på miljön, hälsan och hushållningen med mark vatten och andra resurser. En miljökonsekvensbeskrivning enligt Landskapslag (2018:31) 3 kap. 9 § erfordras.		x	Enligt behovsbedömningen erfordras inte någon kompletterande miljöbedömning/MKB då utvärderingen visar att den miljöpåverkan som denna detaljplaneändring medför är av lindrig art.
En MKB eller konsekvensbeskrivning av planen ska särskilt behandla följande aspekter:		--	

MOTIVERAT STÄLLNINGSTAGANDE

Planläggningen bedömer att planens genomförande inte antas innebära betydande miljöpåverkan så som avses i Landskapslag (2018:31) 3 kap. Den miljöpåverkan som planen innebär bedöms vara utredd inom ramen för detaljplaneringens ärendegång. Motiven till ställningstagandet sammanfattas nedan:

- Detaljplanen är förenlig med avsikten för området i delgeneralplanen. Enligt delgeneralplanen är markanvändningen avsedd för närreklamationsområde (RN) samt bostadsområde som sak detaljplaneras före nya tomter får styckas. Detaljplanen följer denna linje.
- Trafikbelastningen antas öka längs både Kalmarnäsvägen och Hasselgränd. Kalmarnäsvägens dimensionering och kommande gång- och cykelbana medför att ökningen kan hanteras på ett tillförlitligt sätt. Inom planområdet har tillräckligt gatuområde utformats för god trafiksäkerhet samt för att trafikunderlätta för snöröjning och sophämtning.
- Detaljplanen innebär att markanvändningen inom planområdet genomgår en förändring. Relationen mellan park- ströv- gator- och bostadsområden anses vara i linje med hur närliggande bostadsområden är utformade samt stämmer överens med mer övergripande planeringsmål.
- Landskapsbilden bedöms inte bli särskilt påverkad då områdena med högst natur- och kulturvärden bevaras.
- Detaljplanen medför inte att några miljöstörande effekter uppstår, de fåtal nära hotade arter som har konstaterats kommer att bevaras.
- Dagvattenhanteringen har beaktats och man uppfyller de krav som Jomala kommun satt upp i sin strategi för dagvattenhantering.

Jomala 31.01.2024

Mathias Rösgren
Planläggare
Jomala kommun

SAMRÅD ENLIGT 30 § PLAN- OCH BYGGLAGEN (ÅFS 2008:102)

Förslag till detaljplan för fastigheten Granåsen 170-436-1-43 i Österkalmare by av den 9 november 2023. Genom detaljplanen bildas kvarteren 43626-43630 för småhus och radhus samt park- ströv- och trafikområden i Österkalmare.

Plats och tid Kommunkansliet i Jomala kommun den 18 januari 2024 kl. 17.00-18.00

Närvarande Mathias Røsgren, planläggare
intressenter (se närvarolistan)

1. MÖTETS ÖPPNANDE

Planläggare Mathias Røsgren öppnade mötet och fungerade även som sekreterare för samrådsmötet.

2. SAMMANKALLNING

Konstaterades att samrådet var lagligen sammankallat genom delgivning på kommunens elektroniska anslagstavla den 22 december 2023 och med annons i en lokaltidning på Åland den 2 januari 2024.

3. PRESENTATION

Planläggaren presenterade förslaget till detaljplan för kvarteren 43626-43630 för småhus och radhus samt park- ströv- och trafikområden i Österkalmare av den 9 november 2023.

4. DISKUSSION

Följande synpunkt framfördes:

1. Fastighetsägare vid Røsegränd ansåg att tomterna kommer för nära deras tomter och önskade att det skulle finnas en buffert (parkremsa) mellan kvarter 43626 och befintliga bostadskvarteret. Björkarna på området är skyddsvärda och bör bevaras.
2. Framfördes önskemål om att en busshållplats med anslutande trottoarska anläggs på östra sidan om Kalmarnäsvägen i anslutning till Hasselgränd, så Kalmarnäsvägen inte behöver korsas för att kliva på bussen.
3. Anläggande av Bryggor och vägar US-parkområdet vid stranden borde begränsas. Stranden är långgrund och består av dy-lera varför den inte lämpar sig för varken bad eller båtplatser.

4. Boende vid Hassellängan 1:106 ansåg att en ringväg inte är en bra lösning det innebär att all trafik på området kommer att gå via infarten till Hassellängan, ljuskäglor från bilarna kommer att lysa på första parhusets fönster.

Deltagarna gavs tillfälle att diskutera specifika frågor med planläggaren. Slutligen meddelades att skriftliga synpunkter i anslutning till samrådet kan inlämnas till kommunkansliet i Jomala kommun fram till och med den 8 februari 2024 kl. 15.00.

5. SAMRÅDETS AVSLUTANDE

Då samtliga ärenden behandlats, sammanfattades protokollet och mötet avslutades av Mathias Rösgren.

Mathias Rösgren
planläggare

JOMALA KOMMUN

Bemötanden avseende inkomna anmärkningar angående förslag till detaljplan för fastigheten Granåsen 170-436-1-43 i Österkalmare by av den 9 november 2023. Genom detaljplanen bildas kvarteren 43626-43630 för småhus och radhus samt park-, ströv- och trafikområden i Österkalmare by.

Information, samråd och påseende för markägare, myndigheter och grannar under planeringsprocessen:

Planförslaget har varit föremål för samråd enligt 30 § plan- och bygglagen (ÅFS 2008:102) (PBL). Underrättelse om mötet har skett genom delgivning på kommunens elektroniska anslagstavla den 22 december 2023 och med annons i en lokaltidning på Åland den 2 januari 2024. Samrådsmöte hölls den 18 januari 2024 kl. 17:00 på kommunkansli, därefter fanns det tid att lämna in skriftliga synpunkter fram till den 8 februari 2024. Synpunkter har inkommit från grannfastigheter. Myndigheterna vid Ålands landskapsregering har inte anfört anmärkningar under samrådstiden.

Anmärkningar, bemötanden och åtgärdsförslag:

Samrådsmöte den 18 januari 2024

Följande synpunkt framfördes:

- Fastighetsägare vid Rösegränd ansåg att tomterna kommer för nära deras tomter och önskade att det skulle finnas en buffert (parkremsa) mellan kvarter 43626 och befintliga bostadskvarteret. Björkarna på området är skyddsvärda och bör bevaras.
- Önskemål om att en busshållplats med anslutande trottoar ska anläggas på östra sidan om Kalmarnäsvägen i anslutning till Hasselgränd, så att Kalmarnäsvägen inte behöver korsas för att ta sig till bussen.
- Anläggande av Bryggor och vägar US-parkområdet vid stranden borde begränsas. Stranden är långgrund och består av dy-lera varför den inte lämpar sig för varken bad eller båtplatser.
- Boende vid Hassellängan 1:106 ansåg att en ringväg inte är en bra lösning det innebär att all trafik på området kommer att gå via infarten till Hassellängan, ljuskäglor från bilarna kommer att lysa på första parhusets fönster.

Bemötande:

Det har visat sig att smala parkremsor mellan bostadstomter fungerar dåligt, dylika allmänna områden är svårskötta och tas ofta i olika grad i bruk av angränsande tomter bl.a. för dumpning

av trädgårdsavfall, vilket ger ett ovårdat intryck som inte är syftet för allmänna grönytor. I stället är det bättre att styra användningen på tomtmarken så att det bildas grönytor som hålls i skick av respektive tomtägare. Skyddsvärda växt- och skogsbiotoper har identifierats vid uppgörandet av delgeneralplanen, på de områden som nu i detaljplanen anvisats för byggande har inget skyddsvärt eller fridlyst hittats.

Vid den planering som gjorts för byggande av Kalmarnäsvägens gång och cykelbana har ingen busshållplats anvisats vid Hasselgränd, närmaste busshållplatsen på östra sidan av Kalmarnäsvägen finns på 400 m avstånd vid Östekullagatan.

På US-området är det bl.a. tillåtet att anlägga behövliga vägar, stigar, bryggor, badplats och mindre konstruktioner som tjänar områdets användning för rekreation och friluftsliv. Planen ger möjlighet för dessa användningsändamål men det är inget tvång att det förverkligas. Huvudsyftet är att området ska fungera som ett friluftsområde för de tomter i närområdet som saknar strandkontakt, de åtgärder som görs på området ska främja områdets användning för rekreation, kommersiella verksamheter är inte tillåtna. På grönområden är det oavsett ägare kommunen som avgör vilka åtgärder man får vidta.

Trafiken på planområdet har planerats med endast en ny gata Granåsvägen, fördelen med en sk. "Hästsloväg" där rundkörning är mjöligt är att behovet av vändplaner uteblir, sophämtning, snöröjning och postgång underlättas. Då Hasselgränd byggs om till gata kommer riktningen på vägen att ändra så att ljuskäglor från billyktorna inte kommer att lysa rakt mot närmaste bostadshus på Bab Hassellängan. Hasselgränd kommer att förses med gatubelysning, gång och cykelväg samt ytbeläggas från Kalmarnäsvägen fram till Bab Hassellängans infart vilket blir en fördel med en kommunal skött gata ända fram till tomten.

Efter samrådsmötet har följande skriftliga synpunkter framförts:

Sammandrag av synpunkterna från boende vid Rösegränd

- Anmärkning mot att tomterna på nya bostadsområdet ska gränsa direkt mot tomterna på Rösegränd. Trädbeståndet närmast tomterna bör bevaras på samma sätt som området norr om Österkulla dagis.
- Grönområden är viktiga för biologiskt mångfald och utjämning av vattenflöde ger även skydd för sol och vind. Skogsområdet är i dag rikt på fågelliv som försvinner om alla träd avlägsnas.
- Föreslår att antalet tomter dras ner och att de största tomterna minskas, för att ge utrymme för önskemålen ovan.
- Fundersamma till att strövområdet (US) ska vara rekreativsområde för det nya bostadsområdet, där bastu och bryggor mm. får anläggas. Om det nya området nyttjar området som sitt eget, finns det risk att utomstående inte mera är välkomna att promenera längs stigen. Bäst skulle vara att kommunen ansvarar för användningen och skötseln av området.
- I detaljplanen anses tillräckligt med skog bevaras bl.a. inom strövområdet, men troligtvis kommer det huggas ner en hel del träd då tomtägare är intresserade av sjöutsikt. Det enda stället där skog skulle bevaras är på parkområdet (PN, PL), därför är det viktigt att det lämnas träd kvar mot tomterna på Rösegränd.

- Hela området skall vara attraktivt för alla boende, både nya och gamla.

Bemötande:

Det nya bostadskvarteret 43626 gränsar direkt till bostadskvarteret 43514 längs Rösegränd. Det har visat sig att smala parkremsor mellan bostadstomter fungerar dåligt, dylika allmänna områden är svårskötta och tas ofta i olika grad i bruk av angränsande tomter bl.a. för dumpning av trädgårdsavfall, vilket ger ett ovårdat intryck som inte är syftet för allmänna grönytor. I planförslaget har i stället byggande längs tomtgränsen begränsats, området ska planteras och hållas i vårdat skick. På detta sätt skapas en grön zon mellan tomterna som tomtägarna själva förpliktigas att sköta om. I det befintliga kvarteret 43514 (längs Rösegränd) finns jämförelsevis endast begränsning av byggande längs tomtgräns och att gränsen ska förses med staket eller häck. Befintliga bostadsbyggnader (Rösegränd) ligger som närmast ca. 10m från tomtgräns och ekonomibygnader 4m från tomtgräns. Tomterna i kvarteret 43514 är maximalt bebyggda vilket resulterat i att endast mindre privata vistelseytor finns kvar, men för den delen ger det ingen rätt att utnyttja angränsande fastighet för att utöka tomternas grönytor.

Grönområden och dess funktion är viktiga inte bara för rekreation utan också för uppsamling av dagvatten, biologiskt mångfald, djurliv mm. därför har 40% av planområde bevarats som grönområden, helt i linje med gällande delgeneralplan. Kvartersmarken uppgår till 48% av totala området vilket även följer praxis i Jomala.

Grönområden (US, PN, P) är allmänna områden som är öppna för allmänheten oavsett vem som står som ägare till ett område, det finns således ingen möjlighet att stänga ut någon från ett dylikt område. Den befintliga stigen på strövområdet (US) består av gamla byvägen ut till östra sidan av näset och är av kulturbyråns anvisad som ett kulturminne, gamla väggropen kommer att restaureras och nyttjas för gång och cykeltrafik samt för servicekörningar till strövområdet. Markägaren har i detta skede inte bestämt sig om US-området ska överlåtas till kommunen, däremot PN- och P-områden överlåts alltid till kommunen vid planläggning. På US-området är det tillåtet med skogsvårdsåtgärder, kalavverkning är dock förbjudet. På grönområden ska lov alltid inhämtas från kommunen innan åtgärder får ske.

Sammandrag av synpunkter från boende vid Hasselgränd, Bostads Ab Hassellängan

- Trafiken på Hasselgränd kommer att öka, ökningen är inte planerad så att den påverkar befintliga boenden minimalt. Granåsvägen är planerad som Hästskoväg med två in/utfarter till Hasselgränd, östra infarten är planerad rakt framför infarten till Bostads Ab Hassellängan vilket betyder att bolagets norra lägenheter får all trafik intill tomtgräns. Det uppstår en fyrvägskorsning i en uppførsbacke med försämrad sikt, i en sådan korsning är det svårt att överblicka trafiken från alla håll.
- Hastigheten på Hasselgränd upplevs i dag hög under sommartid 30 km/h följs inte, då vägen asfalteras kommer sannolikt farten att ytterligare öka. Vi är medvetna om att Hasselgränd i framtiden kommer att bli en återvändsgränd om planen förverkligas behöver till dess farthinder anläggas.

- Trafiken bör planeras så att nya området i sig bära så stor del av uppkomna trafiken som möjligt, med en ny separat infart från Kalmarnäsvägen eller att endast den västra infarten från Hasselgränd nyttjas. En sådan lösning skulle påverka befintligt boende betydligt mindre.
- I delgeneralplanen för Kalmarnäs från 17.8.2020 nämns det att en ca 700m lång vägsträcka av gamla strandvägen finns kvar i Österkalmare (Hasselgränd) vägen är miljömässigt värdefull. På vilket sätt har miljömässigt värdefullt tagits i beaktande i denna detaljplanering?
- I princip kommer all skog mellan Rösegränd och Hasselgränd att försvinna, förutom på lekplatsområdet. Med dagens miljötänk och klimatförändringar är vi alla medvetna om trädens betydelse som skydd mot sol och damm samt biologiskt mångfald. Önskvärt att detaljplanen ses över så att så många träd som möjligt bevaras.
- Gamla Österkalmare vägen på strövområdet (US) används i dag flitigt som motions- och promenadstig inte bara av Kalmarnäsbor utan också av boende på Solberget. Det nya området ska nu ha rätt till att bl.a. anlägga vägar, bastu, grillplats mm. det betyder att vi övriga kommer att känna sig som inkräktare på området. Eftersom det är ett kulturområde borde kommunen ta ansvar över området och låta alla fortsätta att ta del av områdets fina natur som det är i dag.

Bemötande:

Trafiken på planområdet har planerats med endast en ny gata, fördelen med en sk. "Hästsloväg" där rundkörning är möjligt är att behovet av vändplaner uteblir, sophämtning, snöröjning och postgång underlättas. Uppskattningen är att hälften av boende på området kommer att nyttja västra infarten och andra halvan östra infarten från Hasselgränd, rundkörning kommer i huvudsak att nyttjas av nyttofordon. Hasselgränd kommer att försees med gång och cykelväg samt ytbeläggas från Kalmarnäsvägen fram till Bab Hassellängans infart vilket är en fördel med kommunal skött gata ända fram till tomten. Hastigheten på de flesta bostadsområden i Jomala är 30 km/h, blir hastighetsöverträdelse ett problem så finns det bl.a. möjlighet att sätta upp fartgupp längs vägen. Hasselgränd är i delgeneralplanen anvisad som matarväg, detaljplanen följer därmed helt och hållet delgeneralplanens syfte då Hasselgränd nyttas som tillfartsväg för detta område. Kalmarnäsvägen är en huvudväg till vilken anslutningar ska hålla så få som möjligt. Om det blir problem med trafiken österifrån upp för backen från Hasselgränd enskilda väg så finns det möjlighet att frångå högerregel från Granåsvägen och ge förkörsrätt för Hasselgränd, vägen har inte så brant lutning att det bör bli ett problem ens vintertid om underhållet av vägen sköts såsom bör. Trafiken från Hassellängans gårdsplan har väjningsplikt (gårdsplan till gata).

Den 700m långa miljömässigt värdefulla vägsträcka av gamla byvägen (Hasselgränd) som nämns i delgeneralplanen avser den delen av Hasselgränd som löper söderut parallellt med stranden (sträckan i ost-västlig riktning från stranden till Kalmarnäsvägen är byggd på 60-talet och ombyggd på 80-talet) alltså den landskapsmässigt värdefulla sträckan ligger utanför detaljplanen.

Grönområden med dess vegetation är viktiga både för rekreation och djurliv därför har 40% av planområde bevarats som grönområden, helt i linje med gällande delgeneralplan.

Grönområden (US, PN, P) är allmänna områden som är öppna för allmänheten oavsett vem som står som ägare till området, det finns således ingen möjlighet att stänga ut någon från ett sådant område. Den befintliga stigen på strövområdet (US) är en del av den gamla byvägen som ledde

ut till östra sidan av näset och är av kulturbyrån anvisad som kulturminne, gamla vägkroppen kommer att restaureras och nyttjas för gång och cykeltrafik samt körningar för skötseln av strövområdet. Markägaren har i detta skede inte bestämt sig om US-området ska överlåtas till kommunen, däremot överlåts alltid PN- och P-områden till kommunen vid planläggning. På US-området är det tillåtet med skogsvårdsåtgärder, kalavverkning är förbjudet. På samtliga grönområden ska lov inhämtas från kommunen innan trädfällning påbörjas.

Sammandrag av synpunkter Edgar Klam, markägare och boende i Kalmarnäs

- Planen borde innehålla en trottoar och en busshållplats i anslutning till Hasselgränd. Detta för trafiksäkerhet och attraktionsvärde för de nyinflyttade men också för de som redan bor vid Hasselgränd. Det är också av betydelse för lika behandling mellan detaljplaneområden på Kalmarnäs.

Bemötande:

Vid den planering som gjorts för byggande av Kalmarnäsvägens gång och cykelbana har ingen busshållplats anvisats vid Hasselgränd, närmaste busshållplatsen på östra sidan av Kalmarnäsvägen är på 400 m avstånd vid Östekullagatan andra hållplatser på östra sidan finns inte. Kalmarnäsvägen är en kommunal huvudväg, en busshållplats vid Hasselgränd skulle vara en motiverad trafiksäkerhetsåtgärd.

Sammandrag av synpunkter Anders Sundblom & Annika Fors, ägare av lgh. på Rösegränd 2 A

- Planen tar inte hänsyn till befintlig bebyggelse
- Området är planerat i direkt anslutning till befintlig bebyggelse, nya byggnader tillåts 4 m från vår tomtgräns. Tvåvåningshus 4 m från vår rågräns kommer att skugga vår tomt, speciellt under höst och vår då solen står lågt.
- Vistelseytorna i vårt kvarter (43614) är planerade mot söder, med ny bebyggelse tätt inpå kommer områdets trivsel och värde att sjunka.
- Detaljplanen strider mot delgeneralplanens målsättningar om att naturnära karaktär ska bevaras och att också de områden, där bebyggelsen blir tät, ligger i nära anslutning till obebyggda områden. Detaljplanen tar inte befintliga terrängförhållanden i beaktande då kvartersmark har placerats på sankna områden och i kuperad terräng. Målsättningen i delgeneralplanen skulle uppfyllas om en korridor om 15 m park bevaras i naturlig tillstånd mellan kvartersmarken i nya och befintliga planområdet. Genom den korridoren fås en buffert och naturlig gräns mellan befintligt och nytt bostadsområde. Korridoren skulle också bli en viktig länk för djurlivet mellan östra och västra sidan av Kalmarnäs. Vilket gör att den biologiska mångfalden bibehålls bättre.
- Byggrätterna på tomterna i kvarter 43626 är 0,25 och är betydligt större än i kvarter 43614 vilket vi motsätter oss. Arealen för tomterna varierar mellan 923 – 1843 m² vilket motsvarar 230-459 m² i våningsyta. Byggrätten i området är inte rimlig jämfört med omkringliggande bostadsområden.
- Våningstalet på II vån för kvarter 26 kommer att leda till kraftig skuggbildning för kvarter 14 vid Rösegränd. En 8-9 m hög byggnad kan uppföras endast 4 meter från rålinjen. Detta påverkar utemiljön och trivseln på vår fastighet.

Bemötande:

Detaljplanen är en utvidgning söderut av detaljplanen från år 2000, den nya planen följer samma struktur som den gamla planen. Förlängningen söderut av bostadsområdet har bestämts i delgeneralplanen som utarbetats mellan åren 2013-2021. För byggande i det nya bostadskvarteret 43626 gäller samma avståndsregler från tomtgräns som i befintliga bostadskvarteret 43614 längs (Rösegränd). Tomterna i kvarteret 43614 (Rösegränd) är maximalt bebyggda vilket resulterat i att endast begränsade privata vistelseytor finns kvar, men för den delen ger det ingen rätt att utnyttja angränsande fastighet för att utöka tomternas grönytor. Då nya kvarteret 43626 tillåter byggande i två våningar är det motiverat att öka på minimiavståndet för byggande från tomtgräns, det är även möjligt att i planbestämmelserna införa krav på att området ska planteras. Den skog som i dag gränsar till kvarter 43614 är tätvuxen och högre än den planerade byggnationen i kvarter 43626 varför skuggning av tomterna i gamla området inte i någon större utsträckning kommer att ändra.

Delgeneralplanens målsättningar var av kommunstyrelsen fastställda riktlinjer vid upprättandet av delgeneralplanen. För den nu aktuella detaljplanen har på samma sätt målsättningar fastställts av kommunstyrelsen. Då delgeneralplanen upprättades har enligt delgeneralplanens målsättningar anvisats grönområden och bostadsområden, det nu aktuella detaljplanområdet är i delgeneralplanen anvisat som Bostadsområde som ska detaljplaneras (BS-1) med ett grönområde längs stranden (RN).

Det har visat sig att smala parkremsor mellan bostadstomter fungerar dåligt, dylika allmänna områden är svårskötta och tas ofta i olika grad i bruk av angränsande tomter bl.a. för dumpning av trädgårdsavfall, vilket ger ett ovårdat intryck som inte är syftet för allmänna grönytor. I planförslaget har i stället byggande längs tomtgränsen begränsats, området ska planteras och hållas i vårdat skick. På detta sätt skapas en grön zon mellan tomterna som tomtägarna själva förpliktigas att sköta om.

Byggrätterna har i detaljplanen angetts med exploateringsgrad dvs byggrätten baserar sig på tomtens storlek, det stämmer att hörntomterna erhåller en onödigt hög byggrätt på grund av dess utformningen för att gränsa till gata. Möjlighet finns att i detaljplanen i stället ge absoluta byggrätter per tomt. En exploateringsgrad om 20-25% av en egnahemstomt är normalt i daglägen, då det gäller tomter för flerfamiljsboenden är en normal exploateringsgrad 25-30%.

Den skog som i dag gränsar till kvarter 43614 är tätvuxen och högre än den planerade byggnationen varför skuggning av tomterna i gamla området inte i någon större utsträckning kommer att ändra fastän byggnader i två våningar uppförs på tomterna. Då nya kvarteret 43626 tillåter byggande i två våningar är det motiverat att öka på minimiavståndet för byggnader från tomtgräns.

Åtgärdsförslag

För att tillmötesgå de synpunkter som framförts under samrådtiden föreslås följande ändringar i detaljplanförslaget:

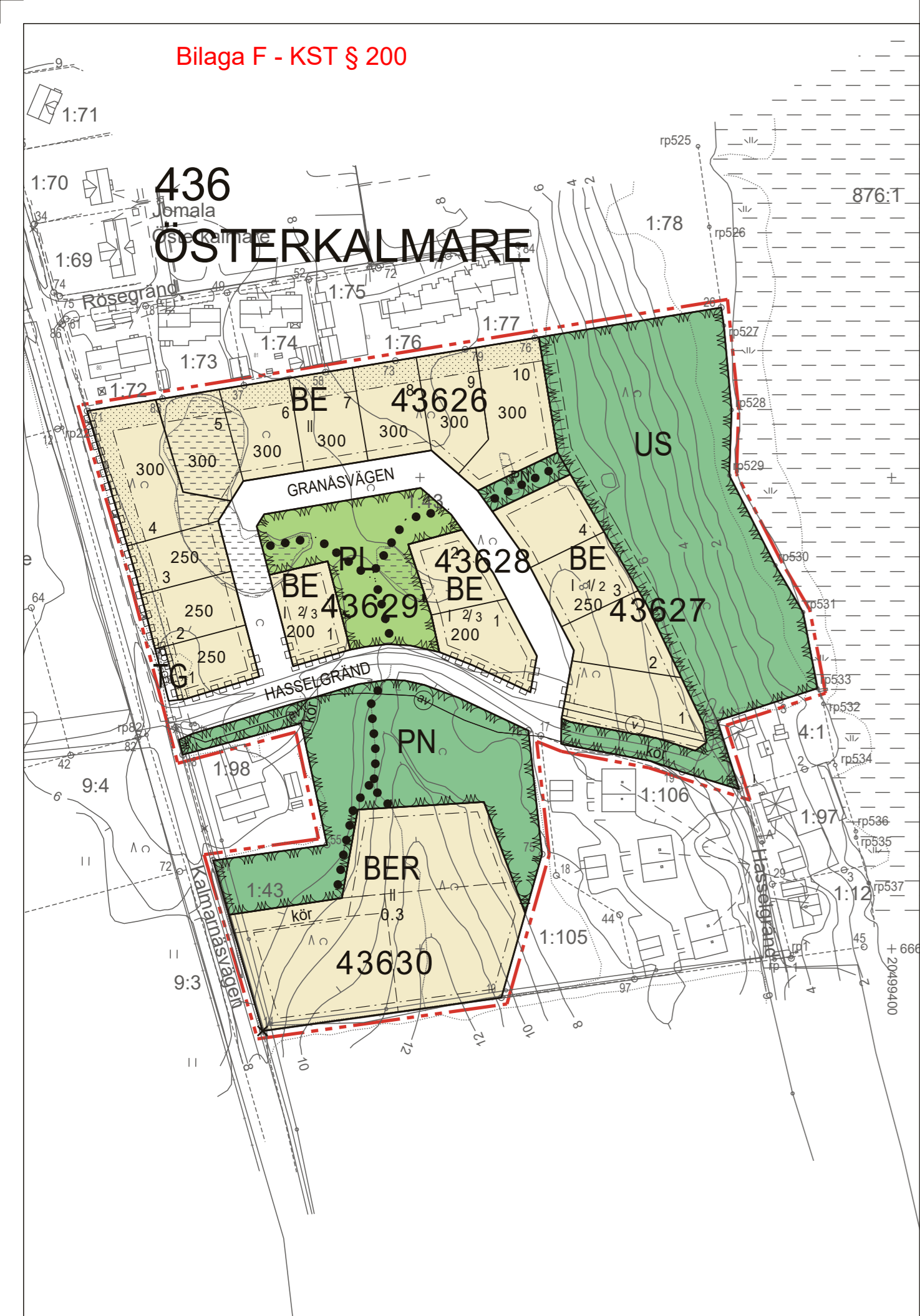

- Tomterna i kvarter 43626 uppdateras med en bredare grön-zon med prickmark mot det angränsande kvarteret (bredd 10m) och Kalmarnäsvägen (bredd 8m), prickmarken ska hållas i vårdat skick och förses med insynskyddande växtlighet.
- Då prickmarken utökas bör gränsen mellan tomt nr 4 och 5 i kvarter 43626 omformas så att tomterna kan nyttjas på ett ändamålsenligt sätt.
- Byggrätterna i BE-kvarteren anges i fast våningsyta per tomt i stället för e-tal, då erhålls mer jämlig byggrätt på tomterna oavsett utformning.
- För trafiksäkerhetens skull reserveras ett område för busshållplats vid Kalmarnäsvägen i anslutning till Hasselgränd.
- För US-området förtydligas bestämmelsen om anläggande av vägar, gamla byvägen ska restaureras och bibehållas som grusväg samt att behövliga servicevägar är tillåtna.

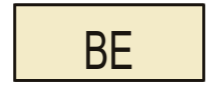
Övriga synpunkter föranleder inga åtgärder i planförslaget eller planprocessen.

Jomala kommun den 5 september 2024

Mathias Rösgren
planläggare

DETALJPLANEBESTÄMMELSER OCH TECKENFÖRKLARINGAR

KVARTERSOMRÅDE FÖR EGNAHEMSBEBYGGELSE.
1. På varje tomt får en bostadsbyggnad inrymmande högst två lägenheter samt ett garage uppföras. Garaget yta får vara högst 40 m².
2. Byggnaders avstånd från gräns mot granntomt skall vara minst 4 m. Med grannes samtycke får komplementbyggnad och carport byggas 1 m från gränsen, alternativt ihop med motsvarande byggnader på granntomten. Det vinkelräta avståndet från garageport till vägområdets gräns skall vara minst 6 m. Tomtinfartens bredd får vara högst 6 m.
3. Byggnaderna ska ha sadeltak eller en/tvåsidig pulpettak. Taklutningen får variera mellan 8-32 grader.
4. Fasadmateriell skall bestå av trä, puts, betong med putsliknande yta eller kombination av dem.
5. Tomten skall inhägnas med staket eller häck.

KVARTERSOMRÅDE FÖR EGNAHEM, RADHUS OCH KOPPLADE BYGGNADER FÖR BOSTADSÄNDAMÅL.
På egnahemstomter gäller samma bestämmelser som på BE -områden.
På tomter för radhus och kopplade byggnader gäller följande bestämmelser:
1. På området får uppföras radhus, parhus och småhus som är ihopkopplade med carport eller förråd. Förutom bostadshus får på tomten byggas separata komplementbyggnader och biltak.
2. Byggnaderna ska ha sadeltak eller en/tvåsidig pulpettak. Taklutningen får variera mellan 8-32 grader. Byggnader i samma kvarter skall ha samma taklutning. Fasadmateriell skall bestå av trä, puts, betong med putsliknande yta eller kombination av dem.
3. Fasad och takås, som är längre än 25 m skall brytas på minst en punkt genom förskjutning eller indragning med minst 1 m alternativt i höjd riktning med minst 0,5 m. Gavel, som är bredare än 9 m, skall delas i minst två mindre delar genom förskjutning med minst 1 m.
4. Tomterna skall inhägnas med staket eller häck.
5. Byggnadernas avstånd från tomtragräs skall vara minst 4 m. Med grannes samtycke får komplementbyggnad och carport byggas 1 m från gränsen, alternativt ihop med motsvarande byggnader på granntomten.
6. Om markens ursprungshöjdskillnad inom huvudbyggnadens grund överstiger 3 meter ska byggnaden byggas med källare eller alternativt med husgrund i etage så att höjdskillnaden minskas med minst 1,5 meter.
7. Kvarteret får delas in i tomter, infart ska då ske genom körförbindelse inom kvarteret.

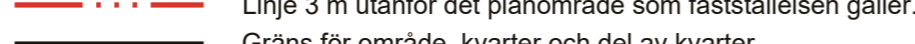
PARKOMRÅDE SOM SKALL BEVARAS I NATURLIGT TILLSTÅND.
På området får uppföras mindre konstruktioner som betjänar områdets användning för rekreation. Skogsvårdsåtgärder som främjar områdets rekreationsvärde är tillåtna.

PARKOMRÅDE INOM VILKET FÅR IORDNINGSTÄLLAS KVARTERS- OCH OMRÅDESLEKPLATS.
På området får uppföras konstruktioner som betjänar områdets användning, såsom lekstugor, regnskydd och grillplats.

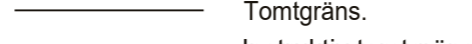
STRÖVOMRÅDE
På området får anläggas behövliga servicevägar, stigar, grillplats, en för planområdet gemensam bastu max. 15 m², bryggor, badplats och mindre konstruktioner som tjänar områdets användning för rekreation och friluftsliv. Skogsvårdsåtgärder som främjar områdets användning är tillåtna, kalavverknig är förbjuden. Byvägen restureras och bibehålls som grusväg.

Linje 3 m utanför det planområde som fastställs.

Gräns för område, kvarter och del av kvarter.

Bestämelsegräns.

Tomtragräs.

Instruktiv tomtragräs.

Byanummer.

Namn på by.

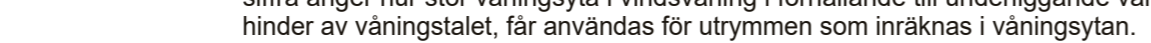
Kvartersnummer.

Tomtnummer.

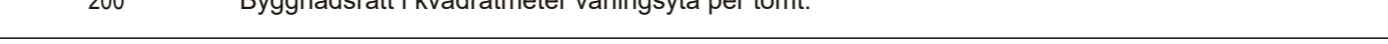
Namn på gata.

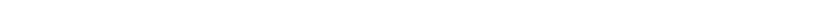
Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnad eller del därav.

Romersk siffra anger största antal våningar i byggnad eller del därav. Brutet tal efter romersk siffra anger hur stor våningsyta i vindsvåning i förhållande till underliggande våning som utan hinder av våningstalet, får användas för utrymmen som inräknas i våningsytan.

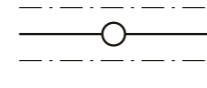
Exploateringstal dvs. förhållandet mellan byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta och tomtens yta.

Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta per tomt.

TRAFIKOMRÅDE FÖR BUSSHÅLLPLATS

För ledning under mark reserverat område

Instruktiv motionsbana, friluftsled, vandringsstig.

Instruktiv gång- och cykelväg där servicetrafik är tillåten.

Instruktiv körförbindelse.

Del av område som ska hållas i värdat skick och planteras med insynsskyddande växtligt.

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER SOM GÄLLER HELA PLANOMRÅDET

- 1. Vid tomtragräs skall bredvidliggande tomter ha samma markhöjd. Murar o.d. får dock anläggas, om grannen ger sitt skriftliga samtycke.
- 3. Obebyggda delar av tomtområde som inte används som gångbanor eller för bilparkering skall planteras eller på annat sätt bringas i värdat skick.
- 4. Hårdgjorda ytor inom planområdet skall undvikas. Kommunens dagvattenstrategi ska följas.
- 5. På sluttningstomter ska byggnader anpassas till terrängen. Källarvåning är tillåten. De källarutrymmen, av vilkas höjd minst hälften ligger ovan markytan, räknas med i tomtens byggnadsrätt.
- 6. På grönområdena (PN, PL, US) är det tillåtet att placera markledningar, dagvattenanläggningar och konstruktioner för samhällsteknisk försörjning.

BILPLATS BESTÄMMELSER

BE-områden: På varje tomt skall reserveras minst två bilplatser/bostad.
BER-områden: För varje bostadslägenhet skall minst 1,5 bilplatser reserveras. Ytterligare skall minst två gästbilplatser/tomt reserveras.

Jomala den 9 november 2023.
Reviderad den 28 oktober 2024

Mathias Røsgren
planläggare

Antagen av kommunstyrelsen den XX oktober XXX, XXX §.
Beslutet har vunnit laga kraft XX december XXXX.

Heidi Eriksson
Biträdande kommundirektör

**GRANÅSEN
JOMALA, ÖSTERKALMARE**

Detaljplan för fastigheten Granåsen 170-436-1-43
Genom detaljplanen bildas kvarter 43626-43630 för
Småhus och radhus samt park- ströv- och trafikområden.

ÖSTERKALMARE BY

PLANBESKRIVNING ÖVER DETALJPLAN

Beskrivningen avser detaljplankarta som är daterad den 9 november 2023

Detaljplanen omfattar ett 5,9 ha stort område i Kalmarnäs av fastigheten Granåsen 170-436-1-43 i Österkalmare by.

Genom detaljplanen bildas kvarteren 43626-43630 samt ströv-, park- och trafikområden.

Karta 1. Utdrag ur fastighetsregisterkartan, planområdet markerat

Innehållsförteckning

1 Handlingar	3
2 Planens syfte och huvuddrag	3
3 Plandata	4
4 Tidigare beslut och ställningstagande	4
5 Basfakta	7
6 Målsättningar	12
7 Detaljplan och dess motivering	12
8 Genomförande och konsekvenser	15

1 Handlingar

Utställningshandlingar till detaljplanen består av följande:

- Detaljplankarta 1:2000 med teckenförklaring
- Planbeskrivning

Som bilaga till handlingarna finns:

1. Kulturmiljöinventering för Kalmarnäs
2. Djurinventering för Kalmarnäs
3. Vegetations- och biotopinventering för Kalmarnäs

2 Planens syfte och huvuddrag

Planens syfte

Planens syfte är att fastställa markanvändning och tomtindelning för området. Markägaren vill ha möjlighet att stycka tomter och delgeneralplanen kräver detaljplanering innan nya tomter får styckas.

Planens huvuddrag

Detaljplanen bevarar stora grönområden, anvisar nya tomter för trivsamt boende och återställer och bevarar den historiska sträckningen av Österkalmarevägen som i tiderna gick parallellt med stranden ända ut till näset. Samtidigt fastställer planen användningsändamålet för området: småhusbebyggelse för boende, strövområden, parkområden och vägområden. Området bevaras glest och parkliknande med stora grönområden.

3 Plandata

Lägesbeskrivning

Planområdet är beläget i norra Kalmarnäs öster om Kalmarnäsvägen området är en förlängning söderut av det tidigare bostadsområdet i Österkalmare. Området norr om Hasselgränd är en jämn platå som i öster sluttar mot Kalmarviken. Området söder om Hasselgränd är mera kuperat och stiger som högst 12 m över havet. I norr består vegetationen av lövträdssly och ungskog i öster och söder finns lite grövre barrskog. Den gamla Österkalmarevägen som går parallellt med stranden utgörs av en stig, sträckan Ottefågelgränd-Hasselgränd är en del i en längre motions slinga som används flitigt av boende i närområdet.

Areal

Planområdet omfattar ett 5,87 ha stort markområde.

Markägoförhållanden

Planområdet består av fastigheten 170-436-1-43 Granåsen:

Fastigheten ägs av tre privatpersoner vilka är initiativtagare till planläggningen.

4 Tidigare beslut och ställningstagande

Kommunöversikt

Jomala kommuns kommunöversikt är antagen den 14 april 2015. I kommunöversikten har området endast en markering om delgeneralplanen.

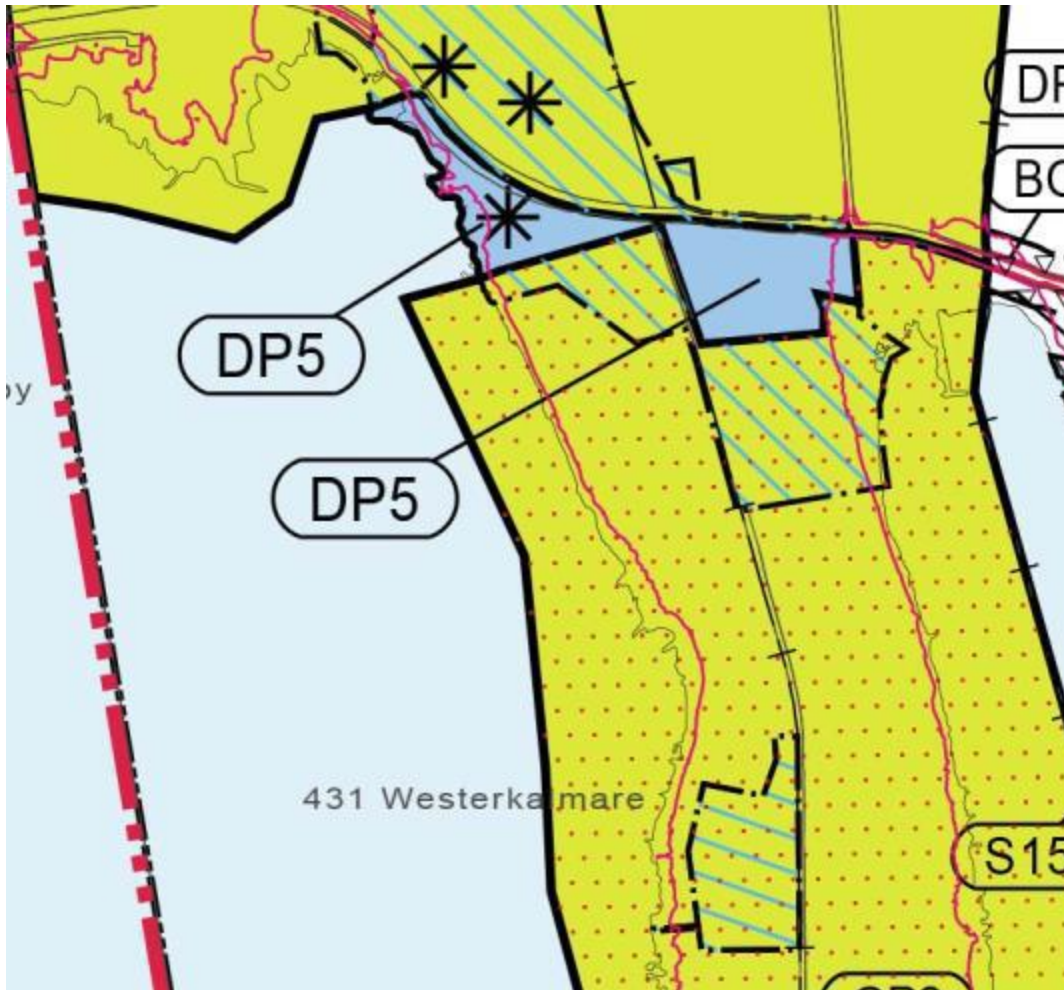

Bild 2. Utdrag ur kommunöversikt, planområden markerat med blått. Grönt område med röd prickkraster markerar område med antagen delgeneralplan där besvär lämnats. Röd linje markerar inre gräns för skärgårdsnatur av omistlig karaktär.

Generalplan

Fastigheten hör till delgeneralplanen för Kalmarnäs, daterat den 15 mars 2021. Planområdet är reserverade för bostadsområden BS-1 och rekreationsområden (RN), på området finns inte kända skyddade naturbiotoper eller fornlämningar.

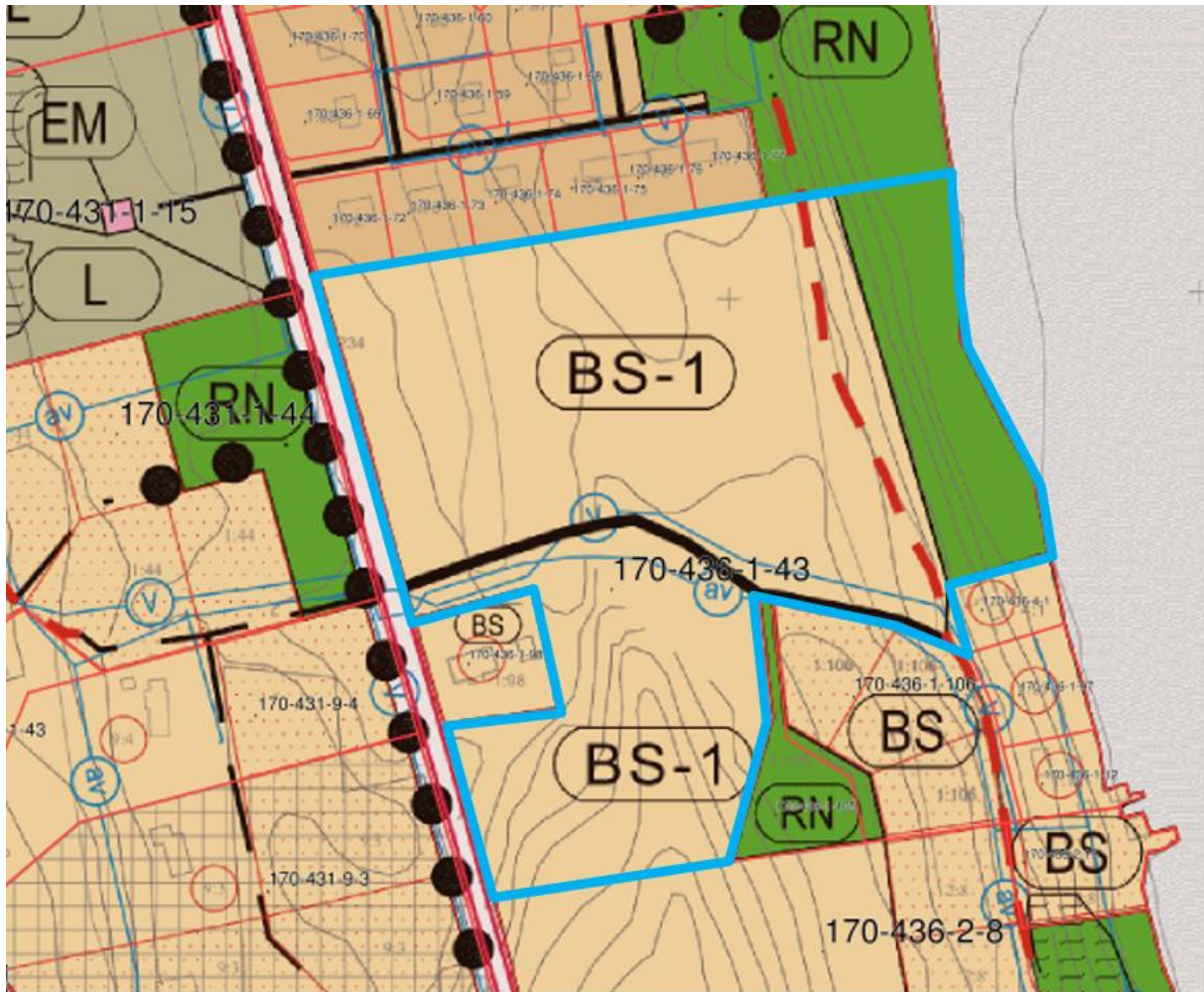

Bild 3. Utdrag ur Delgeneralplan för Kalmarnäs, daterat den 15 mars 2021. Planläggningsområdet markerat med blått.

BS	<p>SMÅHUSDOMINERAT BOSTADSOMRÅDE. I planen har anvisats placering och de nya tomter som får styckas utan att området behöver detaljplaneras. På tomterna gäller följande bestämmelser:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bostadsbyggnaderna ska anslutas till kommunalt avlopp utan dröjsmål när detta är möjligt. 2. Båthus får inte byggas vid stranden, om tomtens strandlinje är kortare än 40 m. 3. Tomtens areal ska vara minst 1600 m². På tomten får ett bostadshus och en ekonomibyggnad byggas. Våningsantalet får vara högst 1 ½. Om tomten är minst 5000 m² får för tomtägarens eget behov verkstad eller arbetsplatsutrymme byggas. Verksamheten får inte föranleda miljöstörningar eller stora grannar. 4. Av tomtens areal får högst 15% bebyggas.
BS-1	<p>BOSTADSOMRÅDE SOM SKA DETALJPLANERAS FÖRE NYA TOMTER FÅR STYCKAS. Området innehåller även med bostadsändamålet sammanhängande offentlig och enskild service, trafikleder, parkeringsområden, parkområden samt områden för samhällsteknisk försörjning.</p>
BS-2	<p>DETALJPLANERAT BOSTADSOMRÅDE.</p>
RN	<p>OMRÅDE FÖR NÄRREKREATION. Trädbeståndet, som avgränsar vattenområde ska bevaras. Varsam gallring är dock tillåten. För landskapsvård nödvändiga åtgärder är tillåtna.</p>

Bild 3a. Utdrag ur planbestämmelserna för delgeneralplanen.

Detaljplanering

På området finns ingen tidigare detaljplan.

Byggnadsordning

Inga specialbestämmelser som berör planområdet finns i byggnadsordningen.

Kommunala beslut

Beslut gällande detaljplanering av fastigheten Granåsen 170-436-1-43 i Österkalmare by.

- Den 13 juni 2022 godkände kommunstyrelsen markägarnas anhållan om att detaljplanera fastigheten Granåsen 1:43.

Fastighetsregister och tomtindelning

Planområdet berör 1 fastighet som ägs av tre markägare.

Tomtindelning anvisas i detaljplanen. Kvartersnummer och tomtnummer beskrivs i detaljplanen.

Byggförbud

Inga byggnads- eller åtgärdsförbud finns på planområdet.

Baskarta

Baskartan har uppgjorts av Alandia Map / Benny Blomster år 2022.

5 Basfakta

Bebyggelse, miljö, befolkning och arbetsplatser

Bebyggelse

Inom planområdet finns ingen bebyggelse.

Miljö

Miljön är mestadels skogsbevuxen. Genom området går en enskild väg Hasselgränd vilken betjänar ett 15 tal bostadshus. Längs stranden från norr till söder löper en friluftsled enligt Gamla Österkalmarevägens läge, gamla vägkroppen kan knappt skönjas i terrängen.

Befolkning

Ingen är bosatt inom planområdet.

Arbetsplatser

Planområdet har inga arbetsplatser.

Bebyggd omgivning

Området som i norr gränsar till planområdet är planerat med tät egnahemshusbebyggelse och ett dagis. Direkt söder om området finns tre parhus, två egnahemshus och en sommarstuga. Närheten till Mariehamn gör området till ett eftertraktat område för ny bebyggelse.

Närmaste servicen finns i Jomala affärsområde (*Maxingeområdet*) eller Mariehamns centrum båda på ca. 5 km avstånd.

bild 4 Kartskiss vilken visar planområdet och närmaste områdena för närservice Jomala affärsområde och Mariehamns centrum.

Tretton fastigheter samt kommunens vägområde gränsar till planområdet.

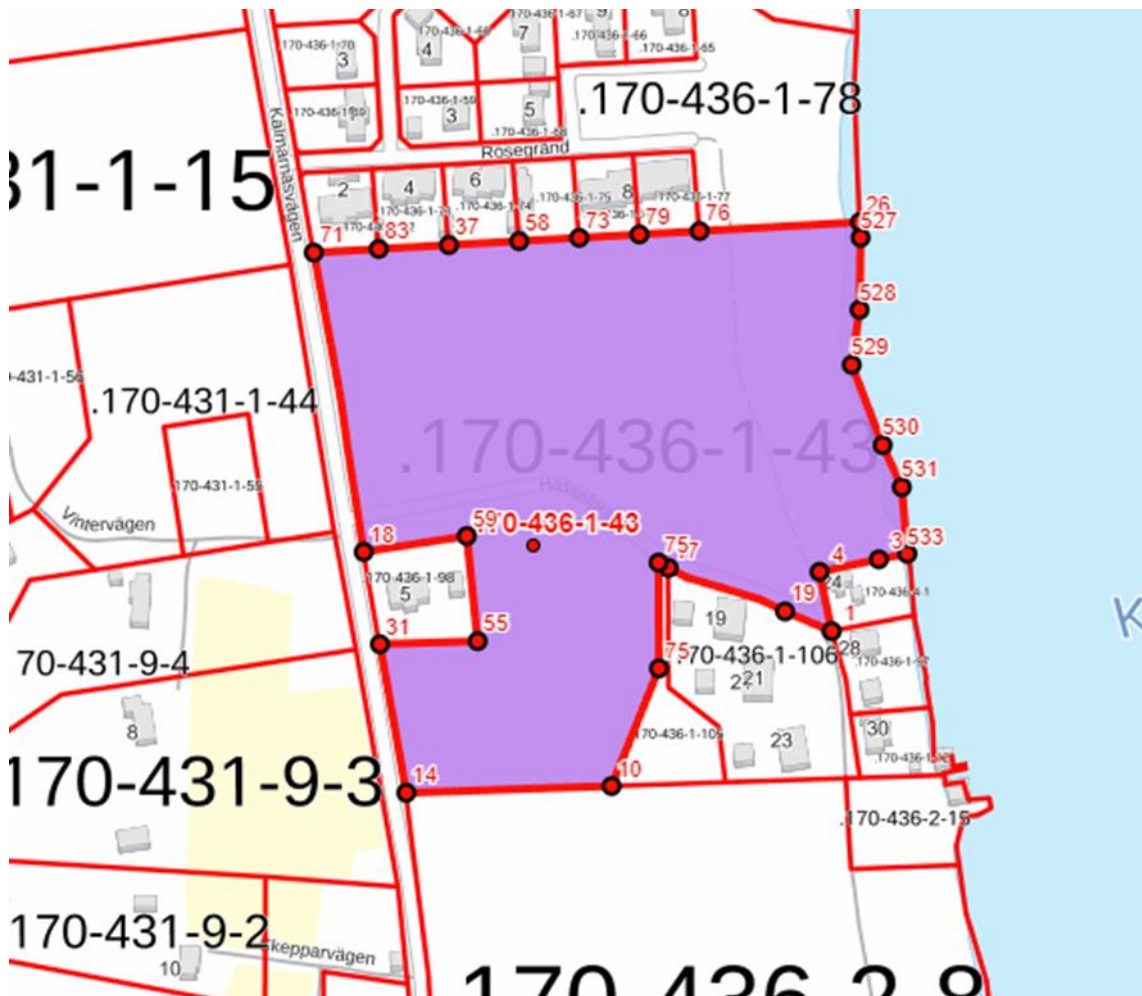

Bild 5 Utdrag ur Lantmäteriverkets grundkarta, fastigheten Granåsen 170-436-1-43 markerat.

Naturmiljö

Landskapsregeringens Miljöbyrå har givit utlåtande 24.10.2022 över om kommande planläggning av området. Miljöbyrå har inga direkta synpunkter då utförd naturvärdesinventering inte påvisat några särskilt skyddsvärda eller fridlysta arter eller biotoper men man anser att en behovsbedömning bör utföras för att undersöka om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

En vegetations- och biotopinventering har gjorts för delgeneralplanområdet 2016 av Faunatica (bilaga nr 5). I bilden nedanför syns resultatet: de svarta prickarna längs Kalmarnäsvägen är observationer av de nära hotade skogsnycklarna (*Dactylorhiza fuchsii*).

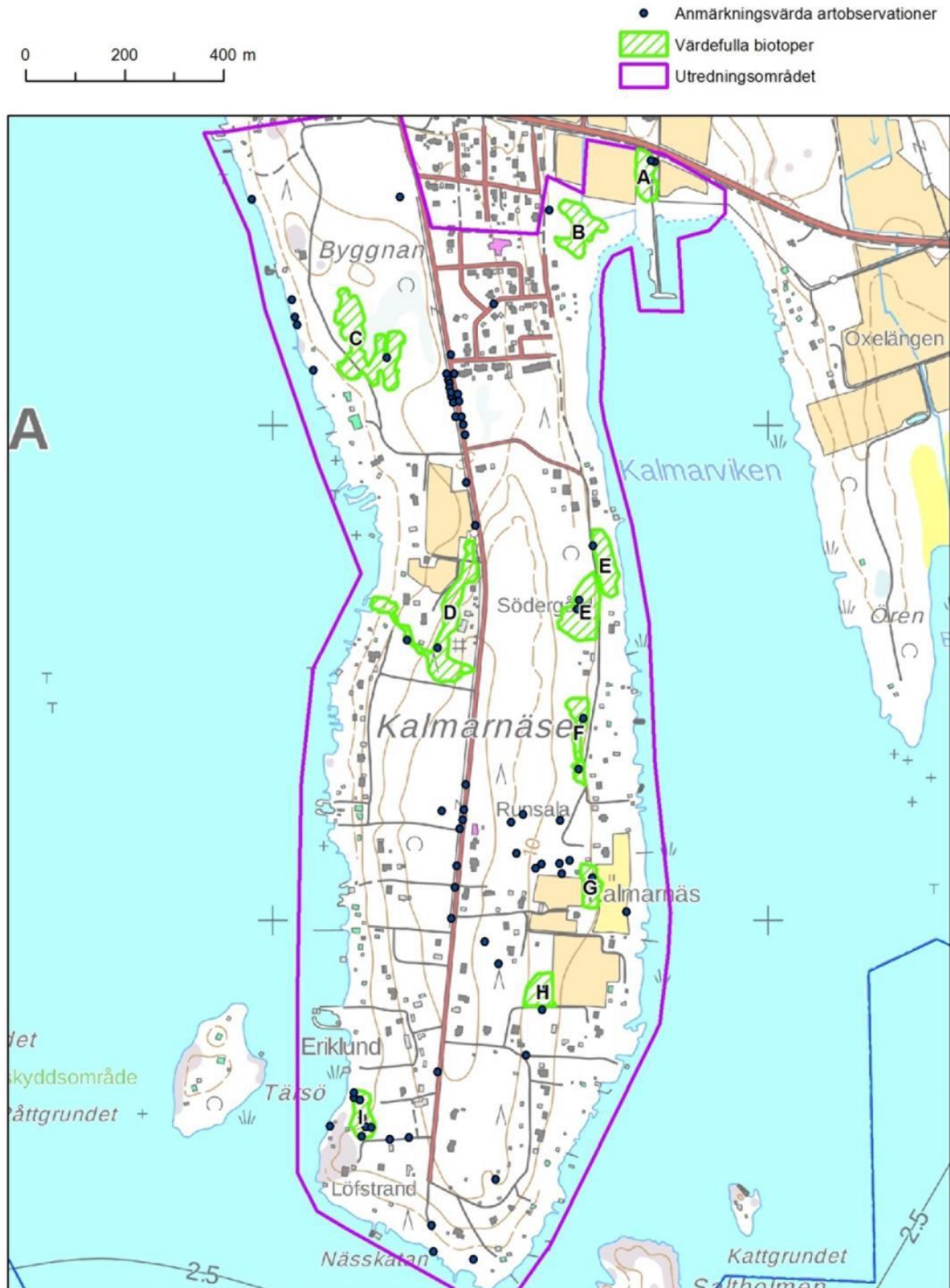

Bild 6. Inventeringskarta från vegetations- och biotopinventering 2016.

En djurinventering genomfördes samtidigt för delgeneralplanering av Kalmarnäs (bilaga 4).
 Inventering gav som slutsats:

Trots att flera fågelarter som förekommer på Kalmarnäs är upptagna på rödlistan kommer fortsatt planering och byggande på området inte att påverka arterna i någon högre grad.

Som rekommendation för planeringen uttrycktes:

I det stora hela är Kalmarnäs ett sådant område där det finns rätt mycket fågelarter, men just nu inga arter som behöver några speciella åtgärder.

Fornminnen och kulturmiljö

Landskapsregeringens kulturbyrå har gjort en kulturmiljöinventering och arkeologisk inventering 2016 för uppdatering av delgeneralplanen för Kalmarnäs (Bilaga 3). I dessa utredningar har inga fornninnen påträffats inom planområdet. Den gamla vägsträckningen för Österkalmarevägen har inventerats och rekommenderats att bevaras som kulturhistoriskt värdefull.

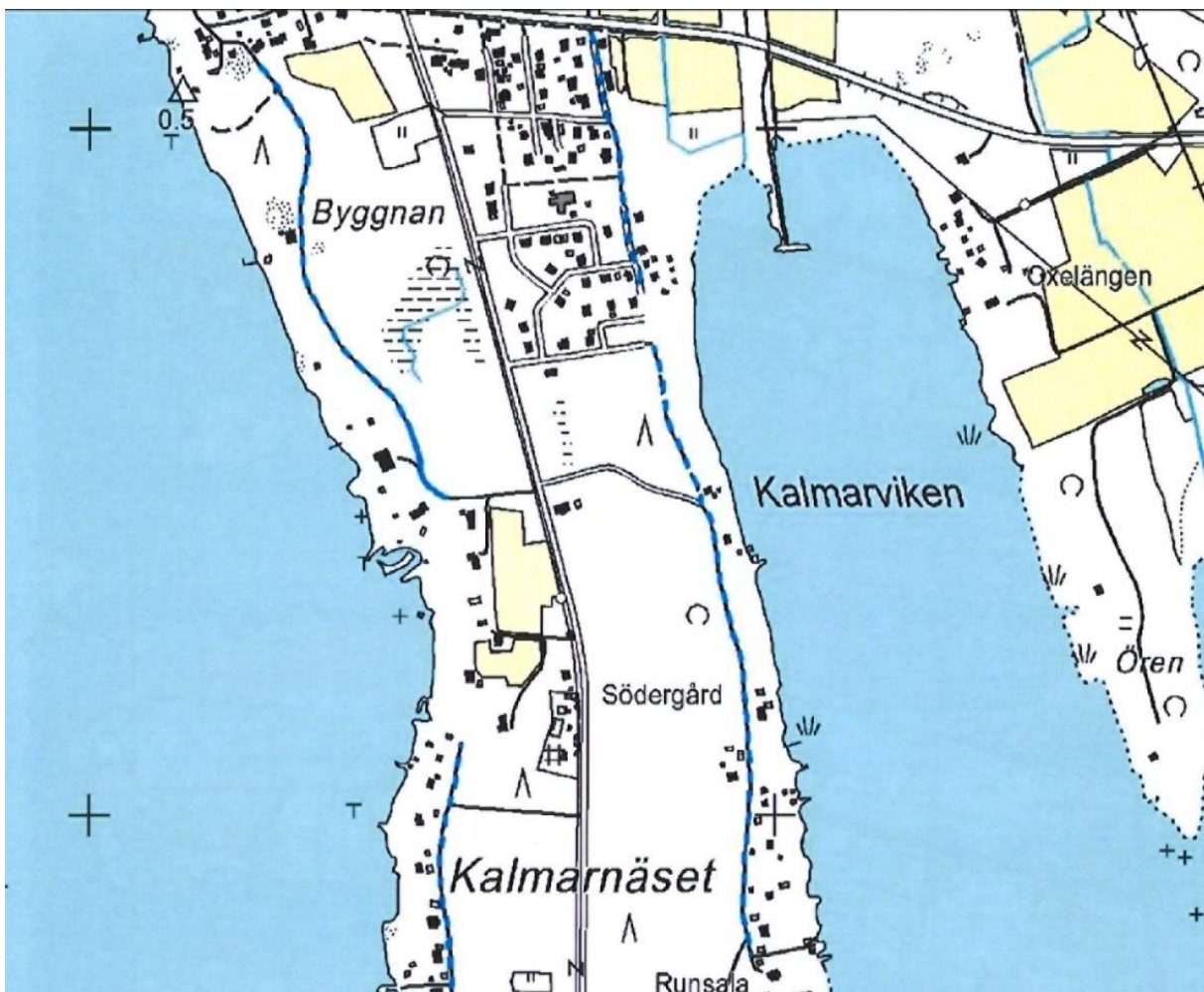

Bild 7. Utdrag ur Kulturbyråns inventeringskarta. Den gamla byvägen är markerat med blått.

Störande faktorer

Området lämpar sig bra för småskalig boende. Området har inga störande faktorer.

Baskarta

Baskarta över planområdet har upprättats av Alandia Map genom ny mätning med GPS och flygfotografering med drönare under tiden juli-augusti 2022. Kartan är upprättad i koordinatsystemet ETRS-GK20 och höjdsystemet N2000.

6 Målsättningar

Den 13 juni 2022 godkände Kommunstyrelsen i Jomala (KST§103/13.06.2022) målsättningarna för planläggningen. De fastställda målsättningarna är:

- Att området planläggs enligt delgeneralplanens principer och målsättningar,
- Att inventeringar och utlåtanden från Landskapets Miljöbyrå, Kulturbyrå och Trafikavdelning beaktas,
- Att ny bebyggelse anpassas till terrängen och omgivningen,
- Att stora ingrepp till terrängen som vägschakt eller massiva påfyllningar undviks,
- Att tillräckligt stora fri/parkområden reserveras för rekreation och lek,
- Maximalt 50 % av området används som tomtmark i enlighet med delgeneralplanen,
- Att vägnät och hårdgjorda ytor minimeras enligt kommunens principer för dagvattenhantering,
- Att väg- och parkområden ska utan vederlag överlåtas till kommunen.
- Att befintlig infrastruktur och service utnyttjas för de boende.

7 Detaljplan och dess motivering

Markanvändning

Planlösningen baserar sig på naturförhållanden och landskapsbilden, befintlig byggnation, Kulturbyråns inventeringar och rekommendationer samt naturinventeringarnas rekommendationer.

Den totala markanvändningen i detaljplanförslaget är följande:

Areal ha % av planområde

Bostadsbebyggelse (BE, BER)	2,8	48 %
Strövområden (US)	1,2	21 %
Parkområden (P, PN)	1,1	19 %
Gatuområden	0,7	12 %
	5,8	100,0

Kvartersområde för egnahemsbebyggelse (BE)

Egnahemskvarteren 26, 27, 28 och 29 är placerade längs den bågformade gatan. Arealen för egnahemshustomter varierar mellan 923 och 1834 m². Tomtantalet är totalt 17, ingen är bebyggda idag. På varje tomt får en bostadsbyggnad inrymmande högst två lägenheter samt ett garage uppföras. Garagets våningsyta får vara högst 40 m². Byggrätten är 20-30 % av tomtens areal och framgår i tabell i kapitel 7.4 "Tomtindelning och byggrätt". Till byggrätten räknas bostadsbyggnad och ekonomibygnader. Byggnadernas avstånd från granntomtens gräns ska vara minst 4 meter om detaljplanen inget annat anvisar. Byggnaders avstånd från gräns mot granntomt skall vara minst 4 m. Med grannes samtycke får komplementbyggnad och carport byggas 1 m från gränsen, alternativt ihop med motsvarande byggnader på granntomten. Det vinkelräta avståndet från garageport till vägområdet gräns skall vara minst 6 m. Tomtinfartens bredd får vara högst 6 m. Byggnaderna ska ha sadeltak eller en/tvåsidig pulpettak. Taklutningen får variera mellan 8-32 grader. Fasadmateriell skall bestå av trä, puts, betong med putsliknande yta eller kombination av dem. Tomterna skall inhägnas med staket eller häck. På varje tomt ska minst 2 bilplatser reserveras per bostad. Vid tomtgränserna får inte finnas höjdskillnader mellan tomterna. Om grannen ger sitt skriftliga tillstånd kan dock stödmurar byggas. De obebyggda delarna av tomtområde som inte används som gångbanor eller bilparkering ska planteras eller på annat sätt bringas i vårdat skick. Det högsta tillåtna våningstalet variera mellan kvarteren från I ½ till II-våningar. På varje tomt skall reserveras minst två bilplatser/bostad.

Kvartersområde för egnahem, radhus och kopplade byggnader för bostadsändamål (BER)

På egnahemstomter gäller samma bestämmelser som på BE -områden.

På tomter för radhus och kopplade byggnader gäller följande:

På området får uppföras radhus, parhus och småhus som är ihopkopplade med carport eller förråd. Förutom bostadshus får på tomten byggas separata komplementbyggnader och biltak. Byggrätten är 30 % av tomtens areal och framgår i tabell i kapitel 7.4 "Tomtindelning och byggrätt". Byggnaderna ska ha sadeltak eller en/tvåsidig pulpettak. Taklutningen får variera mellan 8-32 grader. Byggnader i samma kvarter skall ha samma taklutning. Fasadmateriell skall bestå av trä, puts, betong med putsliknande yta eller kombination av dem. Fasad och takås, som är längre än 25 m skall brytas på minst en punkt genom förskjutning eller indragning med minst 1 m alternativt i höjd riktning med minst 0,5 m. Gavel, som är bredare än 9 m, skall delas i minst två mindre delar genom förskjutning med minst 1 m. Tomterna skall inhägnas med staket eller häck. Byggnadernas avstånd från tomtgräns skall vara minst 4 m. Med grannes samtycke får komplementbyggnad och carport byggas 1 m från gränsen, alternativt ihop med motsvarande byggnader på granntomten. Om markens ursprungshöjdskillnad inom huvudbyggnadens grund överstiger 3 meter ska byggnaden byggas med källare eller alternativt med husgrund i etage så att höjdskillnaden minskas med minst 1 meter. Kvarteret får delas in i tomter, infart ska då ske genom körförbindelse inom kvarteret. För varje bostadslägenhet skall minst 1,5 bilplatser reserveras, ytterligare skall minst två gästbilplatser/tomt reserveras.

Strövområde US)

Strövområdet finns som ett större enhetligt skifte i östra delen av planområdet. Arealen för strövområdet är 1,2 ha. På området får anläggas behövliga servicevägar, stigar, grillplats, en för planområdet gemensam bastu max. 15 m², bryggor, badplats och mindre konstruktioner som

tjänar områdets användning för rekreation och friluftsliv. Skogsvårdsåtgärder som främjar områdets användning är tillåtna, kalavverkning är förbjuden.

Parkområde (PL)

Parkområde inom vilket får iordningställas kvarters- och områdeslekplats. Området finns i den centrala delen av planområdet inne i den bågformade Granåsvägen. Området har en areal på 0,33 ha, området ska underhållas och iordningsställas enligt kommunens anvisningar för lekplatser. Inom området får en områdeslekplats, sittplatser, idrottsutrustning och annat som betjänar friluftsliv ordnas.

Park i naturtillstånd (PN)

På området får uppföras mindre konstruktioner som betjänar områdets användning för rekreation. Området har en areal på 0,69 ha Skogsvårdsåtgärder som främjar områdets rekreativvärde är tillåtna.

Trafikområde (TG)

Området ger utrymme för en busshållplats vid Kalmarnäsvägen. Korsningsområdet Hasselgränd-Kalmarnäsvägen används i dag som uppsamlingsplats för skolskjuts och hållplats för tätortsbussen.

Bestämmelser som gäller hela planområdet

Vid tomtgränser skall bredvidliggande tomter ha samma markhöjd. Murar o.d. får anläggas, om grannen ger sitt skriftliga samtycke. Obebyggda delar av tomtområde som inte används som gångbanor eller för bilparkering skall planteras eller på annat sätt hållas i vårdat skick, tomter med prickmark ska även förses med insynskyddande växtlighet mot Kalmarnäsvägen och mot angränsande bostadskvarter. Hårdgjorda ytor inom planområdet skall undvikas. Kommunens dagvattenstrategi ska följas. På slutningstomter ska byggnader anpassas till terrängen. Källarvåning är tillåten. De källarutrymmen, av vilkas höjd minst hälften ligger ovan markytan, räknas med i tomtens byggnadsrätt. På grönområdena (PN, PL, US) är det tillåtet att placera markledning, dagvattenanläggningar och konstruktioner för samhällsteknisk försörjning.

Gatuområdenas totalareal är 0,7 ha, 12 % av planområdets yta. Det låga procenttalet möjliggörs av att gatuområdet utnyttjas effektivt med planerade tomter runt hela gatan.

Teknisk försörjning

Vatten- och avloppsledning finns vid Kalmarnäsvägen. Kommunen kommer att öka kapaciteten för kommunaltekniken i samband med att g/c banan byggs längs kalmarnäsvägen.

Tomtindelning och byggrätt

Kvarter	Tomt	Planbeteckning	Areal m2	e-tal	Byggrätt
26	1	BE	830	-	250
	2	BE	941	-	250
	3	BE	864	-	250
	4	BE	1879	-	300
	5	BE	1166	-	300
	6	BE	1122	-	300
	7	BE	1096	-	300
	8	BE	1093	-	300
	9	BE	1144	-	300
	10	BE	1664	-	300
27	1	BE	1506	-	250
	2	BE	1058	-	250
	3	BE	1010	-	250
	4	BE	1004	-	250
28	1	BE	1063	-	200
	2	BE	926	-	200
29	1	BE	998	-	200
30	1	BER	8047	0,3	2414
			27411		6864

Bild 8. Tabell om tomtarealer och byggrätt.

Kontakter till markägare och grannar

Samråd kommer att hållas under planprocessen för att höra grannars synpunkter.

8 Genomförande och konsekvenser

Genomförande

Området har planlagts på markägarnas initiativ. Eftersom marken är i privat ägo, sker exploateringen i den takt markägaren vill. Vägförbindelserna och kommunaltekniken skall vara ordnad före styckning eller byggandet av nya tomter får påbörjas.

Miljökonsekvenser

Delgeneralplanen för Kalmarnäs är uppdaterat 2021 möjliga tomtområden, grönområden och skyddsområden definierades då. Inventeringar för biotoper, vegetation och djurliv genomfördes för detta ändamål och miljökonsekvenserna granskades samt placering av nya tomtområden optimerades då. Detaljplanen följer delgeneralplanen.

Inverkan till naturförhållandena blir stora i de nya tomtområden som täcker 48% av planområdet. 40% av planeringsområdet består av strövområden (US) och parkområden (P, PN). Byggnation med egnahemshus är anpassat till befintlig bebyggelse, strandlandskap och naturmiljö.

Detaljplanen uppfyller de framlagda kraven i Jomala kommuns Strategi för dagvattenhantering. All byggnation ska anslutas till kommunala V/A-nätet och mängden hårdlagda ytor förblir små även med maximal exploatering.

Naturinventeringens rekommendationer följs genom att byggnation för boende inte tillåts vid stränderna, stora enhetliga grönytor är besparade, vägområden är minimerade, ingen genomfart uppstår, viktiga trädbestånd och vegetation för djurlivet sparas till stora delar.

Fornlämningar och kulturlandskap

Inom planeringsområdet finns inga fasta fornminnen.

Den enda kulturminnen, Gamla Österkalmarevägen restaureras och bevaras i sin helhet som gång- och cykelbana. Servicekörning till strövområdet tillåts.

Konsekvenser till grannar och den bebyggda omgivningen

Trafiken på Hasselgränd kommer att öka då de nya tomterna styckas och bebyggs. Den nya exploateringen kan medföra högst 20 nya tomter. 17 av dessa kommer att använda Hasselgränd, i framtiden då planområdet utvidgas söderut kommer en ny infartsväg att anläggas till Kalmarnäsvägen, vilket betyder att framtida byggtrafik och tomttrafik kommer att orsaka minimal störning till boende vid området. Kvartersområdet som medger radhusbebyggelse är planerat med en egen infart från Kalmarnäsvägen.

Trafikökningen vid Kalmarnäsvägen kommer att vara så liten jämfört med dagens trafikmängd att den inte kan anses medföra en ändring till dagsläget.

Antalet invånare kan stiga till 70st. räknat med den genomsnittliga 3,5 personer per hushåll. Även om den procentuella ökningen är stor inom planområdet handlar det ändå om en liten procentuell ökning för hela Kalmarnäs.

Belastningen av grönområden inom planeringsområdet kan förväntas öka. Därför rekommenderas att friluftstigar markeras och arrangeras i de centrala strövområdena för invånarnas eget bruk.

Allmän lekplats ordnas i den centrala delen av planområdet med möjlighet till överblick från de flesta tomter. Större lek område med fotbollsplan finns i befintliga bostadsområdet i norra Kalmarnäs.

Jomala den 9 november 2023

Rev. den 28 oktober 2024

Mathias Rösgren

planläggare

JOMALA KOMMUN

Bemötande avseende inkomna anmärkningar angående förslag till detaljplan för fastigheten 170-431-4-56 Björkliden, Västerkalmare by.

Information, samråd och påseende för markägare, myndigheter och grannar under planeringsprocessen:

Planförslaget har varit föremål för samråd enligt 30§ plan- och bygglagen (ÅFS 2008:102). Information om samrådsmötet har skett genom kommunens elektroniska anslagstavla den 20 augusti 2024, samt utskick av brev till berörda grannar samma dag. Samrådet hölls den 10 september 2024 kl. 13.00 på kommunkansliet. Efter samrådet fanns det möjlighet att lämna in skriftliga synpunkter fram till och med den 24 september 2024. Då det inte var någon som närvarade vid samrådet, inkom inte heller några synpunkter därifrån. Efter samrådet har det inkommit en anmärkning från Ålands Landskapsregering.

Anmärkningar från Ålands landskapsregering, Vagnätsbyrån

1. Vagnätsbyrån vill påpeka gällande planbestämmelsen "Tomten ska inhägnas med staket eller mur mot park och vägområden " skall det beaktas att normalt vägunderhåll kan utföras och att staketet eller mur inte utgör ett sikthinder i enlighet med 41 § 3 mom. Landskapslag (1957:23) om allmänna vägar i landskapet Åland.

Bemötande:

1. Landskapsregeringens anmärkningar gällande både vägunderhåll och sikthinder har redan tagits i beaktande i planförslaget.

Åtgärdsförslag:

2. Synpunkterna föranleder inga åtgärder i planförslaget eller planprocessen.

Jomala kommun den 4 oktober 2024

Maja Ivansson
Planerare

Bilaga D - KST § 204

JOMALA KOMMUN

Bemötanden avseende inkomna anmärkningar angående förslag till detaljplanändring för kvarteren 4352-4359 samt jord- och skogsbruks-, ströv- och trafikområden i Önningeby.

Information, påseende för markägare, myndigheter och grannar under planeringsprocessen:

- Planförslaget har varit framlagt till allmänt påseende på kommunens elektroniska anslagstavla under tiden 20.8.2024 - 29.9.2024. Under samma tid fanns förslaget tillgängligt på kommunkansliet i Jomala. Underrättelse om påseendet har skett på kommunens elektroniska anslagstavla den 20 augusti 2024 och brevlades samt via e-post samma dag. Under påseendetiden har anmärkningar från en fastighetsägare inkommit. Den övervakande myndigheten Ålands landskapsregering har inte inkommit med anmärkningar.

Anmärkningar, bemötanden och åtgärdsförslag:

Anmärkningar från ägaren till fastigheten 170-435-4-38

I anmärkning inlämnat den 23 september 2024 anser rågrannen till planområdet att höjden för nybyggen bör begränsas i detaljplanen genom en max-höjd på +2,8 m från medelvattennivån och en restriktion av våningshöjd till högst 3m. Detta för att hindra extrem uppbankning av både hus och tomt.

Bemötande:

Den nu aktuella planändringen berör inte bestämmelserna i detaljplanens krav på byggnaders höjd från medelvattennivå utan ändringen avser endast följande tre punkter:

- 1) komplettering: Strandbastu kan byggas enligt kommunens byggnadsordning.
- 2) komplettering: De befintliga byggnaderna får underhållas och byggas till
- 3) Ändring: Med grannens samtycke får en del av byggnad placeras närmare gränsen.

Markägaren framförde samma anmärkningar under den ursprungliga detaljplanens behandlingsprocess och bemöttes då 14.11.2022 enligt följande:

Höjdläge för byggtorna för nya tomter varierar från +2 till +8m från medelvattennivån. En begränsning till max + 2,8 m kan inte genomföras, inte ens för strandtomter. Överdrivna våningshöjder brukar inte förekomma och kan gallras i bygglovsskedet.

Slutsats, den anmärkning som framförts gäller en bestämmelse som inte berörs i denna planändring och kan därför inte ens tas till behandling i nuläget.

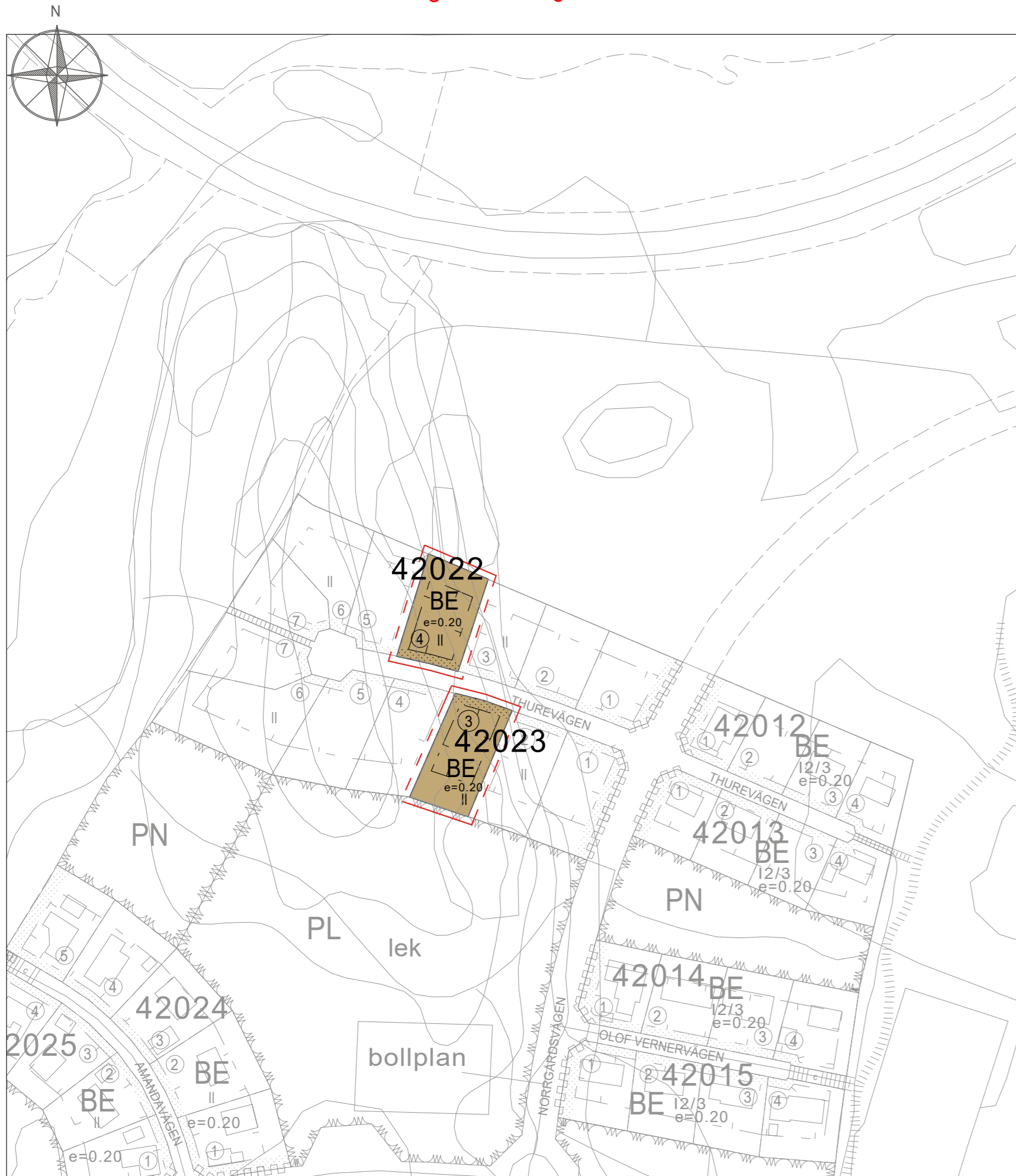
Åtgärdsförslag:

Anmärkningarna föranleder inga åtgärder i planförslaget eller planprocessen.

Jomala kommun den 21 oktober 2024

Mathias Rösgren
planläggare

TECKENFÖRKLARINGAR OCH DETALJPLANEBESTÄMMELSER:

BE	KVARTERSOMRÅDE FÖR EGNAHEMSBEBYGGELSE. 1. På varje tomt får ett egnahemshus som omfattar en bostad samt en separat ekonomibyggnad/ garage uppföras. 2. Byggnaderna ska ha åstak med eller utan brytning vid takåsen. Taklutning får variera mellan 27-34 grader med vantligt åstak, och 14-17 grader med brutet åstak/ tvåsidigt pulpettak. Fasadmaterial ska bestå av puts eller trä, eller en kombination av dessa. 3. Ekonomibyggnadens våningsyta får högst vara 50 m ² . I ekonomibyggnader och bilskyddstak som står gaveln mot vägen får gavelbredden vara högst 4,5m. 4. Tomterna ska inhängas med staket eller häck mot park och vägområden. 5. Källarvåning, avstånd, markhöjder och bilplatser, se allmänna bestämmelser.
— — — —	LINJE 3 M UTANFÖR DET PLANOMRÅDE FASTSTÄLLELSEN GÄLLER.
— — — —	GRÄNS FÖR OMRÅDE, KVARTER OCH DEL AV KVARTER.
MÖCKELÖ BY	NAMN PÅ BY.
JOM	KOMMUNENS NAMN.
43147	KVARTERSNUMMER.
①	TOMTNUMMER.
	ROMERSK SIFFRA ANGER STÖRSTA TILLÄTNA ANTAL VÅNINGAR I BYGGNADER, BYGGNAD ELLER DEL DÄRAV.
e=0,4	EXPLOATERINGSTAL, DVS FÖRHÅLLET MELLAN VÅNINGSYTA OCH TOMTENS YTA.
- - - - -	BYGGNADSYTA.
.....	OMRÅDE SOM SKA PLANTERAS.

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER:

- Byggnadernas avstånd från grannomtens gräns ska vara minst 4 meter om inte detaljplanekartan anvisar annat.
- Det vinkelräta avståndet från garageporten till vägområdets gräns ska vara minst 6m.
- På sluttningstomter ska byggnaderna anpassas till terrängen och källarvåning är tillåtet. Om höjdskillnaden inom huvudbyggnadesns grund överstiger 3 meter, innan utfyllnad, ska byggnaden åtminstone byggas med husgrund i etage så att höjdskillnaden halveras.
- Vid tomtragränser ska bredvidliggande tomter ha samma markhöjd. Murar och dylikt får dock anläggas, om grannen ger sitt skriftliga tillstånd.
- På BE- områden ska två bilplatser per tomt reserveras.
- På grund av flygbuller ska bostadsbyggnadernas takkonstruktioner, ytterväggar, fönster, dörrar och andra delar i byggnadens ytterskal uppfylla ljudisoleringskrav på 30 dB. Kraven består av skillnaden mellan den beräknade bullernivån utomhus och den tillåtna bullernivån inomhus.

Jomala den 8 oktober 2024,
Maja Ivansson
planerare

Antagen av kommunstyrelsen den xxxx
Planen har vunnit laga kraft den xxxxx

JOMALA Möckelö
Ändring av detaljplan för kvarteren 42022 och 42023.

Detaljplanekarta 1:2000
Jomala den 8 oktober 2024
Maja Ivansson

JOMALA KOMMUN**Möckelö By**

BESKRIVNING ÖVER DETALJPLANEÄNDRING FÖR FASTIGHETERNA 170-420-12-2 I MÖCKELÖ BY.

Beskrivningen avser detaljplanekartan som är daterad den 8 oktober 2024.

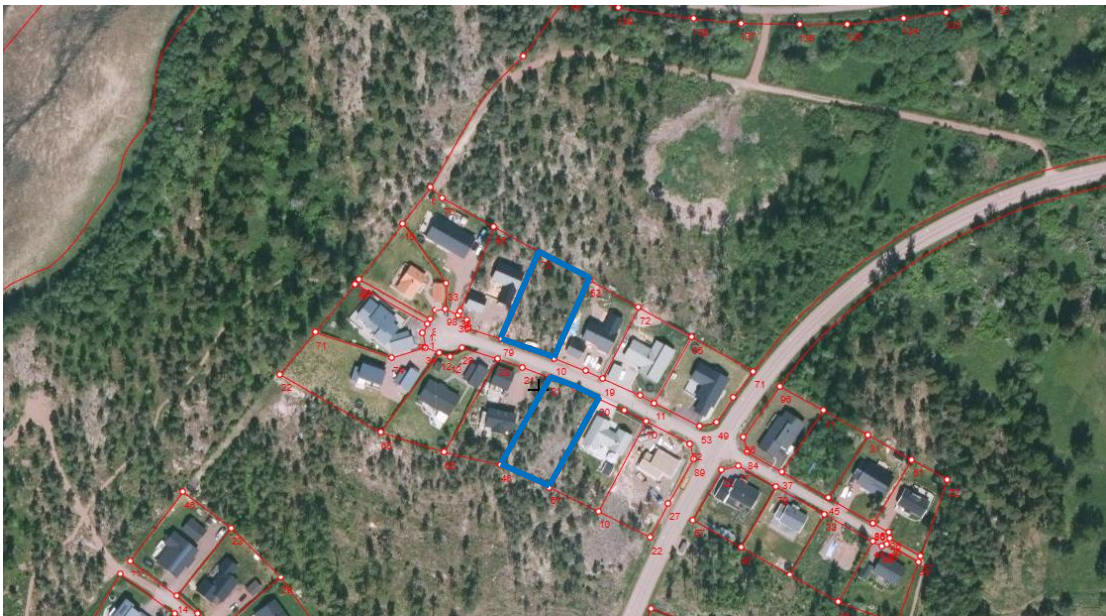

Bild 1: Planområdet markerat med blått.

Områdesbestämning:

Planområdet är cirka 0,26 hektar stor och ligger i Möckelö By.

Detaljplaneändringen omfattar tomt 4 i kvarter 42022 och tomt 3 i kvarter 42023, båda på fastigheten 170-420-12-2. Genom detaljplaneändringen ändras planbestämmelserna.

DETALJPLANEÄNDRING OCH DESS MOTIVERING

Motivering och beslut:

Den gällande detaljplanen, antagen av kommunfullmäktige 17 augusti 2010 §6, innehåller tvingande krav på att tomt 4 i kvarter 42022 och tomt 3 i kvarter 42023 ska bebyggas med bostadsvåningshus omfattande två fullständiga våningsplan ovan källarvåning under halva entréplanet. Utan en ändring av detaljplan skulle det vid byggande på tomten innebära omfattande sprängningsarbete och höga byggkostnader.

En detaljplaneändring skulle möjliggöra att tomterna bebyggs med bostadshus i 1 eller 1 ½ -plan, utan tvingande krav på källarvåning. Vilket skulle öka sannolikheten att tomterna blir sålda, som i framtiden ökar inflyttningen till området.

Då ursprungliga detaljplanen upprättades var de aktuella tomterna mitt i den brantaste delen av bergsformationen i kvarteren. Men efter att de övriga tomterna längs Thurevägen har bebyggts har också höjdskillnaderna minskat avsevärt, samt att de övriga tomterna endast har bebyggts med enplanshus. Det bindande våningstalet på två våningar med källare passar inte längre in med den befintliga byggnationerna då tvåvåningshus på dessa tomter skulle sticka ut från övriga byggnader. Tomterna kan också på ett lämpligt sätt bebyggas utan källarvåning då höjdskillnaderna jämnats ut, eftersom tomterna nedanför fyllts upp.

I detaljplaneändringen hålls exploateringstalet och byggrutan oförändrat och de allmänna bestämmelserna har uppdaterats.

MÅLSÄTTNINGAR

Målsättningarna för detaljplaneändringen är att avlägsna det bindande kravet på två våningar med källarvåning för tomt 3 i kvarter 42023 och tomt 4 i kvarter 42022.

Genomförande:

Detaljplaneändringen görs i kommunens regi. Sökande står för samtliga kostnader som detaljplaneändringen medför. Kommunstyrelsen i Jomala § 172 beslutade den 16 september 2024 att godkänna anhållan om detaljplaneändring.

Jomala den 8 oktober 2024

Maja Ivansson
planerare

Avdelning
Infrastrukturavdelningen Allmänna byrån Byråchef
tjänstemannaföredragning

Jomala kommun
PB 2
22151 Jomala

Beslutande
Byråchef Blomberg Gustav

Föredragande
PBL-ingenjör Granqvist Pernilla

Förslag till gaturitningar för detaljplaneområde Vikingdalen i Prästgården by, Jomala

Ärende

Enligt 5 kap 14 § plan- och byggförordningen (2008:107) ska gaturitningar vara utställda till allmänt påseende i minst 14 dagar innan de kan antas av kommunen.

Jomala kommun har i samband med utställningsskedet begärt utlåtande på förslaget till gaturitningar på för detaljplaneområde Vikingdalen i Prästgården by.

Beslut

Landskapsregeringen har i samband med utställandet till allmänt påseende av förslaget till gaturitningar för detaljplaneområde Vikingdalen i Prästgården by, Jomala, granskat gällande förhållanden för det aktuella området.

Landskapsregeringen beslutar med stöd av 14 § plan- och byggförordningen (2008:107) för landskapet Åland att hänvisa till vägnätsbyråns utlåtande.

Vägnätsbyrån rekommenderar att breddningen i innerkurvan på Harladsgärd utökas så att den är 2–2,5 m dvs så att körbanan blir ca 7 meter bred. I övrigt har Vägnätsbyråns inget att påpeka.

Motivering

Planförslaget berör landskapets förvaltning såsom övervakande myndighet över planläggningsväsendet. I beredningen av ärendet har transport- och vägnätsbyrån hörts, vägnätsbyrån har inkommit med ett utlåtande.

Riktlinjer för skötseln av Jomala kommuns parkområden

Antagna av kommunstyrelsen den 8 april 2013, § 123.

Ändrade av kommunstyrelsen den xx november 2024 § xxx

Inom kommunen finns parkområden enligt följande:

○ Parkområde	P	7 ha
○ Park som iordningställs och underhållas	P	24 ha
○ Parkområde inom vilket får iordningställas kvarters- och områdeslekplats	PL	7,5 ha
○ Parkområde som bevaras i naturligt tillstånd	PN	79,5 ha
○ Park som planteras	PP	8,5 ha
○ Lekplats, bollplan	IL, IB	5 ha
○ Naturskyddsområde	SN	2,5 ha
○ Skyddsgrönområde	EP, EP-1	7 ha
○ Badstrand	PS, IS	4 ha

Sammanlagt

145 ha

- Skötseln av park i naturtillstånd planeras som gallring av sly samt vård av befintlig skog genom skonsam gallring och omhändertagande av vindfällan. Åtgärderna utförs med två års intervaller.
- Parkområden som skall iordningställas planeras för mer omfattande gallring och selektering av trädbestånden. Viss komplettering av trädbeståndet kan ske genom plantering. Åtgärdas varje år.
- Lekparker, bollplaner och grönytor i bostadsområden vårdas gällande ytor och eventuella planteringar. Lekparksutrustning o.d. vårdas och säkerställs för användning, besiktning av lekutrustning ska ske minst en gång per år. Gräsytor klipps efter behov beroende på väderlek och årstid, för att gynna den biologiska mångfalden undviks klippning under högsommar då mycket blommor finns, alternativt lämnas oklippta ytor för att gynna pollinatörer. Målsättningen är att gräset inte är längre än 10 cm. Allmän genomgång minst en gång per månad.
- Badstränder kontrolleras dagligen under juni-augusti. I den dagliga tillsynen kontrolleras renlighet av strandområdet, omklädningsrum, toaletter och soptunnor. Kvarlämnade saker avlägsnas. Sand och gräsytor klipps och underhålls efter behov. Ny sand läggs ut inför varje säsong.

Att dessa riktlinjer för skötseln av Jomala kommuns parkområden överensstämmer med kommunstyrelsens beslut intygas

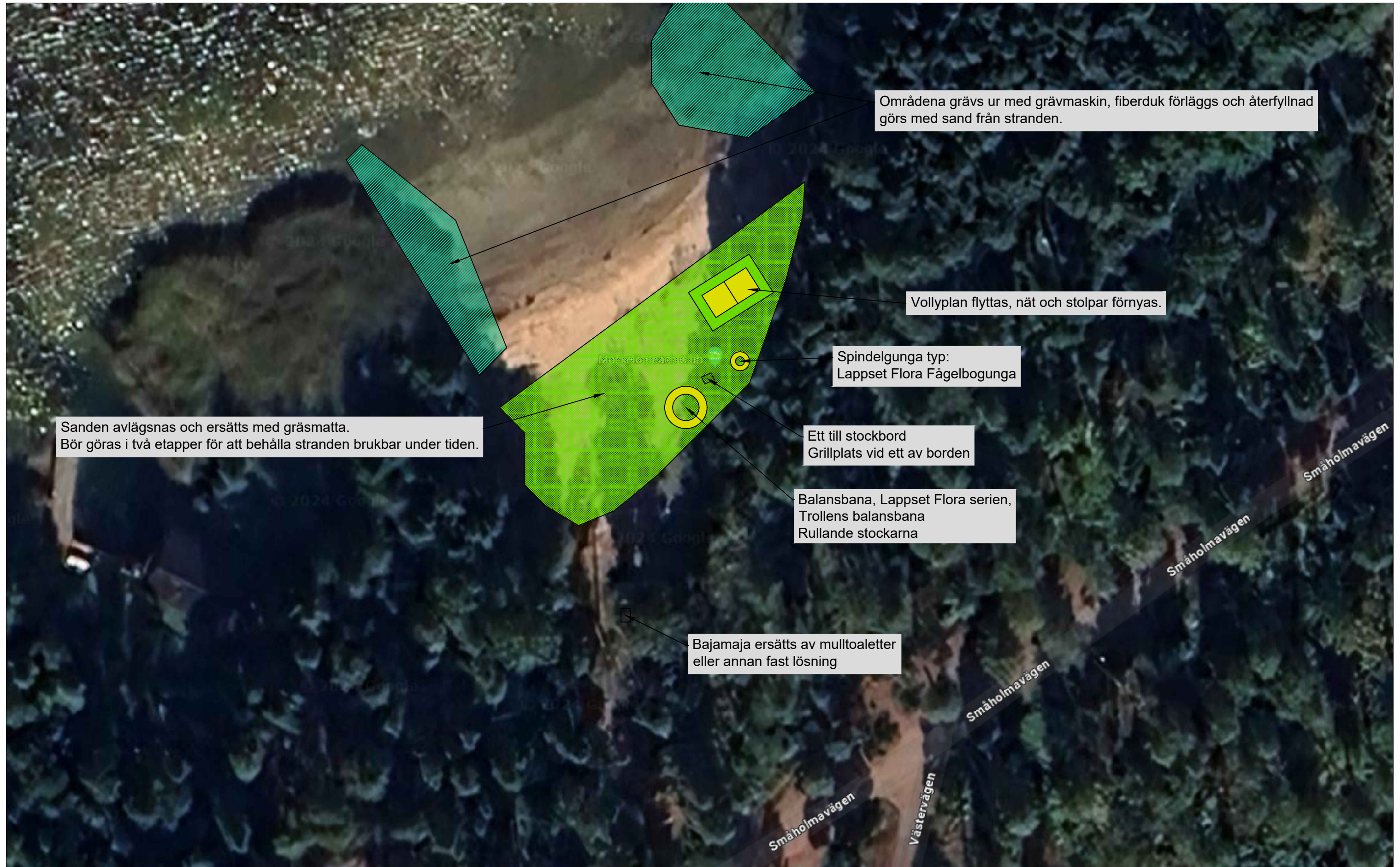
Jomala den x november 2024

Christian Dreyer
Kommundirektör

Identifierade upplevda problem vid Småholma badstrand

Åtgärdsförslag vid Småholma badstrand

Sanden avlägsnas och ersätts med gräsmatta.
Bör göras i två etapper för att behålla stranden brukbar under tiden.

Områdena grävs ur med grävmaskin, fiberduk förläggs och återfyllnad görs med sand från stranden.

Vollyplan flyttas, nät och stolpar förnyas.

Spindelgunga typ:
Lappset Flora Fågelbogunga

Ett till stockbord
Grillplats vid ett av borden

Balansbana, Lappset Flora serien,
Trollens balansbana
Rullande stockarna

Bajamaja ersätts av mulltoaletter
eller annan fast lösning

Småholmavägen

Småholmavägen

Småholmavägen

Västervägen

Småholmavägen

Identifierade upplevda problem vid Solbergets badstrand

Åtgärdsförslag vid Solbergets badstrand

Åtgärdsförslag vid Kungsö badstrand

Skrapas av ca 5cm och grusas med fraktion 0-12

Vassen bort och sand från stranden ut i vattnet
Ny sand på stranden.

Projektnummer: 2608

Kalkyldatum:

17-09-2024

Revidering:

KOSTNADSKALKYL

JOMALA KOMMUN – UTBYGGNAD VID SVIBY DAGHEM

Tommy Saarinen

KLINTVÄGEN 14C 11, AX-22100 MARIEHAMN

+358 457 526 7028

tommy@byggkontroll.ax

www.byggkontroll.ax

Innehåll

1. Uppdraget.....	2
2. Underlag för denna kalkyl.....	2
3. Förutsättningar, påverkan och resultat vi de olika alternativen	2
4. Förutsättningar	3
a. Kalkylantaganden	3
b. Ej kalkylerade åtgärder.....	3
5. Kalkyler (samtliga summor exklusive 25,5% moms).....	3

1. Uppdraget

Att uppgöra en grovkalkyl för tre olika förslag på utbyggnad vid Sviby Daghem. De olika alternativen enligt följande:

1. En ny avdelning som kopplas samman med befintligt daghem.
2. En ny avdelning som fristående byggnad
3. Två nya avdelningar som fristående byggnad.

Denna jämförelse utförs i syfte att jämföra kostnaderna samt andra aspekter som kan inverka/påverkas vid de olika alternativen.

2. Underlag för denna kalkyl

Som underlag för denna kalkyl finns:

- Skissritning av Tiina Holmberg hur en nybyggnad med två avdelningar som fristående byggnad kunde utföras, daterade 14.08.2023.
- Skissritning utförd av Mattias Olander hur en tillbyggnad av befintligt daghem med en avdelning kunde placeras.
- Diskussion med projektgruppen som träffades den 23.08.2024

3. Förutsättningar, påverkan och resultat vid de olika alternativen

Samtliga alternativ utgår från att befintliga moduler på tomten avetableras från området.

Alternativt 1 (en ny avdelning som kopplas ihop med befintlig byggnad):

- Detta innebär att inga nya daghemsplatser tillkommer.
- Vissa ombyggnader behöver ske i befintligt daghem för att koppla ihop nybygget med befintlig byggnad och därmed skapa förbindelse mellan nya delen och befintlig del.
- Parkeringar behöver ej utökas då personal och barnens antal kvarstår, dock kommer viss omdisponering att behöva utföras på tomten. Detta kommer dock innebära bättre planering av tomten och att man kan samla alla parkeringar på ett ställe.
- Vissa samordningsvinster ur användarsynpunkt och teknik kan utnyttjas då det är ett sammanhängande hus.

Alternativt 2 (en ny avdelning som fristående byggnad):

- Placeras ungefär där befintlig modul är idag.
- Detta innebär att inga nya daghemsplatser tillkommer.
- Ingen ombyggnad behöver ske i befintligt daghem.
- Smärre ombyggnader av gården behöver utföras.
- Inga samordningsvinster ur användarsynpunkt eller teknik kan utnyttjas då det inte är ett sammanhängande hus.

Alternativt 3 (två nya avdelningar som fristående byggnad):

- Placeras enligt förslag av Tiina Holmberg, vilket innebär att tilläggsmark behöver inlösas.
- Detta innebär att en ny avdelning tillkommer och nya daghemsplatser samt därmed även en utökning av personalen.
- En utbyggnad av köket kommer att behövas då det redan idag är i minsta laget.
- Större ombyggnad av gården och parkeringar kommer att behövas.

- Inga samordningsvinster ur användarsynpunkt eller teknik kan utnyttjas då det inte är ett sammanhängande hus.

4. Förutsättningar

- Kostnaderna är redovisade exklusive 25,5% mervärdesskatt.
- Åtgärder utförs i enlighet med på Åland gällande lagar och förordningar.
- Kalkylen förutsätter fackmannamässigt utförande av entreprenörer som erhåller skälig ersättning för sina kostnader.
- Kalkylen är framtagen baserat på nyckeltal och erfarenhetsmässiga värden.
- Oförutsedda- och byggherrekostnader är beräknade med schablon- och erfarenhetsmässiga värden.

a. Kalkylantaganden

- Att byggnaden utförs med standard material och ej som Miljöbyggnadsklassificerad, passivhus eller motsvarande.
- Inga större arkitektoniskt utsvävningar eller komplicerade konstruktioner.
- Kostnadsläget vid kalkylens uppgörande.
- Entreprenaden utförs konkurrensutsatt och färdigprojekterad (utförandeentreprenad).
- Standard EL/DATA/Belysning ingår i kalkylen, standard VVS ingår i kalkylen.
- Byggnation av skyddsrum utförs ej (krav vid byggnation över 1200m² våningsyta).
- Nytt storkök byggs ej, antas att befintligt kök kan användas samt byggas ut vid alt 3.

b. Ej kalkylerade åtgärder

- Eventuella pålnings- eller större sprängningsarbeten.
- Konst, utsmyckningar, solceller.
- Eventuellt tilläggsköp av tomtmark.
- Flytt av befintliga kablar/rör eller annat som kan finnas i marken.
- Lös inredning.

5. Kalkyler (samtliga summor exklusive 25,5% moms)

<u>Alternativ 1</u>	<u>Summa EUR</u>
Nybyggnad av daghem ~240 m ² x 2900 €/ m ²	696 000 €
Anpassning av befintligt daghem	110 000 €
Ombyggnad av gården	30 000 €
Entreprenadkostnad	836 000 €
Konsultkostnader inklusive projektledning 12%	100 320€
Byggherrekostnad 3%	25 000€
Byggherrekostnader totalt	125 320€
Totalkostnad	
Kalkylens osäkerhet ±10%	96 000€
Som lägst:	865 000 €
Troligt utfall:	961 320 €
Som högst:	1 057 000 €

Alternativ 2 **Summa EUR**

Nybyggnad av daghem ~240 m ² x 2900 €/ m ²	696 000 €
Ombyggnad av gården	20 000 €
Entreprenadkostnad	716 000 €

Konsultkostnader inklusive projektledning 12%	85 920€
Byggherrekostnad 3%	21 480€
Byggherrekostnader totalt	107 400€

Totalkostnad

Kalkylens osäkerhet ±10%	82 340€
Som lägst:	741 060 €
Troligt utfall:	823 400 €
Som högst:	905 740 €

Alternativ 3 **Summa EUR**

Nybyggnad av daghem ~440 m ² x 2900 €/ m ²	1 276 000 €
Anpassning av befintligt daghem (ombyggnad kök)	130 000 €
Ombyggnad av gården	45 000 €
Entreprenadkostnad	1 451 000 €

Konsultkostnader inklusive projektledning 12%	174 120€
Byggherrekostnad 3%	43 530€
Inlösning av mark	Oklar summa
Byggherrekostnader totalt	217 650€

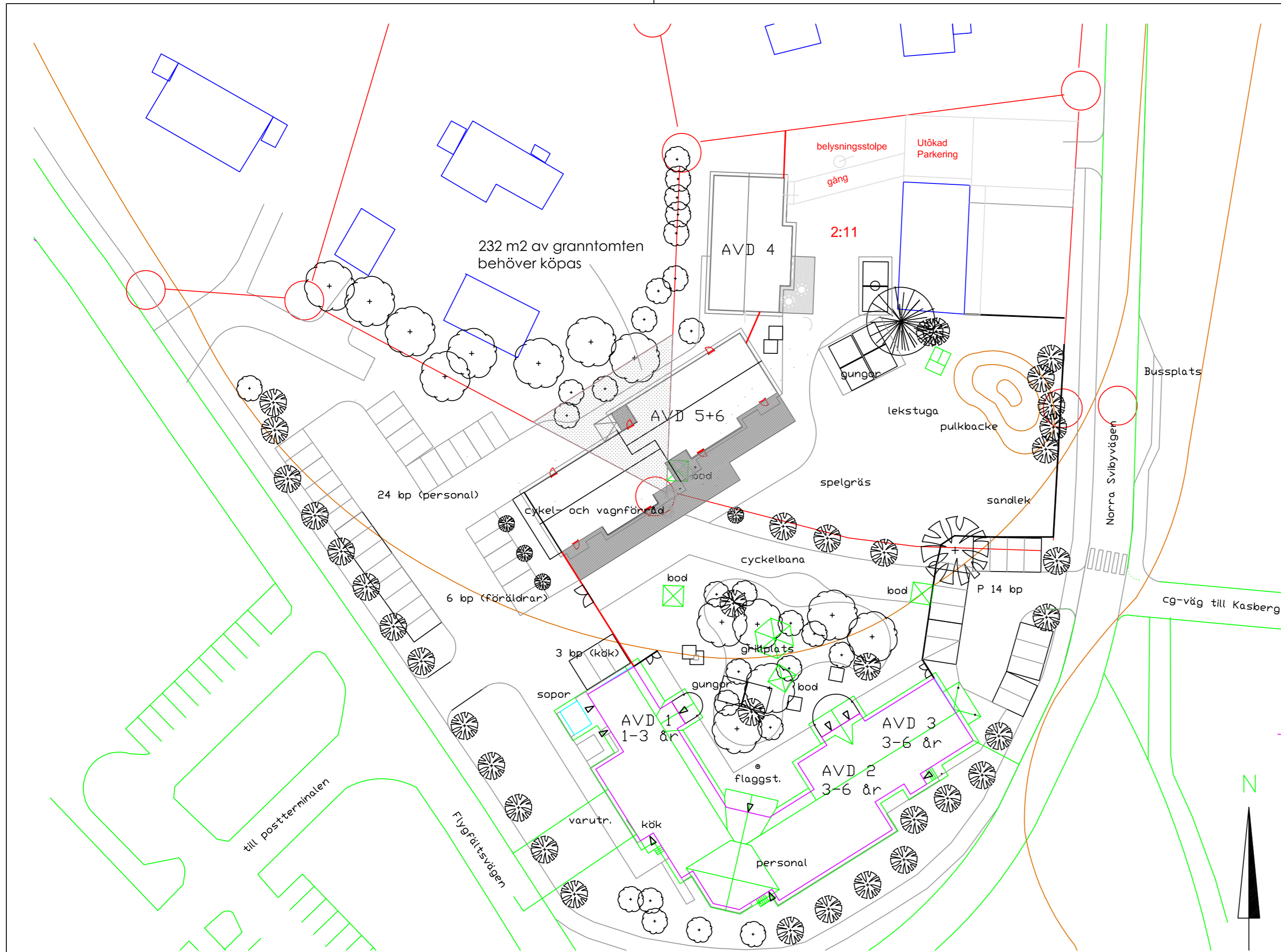
Totalkostnad

Kalkylens osäkerhet ±10%	166 865€
Som lägst:	1 501 785 €
Troligt utfall:	1 668 650 €
Som högst:	1 835 515 €

Enligt uppdrag,

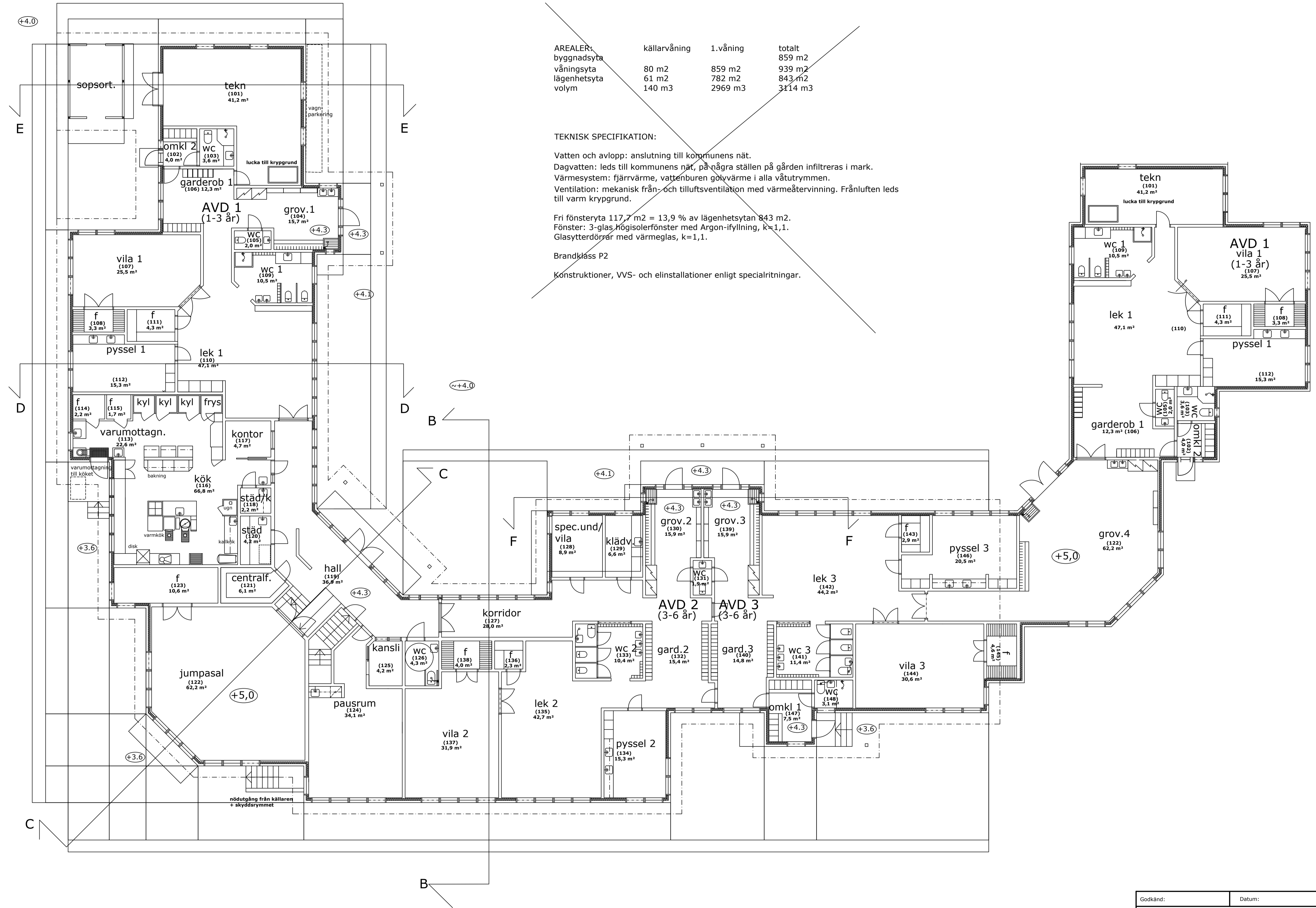
Tommy Saarinen, Byggkontroll Ab
Byggnadsingenjör och Byggingenjör SBR

Grundlösning enligt originalritning av Magnus Nording/Jomala Kommun / 2013.

REV.	AVS.	STADSDEL / BY	KVARTER	DAT.	SIGN.	TOMT / FASTIGHETS NR
		Jomala	Sviby			2:11
		ÅTGÄRD	RITNINGSTYP			
		Nybygge	Skissritning			
		BYGGNADSOBJEKT	INNEHÅLL			SKALA
		Daghem Brilljanten Nya avdelningar	SITUATIONSPLAN			1:500
		DATUM	SIGNUM			RITNINGSNUMMER
		14.08.2023	THo			ARK
						A001

ARKITEKTBYRÅ
TIINA HOLMBERG AB
Torggatan 47 22100 Mariehamn
tiina.holmberg@alcand.net
Tel. 0400 790 383

AREALER:	källarvåning	1.våning	totalt
byggnadsyta	80 m ²	859 m ²	939 m ²
våningsyta	61 m ²	782 m ²	843 m ²
lägenhetsyta			843 m ²
volym	140 m ³	2969 m ³	3114 m ³

TEKNISK SPECIFIKATION:

Vatten och avlopp: anslutning till kommunens nät.
 Dagvatten: leds till kommunens nät, på några ställen på gården infiltreras i mark.
 Värmesystem: fjärrvärme, vattenburen golvvärme i alla våtrummen.
 Ventilation: mekanisk från- och tilluftsventilation med värmeåtervinning. Frånluften leds till varm kryppgrund.

Fri fönsteryta 117,7 m² = 13,9 % av lägenhetsytan 843 m².
 Fönster: 3-glas högisolationsfönster med Argon-ifyllning, k=1,1.
 Glasytterdörrar med värmeis, k=1,1.

Brandklass P2
 Konstruktioner, VVS- och elinstallationer enligt specialritningar.

Godkänd:	Datum:	
Skiss på utbyggnad Sviby daghem		
Skala: 1:100	Ritad av: M.Olander	Sida: 1/1
REV: -	Datum: -	Ritn nr: -

Hänvisning

Jomala kommun
PB 2
22151 JOMALA

Kontaktperson

Ärende

Anhållan om befrielse från att plantera träd

Ålands landskapsregering anhåller om att bli befriade från skyldigheten att återplantera träd vid S-Market samt Fordonsmyndigheten i Möckelö by, Jomala kommun, enligt överenskommelse respektive markanvändningsavtal daterat 1.3.2018.

Vid S-Market har frösådda tallar växt upp och landskapsregeringen har vid diskussioner med Jomala kommun konstaterat att ytterligare planteringar inte är nödvändiga.

Vid Fordonsmyndigheten anser landskapsregeringen att befintlig växtlighet uppfyller de bestämmelser som finns i detaljplanen, dvs att parkområdet i naturtillstånd (PN) bildar en tät skyddszon mellan de i planen visade olika markanvändningarna. På området finns inga rönnar men andra lövträd som tillsammans med barrträden bildar blandskog på området.

Byråchef

Elin Roselius

Vägingenjör

Åsa Mattsson

Rättelseyrkande för inköp av ny ugn till Överby Daghem

YRKANDE PART Köks-Meny Storkök Ab (2753071-4)
Uppgårdvägen 24
22100 Mariehamn

Ovanstående yrkar på rättelse av beslut 2.10.2024, Paragraf 043/2024, självrättelse den 4.10.2024.

Köks-Meny yrkar på att beslutet grundar sig på ett orättvist avgörande, då totalpriset givet av undertecknad, för uppfyllande av installation enligt specifikationerna i anbudsbegäran samt tilläggsuppgifter givna av Kommuningenjör Robin Mattsson, är lägre än det vinnande anbudet givet av Ålands VVS-Kylcenter Ab.

Anbudsbegäran utskickad av Robin Mattsson per e-post den 4.9.2024 efterfrågar utbyte av den befintliga ugnen Metos Chef 22 mot en mosvarande eller en modell större.

Ursprungligen offererades av undertecknad en UNOX Linemiss 4GN (motsvarande Metos Chef 22) samt en ugn modell större, UNOX Cheflux 5GN. Härefter, den 30.9.2024, efterfrågade Robin Mattsson per e-post vad priset skulle bli för en ugn av ännu en modell större storlek. Undertecknad gav då priset € 3700 exkl. moms för en UNOX Cheflux 7GN.

Anbudsbegäran stipulerar följande:

- 1. Den befintliga ugnen är 80cm bred. Om ny ugn är bredare kan ett 60cm skåp bytas mot en 40cm lådhurts (önskar då även pris för sådant).*
 - Den av undertecknad offererade ugnen UNOX Cheflux 7GN, närmast motsvarande den vinnande Electrolux CW 6GN, är endast 750 mm bred, vilket gör att det befintliga 60 cm skåpet fortsättningsvis kan stå kvar och användas.**
- 2. Ugnen står på ett stativ vilket vi önskar skall finnas kvar, om inte befintligt stativ kan användas önskar vi pris på nytt (gärna med gejdersteg).*
 - UNOX Cheflux 7GN monteras på befintligt stativ enligt önskemålet ovan, alltså är det inte nödvändigt att byta ut detta och en onödig kassering av ett fungerande stativ kan undvikas.**
- 3. Vatten finns inte draget till befintlig ugn. Kabel är inte kontrollerad med måste med största sannolikhet bytas, så jag önskar att ni räknar med ett sådant byte.*
 - Enligt offerten given av undertecknad inkluderar priserna frakt, installation samt skolning. Dragning och inkoppling av vatten beräknas till maximalt € 800-1000. Eventuell kostnad utöver detta står undertecknad för. I annat fall kan priset även komma att bli lägre än € 800.**

Sammanfattningsvis kan då enligt nedan uppställning konstateras att anbudet givet av Köks-Meny Storkök Ab uppfyller samtliga krav i anbudsbegäran och i slutändan blir det det ekonomiskt och miljömässigt (återanvändning av befintlig utrustning) mest fördelaktiga anbudet.

	KÖKS-MENY	VVS-KYLCENTER
UNOX Cheflux 7GN	3 700,00 €	
Vatteninkoppling (maximalt)	1 000,00 €	
TOTALSUMMA	<u>4 700,00 €</u>	<u>5 199,00 €</u>

Med denna uppställning som grund anser vi, *Köks-Meny Storkök Ab*, att det är motiverat att det tidigare beslutet från den 2.10.2024 upphävs och ugnen istället beställs av undertecknad, Köks-Meny Storkök Ab, som gav det lägsta totalpriset för en komplett installation inom de för upphanlingen givna ramarna.

Mariehamn den 4.10.2024

Sami Andersson
Köks-Meny Storkök Ab

Pos.	Modell	Beskrivning	Antal	Styckepris	Totalt
------	--------	-------------	-------	------------	--------

MOTSVARANDE UGN

Produkt

1	EFCE61CSDS	CONVECTION OVEN CW 6 GN 1/1 - ELECTRIC	1		
---	------------	---	---	--	--

Convection oven with direct steam. Main structure in stainless steel. Cooking chamber with side lightning and drip tray. Double glass door. Heating via "Incoloy" armoured elements positioned on the convector unit. Electromechanical thermostat; temperature adjustable from 30°C to 300°C; visual display and thermometer. Timer from 0 to 120 minutes with acoustic alarm. 5-level humidity control. Supplied with n. 1 "cross-wise" tray rack composed by 2 side hangers, 60 mm pitch, for 6x1/1GN grids.

Varumärke: Electrolux Professional

Produktnummerkod : 260688

Tekniska upplysningar

Dimension (LxBxH) (mm)	860x767x633
Nettovikt (kg)/Bruttovikt (kg)	80/87
Volym (m ³)	1
Effekt (kW)	8

Tillbehör

1.1	OAC02	STATIV FÖR UGN 6 GN 1/1	1		
-----	-------	--------------------------------	---	--	--

Varumärke: Electrolux Professional

Produktnummerkod : 922101

Tekniska upplysningar

Dimension (LxBxH) (mm)	858x625x920
Nettovikt (kg)/Bruttovikt (kg)	18/23
Volym (m ³)	1

Pos.	Modell	Beskrivning	Antal	Styckepreis	Totalt
Tillbehör					
1.2	OAC15	GEJDERSTÅLL FÖR STATIV TILL 6 GN 1/1	1		

Varumärke: Electrolux Professional
Produktnummerkod: 922105

Tekniska upplysningar

Dimension (LxBxH) (mm)	550x580x30
Nettovikt (kg)/Bruttovikt (kg)	6/7
Volym (m ³)	0

Pos.	Modell	Beskrivning	Antal	Styckepreis	Totalt
------	--------	-------------	-------	-------------	--------

LÅDHURTS PÅ HJUL

Produkt

3	9L9075	ROSTFRI ARBETSBÄNK 400 MM	1		
---	--------	----------------------------------	---	--	--

- Tillverkad av AISI 304 rostfri stål av hög kvalitet
- Benstativ av 40 x 40 mm, justerbara +/- 50 mm
- Bänkskivans profil 40mm, bänkskiva 1,35 mm
- Under bänkskivan som stomme och förstärkning 2 mm sinkskiva, som även fungerar som ljuddämpare
- Hygieniskt uppbyggd ej vassa kanter eller hörn
- Hög bakkant 60 mm

Varumärke: Multi Brand

Produktnummerkod : 9L9075

Tekniska upplysningar

Dimension (LxBxH) (mm)	400x650x870
Nettovikt (kg)/Bruttovikt (kg)	1/1
Volym (m ³)	0

Tillbehör

3.1	9L9136	BLOCK OF 4 DRAWER GN1/1	1		
-----	--------	--------------------------------	---	--	--

Included GN 1/1-65 mm containers

Varumärke: Multi Brand

Produktnummerkod : 9L9136

Tekniska upplysningar

Dimension (LxBxH) (mm)	356x586x418
Nettovikt (kg)/Bruttovikt (kg)	1/1
Volym (m ³)	0

Pos.	Modell	Beskrivning	Antal	Styckepreis	Totalt
------	--------	-------------	-------	-------------	--------

Alternativ (ej inkluderade):

3	9LA07D/A	DRAWER TROLLEY L-3	1		
---	----------	---------------------------	---	--	--

Lådhurts på hjul och med låck.
 Tre lådor (GN1/1-150mm)
 Varumärke: Multi Brand
 Produktnummerkod : 9LA07D/A

Tekniska upplysningar

Dimension (LxBxH) (mm)	400x560x700
Nettovikt (kg)/Bruttovikt (kg)	1/1
Volym (m ³)	0

Alternativ (ej inkluderade):

3	9LA07E/A	DRAWER TROLLEY L-4	1		
---	----------	---------------------------	---	--	--

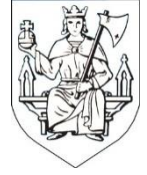
Lådhurts på hjul och med låck.
 Fyra lådor (GN1/1-100mm)
 Varumärke: Multi Brand
 Produktnummerkod : 9LA07E/A

Tekniska upplysningar

Dimension (LxBxH) (mm)	400x560x750
Nettovikt (kg)/Bruttovikt (kg)	1/1
Volym (m ³)	0

T J Ä N S T E M A N N A B E S L U T
UTFÄRDAT AV TEKNISKA CHEFEN I JOMALA KOMMUN

Datum: 2.10.2024

Paragraf 043/2024

Ärende: Inköp av ugn till Överby daghem

Redogörelse för ärende:

Tekniska förvaltningen har i budgetåret 2024 ett investeringsanslag för inköp av ny ugn till Överby daghem. Förvaltningen har under september månad riktat förfrågan till köksmeny samt Ålands VVS-Kylcenter Ab

En utvärdering av de två erbjudandena har gjorts och det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet om 5 199 euro bedöms komma från VVS-Kylcenter Ab. Anbudet innehåller förutom ugnen, tillbehör i form av stativ, arbetsbänk samt och kringutrustning som krävs för att anpassa ytan till en färdig installation. Även storleken på ugn varierar något mellan offerterna varpå Electrolux ugnen bedöms ha den volym som är mest lämplig för verksamheten.

Motiveringar:

I enlighet med 61 § förvaltningsstadgan för Jomala kommun fastställd av kommunfullmäktige den 7 mars 2023 § 6 har tekniska chefen beslutanderätt om anskaffningar och ingående av avtal inom bestämda gränser och inom ramen för fastställda anslag till ett belopp understigande 50 000 euro exklusive moms.

Beslut:

Ugnen beställs av Ålands VVS-Kylcenter AB

Myndighetens underskrift

Teknisk chef

Mattias Olander

Anvisning för rättelseyrkande

Den som är missnöjd med detta tjänstemannabeslut kan yrka om rättelse. Beslutet tas då upp i det organ som är ansvarigt för beslutet och prövas på nytt.

Rättelseyrkande får lämnas av den som ett beslut avser eller den vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (part) samt av kommunmedlemmar.

Rättelseyrkandet ska lämnas in inom fjorton dagar från delfåendet (då man fick ta del av beslutet). En part anses ha fått ta del av beslutet sju dagar efter dagen då brevet avsändes eller tre dagar efter att ett e-postmeddelande med beslutet skickades, om inte något annat påvisas. En kommunmedlem anses ha fått ta del av beslutet den sjunde dagen efter det att ett meddelande om att beslutet finns tillgängligt på kommunens webbplats eller har publicerats på kommunens elektroniska anslagstavla på www.jomala.ax.

Rättelseyrkandet ska innehålla ändringsyrkande (hur man vill att beslutet ska ändras) och vad det grundar sig på (varför beslutet ska ändras).

Rättelseyrkandet skickas till:

Kommunstyrelsen i Jomala
PB 2
AX-22 151 JOMALA

Eller

info@jomala.ax

Beslutets delgivning

Beslutet har publicerats på kommunens elektroniska anslagstavla den 4.10.2024.

Beslutet har den 03.10.2024 skickats till Ålands VVS-Kylcenter AB samt Köks-meny.

AVLOPPSVATTENTAXA 2025 för Jomala kommun

Antagen av kommunfullmäktige den xx november 2024 § xx
Ikraftträdande den 1 januari 2025

1 §

För avledning och behandling av avloppsvatten uppbär kommunen avloppsvattenavgift med stöd av LL om avloppsvattenavgift (ÅFS 1974:23) i enlighet med denna taxa.

2 §

Avloppsvattenavgift består av anslutningsavgift och bruksavgift.

Avgifterna i denna taxa anges **exklusive mervärdesskatt** (moms). Till avgifterna enligt 3, 7 - 9 §§ i denna taxa lägges lagstadgad mervärdesskatt i sådana fall då debiteringen är skattepliktig.

3 § Anslutningsavgift

Anslutningsavgiften, för anslutningar gjorda från och med den 1 april 2004, kan överföras och återbäras. Vid överlåtelse av fastighet överförs de förmåner anslutningsavgiften gett på den nya ägaren. Anslutningsavgiften återbärs när fastigheten för gott upphör att använda vatten- och avloppsvattenverkets tjänster, då byggnaden inte längre är i bruk och anslutningsavtalet sägs upp (KFG § 43/25.05.2004).

Grundbeloppet är **1 600 euro** per ansluten byggnad. Därtill ska erläggas **1 200 euro** per bostadslokal. Såsom bostadslokal betraktas varje sådant utrymme med kök eller kokvrå i byggnaden som i sig kan nyttjas som bostad.

För andra byggnader än bostadsbyggnader, erläggs utöver grundbeloppet även **1 200 euro** för varje byggnad för sociala eller andra motsvarande utrymmen med vatten och avlopp.

För abonnenter med avvikande avloppsvatten utgår anslutningsavgift i enlighet med särskilda bestämmelser härför.

4 § Återbäring av anslutningsavgift

Anslutningsavgiften återbärs till ursprungligt belopp utan indexförhöjning eller ränta. Abonnenten faktureras separat för eventuella momspliktiga tjänster som föranleds av att anslutningen sägs upp (KFG § 53/25.05.2004).

5 §

Ändrar, sedan byggnad anslutits, byggnadskonstruktionen eller byggnadens användning så att en högre eller lägre anslutningsavgift enligt 3 § borde utgå, ska anslutningsavgiften korrigeras i enlighet med denna taxa.

6 §

Vid fastställande och debitering av anslutningsavgift tillämpas stadgandena i LL om avloppsvattenavgift.

Då kommunen säljer tomter på område med fastställd detaljplan kan kommunen besluta att anslutningsavgift erläggs i sin helhet vid försäljningen.

7 § Bruksavgift

Avgiften utgör **3,235 euro/m³** avloppsvatten. Debitering sker enligt mängden förbrukat renvatten. Avloppsvattenmängden anses vara densamma som mängden förbrukat renvatten, såvida inte annat avtalas.

9 §

Abonnenter med avloppsvatten som är avvikande från vad som anses normalt för hushållsavloppsvatten kan påförs högre bruksavgift än i 7 § nämnda.

Härvid uträknas bruksavgiften enligt följande:

$$k = a \times K(r_1 \times \text{bod}/\text{BOD} + r_2 \times p/P + r_3 \times n/N + r_4 \times s/S) + (1 - a) \times K$$

k= abonnentens bruksavgift / m³

K= 2,00 i 7 § nämnd bruksavgift

a= 0,30 Lotsbroverkets andel av avloppsverkets kostnader (drift och kapital)

r1= 0,37 koefficient för bod/BOD

r2= 0,20 koefficient för p/P

r3= 0,23 koefficient för n/N

r4= 0,20 koefficient för s/S

bod= BOD-halt i abonnenten avloppsvatten mg/l

p= P-halt i abonnenten avloppsvatten mg/l

n= N-halt i abonnenten avloppsvatten mg/l

s= SS-halt i abonnenten avloppsvatten mg/l

BOD=240 BOD-halt i normalt avloppsvatten mg/l

P= 10 P-halt i normalt avloppsvatten mg/l

N= 40 N-halt i normalt avloppsvatten mg/l

S= 340 SS-halt i normalt avloppsvatten mg/l

10 §

Debitering av bruksavgift sker samtidigt med debitering av renvatten på det sätt som avses i § 10 i kommunens vattentaxa. Kommunstyrelsen verkställer debiteringen. Förseningsränta utgår enligt stadgandena i LL om avloppsvattenavgift.

11 §

Frågor rörande tillämpningen av denna taxa avgörs av kommunstyrelsen.

Bilaga B - KST § 211

Jomala kommun

www.jomala.ax

V A T T E N T A X A 2025 för Jomala kommun

Antagen av kommunfullmäktige den xx november 2024 § xx
Ikraftträdande den 1 januari 2025

1 §

För försäljning och distribution av konsumtionsvatten uppbär kommunen vattenavgift i enlighet med denna taxa.

2 §

Vattentaxan består av anslutningsavgift, bruksavgift samt mätarhyra. Vattenmätare ska hyras av Jomala kommun. Abonnenten ombesörjer och bekostar själv installation av hyrd vattenmätare.

Avgifterna anges i denna taxa **exklusive mervärdesskatt** (moms). Till avgifterna enligt 3, 6 - 8 §§ i denna taxa läggs lagstadgad mervärdesskatt i de fall debiteringen är skattepliktig.

3 §

Anslutningsavgiften, för anslutningar gjorda fr.o.m. 1 april 2004, kan överföras och återbäras. Vid överlåtelse av fastighet överförs de förmåner anslutningsavgiften gett på den nya ägaren. Anslutningsavgiften återbäras när fastigheten för gott upphör att använda vatten- och avloppsvattenverkets tjänster, då byggnaden inte längre är i bruk och anslutningsavtalet sägs upp (KFG § 53/25.5.2004).

Anslutningsavgiften utgör 1 500 euro/anslutning (momsfri).

Abonnent som har flera anslutningar ska erlägga anslutningsavgift för varje anslutning.

En och samma anslutning får endast betjäna en fastighet.

Anslutningsavgiften förfaller till betalning i en rat då anslutningen verkställts.

4 §

Anslutningsavgiften återbäras till ursprungligt belopp utan indexförhöjning eller ränta. Abonnenten faktureras separat för eventuella momspliktiga tjänster som föranleds av att anslutningen sägs upp (KFG § 53/25.5.2004).

5 §

Bruksavgiften består av grundavgift och förbrukningsavgift.

6 §

Grundavgiften utgör 57,16 euro/år och anslutning.

Vattenbolag som är anslutna till vattenledningsnätet, och där förbrukningen debiteras på basen av avläsning i en gemensam mätare, är befriade från grundavgift. Bolaget erlägger i detta fall en förbrukningsavgift som är 25 % högre än den i § 7 nämnda.

7 §

Förbrukningsavgiften utgör **1,87 euro/m³** förbrukat vatten.

8 §

Mätarhyran är för analoga mätare:

5 m ³ -mätare	10,98 euro/år
10 m ³ -mätare	20,64 euro/år
20 m ³ -mätare	43,93 euro/år
80 m ³ -mätare	123,22 euro/år

Efter januari 2025 kommer kommunen inte längre installera nya analoga mätare och analoga mätare kommer på sikt att fhasas ut.

Mätarhyran för digitala mätare:

2,5 m ³ /h	11,53 euro/år
4 m ³ /h	12,05 euro /år
6,3 m ³ /h	25,15 euro /år
10 m ³ /h	28,53 euro/år
16 m ³ /h	35,04 euro /år

Hanteringsavgift för flera mätare per anslutning utgör 57,16 euro per vattenmätare/år

9 §

Vattenförbrukningen debiteras årligen i fyra rater, sålunda att de tre första raterna är en preliminär debitering som grundar sig på uppskattad förbrukning, medan den fjärde raten är slutdebitering som grundar sig på mätaravläsning. Vid debitering av fjärde raten beaktas vad som erlagts vid de tidigare raterna.

Grundavgiften och mätarhyran debiteras årligen i fyra lika stora rater.

Vid justering av vattentaxan eller på grund av annan avvikande omständighet kan andra betalningsterminer tillämpas.

Kommunstyrelsen verkställer debiteringen.

10 §

Om abonnent trots två påminnelser lämnar debiterad avgift i enlighet med denna taxa obetalad, har vattenverket rätt att avbryta leverans av renvatten.

Innan åtgärd enligt första momentet vidtas ska abonnenten skriftligen meddelas om att åtgärden planeras. Sådant meddelande ska sändas som rekommenderat brev.

Vid försenad betalning debiteras förseningsränta enligt räntelagen från förfallodagen.

11 §

Frågor rörande tillämpningen av denna taxa avgörs av kommunstyrelsen.

Bilaga A - KST § 212

PLANLÄGGNINGSTAXOR 2025 för Jomala kommun

Antagna av kommunfullmäktige den xx xx 2024 § xx
Ikraftträdande den 1 januari 2025

Enligt 34 § plan- och bygglag för landskapet Åland, *Ersättning för upprättande av plan* (ÅFS 2008:102), har kommunen rätt att uppbära kostnaderna för upprättandet och behandlingen av detaljplan om planen i huvudsak tillgodoser ett enskilt intresse och har uppgjorts på initiativ av markägaren.

Planläggningstaxor debiteras exklusive moms.

Ändring av detaljplaner

Taxa 2024 inom parentes

Ändringen omfattar en tomt

	Kommunen utför	Konsult utför
Mindre detaljplaneändring Ändringen innebär t.ex. att tomt förstoras eller att bestämmelserna för tomten justeras.	2390,- (2215,-)	timtaxa för kommunens arbete
Detaljplaneändring Ändringen innebär t.ex. att tomtens byggnadsrätt utökas (värdeförhöjning) eller att markanvändning och byggnadsytor ändras (ev. värdeförhöjning).	3475,- (3221,-)	timtaxa för kommunens arbete
Större detaljplaneändring Ändringen innebär t.ex. att tomt förstoras och att bestämmelserna för tomten justeras samt att tomtens byggnadsrätt utökas (betydande värdeförhöjning).	5610,- (5200,-)	timtaxa för kommunens arbete

Ändringen omfattar flera tomter

Om det är flera än en markägare eller en markägare med flera tomter som anhållit om ändring beräknas ersättningen enligt följande per tomt:

$$x = \frac{a+(n-1) \times 0,25 \times a}{n}$$

a = kostnad enligt kolumn ”kommunen utför”

n = antalet tomter för vilken ändring av detaljplan söks.

Nya detaljplaner

Detaljplan	8745,- (8105,-)	timtaxa för kommunens arbete
------------	--------------------	------------------------------

Om detaljplan eller ändring av detaljplan förutsätter en ändring av eller upprättande av delgeneralplan tillkommer oavsett vem som utför detaljplaneändringen en avgift enligt nedan:

Delgeneralplanen < 4 ha	6062,- (5618,-)
Delgeneralplanen > 4 ha	12123,- (11235,-)
Upprättande	+6062,- (5618,-)

Övrigt

Tomtindelningsskarta eller ändring av tomtindelningen 796,- (738,-)

Timtaxa för samtliga planläggningstjänster 104,- (96,-)

Planläggares utlåtande till kommunstyrelsen över
inlämnad anhållan om planläggning eller liknande 260,- (241,-)
(vid godkännande av anhållan är kostnaden inkluderad
i planläggningskostnaderna)

Debiteringsgrund minst 1 h. Tilläggsdebitering per påbörjad ½ h.

Avgifterna faktureras i två delar: 50 % då kommunstyrelsen fattat beslut om att inleda planläggningen och resterade 50 % då planen har antagits av kommunstyrelsen /kommunfullmäktige.

Om kostnaden ska fördelas på flera markägare sker fördelningen enligt areal.

Om det under planläggningens gång uppstår kostnader som inte beror på kommunen och som avviker från det normala planläggningshandläggandet har kommunen rätt att debitera tilläggskostnaderna av sökande. Vid särskilda omständigheter kan en avgiftsreglering gentemot kunden ske i efterhand.

För annonsering, kopiering, ev. baskarta och externa inventeringar samt övriga utredningskostnader debiteras oberoende av planform alltid de verkliga kostnaderna.

Tjänstemannabeslut, rågrannens medgivande för placering av komplementbyggnad närmare rågräns än 5m jämlikt PBL § 68.1 58,- (54)

Elektroniskt planmaterial

Materialet är ämnat för privat bruk och får inte lämnas vidare till tredje part eller publiceras utan skilt tillstånd.

Detaljplankarta (plan + baskarta i dwg) grundavgift 45,- + 6,5,- /ha
(42,- + 6)

Generalplan (dwg utan baskarta) grundavgift 45,- + 13,- /ha
(42,- + 12)

I pappersformat/PDF (alltid i färg)

A4 10,10,- (9,40,-)

A3 15,20,- (14,10,-)

A2 19,10,- (17,70,-)

A1 25,40,- (23,50,-)

A0 31,80,- (29,50,-)

Kopieringsavgift (utredningar, planbeskrivning osv.) 1,40,-/A4 (1,30,-)

BYGGNADSTILLSYNSMYNDIGHETENS AVGIFTER 2025 för Jomala kommun

Antagna av kommunfullmäktige den xx november 2024, § xx
Ikraftträdande den 1 januari 2025

1 Allmänt

Denna taxa är uppgjord med stöd av Kommunallagens 13 § och Plan- och bygglagens 99 §. Avgiften bestäms enligt de avgifter som är gällande den dag tillståndsbeslutet fattas eller myndighetsuppgiften utförs. Avgifter som bestäms utgående från dessa avgiftsgrunder omfattas inte av mervärdesskatten.

Avgiften bestäms av en byggnads totalyta för varje våning, beräknade enligt ytterväggarnas utsida. Till totalytan räknas inte utrymmen som är lägre än 160 cm och balkonger. Även totalytan av en del av en byggnad, en cistern, ett skyddstak eller motsvarande konstruktion uträknas med tillämpning av ovanstående definition.

Avgifterna utgör en fast handläggningsavgift och en tillsynsavgift som antingen baserar sig på den totala ytan och/eller antal syner.

Observera att för ett byggprojekt kan det ingå flera avgifter från denna taxa. Om det bygglov som beviljas består av flera etapper höjs bygglovsavgiften med 30% per etapp.

2 Avgifter för byggnader

2.1 Bostadsbyggnad

Bostadshus, parhus, radhus, flerbostadshus, fritidshus, gästhus

Per byggnad	269 €
därtill enligt byggnadens/tillbyggnadens totala yta	3,50 €/m ²

2.2 Bastu- och ekonomibygnad

Ekonomibygnad är bl.a. garage, carport, skärmtak, förråd, lider, uthus och båthus

Per byggnad	150 €
därtill enligt byggnadens/tillbyggnadens totala yta	2,30 €/m ²

2.3 Väsentlig ändring av byggnads fasad, tak eller konstruktion

Per projekt	150 €
därtill antalet förrättningsyner	99 €/syn

2.4 Ändring av användningssätt

Per projekt	150 €
därtill projektets totala yta	2,30 €/m ²

2.5 Övriga byggnader

Affärsbyggnad, kontorsbyggnad, hallbyggnad, industribyggnad, ladugård

Per byggnad	269 €
därtill projektets totala yta	3,50 €/m ²

2.6 Underjordiska byggprojekt

Bergrum, tunnel

Per projekt	269 €
därtill projektets totala yta	3,50 €/m ²

3 Avgifter för konstruktioner och anläggningar**3.1 Uppförande eller ändring av eldstad, rökkanal eller hiss i byggnad**

Per projekt	116 €
därtill antalet förrättningsyner	99 €/syn
Totalt för projekt vid utbyte av eldstad där rökgaser ej ökar	116 €

3.2 Nöjespark, idrottsplats eller campingplats

Per projekt	116 €
därtill antalet förrättningsyner	99 €/syn

3.3 Skjutbana eller motorbana

Per projekt	116 €
därtill antalet förrättningsyner	99 €/syn

3.4 Småbåtshamn samt andra konstruktioner som väsentligt ändrar strandlinjen

Per projekt	116 €
därtill antalet förrättningsyner	99 €/syn

3.5 Fast cistern, pool eller liknande anordning mer än 10 m³

Per objekt	116 €
därtill antalet förrättningsyner	99 €/syn

3.6 Mast över 25 meter

Per projekt	116 €
därtill antalet förrättningsyner	99 €/syn

3.7 Utsiktstorn

Per projekt	116 €
därtill antalet förrättningsyner	99 €/syn

3.8 Vindkraftverk

Per projekt	116 €
därtill antalet förrättningsyner	99 €/syn

3.9 Plank, staket eller mur

Per projekt	116 €
därtill antalet förrättningsyner	99 €/syn

4 Samlingslokal och samlingsområde

För samlingslokal är handläggningsavgiften 150 € + 1,40 €/m².

Överstiger ytan 1 000 m² utgör bygglovsavgiften 0,80 €/m² för den överstigande delen.

För utlåtande om personsäkerheten i ett samlingsområdes konstruktioner är avgiften 99 € per påbörjad timme. Avgift för granskning av planen är 99 € per timme.

5 Byggnader med skyddsrum

Genomgång av ritningar	150 €
enligt skyddsrummets våningsyta	3,50 €/m ²
därtill antalet förrättningssyner	99 €/syn

6 Anmälan

Avgift för projekt i enlighet med Plan- och bygglagens 67a §

Per projekt	116 €
därtill antalet förrättningssyner	99 €/syn

7 Ansvarig arbetsledare

Avgiften som anknyter till arbetsledarna är en tillståndsspecifik engångsavgift.

Vid uppförande av egnahemshus eller större, gäller även tillbyggnad 116 €

Vid uppförande av mindre byggnad, mindre tillbyggnad, utökning av våningsytan,
Ändringsarbete 58 €

Vid åtgärdstillstånd, rivningsanmälan och tillstånd för miljöåtgärder 116 €

För godkännande av ny arbetsledare, där en arbetsledare redan tidigare godkänts debiteras avgiften förhöjd med 50%.

8 Förlängning av bygglovets och tillståndets giltighet

Avgiften för förlängning av bygglovets eller tillståndets giltighet för inledandet och slutförandet är 50 % av bygglovssavgiften, dock totalt högst 1 560 €.

9 Avgifter för rätt att påbörja byggarbete innan tillstånd vunnit laga kraft

En bankgaranti eller motsvarande ska inlämnas till byggnadsinspektionen. Garantin ska gälla kostnader motsvarande ett eventuellt återställande. Behandlingsavgiften är 150 €.

10 Utmärkning och kontroll av plats och höjdläge

I bygglovets ingår utmärkning och kontroll av plats och höjdläge för ny byggnad av högst 4 punkter. Avgift för varje tillkommande punkt 25 €.

Om utmärkningen och lägesynen på grund av orsaker som beror på byggherren måste förrättas i flera omgångar eller göras på nytt, är tilläggsavgiften för den andra gången och varje därpå följande gång 99 €.

11 Avvikelse och prövning av särskilda förutsättningar

Avgiften för behandling av en avvikelse är 99 €. Tilläggsavgiften för varje därpå följande avvikelse är 53 €.

Avgiften för byggnadsnämndens beslut beträffande prövning av särskilda förutsättningar är 196 €.

12 Hörande av grannar

Avgiften är 16 €/granne.

Vid platsyn i samband med hörandet tillkommer en avgift om 99 €.

Vid delgivning genom annonsering faktureras sakägaren för de verkliga annonskostnaderna.

13 Extrainsatt sammanträde

Om sökanden yrkar på att byggnadstekniska nämnden håller ett extra sammanträde enbart för dennes räkning debiteras en avgift om 1 560 €.

14 Extra tillsyn under byggnadsarbetet

Avgift för avvikelser från gällande tillstånd är 197 €.

Avgift för syn som förrättas efter att tillståndets giltighet löpt ut är 99 €.

Avgift för extra syn eller utredning som beror på byggherren eller den som vidtar en åtgärd som inte ingår i bygglovsavgiften är 99 €/syn.

15 Rivningsanmälan

15.1 Rivningsanmälan

Per byggnad	116 €
därtill antalet förrättningswyner	99 €/syn

15.2 Rivning av en byggnad i samband med bygglovsansökan

Per byggnad	99 €
-------------	------

16 Avgifter för sektionering och installationer

Genomgång och godkännande av ritningar och övriga handlingar	0,87 €/m ²
Eldstads/rökkanalssyn	99 €/syn
Ventilationssyn	99 €/syn
Ibruktagningsslutsyn	99 €
Tilläggsavgift för extra wyner är	99 €

17 Enskild avloppsanläggning

Avgift för godkännande av enskild avloppsanläggning för max 5 personekvivalenter (pe) är 173 €.

Avgift för godkännande av enskild avloppsanläggning för fler än 5 pe är 173 € + 18 €/pe räknat från den 6:e pe.

Avgift för godkännande av ombyggnad/ändring av anläggning är 110 €

Tilläggsavgift för extra wyner är 99 €.

18 Tillstånd för miljöåtgärder och rivningstillstånd vid byggnadsförbud

Miljöåtgärder är bl.a. sprängning, avverkning och dylikt. Avgiften är 294 €.

19 Återtagande eller förkastande av ansökan

Om den sökande återtar sin ansökan innan beslut fattats och beredningen av ansökan redan inletts är behandlingsavgiften 50 % av den totala avgiften enligt avgiftsgrunderna.

Om ansökan förkastas motsvaras avgiften av handläggningsavgiften.

20 Utlåtande

Avgift för ett utlåtande är 99 €/påbörjad timme.

21 Tvångsmedel och byggbrott

Avgift för skriftlig föreskrift/uppmaning av byggnadstillsynsmyndigheten är 99 €/st.

Avgift för ett beslut av byggnämnden som ålägger en skyldighet och/eller verkställer hotet beträffande en skyldighet som redan fastställts och ett beslut enligt vilket arbetet ska avbrytas är 197 €.

Om inspektions- eller tillsynsåtgärder vidtagits till följd av byggande som saknar tillstånd eller strider mot tillståndet eller till följd av försummelse, och ärendet därefter tas till

byggnadstillsynsmyndigheten för behandling som ett tillståndsärende, fördubblas tillståndsavgiften.

Om delgivning av beslut verkställs genom offentlig delgivning ska sakägaren betala kostnaderna för delgivningen till fullt belopp.

22 Sänkning av avgift

Om en avgift som bestäms enligt dessa avgiftsgrunder i enskilda fall är väsentligt större än kommunens kostnader för behandlingen av ärendet, kan avgiften sänkas med 25 %.

23 Höjning av avgift

Om en avgift som bestäms enligt dessa avgiftsgrunder i enskilda fall är väsentligt mindre än kommunens kostnader för behandlingen av ärendet, kan avgiften höjas med 25 %.

24 Betalning av avgift

När tillståndsbeslutet har fattats eller när någon annan myndighetsuppgift utförts, ska en avgift som bestäms enligt dessa avgiftsgrunder betalas. Avgiften skickas med beslutet.

Om avgiften inte betalas inom utsatt tid, överlämnas ärendet för indrivning.

25 Beviljande av befrielse eller uppskov från avgift

Den behöriga instansen i kommunen kan på ansökan helt eller delvis bevilja befrielse från betalning av en avgift som bestämts enligt dessa avgiftsgrunder, om det finns särskilda skäl eller är uppenbart oskäligt att ta ut avgiften.

26 Återbetalning av avgift

Vid ändringsansökan till ett befintligt tillstånd, gottskrivs på ansökan 50 % av den gamla tillståndsavgiften vid bestämningen av avgiften för det nya tillståndet.

Om förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen till följd av besvär som anförts mot tillståndsbeslutet konstaterar att den sökande inte behöver det tillstånd som sökts, betalas den avgift som tagits ut för tillståndet tillbaka till fullt belopp.

27 Kopiering/scanning av arkivhandlingar äldre än 1.1.2022

Handläggningsavgift 24 euro, därtill per kopia:

A3 2,90 €/st.

A4 1,50 €/st.

28 Kopiering av ofullständiga ansökningshandlingar och arkivhandlingar fr.o.m. 1.1 2022 och senare

A3 2,90 €/st.

A4 1,50 €/st.

29 Anmärkningar och rättelse beträffande avgift

Anmärkningar beträffande en avgift ska göras till kommunens byggnadstillsynsmyndighet.

En felaktig avgift ersätts till följd av en befogad anmärkning.

Om anmärkning gjorts men byggnadstillsynsmyndigheten inte ändrat avgiften, kan den som gör anmärkningen yrka på rättelse av avgiften hos byggnämnden.

IDROTTSANLÄGGNINGARNAS AVGIFTER 2025 för Jomala kommun

Antagna av kommunfullmäktige den xx november 2024 § xx

Ikraftträdande den 1 januari 2025

Avgifterna avser timdebitering exkl. moms. Momssatsen är 14 procent. Faktura eller kortbetalning, ingen kontantbetalning.

ANLÄGGNING	PRIS	ANLÄGGNING	PRIS
VIKINGAHALLEN & VIKINGAGÅRDEN		VIKINGAVALLEN	
Hela hallen (Jomala-föreningar)	39,47	Hela planen (Jomala-föreningar)	31,58
Hela hallen (övriga)	69,30	1/2 plan (Jomala-föreningar) *Korpmatch 35,09	19,30
1/3 (Jomala-föreningar) ½ Vgården	14,91	Hela planen (övriga)	60,53
1/3 (övriga) ½ Vgården	27,19	1/2 plan (övriga)	35,09
Idrottskalas* (jomalabor)	65,79	Matcher hela plan (Jomala-föreningar) per match	98,25
Idrottskalas* (övriga)	101,75	Matcher 1/2 plan (Jomala-föreningar) per match	57,02
Tävlingar, fest o dyl.	enligt offert	Matcher hela plan (övriga) per match	221,05
*Idrottskalas i två timmar/hela hallen + café		Matcher 1/2 plan (övriga) per match	128,07
DUSCH/BASTU per person (25,5 % moms)		KONSTGRÄSPLAN	
Alla dagar	4,78	Hela planen (Jomala-föreningar)	57,89
BEACHVOLLEY		1/2 plan (Jomala-föreningar, * Korpmatch)	33,33
Per beachvolleyplan/tim	5,26	Hela planen (övriga)	85,96
Turneringar per dag + dag 98,25 euro	219,30	1/2 plan (övriga)	49,12
SQUASH		Matcher (Jomala-föreningar) per match	114,91
Alla dagar	14,91	Matcher 1/2 plan (Jomala-föreningar) per match	66,67
Alla dagar studerande + pensionärer	7,89	Matcher (övriga) per match	172,81
Månadskort	35,96	Matcher 1/2 plan (övriga) per match	103,51
Månadskort studerande + pensionärer	18,42	KONFERENSSALEN alla dagar (25,5% moms)	
Säsongskort (4 mån)	89,47	Jomala-föreningar	per timme 4,78
Säsongskort (4 mån) studerande + pensionärer	44,74	Övriga	per timme 13,55
Årskort	192,98	SKIDTÄVLINGAR	
Årskort studerande + pensionärer	96,49	Seniorer (Jomala-föreningar)	36,84
BADMINTON & BORDTENNIS (per bord)		Tävlingar för övriga	103,51
Alla dagar	14,91	*KORPMATCHER (fotboll)	
Alla dagar studerande + pensionärer	7,89	½-plan natur- och konstgräs, lilla plan	35,09
KRAFTSPORT		LILLA GRÄSPLAN	
Per besök	5,26	Förening som anlagt planen (Jomala IK)	gratis
Månadskort	35,96	Övriga	15,79
Månadskort studerande + pensionärer	18,42		
Säsongskort (4 mån)	89,47		
Säsongskort (4 mån) studerande + pensionärer	44,74		
Årskort	192,98		
Årskort studerande + pensionärer	96,49		

Södersunda skola har egen prislista och bokningar.
Kurs- och utbildningsverksamhet för alla ideella arrangörer är enligt Jomala-föreningarnas taxor för idrottsanläggningar och 50 procent rabatt på ordinarie priset för konferensrummet.

IDROTTSANLÄGGNINGARNAS AVGIFTER 2025 för Jomala kommun

Antagna av kommunfullmäktige den xx november 2024 § xx.

Ikraftträdande den 1 januari 2025.

Avgifterna avser timdebitering inkl. moms. Momssatsen är 14 procent. Faktura eller kortbetalning, ingen kontantbetalning.

ANLÄGGNING	PRIS
VIKINGAHALLEN & VIKINGAGÅRDEN	
Hela hallen (Jomala-föreningar)	45,00
Hela hallen (övriga)	79,00
1/3 (Jomala-föreningar) ½ Vgården	17,00
1/3 (övriga) ½ Vgården	31,00
Idrottskalas* (Jomalabor)	75,00
Idrottskalas* (övriga)	116,00
Tävlingar, fest o dyl.	enligt offert
*Idrottskalas i två timmar/hela hallen + café	
DUSCH/BASTU per person (25,5 % moms)	
Alla dagar	6,00
BEACHVOLLEY	
Per beachvolleyplan	6,00
Turnering 4 planer/dag + dag 121,00 euro extra	250,00
SQUASH	
Alla dagar	17,00
Alla dagar studerande + pensionärer	9,00
Månadskort	41,00
Månadskort studerande + pensionärer	21,00
Säsongskort (4 mån)	102,00
Säsongskort (4 mån) studerande + pensionärer	51,00
Årskort	220,00
Årskort studerande + pensionärer	110,00
BADMINTON & BORDTENNIS	
Alla dagar	17,00
Alla dagar studerande + pensionärer	9,00
GYM	
Per besök	6,00
Månadskort	41,00
Månadskort studerande + pensionärer	21,00
Säsongskort (4 mån)	102,00
Säsongskort (4 mån) studerande + pensionärer	51,00
Årskort	220,00
Årskort studerande + pensionärer	110,00

ANLÄGGNING	PRIS
VIKINGAVALLEN Naturgräs	
Hela plan (Jomala-föreningar)	36,00
1/2 plan (Jomala-föreningar), *Korpmatch 40,00	22,00
Hela plan (övriga)	69,00
1/2 plan (övriga)	40,00
Matcher hela plan (Jomala-föreningar)	per match 112,00
Matcher 1/2 plan (Jomala-föreningar)	per match 65,00
Matcher hela plan (övriga)	per match 252,00
Matcher 1/2 plan (övriga)	per match 146,00
KONSTGRÄSPLAN	
Hela planen (Jomala-föreningar)	66,00
1/2 plan (Jomala-föreningar, *Korpmatch)	38,00
Hela planen (övriga)	98,00
1/2 plan (övriga)	56,00
Matcher (Jomala-föreningar)	per match 131,00
Matcher 1/2 plan (Jomala-föreningar)	per match 76,00
Matcher (övriga)	per match 197,00
Matcher 1/2 plan (övriga)	per match 118,00
KONFERENSSALEN alla dagar (25,5% moms)	
Jomala-föreningar	per timme 6,00
Övriga	per timme 17,00
SKIDTÄVLINGAR	
Seniorer (Jomala-föreningar)	42,00
Tävlingar för övriga	118,00
*KORPMATCHER (fotboll)	
½-plan natur- och konstgräs, lilla plan	40,00
LILLA GRÄSPLAN	
Förening som anlagt planen (Jomala IK)	gratis
Övriga	18,00

Södersunda skola har egen prislista och bokningar.
Kurs- och utbildningsverksamhet för alla ideella arrangörer är enligt Jomala-föreningarnas taxor för idrottsanläggningar och 50 procent rabatt på ordinarie priset för konferensrummet.

AVGIFTER INOM BIBLIOTEK OCH KULTUR 2025

för Jomala kommun

Antagna av kommunfullmäktige den xx månad 20xx § xx
Ikraftträdande den xx månad 20xx

Biblioteket	€ inkl. moms	moms	€ exkl. moms	
Förseningsavgift per bok/medie och vecka	0,40	0 %	0,40	
Nytt bibliotekskort (ersättning för tappat/förstört kort)	3,00	25,5 %	2,39	Alla får första kortet gratis
Meröppet-nyckelkort	7,00	25,5 %	5,57	För endast personer 18+
Försäljning av gallrade böcker, barn	0,50	10 %	0,45	
Försäljning av gallrade böcker, vuxen	1,00	10 %	0,91	
Fjärrlån från bibliotek utanför Åland	7,00	0 %	7,00	Fjärrlån görs via Stadsbiblioteket
Utskrifter och kopiering per A-4 sida	0,40	25,5%	0,32	
Förkommen eller förstörd vuxenbok	25,00	10 %	22,73	
Förkommen eller förstörd tidskrift	7,00	10 %	6,36	
Förkommen eller förstörd CD med barnsaga eller musik	14,00	25,5 %	11,15	
Förkommen eller förstörd pekbok	3,00	10 %	2,73	I normalfallet tas ingen avgift ut om skadan kan anses som normalt slitage.
Förkommen eller förstörd barnbok	9,00	10 %	8,18	
CD-skivor, vuxna	20,00	25,5 %	15,94	
DVD-filmer, CD-rom (spel)	50,00	25,5 %	39,84	Avser nya. För äldre än ett år gamla: 25,00
Ljudbok	25,00	25,5 %	19,92	
Annonsavgifter i Infobladet – företag och privatpersoner.				
Helsida	700,00	25,5 %	557,76	
Halvsida	350,00	25,5 %	278,9	
¼ -dels sida	175,00	25,5 %	139,44	
1/8 -dels sida	87,50	25,5 %	69,72	
1/16 -dels sida	43,75	25,5 %	34,86	

Bilaga A - KST § 216

Avgifter för serviceboende i en annan kommun **Avgifter 2025**

För serviceboende i en annan kommun, fastställs avgifter enligt följande:

Långvarigt serviceboende:

- Avgifterna fastställs i enlighet med landskapslag (2022:91) om klientavgifter inom socialvården beaktandes ändringarna som förs in i lagen att gälla från 1.1.2024. *
- Minimibeloppet som klienten får behålla för eget bruk utgör 275 euro.

*Vårdavgiften omfattar 85 % av klientens regelbundna intäkter efter förskottsinnehåll och avdragen som nämns i § 19 och 19a. i lagen. För serviceboende med heldygnsomsorg beaktas som avdrag dessutom skäliga boendekostnader efter att ett eventuellt bostadsbidrag beaktats samt kostnader för receptbelagda mediciner. Enligt lagen ska klienten ha minst 250 euro för eget bruk efter att avgiften fastställts.

Kortvarigt serviceboende:

- Avgifterna fastställs i enlighet med landskapslag (2022:91) om klientavgifter inom socialvården beaktandes ändringarna som förs in i lagen att gälla från 1.1.2024. *

*Vårdavgiften utgör 49,60 euro/ vårddygn tills ett avgiftstak om 300 euro per kalenderår nåtts. Efter att avgiftstaket nåtts får klienten debiteras som högst 22,80 euro/ vårddygn.

Avgifter för Stiftelsen hemmet

Avgifter 2025

För boende i Stiftelsen hemmet, privat vårdhem (institution) debiteras enligt följande:

Långvarig institutionsvård:

- Avgifterna fastställs i enlighet med landskapslag (2022:91) om klientavgifter inom socialvården beaktandes ändringarna som förs in i lagen att gälla från 1.1.2024. *
- Minimibeloppet som klienten får behålla för eget bruk utgör 175 euro.

*Vårdavgiften omfattar 85 % av klientens (42,5 % av makarnas eller sambornas sammanräknade) regelbundna intäkter efter förskottsinnehåll och avdragen som nämns i § 19 och 19a. i lagen. Enligt lagen ska klienten ha minst 150 euro för eget bruk efter att avgiften fastställts.

Kortvarig institutionsvård:

- Avgifterna fastställs i enlighet med landskapslag (2022:91) om klientavgifter inom socialvården beaktandes ändringarna som förs in i lagen att gälla från 1.1.2024. *

*Vårdavgiften utgör 49,60 euro/ vård dygn tills ett avgiftstak om 300 euro per kalenderår nåts. Efter att avgiftstaket nåts får klienten debiteras som högst 22,80 euro/ vård dygn.

Fastställt av kommunfullmäktige den XX XX 2024 § XX

Folkhälsans allaktivitetshus, grupphemmet Linden
Avgifter 2025

För boende i Folkhälsans Allaktivitetshus, grupphemmet Linden debiteras enligt följande:

- Hyra 14,75 €/m²/månad, vilken erläggs för motsvarande tid som kommunen faktureras den kommunala andelen.
- Vårdavgift fastställs i enlighet med landskapslag (2022:91) om klientavgifter inom socialvården beaktandes ändringarna som förs in i lagen att gälla från 1.1.2024. *
- Minimibeloppet som klienten får behålla för eget bruk utgör 275 euro.

*Vårdavgiften omfattar 85 % av klientens regelbundna intäkter efter förskottsinnehåll och avdragen som nämns i § 19 och 19a. i lagen. För serviceboende med heldygnsomsorg beaktas som avdrag dessutom skäliga boendekostnader efter att ett eventuellt bostadsbidrag beaktats samt kostnader för receptbelagda mediciner. Enligt lagen ska klienten ha minst 250 euro för eget bruk efter att avgiften fastställts.

HEMSERVICEAVGIFTER 2025 för Jomala kommun

Antagna av kommunfullmäktige den XX november 2024 § XX
Ikraftträdande den 1 januari 2025

Avgiften för fortlöpande och regelbunden hemservice beräknas i enlighet med vad som bestäms i Landskapslag (2022:91) om klientavgifter inom socialvården. Avgifterna kan komma att justeras under året utifrån kommande indexjusteringar och lagändringar.

Den avgift som tas ut för servicen får inte överskrida kostnaderna för serviceproduktionen. Kommunens självkostnadspris för hemservice är 31,93 euro/ timme och kommunen har fastställt en maxtaxa för fortgående och regelbunden hemservice till 1 213,34 euro/ månad.

För tillfällig hemservice uppbärs en avgift om 31,93 euro/ timme. Vid flera besök samma dag, räknas den sammanlagda tiden.

Den månadsavgift som uppbärs får uppgå till högst det belopp som procentantal anger av de månadsinkomster som överskrider inkomstgränserna enligt nedan.

Inkomstgränser för hemserviceavgift						
Familjens storlek	1 person	2 personer	3 personer	4 personer	5 personer	6 el. flera personer
Ink.gräns euro/	653	1 205	1 891	2 338	2 830	3 251

Avgiften för fortgående och regelbunden hemservice bestäms utgående från antalet servicetimmor samt klientens betalningsförmåga och familjens storlek. Klientens beslut om antalet beviljade servicetimmor per månad ligger till grund för avgiften. Om det sker ändringar i servicebehovet, skall servicebeslutet ändras och även avgiftsbeslutet justeras. I den inkomstbaserade månadsavgiften för fortgående och regelbunden hemservice ingår utöver vård och omsorg sådana i klientens vård- och serviceplan avsedda tjänster som tillhandahålls fortgående och regelbundet och som har nära samband med vården och omsorgen.

En avgift som fastställts för servicen och som bestämts utifrån en persons betalningsförmåga kan efterskänkas eller nedsättas till den del förutsättningarna för personens eller familjens försörjning eller förverkligandet av personens lagstadgade försörjningsplikt äventyras av att avgiften tas ut. Nedsättning eller efterskänkning av klientavgiften baseras på en individuell bedömning av situationen.

Betalningsprocent (%) enligt familjens storlek						
Servicetimmar per månad	1 person	2 personer	3 personer	4 personer	5 personer	6 el. flera personer
< 4 timmar	8,00	7,00	6,00	6,00	6,00	6,00
5	10,00	8,75	7,50	7,50	7,50	7,50
6	12,00	10,50	9,00	9,00	9,00	9,00
7	14,00	12,25	10,50	10,50	10,50	10,50
8	16,00	14,00	12,00	12,00	12,00	12,00
9	17,00	14,75	12,50	12,50	12,50	12,00
10	18,00	15,50	13,00	13,00	13,00	12,00
11	19,00	16,25	13,50	13,50	13,50	12,00
12	20,00	17,00	14,00	14,00	14,00	12,00
13	21,00	17,75	14,50	14,50	14,00	12,00
14	22,00	18,50	15,00	15,00	14,00	12,00
15	23,00	19,25	15,50	15,50	14,00	12,00
16	24,00	20,00	16,00	16,00	14,00	12,00
17	24,50	20,50	16,50	16,00	14,00	12,00
18	25,00	21,00	17,00	16,00	14,00	12,00
19	25,50	21,50	17,50	16,00	14,00	12,00
20	26,00	22,00	18,00	16,00	14,00	12,00
21	26,50	22,50	18,50	16,00	14,00	12,00
22	27,00	23,00	19,00	16,00	14,00	12,00
23	27,50	23,50	19,00	16,00	14,00	12,00
24	28,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
25	28,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
26	29,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
27	29,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
28	30,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
29	30,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
30	31,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
31	31,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
32	32,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
33	32,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
34	33,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
35	33,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
36	34,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
37	34,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
38	35,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00

När servicen i hemmet avbryts för längre tid än fem dagar uppbärs inte månadsavgift för den tid som överstiger de fem dagarna. Om hemservicen avbryts för en kortare tid av orsaker som beror på kommunen eller när klienten är i kommunal anstaltsvård uppbärs månadsavgift inte heller för de nämnda fem dagarna.

Stödtjänster

Som stödtjänster som ingår i hemservice tillhandahålls måltids- och klädvårds-, och badservice, hjälp med ärenden utanför hemmet (handling av dagligvaror samt apotek) och trygghetsservice. Därtill kan klienten och vårdpersonalen överenskomma om att tillsynsbesök genomförs per telefon (reducerad avgift). Individuell behovsprövning gäller för samtliga tjänster.

Stödtjänstavgifter		
Måltidsservice	8,50 €/ portion	Transport av mat kostar 2,00 €/ gång.
Klädvårdsservice	8,50 €/ maskin + 1,50 € tekn.avgift	Avgiften är inkl. tvättmedel och efterbehandling
Badservice	Duschhjälp i RG lokaler 10,00 €/ tillf.	Bastuavgift 5,00 €/ h
Butiksservice	12,00 €/ tillf.	Avgiften inkl. beställning, ihopplock samt leverans av max 2 normalstora kassar.
Apoteksservice	8,50 €/ tillf.	Mediciner som hämtas skall vara ordinerade eller förordade av sjukvårdspersonal/ läkare.
Ledsagarservice	12,00 €/ påbörjad h.	Behovet av ledsagare behöver meddelas senast en vecka innan aktuell tidpunkt.
Trygghetsservice	Månadshyra för larm enligt Ålcoms taxor.	Kommunen står för installationskostn. (1 ggr.) samt för hyra av nyckelskåp. Trygghetsbesök av hemservice = tillf. avgiftstaxa.
Tillsyn per telefon/ platta	3,00 €/ 15 minuter.	Tillsynsbesök på "distans" beaktas inte som tid vid fastställande av hemserviceavgift.

AVGIFTER OCH REGLER FÖR UTHYRNING AV UTRYMMEN I KOMMUNKANSLIET

Antagna av kommunfullmäktige **den 12.11.2024 § xx**

Ikraftträdande **den 1.1.2025**

I Jomalas kommunkansli finns det ett mötesrum och en större fullmäktigesal. Bägge dessa går att hyra utanför kontorstid för **35 euro (inkl. moms) per gång**. Maxtiden är tre timmar, överskrids denna kommer en tilläggskostnad om 10 euro (inkl. moms) per påbörjad timme. Allmännyttiga organisationer, kulturella och därmed jämförbara föreningar kan hyra mötesutrymmena i kommunkansliet kostnadsfritt.

Utrymmena uthyrs inte under tider som sammanfaller med den ordinarie arbetstiden eller under de tider då kommunfullmäktige, kommunstyrelsen eller övriga kommunala organ sammanträder.

För övrigt gäller följande regler:

- För att hyra utrymmena kontaktas kommunens växel (info@jomala.ax). För att komma in i lokalen måste hyresgästen hämta en nyckel från receptionen under ordinarie arbetstid. När nyckeln hämtas tecknas även ett kortfattat hyresavtal som innefattar ordningsregler och en avgift för borttappad nyckel.
 - Man får endast nyttja tilldelat mötesrum, kök samt toaletten vid mötesrummet. Man får ej röra sig i övriga ytor av kommunkansliet.
 - Hyresgästen ansvarar för ordningen i de hyrda utrymmena och plockar undan och diskar efter sig.
 - Eventuella skador på inventarier och inredning ersätts av hyresgästen enligt marknadspris.
-

Bilaga A - KST § 221

JOMALA KOMMUN - Skolornas hyrestaxor 2025

Skolornas hyrestaxor 1.1.2025

Skola	Utrymme	Ny avgift fr.o.m 1.1.2025, inkl moms	Ny avgift fr.o.m 1.1.2025, exkl moms	Avgift fr.o.m 1.1.2024, inkl moms
SÖDERSUNDA	Klassrum/kväll/3 h	26,42	21,05	24,19
	Klassrum/1 h	15,00	11,95	
	Slöjdsal med tillhörande utrustning / kväll/ 3 h	26,42	21,05	24,19
	Matsal/kväll/3h	23,97	19,10	21,94
	Matsal/1 kväll/vecka, terminsavgift	173,79	138,48	159,14
	Matsal och kök/kväll/3 h	50,35	40,12	46,11
	Logi/person/natt	9,83	7,83	9,00
	Gymnastiksal/Jomala-förening/kväll/per timme	15,60	14,18	14,46
	Gymnastiksal/övriga/kväll/per timme	26,48	24,07	24,54
VIKINGAÅSEN	Klassrum/kväll/3h	26,42	21,05	24,19
	Klassrum/1 h	15,00	11,95	
	Slöjdsal med tillhörande utrustning / kväll/3 h	50,35	40,12	46,11
	Matsal/kväll/3h	47,90	38,16	43,83
	Matsal/1 kväll/vecka, terminsavgift	347,61	276,98	318,31
	Matsal och kök/kväll/3h	102,56	81,72	93,92
	Logi/person/natt	9,83	7,83	9,00

Hyrestaxorna gäller för samtliga organisationer och personer, även för medborgarinstitutet. Hem & Skola får vid behov använda skolans lokaler avgiftsfritt. Skolorna uthyrs i princip inte för logi, eftersom det då skulle bli en osund konkurrens med privata näringsidkare. Vid enstaka storsamlingar i landskapet har dock skolorna upplåtits för logi till en kostnad om 8,20 euro per person. Skolorna har utbyte med andra skolor och får vid besök övernatta gratis hos dem. Det samma gäller när "utbyteselever" kommer på besök till Södersunda och Vikingaåsens skolor. Den olika prissättningen på Södersunda och Vikingaåsens slöjdsalar beror på att salarna har olika standard.

TJÄNSTEBESKRIVNING FÖR RÄDDNINGSCHEF

Antagen av kommunstyrelsen den xx september 2024 § xx.

ALLMÄNT:

1. Tjänsten är ordinarie och inrättad av kommunfullmäktige.
2. Tjänsten tillsätts av kommunstyrelsen
3. Tjänsten är direkt underställd kommundirektören.

BEHÖRIGHETSKRAV:

Enligt 23 § räddningslagen (ÅFS 2006:106) och 12 § räddningsförordningen (ÅFS 2006:111) eller senare gällande motsvarande bestämmelser. Körkort B.

AVLÖNING:

Lön utgår i enlighet med TS lönegrupp 5 01 01 01 1, lönegrupp III i gällande kollektivavtal eller motsvarande bestämmelser i senare gällande kollektivavtal. Lönevärdering fastställs av kommunstyrelsen.

ARBETSUPPGIFTER:

1. Leda och övervaka verksamheten inom räddningsområdet.
2. Bereda och föredra jour- och beredskapsarrangemang som den operativa insatsberedskapen kräver.
3. Bereda och föredra ärenden som skall behandlas i den gemensamma räddningsnämnden samt ombesörja verkställandet av den gemensamma räddningsnämndens beslut.
4. Utarbeta förslag till verksamhets- och ekonomieplan, budget och verksamhetsberättelse för räddningsområdet.
5. Ansvara för övervakning av operativ räddningsfunktion och befolkningsskydd så som rutiner, planer, instruktioner och arbetarskydd.
6. Ansvar för att bistå och stödja samarbetskommunernas räddningsverk och avtalsbrandkårer i deras verksamhet enligt fördelning.
7. Ansvar för att koordinera, planera och utföra utbildnings- och informationsverksamhet inom verksamhetsområdet.
8. Ansvar för att det utförs brandsyn och tillsyn enligt räddnings-, byggnads- och kemikalielagstiftning samt vid behov delta vid syner i samarbete med andra myndigheter och samarbetskommunerna.
9. Hantera förfrågningar och anmälningar inom verksamhetsområdet samt avge utlåtanden till andra myndigheter.
10. Ansvara för samverkan med tredje sektorns frivilliga organisationer.
11. Ansvara för samverkan med andra myndigheter
12. Fungera som utryckningsledare eller tjänstgöra som inre ledning och vid behov delta i beredskapsjour.
13. Bibehålla och eftersträva utveckling av sina egna yrkeskunskaper.

Att denna tjänstebeskrivning överensstämmer med kommundirektörens beslut intygas av:
Jomala den x september 2024

Tina Åberg
Byråsekreterare

Bilaga A - KST § 225

TJÄNSTEBESKRIVNING FÖR TJÄNSTEN SOM ADMINISTRATIV DAGHEMSFÖRESTÅNDARE I JOMALA KOMMUN

Antagen av kommundirektören den 15 december § 186.
Träder i kraft den 1 januari 2021.

ALLMÄNT:

1. Tjänsten är ordinarie.
2. Tjänsten tillsätts av kommundirektören.
3. Tjänsten är direkt underställd barnomsorgsledaren.

KOMPETENSKRAV:

Behörig som daghemsföreståndare är den som har avlagt

- 1) en examen med pedagogisk inriktning avsedd för barnomsorg vid ett universitet eller en därmed jämförbar högskola som omfattar minst 180 akademiska poäng,
- 2) studier i ledarskap och/eller förvaltning som omfattar minst 25 akademiska poäng eller en examen i undervisningsförvaltning som omfattar 15 studiepoäng och
- 3) ett godkänt prov i åländsk barnomsorgs- och utbildningslagstiftning samt har
- 4) tillräcklig erfarenhet av omsorg och fostran av barn i daghem.

AVLÖNING:

Lön utgår i enlighet med lönegrupp 05VKA020 i allmänt kommunalt tjänste- och arbetskolektivavtal eller motsvarande bestämmelse i senare kollektivavtal.

ARBETSUPPGIFTER:

1. Ansvara för att verksamheten vid daghemmet bedrivs i enlighet med gällande lagar, förordningar och styrdokument.
2. Ansvara för det pedagogiska arbetet och utvecklingen av det pedagogiska arbetet vid daghemmet.
3. Besluta om daghemmets inre organisation och fördela resurserna inom daghemmet efter barnens olika förutsättningar och behov.
4. Leda verksamheten vid daghemmet och övervaka samt ansvara för att verksamheten är ekonomisk och effektiv.
5. Ansvara för uppgörande av budgetförslag för daghemmet samt att daghemmet håller godkänd budget.
6. Ansvara för personalen vid daghemmet.
7. Ansvara för samarbetet bland personalen och för att den interna informationen fungerar.
8. Ansvara för upprättande av arbetsplan för daghemmet.
9. Ansvara för upprättande av statistik och övrig dokumentering av verksamheten vid daghemmet.
10. Ansvara för samarbetet med och informationen till vårdnadshavare.
11. Ansvara för samarbetet med andra myndigheter och andra verksamheter i kommunen.
12. Ge förslag till barnomsorgsledaren och utbildningschefen om utvecklandet av verksamheten inom sitt ansvarsområde.
13. Utföra övriga till tjänsten hörande uppgifter och delegerade uppgifter.

Iaktta tystnadsplikt enligt 9 § i del V i landskapslagen om barnomsorg och grundskola (ÅFS 2020:52) eller motsvarande bestämmelse i senare gällande lagstiftning.

Att denna tjänstebeskrivning överensstämmer med kommundirektörens beslut intygas av:

Jomala den 15 december 2020

Tina Åberg
Kanslist

ARBETSVÄRDERING AKTA JOMALA KOMMUN

Utförd värdering enligt tillämpningsdirektiven i AKTA

Uppgiftsbeteckning: Administrativ daghemsföreståndare

Utbildning: Avslutad utbildning vid högskola som motsvarar minst tre års heltidsstudier med lämplig pedagogisk inriktning samt praktiska erfarenheter av omsorg och fostran av barn.

Arbetsställe: Kommunens daghem.

Allmän arbetsbeskrivning av arbetsuppgifterna

Centrala uppgifter:

1. Ansvara för att verksamheten vid daghemmet bedrivs i enlighet med gällande lagar, förordningar och styrdokument.
2. Ansvara för det pedagogiska arbetet och utvecklingen av det pedagogiska arbetet vid daghemmet.
3. Leda verksamheten vid daghemmet och övervaka samt ansvara för att verksamheten är ekonomisk och effektiv.
4. Ansvara för uppgörande av budgetförslag för daghemmet samt att daghemmet håller godkänd budget.
5. Ansvara för personalen vid daghemmet.
6. Ansvara för samarbetet bland personalen och för att den interna informationen fungerar.
7. Ansvara för upprättande av arbetsplan för daghemmet.
8. Ansvara för upprättande av statistik och övrig dokumentering av verksamheten vid daghemmet.
9. Ansvara för samarbetet med och informationen till vårdnadshavare.
10. Ansvara för samarbetet med andra myndigheter och andra verksamheter i kommunen.
11. Ge förslag till barnomsorgschefen och socialchefen om utvecklandet av verksamheten inom sitt ansvarsområde samt rörande det samarbete som behövs inom socialväsendet.

Värderingsfaktorer i AKTA

1. Kunnande som behövs i arbetet (kunskaper, färdigheter, omdöme)

Förutsätts förutom de formella behörighetskraven ha:

- Social kompetens
- Ledarskapsförmåga
- Insikt i lagstiftning
- Kunskap i avtals- och lönefrågor
- Kunskap i övriga personalrelaterade frågor
- Förmåga att arbeta såväl självständigt som i grupp
- Planerings- och dokumentationsförmåga
- Administrations- och organisationsförmåga
- Förmåga att ta till sig nya färdigheter i och med den digitala utvecklingen

- Förmåga till utvärdering och uppföljning
- Förmåga att se till helheten och enskilda individer
- Flexibilitet, initiativrikedom och kreativitet
- Förmåga att uttrycka sig lättförståeligt, vägledande och informativt
- Utvecklingsförmåga och förmåga att se nya lösningar

2. Verksamhet och ansvar

- Föreståndaren har det övergripande ansvaret för att verksamheten vid daghemmet är av god pedagogisk kvalitet. För detta krävs god planering av barngruppers och personalgruppers sammansättning.
- Personalledningen och schemalagningen av personalens arbetstider inverkar på hur väl servicen fungerar.
- Föreståndaren ansvarar för att daghemsmiljön är säker och så giftfri som möjligt samt har det ekonomiska ansvaret för daghemmet.
- All personal inom barnomsorgen har ett gemensamt ansvar för att upprätthålla en trygg daghemsmiljö.

3. Samarbetsfärdigheter (behov av växelverkan och social kompetens)

Växelverkan:

- Samarbetsförmåga
- Lyhörd för andras åsikter
- Empatisk förmåga
- Konflikthantering
- Krishantering
- Problemlösning

Social kompetens:

- Förmåga att samarbeta med vårdnadshavare, övrig personal och olika myndigheter
- Förmåga att ge relevant information på ett tydligt och lättförståeligt sätt

4. Arbetsmiljön (fysiska och psykiska faktorer som anknyter sig till arbetet, t ex psykisk belastning)

Stressituationer och psykisk belastning vid svårare problemsituationer.

Lönesättningspunkt i AKTA: 05VKA020

Nuvarande uppgiftsrelaterad lön: 2 956,19 euro

Bedömd uppgiftsrelaterad lön: 3 027,41 euro

Granskad och uppdaterad av barnomsorgschefen samt personalchefen inför förhandlingar om fördelningen av lokal justeringspott enligt AKTA den 11 april 2019.

Uppdaterad värdering fastställd av kommunstyrelsen den 17 juni 2019 § 133.

JOMALA KOMMUN

ANMÄLAN OM
MERVÄRDESSKATTEFRI
PRIVAT SOCIALSERVICE

SERVICEPRODUCENT			
Serviceproducentens namn enligt registerutdraget AX Service Ab			
FO-nummer	3286215-8	Språk	
Näradress	Spigränd 1		
Postnummer	22240	Postkontor	Hammarland
Telefon	04573446410	webbadress	
ANSVARIG FÖR AFFÄRSVERKSAMHETEN			
Efternamn, förnamn (alla) Nordin Tommy Magnus			
Utbildning Fastlghets-skötare			
Näradress Spigränd 1			
Postnummer	22240	Postkontor	Hammarland
Telefon	04573446410	E-post	axserviceab@gmail.com
KLIENTUPPGIFTSREGISTER			
☒	Manuellt register	Plats för bevarande av klienthandlingar (låsförsett)	Läst dokument skåp
☐	Elektroniskt register		
Hur informerar företaget kunderna om behandlingen av persondata (vid behov bilaga)?		Muntligen	
ANSVARSPERSON FÖR KLIENTREGISTRET (ifall annan än ansvarige för affärsverksamheten)			
Efternamn, förnamn (alla)			
Näradress			
Postnummer		Postkontor	
Telefon		E-post	
ANSVARSPERSON FÖR SERVICEN (ifall annan än ansvarige för affärsverksamheten)			
Efternamn, förnamn (alla)			
Näradress			
Postnummer		Postkontor	
Telefon		E-post	
PERSONAL			
Yrkesutbildade eller övrig personal som fått utbildning, mängd:			
2. stadiet / skolstadium			
YHS/institutsnivå			
Högre högskolenivå (universitet)			
Annat			
TOT.			

ARBETSAVTAL SOM FÖLJS

Byggnads

ANSVARSFÖRSÄKRING Ja, företag

ÅLÖMS

 Nej**UTREDNING AV BROTTSLIG BAKGRUND HOS PERSONER SOM ARBETAR MED BARN**

Om det inom serviceproducentens bransch ingår att erbjuda service åt minderåriga, arbetar det personer i annat än arbetsavtalsförhållanden i verksamhetsenheten, i vars uppgifter det väsentligt och permanent ingår fostran, undervisning, vård eller annan omsorg som permanent utförs åt den underårige utan målsmannens närvaro eller andra arbetsformer i personlig växelverkan med minderåriga (lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn 4 § 2 mom.)

 arbetar inte med barn / erbjuder inte service åt barn/barnfamiljer om någon arbetar, nämn ifrågavarande personers namn och karaktären på arbetsuppgiften

Namn	Karaktär på arbetsuppgifter	Brottregisterutdrag uppvisat (åt vem, kommunal myndighet kvitterar att utdrag uppvisats genom underteckning)	Datum

BILAGOR TILL ANMÄLAN Uppdaterat handelsregisterutdrag eller kopia på näringsanmälan Ifall sökanden är ett företag, annan gemenskap eller stiftelse, kopia på bolagsavtal eller stadgar Intyg över betalda skatter**ANDRA EVENTUELLA UTREDNINGAR OCH UPPGIFTER****UNDERSKRIFT**

Å gemenskapers (företag, andelslag, föreningar) och stiftelsers vägnar framgår de namnteckningsberättigade personernas namn från ifrågavarande register.

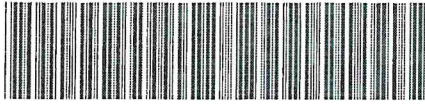
Ort och datering

Underskrift

Hammarland

4/9-24

.540A.L0371250625

AX Service Ab
Spirgränd 1
22240 HAMMARLAND

02.09.2024

Dokumentkod
L0371250625

Intyg över betalning av skatter

Den skattskyldige: AX Service Ab, FO-nummer 3286215-8

Den skattskyldige har betalat alla skatter, avgifter och övriga fordringar som tillkommer Skatteförvaltningen och lämnat alla behövliga deklarationer och anmälningar för de senaste 12 månaderna.

Skatteförvaltningen
tfn 029 497 029 (Betalningsarrangemang och indrivning, samtalspris lna/msa)

Ytterligare information Skatteskuksintyg eller intyg över betalning av skatter kan beställas i MinSkatt (skatt.fi/minskatt) eller på adressen skatt.fi/skatteskuksintyg.

UPPGIFTERNA I REGISTERUTDRAGET

Företagsnamn: AX Service Ab
FO-nummer: 3286215-8
Företaget registrerat: 13.05.2022
Företagsform: Aktiebolag
Hemort: Hammarland
Utdragets innehåll: Uppgifterna i registret 02.09.2024 17:17:02.

Kontaktinformation:
Postadress: Spirgränd 1 22240 Hammarland
Telefon: +3584573446410
E-post: Tommy.nordin@aland.net

Registeranteckningar:

FIRMA (Registrerats 13.05.2022 11:13:20)
AX Service Ab

VERKSAMHETSOMRÅDE (Registrerats 13.05.2022 11:13:20)
Fastighetsskötsel
Målning
Cykelservice
Flytt hjälp
Konsult tjänster
All annan laglig verksamhet
Äga och besitta fast egendom samt värdepapper

HEMORT (Registrerats 13.05.2022 11:13:20)
Hammarland

RÄKENSKAPSPERIOD (Registrerats 13.05.2022 11:13:20)
01.01. - 31.12.

ETABLERINGSUPPGIFTER (Registrerats 13.05.2022 11:13:20)
Avtalet om bolagsbildning har undertecknats 09.05.2022.

AKTIEKAPITAL (Registrerats 13.05.2022 11:13:20)
0,00 EUR

ANTAL AKTIER (Registrerats 13.05.2022 11:13:20)
3 st.

STYRELSE (Registrerats 13.05.2022 11:13:20)
Ordinarie ledamöter:
11.01.1968 Nordin Tommy Magnus
Ersättare:
10.10.1994 Nordin Fredrika Emma Linnea

REVISORER (Registrerats 13.05.2022 11:13:20)
Revisor har inte utsetts.

LAGBESTÄMT FÖRETRÄDANDE (Registrerats 13.05.2022 11:13:20)
Med stöd av lagen företräds bolaget av styrelsen.

BOKSLUTSHANDLINGAR (Registrerats 18.05.2024 03:02:01)
Bokslut för tiden 01.01.2023 - 31.12.2023.

GÄLLANDE PERSONUPPGIFTER

10.10.1994 Nordin Fredrika Emma Linnea, finsk medborgare, Eckerö
11.01.1968 Nordin Tommy Magnus, finsk medborgare, Hammarland

TILLÄGGSINFORMATION

Företaget eller sammanslutningen har lämnat in en lagstadgad anmälan om förmånstagare till handelsregistret 27.06.2023

FIRMAHISTORIA

AX Service Ab 13.05.2022 11:13:20 -

SENASTE REGISTRERADE BOKSLUT

Komplettering till bokslut för tiden 01.01.2023 - 31.12.2023
Komplettering till bokslut för tiden 09.05.2022 - 31.12.2022

Informationskälla: Patent- och registerstyrelsen

Stämplats elektroniskt i PRS tjänst.
Patent- och registerstyrelsen (PRS)
den 2 september 2024 17:17:09 (EEST)

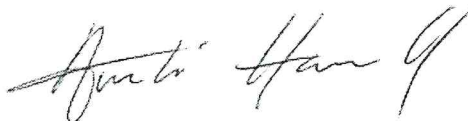
INTYG

Härmed intygas att AX SERVICE AB
har en gällande verksamhets- och produktansvarsförsäkring.

Fo-nummer: 3286215-8
Försäkringsnummer: 24-2253870-1
Försäkringsbelopp: 1 000 000 €
Verksamhet: Fastighetskötsel
Giltighetsområde: Hela världen exkl. USA och Kanada
Försäkringsperiod: 02.09.2024 - 31.07.2025

Försäkring enligt ovan är tecknad hos oss. Detta bevis utgör dock inget
hinder för att försäkringen ändras eller annulleras.

Mariehamn 02.09.2024
ÅLANDS ÖMSESIDIGA FÖRSÄKRINGSBOLAG

André Hansell

3/5/2024

Fortsatt lokal förhandling (enligt huvudavtal § 8) angående ersättningen för lärare som deltar i fortbildningshelheten för digital kompetens.

Akava-Åland r.f:s kansli

22.5.2024 kl. 14.00-15.30

Närvarande: Huvudförtroendeman Karsten Steiner
Huvudförtroendeman Sara Kemetter
Förhandlingschef Maria Hagman
Utbildningschef Mathias Eriksson, SÅUD
Bildningschef Mikael Rosbäck, Mariehamn
Utbildningschef Peter Holm, Saltvik
Utbildningschef Camilla Olin, Kumlinge via länk

Peter Holm meddelade att han företräder utbildningschef Cecilia Johansson NÅUD, som inte har möjlighet att komma på mötet.

Arbetsgivarsidan meddelade att diskussioner förts mellan distrikten/kommunerna och att uppfattningen är att man inte är överens om hur ersättning ska utgå. Det finns olika syn på projektet och omfattningen av detsamma.

Sara Kemetter meddelade att hon fått information från Vörå kommun att man för IKT projektet har två heltidsanställda som enbart arbetar med digitala satsningen samt att det i varje skola finns en lärare som fått reducering med två usk, samt att det finns arbetsgrupper som erhåller ersättning via individuella tillägg. Det är Utbildningsstyrelsen som bekostar detta.

Arbetsgivarsidan har efter förra mötets uppmaning, diskuterat finansieringen och IKT satsningen med Landskapsregeringen.

Peter Holm uppgav att LR sagt att deltagandet och implementeringen inte är obligatorisk. Eftersom omfattningen av fortbildningen för flera parter varit okänd kan man också ta ett steg tillbaka och eventuellt omforma utbildningen tillsammans med kursdeltagarna. Kursanordnaren har meddelat att de är villiga att föra en fortsatt diskussion kring upplägget för fortbildningshelheten.

Mathias Eriksson meddelade att man inte kan räkna med att LR kommer att ersätta några kostnader utan det är kommunerna som måste budgetera för detta. Kommunerna har heller inte varit beställare av fortbildningen varför man i nuläget måste försöka uppnå en miniminivå och sedan kan arbetet fortsätta i framtiden.

Mikael Rosbäck ser att det finns två delar i ersättningsproblematiken. Framtagandet av digitala lärostigar som är arbetet mellan fortbildningstillfällena och implementeringen.

Peter Holm bedömning är att fortbildningshelheten har innehåll som är utöver den läroplanen anger gällande ex. mål och dokumentation, vilket kan leda till en ökad arbetsbörda för lärare. Karsten/Saras bedömning är att de digitala lärostigarna inte kommer att innebära att lärarna behöver dokumentera utöver det som framgår i läroplanen. Karsten upplyste om att ITK-strategin är baserad på läroplanens digitala kompetens.

Utgångsläget för denna förhandling är hur ersättning ska utgå

Mathias Eriksson har tillsammans med berörda lärare gjort en beräkning på ett medeltal timmar för arbetet med de digitala lärostigarna mellan fortbildningstillfällena under våren och föreslår tre timmar övertidsersättning per fortbildningstillfälle för vårens arbete. Under hösten gäller samma ersättning på tre timmar t.ex. att tid frigörs från samplaneringen.

Mikael Rosbäck anser att det är en rimlig tidsåtgång.

Peter Holm föreslår att det inte ska utgå någon ersättning för vårens arbete eftersom arbetsåtgången sett så olika ut för deltagarna.

Maria Hagman meddelade att Akava-Åland kan sänka kravet från 4 usk till 2 usk nedsättning för de lärare som ansvarar för implementeringen när den startar nästa år. Då har kommunerna också möjlighet att ta med denna kostnad i nästa års budget.

Sara Kemetter ser det också som en möjlighet att utöver läraren som sköter implementeringen bilda arbetsgrupper i skolorna där ersättning i form av individuella tillägg kan användas. Ett system med ansvarstillägg för lärare utarbetas som bäst av avtalsparterna.

För skärgårdens del anser Camilla Olin att man kanske ska ha en gemensam/några gemensamma ansvariga för implementeringen.

FÖRHANDLINGSRISULTAT

- Till lärare som gått IKT-utbildningen under våren ersätts arbetet för utarbetandet av digitala lärostigar med 3 timmar övertid per fortbildningstillfälle retroaktivt. Ersättning förutsätter att läraren deltagit i arbetet med utarbetandet av digitala lärostigar. Betalas ut enligt UKTA del A §27 Engångstimarvode.
- Inför höstens fortsatta fortbildningstillfällen fram till utbildningens avslutande ska läraren erhålla tre timmar antingen tid, t.ex. att tid frigörs från samplaneringstid eller ersättning i form av övertidsersättning per fortbildningstillfälle. Ersättning förutsätter att läraren deltar i framtagandet av en åländsk digital lärostig. Varje distrikt får besluta kring huruvida distriktvisa lärostiger behöver utarbetas under vårterminen 2025. Ersättning för dessa arbetsdagar erhålls på motsvarande sätt. Ersättning betalas ut enligt UKTA del A §27 Engångstimarvode
- De lärare som ansvarar för implementeringen av den digitala lärostigen får en reducerad undervisningstid med två usk från och med läsåret 2025-2026 fram tills implementeringen är klar.

Efter att Peter Holm kontaktat Cecilia Johansson, NÅUD, meddelade samtliga parter att de godkänner ovanstående förhandlingsresultat som bindande

Mariehamn den 22 maj 2024

Maria Hagman, förhandlingschef
Akava-Åland r.f.

[Sara Kemetter \(5 juni 2024 14:08 GMT+3\)](#)

Sara Kemetter, förtroendeman
Akava-Åland r.f.

Karsten Steiner, förtroendeman
Akava-Åland r.f.

[Mathias Eriksson \(3 juni 2024 14:17 GMT+3\)](#)

Mathias Eriksson, utbildningschef
SÅUD

[Mikael Rosbäck \(4 juni 2024 12:47 GMT+3\)](#)

Mikael Rosbäck, Bildningschef
Mariehamns stad

[Peter Holm \(3 juni 2024 13:33 GMT+3\)](#)

Peter Holm, Utbildningschef
Saltvik

Camilla Olin, utbildningschef
Kumlinge

Förhandlingsresultat godkänt efter diskussion med Peter Holm

Cecilia Johansson, utbildningschef
NÅUD

Organ
DistriktsmöteSammanträdesdatum
14.06.2024

49 §:	Ersättning till deltagarna i fortbildningshelheten rörande digital kompetens
12.4.2024	
Bilaga 1/3/2024	Förslag från Akava gällande ersättning till lärare för deltagande i fortbildningshelheten rörande digital kompetens
Bilaga 2/3/2024	Protokoll från lokala förhandlingar med Akava-Åland 5.4.2024
	<p>Utbildningscheferna har tillsammans med Akava-Åland haft en lokal förhandling gällande ersättning till de lärare som anmälts till fortbildningshelheten rörande digital kompetens. Förhandlingarna sköts upp för att återupptas onsdagen den 22 maj kl. 14.00.</p> <p>Utbildningscheferna kommer att diskutera frågan med utbildnings- och kulturavdelningen på inkommande utbildningschefsmöte. Det kommer att framföras önskemål om att ansvarig minister deltar. Frågan kommer även att lyftas på kommundirektörsnivå och ev. på ett samrådsmöte mellan kommunerna och LR.</p> <p>Frågeställningen är framförallt den om LR ensidigt kan ålägga kommunerna att utföra utvecklingsarbete som kommunerna åläggs att finansiera. En samsyn behöver uppnås kring ev. ersättning till den personal i barnomsorgen och de lärare i grundskolan som av LR fått i uppdrag att ta fram enskilda lärtiggar för den digitala utvecklingen vid de olika enheterna och implementeringen av dessa.</p>
Förslag:	Distriktsmötet diskuterar hur barnomsorgs- och skolledarna ser på detta uppdrag och vilken väg vi behöver välja framöver.
Beslut:	<p>Distriktsmötet konstaterade att SÅUD vill förfölja det påbörjade projektet rörande fortbildningshelheten rörande digital kompetens. I huvudsak bör arbetet ersättas genom frilagd tid och anställning av vikarier. Ev. 1 h nedsatt usk kan bli aktuellt från höstterminen 2024. Omfattningen av arbetet måste ha en balans så att inte arbetet sväller ut för mycket och blir för omfattande. Ev. samplaneringstid som kan kompenseras behöver bearbetas vidare.</p> <p>Vad gäller barnomsorgen behöver barnomsorgsledarna diskutera med daghemsföreståndarna och de personer som deltar i barnomsorgens fortbildning rörande digital kompetens hur mycket arbetstid som behöver sättas på framtagande av lärtiggar och implementering.</p>
DM 3.5.2024	
Bilaga 2/4/2024	Förslag på tidsplan och upplägg från IKT-ansvariga lärare i åk 1-6

Organ
Distriktsmöte

Sammanträdesdatum
14.06.2024

De IKT-ansvariga lärarna är inbjudna till kl. 12.00 för att diskutera deras förslag till upplägg och tidsplan gällande framtagande och implementering av lärtiggar.

Förslag: Distriktsmötet diskuterar hur barnomsorgs- och skollädaerna ser på detta uppdrag och vilken väg vi behöver välja framöver.

Beslut: De IKT-ansvariga lärarnas förslag till upplägg och tidsplan omfattades. En avstämning kommer att hållas efter fortbildningstillfället i oktober. Arbetet som har lagts ner hittills har varit gott och de IKT-ansvariga har tagit sig an uppgiften på ett bra sätt.

Vad gäller barnomsorgen behöver ytterligare åtgärder vidtas för att frigöra personal att jobba med lärtiggar inom barnomsorgen. Ev. behöver en projektledare utses som kan driva projektet vidare tillsammans med de utsedda representanterna. Arbetet behöver stämmas av mot skolans ansvariga IKT-lärare.

Ersättningsfrågan behöver klargöras för båda yrkesgrupper.

DM 14.6.2024

Bilaga 3/5/2024

Lokal förhandling angående ersättningen för lärare som deltar i fortbildningshelheten för digital kompetens

Akava Åland och utbildningscheferna har den 22.5.2024 nått ett förhandlingsresultat gällande ersättningen för lärare som deltar i fortbildningshelheten för digital kompetens. Resultatet av förhandlingarna ger att varje lärare som deltar i fortbildningshelheten erhåller en ersättning om tre timmar övertid som kan ersättas i form av minskad samplaneringstid alternativt utbetalning av övertid under höstterminen 2024. För de fortbildningstillfällen som hållits under vårterminen 2024 utbetalas 3 timmar övertid per fortbildningsdag.

Utbildningscheferna kommer att delta i fortbildningstillfället för digital kompetens som ordnas den 9.9.2024 för att formulera kommunernas beställning av en gemensam åländsk lärostig som utarbetas under höstterminen 2024. Varje distrikt avgör sedan huruvida distriktsvisa lärostigar kommer att behövas. Ev. ersättning för detta arbete kommer att följa samma upplägg.

Lärare som från höstterminen 2025 åläggs att implementera lärostigarna i distriktets skolor erhåller 2 timmar nedsatt usk fr.o.m. läsåret 2025-2026 och framåt så länge det behövs.

Förslag: Skollädaerna tecknar förhandlingsresultatet till kännedom. Deltagande lärare informeras om innehållet i förhandlingsresultatet. Huruvida distriktsvisa lärostigar behöver arbetas fram tar Distriktsmötet ställning till då de gemensamma åländska lärostigarna fastställts.

Organ
Distriktsmöte

Sammanträdesdatum
14.06.2024

Ersättningen för personal inom barnomsorgen som deltar i fortbildningshelheten bör utgå i likadan utsträckning som för lärarna. Eftersom det inte finns någon samplaneringstid för barnomsorgspersonalen behöver ersättningen betalas ut som övertid eller tas ut i ledig tid.

Beslut: Enligt förslag.

SÄKERHETSPOLICY

Antagen av kommunstyrelsen §xx, nn månad 2024

1 Syfte och mål

Säkerhetspolicyns syfte är att fungera som övergripande styrdokument gällande säkerhetsarbetet i Jomala kommun. Den övergripande målsättningen är att Jomala kommun ska vara en säker och trygg plats för anställda, besökare och nyttjare av tjänster samt att myndigheten ska kunna utföra sina lagstadgade uppgifter under alla omständigheter.

2 Ansvar och roller

Kommundirektören har det övergripande ansvaret för säkerhetsarbetet. För beredande och verkställande finns en särskild grupp, *säkerhetsgruppen*, vilken består av tjänsteinnehavare och utses av kommundirektören.

Förvaltningschefer ansvarar för den fysiska säkerheten inom sina ansvarsområden. Föreståndare, rektorer, förmän och liknande ansvarar för att gällande planer beaktas i den egna verksamheten, för att uppmärksamma förvaltningschef på brister samt för att nyanställda ges relevant kunskap om säkerhetsarbetet.

3 Riskbedömning

I samband med den årliga internkontrollen utför säkerhetsgruppen en riskbedömning specifikt för säkerhetsarbetet. Riskbedömningen ska beakta åtminstone personlig säkerhet, IT-säkerhet och informationssäkerhet. Säkerhetsgruppen ska i samband med riskbedömningen föreslå åtgärder som anses nödvändiga för att minska riskerna. Säkerhetsgruppen ska informera kommunens ledningsgrupp samt kommunstyrelsens ordförande om innehållet i riskbedömningen och de föreslagna åtgärderna. Såväl riskbedömningen som åtgärdsförslagen är sekretessbelagda i enlighet med Offentlighetslag för Åland 21 § 4 punkten. Riskbedömning och åtgärdsförslag sparas inte på media anslutet till internet.

4 Kommunikationsplan

Vid incidenter följs kommunens kommunikationsplaner för beredskaps- och befolkningsskyddsarbete.

Till Ålands lagting

Landskapslag om cybersäkerhet och motståndskraft

Huvudsakligt innehåll

Landskapsregeringen föreslår att lagtinget antar en landskapslag om cybersäkerhet och motståndskraft.

Syftet med lagförslaget är att inom landskapet genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2555 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, om ändring av förordning (EU) nr 910/2014 och direktiv (EU) 2018/1972 och om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148 (NIS 2-direktivet) samt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2557 om kritiska entiteters motståndskraft och om upphävande av rådets direktiv 2008/114/EG.

Avsikten är att den föreslagna landskapslagen ska träda i kraft den

INNEHÅLL	
Huvudsakligt innehåll	1
Allmän motivering	3
1. Inledning	3
2. Nuläge	4
2.1 Det gamla cybersäkerhetsdirektivet (NIS 1-direktivet).....	4
2.2 Cybersäkerhetsdirektivet (NIS 2-direktivet).....	5
2.3 Direktivet om kritisk infrastruktur	15
2.4 Motståndskraftsdirektivet (CER-direktivet)	16
2.5 Den allmänna dataskyddsförordningen	31
2.6 Kodexdirektivet.....	32
2.7 Komparativ utblick	34
2.8 Sammanfattande bedömning	38
3. Landskapsregeringens förslag och syften	39
4. Lagstiftningsbehörighet.....	41
4.1 Allmänt	41
4.2 De digitala sektorerna	44
4.3 Cybersäkerhetsdirektivet	48
4.4 Motståndskraftsdirektivet	49
5. Förslagets verkningar	51
5.1 Allmänt.....	51
5.2 Ekonomiska verkningar.....	52
5.3 Verkningar för myndigheterna	52
5.4 Övriga samhällsliga verkningar.....	54
6. Ärendets beredning	54
Detaljmotivering	54
Landskapslag om cybersäkerhet och motståndskraft	54
Lagtext	97
L A N D S K A P S L A G om cybersäkerhet och motståndskraft.....	97

Allmän motivering

1. Inledning

Europaparlamentet och rådet antog den 14 december 2022 två nya EU-direktiv, Europaparlamentet och rådets direktiv (EU) 2022/2555 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, om ändring av förordning (EU) 910/2014 och direktiv (EU) 2018/1972 och om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148 (cybersäkerhetsdirektivet), även kallat NIS 2-direktivet (efter engelskans *Network and Information Systems Directive*), och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2557 om kritiska entiteters motståndskraft och om upphävande av rådets direktiv 2008/114/EG (motståndskraftsdirektivet), även kallat CER-direktivet (efter engelskans *Critical Entities Resilience Directive*).

Cybersäkerhetsdirektivet ersätter det gamla cybersäkerhetsdirektivet från 2016. Cybersäkerhetsdirektivets syfte är att genom fastställande av åtgärder för att uppnå en hög gemensam cybersäkerhetsnivå inom unionen förbättra den inre marknadens funktion. Cybersäkerhetsdirektivet utvidgar tillämpningsområdet och kravställningen på berörda verksamhetsutövare och samarbetsformer i förhållande till det gamla cybersäkerhetsdirektivet.

Mostståndskraftsdirektivet är helt nytt och dess syfte är att bidra till säkerställandet av motståndskraften hos samhällskritiska verksamhetsutövare i fråga om ömsesidigt beroende tjänster, vilka är kritiska med tanke på samhällets funktionsförmåga samt upprätthålla samhällets ekonomiska funktioner.

Båda direktiven utgör minimidirektiv, med innebörden att den åländska lagstiftningen skulle kunna innehålla mer långtgående skyldigheter, vilket dock inte föreslås i detta lagförslag.

Landskapsregeringen föreslår att direktiven genomförs på Åland på miniminivån, genom omskrivningsmetoden, och föreslår att detta ska ske genom en allmän och gemensam lag, vilken tillvaratar de synergieffekter som överlappningen mellan direktivens tillämpningsområden medger.

Direktiverna föreskriver ett nationellt genomförande vilket påför utpekade myndigheter för tillsyn och andra särskilda roller ett större antal detaljerade uppgifter och skyldigheter. Regleringen av skyldigheterna för berörda offentliga och enskilda verksamhetsutövare inom de sektorer vilka faller inom regleringens tillämpningsområde är i sammanhanget mer sparsam och allmänt utformad.

De myndigheter vilka påförs särskilda roller förväntas i huvudsak att samarbeta nationellt såväl som internationellt med andra relevanta myndigheter, påförs detaljerade underrättelse- och informationsskyldigheter, bemyndigas att vidta tillsyn- och efterlevnadskontrollåtgärder och förväntas att på olika sätt stödja berörda verksamhetsutövares uppfyllnad av genomförandets kravställning.

Berörda verksamhetsutövare påförs i huvudsak skyldigheter att på egen hand eller av utpekad myndighet antingen klassificeras eller identifieras som en berörd verksamhetsutövare, till utpekad myndighet tillhandahålla relevant information i samband med detta, genomföra riskbedömningar, upprätta en plan och strategi i enlighet med riskbedömningen, erbjuda utbildning av personal, vidta ett strukturerat riskhanteringsarbete med vidtagande av relevanta riskhanteringsåtgärder och att rapportera om främst betydande incidenter till utpekade myndigheter.

2. Nuläge

2.1 Det gamla cybersäkerhetsdirektivet (NIS 1-direktivet)

2.1.1 Bakgrund och syfte

Den 6 juli 2016 antogs Europaparlamentet och rådets direktiv (EU) 2016/1148 om åtgärder för en hög gemensam nivå på säkerhet i nätverks- och informationssystem i hela unionen (nedan kallat *det gamla cybersäkerhetsdirektivet*, även kallat NIS 1-direktivet).

Syftet med det gamla cybersäkerhetsdirektivet var att förbättra den inre marknadens funktion genom att skapa tillit och förtroende och att fastställa åtgärder för att uppnå en gemensam hög nivå på säkerhet i nätverks- och informationssystem inom unionen. Flera av åtgärderna syftar till att säkerställa kontinuiteten i de samhällsviktiga och digitala tjänster som omfattas av direktivet. Målet med det gamla cybersäkerhetsdirektivet var att förbättra cybersäkerhetsberedskapen på unionens territorium och införa rapporterings- skyldighet för väsentliga verksamhetsutövare (i det gamla såväl som i det nya direktivet benämnda som entiteter) i fråga om informationssäkerhetsincidenter.

2.1.2 Genomförandet på Åland

Ålands landskapsregering bedömde vid tiden för det gamla cybersäkerhetsdirektivets genomförande att frågan föll inom ramen för rikets lagstiftningsbehörighet över televäsendet, enligt 27 § 40 punkten självstyrelselag (ÅFS 1991:71) för Åland. I dag gör Ålands landskapsregering en annan bedömning, se närmare redogörelse av lagstiftningsbehörigheten avseende cybersäkerhetsdirektivet under avsnitt 4 nedan. Oavsett genomfördes aldrig det gamla cybersäkerhetsdirektivet på Åland och de berörda verksamhetsutövarna har hittills, i varierande grad, tillämpat rikets reglering i den sektors-specifika speciallagstiftningen.

2.1.3 Genomförandet i riket

Det gamla cybersäkerhetsdirektivet genomfördes i huvudsak i riket genom lagändringar i förevarande lagstiftning, se RP 192/2017 rd, vilka trädde i kraft den 9 maj 2018. Det stiftades därmed inte någon nationell, horisontell allmän lag om informations- och nätverkssäkerheten, utan det gamla cybersäkerhetsdirektivet genomfördes genom att skyldigheterna införlivats i den sektorsspecifika speciallagstiftningen. Övervakningen av att skyldigheterna kring informationssäkerheten fullgörs splittrades därmed mellan flera sektors-specifika myndigheter.

Genomförandebestämmelserna återfinns främst i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (FFS 917/2014) (nedan kallad *lagen om elektronisk kommunikation*), luftfartslagen (FFS 864/2014), spårtrafiklagen (FFS 1302/2018), lagen om fartygstrafikservice (FFS 623/2005), lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet (FFS 485/2004), lagen om transportservice (FFS 320/2017), elmarknadslagen (FFS 588/2013), naturgasmarknadslagen (FFS 587/2017) och lagen om vattentjänster (FFS 119/2001).

I den sektorsspecifika lagstiftningen återfinns bestämmelser om de viktigaste tjänsteleverantörernas skyldighet att sörja för riskhanteringen i fråga om kommunikationsnät och informationssystem och att anmäla informationssäkerhetsincidenter till tillsynsmyndigheten och allmänheten.

Tillsynen har ordnats sektorsspecifikt, det vill säga sektorsspecifika tillsynsmyndigheter övervakar verksamhetsutövare inom respektive sektor. Riket utsåg Energimyndigheten, Transport- och kommunikationsverket, Finansinspektionen, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården

(Valvira) samt Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Savolax till tillsynsmyndigheter.

2.2 Cybersäkerhetsdirektivet (NIS 2-direktivet)

2.2.1 Bakgrund och syfte

Den 14 december 2022 antog Europaparlamentet och rådet cybersäkerhetsdirektivet. Det ersätter det gamla cybersäkerhetsdirektivet och skärper kraven på säkerhet i verksamhetsutövers nätverks- och informationssystem och innehåller nya bestämmelser om ett mer långtgående samarbete inom unionen. Enligt artikel 1.1 är cybersäkerhetsdirektivets syfte att genom fastställande av åtgärder för att uppnå en hög gemensam cybersäkerhetsnivå inom unionen förbättra den inre marknadens funktion. Enligt artikel 5 är cybersäkerhetsdirektivet ett minimidirektiv, med innebörden att den åländska lagstiftningen skulle kunna innehålla mer långtgående skyldigheter.

Enligt skäl 3 har nätverks- och informationssystem utvecklats till ett centralt inslag i vardagslivet genom den snabba digitala omställningen och sammankopplingen av samhället. Denna utveckling har lett till en utvidgad hotbild och fört med sig nya utmaningar som kräver anpassade, samordnade och innovativa svarsåtgärder i alla medlemsstater. Incidenter, som blir allt fler och mer omfattande, sofistikerade och vanliga utgör ett allvarligt hot mot nätverks- och informationssystemens funktion. Därför kan sådana incidenter hindra utövandet av ekonomisk verksamhet på den inre marknaden, generera ekonomisk förlust, undergräva användarnas förtroende och orsaka allvarlig skada för unionens ekonomi och samhälle. Beredskap och ändamålsenlighet på cybersäkerhetsområdet är därför nu viktigare än någonsin för att den inre marknaden ska fungera väl. Cybersäkerhet är dessutom en viktig förutsättning för att många kritiska sektorer ska kunna tillgodogöra sig den digitala omställningen och fullt ut utnyttja digitaliseringens ekonomiska, sociala och hållbarhetsmässiga fördelar.

Enligt skäl 4 varierar de cybersäkerhetskrav som åläggs verksamhetsutövare som tillhandahåller tjänster eller utför verksamhet som är ekonomiskt betydelsefull avsevärt mellan medlemsstaterna avseende typen av krav och tillsynsmetod. Dessa skillnader medför extra kostnader och gör det svårt för verksamhetsutövarna att erbjuda varor och tjänster över gränserna. Krav som ställs av en medlemsstat och som skiljer sig från, eller till och med står i strid med, krav som ställs av en annan medlemsstat kan väsentligt påverka sådan gränsöverskridande verksamhet. Det är dessutom sannolikt att otillräckligt utformade eller genomförda cybersäkerhetskrav i en medlemsstat kommer att påverka cybersäkerhetsnivån i andra medlemsstater.

Enligt skäl 5 medför alla dessa skillnader en fragmentering av den inre marknaden, vilket kan ha en skadlig inverkan på dess funktion och påverkar tillhandahållandet av tjänster över gränserna samt nivån av cybermotståndskraft. Dessa skillnader kan också leda till att vissa medlemsstater har större sårbarhet för cyberhot, med potentiella spridningseffekter i hela unionen. Direktivets mål är att undanröja dessa stora skillnader mellan medlemsstaterna, särskilt genom att föreskriva minimiregler för ett fungerande samordnat regelverk, genom att fastställa mekanismer för effektivt samarbete mellan de ansvariga myndigheterna i varje medlemsstat, genom att uppdatera vilka sektorer och verksamheter som omfattas av skyldigheter och genom att föreskriva effektiva rättsmedel och efterlevnadskontrollåtgärder.

Enligt skäl 6 bör upphävandet av det gamla cybersäkerhetsdirektivet samtidigt leda till att tillämpningsområdet med avseende på olika sektorer utvidgas till en större del av ekonomin, så att den ger en omfattande täckning av sektorer och tjänster som är av avgörande betydelse för viktiga samhälleliga och ekonomiska verksamheter på den inre marknaden. I synnerhet syftar direktivet till att åtgärda bristerna i fråga om differentieringen mellan

leverantörer av samhällsviktiga tjänster och leverantörer av digitala tjänster, vilken har visat sig vara inaktuell eftersom den inte speglar den betydelse som dessa sektorer och tjänster har för samhälleliga och ekonomiska verksamheter på den inre marknaden.

2.2.2 Tillämpningsområde och förteckning

Enligt artikel 2.1 är direktivet tillämpligt på offentliga och enskilda verksamhetsutövare av den typ som avses i direktivets bilaga I eller II och vilka betecknas som medelstora företag enligt artikel 2 i bilagan till kommissionens rekommendation 2003/361/EG, eller överstiger de trösklar för medelstora företag som avses i 1 punkten i den artikeln, och vilka tillhandahåller sina tjänster eller bedriver sin verksamhet i unionen. Verksamhetsutövarna finns inom 18 sektorer som delas upp i högkritiska och andra kritiska sektorer, samt delsektorer och typer av verksamhetsutövare.

Enligt bilaga I utgör följande högkritiska sektorer:

1. Energi, med delsektorerna:
 - a) elektricitet,
 - b) fjärrvärme eller fjärrkyla,
 - c) olja,
 - d) gas och
 - e) vätgas.
2. Transporter, med delsektorerna:
 - a) lufttransport
 - b) järnvägstransport,
 - c) sjöfart och
 - d) vägtransport.
3. Bankverksamhet
4. Finansmarknadsinfrastruktur
5. Hälso- och sjukvårdssektorn
6. Dricksvatten
7. Avloppsvatten
8. Digital infrastruktur
9. Förvaltning av IKT-tjänster (mellan företag, IKT är en förkortning för informations- och kommunikationsteknik)
10. Offentlig förvaltning
11. Rymden

Enligt bilaga II utgör följande andra kritiska sektorer:

1. Post- och budtjänster
2. Avfallshantering
3. Tillverkning, produktion och distribution av kemikalier
4. Produktion, bearbetning och distribution av livsmedel
5. Tillverkning, med delsektorerna:
 - a) tillverkning av medicintekniska produkter och medicintekniska produkter för in vitro-diagnostik,
 - b) tillverkning av datorer, elektronikvaror och optik,
 - c) tillverkning av elapparatur,
 - d) tillverkning av övriga maskiner,
 - e) tillverkning av motorfordon, släpfordon och påhängsvagnar, och
 - f) tillverkning av andra transportmedel.
6. Digitala leverantörer
7. Forskning

Enligt artikel 2.1 är direktivet, oavsett verksamhetsutövarnas storlek, även tillämpligt på verksamhetsutövare av en typ som avses i bilaga I eller II i följande fall:

- a) Om tjänster tillhandahålls av:

- i) tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät eller av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster,
 - ii) tillhandahållare av betrodda tjänster, och
 - iii) registreringsenheter för toppdomäner och leverantörer av domännamssystemtjänster.
- b) Om verksamhetsutövaren är den enda leverantören i en medlemsstat av en tjänst som är väsentlig för att upprätthålla kritisk eller samhällelig eller ekonomisk verksamhet.
 - c) Om en störning av den tjänst som verksamhetsutövaren tillhandahåller kan ha en betydande påverkan på skyddet för människors liv och hälsa, allmän säkerhet eller folkhälsa.
 - d) Om en störning av den tjänst som verksamhetsutövaren tillhandahåller kan medföra betydande systemrisker, särskilt för de sektorer där sådana störningar kan få gränsöverskridande konsekvenser.
 - e) Verksamhetsutövaren är kritisk på grund av sin särskilda betydelse på nationell eller regional nivå för en särskild sektor eller typ av tjänst, eller för andra sektorer i medlemsstaten som är beroende av denna verksamhetsutövare.
 - f) Om verksamhetsutövaren är en offentlig förvaltningsenhet:
 - i) på statlig nivå såsom de definieras av en medlemsstat i enlighet med nationell rätt, eller
 - ii) på regional nivå såsom de definieras av en medlemsstat i enlighet med nationell rätt, som enligt en riskbaserad bedömning tillhandahåller tjänster vars störning kan ha betydande effekt på kritisk samhällelig eller ekonomisk verksamhet.

Enligt artikel 2.3–4 är direktivet, oavsett verksamhetsutövarnas storlek, också tillämpligt på verksamhetsutövare som identifierats som kritiska verksamhetsutövare enligt motståndskraftsdirektivet och på verksamhetsutövare som tillhandahåller domännamnsregistreringstjänster.

Enligt artikel 2.5 får medlemsstaterna föreskriva att direktivet även ska tillämpas på offentliga verksamhetsutövare på lokal nivå och utbildningsinstitut, särskilt om de utför kritisk forskningsverksamhet.

Enligt artikel 2.6 påverkar direktivet inte medlemsstaternas ansvar för att skydda nationell säkerhet och deras befogenhet att skydda andra väsentliga statliga funktioner, inbegripet att säkerställa statens territoriella integritet och upprätthålla lag och ordning.

Enligt artikel 2.7 är direktivet inte tillämpligt på offentliga verksamhetsutövare som bedriver verksamhet på områdena nationell säkerhet, allmän säkerhet, försvar eller brottsbekämpning, inbegripet förebyggande, utredning, upptäckt och lagföring av brott.

Enligt artikel 2.8 får medlemsstaterna undanta särskilda verksamhetsutövare som bedriver verksamhet på dessa områden, eller som uteslutande tillhandahåller tjänster till en offentlig verksamhetsutövare som bedriver verksamhet på dessa områden, från skyldigheterna rörande riskhantering och rapportering med avseende på sådan verksamhet eller sådana tjänster. I sådana fall ska inte heller tillsyns- och efterlevnadskontrollåtgärder tillämpas på denna specifika verksamhet eller dessa specifika tjänster. Om verksamhetsutövarna bedriver verksamhet uteslutande på områdena nationell säkerhet, allmän säkerhet, försvar eller brottsbekämpning får medlemsstaten besluta att befria dessa verksamhetsutövare också från skyldigheterna om registrering.

Enligt artikel 4 föreskrivs att, om det i sektorsspecifika unionsrättsakter föreskrivs att verksamhetsutövare ska anta riskhanteringsåtgärder för cybersäkerhet eller underrätta om betydande incidenter, och dessa krav har minst samma verkan, ska de relevanta bestämmelserna i cybersäkerhetsdirektivet inte tillämpas på sådana verksamhetsutövare.

Enligt artikel 3 ska verksamhetsutövare som omfattas av direktivet delas upp i väsentliga och viktiga verksamhetsutövare. Enligt artikel 3.1 ska följande verksamhetsutövare vara väsentliga:

- a) Verksamhetsutövare av en typ som avses i bilaga I och som överstiger trösklarna för medelstora företag.
- b) Kvalificerade tillhandahållare av betrodda tjänster och registreringsenheter för toppdomäner samt leverantörer av DNS-tjänster, oavsett storlek.
- c) Tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster som betraktas som medelstora företag.
- d) Offentliga verksamhetsutövare på statlig nivå.
- e) Alla andra verksamhetsutövare av en typ som avses i bilaga I eller II som av en medlemsstat identifierats som väsentliga i enlighet med artikel 2.2 b–e.
- f) Verksamhetsutövare som identifierats som kritiska verksamhetsutövare enligt motståndskraftsdirektivet.
- g) Verksamhetsutövare som medlemsstaterna före den 16 januari 2023 har identifierat som leverantörer av samhällsviktiga tjänster enligt det gamla cybersäkerhetsdirektivet, om så föreskrivs av medlemsstaten.

Enligt artikel 3.2 ska alla verksamhetsutövare av en typ som avses i bilaga I eller II och som inte är väsentliga betraktas som viktiga verksamhetsutövare. Detta inkluderar verksamhetsutövare som en medlemsstat har identifierat som viktiga i enlighet med artikel 2.2 b–e.

Enligt artikel 3.3 ska medlemsstaterna senast den 17 april 2025 upprätta en förteckning över väsentliga och viktiga verksamhetsutövare samt verksamhetsutövare som tillhandahåller domännamnsregistreringstjänster. Medlemsstaterna ska regelbundet och minst vartannat år se över förteckningen och när det är lämpligt att uppdatera den. Medlemsstaterna får inrätta nationella mekanismer som gör det möjligt för verksamhetsutövarna att registrera sig själva.

Enligt artikel 3.5 ska medlemsstaternas behöriga myndigheter, senast den 17 april 2025 och därefter vartannat år, underrätta kommissionen och samarbetsgruppen om antalet väsentliga och viktiga verksamhetsutövare för varje sektor och delsektor och lämna relevant information om väsentliga och viktiga verksamhetsutövare som har identifierats, oavsett storlek.

2.2.3. Behörig myndighet och gemensam kontaktpunkt

Enligt artikel 8.1 ska varje medlemsstat utse en eller flera behöriga myndigheter med ansvar för cybersäkerhet och tillsyn. Enligt artikel 8.2 ska de behöriga myndigheterna övervaka genomförandet av direktivet på nationell nivå.

Enligt artikel 8.3 ska varje medlemsstat också utse en gemensam kontaktpunkt. Enligt artikel 8.4 ska den gemensamma kontaktpunkten utöva en sambandsfunktion som säkerställer ett gränsöverskridande samarbete mellan medlemsstatens myndigheter och myndigheter i andra medlemsstater och, när det är lämpligt, kommissionen och Europeiska unionens cybersäkerhetsbyrå (*Enisa*), samt säkerställa ett sektorsövergripande samarbete med andra behöriga myndigheter i medlemsstaten.

Enligt artikel 8.5 ska medlemsstaterna säkerställa att deras behöriga myndigheter och gemensamma kontaktpunkter har tillräckliga resurser för att på ett ändamålsenligt och effektivt sätt utföra de uppgifter de tilldelas och därigenom uppnå målen med direktivet.

2.2.4 *Cyberkrishanteringsmyndighet och samordnande cyberkrishanteringsmyndighet*

Enligt artikel 9.1 ska varje medlemsstat utse en eller flera behöriga myndigheter med ansvar för hanteringen av storskaliga cybersäkerhetsincidenter och kriser, det vill säga cyberkrishanteringsmyndigheter. Enligt artikel 9.2 ska en medlemsstat, om den utser mer än en cyberkrishanteringsmyndighet, tydligt ange vilken av dessa myndigheter som ska samordna hanteringen av storskaliga cybersäkerhetsincidenter och kriser. Enligt artikel 9.4 ska medlemsstaten även anta en nationell plan för hanteringen av storskaliga cybersäkerhetsincidenter och kriser där mål och villkor för hanteringen av sådana incidenter och kriser fastställs, med särskilt innehåll enligt punkterna a–f.

2.2.5 *Enhet för hantering av it-säkerhetsincidenter (CSIRT-enhet) och samordnande enhet för hantering av it-säkerhetsincidenter*

Enligt artikel 10.1 ska varje medlemsstat utse en eller flera enheter för hantering av it-säkerhetsincidenter, även förkortad som CSIRT-enhet (efter engelskans *Computer Security Incident Response Team*). Enligt artikel 12.1 ska varje medlemsstat, om den har utsett fler än en enhet för hantering av it-säkerhetsincidenter, utse en till samordnare för den samordnade delgivningen av informationen om sårbarheter och den ska fungera som betrodd mellanhand och vid behov underlätta interaktionen mellan den som rapporterar en sårbarhet och tillverkaren eller leverantören av de potentiellt sårbara produkterna eller tjänsterna. I artiklarna 10.4–5 och 11 uppställs uttryckliga krav som enheten för hantering av it-säkerhetsincidenter ska uppfylla och uppgifter som den ska utföra. Enligt artiklarna 10.2–3 och 11.2 ska medlemsstaterna säkerställa att deras enhet för hantering av it-säkerhetsincidenter har nödvändig kapacitet för att utföra dessa uppgifter och att tillräckliga resurser anslås för att säkerställa en tillräcklig personalstyrka för att göra det möjligt för enheter för hantering av it-säkerhetsincidenter att utveckla sin tekniska kapacitet.

2.2.6 *Samarbete på nationell nivå*

Enligt artikel 13.1 ska den behöriga myndigheten, den gemensamma kontaktpunkten och enheten för hantering av it-säkerhetsincidenter i en medlemsstat, om de är separata, samarbeta när det gäller fullgörandet av skyldigheterna enligt direktivet. Enligt artikel 13.2 ska medlemsstaterna säkerställa att antingen enheten för hantering av it-säkerhetsincidenter eller den behöriga myndigheten tar emot underrättelser om incidenter, cyberhot och tillbud som lämnas enligt direktivet. Enligt artikel 13.3 ska den gemensamma kontaktpunkten informeras om de underrättelser som lämnas in. Enligt artikel 13.4–5 ska medlemsstaterna också säkerställa att den behöriga myndigheten, enheten för hantering av it-säkerhetsincidenter och den gemensamma kontaktpunkten samarbetar med bland annat brottsbekämpande myndigheter, dataskyddsmyndigheter och behöriga myndigheter enligt andra sektorsspecifika unionsrättsakter.

2.2.7 *Samarbetsgrupp för strategiskt samarbete och informationsutbyte*

Genom det gamla cybersäkerhetsdirektivet inrättades en samarbetsgrupp för att stödja och underlätta strategiskt samarbete och utbyte av information mellan medlemsstaterna och skapa förtroende och tillit.

Enligt cybersäkerhetsdirektivets artikel 14 utökas samarbetsgruppen genom att fler aktörer ges möjlighet att delta i samarbetsgruppen, som dessutom tilldelas fler uppgifter, vilka återges artikel 14.4.

2.2.8 CSIRT-nätverk

Genom det gamla cybersäkerhetsdirektivet inrättades ett nätverk för nationella enheter för hantering av it-säkerhetsincidenter att bidra till utvecklingen av förtroende och tillit och för att främja ett snabbt och ändamålsenligt operativt samarbete i unionen.

Enligt artikel 15 i cybersäkerhetsdirektivet ska nätverket ska i princip fortsätta att fungera på samma sätt, men får en del nya uppgifter, till exempel att samarbeta och utbyta information med säkerhetscentrum, även förkortad som SOC (efter engelskans *Security Operations Centre*), på regional och unionsnivå.

2.2.9 Det europeiska kontaktnätverket för cyberkriser (EU-CyCLONe)

Enligt artikel 16 inrättas det europeiska kontaktnätverket för cyberkriser, även förkortat som EU-CyCLONe (efter engelskans *European Cyber Crisis Liaison Organisation Network*), för att stödja en samordnad hantering av storskaliga cybersäkerhetsincidenter och kriser och att säkerställa ett regelbundet utbyte av relevant information mellan medlemsstaterna och unionens institutioner, organ och byråer. Enligt artikel 6.7 definieras storskalig cybersäkerhetsincident i direktivet som en incident som orsakar störningar som är så omfattande att den berörda medlemsstaten inte kan hantera den eller som har en betydande påverkan på minst två medlemsstater.

Enligt artikel 16.2 ska EU-CyCLONe bestå av företrädare för medlemsstaternas cyberkrisermyndigheter och i vissa fall kommissionen. Enligt artikel 16.3 ska EU-CyCLONe bland annat öka beredskapen för hantering av storskaliga cybersäkerhetsincidenter och kriser samt samordna hanteringen och ge stöd till beslutsfattande på politisk nivå i samband med sådana incidenter och kriser.

2.2.10 Styrning

Enligt artikel 20.1 ska medlemsstaterna säkerställa att väsentliga och viktiga verksamhetsutövers ledningsorgan godkänner de riskhanteringsåtgärder för cybersäkerhet som verksamhetsutövaren vidtar för att följa artikel 21, övervakar genomförandet av dem och kan ställas till svars för överträdelser av den artikeln. Enligt artikel 20.2 ska medlemsstaterna också säkerställa att medlemmar i ledningsorganen är skyldiga att genomgå utbildning, och ska uppmuntra verksamhetsutövare att regelbundet erbjuda liknande utbildning till sina anställda för att de ska få tillräckligt med kunskap och kompetens för att kunna identifiera risker och bedöma riskhanteringspraxis för cybersäkerhet och deras inverkan på verksamhetsutövarens tjänster.

2.2.11 Riskhanteringsåtgärder för cybersäkerhet

Enligt artikel 21.1 ska medlemsstaterna säkerställa att de väsentliga och viktiga verksamhetsutövare som beskrivits i förteckningen ovan vidtar lämpliga och proportionella tekniska, driftsrelaterade och organisatoriska åtgärder för att hantera risker som hotar säkerheten i nätverks- och informationssystem som de använder för sin verksamhet eller för att tillhandahålla sina tjänster. Åtgärderna ska också vidtas för att förhindra eller minimera incidenters påverkan på mottagarna av deras tjänster och på andra tjänster. Åtgärderna ska säkerställa en nivå på säkerheten i nätverks- och informationssystem som är lämplig i förhållande till den föreliggande risken.

Enligt artikel 21.2 ska åtgärderna baseras på en allriskansats som syftar till att skydda verksamhetsutövarens nätverks- och informationssystem och dessa systems fysiska miljö från incidenter och minst inbegripa:

- a) strategier för riskanalys och informationssystemens säkerhet,
- b) incidenthantering,

- c) driftskontinuitet,
- d) säkerhet i leveranskedjan,
- e) säkerhet vid förvärv, utveckling och underhåll av nätverks- och informationssystem,
- f) strategier och förfaranden för att bedöma effektiviteten i riskhanteringsåtgärderna för cybersäkerhet,
- g) grundläggande praxis för cyberhygien och utbildning i cybersäkerhet,
- h) strategier och förfaranden för användning av kryptografi,
- i) personalsäkerhet, strategier för åtkomstkontroll och tillgångsförvaltning, och
- j) användning av, när så är lämpligt, lösningar för multifaktors-autentisering eller kontinuerlig autentisering, säkrade röst-, video- och textkommunikationer och säkrade nödkommunikationssystem.

Enligt artikel 21.3 ska medlemsstaterna säkerställa att verksamhetsutövare beaktar de sårbarheter som är specifika för varje direktleverantör och tjänsteleverantör och den övergripande kvaliteten på deras leverantörers och tjänsteleverantörers produkter och cybersäkerhetspraxis. Medlemsstaterna ska också säkerställa att verksamhetsutövare är skyldiga att beakta resultatet av de samordnade säkerhetsriskbedömningar av kritiska leveranskedjor som utförs i enlighet med direktivet.

Enligt artikel 21.5 ska kommissionen, senast den 17 oktober 2024, anta genomförandeakter för att fastställa de tekniska och metodologiska specifikationerna för åtgärderna ovan när det gäller vissa verksamhetsutövare. Kommissionen får även anta genomförandeakter för att fastställa tekniska och metodologiska krav samt, vid behov, sektorsspecifika krav med avseende på andra verksamhetsutövare.

2.2.12 Rapporteringsskyldigheter

Enligt artikel 23.1 ska varje medlemsstat säkerställa att väsentliga och viktiga verksamhetsutövare utan onödigt dröjsmål underrättar sin enhet för hantering av it-säkerhetsincidenter eller behöriga myndighet om alla incidenter som har en betydande inverkan på tillhandahållandet av deras tjänster, det vill säga en betydande incident. Enligt artikel 23.3 ska en incident anses vara betydande om den har orsakat eller kan orsaka allvarliga driftstörningar för tjänsterna, ekonomiska förluster för den berörda verksamhetsutövaren eller har påverkat eller kan påverka andra fysiska eller juridiska personer genom att vålla betydande materiell eller immateriell skada.

Enligt artikel 23.4 ska verksamhetsutövaren lämna följande till enheten för hantering av it-säkerhetsincidenter eller, i tillämpliga fall, den behöriga myndigheten, följande:

- a) Utan onödigt dröjsmål och under alla omständigheter inom 24 timmar efter att ha fått kännedom om den betydande incidenten, en tidig varning som i tillämpliga fall ska ange om den betydande incidenten misstänks ha orsakats av olagliga eller avsiktligt skadliga handlingar eller kan ha gränsöverskridande verkningar.
- b) Utan onödigt dröjsmål och under alla omständigheter inom 72 timmar efter att ha fått kännedom om den betydande incidenten, en incidentanmälan som, i tillämpliga fall, ska uppdatera den information som avses i led a och ange en inledande bedömning av den betydande incidenten, dess allvarlighetsgrad och konsekvenser samt, i förekommande fall, angreppsindikatorer.
- c) På begäran av en enhet för hantering av it-säkerhetsincidenter eller, i tillämpliga fall, den behöriga myndigheten, en delrapport om relevanta statusuppdateringar.

- d) Senast en månad efter inlämningen av den incidentanmälan som avses i led b, en slutrapport som ska innehålla följande:
 - i) En detaljerad beskrivning av incidenten, inbegripet dess allvarlighetsgrad och konsekvenser.
 - ii) Den typ av hot eller grundorsak som sannolikt har utlöst incidenten.
 - iii) Tillämpade och pågående begränsande åtgärder.
 - iv) I tillämpliga fall, incidentens gränsöverskridande verkningar.
- e) I händelse av en pågående incident vid tidpunkten för inlämnandet av den slutrapport som avses i led d ska medlemsstaterna säkerställa att de berörda verksamhetsutövarna tillhandahåller en lägesrapport vid den tidpunkten och en slutrapport inom en månad efter det att de hanterat incidenten.

Enligt artikel 23.5 ska enheten för hantering av it-säkerhetsincidenter eller den behöriga myndigheten utan onödigt dröjsmål och om möjligt inom 24 timmar från mottagandet av en tidig varning lämna ett svar till den rapporterande verksamhetsutövaren, inbegripet initial återkoppling om incidenten och, på verksamhetsutövarens begäran, vägledning eller operativa råd om genomförandet av möjliga begränsande åtgärder. Enheten för hantering av it-säkerhetsincidenter ska tillhandahålla ytterligare tekniskt stöd om den berörda verksamhetsutövaren begär det. Om incidenten misstänks vara av brottslig art ska enheten för hantering av it-säkerhetsincidenter eller den behöriga myndigheten också tillhandahålla vägledning om rapportering av incidenten till de brottsbekämpande myndigheterna.

Enligt artikel 23.6 ska enheten för hantering av it-säkerhetsincidenter, den behöriga myndigheten eller den gemensamma kontaktpunkten, när så är lämpligt, och särskilt om incidenten berör två eller flera medlemsstater, utan dröjsmål informera andra berörda medlemsstater och Enisa om incidenten. Vid en sådan underrättelse ska verksamhetsutövarens säkerhets- och affärsintressen samt informationens konfidentialitet bevaras, i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt.

Enligt artikel 23.8 ska den gemensamma kontaktpunkten, på begäran av enheten för hantering av it-säkerhetsincidenter eller den behöriga myndigheten, vidarebefordra incidentrapporter till de gemensamma kontaktpunkterna i andra berörda medlemsstater. Enligt artikel 23.9 ska den gemensamma kontaktpunkten, var tredje månad, lämna en sammanfattande rapport till Enisa med anonymiserade och aggregerade uppgifter om betydande incidenter, incidenter, cyberhot och tillbud som rapporterats enligt direktivet.

Enligt artikel 23.10 ska enheten för hantering av it-säkerhetsincidenter eller, i tillämpliga fall, den behöriga myndigheten förse de behöriga myndigheterna enligt motståndskraftdirektivet med information om rapportering som gjorts av verksamhetsutövare som identifierats som kritiska i enlighet med det direktivet.

Enligt artikel 23.11 får kommissionen anta genomförandeakter som närmare anger typen av information i och formatet och förfarandet för underrättelser som lämnas enligt direktivet. Senast den 17 oktober 2024 ska kommissionen, med avseende på vissa verksamhetsutövare anta genomförandeakter som närmare anger i vilka fall en incident ska anses vara betydande enligt direktivet. Kommissionen får även anta sådana genomförandeakter med avseende på andra väsentliga och viktiga verksamhetsutövare.

2.2.13 Cybersäkerhetscertifiering och standardisering

Enligt artikel 24.1 får medlemsstaterna ålägga väsentliga och viktiga verksamhetsutövare att använda särskilda IKT-produkter, IKT-tjänster och IKT-processer, som har utvecklats av den väsentliga eller viktiga verksamhetsutövaren eller upphandlats från tredje parter, som är certifierade enligt

europiska ordningar för cybersäkerhetscertifiering som antagits i enlighet med cybersäkerhetsakten. Medlemsstaterna ska dessutom uppmuntra väsentliga och viktiga verksamhetsutövare att använda kvalificerade betrodda tjänster.

Enligt artikel 24.2 får kommissionen anta delegerade akter som anger vilka kategorier av väsentliga eller viktiga verksamhetsutövare som ska vara skyldiga att använda vissa certifierade IKT-produkter, IKT-tjänster och IKT-processer eller erhålla ett certifikat enligt en ordning för cybersäkerhetscertifiering som har antagits enligt cybersäkerhetsakten.

Enligt artikel 25.1 ska medlemsstaterna, utan att föreskriva eller gynna användning av viss typ av teknik, uppmuntra användningen av europeiska och internationella standarder och tekniska specifikationer av relevans för säkerheten i nätverks- och informationssystem.

2.2.14 Arrangemang för informationsutbyte om cybersäkerhet

Enligt artikel 29.1 ska medlemsstaterna säkerställa att det är möjligt för verksamhetsutövare att på frivillig basis utbyta relevant information om cybersäkerhet om sådant informationsutbyte syftar till att förebygga, upptäcka, reagera på eller återhämta sig från incidenter, begränsa deras inverkan eller höja cybersäkerhetsnivån. Enligt artikel 29.2 ska medlemsstaterna säkerställa att informationsutbytet sker inom grupper av väsentliga och viktiga verksamhetsutövare, och i relevanta fall, deras leverantörer och tjänsteleverantörer, vilket får ske med hjälp av arrangemang för informationsutbyte om cybersäkerhet. Enligt artikel 29.3 ska medlemsstaterna underlätta inrättandet av sådana arrangemang för informationsutbyte som avses i punkten 2. Enligt artikel 29.4 ska medlemsstaterna också säkerställa att väsentliga och viktiga verksamhetsutövare underrättar den behöriga myndigheten om sitt deltagande i sådana arrangemang.

2.2.15 Tillsyn och efterlevnadskontroll

Enligt artikel 31.1 ska medlemsstaterna säkerställa att deras behöriga myndighet på ett ändamålsenligt sätt övervakar och vidtar de åtgärder som krävs för att säkerställa att direktivet efterlevs. Enligt artikel 31.2 får medlemsstaterna tillåta sin behöriga myndighet att prioritera sin tillsyn utifrån en riskbaserad metod. Enligt artikel 31.3 ska den behöriga myndigheten ha ett nära samarbete med tillsynsmyndigheten för dataskyddsförordningen när de behandlar incidenter som medför personuppgiftsincidenter.

Tillsyn och efterlevnadskontroller av väsentliga verksamhetsutövare

Enligt artikel 32.1 ska medlemsstaterna säkerställa att de tillsyns- eller efterlevnadskontroller som åläggs väsentliga verksamhetsutövare är effektiva, proportionella och avskräckande, med beaktande av omständigheterna i varje enskilt fall. Enligt artikel 32.2 ska medlemsstaterna säkerställa att den behöriga myndigheten, när den utövar sina tillsynsuppgifter, har befogenhet att åtminstone underställa dessa verksamhetsutövare:

- a) inspektioner på plats och distansbaserad tillsyn,
- b) regelbundna och riktade säkerhetsrevisioner,
- c) ad hoc-revisioner,
- d) säkerhetsskanningar,
- e) begäranden om sådan information som behövs för att bedöma de riskhanteringsåtgärder för cybersäkerhet som antagits av verksamhetsutövaren,
- f) begäranden om tillgång till uppgifter, handlingar och information som behövs för att de ska kunna utföra sina tillsynsuppgifter, och
- g) begäranden om bevis på genomförandet av cybersäkerhetsstrategier.

Kostnaderna för riktade säkerhetsrevisioner som utförs av ett oberoende organ ska betalas av verksamhetsutövaren, om inte den behöriga myndigheten beslutar något annat.

Enligt artikel 32.4 ska medlemsstaterna vidare säkerställa att behöriga myndigheter, när de utövar efterlevnadskontroll, åtminstone har befogenhet att:

- a) utfärda varningar,
- b) anta bindande instruktioner,
- c) ålägga de berörda verksamhetsutövarna att upphöra med och att avstå från att upprepa beteenden som utgör en överträdelse av direktivet,
- d) ålägga de berörda verksamhetsutövarna att säkerställa riskhanteringsåtgärder och incidentrapportering överensstämmer med direktivet,
- e) ålägga de berörda verksamhetsutövarna att informera de fysiska eller juridiska personer till vilka de tillhandahåller tjänster eller utför verksamheter som potentiellt kan beröras av ett betydande cyberhot om hotets karaktär och om eventuella skyddsåtgärder eller avhjälpande åtgärder som dessa kan vidta som svar på hotet,
- f) ålägga de berörda verksamhetsutövarna att genomföra rekommendationer som lämnats till följd av en säkerhetsrevision,
- g) utse en övervakningsansvarig för att övervaka att verksamhetsutövaren efterlever skyldigheter om riskhanteringsåtgärder och incidentrapportering,
- h) ålägga de berörda verksamhetsutövarna att offentliggöra aspekter av överträdelser av direktivet, och
- i) påföra eller begära att relevanta organ eller domstolar i enlighet med nationell rätt påför administrativa sanktionsavgifter.

Enligt artikel 32.5 ska medlemsstaterna, om efterlevnadskontrollåtgärderna är ineffektiva, säkerställa att den behöriga myndigheten har befogenhet att fastställa en tidsfrist inom vilken en väsentlig verksamhetsutövare ska vidta nödvändiga åtgärder för att avhjälpa bristerna. Om de begärda åtgärderna inte vidtas inom den fastställda tidsfristen ska medlemsstaterna säkerställa att den behöriga myndigheten har befogenhet att:

- a) tillfälligt upphäva eller begära att ett certifierings- eller auktorisationsorgan, eller en domstol, i enlighet med nationell rätt, tillfälligt upphäver en certifiering eller auktorisation för en del av eller alla relevanta tjänster som tillhandahålls eller verksamheter som utövas av verksamhetsutövaren, och
- b) begära att relevanta organ eller domstolar, i enlighet med nationell rätt, inför ett tillfälligt förbud för varje fysisk person som på nivån verkställande direktör eller juridiskt ombud har ledningsansvar i verksamhetsutövaren att utöva ledningsfunktioner.

Tillfälliga upphävanden och förbud är inte tillämpliga på offentliga verksamhetsutövare som omfattas av direktivet.

Enligt artikel 32.6 ska medlemsstaterna säkerställa att varje fysisk person som ansvarar för eller agerar som juridiskt ombud för en verksamhetsutövare har befogenhet att säkerställa att verksamhetsutövaren efterlever direktivet. Medlemsstaterna ska också säkerställa att dessa fysiska personer kan hållas ansvariga för överträdelser av sitt uppdrag att säkerställa att direktivet efterlevs. När det gäller offentliga verksamhetsutövare påverkar detta inte nationell rätt avseende det ansvar som åligger statligt anställda och valda eller utnämnda tjänstepersoner.

Enligt artikel 32.9 ska medlemsstaterna säkerställa att deras behöriga myndigheter informerar relevanta behöriga myndigheter enligt motståndskraftsdirektivet när de utövar sina befogenheter med avseende på tillsyn och

efterlevnadskontroll mot en verksamhetsutövare som identifierats som en kritisk verksamhetsutövare enligt det direktivet.

Tillsyn och efterlevnadskontroller av viktiga verksamhetsutövare

Enligt artikel 33.1 ska medlemsstaterna, när de får bevis, indikationer på eller information, om att en viktig verksamhetsutövare påstås underlåta att fullgöra direktivet, säkerställa att den behöriga myndigheten vid behov vidtar åtgärder i form av tillsynsåtgärder i efterhand. Medlemsstaterna ska säkerställa att dessa åtgärder är effektiva, proportionella och avskräckande, med beaktande av omständigheterna i varje enskilt fall.

Enligt artikel 33.2 ska medlemsstaterna säkerställa att den behöriga myndigheten, när den utövar sina tillsynsuppgifter avseende viktiga verksamhetsutövare, har i princip samma befogenheter som de har gällande väsentliga verksamhetsutövare, med skillnaden att tillsyn ska ske i efterhand.

Enligt artikel 33.4 ska medlemsstaterna också säkerställa att den behöriga myndigheten har i stora delar samma befogenheter när det gäller efterlevnadskontroll som den har gällande väsentliga verksamhetsutövare. Dock återfinns inte bestämmelsen om den för väsentliga verksamhetsutövare motsvarande möjligheten att utse en övervakningsansvarig när det gäller viktiga verksamhetsutövare, eller om att upphäva certifiering eller auktorisation eller införa förbud för personer att utöva ledningsansvar.

2.2.16 Sanktioner

Enligt artikel 34.1 ska medlemsstaterna fastställa regler om administrativa sanktionsavgifter för överträdelse av det nationella genomförandet, vilka ska vara effektiva proportionella och avskräckande, med beaktande av omständigheterna i varje enskilt fall.

Enligt artikel 34.4 ska medlemsstaterna säkerställa att väsentliga verksamhetsutövare som överträder artikel 21 eller 23 påförs administrativa sanktionsavgifter på högst 10 000 000 euro eller högst 2 procent av den totala globala årsomsättningen under det föregående räkenskapsåret för det företag som den väsentliga verksamhetsutövaren tillhör, beroende på vilken siffra som är högst.

Enligt artikel 34.5 ska medlemsstaterna säkerställa att viktiga verksamhetsutövare som överträder artikel 21 eller 23 påförs administrativa sanktionsavgifter på högst 7 000 000 euro eller högst 1,4 procent av den totala globala årsomsättningen under det föregående räkenskapsåret för det företag som den viktiga verksamhetsutövaren tillhör, beroende på vilken siffra som är högst.

Enligt artikel 34.6 får medlemsstaterna föreskriva befogenhet att förelägga viten för att tvinga en verksamhetsutövare att upphöra med en överträdelse av direktivet.

Enligt artikel 34.7 får medlemsstaterna också fastställa regler för huruvida och i vilken utsträckning administrativa sanktionsavgifter kan påföras offentliga verksamhetsutövare.

2.3 Direktivet om kritisk infrastruktur

2.3.1 Bakgrund och syfte

Den 8 december 2008 antogs Rådets direktiv (EG) 2008/114 om identifiering av, och klassificering som, europeisk kritisk infrastruktur och bedömningen av behovet att stärka skyddet av denna (nedan kallat *direktivet om kritisk infrastruktur*).

Syftet med direktivet om kritisk infrastruktur var att fastställa ett förfarande för identifiering av, och klassificering som, europeisk kritisk

infrastruktur och en gemensam metod för bedömning av behovet att stärka skyddet av sådan infrastruktur för att bidra till att skydda människor.

I direktivet föreskrivs ett förfarande för att klassificera infrastruktur i energi- och transportsektorerna som europeisk kritisk infrastruktur, vars driftstörning eller förstörelse skulle få betydande gränsöverskridande konsekvenser i minst två medlemsstater. Direktivet var uteslutande inriktat på skyddet av sådan infrastruktur och vid den utvärdering som gjordes 2019 konstaterades dock att skyddsåtgärder som enbart gäller enskilda tillgångar inte är tillräckliga för att förhindra alla störningar från att uppstå, på grund av den alltmer sammankopplade och gränsöverskridande karaktären hos den verksamhet vilken bedrivs med kritisk infrastruktur.

2.3.2 Genomförandet på Åland

Landskapsregeringen bedömde vid tiden för direktivet om kritisk infrastruktur genomförande att frågan föll inom ramen för rikets lagstiftningsbehörighet över beredskapen inför undantagsförhållanden, enligt 27 § 34 punkten självstyrelselagen, och landskapets behörighet, enligt 18 § 21 punkten gällande vägar, kanaler, vägtrafik, spårbunden trafik, båttrafik samt farleder för den lokala sjötrafiken. I dag gör Ålands landskapsregering en annan bedömning, se närmare redogörelse av lagstiftningsbehörigheten avseende motståndskraftsdirektivet under avsnitt 4 nedan. Oavsett genomfördes aldrig direktivet om kritisk infrastruktur på Åland. De berörda verksamhetsutövarna har hittills, i varierande grad och till följd av rikets lagstiftningsbehörighet över verksamhetsområdet eller blankettlagstiftning, tillämpat rikets reglering i den sektorsspecifika speciallagstiftningen.

2.3.3 Genomförandet i riket

Direktiv (EG) 2008/114 genomfördes i huvudsak i riket genom lagändringar i förevarande sektorspecifik lagstiftning. Det stiftades därmed inte någon nationell, horisontell allmän lag, vari direktivets bestämmelser genomfördes, utan det genomfördes genom att skyldigheterna införlivades i den talrika sektorsspecifika speciallagstiftningen. Tillsynen över av att skyldigheterna enligt genomförandet efterföljdes utfördelades därmed på flera olika sektorspecifika myndigheter.

2.4 Motståndskraftsdirektivet (CER-direktivet)

2.4.1 Bakgrund och syfte

Den 14 december 2022 antog Europaparlamentet och rådet motståndskraftsdirektivet. Enligt artikel 1.1 är motståndskraftsdirektivets syfte att säkerställa att tjänster som är nödvändiga för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner eller central ekonomisk verksamhet tillhandahålls på ett obehindrat sätt på den inre marknaden, att stärka kritiska verksamhetsutövarers motståndskraft och att uppnå en hög grad av motståndskraft för kritiska verksamhetsutövare, för att säkerställa tillhandahållande av samhällsviktiga tjänster i unionen och förbättra den inre marknads funktionssätt.

Enligt artikel 3 utgör motståndskraftsdirektivet ett minimidirektiv, med innebörden att den åländska lagstiftningen skulle kunna innehålla mer långtgående skyldigheter.

Enligt skäl 1 spelar kritiska verksamhetsutövare, som tillhandahållare av samhällsviktiga tjänster, en oumbärlig roll när det gäller att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner eller central ekonomisk verksamhet på den inre marknaden, i en unionsekonomi som i allt högre grad kännetecknas av ömsesidigt beroende. Det är därför mycket viktigt att det inrättas en unionsram som syftar dels till att stärka kritiska verksamhetsutövarers motståndskraft på den inre marknaden, genom att fastställa harmoniserade minimiregler, dels

till att bistå verksamhetsutövarna genom enhetligt och särskilt stöd och tillsynsåtgärder.

Enligt skäl 2 är de skyddsåtgärder som enbart gäller enskilda tillgångar inom infrastruktur inte tillräckliga för att förhindra alla störningar från att uppstå, på grund av den alltmer sammankopplade och gränsöverskridande karaktären hos den verksamhet som bedrivs med kritisk infrastruktur. Därför är det nödvändigt att ändra ansatsen i riktning mot att säkerställa att risker redovisas bättre, att bättre definiera och skapa enhetlighet i rollen och uppgifterna för kritiska verksamhetsutövare i egenskap av tillhandahållare av tjänster som är nödvändiga för att den inre marknaden ska kunna fungera, och att unionsregler antas för att stärka kritiska verksamhetsutövares motståndskraft. Kritiska verksamhetsutövare bör kunna öka sin förmåga att förebygga, skydda mot, reagera på, stå emot, begränsa, absorbera, anpassa sig till och återhämta sig från incidenter som kan störa tillhandahållandet av samhällsviktiga tjänster.

Enligt skäl 3 bör, samtidigt som ett antal åtgärder på unionsnivå, såsom det europeiska programmet för skydd av kritisk infrastruktur, och nationell nivå syftar till att stödja skyddet av kritisk infrastruktur i unionen, mer göras för att de verksamhetsutövare som driver sådan infrastruktur ska vara bättre rustade att hantera de risker för deras verksamhet som kan leda till störningar i tillhandahållandet av samhällsviktiga tjänster. Mer bör också göras för att bättre rusta sådana verksamhetsutövare eftersom det finns en dynamisk hotbild, som inbegriper framväxande hybrid- och terroristhot, och ett ökande ömsesidigt beroende mellan infrastruktur och sektorer. Dessutom finns det en ökad fysisk risk på grund av naturkatastrofer och klimatförändringen, som leder till att extrema väderhändelser blir allt vanligare och mer omfattande och medför långsiktiga förändringar i genomsnittliga klimatförhållanden som kan minska kapaciteten, effektiviteten och livslängden för vissa typer av infrastruktur om det inte vidtas klimatanpassningsåtgärder. Den inre marknaden kännetecknas dessutom av fragmentering när det gäller identifiering av kritiska verksamhetsutövare, eftersom relevanta sektorer och kategorier av verksamhetsutövare inte erkänns på ett enhetligt sätt som kritiska i alla medlemsstater. Direktivet bör därför åstadkomma en solid harmoniseringsnivå när det gäller de sektorer och kategorier av verksamhetsutövare som omfattas av dess tillämpningsområde.

Enligt skäl 4 är vissa sektorer inom ekonomin, exempelvis energi- och transportsektorerna, redan reglerade genom sektorsspecifika unionsrättsakter, men dessa rättsakter innehåller bestämmelser som endast rör vissa aspekter av motståndskraften hos verksamhetsutövare som är verksamma inom de sektorerna. För att på ett heltäckande sätt hantera motståndskraften hos de verksamhetsutövare som är kritiska för att den inre marknaden ska fungera väl inrättas genom direktivet en övergripande ram för att hantera kritiska verksamhetsutövares motståndskraft med hänsyn till alla faror, oberoende av om det är naturliga faror eller faror orsakade av människan, olycks-händelser eller avsiktligt framkallade faror.

Enligt skäl 5 är det ökande ömsesidiga beroendet mellan infrastruktur och sektorer ett resultat av ett alltmer gränsöverskridande och ömsesidigt beroende nätverk av tillhandahållande av tjänster som använder viktig infrastruktur i hela unionen inom sektorerna för energi, transporter, bankverksamhet, dricksvatten, avloppsvatten, produktion, bearbetning och distribution av livsmedel, hälso- och sjukvård, rymden, finansmarknadsinfrastruktur och digital infrastruktur samt vissa aspekter av sektorn för offentlig förvaltning. Detta ömsesidiga beroende innebär att alla störningar av samhällsviktiga tjänster, även sådana som till en början är begränsade till en verksamhetsutövare eller en sektor, kan få dominoeffekter i vidare bemärkelse, vilket kan leda till långtgående och långvariga negativa konsekvenser för tillhandahållandet av tjänster på hela den inre marknaden. Större kriser såsom covid-19-pandemin

har visat hur sårbara våra alltmer av varandra beroende samhällen är för risker med låg sannolikhet och stora konsekvenser.

Enligt skäl 6 omfattas de verksamhetsutövare som deltar i tillhandahållandet av samhällsviktiga tjänster i allt högre grad av olika krav som införs enligt nationell rätt. Vissa medlemsstater ställer mindre hårda säkerhetskrav på dessa verksamhetsutövare, vilket inte bara leder till olika grad av motståndskraft utan också riskerar att ge negativa effekter för upprätthållandet av viktiga samhällsfunktioner eller central ekonomisk verksamhet i unionen och skapar hinder för den inre marknadens funktion. Investerare och företag kan förlita sig på och ha förtroende för kritiska verksamhetsutövare som är motståndskraftiga, och tillförlitlighet och förtroende är hörnstenar i en välfungerande inre marknad. Likartade typer av verksamhetsutövare betraktas som kritiska i vissa medlemsstater men inte i andra, och de som identifieras som kritiska omfattas av olika krav i olika medlemsstater. Detta leder till en ytterligare och onödigt administrativ börda för företag som bedriver gränsöverskridande verksamhet, särskilt för företag med verksamhet i medlemsstater som ställer hårdare krav. En unionsram skulle därför också leda till likvärdiga förutsättningar för kritiska verksamhetsutövare i hela unionen.

Enligt skäl 7 är det nödvändigt att införa harmoniserade minimiregler för att säkerställa tillhandahållandet av samhällsviktiga tjänster på den inre marknaden, stärka kritiska verksamhetsutövares motståndskraft samt förbättra det gränsöverskridande samarbetet mellan behöriga myndigheter. Det är viktigt att dessa regler är framtidssäkrade när det gäller utformning och genomförande, samtidigt som utrymme ges för den flexibilitet som krävs. Det är också mycket viktigt att förbättra kritiska verksamhetsutövares förmåga att tillhandahålla samhällsviktiga tjänster med avseende på en rad olika risker.

2.4.2 Innehåll och tillämpningsområde

Enligt artikel 1.1 innehåller direktivet skyldigheter för medlemsstaterna och identifierade kritiska verksamhetsutövare samt åtgärder som dessa ska vidta för att öka kritiska verksamhetsutövares motståndskraft. Enligt artikel 2.1 definieras kritiska verksamhetsutövare som en offentlig eller privat verksamhetsutövare som har identifieras av en medlemsstat i enlighet med artikel 6 som tillhörande en av de kategorier som anges i den tredje kolumnen i tabellen i bilagan. I artikel 2.2 definieras motståndskraft som en kritisk verksamhetsutövares förmåga att förebygga, skydda mot, reagera på, stå emot, begränsa, absorbera, anpassa sig till och återhämta sig från en incident.

Enligt bilagan kan kategorier av verksamhetsutövare inom följande sektorer och undersektorer anses kritiska:

1. Energi, med undersektorerna:
 - a) elektricitet,
 - b) fjärrvärme eller fjärrkyla,
 - c) olja,
 - d) gas, och
 - e) vätgas.
2. Transport, med undersektorerna:
 - a) luftfart,
 - b) järnväg,
 - c) vatten,
 - d) väg, och
 - e) kollektivtrafik.
3. Bankverksamhet
4. Finansmarknadsinfrastruktur
5. Hälso- och sjukvård
6. Dricksvatten

7. Avloppsvatten
8. Digital infrastruktur
9. Offentlig förvaltning
10. Rymden
11. Produktion, bearbetning och distribution av livsmedel

Enligt artikel 1.2 ska direktivet inte vara tillämpligt på frågor som omfattas av cybersäkerhetsdirektivet och, med beaktande av förhållandet mellan kritiska verksamhetsutövers fysiska säkerhet och cybersäkerhet, ska medlemsstaterna säkerställa att direktiven genomförs på ett samordnat sätt.

Enligt artikel 1.3 ska berörda bestämmelser i direktivet, om det enligt bestämmelser i sektorsspecifika unionsrättsakter krävs att kritiska verksamhetsutövare ska vidta åtgärder för att stärka sin motståndskraft och om de kraven erkänns av medlemsstaterna som åtminstone likvärdiga med de motsvarande skyldigheter som fastställs i direktivet, inte vara tillämpligt.

Enligt artikel 1.4 ska information som är konfidentiell enligt unionsregler eller nationella regler, såsom regler om affärshemligheter, utbytas med kommissionen och andra relevanta myndigheter i enlighet med direktivet endast när sådant utbyte är nödvändigt för att tillämpa detta. Den information som utbyts ska begränsas till vad som är relevant och proportionerligt för ändamålet med utbytet. Vid informationsutbytet ska informationens konfidentialitet och kritiska verksamhetsutövers säkerhetsintressen och kommersiella intressen bevaras samtidigt som medlemsstaternas säkerhet respekteras.

Enligt artikel 1.5 påverkar direktivet inte medlemsstaternas ansvar att skydda den nationella säkerheten och försvaret eller deras befogenhet att skydda andra väsentliga statliga funktioner, inbegripet att säkerställa statens territoriella integritet och upprätthålla lag och ordning.

Enligt artikel 1.6 är direktivet inte tillämpligt på offentliga verksamhetsutövare som bedriver verksamhet på områdena nationell säkerhet, allmän säkerhet, försvar eller brottsbekämpning, inbegripet utredning, upptäckt och lagföring av brott. Enligt artikel 1.7 får medlemsstaterna besluta att artikel 11 och kapitlen III, IV och VI, helt eller delvis, inte är tillämpliga på särskilda kritiska verksamhetsutövare som bedriver verksamhet på områdena nationell säkerhet, allmän säkerhet, försvar eller brottsbekämpning, inbegripet utredning, upptäckt och lagföring av brott, eller som uteslutande tillhandahåller tjänster till offentliga verksamhetsutövare. Enligt artikel 1.8 får de skyldigheter som fastställs i direktivet inte medföra tillhandahållande av information vars utlämnande skulle strida mot väsentliga intressen i fråga om medlemsstaternas nationella säkerhet, allmänna säkerhet eller försvar.

Enligt artikel 1.9 påverkar direktivet inte tillämpningen av andra unionsrättsakter om skydd av personuppgifter.

Samhällsviktiga tjänster och förteckning

I artikel 2.5 definieras samhällsviktig tjänst som en tjänst som är avgörande för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner, ekonomisk verksamhet, folkhälsa och allmän säkerhet, eller miljön. I enlighet med artikel 5 antog kommissionen den 25 juli 2023 en delegerad förordning, (EU) 2023/2450 om komplettering av motståndskraftsdirektivet genom upprättande av en förteckning över samhällsviktiga tjänster, vilken utgör en icke uttömmande förteckning över samhällsviktiga tjänster som kategorierna av verksamhetsutövare inom respektive undersektor i bilagan kan tillhandahålla. Enligt förordningen utgör följande tjänster samhällsviktiga tjänster:

1. Energisektorn:
 - a. Undersektorn elektricitet:
 - i. Leverans av el (*elföretag*).

- ii. Drift, underhåll och utveckling av ett eldistributionssystem (*systemansvariga för distributionssystemet*).
 - iii. Drift, underhåll och utveckling av ett elöverföringssystem (*systemansvariga för överföringssystemet*).
 - iv. Elproduktion (*producenter*).
 - v. Nominerade elmarknadsoperatörers tjänster (*nominerade elmarknadsoperatörer*).
 - vi. Efterfrågefleksibilitet (*elmarknadsaktörer*).
 - vii. Aggregering av el (*elmarknadsaktörer*).
 - viii. Energilagring (*elmarknadsaktörer*).
- b. Undersektorn fjärrvärme och fjärrkyla: Tillhandahållande av fjärrvärme eller fjärrkyla (*operatörer av fjärrvärme eller fjärrkyla*).
- c. Undersektorn olja:
- i. Överföring av olja (*operatörer av oljeledningar*).
 - ii. Oljeproduktion (*operatörer av anläggningar för oljeproduktion*).
 - iii. Raffinering och bearbetning av olja (*operatörer av raffinaderier och bearbetningsanläggningar för olja*).
 - iv. Lagring av olja (*operatörer av anläggningar för lagring av olja*).
 - v. Förvaltning av oljelager, inklusive beredskapslager och särskilda oljelager (*centrala lagringsenheter*).
- d. Undersektorn gas:
- i. Gasleverans eller gashandel (*gashandelsföretag eller gashandlare*).
 - ii. Distribution av gas (*systemansvariga för distributionssystemet*).
 - iii. Överföring av gas (*systemansvariga för överföringssystemet*).
 - iv. Lagring av gas (*systemansvariga för lagringssystemet*).
 - v. Drift av ett system för flytande naturgas (LNG) (*systemansvariga för en LNG-anläggning*).
 - vi. Produktion av naturgas (*naturgasföretag*).
 - vii. Inköp av naturgas (*naturgasföretag*).
 - viii. Raffinering och bearbetning av naturgas (*operatörer av raffinaderier och bearbetningsanläggningar för naturgas*).
- e. Undersektorn vätgas:
- i. Produktion av vätgas (*operatörer av produktion av vätgas*).
 - ii. Lagring av vätgas (*operatörer av lagring av vätgas*).
 - iii. Överföring av vätgas (*operatörer av överföring av vätgas*).
2. Transportsektorn:
- a. Undersektorn luftfart:
- i. Lufttransporttjänster som används för kommersiella syften (passagerare och frakt) (*lufttrafikföretag*).
 - ii. Drift, förvaltning och underhåll av flygplatser och av flygplatsnätets infrastruktur (*flygplatsernas ledningsenheter*).
 - iii. Flygkontrolltjänster (*operatörer inom trafikstyrning och trafikledning*).

- b. Undersektorn järnväg:
 - i. Järnvägstransporttjänster (passagerare och frakt) (*järnvägsföretag*).
 - ii. Drift, förvaltning och underhåll av järnvägsinfrastruktur, inbegripet stationer för passagerare, gods-terminaler, bangårdar och trafikledningscentraler (*infrastrukturförvaltare*).
 - iii. Drift, förvaltning och underhåll av anläggningar för järnvägstjänster (*tjänsteleverantörer*).
 - iv. Drift, förvaltning och underhåll av trafikledning, trafikstyrning och signalering samt installationer och system för telekommunikation som används för trafikstyrning och signalering (*infrastrukturförvaltare*).
 - c. Undersektorn vatten:
 - i. Transporttjänster på inre vattenvägar, till havs och längs kuster (passagerar- och godstrafik) (*passagerar- och godstransportföretag på inre vattenvägar, till havs och längs kuster*).
 - ii. Drift, ledning och underhåll av hamnar och hamnanläggningar samt drift av anläggningar och utrustning i hamnar, inbegripet bunkring, lasthantering, förtöjning, passagerartjänster, insamling av fartygs-genererat avfall och lastrester, lotsning och bogsering (*ledningsenheter för hamnar och verksamhetsutövare som sköter anläggningar och utrustning i hamnar*).
 - iii. Sjötrafikinformationstjänst (*operatörer av sjötrafikinformationstjänst*).
 - d. Undersektorn vägtransport:
 - i. Trafikstyrning, inbegripet aspekter som rör planering, kontroll och förvaltning av vägnät, med undantag för trafikstyrning eller drift av intelligenta transportsystem när dessa inte utgör en väsentlig del av den allmänna verksamheten för offentliga verksamhetsutövare (*vägmyndigheter*).
 - ii. Intelligenta transportsystem (*operatörer av intelligenta transportsystem*).
 - e. Undersektorn kollektivtrafik: Kollektivtrafik på järnväg samt med andra spårbaserade transportsätt och på väg (*kollektivtrafikföretag*).
3. Banksektorn:
 - a. Mottagande av insättningar (*kreditinstitut*).
 - b. Utlåning (*kreditinstitut*).
 4. Sektorn finansmarknadsinfrastruktur:
 - a. Drift av en handelsplats (*operatörer av handelsplatser*).
 - b. Drift av clearingsystem (*centrala motparter*).
 5. Hälso- och sjukvårdssektorn:
 - a. Tillhandahållande av hälso- och sjukvårdstjänster (*vårdgivare*).
 - b. Analys som utförs av ett av Europeiska unionens referenslaboratorier (*EU:s referenslaboratorier*).
 - c. Forskning om och utveckling avseende läkemedel (*verksamhetsutövare som bedriver forskning om och utveckling avseende läkemedel*).

- d. Tillverkning av farmaceutiska basprodukter och basläkemedel (*verksamhetsutövare som tillverkar farmaceutiska basprodukter och läkemedel*).
 - e. Tillverkning av medicintekniska produkter som betraktas som kritiska vid ett hot mot folkhälsan (*verksamhetsutövare som tillverkar medicintekniska produkter*).
 - f. Distribution av läkemedel (*verksamhetsutövare med tillstånd att bedriva partihandel*).
6. Dricksvattensektorn: Dricksvattenförsörjning och distribution av dricksvatten, med undantag för distribution av dricksvatten när denna tjänst utgör en icke väsentlig del av den allmänna verksamheten för distributörer som distribuerar andra förnödenheter och varor (*leverantörer och distributörer av dricksvatten*).
 7. Avloppsvattensektorn: Insamling, rening och utsläpp av avloppsvatten, med undantag för insamling, utsläpp eller rening av avloppsvatten från tätbebyggelse, hushållspillvatten eller industrispillvatten när detta inte utgör en väsentlig del av företagets allmänna verksamhet (*verksamheter som samlar ihop, släpper ut och renar avloppsvatten från tätbebyggelse, hushållspillvatten eller industrispillvatten*).
 8. Sektorn digital infrastruktur:
 - a. Tillhandahållande och drift av internetknutpunkter (*leverantörer av internetknutpunkter*).
 - b. Tillhandahållande av domännamnssystem (DNS) med undantag för tjänster som rör rotnamnservrar (*leverantörer av DNS-tjänster*).
 - c. Drift och administration av registreringsenheter för toppdomäner (*registreringsenheter för toppdomäner*).
 - d. Tillhandahållande av molntjänster (*leverantörer av molntjänster*).
 - e. Tillhandahållande av datacentralstjänster (*tillhandahållare av datacentralstjänster*).
 - f. Tillhandahållande av nätverk för innehållsleverans (*tillhandahållare av nätverk för innehållsleverans*).
 - g. Tillhandahållande av betrodda tjänster (*tillhandahållare av betrodda tjänster*).
 - h. Tillhandahållande av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster (*tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster*).
 - i. Tillhandahållande av allmänna elektroniska kommunikationsnät (*tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät*).
 9. Sektorn offentlig förvaltning: Tjänster som tillhandahålls av offentliga verksamhetsutövare i den mening som avses i artikel 2.10 i direktiv (EU) 2022/2557 hos nationella regeringar enligt medlemsstaternas definition i enlighet med nationell rätt (*offentliga verksamhetsutövare hos nationella regeringar*).
 10. Rymdsektorn: Drift av markbaserad infrastruktur som ägs, förvaltas och drivs av medlemsstater eller privata parter och som stöder tillhandahållandet av rymdbaserade tjänster, undantaget tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät (*operatörer av markbaserad infrastruktur*).
 11. Produktion, bearbetning och distribution av livsmedel (*livsmedelsföretag som uteslutande bedriver logistikverksamhet och grossisthandel samt storskalig industriell produktion och bearbetning*):
 - a. Storskalig industriell produktion och bearbetning av livsmedel.

- b. Tjänster inom livsmedelskedjan, inbegripet lagring och logistik.
- c. Grossisthandel med livsmedel.

2.4.3 Behörig myndighet och gemensam kontaktpunkt

Enligt artikel 9.1 ska varje medlemsstat utse eller inrätta en eller flera behöriga myndigheter som ansvariga för den korrekta tillämpningen och, vid behov, efterlevnadskontrollen avseende reglerna i direktivet på nationell nivå. När det gäller kritiska verksamhetsutövare enligt punkterna 3 och 4 i bilagans tabell ska behöriga myndigheter i princip vara de som avses i artikel 46 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2554 om digital operativ motståndskraft för finanssektorn (nedan kallad *motståndskraftsförordningen för finanssektorn*, även kallad DORA-förordningen efter engelskans *Digital Operative Resilience Act*). När det gäller kritiska verksamhetsutövare enligt punkten 8 i bilagans tabell ska de behöriga myndigheterna i princip vara de behöriga myndigheterna enligt cybersäkerhetsdirektivet. Medlemsstaterna får utse en annan behörig myndighet för de sektorer som anges i punkterna 3, 4 och 8 i bilagans tabell för motståndskraftsdirektivet i enlighet med befintliga nationella ramar. Om medlemsstaterna utser eller inrättar mer än en behörig myndighet ska de tydligt fastställa uppgifterna för var och en av de berörda myndigheterna och säkerställa att de samarbetar effektivt för att fullgöra sina uppgifter enligt direktivet.

Enligt artikel 9.2 ska varje medlemsstat utse eller inrätta en gemensam kontaktpunkt, vilken ska ha en sambandsfunktion för att säkerställa gränsöverskridande samarbete med de gemensamma kontaktpunkterna i andra medlemsstater och den grupp för kritiska verksamheters motståndskraft som avses i artikel 19. I förekommande fall ska en medlemsstat utse sin gemensamma kontaktpunkt inom en behörig myndighet och får därutöver föreskriva att dess gemensamma kontaktpunkt även ska ha en sambandsfunktion med kommissionen och säkerställa samarbete med tredjeländer.

2.4.4 Nationellt samarbete

Enligt artikel 9.6 ska varje medlemsstat säkerställa att den behöriga myndigheten samarbetar och utbyter information med de behöriga myndigheterna enligt cybersäkerhetsdirektivet om cybersäkerhetsrisker, cyberhot och cyberincidenter och icke-cyberrelaterade risker, hot och incidenter som påverkar kritiska verksamhetsutövare, inbegripet avseende relevanta åtgärder som har vidtagits av behöriga myndigheter.

Enligt artikel 10.2 ska varje medlemsstat säkerställa att den behöriga myndigheten samarbetar och utbyter information och god praxis med kritiska verksamhetsutövare i de sektorer som anges i bilagan.

Enligt artikel 10.3 ska medlemsstaterna underlätta frivillig informationsdelning mellan kritiska verksamhetsutövare i frågor som omfattas av direktivet, i enlighet med unionsrätten och nationell rätt, särskilt i fråga om sekretessbelagd och känslig information, konkurrens och skydd av personuppgifter.

Enligt artikel 21.5 ska medlemsstaterna säkerställa att när en behörig myndighet enligt motståndskraftsdirektivet bedömer efterlevnaden hos en kritisk verksamhetsutövare enligt artikel 21 ska den behöriga myndigheten informera de behöriga myndigheterna i de berörda medlemsstaterna enligt cybersäkerhetsdirektivet. I detta syfte ska medlemsstaterna säkerställa att de behöriga myndigheterna enligt det här direktivet kan begära att de behöriga myndigheterna enligt direktiv cybersäkerhetsdirektivet ska utöva sina tillsyns- och efterlevnadskontrollbefogenheter med avseende på en verksamhetsutövare enligt det direktivet som har identifierats som en kritisk verksamhetsutövare enligt motståndskraftsdirektivet. För det ändamålet ska

medlemsstaterna säkerställa att de behöriga myndigheterna enligt det här direktivet samarbetar och utbyter information med de behöriga myndigheterna enligt direktiv cybersäkerhetsdirektivet.

2.4.5 Samarbete mellan medlemsstater

Enligt artikel 11 ska medlemsstaterna, när så är lämpligt, samråda med varandra om kritiska verksamhetsutövare i syfte att säkerställa att direktivet tillämpas på ett konsekvent sätt. Sådana samråd ska äga rum i synnerhet med avseende på kritiska verksamhetsutövare som:

- a) använder kritisk infrastruktur som är fysiskt sammankopplad mellan två eller flera medlemsstater,
- b) ingår i företagsstrukturer som är sammankopplade eller sammanlänkade med kritiska verksamhetsutövare i andra medlemsstater,
- c) har identifierats som kritiska verksamhetsutövare i en medlemsstat och tillhandahåller samhällsviktiga tjänster för eller i andra medlemsstater.

Enligt artikel 11.2 ska samråden syfta till att stärka kritiska verksamhetsutövare motståndskraft och, om möjligt, minska deras administrativa börda.

2.4.6 Gruppen för kritiska entiteters motståndskraft

Enligt artikel 19.1 inrättas en grupp för kritiska entiteters motståndskraft, vilken ska ge kommissionen stöd och underlätta samarbete mellan medlemsstaterna och informationsutbyte om frågor som rör direktivet. Enligt artikel 19.2 ska gruppen bestå av företrädare för medlemsstaterna och kommissionen, vid behov med säkerhetsgodkännande. Gruppen för kritiska entiteters motståndskraft får bjuda in andra berörda parter att delta i sitt arbete när detta är relevant för fullgörandet av gruppens uppgifter. Om Europaparlamentet så begär får kommissionen bjuda in experter från Europaparlamentet att närvara vid möten i gruppen för kritiska entiteters motståndskraft.

Enligt artikel 19.3 tilldelas gruppen särskilda uppgifter enligt artikel 19.3 och ska enligt artikel 19.4 utarbeta ett arbetsprogram senast den 17 januari 2025, samt därefter vartannat år, och enligt artikel 19.5 sammanträda minst årligen med samarbetsgruppen enligt cybersäkerhetsdirektivet.

2.4.7 Medlemsstaternas riskbedömning

Enligt artikel 5.1 ges kommissionen befogenhet att anta en delegerad akt i enlighet med artikel 23 senast den 17 november 2023 för att komplettera direktivet genom att upprätta en icke uttömmande förteckning över samhällsviktiga tjänster inom de sektorer och undersektorer som anges i bilagan.

De behöriga myndigheterna ska använda kommissionens förteckning över samhällsviktiga tjänster för att göra en riskbedömning, den så kallade medlemsstaternas riskbedömning, senast den 17 januari 2026 och därefter när så är nödvändigt och minst vart fjärde år. De behöriga myndigheterna ska använda medlemsstaternas riskbedömningar i syfte att identifiera kritiska verksamhetsutövare i enlighet med och bistå de kritiska verksamhetsutövarna med att vidta åtgärder.

Medlemsstaternas riskbedömningar ska innehålla en redogörelse för relevanta risker för naturolyckor och risker orsakade av människan, inbegripet risker av sektorsövergripande eller gränsöverskridande slag, olyckor, naturkatastrofer, hot mot folkhälsan och hybridhot eller andra antagonistiska hot, inklusive terroristbrott enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF.

Enligt artikel 5.2 ska medlemsstaternas riskbedömningar åtminstone ta hänsyn till följande:

- a) Den allmänna riskbedömning som har utförts enligt artikel 6.1 i beslut nr 1313/2013/EU.
- b) Andra relevanta riskbedömningar som har utförts i enlighet med kraven i relevanta sektorsspecifika unionsrättsakter, inbegripet Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2017/1938 och (EU) 2019/941 och Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/60/EG och 2012/18/EU.
- c) De relevanta risker som uppstår till följd av den grad till vilken de sektorer som anges i bilagan är beroende av varandra, inbegripet den grad till vilken de är beroende av verksamhetsutövare som är belägna i andra medlemsstater och tredjeländer, samt de konsekvenser en betydande störning i en sektor kan få för andra sektorer, inklusive eventuella betydande risker för medborgare och den inre marknaden.
- d) Information om incidenter som har anmälts i enlighet med artikel 15.

Vid tillämpning av artikel 5.2 punkten c ska medlemsstaterna samarbeta med de behöriga myndigheterna i andra medlemsstater och de behöriga myndigheterna i tredjeländer, när så är lämpligt.

Enligt artikel 5.3 ska medlemsstaterna, i förekommande fall genom sina gemensamma kontaktpunkter, göra de relevanta delarna i deras riskbedömningar tillgängliga för de kritiska verksamhetsutövare som de har identifierat och säkerställa att den information som tillhandahålls hjälper dem att utföra sina egna riskbedömningar och vidtagande av åtgärder för att säkerställa sin motståndskraft.

2.4.8 Medlemsstaternas identifiering av kritiska verksamhetsutövare

Enligt artikel 6.1 ska medlemsstaterna, senast den 17 juli 2026 identifiera de kritiska verksamhetsutövarna för de sektorer och undersektorer som anges i bilagan.

Enligt artikel 6.2 ska en medlemsstat, när den identifierar kritiska verksamhetsutövare ta hänsyn till resultatet av sin riskbedömning samt sin strategi och tillämpa samtliga följande kriterier:

- a) Verksamhetsutövaren tillhandahåller en eller flera samhällsviktiga tjänster.
- b) Verksamhetsutövaren bedriver verksamhet, och dess kritiska infrastruktur är belägen, på denna medlemsstats territorium.
- c) En incident skulle få betydande störande effekter, enligt vad som fastställs i enlighet med artikel 7.1, för verksamhetsutövarens tillhandahållande av en eller flera samhällsviktiga tjänster eller för tillhandahållandet av andra samhällsviktiga tjänster i de sektorer som anges i bilagan och som är beroende av den eller de samhällsviktiga tjänsterna.

Enligt artikel 6.3 ska varje medlemsstat upprätta en förteckning över de kritiska verksamhetsutövare som har identifierats enligt artikel 6.2 och säkerställa att dessa kritiska verksamhetsutövare underrättas om att de har identifierats som kritiska verksamhetsutövare inom en månad från identifieringen. Medlemsstaterna ska informera dessa kritiska verksamhetsutövare om deras skyldigheter enligt kapitlen III och IV och om det datum från och med vilket dessa skyldigheter är tillämpliga på dem, utan att detta påverkar tillämpningen av artikel 8. Medlemsstaterna ska informera kritiska verksamhetsutövare i de sektorer som anges i punkterna 3, 4 och 8 i bilagans tabell om att de inte har några skyldigheter enligt kapitlen III och IV såvida inte nationella åtgärder föreskriver något annat. För de berörda kritiska verksamhetsutövarna ska kapitel III vara tillämpligt från och med tio månader efter dagen för underrättelsen.

Enligt artikel 6.4 ska medlemsstaterna säkerställa att deras behöriga myndigheter underrättar de behöriga myndigheterna enligt

cybersäkerhetsdirektivet om identitet på de kritiska verksamhetsutövare som de har identifierat inom en månad från den identifieringen. Denna underrättelse ska, i tillämpliga fall, innehålla information om att de berörda kritiska verksamhetsutövarna är verksamhetsutövare i de sektorer som anges i punkterna 3, 4 och 8 i bilagans tabell och inte har några skyldigheter enligt kapitlet III och IV i direktivet.

Enligt artikel 6.5 ska medlemsstaterna, när så är nödvändigt och minst vart fjärde år, se över och när så är lämpligt uppdatera förteckningen över identifierade kritiska verksamhetsutövare som avses i artikel 6.3. Om dessa uppdateringar leder till att ytterligare kritiska verksamhetsutövare identifieras ska artikel 6.3–4 tillämpas på dessa. Dessutom ska medlemsstaterna säkerställa att verksamhetsutövare som inte längre identifieras som kritiska verksamhetsutövare till följd av en sådan uppdatering i god tid underrättas om detta och om att de inte längre omfattas av skyldigheterna enligt kapitel III från och med dagen för mottagandet av denna underrättelse.

Medlemsstaternas identifiering av kritiska verksamhetsutövare av särskild europeisk betydelse

Enligt artikel 17.1 ska en verksamhetsutövare betraktas som en kritisk verksamhetsutövare av särskild europeisk betydelse om:

- a) den har identifierats som en kritisk verksamhetsutövare enligt artikel 6.1,
- b) den tillhandahåller samma eller liknande samhällsviktiga tjänster till eller i minst sex medlemsstater, och
- c) den har mottagit en underrättelse av kommissionen enligt artikel 17.3.

Enligt artikel 17.2 ska medlemsstaterna säkerställa att en kritisk verksamhetsutövare, efter den underrättelse som avses i artikel 6.3, informerar sin behöriga myndighet om den tillhandahåller samhällsviktiga tjänster till eller i minst sex medlemsstater. I ett sådant fall ska medlemsstaterna säkerställa att den kritiska verksamhetsutövaren underrättar sin behöriga myndighet om de samhällsviktiga tjänster som den tillhandahåller till eller i dessa medlemsstater och till eller i vilka medlemsstater den tillhandahåller sådana samhällsviktiga tjänster. Medlemsstaterna ska utan onödigt dröjsmål underrätta kommissionen om identiteten på dessa kritiska verksamhetsutövare och den information som de tillhandahåller enligt denna punkt.

Enligt artikel 17.4 ska bestämmelserna om kritiska verksamhetsutövare av särskild europeisk betydelse tillämpas på relevanta verksamhetsutövare från och med dagen för mottagandet av den underrättelse som avses i artikel 17.3.

2.4.9 Betydande störande effekt

Enligt artikel 7.1 ska medlemsstaterna, när de fastställer om en störande effekt som avses i artikel 6.2 punkten c är betydande, beakta följande kriterier:

- a) Antalet användare som är beroende av den samhällsviktiga tjänst som den berörda verksamhetsutövaren tillhandahåller.
- b) Den grad till vilken andra sektorer och undersektorer som anges i bilagan är beroende av den samhällsviktiga tjänsten i fråga.
- c) Vilken effekt incidenter skulle kunna ha på ekonomisk och samhällsrelig verksamhet, miljön, den allmänna säkerheten och tryggheten eller befolkningens hälsa, uttryckt i grad och varaktighet.
- d) Verksamhetsutövarens marknadsandel på marknaden för den eller de berörda samhällsviktiga tjänsterna.
- e) Det geografiska område som skulle kunna påverkas av en incident, inbegripet eventuella gränsöverskridande konsekvenser, med

beaktande av den sårbarhet som är förknippad med graden av isole-
ring för vissa typer av geografiska områden, såsom öregioner, av-
lägsna områden eller bergsområden.

- f) Verksamhetsutövarens betydelse för upprätthållandet av en tillräck-
lig nivå på den samhällsviktiga tjänsten, med beaktande av till-
gången till alternativa sätt för att tillhandahålla den samhällsviktiga
tjänsten.

2.4.10 Stöd till kritiska verksamhetsutövare

Enligt artikel 10.1 ska medlemsstaterna stödja kritiska verksamhetsutövare
för att stärka deras motståndskraft. Stödet får innefatta utveckling av vägled-
ningsmaterial och metoder, stöd till anordnande av övningar för att testa de-
ras motståndskraft och tillhandahållande av rådgivning och utbildning för
kritiska verksamhetsutövares personal. Utan att det påverkar tillämpningen
av gällande regler för statligt stöd får medlemsstaterna tillhandahålla ekono-
miska resurser till kritiska verksamhetsutövare, om det är nödvändigt och
motiverat av mål av allmänt intresse.

2.4.11 Bakgrundskontroller

Enligt artikel 14.1 ska medlemsstaterna ange de villkor enligt vilka en kritisk
verksamhetsutövare, i vederbörligen motiverade fall och med beaktande av
medlemsstatens riskbedömning, får ansöka om bakgrundskontroller av per-
soner som

- a) innehar känsliga roller i eller till förmån för den kritiska verksamhets-
utövaren, särskilt när det gäller den kritiska verksamhetsutövarens
motståndskraft,
- b) är bemyndigade att direkt eller på distans få tillgång till den kritiska
verksamhetsutövarens lokaler eller dess informations- eller kontroll-
system, inbegripet när det gäller den kritiska verksamhetsutövarens
säkerhet,
- c) övervägs för rekrytering till tjänster som omfattas av de kriterier som
anges i led a eller b.

Enligt artikel 14.2 ska de ansökningar som avses i artikel 14.1 bedömas
inom en rimlig tidsram och hanteras i enlighet med nationell rätt och nation-
ella förfaranden samt relevant och tillämplig unionsrätt, inbegripet förord-
ning (EU) 2016/679 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU)
2016/680. Bakgrundskontroller ska vara proportionella och strikt begränsade
till vad som är nödvändigt. De ska utföras enbart i syfte att utvärdera en po-
tentiell säkerhetsrisk för den berörda kritiska verksamhetsutövaren.

Enligt artikel 14.3 ska en bakgrundskontroll enligt artikel 14.1 åt-
minstone:

- a) bekräfta identiteten på den person som är föremål för bakgrundskon-
trollen,
- b) kontrollera uppgifter ur kriminalregistret för den personen avseende
brott som är relevanta för en viss tjänst.

När de utför bakgrundskontroller ska medlemsstaterna använda det europe-
iska informationssystemet för utbyte av uppgifter ur kriminalregister i enlig-
het med de förfaranden som fastställs i rambeslut 2009/315/RIF och, i före-
kommande och tillämpliga fall, förordning (EU) 2019/816 för att inhämta
uppgifter ur kriminalregister som innehas av andra medlemsstater. De
centralmyndigheter som avses i artikel 3.1 i rambeslut 2009/315/RIF och i
artikel 3.5 i förordning (EU) 2019/816 ska besvara begäranden om sådana
uppgifter inom tio arbetsdagar från och med den dag då begäran togs emot i
enlighet med artikel 8.1 i rambeslut 2009/315/RIF.

2.4.12 Kritiska verksamhetsutövers riskbedömning

Enligt artikel 12.1 ska medlemsstaterna, utan hinder av den tidsfrist som anges i artikel 6.3 andra stycket, säkerställa att kritiska verksamhetsutövare gör en riskbedömning inom nio månader från mottagandet av den underrättelse som avses i artikel 6.3 och därefter när det är nödvändigt och minst vart fjärde år, på grundval av medlemsstaternas riskbedömningar och andra relevanta informationskällor, för att bedöma alla relevanta risker som kan störa tillhandahållandet av deras samhällsviktiga tjänster, den så kallade riskbedömningen av kritiska verksamhetsutövare.

Enligt artikel 12.2 ska riskbedömningar av kritiska verksamhetsutövare innehålla en redogörelse för alla relevanta risker för naturolyckor och risker orsakade av människan som skulle kunna leda till en incident, inbegripet risker av sektorsövergripande eller gränsöverskridande slag, olyckor, naturkatastrofer, hot mot folkhälsan och hybridhot samt andra antagonistiska hot, inklusive terroristbrott enligt direktiv (EU) 2017/541. En riskbedömning av kritiska verksamhetsutövare ska beakta den grad till vilken andra sektorer som anges i bilagan är beroende av den samhällsviktiga tjänst som tillhandahålls av den kritiska verksamhetsutövaren och den grad till vilken den kritiska verksamhetsutövaren är beroende av samhällsviktiga tjänster som tillhandahålls av andra verksamhetsutövare i sådana andra sektorer, inbegripet i angränsande medlemsstater och tredjeländer i förekommande fall.

Om en kritisk verksamhetsutövare, i enlighet med skyldigheter som föreskrivs i andra rättsakter, har gjort andra riskbedömningar eller utarbetat dokument som är relevanta för dess riskbedömning av kritiska verksamhetsutövare får den använda dessa bedömningar och dokument för att uppfylla kraven i denna artikel. När den behöriga myndigheten utövar sina tillsynsfunktioner får den slå fast att en befintlig riskbedömning som gjorts av en kritisk verksamhetsutövare och som omfattar de risker och den beroendegrad som avses i första stycket i denna punkt helt eller delvis uppfyller skyldigheterna enligt denna artikel.

2.4.13 Kritiska verksamhetsutövers åtgärder för motståndskraft

Enligt artikel 13.1 ska medlemsstaterna säkerställa att kritiska verksamhetsutövare vidtar lämpliga och proportionella tekniska, säkerhetsmässiga och organisatoriska åtgärder för att säkerställa sin motståndskraft, på grundval av den relevanta information som tillhandahålls av medlemsstaterna om medlemsstaternas riskbedömning samt resultatet av riskbedömningen av kritiska verksamhetsutövare, inbegripet åtgärder som är nödvändiga för att:

- a) förhindra incidenter från att uppstå, med vederbörlig hänsyn till åtgärder för katastrofriskreducering och klimatanpassning,
- b) säkerställa ett tillfredsställande fysiskt skydd av deras lokaler och kritiska infrastruktur, med vederbörlig hänsyn till exempelvis stängsel, barriärer, verktyg och rutiner för övervakning av områdesgränser, detektionsutrustning och åtkomstkontroller,
- c) reagera på, stå emot och begränsa konsekvenserna av incidenter, med vederbörlig hänsyn till genomförandet av risk- och krishanteringsförfaranden och protokoll samt varningsrutiner,
- d) återhämta sig från incidenter, med vederbörlig hänsyn till åtgärder för driftskontinuitet och identifiering av alternativa försörjningskedjor, för att återuppta tillhandahållandet av den samhällsviktiga tjänsten,
- e) säkerställa en ändamålsenlig hantering av personalsäkerhet, med vederbörlig hänsyn till åtgärder såsom fastställande av kategorier av personal som utför kritiska funktioner, fastställande av åtkomsträttigheter till lokaler, kritisk infrastruktur och känslig information, inrättande av förfaranden för bakgrundskontroller i enlighet med artikel 14 och fastställande av de kategorier av personer som måste genomgå

sådana bakgrundskontroller samt fastställande av lämpliga utbildningskrav och kvalifikationer,

- f) öka medvetenheten om de åtgärder som anges i leden a–e hos berörd personal, med vederbörlig hänsyn till utbildningskurser, informationsmaterial och övningar.

Vid tillämpning av första stycket punkten e ska medlemsstaterna säkerställa att kritiska verksamhetsutövare beaktar externa tjänsteleverantörers personal vid fastställandet av kategorier av personal som utför kritiska funktioner.

Enligt artikel 13.2 ska medlemsstaterna säkerställa att kritiska verksamhetsutövare har och tillämpar en plan för motståndskraft eller ett eller flera likvärdiga dokument med en beskrivning av de åtgärder som vidtagits enligt artikel 13.1. Om kritiska verksamhetsutövare har utarbetat dokument eller vidtagit åtgärder i enlighet med skyldigheter som anges i andra rättsakter som är relevanta för de åtgärder som avses i artikel 13.1 får de använda dessa dokument och åtgärder för att uppfylla kraven i artikel 13.2. När den behöriga myndigheten utövar sina tillsynsfunktioner får den slå fast att befintliga motståndskraftsstärkande åtgärder som vidtagits av en kritisk verksamhetsutövare och som på ett lämpligt och proportionerligt sätt adresserar de tekniska, säkerhetsmässiga och organisatoriska åtgärder som avses i artikel 13.1 helt eller delvis uppfyller skyldigheterna enligt artikel 13.2.

Enligt artikel 13.3 ska medlemsstaterna säkerställa att varje kritisk verksamhetsutövare utser en sambandsansvarig eller motsvarande som kontaktpunkt med de berörda myndigheterna.

2.4.14 Rapporteringsskyldigheter

Enligt artikel 15.1 ska medlemsstaterna säkerställa att kritiska verksamhetsutövare utan onödigt dröjsmål lämnar in en anmälan till den behöriga myndigheten om incidenter som medför en betydande störning eller kan medföra en betydande störning i tillhandahållandet av samhällsviktiga tjänster. Medlemsstaterna ska säkerställa att de kritiska verksamhetsutövarna, om det inte är operativt omöjligt för dem, lämnar in en första anmälan inom 24 timmar efter det att de har fått kännedom om en incident, åtföljd, i förekommande fall, av en detaljerad rapport senast en månad därefter. För att fastställa huruvida störningen är betydande ska i synnerhet följande parametrar tas i beaktande:

- a) Antal och andel användare som berörs av störningen.
- b) Störningens varaktighet.
- c) Det geografiska område som påverkas av störningen, med beaktande av huruvida området är geografiskt isolerat.

Om en incident har eller kan ha en betydande påverkan på kontinuiteten i tillhandahållandet av samhällsviktiga tjänster i minst sex medlemsstater ska de behöriga myndigheterna i de medlemsstater som berörs av incidenten anmäla den incidenten till kommissionen.

Enligt artikel 15.2 ska de anmälningar som avses i artikel 15.1 första stycket omfatta all tillgänglig information som är nödvändig för att den behöriga myndigheten ska kunna förstå incidentens art, orsak och möjliga konsekvenser, inbegripet eventuell information som krävs för att kunna fastställa incidentens eventuella gränsöverskridande verkningar. Sådana anmälningar ska inte medföra ett ökat ansvar för de kritiska verksamhetsutövarna.

Enligt artikel 15.3 ska den behöriga myndigheten, på grundval av den information som en kritisk verksamhetsutövare lämnar i den anmälan som avses i artikel 15.1, via den gemensamma kontaktpunkten informera den gemensamma kontaktpunkten i andra medlemsstater som påverkas om incidenten har eller kan ha en betydande påverkan på kritiska verksamhetsutövare och kontinuiteten i tillhandahållandet av samhällsviktiga tjänster i en eller flera andra medlemsstater. Gemensamma kontaktpunkter som skickar eller

tar emot information enligt första stycket ska i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt behandla den informationen på ett sätt som respekterar dess konfidentialitet och skyddar den berörda kritiska verksamhetsutövarens säkerhet och kommersiella intressen.

Enligt artikel 15.4 ska den behöriga myndigheten, så snart som möjligt efter en anmälan enligt artikel 15.1, ge den berörda kritiska verksamhetsutövaren relevant uppföljningsinformation, inklusive information som skulle kunna hjälpa den kritiska verksamhetsutövaren att reagera ändamålsenligt på incidenten i fråga. Medlemsstaterna ska informera allmänheten om de anser att det skulle ligga i allmänhetens intresse.

2.4.15 Standardisering

Enligt artikel 16 ska medlemsstaterna, för att främja ett enhetligt genomförande av direktivet, när det är användbart och utan att föreskriva eller gynna användning av en viss typ av teknik, uppmuntra användningen av europeiska och internationellt erkända standarder och tekniska specifikationer som är relevanta för åtgärder för säkerhet och motståndskraft som är tillämpliga på kritiska verksamhetsutövare.

2.4.16 Tillsyn och efterlevnadskontroll

Enligt artikel 21.1 ska medlemsstaterna, för att bedöma om de verksamhetsutövare som medlemsstaterna har identifierat som kritiska verksamhetsutövare enligt artikel 6.1 fullgör de skyldigheter som fastställs i direktivet, säkerställa att de behöriga myndigheterna har befogenheter och medel för att:

- a) genomföra inspektioner på plats av den kritiska infrastruktur och de lokaler som den kritiska verksamhetsutövaren använder för att tillhandahålla sina samhällsviktiga tjänster och tillsyn på distans av de åtgärder som vidtagits av kritiska verksamhetsutövare i enlighet med artikel 13,
- b) utföra eller beställa revisioner av kritiska verksamhetsutövare.

Enligt artikel 21.2 ska medlemsstaterna säkerställa att de behöriga myndigheterna har befogenheter och medel för att, när så är nödvändigt för att fullgöra deras uppgifter enligt direktivet, kräva att verksamhetsutövare enligt cybersäkerhetsdirektivet som medlemsstaterna har identifierat som kritiska verksamhetsutövare enligt motståndskraftsdirektivet, inom en rimlig tidsfrist, som fastställs av dessa myndigheter, lämnar:

- a) den information som är nödvändig för att bedöma om de åtgärder som verksamhetsutövarna har vidtagit för att säkerställa sin motståndskraft uppfyller kraven i artikel 13,
- b) bevis på att de åtgärderna faktiskt har genomförts, inklusive resultatet av en revision som har utförts av en oberoende och kvalificerad revisor som har valts av verksamhetsutövaren och som har utförts på verksamhetsutövarens bekostnad.

När de behöriga myndigheterna begär denna information ska de ange syftet med kravet och specificera vilken information som krävs.

Enligt artikel 21.3 får den behöriga myndigheten, utan att det påverkar möjligheten att ålägga sanktioner i enlighet med artikel 22, efter de tillsynsåtgärder som avses i artikel 21.1 eller den bedömning av information som avses i artikel 21.2, beordra de berörda kritiska verksamhetsutövarna att vidta de åtgärder som är nödvändiga och proportionella för att avhjälpa konstaterade överträdelser av direktivet, inom en rimlig tidsfrist som fastställs av de myndigheterna, och att lämna information om de åtgärder som har vidtagits till de myndigheterna. Sådana förelägganden ska framför allt ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är.

Enligt artikel 21.4 ska medlemsstaterna säkerställa att de befogenheter som anges i artikel 21.1–3 endast kan utövas om de omfattas av lämpliga

skyddsåtgärder. Sådana skyddsåtgärder ska särskilt garantera att befogenheterna utövas på ett objektivt, öppet och proportionerligt sätt och att de berörda kritiska verksamhetsutövarnas rättigheter och legitima intressen, såsom skyddet av handels- och affärshemligheter, skyddas på vederbörligt sätt, däribland rätten att höras, rätten till försvar och rätten till rättslig prövning inför en oberoende domstol.

Sanktioner

Enligt artikel 22 ska medlemsstaterna fastställa regler om sanktioner för överträdelse av de nationella åtgärder som antagits enligt direktivet och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Medlemsstaterna ska till kommissionen anmäla dessa regler och åtgärder senast den 17 oktober 2024 samt utan dröjsmål eventuella ändringar som berör dem.

2.5 Den allmänna dataskyddsförordningen

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) antogs den 27 april 2016 och reglerar utöver dataskydd även cybersäkerhet i förhållande till behandlingen av personuppgifter.

Enligt den allmänna dataskyddsförordningens skäl 39 bör personuppgifter behandlas på ett sätt som säkerställer lämplig säkerhet och konfidentialitet för personuppgifterna samt förhindrar obehörigt tillträde till och obehörig användning av personuppgifter och den utrustning som används för behandlingen.

Enligt förordningens skäl 49 utgör behandling av personuppgifter ett berättigat intresse för berörd personuppgiftsansvarig i den mån den är absolut nödvändig och proportionell för att säkerställa nät- och informationssäkerhet. Det vill säga förmågan hos ett nät eller ett informationssystem att vid en viss tillförlitlighetsnivå tåla olyckshändelser, olagliga handlingar eller illvilligt uppträdande vilket äventyrar tillgängligheten, autenticiteten, integriteten och konfidentialiteten hos lagrade eller överförda personuppgifter och säkerheten hos beslätade tjänster som tillhandahålls av, eller är tillgängliga via, dessa nät och system, av myndigheter, incidenthanteringsorganisationer, enheter för hantering av datasäkerhetsincidenter, tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och tillhandahållare av säkerhetsteknik och säkerhetstjänster. Detta skulle exempelvis kunna innefatta att förhindra obehörigt tillträde till elektroniska kommunikationsnät och felaktig kodfördelning och att sätta stopp för överbelastningsattacker och skador på datasystem och elektroniska kommunikationssystem.

Enligt förordningens skäl 83 bör personuppgiftsansvariga eller personuppgiftsbiträden, för att upprätthålla säkerheten och förhindra behandling som bryter mot förordningen, utvärdera riskerna med behandlingen och vidta åtgärder, såsom kryptering, för att minska dem. Åtgärderna bör säkerställa en lämplig säkerhetsnivå, inbegripet konfidentialitet, med beaktande av den senaste utvecklingen och genomförandekostnader i förhållande till riskerna och vilken typ av personuppgifter som ska skyddas. Vid bedömningen av datasäkerhetsrisken bör även de risker vilka personuppgiftsbehandling medför beaktas, såsom förstörelse, förlust eller ändringar genom olyckshändelse eller otillåtna handlingar eller obehörigt röjande av eller obehörig åtkomst till de personuppgifter som överförs, lagrats eller på annat sätt behandlats, framför allt när denna kan medföra fysisk, materiell eller immateriell skada.

Enligt förordningens artikel 5.1 f ska personuppgifter behandlas på ett sätt som säkerställer lämplig säkerhet för personuppgifterna, inbegripet

skydd mot obehörig eller otillåten behandling och mot förlust, förstöring eller skada genom olyckshändelse, med användning av lämpliga tekniska eller organisatoriska åtgärder (*integritet och konfidentialitet*).

Enligt förordningens artikel 25.1 ska den personuppgiftsansvarige, med beaktande av den senaste utvecklingen, genomförandekostnader och behandlingens art, omfattning, sammanhang och ändamål samt riskerna, av varierande sannolikhetsgrad och allvar, för fysiska personers rättigheter och friheter, både vid fastställandet av vilka medel behandlingen utförs med och vid själva behandlingen, genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder, såsom pseudonymisering, vilka är utformade för ett effektivt genomförande av dataskyddsprinciper, såsom uppgiftsminimering, och för integrering av de nödvändiga skyddsåtgärderna i behandlingen, så att kraven i förordningen uppfylls och den registrerades rättigheter skyddas.

Enligt förordningens artikel 32.1 ska den personuppgiftsansvarige och personuppgiftsbiträdet, med beaktande av den senaste utvecklingen, genomförandekostnaderna och behandlingens art, omfattning, sammanhang och ändamål samt riskerna, av varierande sannolikhetsgrad och allvar, för fysiska personers rättigheter och friheter vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa en säkerhetsnivå som är lämplig i förhållande till risken, inbegripet, när det är lämpligt:

- a) pseudonymisering och kryptering av personuppgifter,
- b) förmågan att fortlöpande säkerställa konfidentialitet, integritet, tillgänglighet och motståndskraft hos behandlingssystemen och -tjänsterna,
- c) förmågan att återställa tillgängligheten och tillgången till personuppgifter i rimlig tid vid en fysisk eller teknisk incident,
- d) ett förfarande för att regelbundet testa, undersöka och utvärdera effektiviteten hos de tekniska och organisatoriska åtgärder som ska säkerställa behandlingens säkerhet.

Enligt den allmänna dataskyddsförordningens artikel 32.2 ska vidare särskild hänsyn tas till de risker som behandling medför vid bedömningen av lämplig säkerhetsnivå, i synnerhet från oavsiktlig eller olaglig förstöring, förlust eller ändring eller till obehörigt röjande av eller obehörig åtkomst till de personuppgifter som överförts, lagrats eller på annat sätt behandlats.

Enligt cybersäkerhetsdirektivets artikel 2.12 jämte motståndskraftsdirektivets artikel 1.9 påverkar inte direktiven den allmänna dataskyddsförordningens tillämpning.

2.6 Kodexdirektivet

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (nedan kallat *kodexdirektivet*) antogs den 11 december 2018, har genomförts i riket, främst genom lagen om elektronisk kommunikation, och föreskriver närmare reglering av bland annat elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster.

Enligt kodexdirektivets artikel 40.1 ska tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster vidta ändamålsenliga och proportionella tekniska och organisatoriska åtgärder för att på ett lämpligt sätt hantera risker som hotar näts och tjänsters säkerhet. Med beaktande av den senaste tekniska utvecklingen ska dessa åtgärder säkerställa en nivå på säkerheten som är lämplig i förhållande till den föreliggande risken. I synnerhet ska åtgärder, inbegripet kryptering när så är lämpligt, vidtas för att förhindra och minimera säkerhetsincidenters inverkan på användare och på andra nät och tjänster.

Enligt direktivets artikel 40.2 ska tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska

kommunikationstjänster utan onödigt dröjsmål meddela den behöriga myndigheten om säkerhetsincidenter som har haft en betydande påverkan på driften av nät och tjänster. För att fastställa hur betydande påverkan en säkerhetsincident har ska särskilt följande parametrar, när sådana finns tillgängliga, beaktas:

- a) a) Det antal användare som påverkas av säkerhetsincidenten.
- b) Hur länge säkerhetsincidenten varar.
- c) Hur stort det geografiska område som påverkas av säkerhetsincidenten är.
- d) Den utsträckning i vilken nätverkets eller tjänstens funktion påverkas.
- e) Den utsträckning i vilken ekonomisk och samhällelig verksamhet påverkas.

Enligt direktivets artikel 40.3 ska tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, om det föreligger ett särskilt och betydande hot om en säkerhetsincident i sådana nät eller tjänster, informerar de av sina användare som kan komma att påverkas av ett sådant hot om eventuella skydds- eller motåtgärder som användarna kan vidta. Om så är lämpligt ska tillhandahållarna även informera sina användare om själva hotet.

Enligt artikel 41.1 ska de behöriga myndigheterna i syfte att genomföra artikel 40 ha befogenheter att utfärda bindande instruktioner, däribland sådana som rör de åtgärder som krävs för att avhjälpa en säkerhetsincident eller förhindra att en sådan uppstår när ett betydande hot har identifierats och tidsfrister för genomförande, till tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster.

Enligt direktivets artikel 41.2 ska de behöriga myndigheterna ha befogenheter att kräva av tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster att de:

- a) tillhandahåller den information som behövs för att kunna bedöma säkerheten i deras nät och tjänster, inbegripet dokumenterade säkerhetspolicier, och
- b) underkastar sig en säkerhetsgranskning som utförs av ett kvalificerat oberoende organ eller en behörig myndighet och gör resultatet av granskningen tillgängligt för den behöriga myndigheten; kostnaderna för säkerhetsgranskningen ska betalas av tillhandahållaren.

Den berörda behöriga myndigheten ska vid behov informera de behöriga myndigheterna i övriga medlemsstater och Enisa. Den berörda behöriga myndigheten kan informera allmänheten eller kräva att tillhandahållarna gör det, om den slår fast att ett avslöjande av säkerhetsincidenten ligger i allmänhetens intresse. En gång om året ska den berörda behöriga myndigheten lämna in en sammanfattande rapport till kommissionen och Enisa om de anmälningar vilka har kommit in och de åtgärder som vidtagits i enlighet med artikeln.

Enligt direktivets artikel 41.3 ska behöriga myndigheterna ha alla nödvändiga befogenheter för att undersöka fall av bristande efterlevnad och hur detta påverkar nätens och tjänsternas säkerhet.

Cybersäkerhetsdirektivet medförde ändringar av artikel 40 och 41 i kodedirektivet, i syfte att harmonisera de båda regelverken.

2.7 Komparativ utblick

2.7.1 Sverige

2.7.1.1 Allmänt

Sveriges regering beslöt den 23 februari 2023 i ett kommittédirektiv, Dir. 2023:30, att utse en särskild utredare som skulle föreslå de anpassningar av svensk rätt som är nödvändiga för att cybersäkerhetsdirektivet och motståndskraftsdirektivet skulle kunna genomföras i den svenska rättsordningen, för redovisning senast den 23 februari 2024.

I kommittédirektivet ingick vidare ett antal särskilda direktiv till utredaren kopplade till cybersäkerhetsdirektivet, som att den skulle utreda vilka aktörer som ska omfattas av regleringen, rollfördelningen mellan svenska myndigheter, krav på aktörerna, tillsynsmyndigheternas befogenheter och föreslå författningsförslag. I förhållande till motståndskraftsdirektivet uppställdes även där särskilda direktiv till utredaren, som att den skulle utreda rollfördelningen mellan svenska myndigheter, sättet för identifiering av kritiska verksamhetsutövare, kravställningen på de kritiska verksamhetsutövarna, utformningen av systemet för bakgrundskontroller, tillsynsmyndigheternas befogenheter och föreslås författningsförslag. Gemensamt för de båda direktiven var även att utredaren fick särskilda direktiv om att se över förhållandet till säkerhetsskyddsregleringen, förhållandet till annan unionsrättslig och nationell reglering, förhållandet till offentlighets- och sekretessregleringen och konsekvensbeskrivningar, samt vid behov lämna förslag till författningsändringar.

Genom tilläggsdirektiv, Dir. 2024:3, av den 11 januari 2024, förlängdes utredningstiden för den del av uppdraget som avser anpassningar med anledning av motståndskraftsdirektivet.

2.7.1.2 Cybersäkerhetsdirektivet

Utredningen överlämnade i mars 2024 sitt delbetänkande, *Nya regler om cybersäkerhet*, SOU 2024:18, om hur cybersäkerhetsdirektivet ska genomföras i svensk rätt. Utredningens övergripande slutsats är att direktivet inte ska införlivas direktivnära utan att förslagen ska utformas utifrån den systematik och terminologi som används i svensk rätt, varvid ett normalt språkbruk ska eftersträvas. I linje med denna slutsats valde Sverige, bland annat, att ersätta begreppet entitet med det mer begripliga och i svensk rättsordning nyttjade uttrycket verksamhetsutövare. Utredningen drar även slutsatsen att direktivet bör införlivas genom att en särskild cybersäkerhetslag stiftas för genomförandet, i enlighet med förfarandet för det gamla cybersäkerhetsdirektivet. Cybersäkerhetslagen föreslås vidare att kompletteras med en föreslagen förordning om cybersäkerhet, vilken främst föreslås innehålla kompletterande detaljreglering rörande verksamhetsutövaras utpekade myndigheter samt deras uppgifter. Utredningen föreslår även, med vissa undantag, inte några skyldigheter utöver vad som följer av direktivet.

Utredningen föreslår vidare att cybersäkerhetslagen ska gälla för de flesta statliga myndigheter i Sverige, med regeringen, Regeringskansliet, myndigheter som lyder under Riksdagen och domstolarna är undantagna. Detsamma gäller för sammanlagt 16 myndigheter som till övervägande del bedriver säkerhetskänslig verksamhet eller brottsbekämpning. Utredningen föreslår dock att samtliga regioner och kommuner ska omfattas av lagens krav, region- och kommunfullmäktige undantagna, samt inkluderande lärosäten med examenstillstånd. Cybersäkerhetslagen föreslås vidare gälla för offentliga verksamhetsutövare som bedriver säkerhetskänslig verksamhet, men där den delen inte utgör en väsentlig andel, samt enskilda verksamhetsutövare, vilka bedriver annan verksamhet tillsammans med säkerhetskänslig verksamhet eller brottsbekämpning. För den säkerhetskänsliga delen av verksamheten

eller den delen av verksamheten som avser brottsbekämpning kommer det endast att gälla en anmälnings- och uppgiftsskyldighet. Detsamma gäller för verksamhetsutövare som redan omfattas av skyldigheter med motsvarande verkan som kraven i cybersäkerhetslagen, exempelvis för finansiella verksamhetsutövare som omfattas av motståndskraftsförordningen för finanssektorn.

Utredningen föreslår även att det fortsatt ska finnas en tillsynsmyndighet för varje sektor, vilka dock utökas i förhållande till de nya sektorerna och därmed blir elva totalt, till skillnad från de tidigare sex. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (nedan kallad *MSB*) föreslås även att fortsatt leda ett samarbetsforum där tillsynsmyndigheterna ingår, i syfte att underlätta samordning och åstadkomma en effektiv och likvärdig tillsyn. Utredningen föreslår att *MSB* fortsatt ska utgöra gemensam kontaktpunkt, mot bakgrund av dess nuvarande uppgifter och uppgiften att stödja och samordna arbetet med samhällets informationssäkerhet. Utredningen föreslår att *MSB*, mot bakgrund av att myndigheten i dag har uppdrag och kompetens som gör att den fortsatt ska utgöra enhet för hantering av it-säkerhetsincidenter samt cyberkrishanteringsmyndighet i Sverige. I utredningens förslag ingår vidare att tillsynsmyndigheterna utses av regeringen genom förordning.

Utredningen räknar vidare med inledande ökade kostnader för tillsynsmyndigheterna avseende identifiering av de verksamhetsutövare som omfattas av den nya lagen, utfärda nya föreskrifter och nya vägledningar utan att samtidigt behöva minska ambitionsnivån för tillsynsverksamheten.

Utredningen föreslår att författningsförslagen ska träda i kraft den 1 januari 2025.

2.7.1.3 Motståndskraftsdirektivet

Utredningen överlämnade i september 2024 sitt slutbetänkande, Motståndskraft i samhällsviktiga tjänster, SOU 2024:64, om hur motståndskraftsdirektivet ska genomföras i svensk rätt. Utredningen föreslår att motståndskraftsdirektivet ska genomföras genom en ny lag, lagen om motståndskraft hos kritiska verksamhetsutövare och föreslår inte att några ytterligare skyldigheter utöver vad som följer av direktivet ska införas.

Utredningen föreslår att regelverket ska tillämpas på enskilda och offentliga verksamhetsutövare som tillhandahåller en samhällsviktig tjänst som omfattas av bilagan till direktivet. Vidare krävs att verksamhetsutövaren har identifierats som kritisk av tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheterna ska genom beslut identifiera kritiska verksamhetsutövare inom sina tillsynsområden. I förslaget görs vissa undantag från lagens tillämpningsområde. Lagen gäller inte för sådant som regleras i förslaget till lag om cybersäkerhet och inte heller om det i annan författning finns bestämmelser om krav på riskbedömning, åtgärder för motståndskraft, bakgrundskontroll och incidentrapportering om kraven har minst motsvarande verkan. Lagen gäller inte heller för regeringen, Regeringskansliet, utlandsmyndigheter, kommittéväsendet, Riksrevisionen, Riksdagens ombudsmän, Sveriges Riksbank, Riksdagsförvaltningen eller Sveriges domstolar. Lagen gäller inte för statliga myndigheter som till övervägande del bedriver brottsbekämpning eller säkerhets känslig verksamhet.

Utredningen föreslår att den tillsynsmyndighet som är tillsynsmyndighet enligt den föreslagna lagen om cybersäkerhet även blir tillsynsmyndighet enligt lagen om motståndskraft hos kritiska verksamhetsutövare. Ett fåtal tillsynsmyndigheter har fått en ny undersektor eller kategori av verksamhetsutövare. Vidare ingår i sektorn offentlig förvaltning endast statliga myndigheter. *MSB* ska leda ett samarbetsforum där tillsynsmyndigheterna ingår för att underlätta samordning och åstadkomma en effektiv och likvärdig tillsyn. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska vara gemensam

kontaktpunkt. Den gemensamma kontaktpunkten ska ha en sambandsfunktion för att säkerställa det gränsöverskridande samarbetet med gemensamma kontaktpunkter i andra medlemsstater och med kommissionen. Nivåerna på sanktionsavgiften föreslås vara desamma som för väsentliga verksamhetsutövare i lagen om cybersäkerhet. Det innebär att sanktionsavgiften för enskilda kritiska verksamhetsutövare ska bestämmas till lägst 5 000 kronor och högst till det högsta av två procent av den kritiska verksamhetsutövarens totala globala årsomsättning närmast föregående räkenskapsår, eller 10 000 000 euro. För offentliga kritiska verksamhetsutövare ska avgiften bestämmas till lägst 5 000 kronor och högst till 10 000 000 kronor.

Utredningen föreslår att sekretesskyddet ska stärkas och föreslår att en ny bestämmelse om sekretess införs i 18 kap. OSL för uppgift i incidentrapporter enligt lagen om cybersäkerhet och lagen om motståndskraft hos kritiska verksamhetsutövare samt för uppgift om åtgärd som följer av en sådan incident. Bestämmelsen föreslås få ett omvänt skaderekvisit och rätten att meddela och offentliggöra uppgifterna begränsas. Vidare föreslås att diarium över incidenter hos rapporterade myndigheter, tillsynsmyndigheter och MSB ska kunna omfattas av sekretess. För att MSB och tillsynsmyndigheterna ska kunna lämna ut uppgifter som härrör från andra medlemsstater och EU:s institutioner och som omfattas av sekretess till varandra, föreslår utredningen en ny sekretessbrytande bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen. När det gäller bakgrundskontroller föreslås en bestämmelse om tystnadsplikt för uppgifter som förekommer i angelägenheter som avser bakgrundskontroll i den nya lagen. Sekretesskyddet för uppgifter som tillsynsmyndigheten kommer att hantera behöver kompletteras när det gäller uppgifter som rör enskilda affärs- eller driftsförhållanden.

Utredningen föreslår att lagen om motståndskraft hos kritiska verksamhetsutövare och tillhörande förordning ska träda i kraft den 1 augusti 2025. Förslagen i offentlighets- och sekretesslagen och offentlighets- och sekretessförordningen som gäller lagen om cybersäkerhet föreslås träda i kraft den 1 januari 2025. Övriga förslag föreslås träda i kraft den 1 augusti 2025.

2.7.2 Finland

2.7.2.1 Allmänt

Statsrådets kommunikationsministerium inrättade i januari 2023 en arbetsgrupp till stöd för det nationella genomförandet av cybersäkerhetsdirektivet i januari 2023, även kallad huvudarbetsgruppen. Huvudarbetsgruppen hade till uppgift att bedöma vilka lagstiftningsändringar som behövs för genomförandet av direktivet och att gemensamt utarbeta en regeringsproposition om de behövliga lagstiftningsändringarna. Kommunikationsministeriet inrättade också en underarbetsgrupp till huvudarbetsgruppen och den inriktade sig på offentlig förvaltning, även kallad underarbetsgruppen. Underarbetsgruppen hade till uppgift att bedöma och bereda genomförandet av skyldigheterna i cybersäkerhetsdirektivet med avseende på sektorn offentlig förvaltning, vilken omfattas av direktivets tillämpningsområde.

Statsrådets inrikesministerium tillsatte den 7 december 2022 ett lagstiftningsprojekt (VN/18947/2022) för identifiering av kritiska aktörer och förbättring av den kritiska infrastrukturens motståndskraft, vilket skulle avslutas den 31 december 2024. I samband med stärkandet och skyddet av den nationellt viktiga infrastrukturens funktion skulle projektet utarbeta ett förslag i form av en regeringsproposition till en allmän lag eller ramlag om identifiering av kritisk infrastruktur och förbättrande av motståndskraften samt förslag till behövliga ändringar av den sektorsspecifika speciallagstiftningen, vilka samtidigt genomför motståndskraftsdirektivet. I enlighet med beslutet om tillsättande skulle varje ministerium inom sitt förvaltningsområde ansvara för att kartlägga nuläget och bereda eventuell ny sektorsspecifik

lagstiftning. I projektet ansvarade inrikesministeriet för beredningen av ramlagen eller den allmänna lagen och lagstiftningen om tillsynsarrangemang för åtgärder för motståndskraft mot kriser.

Projektets arbetsgrupp skulle särskilt utreda nuläget i lagstiftningen och eventuella befintliga förfaranden för att identifiera och övervaka kritiska aktörer och stödja deras åtgärder för motståndskraft mot kriser, utarbeta förslag till hur myndighetsfunktioner och myndighetstillsyn enligt motståndskrafts-direktivet ska organiseras centralt under statsrådet, utarbeta förslag till stöd för aktörer i enlighet med direktivet, granska de frågor som ska tas upp på nationell nivå, exempelvis nationell säkerhet, sektorer som är kritiska för försvaret och skydd av geografisk information, utvärdera synergier mellan de nya resiliensuppdrag som Nato förutsätter och organisationen av motståndskraftsverksamheten och utarbeta ett förslag till ny ramlag och ändringar i den sektorsspecifik lagstiftningen i form av en regeringsproposition.

2.7.2.2 Cybersäkerhetsdirektivet

Statsrådet lämnade den 23 maj 2024 sin proposition, RP 57/2024, till riksdagen med förslag till lagstiftning om genomförande av cybersäkerhetsdirektivet.

I propositionen föreslås att det stiftas en ny allmän lag om hantering av cybersäkerhetsrisker. I fråga om den offentliga sektorn föreslås att det ska föreskrivas särskilt om skyldigheterna även i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen. Samtidigt upphävs i flera sektorspecifika speciallagar genomförandebestämmelserna för det tidigare direktivet om nät- och informationssäkerhet. Enligt förslaget ska cybersäkerhetsdirektivet genomföras enligt miniminivån, direktivnära och genom omskrivning, samt genom ett fullt utnyttjande av det nationella handlingsutrymmet.

Propositionens föreslår att kommuner och aktörer inom utbildningssektorn undantas från förslagens tillämpningsområden. Helsingfors stad omfattas dock till den del den sköter uppgifter som hör till organiseringsansvaret för välfärdsområden. Kommunerna undantas dock inte i sin helhet, utan de delar av organisationen vilka bedriver verksamhet vilken omfattas av tillämpningsområdet ska omfattas av förslaget till allmän lag. Bedömningen av verksamhetens storlek ska dock enbart ske med beaktande av storleken på den del av organisationen vilken bedriver aktuell verksamhet och tillämpningsområdet ska följaktligen inte heller utsträckas till att omfatta hela kommunen. På grund av skäl som gäller nationell säkerhet, allmän säkerhet, försvaret eller myndigheter inom sektorn brottsbekämpning samt tjänsteproducenter av säkerhetsnät och användning av tjänsterna gäller föreslås det inte att dessa aktörer ska omfattas av tillämpningsområdet för regleringen. Vidare undantar förslaget till allmän lag aktörer vilka enbart bedriver av tillämpningsområdet omfattad verksamhet i ringa eller sporadisk omfattning.

Enligt propositionens föreslås den sedan tidigare sektorsvis uppdelade modellen med sektorspecifika tillsynsmyndigheter att fortsättningsvis gälla, varav bland annat Transport- och kommunikationsverkets utses till tillsynsmyndighet för den offentliga förvaltningen samt dess cybersäkerhetscenter utses till gemensam kontaktpunkt. Samtliga utpekade tillsynsmyndigheter utses vidare till cyberkrishanteringsmyndigheter, varav Transport- och kommunikationsverkets cybersäkerhetscenter utses till samordnande cyberkrishanteringsmyndighet. I propositionen föreslås även att Transport- och kommunikationsverkets cybersäkerhetscenter ska utgöra enhet, därmed tillika samordnande enhet, för hantering av it-säkerhetsincidenter.

Propositionen föreslår att författningarna ska träda i kraft den 18 oktober 2024.

2.7.2.3 Motståndskraftsdirektivet

Inrikesministeriet skickade den 26 februari 2024 ut ett utkast till proposition med förslag om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft samt till vissa andra lagar på remiss.

I utkastet till proposition föreslås att det stiftas en ny allmän lag om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft. Enligt utkastet till proposition ska direktivet genomföras utan nationella utvidgningar. I enlighet med direktivet innehåller författningsförslaget en process för identifiering av kritiska aktörer och gemensamma kriterier för identifieringen samt skyldigheter för kritiska aktörer att stärka sin motståndskraft och sin kapacitet att tillhandahålla samhällsviktiga tjänster åtminstone i enlighet med minimikraven i direktivet. De aktörer som omfattas av tillämpningsområdet för den allmänna lagen definieras i enlighet med tillämpningsområdet för motståndskraftsdirektivet. Vid genomförandet av direktivet föreslås därmed inga nationella utvidgningar av tillämpningsområdet.

I utkastet föreslås att på statsrådsnivå ska inrikesministeriet sköta samordningen samt den allmänna styrningen av verksamheten och utses därmed till behörig myndighet enligt direktivet. Uppdelningen på sektorsspecifika tillsynsmyndigheter bibehålls i övrigt. Tillsynsmyndigheter är således de myndigheter som bestäms enligt den sektorsspecifika speciallagstiftningen, bland annat Transport- och kommunikationsverket. Den under arbets- och näringsministeriet lydande Försörjningsberedskapscentralen tilldelas rollen som gemensam kontaktpunkt, samt underställs inrikesministeriet när det gäller den operativa styrningen i fråga om uppgifterna som föreskrivs i författningsförslaget. För statsrådets lägescentral föreslås en uppgift att förmedla anmälningar om incidenter med betydande verkan till kommissionen i enlighet med inrikesministeriets rapport.

I utkastet till proposition föreslås det sammanhängande ändringar i bland annat säkerhetsutredningslagen, mot bakgrund av bakgrundskontrollerna och genomförandet av direktivet och om utlämnande av sådana uppgifter mellan Finland och övriga medlemsstater.

Enligt utkastet till proposition har statsrådet tillsatt en arbetsgrupp för att bereda en totalreform av beredskapslagen, och vid genomförandet av motståndsdirektivet har arbetsgruppens begäran om utlåtande om en promemoria om skyldigheten enligt beredskapslagen att vidta förberedelser beaktats. I arbetsgruppens promemoria betonar den förutom beredskapen för undantagsförhållanden också behovet av beredskap för störningar som är lindrigare än undantagsförhållanden. I promemorian konstateras vidare att trots att det föreskrivs om beredskap för störningar under normala förhållanden i flera sektorsspecifika lagar ingår i den finländska lagstiftningen ingen allmän bestämmelse som uttryckligen förpliktar den offentliga förvaltningen att förbereda sig för störningar som inte överskrider tröskeln för undantagsförhållanden. Arbetsgruppen för beredskapslagen anser i promemorian att detta är en brist i lagstiftningen och att den allmänna beredskapsskyldigheten enligt beredskapslagen bör gälla beredskap såväl för undantagsförhållanden som för lindrigare störningar. Det är inte ändamålsenligt att på nationell nivå utvidga motståndskraftsregleringen till att omfatta nya aktörer inom den offentliga sektorn utöver dem som anges i motståndskraftsdirektivet.

Någon proposition har i skrivande stund inte överlämnats till riksdagen ifrån Statsrådet.

2.8 Sammanfattande bedömning

Landskapsregeringen bedömer att Åland måste genomföra direktiven om cybersäkerhet och motståndskraft, till den del som dessa reglerar rättsområden

som faller in under Ålands lagstiftningsbehörighet, se närmare redogörelse av lagstiftningsbehörigheten under avsnitt 4 nedan.

Landskapsregeringen bedömer att ett antagande av en landskapslag, vilken tillämpliggör rikets genomförande på Åland, det vill säga en så kallad blankettreglering, inte är en för Åland och berörda verksamhetsutövare lämplig väg att välja. Rikets genomförande av de aktuella direktivens föregångare är utfördelat på ett större antal speciallagar. Rikets genomförande av aktuella direktiv justerar och kompletterar denna genom ett införande av två nya allmänna lagar, en för respektive direktiv. Rikets genomförande innebär därmed en delvis fortsättning på den sektorsspecifika uppdelningen, vilken även reflekteras i valet av tillsynsmodell, där sektorsspecifika myndigheter tilldelas tillsynsansvaret inom sitt respektive sakområde. De allmänna lagarna i genomförandet inbegriper vidare ett antal hänvisningar till rikets speciallagstiftning och definitioner i densamma, vilken inte alltid har en motsvarighet inom landskapet inom ramen för dess lagstiftningsbehörighet. Vidare har genomförandet av cybersäkerhetsdirektivets uppdelats i en offentlig och enskild del, där delar av regleringen av offentliga verksamhetsutövare sker inom ramen för lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (FFS 906/2014). Rikets genomförande förefaller vidare innehålla en del tveksamma juridiska överväganden avseende direktivets korrekta genomförande. En blankettreglering vilken gör rikets genomförande tillämpligt inom landskapet kan därmed förväntas försvåra de berörda åländska verksamhetsutövarnas överblick över genomförandet och därmed deras förmåga att ta till sig och tillämpa densamma. Ett blankettgenomförande inom landskapet kan vidare förväntas leda till ett mer omfattande lagberedningsarbete än om en helt ny och sammanhållen lag bereds.

Landskapsregeringen konstaterar vidare att direktiven har överlappande tillämpningsområden och nyttjar likartade regleringsinstrument, med därmed sammanhängande potential till synergieffekter. Landskapsregeringen bedömer därmed att åländska enskilda och offentliga verksamhetsutövare, vilka omfattas av direktivens tillämpningsområde, till följd av tillämpningsområdenas överlappning, skulle tjänas av att en sammanhållen allmän lag stiftas för genomförandet av de båda direktiven. Verksamhetsutövarna skulle vidare tjänas av att genomförandet, likt de svenska författningsförslagen och till skillnad från de direktivnära genomförandena i riket, sker genom omskrivning, samt att det utformas utifrån den systematik och terminologi som normalt brukas i åländsk rätt, varvid ett normalt språkbruk eftersträvas. Verksamhetsutövarna skulle vidare tjänas av att det åländska genomförandet, till skillnad från det svenska, i huvudsak regleras i lag och inte i förordning, samtidigt som detta tillgodoser grundlagens och självstyrelselagens krav på lagreglering av grunderna för individens rättigheter och skyldigheter frågor som hör till området för lag.

Landskapsregeringen bedömer vidare att Åland, till följd av sina särskilda förhållanden, skulle tjänas bäst av att såväl tillämpningsområdet som kravställningen på olika typer av verksamhetsutövare inte överstiger den i direktiven föreskrivna miniminivån och att det nationella handlingsutrymmet nyttjas fullt ut i detta avseende.

Landskapsregeringen förordar vidare en tillsynsmodell, annan än den som har inrättats i såväl riket som i Sverige, enligt vilken myndighetsansvaren i direktiven koncentreras till en och samma centrala myndighet på Åland, i detta fall landskapsregeringen, varav åtminstone cybersäkerhetsansvaret i praktiken bör falla på dess digitaliseringsenhet.

3. Landskapsregeringens förslag och syften

Landskapsregeringen föreslår att det stiftas en ny allmän landskapslag om cybersäkerhet och motståndskraft. Genom den föreslagna lagen genomförs

cybersäkerhets- och motståndskraftsdirektiven på Åland. Syftet med det gemensamma genomförandet är att ge berörda verksamhetsutövare och tillsynsmyndigheten ett samlat, tydligt och enhetligt regelverk att förhålla sig till, vilket förväntas främja regleringens genomslag, en enhetlig tillämpning och en effektiv tillsyn och efterlevnadskontroll.

Den föreslagna lagens tillämpningsområde är offentliga verksamhetsutövare, vilka i lagen definieras som landskapets myndigheter, och privata verksamhetsutövare vilka antingen klassificeras eller identifieras av tillsynsmyndigheten som kritiska, väsentliga eller viktiga verksamhetsutövare, utifrån de i direktiven angivna kriterierna för detta.

I enlighet med den föreslagna lagens kapitelindelning föreskrivs i lagen om allmänna bestämmelser, lagens tillämpningsområde, klassificering, identifiering och informering av verksamhetsutövare, kritiska verksamhetsutövares skyldigheter, väsentliga och viktiga verksamhetsutövares skyldigheter, cyberkrishanteringsmyndighet och enhet för hantering av cybersäkerhetsincidenter, landskapsregeringens informationsansvar, tillsyn och efterlevnadskontroll samt särskilda bestämmelser.

Den föreslagna lagens 1 kap. föreskriver dess allmänna bestämmelser. I kapitlet anges lagens syften och införs definitioner, vilka såväl syftar till att genomföra direktivens definitioner som att underlätta lagens tillämpning och hänvisningar till rikslagstiftningen inom ramen för rikets lagstiftningsbehörighet.

I den föreslagna lagens 2 kap. föreskrivs om lagens tillämpningsområde. I kapitlet definieras omfattade verksamhetsutövare, avgränsningar av tillämpningsområdet, förhållandet till annan lagstiftning samt regleras tillämpligheten i förhållande till jurisdiktion, territorialitet och gränsöverskridande verksamhetsutövare.

I den föreslagna lagens 3 kap. föreskrivs om klassificering, identifiering och informering av verksamhetsutövare. I kapitlet regleras hur verksamhetsutövare klassificeras på objektiva grunder respektive identifieras genom beslut av landskapsregeringen utifrån subjektiva såväl som objektiva kriterier samt vilken information som verksamhetsutövare respektive landskapsregeringen ska tillhandahålla i samband med detta förfarande.

I den föreslagna lagens 4 kap. föreskrivs om kritiska verksamhetsutövares skyldigheter. I kapitlet regleras kritiska verksamhetsutövares skyldighet att genomföra en riskbedömning, vidta åtgärder och ta fram en plan för motståndskraft, påförs incidentrapporteringsskyldigheter samt ges möjlighet att ansöka om säkerhetsutredning, uppmuntras nyttja standarder och påförs vissa skyldigheter kopplade till rådgivande uppdrag.

I den föreslagna lagens 5 kap. föreskrivs om väsentliga och viktiga verksamhetsutövares skyldigheter. I kapitlet regleras väsentliga och viktiga verksamhetsutövares skyldighet för dess ledning, krav på utbildning av ledning och personal, skyldighet vidta åtgärder och ta fram strategier för cybersäkerhet, påförs incidentrapporteringsskyldigheter samt ges möjlighet att frivilligt rapportera om cybersäkerhetsincidenter, cyberhot och tillbud samt uppmuntras nyttja standarder europeiska ordningar för cybersäkerhetscertifiering.

I den föreslagna lagens 6 kap. föreskrivs om cyberkrishanteringsmyndighet och enhet för hantering av cybersäkerhetsincidenter. I kapitlet utpekas landskapsregeringen som cyberkrishanteringsmyndighet och enhet för hantering av cybersäkerhetsincidenter samt påförs vissa krav och uppgifter i samband med detta.

I den föreslagna lagens 7 kap. föreskrivs om landskapsregeringens informationsansvar. I kapitlet föreskrivs om landskapsregeringens skyldigheter i förhållande till inrättandet av arrangemang för frivilligt informationsutbyte, samt informationsansvar vid incidenter och cybersäkerhetsincidenter.

I den föreslagna lagens 8 kap. föreskrivs om tillsyn och efterlevnadskontroll. I kapitlet utpekas landskapsregeringen som tillsynsmyndighet enligt

lagen samt föreskrivs närmare om nationellt som internationellt samråd och myndighetssamarbete, stöd till verksamhetsutövare, skyldigheter kopplade till rådgivande uppdrag och sakkunnigbedömningar, befogenheter och skyldigheter kopplade till tillsyn och efterlevnadskontroll, sekretessbrytande bestämmelser, internationell handräckning, befogenhet att utfärda viten samt hot om tvångsutförande och avbrytande, befogenhet att utfärda administrativa påföljdsavgifter samt möjlighet för berörda att besvara sig emot landskapsregeringens beslut.

I den föreslagna lagens 9 kap. föreskrivs om särskilda bestämmelser. I kapitlet återfinns en ikraftträdandebestämmelse.

4. Lagstiftningsbehörighet

4.1 Allmänt

Enligt 1 § självstyrelselagen har landskapet Åland självstyrelse enligt vad som särskilt stadgas i självstyrelselagen. Enligt 59b § 1 mom. självstyrelselagen är lagstiftningsbehörigheten och behörigheten i förvaltningsärenden, när åtgärder vidtas i Finland med anledning av beslut vilka har fattats inom Europeiska unionen, fördelad mellan landskapet och riket på det sätt som följer av självstyrelselagen. Enligt 59b § 2 mom. självstyrelselagen ska riksmyndigheter, i samråd med landskapsmyndigheter, vidta åtgärder i ett förvaltningsärende där unionsrätten endast tillåter att en nationell åtgärd kan vidtas när behörigheten är delad mellan landskapet och riket. Enligt 59b § 3 mom. självstyrelselagen ska riket utse en förvaltningsmyndighet om unionsrätten föreskriver att endast en nationell sådan ska utses.

Enligt 18 § 1, 4, 6, 10, 12–16, 20–22 och 25–27 punkterna självstyrelselagen har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om lagtingets organisation, landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar, kommunernas förvaltning, allmän ordning och säkerhet, med de undantag som nämns i 27 § 27, 45 och 35 punkterna, brand- och räddningsväsendet, natur- och miljövård, vattenrätt, hälso- och sjukvården, med de undantag som stadgas i 27 § 24, 29 och 30 punkterna, socialvården, undervisning, arkiv- och biblioteksväsendet, med det undantag som stadgas i 27 § 39 punkten, jord- och skogsbruk, styrning av lantbruksproduktionen, jakt och fiske, styrning av fiskerinäringen, postväsendet samt rätt att utöva rundradio- och televisionsverksamhet inom landskapet, med de begränsningar som följer av 27 § 4 punkten, vägar och kanaler, vägtrafik, spårbunden trafik, båttrafik, farleder för den lokala sjötrafiken, näringsverksamhet, med beaktande av vad som stadgas i 11 §, 27 § 2, 4, 9, 12–15, 17–19, 26, 27, 29–34, 37 och 40 punkten samt 29 § 1 mom. 3–5 punkterna, beläggande med straff och storleken av straff inom rättsområden som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet, utsättande och utdömande av vite samt användning av andra tvångsmedel inom rättsområden som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet samt övriga angelägenheter som enligt grundsatserna i självstyrelselagen ska hänföras till landskapets lagstiftningsbehörighet.

Enligt 27 § 8, 10, 12–14, 18–19, 22, 23, 28, 30, 34, 40, och 42 punkterna självstyrelselagen har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om bolag och andra privaträttsliga sammanslutningar, bokföring, konsumentskydd, utrikeshandeln, handelssjöfart samt farleder för handelssjöfarten, luftfart, kärnkraft, dock så att byggande, innehav och användning av anläggningar för utvinning av kärnkraft eller hantering eller förvaring av material i anslutning härtill får ske i landskapet endast med landskapsregeringens samtycke, standardisering, straffrätt, rättsskipning samt verkställighet av domar och straff, befolkningsskyddet, behörighet att vara verksam inom hälso- och sjukvården, apoteksväsendet, mediciner och produkter av läkemedelstyp, narkotiska ämnen samt framställning av gifter och fastställande av deras användningsändamål, försvarsväsendet och gränsbevakningen, med beaktande av vad

som stadgas i 12 §, ordningsmaktens verksamhet för trygghet av statens säkerhet, försvarstillstånd, beredskap inför undantagsförhållanden, televäsendet, dock så att tillstånd att utöva allmän televerksamhet i landskapet får beviljas av en riksmyndighet endast med landskapsregeringens samtycke, och övriga angelägenheter som enligt grundsatserna i självstyrelselagen ska hänföras till rikets lagstiftningsbehörighet. Enligt 29 § 5 punkten självstyrelselagen har riket även lagstiftningsbehörighet i fråga om bank- och kreditväsendet.

Enligt förarbetena till självstyrelselagen, s. 74 i RP 73/1990 rd, omfattar rikets lagstiftningsbehörighet enligt punkten 8 endast associationsrätten samt lagstiftningen om bokföringen och inte offentlighetsrättsliga sammanslutningar. Enligt förarbetena omfattar vidare rikets behörighet om konsumentskyddet däremot inte lagstiftningsbehörighet i fråga om produktsäkerhet, vilken tillfaller landskapet. Enligt förarbetena, s. 75, motsvarar begreppet luftfarten i sak uttrycket lufttrafiken i den tidigare självstyrelselagen. Enligt förarbetena, s. 76, omfattar rikets lagstiftningsbehörighet enligt punkten 28 inte de behörighetsområden som hänför sig till befolkningsskyddet, så som brand- och räddningsväsendet, hälso- och sjukvården med mera, vilka tillfaller landskapet. Vidare framgår det av förarbetena, s. 77, att rikets lagstiftningsbehörighet enligt punkten 30 inte omfattar rätt att lagstifta om försäljning och förvaring av gifter. Det framgår även att stadgandet om rikets lagstiftningsbehörighet om beredskap inför undantagsförhållanden endast avser att gälla egentlig undantagslagstiftning, som på grund av exceptionella förhållanden kräver ingrepp i medborgarnas allmänna rättigheter eller en genomgripande reglering av näringslivet. Beredskapen för undantagsförhållanden omfattar dock uttryckligen inte reglering av näringslivet vid produktionsstörningar under normala förhållanden. Enligt förarbetena, s. 78, framgår slutligen att rikets lagstiftningsbehörighet enligt 40 punkten med televäsendet ursprungligen avsåg telegraf- och telefonväsendena.

Enligt Högsta domstolens utlåtande, se dess utlåtande av den 9 januari 2004 med diarienummer OH 2003/115, avseende landskapslagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som ska arbeta med barn, faller reglering av straffregister och utdrag ur dessa inom rikets lagstiftningsbehörighet över straffrätten.

Högsta domstolen har i ett utlåtande, se dess utlåtande av den 23 november 2016 med diarienummer OH2017/8, specifikt avseende en antagen blankettlag om tillämpning på Åland av rikslagen om anmälda organ för vissa produktgrupper, jämte vissa därmed intagna undantag, tagit ställning i ett fall där Ålands lagstiftningsbehörighet över den allmänna näringsrätten enligt 18 § 22 punkten självstyrelselagen ställdes gentemot rikets lagstiftningsbehörighet över televäsendet enligt 27 § 40 § självstyrelselagen. Som ledning för uttolkningen av omfattningen av rikets lagstiftningsbehörighet över televäsendet lades dåvarande informationssamhällsbalkens reglering av allmän televerksamhet och överförings- och sändningstjänster i masskommunikationsnät. I uttalandet bedömdes anmälda organ inom televäsendet falla inom ramen för rikets lagstiftningsbehörighet över televäsendet.

Högsta domstolen har vidare i ett annat utlåtande, se dess utlåtande av den 21 november 2018 med diarienummer OH2019/11, avseende landskapslagen om dataskydd, jämte därmed sammanhängande ändringar, bedömt att lagstiftningsbehörigheten avseende de tvärsäktoriella rättsområdena dataskydd eller behandling av personuppgifter, vilka över lag inte omnämns vid uppdelningen av lagstiftningsbehörigheten mellan Åland och riket i självstyrelselagen, bör bedömas utgående från de rättsområden landskapslagstiftningen kan beröra.

Högsta domstolen har även i ett annat utlåtande, se dess utlåtande av den 31 maj 2017 med diarienummer OH2017/133, avseende en landskapslag om finansiering om främjande av en utbyggnad av bredbandsnät, bedömt att

bredbandsnätet, som är ett av de moderna kommunikationsnäten, i ett annat sammanhang kunde hänföras till rikets lagstiftningsbehörighet över televäsendet. Enligt Högsta domstolen aktualiserade lagstiftningen förhållandet mellan den aktuella lagstiftningen och televerksamheten, eftersom lagstiftningsbehörigheten i fråga om televäsendet tillkommer riket enligt 27 § 40 punkten självstyrelselagen. Högsta domstolen synes därmed inskränka rikets lagstiftningsbehörighet över televäsendet till att endast omfatta televerksamhet. Den ifrågavarande landskapslagstiftningen berörde dock främst byggandet av den fysiska infrastrukturen och som sådan föll den inom ramen för Ålands lagstiftningsbehörighet, vilken konstaterades omfatta lagstiftning om landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar, byggnads- och planväsendet, vägar och kanaler, farleder för den lokala sjötrafiken samt näringsverksamhet enligt 18 § 1, 7, 21 och 22 punkterna självstyrelselagen. Högsta domstolen ansåg vidare att Ålands lagstiftningsbehörighet över utbyggnaden av infrastrukturen för bredbandsnätet inte äventyrade de syften som hade skyddats i och med att lagstiftningsbehörigheten i fråga om televäsendet i självstyrelselagen tillföll riket. Enligt samma utlåtande uttalades även att den allmänna eller nationella säkerheten kan kräva viss lagstiftning beträffande nättaktörer och att denna reglering skulle falla under riket lagstiftningsbehörighet för försvarsväsendet, ordningsmaktens verksamhet för tryggnad av statens säkerhet, försvarstillstånd och beredskap inför undantagsförhållanden, enligt 27 § 34 punkten självstyrelselagen.

Högsta domstolen fann vidare i ytterligare ett utlåtande, se dess utlåtande av den 31 maj 2023 med diarienummer KKO-HD/520/2023, avseende landskapslagen om ändring av landskapslagen om tillgängliga webbplatser och mobila applikationer inom landskapsförvaltningen, att behörigheten att lagstifta om tillgängligheten till den offentliga förvaltningens digitala tjänster faller inom ramen för Ålands lagstiftningsbehörighet. Högsta domstolen konstaterade vidare att fastän regleringen på lagnivå enligt kompetensfördelningen hörde till landskapet, ansågs den detaljerade tekniska nivån falla under rikets lagstiftningsbehörighet i frågan om standardisering, enligt 27 § 19 punkten självstyrelselagen. Högsta domstolen konstaterade dock att lagen endast innehöll en genom ett EU-direktiv delegerad normgivningsmakt för landskapsregeringen avseende standardisering och att landskapslagen därmed inte innehöll regler som möjliggjorde standardisering i sig, varför regleringen ansågs falla inom ramen för Ålands lagstiftningsbehörighet.

Bedömningen av huruvida Åland har lagstiftningsbehörighet över reglering av de tvärssektoriella frågorna om cybersäkerhet och samhällskritiska verksamhetsutövers motståndskraft ska därmed bedömas utgående från de rättsområden som lagstiftningen kan beröra. Vidare ska lagstiftningsbehörigheten över övriga angelägenheter, det vill säga andra än de som särskilt har uppräknats i självstyrelselagens behörighetsfördelningsbestämmelser, hänföras till antingen riket eller Åland, baserat på självstyrelselagens grunder.

Åland har i sammanhanget lagstiftningsbehörighet över landskapets offentliga förvaltning såväl som den allmänna näringsrätten inom de i självstyrelselagen särskilt utpekade samt övriga sektorer, vilka inte uttryckligen har tillfallit rikets lagstiftningsbehörighet. Åland har vidare i regel bedömts ha lagstiftningsbehörigheten över byggandet av infrastruktur inom de rättsområden där lagstiftningsbehörigheten för trafiken eller näringsrätten helt eller delvis har tillfallit riket, exempelvis inom televäsendet.

Såväl cybersäkerhetsdirektivet som motståndskraftsdirektivet reglerar skyldigheter i förhållande till cybersäkerhets och driftsäkerhetsaspekter för dels offentlig förvaltning, dels olika typer av verksamhetsutövare inom utpekade kritiska sektorer och dels verksamhetsutövare som tillhandahåller utpekade samhällsviktiga tjänster inom de utpekade kritiska sektorerna. Direktiven ska uttryckligen inte påverka medlemsstaternas ansvar för nationell

säkerhet och undantar offentliga verksamhetsutövare inom områdena nationell säkerhet, allmän säkerhet, försvar eller brottsbekämpning, vilket tydliggör att regleringen inte direkt är hänförlig till rättsområdena för nationell säkerhet och försvar.

Landskapsregeringen kan konstatera att direktiven främst syftar att åstadkomma en högre allmän beredskap genom införandet av informationssäkerhetsskyldigheter för offentlig förvaltning och verksamhetsutövare inför produktionsstörningar under normala förhållanden, vilket således enligt landskapsregeringen bör falla inom ramen för Ålands lagstiftningsbehörighet. Landskapsregeringen bedömer vidare att Åland bör anses ha lagstiftningsbehörighet över direktivens reglering av landskapets offentliga förvaltning och samtliga utpekade verksamhetsutövare, vilka verkar inom rättsområden som faller under landskapets lagstiftningsbehörighet, se närmare redogörelse av behörighetsfördelningen för respektive direktiv under avsnitten 4.3 och 4.4 nedan. Lagstiftningsbehörigheten över verksamhetsutövarna inom de så kallade digitala sektorerna tarvar dock särskilda överväganden och ställningstaganden, mot bakgrund av rikets lagstiftningsbehörighet över televäsendet, även benämnd televerksamhet, se den närmare bedömningen under avsnittet 4.2 nedan.

4.2 De digitala sektorerna

Till grund för bedömningen bör inledningsvis en definition av televerksamhet i allmänhet och självstyrelselagens mening i synnerhet konstateras, följt av en genomgång av de i direktiven utpekade digitala kritiska sektorernas verksamhetsutövare och deras tjänster, varvid deras verksamhet definieras utifrån om dessa är teleföretag eller inte. Därpå följer en sammanfattande bedömning av lagstiftningsbehörigheten för respektive kategori av verksamhetsutövare.

4.2.1 Definitionen av televerksamhet

I riket regleras televerksamhet i huvudsak i lagen om elektronisk kommunikation, tidigare benämnd informationssamhällsbalken. I lagens 3 § 27 punkt definieras teleföretag som en aktör som tillhandahåller nättjänster eller kommunikationstjänster för en grupp av användare som inte har avgränsats på förhand, det vill säga bedriver allmän televerksamhet.

I lagens 3 § 34 punkt definieras nättjänst som en tjänst som tillhandahålls av ett teleföretag (*nätföretag*) för att ett kommunikationsnät som det äger eller på någon annan grund förfogar över ska kunna användas för överföring och distribution av meddelanden. I lagens 3 § 37 punkt definieras kommunikationstjänst som en tjänst som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av meddelanden i kommunikationsnät samt överförings- och sändningstjänster i masskommunikationsnät och interpersonella kommunikationstjänster. I lagens 3 § 39 punkt definieras kommunikationsnät som ett system som består av sammankopplade ledningar och av anordningar och som är avsett för överföring eller distribution av meddelanden via ledning, med radiovågor, optiskt eller på något annat elektromagnetiskt sätt. Enligt lagens förarbeten, s. 90 i RP 213/2013 rd, ska det vid bedömningen av om det är fråga om en icke-avgränsad användarkrets exempelvis nätets och tjänsternas karaktär, nätets och användarkretsens omfattning samt villkoren för att bli användare beaktas.

I samband med rikets genomförande av kodexdirektivet infördes bland annat ett antal nya definitioner, till följd av direktivets utvidgade tillämpningsområde. I 3 § 11b punkten i lagen om elektronisk kommunikation tillkom definitionen av nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst, vilken definieras som en interpersonell kommunikationstjänst som inte använder ett eller flera nummer i nationella eller internationella

nummerplaner. Enligt förarbetena till den ändrade lagen, s. 177 f. i RP 98/2020 rd, avviker denna typ av kommunikationstjänst från traditionell televerksamhet och aktörerna underställdes därmed inte samma krav som andra teleföretag, exempelvis krav på televerksamhetsanmälan. Enligt s. 178 i förarbetena ansågs vidare inte heller innehållstjänster och allmänna IKT-tjänster tillhöra kategorierna nät- eller kommunikationstjänster, med hänvisning till skäl 17 i kodexdirektivet. Som exempel på innehållstjänster nämns särskilt tjänster som tillhandahålls via telefonnummer eller textmeddelandenummer mot tilläggsavgift, också i sådana fall då de debiteras via telefonräkningen, internetsidors eller diskussionsforums innehåll eller publikationer i sociala medier och likaså videor som tillhandahålls på internet, programutbud på linjär tv, radioprogramutbud, beställ-tv-tjänster eller annat betal-tv-innehåll.

Informations- och kommunikationstekniska tjänster, så kallade IKT-tjänster, inbegriper bland annat innehållstjänster. I artikel 2.13 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/881 om Enisa (Europeiska unionens cybersäkerhetsbyrå) och om cybersäkerhetscertifiering av informations- och kommunikationsteknik (cybersäkerhetsakten) definieras IKT-tjänst som en tjänst som helt eller huvudsakligen består i överföring, lagring, hämtning eller behandling av information via nätverks- och informationssystem. Det handlar därmed inte om nättjänster och kommunikationstjänster i den bemärkelse som televerksamheten traditionellt anses omfatta. Mot bakgrund av detta har därför reglering av IKT-tjänster inte intagits i lagen om elektronisk kommunikation.

Landskapsregeringen bedömer sammantaget att rättsområdet televäsendet i självstyrelselagens mening, enligt dess 27 § 40 punkt, i huvudsak bör likställas med definitionen av allmän televerksamhet enligt lagen om elektronisk kommunikation. Självstyrelselagens grundsatser ger vidare inte vid handen att lagstiftningsbehörigheten för televäsendet är avsedd att åsyfta annan televerksamhet än allmän sådan. Lagstiftningsbehörigheten över televerksamhet, som inte är allmän, samt verksamhetsutövare som tillhandahåller allmänna IKT-tjänster, inbegripet innehållstjänster, bör därmed enligt landskapsregeringen anses tillfalla Åland.

4.2.2 Digital infrastruktur

I cybersäkerhetsdirektivets bilaga I och motståndskraftsdirektivets bilaga upptas den digitala högkritiska sektorn digital infrastruktur, vilken innefattar följande kategorier av verksamhetsutövare:

- Leverantörer av internetknutpunkter, enligt definitionen i artikel 6.18 i cybersäkerhetsdirektivet. En nätfacilitet som möjliggör sammankoppling av mer än två oberoende nät (autonoma system), främst i syfte att underlätta utbytet av internettrafik, som tillhandahåller sammankoppling enbart för autonoma system och som varken kräver att den internettrafik som passerar mellan två deltagande autonoma system ska passera genom ett tredje autonomt system eller ändrar trafiken eller påverkar den på något annat sätt.

- Leverantörer av DNS-tjänster, med undantag för operatörer av rotnamsservrar, enligt definitionen i artikel 6.20 i cybersäkerhetsdirektivet. En entitet som tillhandahåller:

- a) allmänna rekursiva tjänster för att lösa domännamnsfrågor till internet-slutanvändare, eller

- b) auktoritativa tjänster för att lösa domännamnsfrågor för användning av tredje part, med undantag för rotnamsservrar.

- Registreringsenheter för toppdomäner, eller TLD-registreringsenhet, enligt definitionen i artikel 6.21 i cybersäkerhetsdirektivet. En enhet som har delegerats en specifik toppdomän och som ansvarar för administrationen av toppdomänen, inbegripet registreringen av domännamn under toppdomänen

och den tekniska driften av toppdomänen, inbegripet drift av dess namnservrar, underhåll av dess databaser och distribution av zonfiler för toppdomänen mellan namnservrar, oberoende av huruvida någon aspekt av denna drift utförs av enheten själv eller har utkontrakterats, dock inte situationer där toppdomäner används av en registreringsenhet endast för dess eget bruk.

- Leverantörer av molntjänster, enligt definitionen i artikel 6.30 i cybersäkerhetsdirektivet. En digital tjänst som möjliggör administration på begäran och bred fjärråtkomst till en skalbar och elastisk pool av gemensamma beräkningstjänster, inbegripet när sådana resurser är distribuerade på flera platser.

- Tillhandahållare av datacentralstjänster, enligt definitionen i artikel 6.31 i cybersäkerhetsdirektivet. En tjänst som omfattar strukturer, eller grupper av strukturer, avsedda för centraliserad inkvartering, sammankoppling och drift av it- och nätutrustning som tillhandahåller datalagrings-, databehandlings- och dataöverföringstjänster samt alla anläggningar och infrastrukturer för kraftdistribution och miljökontroll.

- Tillhandahållare av nätverk för innehållsleverans, enligt definitionen i artikel 6.32 i cybersäkerhetsdirektivet. Ett nätverk av geografiskt spridda servrar vars syfte är att säkerställa hög tillgänglighet för, tillgång till eller snabb leverans av digitalt innehåll och digitala tjänster till internetanvändare för innehålls- och tjänsteleverantörers räkning.

- Tillhandahållare av betrodda tjänster, enligt definitionen i artikel 3.19 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 910/2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden. En fysisk eller juridisk person som tillhandahåller en eller flera betrodda tjänster, antingen i egenskap av kvalificerade eller icke kvalificerade tillhandahållare av betrodda tjänster. Enligt definitionen i artikel 3.16 i samma förordning är en betrodd tjänst en elektronisk tjänst som vanligen tillhandahålls mot ekonomisk ersättning och som består av:

a) skapande, kontroll och validering av elektroniska underskrifter, elektroniska stämplatser eller elektroniska tidsstämplingar, elektroniska tjänster för rekommenderade leveranser och certifikat med anknytning till dessa tjänster, eller

b) skapande, kontroll och validering av certifikat för autentisering av webbplatser, eller

c) bevarande av elektroniska underskrifter, stämplatser eller certifikat med anknytning till dessa tjänster.

Enligt definitionen i artikel 3.20 i samma förordning utgör en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster en tillhandahållare av betrodda tjänster som tillhandahåller en eller flera kvalificerade betrodda tjänster och som beviljats status som kvalificerad av tillsynsorgan enligt förordningen. Enligt definitionen i artikel 3.17 i samma förordning utgör en kvalificerad betrodd tjänst en betrodd tjänst som uppfyller tillämpliga krav i förordningen.

- Tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät, enligt definitionen i artikel 2.8 i kodexdirektivet. Ett elektroniskt kommunikationsnät som helt eller huvudsakligen används för att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och som stöder informationsöverföring mellan nätanslutningspunkter.

- Tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster, i den mån deras tjänster är allmänt tillgängliga, i den mening som avses i artikel 2.4 i kodexdirektivet. En tjänst som vanligen tillhandahålls mot ersättning via elektroniska kommunikationsnät och som omfattar, med undantag av tjänster i form av tillhandahållande av innehåll som överförs med hjälp av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster eller utövande av redaktionellt ansvar över sådant innehåll, följande typer av tjänster:

a)) internetanslutningstjänst enligt definitionen i artikel 2.2 i förordning (EU) 2015/2120 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning, vilket

utgör en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst som erbjuder anslutning till internet, och därigenom möjlighet till anslutning mellan praktiskt taget alla ändpunkter på internet, oberoende av vilken nätteknik och terminalutrustning som används,

b) interpersonell kommunikationstjänst, och

c) tjänster som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler, såsom överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster och för utsändningstjänster.

Leverantörer av internetknutpunkter, leverantörer av DNS-tjänster, med undantag för operatörer av rotnamnsservrar, registreringsenheter för toppdomäner, tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät och tillhandahållare av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, i den mån de är nummerberoende, utgör nätföretag, vilka därmed är teleföretag, i och med att de bedriver allmän televerksamhet. Lagstiftningsbehörigheten över dessa bedöms därmed tillfalla rikets lagstiftningsbehörighet.

Leverantörer av molntjänster, leverantörer av datacentraltjänster, leverantörer av nätverk för leverans av innehåll, tillhandahållare av betrodda tjänster och tillhandahållare av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, i den mån de är nummerberoende, utgör IKT-företag som levererar allmänna IKT-tjänster eller innehållstjänster, vilka därmed inte utgör teleföretag, i och med att de inte bedriver allmän televerksamhet. Lagstiftningsbehörigheten över dessa bedöms därmed tillfalla Ålands lagstiftningsbehörighet.

4.2.3 Förvaltning av IKT-tjänster (mellan företag)

I cybersäkerhetsdirektivets bilaga I upptas den digitala högkritiska sektorn Förvaltning av IKT-tjänster (mellan företag), vilken innefattar följande kategorier av verksamhetsutövare:

- Leverantörer av utlokaliserade driftstjänster, enligt definitionen i artikel 6.39 i cybersäkerhetsdirektivet. En verksamhetsutövare som tillhandahåller tjänster som rör installation, förvaltning, drift eller underhåll av IKT-produkter, IKT-nät, IKT-infrastruktur, IKT-tillämpningar eller andra nätverks- och informationssystem, via bistånd eller aktiv administration antingen i kundernas lokaler eller på distans.

- Leverantörer av utlokaliserade säkerhetstjänster, enligt definitionen i artikel 6.40 i cybersäkerhetsdirektivet. En leverantör av utlokaliserade driftstjänster som utför eller tillhandahåller stöd för verksamhet som rör hantering av cybersäkerhetsrisker.

Leverantörer av utlokaliserade driftstjänster och säkerhetstjänster utgör IKT-företag som levererar IKT-tjänster, det vill säga installations-, förvaltnings-, drifts- eller underhållstjänster, vilka därmed inte utgör teleföretag, i och med att de inte bedriver allmän televerksamhet. Lagstiftningsbehörigheten över dessa bedöms därmed tillfalla Ålands lagstiftningsbehörighet.

4.2.4 Digitala leverantörer

I cybersäkerhetsdirektivets bilaga II uppräknas den digitala andra kritiska sektorn Digitala leverantörer, vilken innefattar följande kategorier av verksamhetsutövare:

- Leverantörer av marknadsplatser online, enligt definitionen i artikel 6.28 i cybersäkerhetsdirektivet, vilket utgör en marknadsplats online enligt definitionen i artikel 2 n i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenterna på den inre marknaden. En tjänst som använder programvara, inbegripet en webbplats, en del av en webbplats eller en applikation, som administreras av en näringsidkare eller för dennas räkning, som ger

konsumenterna möjlighet att ingå distansavtal med andra näringsidkare eller konsumenter.

- Leverantörer av sökmotorer, enligt definitionen i artikel 6.29 i cybersäkerhetsdirektivet, vilket utgör en sökmotor enligt definitionen i artikel 2.5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1150. En digital tjänst som gör det möjligt för användare att mata in sökfraser för att göra sökningar på i princip alla webbplatser eller alla webbplatser på ett visst språk på grundval av en fråga om vilket ämne som helst i form av ett nyckelord, en röstbegäran, en fras eller någon annan inmatning och som returnerar resultat i vilket format som helst som innehåller information om det begärda innehållet.

- Leverantörer av plattformar för sociala nätverkstjänster, enligt definitionen i artikel 6.33 i cybersäkerhetsdirektivet. En plattform som gör det möjligt för slutanvändare att interagera, dela och upptäcka innehåll, finna andra användare och kommunicera med andra via flera enheter, särskilt genom chattar, inlägg, videor och rekommendationer.

Leverantörer av marknadsplatser online, sökmotorer och plattformar för sociala nätverkstjänster utgör IKT-företag som levererar allmänna IKT-tjänster eller innehållstjänster, vilka därmed inte utgör teleföretag, i och med att de inte bedriver allmän televerksamhet. Lagstiftningsbehörigheten över dessa bedöms därmed tillfalla Ålands lagstiftningsbehörighet.

4.3 Cybersäkerhetsdirektivet

Cybersäkerhetsdirektivets tillämpningsområde omfattar 18 olika sektorer, med delsektorer och typer av verksamhetsutövare, varav offentlig förvaltning utgör en. Cybersäkerhetsdirektivets reglering tar i huvudsak sikte på beredskap under normala förhållanden, vilket tydliggörs av undantagen för nationell säkerhet. Åland har därmed inom landskapet, mot bakgrund av genomgången ovan, lagstiftningsbehörighet inom merparten av de sektorer och rättsområden som direktivets reglering omfattar, med följande undantag, vilka tillhör rikets lagstiftningsbehörighet:

Högkritiska sektorer:

- Bankverksamhet, enligt 29 § 5 punkten självstyrelselagen.

- Finansmarknadsinfrastruktur, enligt 29 § 5 punkten självstyrelselagen.

Högkritiska verksamhetsutövartyper:

- Elföretag enligt definitionen i artikel 2.57 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 som bedriver leverans enligt definitionen i artikel 2.12 i det direktivet, till delen de begagnar sig av kärnkraft, enligt 27 § 18 § självstyrelselagen.

- Producenter enligt definitionen i artikel 2.38 i direktiv (EU) 2019/944, till delen de begagnar sig av kärnkraft, enligt 27 § 18 § självstyrelselagen.

- Lufttrafikföretag enligt definitionen i artikel 3.4 i förordning (EG) nr 300/2008 och som används för kommersiella syften, enligt 27 § 14 punkten självstyrelselagen.

- Operatörer inom trafikstyrning och trafikledning som tillhandahåller flygkontrolltjänst enligt definitionen i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 549/2004, enligt 27 § 14 punkten självstyrelselagen.

- Transportföretag som bedriver persontrafik och godstrafik på inre vattenvägar, till havs och längs kuster, enligt definitionerna för sjötransport i bilaga I till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 725/2004, exklusive de enskilda fartyg som drivs av dessa företag, till delen de bedriver handelssjöfart samt verksamheten berör farleder för handelssjöfarten, enligt 27 § 13 punkten självstyrelselagen, med begränsningarna enligt 18 § 21 punkten.

- Operatörer av sjötrafikinformationstjänst (VTS) enligt definitionen i artikel 3 o i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/59/EG, till delen de

bedriver handelssjöfart samt verksamheten berör farleder för handelssjöfarten, enligt 27 § 13 punkten självstyrelselagen, med begräsningarna enligt 18 § 21 punkten.

- Verksamhetsutövare som bedriver forskning och utveckling avseende läkemedel enligt definitionen i artikel 1.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/83/EG, enligt 27 § 30 punkten självstyrelselagen.

- Verksamhetsutövare som tillverkar farmaceutiska basprodukter och läkemedel som avses i avsnitt C huvudgrupp 21 i Nace Rev. 2, enligt 27 § 30 punkten självstyrelselagen.

- Verksamhetsutövare som tillverkar medicintekniska produkter som anses vara kritiska vid ett hot mot folkhälsan (förteckning över kritiska medicintekniska produkter vid ett hot mot folkhälsan) i den mening som avses i artikel 22 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/123, enligt 27 § 30 punkten självstyrelselagen.

- Leverantörer av internetknutpunkter, enligt 27 § 40 punkten självstyrelselagen.

- Leverantörer av DNS-tjänster, med undantag för operatörer av rot-namnservrar, enligt 27 § 40 punkten självstyrelselagen.

- Registreringsenheter för toppdomäner, enligt 27 § 40 punkten självstyrelselagen.

- Tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät, enligt 27 § 40 punkten självstyrelselagen.

- Tillhandahållare av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, i den mån de är nummerberoende, enligt 27 § 40 punkten självstyrelselagen.

Andra kritiska sektorer:

- Tillverkning, produktion och distribution av kemikalier, till delen tillverkning och produktion, enligt 27 § 30 punkten självstyrelselagen.

- Forskning, till den del som denna inte är hänförlig till rättsområden inom landskapets lagstiftningsbehörighet, enligt 27 § självstyrelselagen.

Till den del som cybersäkerhetsdirektivet reglerar verksamhetsutövare inom enskilda sektorer särskilt faller dessa stadganden därmed även inom ramen för rikets respektive landskapets lagstiftningsbehörighet över respektive sektor.

Till de delar som cybersäkerhetsdirektivet förutsätter kommunikation mellan den behöriga myndigheten, cyberkrishanteringsmyndigheten och enheten för hantering av cybersäkerhetsincidenter och kommissionen eller andra organ, myndigheter och samarbetsgrupper inom den Europeiska unionen samt andra medlemsstaters behöriga myndigheter eller enheter måste denna ske genom rikets gemensamma kontaktpunkt, till följd av rikets lagstiftningsbehörighet över förhållandet till utländska makter enligt 27 § 4 punkten självstyrelselagen.

Till detta kommer vidare att riket har lagstiftningsbehörigheten över de delar av cybersäkerhetsdirektivet vilka föreskriver införandet av en nationell strategi, en gemensam kontaktpunkt, en samordnande cyberkrishanteringsmyndighet, en samordnande enhet för hantering av cybersäkerhetsincidenter och en förteckning över identifierade verksamhetsutövare enligt 59b § 2 och 3 mom. självstyrelselagen.

Cybersäkerhetsdirektivets övriga stadganden torde dock falla inom ramen för landskapets lagstiftningsbehörighet.

4.4 Motståndskraftsdirektivet

Motståndskraftsdirektivets tillämpningsområde omfattar 11 olika sektorer, med undersektorer och kategorier av verksamhetsutövare, varav offentlig förvaltning utgör en. Motståndskraftsdirektivets reglering tar i huvudsak sikte på beredskap under normala förhållanden, vilket tydliggörs av

undantagen för nationell säkerhet. Åland har därmed inom landskapet, mot bakgrund av genomgången ovan, lagstiftningsbehörighet inom merparten av de sektorer och rättsområden som direktivets reglering omfattar, med följande undantag, vilka tillhör rikets lagstiftningsbehörighet:

Kritiska sektorer:

- Bankverksamhet, enligt 29 § 5 punkten självstyrelselagen.
- Finansmarknadsinfrastruktur, enligt 29 § 5 punkten självstyrelselagen.

Kritiska verksamhetsutövarkategorier:

- Elföretag enligt definitionen i artikel 2.57 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 som bedriver leverans enligt definitionen i artikel 2.12 i det direktivet, till delen de begagnar sig av kärnkraft, enligt 27 § 18 § självstyrelselagen.

- Producenter enligt definitionen i artikel 2.38 i direktiv (EU) 2019/944, till delen de begagnar sig av kärnkraft, enligt 27 § 18 § självstyrelselagen.

- Lufttrafikföretag enligt definitionen i artikel 3.4 i förordning (EG) nr 300/2008 och som används för kommersiella syften, enligt 27 § 14 punkten självstyrelselagen.

- Operatörer inom trafikstyrning och trafikledning som tillhandahåller flygkontrolltjänst enligt definitionen i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 549/2004, enligt 27 § 14 punkten självstyrelselagen.

- Transportföretag som bedriver persontrafik och godstrafik på inre vattenvägar, till havs och längs kuster, enligt definitionerna för sjötransport i bilaga I till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 725/2004, exklusive de enskilda fartyg som drivs av dessa företag, till delen de bedriver handelssjöfart samt verksamheten berör farleder för handelssjöfarten, enligt 27 § 13 punkten självstyrelselagen, med begränsningarna enligt 18 § 21 punkten.

- Operatörer av sjötrafikinformationstjänst (VTS) enligt definitionen i artikel 3 o i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/59/EG, till delen de bedriver handelssjöfart samt verksamheten berör farleder för handelssjöfarten, enligt 27 § 13 punkten självstyrelselagen, med begränsningarna enligt 18 § 21 punkten.

- Leverantörer av internetknutpunkter, enligt 27 § 40 punkten självstyrelselagen.

- Leverantörer av DNS-tjänster, med undantag för operatörer av rot-namnsservrar, enligt 27 § 40 punkten självstyrelselagen.

- Registreringsenheter för toppdomäner, enligt 27 § 40 punkten självstyrelselagen.

- Tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät, enligt 27 § 40 punkten självstyrelselagen.

- Tillhandahållare av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, i den mån de är nummerberoende, enligt 27 § 40 punkten självstyrelselagen.

Till den del som motståndskraftsdirektivet reglerar verksamhetsutövare inom enskilda sektorer särskilt faller dessa stadganden därmed även inom ramen för rikets respektive landskapets lagstiftningsbehörighet över respektive sektor.

Till de delar som motståndskraftsdirektivet förutsätter kommunikation mellan den behöriga myndigheten och kommissionen eller andra organ, myndigheter och samarbetsgrupper inom den Europeiska unionen samt andra medlemsstaters behöriga myndigheter eller enheter måste denna ske genom rikets gemensamma kontaktpunkt, till följd av rikets lagstiftningsbehörighet över förhållandet till utländska makter enligt 27 § 4 punkten självstyrelselagen.

Därutöver faller även enskilda stadganden, i helhet eller till delar, inom ramen för rikets lagstiftningsbehörighet. Det handlar bland annat om

straffregisterkontroll enligt artikel 14.3 i motståndskraftsdirektivet, vilken bör anses falla inom rättsområdet straffrätten, vilken omfattas av rikets lagstiftningsbehörighet enligt 27 § 22 punkten i självstyrelselagen. I aktuellt fall innehåller landskapets genomförande därför enbart en informativ hänvisning till rikslagstiftningen på detta område.

Till detta kommer vidare att riket har lagstiftningsbehörigheten över de delar av motståndskraftsdirektivet vilka föreskriver införandet av en nationell strategi, en nationell riskbedömning, en gemensam kontaktpunkt och en förteckning över identifierade verksamhetsutövare enligt 59b § 2 och 3 mom. självstyrelselagen.

Motståndskraftsdirektivets övriga stadganden torde dock falla inom ramen för landskapets lagstiftningsbehörighet.

5. Förslagets verkningar

5.1 Allmänt

Lagförslaget kan förväntas leda till en ökad nivå av cybersäkerhet och motståndskraft hos berörda offentliga och enskilda verksamhetsutövare samt därigenom i landskapet i stort. Lagförslaget kan vidare, tillsammans med övriga nationella genomföranden, förväntas leda till att relevanta myndigheter i högre grad samordnar och samarbetar inom cybersäkerhet och motståndskraft på såväl åländsk som nationell och internationell nivå, jämte därmed sammanhängande ökat kunskaps- och erfarenhetsutbyte. Lagförslaget förväntas även leda till en höjd säkerhet avseende hanteringen av personuppgifter och minska risken för personuppgiftsincidenter hos berörda verksamhetsutövare, med hänvisning till att en förhöjd teknisk cybersäkerhetsnivå kan förväntas leda till en snabbare upptäckt av personuppgiftsincidenter, ett starkare inbyggt dataskydd och dataskydd som standard.

Lagförslaget innebär vidare att nya uppgifter och skyldigheter påförs såväl myndigheter som offentliga och enskilda verksamhetsutövare, vilket förväntas leda till ökad administration och mer eller mindre omfattande strukturella förändringsarbeten hos enskilda verksamhetsutövare, vilka i sin tur förutsätter ytterligare resurstilldelning och kompetenstillskott.

Lagförslaget förväntas samtidigt leda till att de samlade samhällskostnaderna för negativa konsekvenser av cybersäkerhets- eller andra incidenter hos verksamhetsutövare minskar.

Tillämpningsområdet för lagen kommer åtminstone att omfatta landskapsregeringens underlydande myndigheter, i egenskap av att de definieras som offentliga verksamhetsutövare. Inom landskapet återfinns därutöver ungefär 40 medelstora och stora företag enligt kommissionens definition vilka därtill är verksamma inom ramen för uppräknade sektorer i cybersäkerhetsdirektivets bilagor. Dessa enskilda verksamhetsutövare kommer därmed att klassificeras som antingen väsentliga eller viktiga verksamhetsutövare och därmed omfattas av antingen rikets eller landskapets cybersäkerhetsdirektivs genomförande, beroende på lagstiftningsbehörigheten. Den absolut största delen av dessa bedöms dock falla under landskapets lagstiftningsbehörighet. Till detta kan även andra landskaps- eller kommunala myndigheter samt offentliga som enskilda verksamhetsutövare tillkomma, oavsett storlek, genom att de av landskapsregeringen identifieras som kritiska, väsentliga eller viktiga verksamhetsutövare. Detta främst till följd av deras bedömt europeiska, nationella, regionala eller sektoriella betydelse och därmed potentiella negativa betydande störande effekt eller påverkan på upprätthållandet av kritisk samhälls- eller ekonomisk verksamhet, andra samhällsviktiga tjänster, andra verksamhetsutövare, andra medlemsstater eller viktiga samhällsintressen.

5.2 Ekonomiska verkningar

Lagförslaget kan förväntas leda till ökade ekonomiska kostnader för berörda verksamhetsutövare, till följd av lagens krav på utbildning, riskhanteringsåtgärder och rapporteringsskyldigheter.

Det är på förhand nära nog omöjligt att uppskatta hur många verksamhetsutövare på Åland som kommer att omfattas av regleringen och i vilken mån dessa behöver vidta ytterligare riskhanteringsåtgärder för ökad cybersäkerhet och motståndskraft i förhållande till dagsläget.

Lagförslagets införande av rapporteringsskyldighet vid incidenter och krav på informationsutbyten kan dock förväntas leda till en ökad administration, i den mån som en verksamhetsutövare är föremål för cybersäkerhets- eller andra incidenter. Vidare kan landskapsregeringens tillsyn förväntas leda till ökade kostnader för landskapsregeringen, jämte ett visst kostnadsdrivande merarbete för tillsynade verksamhetsutövare.

Klart står därmed att lagförslaget innebär ökade kostnader för berörda verksamhetsutövare, emedan storleken på dessa kan komma att variera kraftigt beroende på sektor och till vilken grad visst arbete sker redan idag sker vid en viss verksamhetsutövare.

En viktig verksamhetsutövare kan inom ramen för sitt ålagda cybersäkerhetsarbete förväntas åtminstone ha ett grundläggande skydd på plats, bestående av brandväggar, antiviruskydd, skydd för enheter samt processer för incidenthantering, driftskontinuitet och krishantering. För väsentliga verksamhetsutövare kan vidare säkerhetsövervakning samt egna återkommande säkerhetsrevisioner och penetrationstester förväntas tillkomma. Beroende på riskanalysen, storleken och huruvida verksamhetsutövaren är viktig eller väsentlig kan årliga kostnader för åtgärder för cybersäkerhet för en genomsnittlig berörd verksamhetsutövare förväntas ligga på ungefär 30 000–100 000 euro per år.

Samtidigt förväntas lagförslaget leda till minskade negativa ekonomiska konsekvenser till följd av cybersäkerhets- eller andra incidenter hos verksamhetsutövare, såväl för samhället i stort som för verksamhetsutövarna själva och andra verksamhetsutövare, myndigheter eller enskilda vilka nyttjar deras produkter eller tjänster.

Landskapsregeringen förväntas i samband med genomförandets ikraftträdande och dess identifiering av kritiska, väsentliga och viktiga verksamhetsutövare genomföra en mer utförlig och konkret analys av vilka verksamhetsutövare som omfattas och den aktuella lägesbilden avseende deras cybersäkerhets- och motståndskraftsarbete.

5.3 Verkningar för myndigheterna

Landskapsregeringen kommer, i egenskap av tillsynsmyndighet, cyberkrishanteringsmyndighet och enhet för hantering av cybersäkerhetsincidenter, att behöva tillföras ytterligare kompetens och resurstillskott. De uppgifter som landskapsregeringen påförs kräver en bred specialistkompetens inom områdena cybersäkerhet, motståndskraft och allmän säkerhet. Därutöver tillkommer behovet av ändamålsenliga arbetsmetoder, arbetsverktyg och utrustning samt tekniska hjälpmedel för såväl den löpande skötseln av myndighetens uppgifter som dess tillsynsuppdrag.

I dagsläget återfinns landskapsregeringens kompetens inom cybersäkerhet vid landskapsregeringens digitaliseringsenhet, men särskilt utpekade personalresurser och nödvändiga programvaror för de i lagförslaget tillkommande myndighetsuppgifterna saknas till stora delar till följd av att enheten idag saknar myndighetsuppgifter. Landskapsregeringens kompetens inom motståndskraft och allmän säkerhet är vidare bristfällig och på intet sätt heltäckande samt återfinns främst hos enskilda tjänstemän vid Regeringskansliet och Infrastrukturavdelningen. Lagförslagets praktiska

genomförande förutsätter därmed att landskapsregeringen tillförs resurser i form av nya årsverken och ekonomiska medel för främst upphandling av nya arbetsverktyg, licenser till dessa och utbildning.

Landskapsregeringens digitaliseringsenhet förväntas genom lagstiftningen påföras uppgifter motsvarande åtminstone två nya årsverken över tid, ett för lösandet av landskapsregeringens uppgifter i egenskap av enhet för hantering av cybersäkerhetsincidenter och cyberkrishanteringsmyndighet och ett för lösandet av landskapsregeringens övriga tillsynsuppgifter och administration. Den årliga kostnaden för de två årsverkerna per beräknas utifrån 2024 års löneklasser till ett maximalt totalbelopp om ungefär 170 000 euro per år. Därtill förväntas digitaliseringsenheten få ökade utgifter om ungefär 60 000 euro för upphandling av nya arbetsverktyg och licenser till dessa till följd av landskapsregeringens ålagda myndighetsuppdrag samt ungefär 60 000 euro för framtagandet av nya arbetsrutiner och arbetsprocesser samt dokumentation av dessa för landskapsregeringens eget cybersäkerhetsarbete. Dessa totala uppskattade kostnadsökningar om ungefär 290 000 euro under det första året, följda av en årlig kostnad om ungefär 170 000 euro, bedöms kunna hanteras inom ramen för Digitaliseringsenhetens nuvarande budget, förutsatt att några sänkningar av denna inte sker under kommande år.

Landskapsregeringen förväntas vidare påföras kostnadsökningar motsvarande åtminstone ett årsverke över tid, förslagsvis vid landskapsregeringens regeringskansli, för lösandet av landskapsregeringens tillsynsuppgifter till följd av genomförandet av motståndskraftdirektivet med motståndskraft och allmän säkerhet som huvuduppgift, uppgående till en årlig kostnad om ungefär 80 000 euro per år. Den nya tjänsten skulle även kunna fungera som samordnare av landskapsregeringens redan förekommande och i dagsläget uppdelade säkerhets- och beredskapsarbete. Regeringskansliet kan till följd av detta förväntas drabbas av kostnadsökningar om ungefär 30 000 euro per år för nödvändig upphandling av utbildning samt nya arbetsverktyg och teknisk utrustning, vilket medför totala kostnadsökningar för Regeringskansliet om ungefär 110 000 euro per år.

Landskapsregeringen har för närvarande ingen tjänsteman i beredskap eller annan typ av jour eller beredskap för att hantera oförutsedda händelser, incidenter eller allvarliga störningar vilka inträffar efter ordinarie arbetstid. Dessutom saknas en samordningspunkt för landskapsregeringens krisledning, varvid en tjänsteman fungerar som central kontaktyta för andra aktörer vid oförutsedda händelser, incidenter eller allvarliga störningar inom landskapsregeringens verksamhetsområden. Beredskap och behov kan samordnas inom ramen för landskapsregeringen, men det krävs att varje förvaltning och verksamhetsområde har förmåga att verkställa sina beredskapsåtgärder inom ramen för ett systematiskt arbetssätt. För att upprätthålla en sådan beredskap över tid bedöms ungefär fem årsverken behövas, vilket i dagsläget inte finns på plats eller har planerats för. För det fall att något sådant inte införs kan landskapet nödgas ingå en överenskommelseförordning med riket om skötandet av exempelvis uppgifterna rörande stöd vid incidenthanteringen och incidentrapporteringen vilka åläggs enheten för hantering av cybersäkerhetsincidenter på tider och dagar utanför ordinarie arbetstider och dagar som inte är helgdagar. En överenskommelseförordning innebär dock att landskapet åläggs en avgift motsvarande kostnaden för den tjänst vilken en av rikets myndigheter tillhandahåller till landskapet.

Landskapsregeringens underlydande myndigheter, samt i förekommande fall enskilda kommuner och kommunala myndigheter, kan vidare, i egenskap av att de uppfyller kraven för att klassificeras eller identifieras som kritiska, väsentliga eller viktiga verksamhetsutövare, förväntas drabbas av samma verkningar som övriga enskilda verksamhetsutövare till följd av lagens kravställning.

5.4 Övriga samhälleliga verkningar

Lagförslaget kan förväntas leda till att samhällskostnaderna vilka orsakas av negativa effekter av incidenter och cybersäkerhetsincidenter minskar, till följd av att det åländska samhället i stort får en förhöjd cybersäkerhets- och motståndskraftsnivå.

En ökad motståndskraft och säkerhet för kritiska verksamhetsutövare kan vidare förväntas minska risken för miljöskador och utsläpp vid dessa.

Lagförslaget förväntas inte innebära några särskilda konsekvenser för jämställdheten mellan könen.

6. Ärendets beredning

Landskapsregeringen beslutade den 30 januari 2024 att överföra en lagstiftningspromemoria om genomförande av cybersäkerhetsdirektivet på Åland till lagberedningen för lagstiftningsåtgärder.

Landskapsregeringen beslutade den 28 mars 2024 att överföra en lagstiftningspromemoria om genomförande av motståndskraftsdirektivet på Åland till lagberedningen för lagstiftningsåtgärder.

Lagförslaget har beretts som tjänstemannaberedning vid lagberedningen, i samråd med relevanta sakkunniga inom landskapsregeringen och andra intressenter.

Lagförslaget har utsänts på remiss till 35 remissinstanser: Regeringskansliet, Finansavdelningen, Social- och miljöavdelningen, Utbildnings- och kulturavdelningen, Näringsavdelningen, Infrastrukturavdelningen, Ålands landskapsarkiv, Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet, Ålands hälso- och sjukvård, Ålands ombudsmannamyndighet, Datainspektionen, Ålands statistik- och utredningsbyrå, Landskapets fastighetsverk, Fordonsmyndigheten, Ålands kulturdelegation, Ålands energimyndighet, Ålands gymnasium, Högskolan på Åland, Ålands folkhögskola, Ålands musikinstitut, Landskapet Ålands pensionsfond, Ålands sjösäkerhetscentrum, Ålands kommunförbund, Oasen boende- och vårdcenter, Kommunernas socialtjänst kommunalförbund, Kommunalförbundet för Ålands Miljöservice, Mariehamns stad, Jomala kommun, Ålands näringsliv, Företagarna på Åland, Inrikesministeriet, Transport- och kommunikationsverket, Dataombudsmannens byrå och Försörjningsberedskapscentralen.

Lagförslaget har även i samband med remissutskicket utsänts för känedom till landskapets övriga 14 kommuner.

+ av remissinstanserna avgav + utlåtanden, vilka har beaktats i det fortsatta lagberedningsarbetet. Remissinstanserna har över lag + eller ställt sig + till lagförslaget.

Detaljmotivering

Landskapslag om cybersäkerhet och motståndskraft

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. *Lagens syfte.* I denna paragraf föreskrivs om lagens syfte.

Enligt paragrafens 1 punkt är ett av lagens syften att uppnå en hög cybersäkerhetsnivå. Bestämmelsen genomför art. 1.1 i cybersäkerhetsdirektivet.

Enligt paragrafens 2 punkt anges lagens syfte att uppnå en hög grad av motståndskraft och säkerställa tillhandahållandet av samhällsviktiga tjänster. Bestämmelsen genomför art. 1.1 led e i motståndskraftsdirektivet.

2 §. *Definitioner.* I denna paragraf definieras de viktigaste begreppen som används i lagen, vilka enbart genomförs till den del som de är av betydelse

för reglering av verksamhetsutövare som faller inom ramen för Ålands lagstiftningsbehörighet.

I paragrafens *1 punkt* definieras cybersäkerhetsdirektivet som Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2555 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, om ändring av förordning (EU) 910/2014 och direktiv (EU) 2018/1972 och om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148 (NIS 2-direktivet).

I paragrafens *2 punkt* definieras motståndskraftsdirektivet som Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2557 om kritiska entiteters motståndskraft och om upphävande av rådets direktiv 2008/114/EG.

I paragrafens *3 punkt* definieras den allmänna dataskyddsförordningen som Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

I paragrafens *4 punkt* definieras nätverks- och informationssystem som ett elektroniskt kommunikationsnät, en enhet eller en grupp enheter som är sammankopplade eller hör samman med varandra, av vilka en eller flera genom ett program utför automatisk behandling av digitala uppgifter, eller digitala uppgifter som lagras, behandlas, hämtas eller överförs med sådana hjälpmedel som omfattas av punkterna a och b för att de ska kunna drivas, användas, skyddas och underhållas. Bestämmelsen genomför definitionen av nätverks- och informationssystem i art. 6.1 i cybersäkerhetsdirektivet, vari definitionen av elektroniskt kommunikationsnät kopplas till definitionen i art. 2.1 i kodexdirektivet. Elektroniska kommunikationsnät ska i sammanhanget inte sammankopplas med de så kallade allmänna elektroniska kommunikationsnäten, utan avser i sammanhanget de nätverks- och informationssystem som verksamhetsutövare som verkar inom ramen för åländsk lagstiftningsbehörighet tillhandahåller eller begagnar sig av när de tillhandahåller tjänster.

I paragrafens *5 punkt* definieras säkerhet i nätverks- och informationssystem som nätverks- och informationssystemets förmåga att med en viss tillförlitlighetsnivå motså händelser som kan undergräva tillgängligheten, autenticiteten, riktigheten eller konfidentialiteten hos lagrade, överförda eller behandlade uppgifter eller hos de tjänster som erbjuds genom eller är tillgängliga via dessa nätverks- och informationssystem. Bestämmelsen genomför definitionen av säkerhet i nätverks- och informationssystem i art. 6.2 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens *6 punkt* definieras cybersäkerhet enligt definitionen i art. 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/881 om Enisa (Europeiska unionens cybersäkerhetsbyrå) och om cybersäkerhetscertifiering av informations- och kommunikationsteknik och om upphävande av förordning (EU) 526/2013 (cybersäkerhetsakten). Bestämmelsen genomför definitionen av cybersäkerhet i art. 6.3 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens *7 punkt* definieras tillbud som en händelse vilken kunde ha undergrävt tillgängligheten, autenticiteten, riktigheten eller konfidentialiteten hos lagrade, överförda eller behandlade uppgifter eller hos de tjänster som erbjuds genom eller är tillgängliga via nätverks- och informationssystem, men som framgångsrikt hindrades från att utvecklas eller som inte uppstod. Bestämmelsen genomför definitionen av tillbud i art. 6.5 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens *8 punkt* definieras cybersäkerhetsincident som en händelse vilken undergräver tillgängligheten, autenticiteten, riktigheten eller konfidentialiteten hos lagrade, överförda eller behandlade uppgifter eller hos de tjänster som erbjuds genom eller är tillgängliga via nätverks- och informationssystem. Bestämmelsen genomför definitionen av cybersäkerhetsincident i art. 6.6 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens *9 punkt* definieras storskalig cybersäkerhetsincident som en cybersäkerhetsincident vilken orsakar störningar som är så omfattande att Finland inte kan hantera dem eller som har en betydande påverkan på minst två medlemsstater i Europeiska unionen. Bestämmelsen genomför definitionen av storskalig cybersäkerhetsincident i art. 6.7 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens *10 punkt* definieras incident som varje händelse vilken kan medföra en betydande störning, eller som medför en störning, av tillhandahållandet av en samhällsviktig tjänst, inbegripet när den påverkar de nationella system som skyddar rättsstatens principer. Bestämmelsen genomför definitionen av incident i art. 2.3 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens *11 punkt* definieras incidenthantering som alla åtgärder och förfaranden vilka syftar till att förebygga, upptäcka, analysera, begränsa eller reagera på och återhämta sig från en incident. Bestämmelsen genomför definitionen av incidenthantering i art. 6.8 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens *12 punkt* definieras risk som risk för förlust eller störning orsakad av en incident, vilken ska uttryckas som en kombination av omfattningen av förlusten eller störningen och sannolikheten för att en sådan incident inträffar. Bestämmelsen genomför definitionen av risk i art. 6.9 i cybersäkerhetsdirektivet jämte art. 2.6 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens *13 punkt* definieras riskbedömning som den övergripande processen för att fastställa arten och omfattningen av en risk genom att identifiera och analysera potentiella relevanta hot, sårbarheter och faror som skulle kunna leda till en incident och genom att utvärdera den potentiella förlusten eller störningen i samband med tillhandahållandet av en samhällsviktig tjänst till följd av den incidenten. Bestämmelsen genomför definitionen av riskbedömning i art. 2.7 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens *14 punkt* definieras cyberhot som ett cyberhot enligt definitionen i art. 2.8 i cybersäkerhetsakten, vilken avser en potentiell omständighet, händelse eller handling som kan skada, störa eller på annat negativt sätt påverka nätverks- och informationssystem, användare dessa system och andra personer. Bestämmelsen genomför definitionen av cyberhot i art. 6.10 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens *15 punkt* definieras betydande cyberhot som ett cyberhot som, på grund av dess tekniska egenskaper, kan antas ha potential att ha en allvarlig påverkan på en verksamhetsutövers nätverks- och informationssystem eller användarna av verksamhetsutövers tjänster genom att vålla betydande materiell eller immateriell skada. Bestämmelsen genomför definitionen av betydande cyberhot i art. 6.11 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens *16 punkt* definieras IKT-produkt som en IKT-produkt enligt definitionen i art. 2.12 i cybersäkerhetsakten, vilken avser en del, eller en grupp av delar, i nätverks- och informationssystem. IKT utgör en förkortning för de vedertagna tekniska begreppen informations- och kommunikationsteknik eller informations- och kommunikationsteknisk. Bestämmelsen genomför definitionen av IKT-produkt i art. 6.12 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens *17 punkt* definieras IKT-tjänst som en IKT-tjänst enligt definitionen i art. 2.13 i cybersäkerhetsakten, vilken avser en tjänst som helt eller huvudsakligen består i överföring, lagring, hämtning eller behandling av information via nätverks- och informationssystem. Bestämmelsen genomför definitionen av IKT-tjänst i art. 6.13 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens *18 punkt* definieras IKT-process som en IKT-process enligt definitionen i art. 2.14 i cybersäkerhetsakten, vilken avser verksamhet som utförs för att utforma, utveckla, tillhandahålla eller underhålla en IKT-produkt eller IKT-tjänst. Bestämmelsen genomför definitionen av IKT-process i art. 6.14 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens *19 punkt* definieras sårbarhet som en svaghet, känslighet eller brist hos IKT-produkter eller IKT-tjänster som kan utnyttjas genom ett

cyberhot. Bestämmelsen genomför definitionen av sårbarhet i art. 6.15 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 20 punkt definieras standard som en standard enligt definitionen i art. 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 1025/2012 om europeisk standardisering och om ändring av rådets direktiv 89/686/EEG och 93/15/EEG samt av Europaparlamentets och rådets direktiv 94/9/EG, 94/25/EG, 95/16/EG, 97/23/EG, 98/34/EG, 2004/22/EG, 2007/23/EG, 2009/23/EG och 2009/105/EG samt om upphävande av rådets beslut 87/95/EEG och Europaparlamentets och rådets beslut 1673/2006/EG (nedan kallad *standardiseringsförordningen*). Enligt standardiseringsförordningen avser en standard en teknisk specifikation som antagits av ett erkänt standardiseringsorgan för upprepad eller fortlöpande tillämpning, som inte är tvingande och som tillhör någon av följande typer:

a) internationell standard: en standard som antagits av ett internationellt standardiseringsorgan,

b) europeisk standard: en standard som antagits av en europeisk standardiseringsorganisation,

c) harmoniserad standard: en europeisk standard som antagits på grundval av kommissionens begäran för tillämpningen av unionens harmoniseringslagstiftning, eller

d) nationell standard: en standard som antagits av ett nationellt standardiseringsorgan.

Bestämmelsen genomför definitionen av standard i art. 6.16 i cybersäkerhetsdirektivet jämte art. 2.8 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 21 punkt definieras teknisk specifikation som en teknisk specifikation enligt definitionen i art. 2.4 i standardiseringsförordningen, vilken avser ett dokument som föreskriver de tekniska krav som en produkt, process, tjänst eller ett system ska uppfylla och som fastställer ett eller flera av följande:

a) De egenskaper som krävs av en produkt, exempelvis i fråga om kvalitetsnivåer, prestanda, interoperabilitet, miljöskydd, hälsa, säkerhet eller dimensioner, och inbegripet sådana krav som avser varubeteckning, terminologi, symboler, provning och provningsmetoder, förpackning, märkning eller etikettering samt förfaranden för bedömning av överensstämmelse.

b) Produktionsmetoder och processer för de jordbruksprodukter som definieras i artikel 38.1 i EUF-fördraget, för produkter avsedda att konsumeras av människor eller djur samt läkemedel, liksom produktionsmetoder och processer för andra produkter om de påverkar dessa produkters egenskaper.

c) De krav som ställs på en tjänst, inklusive kvalitetsnivåer, prestanda, interoperabilitet, miljöskydd, hälsa eller säkerhet, och inbegripet krav på leverantören om att ställa uppgifter till tjänstemottagarnas förfogande i enlighet med artikel 22.1–22.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden.

d) Metoder och kriterier för bedömning av byggprodukters prestanda enligt artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter, i förhållande till deras väsentliga egenskaper.

Bestämmelsen genomför definitionen av teknisk specifikation i art. 6.17 i cybersäkerhetsdirektivet jämte art. 2.9 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 22 punkt definieras digital tjänst som alla informationssamhällets tjänster, det vill säga tjänster som vanligtvis utförs mot ersättning på distans, på elektronisk väg och på individuell begäran av en tjänstemottagare. Definitionen är kopplad till definitionen en tjänst enligt definitionen i art. 1.1 led b i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (nedan kallad *anmälningsdirektivet*). Med på distans avses definitionen av detta i art. 1.1 led b mom. 2 led i

i anmälningsdirektivet, vilket definieras som en tjänst som tillhandahålls utan att parterna är närvarande samtidigt. Med på elektronisk väg avses definitionen av på distans i art. 1.1 led b mom. 2 led ii i anmälningsdirektivet, vilket definieras som en tjänst som sänds vid utgångspunkten och tas emot vid slutpunkten med hjälp av utrustning för elektronisk behandling, inbegripet digital signalkomprimering, och lagring av uppgifter, och som i sin helhet sänds, befordras och tas emot genom tråd, radio, optiska medel eller andra elektromagnetiska medel. Med på individuell begäran av en tjänstemottagare avses definitionen av detta i art. 1.1 led b mom. 2 led iii i anmälningsdirektivet, vilket definieras som en tjänst som tillhandahålls genom överföring av uppgifter på individuell begäran. I bilaga I till anmälningsdirektivet återfinns en vägledande förteckning över tjänster som inte omfattas av definitionerna i art. 1.1 led b mom. 2. Bestämmelsen genomför definitionen av digital tjänst i art. 6.23 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 23 *punkt* definieras betrodd tjänst som en betrodd tjänst enligt definitionen i art. 3.16 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 910/2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG (nedan kallad *förordningen om elektronisk identifiering*). Enligt förordningen om elektronisk identifiering avses med betrodd tjänst en elektronisk tjänst som vanligen tillhandahålls mot ekonomisk ersättning och som består av:

a) skapande, kontroll och validering av elektroniska underskrifter, elektroniska stämplor eller elektroniska tidsstämplingar, elektroniska tjänster för rekommenderade leveranser och certifikat med anknytning till dessa tjänster, eller

b) skapande, kontroll och validering av certifikat för autentisering av webbplatser, eller

c) bevarande av elektroniska underskrifter, stämplor eller certifikat med anknytning till dessa tjänster.

Bestämmelsen genomför definitionen av betrodd tjänst i art. 6.24 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 24 *punkt* definieras tillhandahållare av betrodda tjänster som en tillhandahållare av betrodda tjänster enligt definitionen i art. 3.19 i förordningen om elektronisk identifiering, vilken avser en fysisk eller juridisk person som tillhandahåller en eller flera betrodda tjänster, antingen i egenskap av kvalificerade eller icke kvalificerade tillhandahållare av betrodda tjänster. Bestämmelsen genomför definitionen av tillhandahållare av betrodda tjänster i art. 6.25 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 25 *punkt* definieras kvalificerad betrodd tjänst: en kvalificerad betrodd tjänst enligt definitionen i art. 3.17 i förordningen om elektronisk identifiering, en betrodd tjänst som uppfyller tillämpliga krav i förordningen. Bestämmelsen genomför definitionen av kvalificerat betrodd tjänst i art. 6.26 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 26 *punkt* definieras kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster som en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster enligt definitionen i art. 3.20 i förordningen om elektronisk identifiering, vilken avser en tillhandahållare av betrodda tjänster som tillhandahåller en eller flera kvalificerade betrodda tjänster och som beviljats status som kvalificerad av tillsynsorganet. Bestämmelsen genomför definitionen av kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster i art. 6.27 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 27 *punkt* definieras internetbaserad marknadsplats: en i 6 kap. 8 § 4 punkten i konsumentskyddslagen (FFS 38/1978) avsedd internetbaserad marknadsplats, vilken avser en tjänst som erbjuder konsumenten möjlighet att ingå distansavtal med andra näringsidkare än den som tillhandahåller marknadsplatsen eller med privatpersoner och som utnyttjar den webbplats, applikation eller annat program eller en del av det som används

av den som tillhandahåller marknadsplatsen eller på dennes vägnar. Rikets bestämmelse är i sin tur ett genomförande av definitionen av en marknadsplats online enligt definitionen i art. 2 led n i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter på den inre marknaden och om ändring av rådets direktiv 84/450/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG, 98/27/EG och 2002/65/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 (direktiv om otillbörliga affärsmetoder). Bestämmelsen genomför definitionen av marknadsplats online i art. 6.28 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 28 *punkt* definieras sökmotor: som en sökmotor enligt definitionen i art. 2.5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1150 om främjande av rättvisa villkor och transparens för företagsanvändare av onlinebaserade förmedlingstjänster (nedan kallad *plattformsförordningen*). Enligt plattformsförordningen avser en sökmotor en digital tjänst som gör det möjligt för användare att mata in sökfraser för att göra sökningar på i princip alla webbplatser eller alla webbplatser på ett visst språk på grundval av en fråga om vilket ämne som helst i form av ett nyckelord, en röstbegäran, en fras eller någon annan inmatning och som returnerar resultat i vilket format som helst som innehåller information om det begärda innehållet. Bestämmelsen genomför definitionen av sökmotor i art. 6.29 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 29 *punkt* definieras molntjänst: som en digital tjänst som möjliggör administration på begäran och bred fjärråtkomst till en skalbar och elastisk pool av gemensamma beräkningstjänster, inbegripet när sådana resurser är distribuerade på flera platser. Bestämmelsen genomför definitionen av molntjänst i art. 6.30 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 30 *punkt* definieras datacentraltjänst som en tjänst som omfattar strukturer, eller grupper av strukturer, avsedda för centraliserad inkvartering, sammankoppling och drift av it- och nätutrustning som tillhandahåller datalagrings-, databehandlings- och dataöverföringstjänster samt alla anläggningar och infrastrukturer för kraftdistribution och miljökontroll. Bestämmelsen genomför definitionen av datacentraltjänst i art. 6.31 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 31 *punkt* definieras nätverk för leverans av innehåll som ett nätverk av geografiskt spridda servrar vars syfte är att säkerställa hög tillgänglighet för, tillgång till eller snabb leverans av digitalt innehåll och digitala tjänster till internetanvändare för innehålls- och tjänsteleverantörers räkning. Bestämmelsen genomför definitionen av nätverk för leverans av innehåll i art. 6.32 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 32 *punkt* definieras plattform för sociala nätverkstjänster som en plattform som gör det möjligt för slutanvändare att interagera, dela och upptäcka innehåll, finna andra användare och kommunicera med andra via flera enheter, särskilt genom chattar, inlägg, videor och rekommendationer. Bestämmelsen genomför definitionen av plattform för sociala nätverkstjänster i art. 6.33 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 33 *punkt* definieras *företrädare* som en i unionen etablerad fysisk eller juridisk person som uttryckligen har utsetts att agera för en leverantör av molntjänster, datacentraltjänster, nätverk för leverans av innehåll, utlokaliserade driftstjänster, utlokaliserade säkerhetstjänster, internetbaserade marknadsplatser, sökmotorer eller en plattform för sociala nätverkstjänster som inte är etablerad i unionen, till vilka tillsynsmyndigheten eller enheten för hantering av it-säkerhetsincidenter, vilka på Åland utgörs av landskapsregeringen, kan vända sig i stället för verksamhetsutövaren, i frågor som gäller de skyldigheter som verksamhetsutövaren har enligt denna lag. Bestämmelsen genomför definitionen av företrädare i art. 6.34 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 34 punkt definieras allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst som en tjänst som vanligen tillhandahålls mot ersättning via elektroniska kommunikationsnät och omfattar, med undantag av tjänster i form av tillhandahållande av innehåll som överförs med hjälp av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster eller utövande av redaktionellt ansvar över sådant innehåll, nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster, vilka tillhandahålls till en grupp användare vilken inte har definierats på förhand. Med interpersonell kommunikationstjänst avses definitionen av interpersonell kommunikationstjänst i art. 2.5 i kodexdirektivet, vilket definieras som en tjänst som vanligen tillhandahålls mot ersättning och som möjliggör direkt interpersonellt och interaktivt informationsutbyte via elektroniska kommunikationsnät mellan ett begränsat antal personer, varigenom de personer som inleder eller deltar i kommunikationen bestämmer vem eller vilka som ska vara mottagare av denna; den inbegriper inte tjänster som möjliggör interpersonell och interaktiv kommunikation enbart som en extrafunktion av mindre betydelse som är direkt kopplad till en annan tjänst. Med nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst avses definitionen av nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst i art. 2.7 i kodexdirektivet, vilket definieras som en interpersonell kommunikationstjänst som inte använder allmänt tilldelade nummerresurser, närmare bestämt ett eller flera nummer i nationella eller internationella nummerplaner, eller som inte möjliggör kommunikation med ett eller flera nummer i nationella eller internationella nummerplaner. Lagens definition av elektronisk kommunikationstjänst är snävare än den i cybersäkerhetsdirektivet, till följd av rikets lagstiftningsbehörighet över televäsendet, vilken inbegriper televerksamhet som internetanslutningstjänster, nummerberoende interpersonella kommunikationstjänster och tjänster som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler, såsom överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster och för utsändningstjänster. Bestämmelsen genomför de delar av definitionen av elektroniska kommunikationstjänster, vilka faller under Åland lagstiftningsbehörighet, i art. 6.37 i cybersäkerhetsdirektivet, vari definitionen av elektronisk kommunikationstjänst kopplas till definitionen i art. 2.4 i kodexdirektivet.

I paragrafens 35 punkt definieras leverantör av utlokaliserade driftstjänster som en verksamhetsutövare som tillhandahåller tjänster som rör installation, förvaltning, drift eller underhåll av IKT-produkter, IKT-nät, IKT-infrastruktur, IKT-tillämpningar eller andra nätverks- och informationssystem, via bistånd eller aktiv administration antingen i kundernas lokaler eller på distans. Bestämmelsen genomför definitionen av leverantör av utlokaliserade driftstjänster i art. 6.39 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 36 punkt definieras leverantör av utlokaliserade säkerhetstjänster som en leverantör av utlokaliserade driftstjänster som utför eller tillhandahåller stöd för verksamhet som rör hantering av cybersäkerhetsrisker. Bestämmelsen genomför definitionen av leverantör av utlokaliserade säkerhetstjänster i art. 6.40 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 37 punkt definieras forskningsorganisation som en verksamhetsutövare vars främsta mål är att bedriva tillämpad forskning eller experimentell utveckling i syfte att utnyttja resultaten av denna forskning i kommersiellt syfte, men som inte inbegriper utbildningsinstitutioner. Bestämmelsen genomför definitionen av forskning i art. 6.41 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 38 punkt definieras motståndskraft som en kritisk verksamhetsutövares förmåga att förebygga, skydda mot, reagera på, stå emot, begränsa, absorbera, anpassa sig till och återhämta sig från en incident. Bestämmelsen genomför definitionen av motståndskraft i art. 2.2 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 39 *punkt* definieras kritisk infrastruktur som en tillgång, en anläggning, utrustning, ett nätverk eller ett system, eller en del av en tillgång, en anläggning, utrustning, ett nätverk eller ett system, som krävs för tillhandahållandet av en samhällsviktig tjänst. Bestämmelsen genomför definitionen av kritisk infrastruktur i art. 2.4 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 40 *punkt* definieras samhällsviktig tjänst som en tjänst som är avgörande för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner, ekonomisk verksamhet, folkhälsa och allmän säkerhet, eller miljön. Bestämmelsen genomför definitionen av samhällsviktig tjänst i art. 2.5 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 41 *punkt* definieras verksamhetsutövare som en juridisk eller fysisk person, enskild eller offentlig, som bedriver verksamhet. Bestämmelsen genomför definitionen av entitet i art. 6.38 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 42 *punkt* definieras offentlig verksamhetsutövare som landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter, med undantag för Ålands polismyndighet. Vidare undantas även andra offentliga verksamhetsutövare och delar av deras verksamheter eller tjänster enligt 4 § 1 och 2 mom., till följd av att de är verksamma inom områdena nationell säkerhet, allmän säkerhet, försvar och brottsbekämpning. Bestämmelsen genomför definitionen av offentlig förvaltningsentitet i art. 6.35 i cybersäkerhetsdirektivet jämte art. 2.10 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 43 *punkt* definieras nationell strategi för cybersäkerhet som Finlands nationella strategi för cybersäkerhet enligt 42 § cybersäkerhetslagen (FFS --:-- , nedan kallad *rikets cybersäkerhetslag*). Rikets bestämmelse om nationell strategi för cybersäkerhet utgör det nationella genomförandet av art. 7 i cybersäkerhetsdirektivet, enligt vilken varje medlemsstat ska anta en nationell strategi för cybersäkerhet som tillhandahåller strategiska mål, de resurser som krävs för att uppnå dessa mål och relevanta politiska och reglerande åtgärder, i syfte att uppnå och upprätthålla en hög cybersäkerhetsnivå. Definitionen motiveras av att en hänvisning till det nationella genomförandet i denna del behövs i lagtexten till följd av att föreskrifter om skyldigheter är kopplade till den nationella strategin, vilken alltså inte kan genomföras av landskapet själv till följd av rikets exklusiva behörighet enligt 59b § 2 mom. självstyrelselagen.

I paragrafens 44 *punkt* definieras nationell strategi för motståndskraft som Finlands nationella strategi för kritiska aktörers motståndskraft enligt 5 § lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft (FFS --:-- , nedan kallad *rikets motståndskraftslag*). Rikets bestämmelse om nationell strategi för kritiska aktörers motståndskraft utgör det nationella genomförandet av art. 4 i motståndskraftsdirektivet, enligt vilken varje medlemsstat efter samråd, om möjligt öppet för berörda parter, ska anta en strategi för att stärka kritiska entiteters motståndskraft. Strategin ska innehålla strategiska mål och policyåtgärder, som bygger på relevanta befintliga nationella och sektorsspecifika strategier, planer eller liknande dokument, för att uppnå och upprätthålla en hög grad av motståndskraft hos kritiska verksamhetsutövare. Definitionen motiveras av att en hänvisning till det nationella genomförandet i denna del behövs i lagtexten till följd av att föreskrifter om skyldigheter är kopplade till den nationella strategin, vilken alltså inte kan genomföras av landskapet själv till följd av rikets exklusiva behörighet enligt 59b § 2 mom. självstyrelselagen.

I paragrafens 45 *punkt* definieras nationell riskbedömning som Finlands nationella riskbedömning av kritisk infrastruktur och kritiska aktörers motståndskraft enligt 6 § rikets motståndskraftslag. Rikets bestämmelse om nationell riskbedömning utgör det nationella genomförandet av art. 5 i motståndskraftsdirektivet, enligt vilken behöriga myndigheter ska använda kommissionens förteckning över samhällsviktiga tjänster för att genomföra en riskbedömning. Medlemsstatens riskbedömning ska innehålla en

redogörelse för relevanta risker för naturolyckor och risker orsakade av människan, inbegripet risker av sektorsövergripande eller gränsöverskridande slag, olyckor, naturkatastrofer, hot mot folkhälsan och hybridhot eller andra antagonistiska hot, inklusive terroristbrott. Definitionen motiveras av att en hänvisning till det nationella genomförandet i denna del behövs i lagtexten till följd av att föreskrifter om skyldigheter är kopplade till den nationella riskbedömningen, vilken alltså inte kan genomföras av landskapet själv till följd av rikets exklusiva behörighet enligt 59b § 2 mom. självstyrelselagen.

I paragrafens *46 punkt* definieras NIS-samarbetsgruppen som samarbetsgruppen vilken har inrättats genom art. 14 i cybersäkerhetsdirektivet, enligt vilken NIS-samarbetsgruppen inrättas för att stödja och underlätta strategiskt samarbete och informationsutbyte mellan medlemsstaterna samt stärka förtroende och tillit.

I paragrafens *47 punkt* definieras CSIRT-nätverket som nätverket för enheter för hantering av cybersäkerhetsincidenter som har inrättats genom art. 15 i cybersäkerhetsdirektivet, enligt vilken CSIRT-nätverket inrättas för att bidra till utvecklingen av förtroende och tillit och för att främja ett snabbt och ändamålsenligt operativt samarbete mellan medlemsstaterna.

I paragrafens *48 punkt* definieras EU-CyCLONe som det europeiska kontaktnätverket för cyberkriser vilket har inrättats genom art. 16 i cybersäkerhetsdirektivet, enligt vilken EU-CyCLONe inrättas för att stödja en samordnad hantering av storskaliga cybersäkerhetsincidenter och kriser på operativ nivå och säkerställa ett regelbundet utbyte av relevant information mellan medlemsstaterna och unionens institutioner, organ och byråer.

I paragrafens *49 punkt* definieras gruppen för kritiska entiteters motståndskraft som samarbetsgruppen vilken har inrättats genom art. 19 i motståndskraftdirektivet, enligt vilken gruppen för kritiska entiteters motståndskraft inrättas för att ge kommissionen stöd och underlätta samarbete mellan medlemsstaterna och informationsutbyte om frågor som rör motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens *50 punkt* definieras sakkunnigbedömning som en sakkunnigbedömning enligt art. 19 i cybersäkerhetsdirektivet, enligt vilken sakkunnigbedömningar kan ordnas i syfte att dra lärdom av delade erfarenheter, stärka det ömsesidiga förtroendet, uppnå en hög gemensam cybersäkerhetsnivå samt stärka medlemsstaternas nödvändiga cybersäkerhetskapacitet och cybersäkerhetsriktlinjer för att genomföra cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens *51 punkt* definieras rådgivande uppdrag som ett rådgivande uppdrag enligt art. 18 i motståndskraftsdirektivet, enligt vilken ett rådgivande uppdrag anordnas för att bedöma de åtgärder som den kritiska entiteten har infört för att uppfylla sina skyldigheter enligt motståndskraftsdirektivet.

2 kap. Lagens tillämpningsområde och begränsningar i det.

3 §. *Verksamhetsutövare.* I denna paragraf föreskrivs om lagens tillämpningsområde med avseende på enskilda och offentliga verksamhetsutövare.

I punktlistan i paragrafens *1 mom.* definieras de kriterier som var för sig kan göra lagens bestämmelser om cybersäkerhet tillämpliga vid en verksamhetsutövare vilka själva eller deras verksamhet, vilken inte är ringa eller sporadisk, omfattas av förteckningen i bilagorna I eller II till cybersäkerhetsdirektivet. Huruvida verksamheten är sporadisk och ringa ska bedömas i förhållande till verksamhetens varaktighet, huvudsakliga syfte och omfattning samt till antalet användare eller kunder vilka är beroende av verksamheten. Som sporadisk och ringa verksamhet bör exempelvis anses produktion av el vilken huvudsakligen sker för eget bruk med hjälp av en solpanel eller vindgenerator, där en kvantitativt liten överproduktion tidvis matas in i elnätet. Undantaget behövs för att lagens tillämpningsområde inte i strid med lagens

syfte ska utvidgas till att på grund av ringa eller tillfällig verksamhet, vilken avses i bilaga I eller II till cybersäkerhetsdirektivet, i sin helhet ska omfatta en juridisk eller fysisk person vars verksamhet annars uppfyller eller överstiger definitionen av en medelstor aktör, men som i övrigt inte skulle omfattas av lagens tillämpningsområde.

Av 1 mom. 1 *punkten* följer att lagen är tillämplig på verksamhetsutövare vilka uppfyller eller överstiger definitionen av ett medelstort företag enligt artikel 2 i bilagan till Kommissionens rekommendation 2003/361/EG om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag. Bestämmelsen genomför art. 2.1 i cybersäkerhetsdirektivet.

Av 1 mom. 2 *punkten* följer att lagen är tillämplig på verksamhetsutövare vilka tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst, enligt definitionen av allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst enligt 2 § 34 punkten, eller en betrodd tjänst, enligt definitionen av betrodd tjänst enligt 2 § 23 punkten. Bestämmelsen genomför art. 2.2 led a.i och a.ii i cybersäkerhetsdirektivet.

Av 1 mom. 3 *punkten* följer att lagen är tillämplig på verksamhetsutövare vilka är den enda leverantören i Finland av en tjänst som är väsentlig för att upprätthålla kritisk samhällelig eller ekonomisk verksamhet. Bestämmelsen genomför art. 2.2 led b i cybersäkerhetsdirektivet.

Av 1 mom. 4 *punkten* följer att lagen är tillämplig på verksamhetsutövare för vilka en störning av den tjänst som verksamhetsutövaren tillhandahåller kan ha en betydande påverkan på skyddet för människors liv och hälsa, allmän säkerhet eller folkhälsa. Bestämmelsen genomför art. 2.2 led c i cybersäkerhetsdirektivet.

Av 1 mom. 5 *punkten* följer att lagen är tillämplig på verksamhetsutövare för vilka en störning av den tjänst som verksamhetsutövaren tillhandahåller kan medföra betydande systemrisker, särskilt för de sektorer där sådana störningar kan få gränsöverskridande konsekvenser. Bestämmelsen genomför art. 2.2 led d i cybersäkerhetsdirektivet.

Av 1 mom. 6 *punkten* följer att lagen är tillämplig på verksamhetsutövare vilka är kritiska på grund av sin särskilda betydelse på nationell eller regional nivå för en särskild sektor eller typ av tjänst, eller för andra sektorer i Finland som är beroende av denna verksamhetsutövare. Bestämmelsen genomför art. 2.2 led e i cybersäkerhetsdirektivet.

Av 1 mom. 7 *punkten* följer att lagen är tillämplig på verksamhetsutövare vilka är offentliga verksamhetsutövare, enligt definitionen av offentlig verksamhetsutövare enligt 2 § 42 punkten. Bestämmelsen genomför art. 2.2 led f.i i cybersäkerhetsdirektivet.

Av 1 mom. 8 *punkten* följer att lagen är tillämplig på verksamhetsutövare vilka har identifierats som en kritisk verksamhetsutövare av landskapsregeringen. I 10 § 1 mom. återfinns bestämmelser om landskapsregeringens identifiering av kritiska verksamhetsutövare. Bestämmelsen genomför art. 2.3 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs att lagen även ska tillämpas på verksamhetsutövare om de eller deras verksamheter omfattas av förteckningen i bilagan till motståndskraftsdirektivet och har identifierats som kritiska verksamhetsutövare av landskapsregeringen. I 10 § 1 mom. återfinns bestämmelser om landskapsregeringens identifiering av kritiska verksamhetsutövare. I och med att de uppräknade sektorerna och verksamhetsutövarna i bilaga I och II till cybersäkerhetsdirektivet och bilagan till motståndskraftsdirektivet inte är helt överlappande måste denna grund för lagens tillämpning vid angivna verksamhetsutövare regleras särskilt. Bestämmelsen genomför art. 1.1 i motståndskraftsdirektivet.

4 §. *Avgränsning av tillämpningsområdet*. I denna paragraf föreskrivs om avgränsning av lagens tillämpningsområde. Genom paragrafens 1–3 mom.

utnyttjas det nationella handlingsutrymmet för tillämpningsrådet som art. 2.7–2.9 i cybersäkerhetsdirektivet och 1.7 i motståndskraftsdirektivet tillåter.

I paragrafens 1 *mom.* föreskrivs ett undantag från tillämpningen av vissa skyldigheter för verksamhetsutövare att vidta åtgärder och rapporterings-skyldigheter för cybersäkerhet och motståndskraft, inbegripet sammanhängande tillsyns- och efterlevnadskontroll, i fråga om verksamhet eller tjänster som tillhandahålls för tryggnad av försvaret, den nationella säkerheten, allmän ordning och säkerhet eller förebyggande av brott, brottsutredning och lagföring. Andra skyldigheter, som den för verksamhetsutövare att lämna uppgifter till landskapsregeringen för förteckning enligt 11 § gäller dock alltjämt. Bestämmelsen genomför art. 2.7 i cybersäkerhetsdirektivet och art. 1.6 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 2 *mom.* föreskrivs att lagen inte tillämpas på verksamhetsutövare vilka enbart bedriver sådan verksamhet eller tillhandahåller sådana tjänster som avses i 1 *mom.* Bestämmelsen genomför art. 2.8 i cybersäkerhetsdirektivet och art. 1.7 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 3 *mom.* föreskrivs en avvikelse från 1 och 2 *mom.*, vilken anger att lagen likväl ska tillämpas fullt ut om verksamhetsutövaren är en tillhandahållare av betrodda tjänster, enligt 2 § 24 punkten. Bestämmelsen genomför art. 2.9 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 4 *mom.* föreskrivs ett generellt undantag från skyldigheten att vidta åtgärder för att stärka motståndskraften enligt 4 kap., jämte landskapsregeringens europeiska samråd om dessa verksamhetsutövare enligt 33 § 2 *mom.*, samt därmed sammanhängande tillsyns- och efterlevnadskontroll enligt 8 kap., inte ska tillämpas vid kritiska verksamhetsutövare vilka är verksamma inom sektorn digital infrastruktur i bilagan till motståndskraftsdirektivet. Bestämmelsen genomför art. 8 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 5 *mom.* föreskrivs det om avgränsning av lagens tillämpning på så sätt att den inte förpliktar verksamhetsutövare eller myndigheter att lämna ut information vars utlämnande skulle äventyra försvaret eller den nationella säkerheten eller strida mot ett viktigt intresse i samband därmed. Momentet innehåller ingen begränsning för när det ska tillämpas, utan innefattar därmed såväl informationsutlämning mellan verksamhetsutövare och myndigheter samt internationellt informationsutbyte. Bestämmelsen genomför art. 2.11 i cybersäkerhetsdirektivet och art. 1.8 i motståndskraftsdirektivet.

5 §. *Förhållandet till annan lagstiftning.* I denna paragraf föreskrivs om lagens förhållande till rikets cybersäkerhetslag, rikets motståndskraftslag samt annan lagstiftning om riskhanterings- och rapporteringsskyldigheter samt sekretess- och dataskydd. Lagens tillämpningsområde är enligt förslaget omfattande och sektorsöverskridande, och skyldigheterna ska tillämpas horisontellt. Därför är det nödvändigt att förtydliga lagens förhållande till såväl rikets genomförande inom ramen för rikets behörighet samt annan lagstiftning om skyldighet att hantera cybersäkerhetsrisker och rapportera om dem. Syftet med paragrafen är att förtydliga lagens betydelse som allmän lag i förhållande till särskilda branschspecifika bestämmelser genom vilka en högre cybersäkerhetsnivå säkerställs. Om det finns särskilda branschspecifika bestämmelser i någon annan lag, ska de tillämpas i stället för motsvarande bestämmelser i den föreslagna lagen. I lagen föreskrivs det om de riskhanterings- och rapporteringsskyldigheter för varje bransch som miniminivån enligt cybersäkerhetsdirektivet förutsätter. Sektorsvis är det dock möjligt att det nationell eller unionsrättslig lagstiftning för en viss bransch eller typ av verksamhetsutövare uppställs mer detaljerade eller exakta skyldigheter som syftar till att säkerställa en högre nivå på cybersäkerheten än de allmänna skyldigheterna enligt cybersäkerhetsdirektivet. Sådana skyldigheter kan

exempelvis jämfört med denna lag innehålla mer detaljerade bestämmelser om de delområden som ska beaktas i riskhanteringen, förutsätta att en viss standard eller certifiering tillämpas, precisera eller justera en branschspecifik tröskel för incidenter som ska rapporteras till myndigheterna eller kräva en tätare eller snabbare rapportering till tillsynsmyndigheten. Sektorsspecifik reglering ska därmed tillämpas i stället för den föreslagna lagen till den del syftet med den sektorsspecifika regleringen är att säkerställa en högre cybersäkerhetsnivå.

I paragrafens *1 mom.* föreskrivs att lagens enbart ska tillämpas på verksamhetsutövare som omfattas av lagens tillämpningsområde till den del som dessa bedriva verksamhet eller tillhandahåller tjänster inom ramen för Ålands lagstiftningsbehörighet. I och med den delade behörigheten för genomförandet av cybersäkerhets- och motståndskraftsdirektiven på Åland är det viktigt att det förtydligas att lagen enbart ska tillämpas till den del som verksamhetsutövare verkar inom ramen för Ålands lagstiftningsbehörighet. I vissa fall kan detta i praktiken leda till att särskilt större eller verksamhetsutövare med en bred verksamhetsportfölj, vilka bedriver verksamheter på eller riktat till Åland inom såväl rikets som Ålands behörighetsområden, omfattas av såväl aktuell lag som av rikets genomförandelagstiftning till olika delar. I praktiken bör dock inte dylika fall leda till några större praktiska svårigheter vid verksamhetsutövarnas tillämpning av de olika materiella skyldigheterna, mot bakgrund av att såväl Åland som riket har gått in för direktivnära minimigenomföranden av aktuella direktiv. Det kan dock vid skarpa incidenter finnas särskilda behov av tydlighet för dessa verksamheter rörande vilka myndigheter de ska vända sig till för stöd och rapportering.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs det om lagens förhållande till de bestämmelser i nationell, åländsk eller unionsrättslig speciallagstiftning avseende krav på verksamhetsutövare om vidtagande av åtgärder för att stärka sin motståndskraft eller hantera cybersäkerhetsrisker eller rapportering av betydande cybersäkerhetsincidenter. Bestämmelsen uttrycker lagens förhållande både till nuvarande och kommande specialbestämmelser, att den som huvudregel ska avses vara en allmän lag i förhållande till branschspecifika eller aktörsspecifika specialbestämmelser någon annanstans i lag. I enlighet med art. 5 i cybersäkerhetsdirektivet och art. 3 i motståndskraftsdirektivet hindras inte en medlemsstat från att anta eller behålla bestämmelser som säkerställer en högre cybersäkerhetsskydds- eller motståndskraftnivå, förutsatt att sådana bestämmelser står i överensstämmelse med medlemsstaternas förpliktelser enligt unionsrätten. Om det i en unionsrättslig, nationell eller åländsk lag eller i bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av en sådan finns branschspecifika krav, och kraven har minst samma verkan som motsvarande skyldigheter som fastställs i den föreslagna lagen, ska de tillämpas i stället för motsvarande bestämmelser i den föreslagna lagen. Avseende cybersäkerhet ska samma verkan som skyldigheterna i denna lag fastställas utifrån om åtgärderna är likvärda de som föreskrivs i 5 kap. och lagen i fråga föreskriver omedelbar, och när det är lämpligt automatisk och direkt, tillgång till incidentrapporter från enheter för hantering av cybersäkerhetsrisker och tillsynsmyndigheter samt den gemensamma kontaktpunkten enligt cybersäkerhetsdirektivet, det vill säga landskapsregeringen och Cybersäkerhetscentret vid Trafik- och kommunikationsverket, och om kraven på rapportering av betydande cybersäkerhetsincidenter har minst samma verkan som de som har fastställs i 5 kap. Kommissionen har enligt art. 4.3 i cybersäkerhetsdirektivet fått i uppgift att tillhandahålla riktlinjer som klargör tillämpningen av art. 4.1 och 4.2 och ska regelbundet se över dessa, med beaktande av eventuella synpunkter från NIS-samarbetsgruppen och Enisa. Bestämmelsen genomför art. 4 och 5 i cybersäkerhetsdirektivet och art. 1.3 och 3 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 3 *mom.* regleras att den information som är sekretessbelagd enligt unionsrättsliga eller andra bestämmelser enbart ska utbytas med kommissionen och andra berörda myndigheter när ett sådant utbyte är nödvändigt och då begränsas till vad som är relevant och proportionellt för ändamålet med utbytet, med bevarande av informationens konfidentialitet och skyddande av berörda verksamhetsutövers säkerhets- och affärsintressen. Bestämmelsen avgränsar därmed ytterligare informationsutlämningskyldigheterna enligt denna lag, i och med att den underkastas en bedömning från fall till fall utifrån behov, relevans, proportionerlighet för ändamålet med utbytet. Vidare ska skyddet av informationens konfidentialitet och berörda verksamhetsutövers säkerhets- och affärsintressen säkerställas. Bestämmelsen genomför art. 2.13 i cybersäkerhetsdirektivet och art. 1.4 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 4 *mom.* återfinns en informativ hänvisning till den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagarna, vari det föreskrivs närmare om datasäkerhet vid behandling av personuppgifter. Bestämmelsen genomför art. 2.12 och 2.14 i cybersäkerhetsdirektivet och art. 1.9 i motståndskraftsdirektivet.

6 §. *Jurisdiktion, territorialitet och gränsöverskridande verksamhetsutövare.* I denna paragraf föreskrivs det om den åländska jurisdiktionen, särskilt i förhållande till gränsöverskridande verksamhetsutövers samt deras verksamheters territorialitet.

I paragrafens 1 *mom.* föreskrivs huvudregeln att denna lag ska tillämpas på verksamhetsutövare som är etablerade och bedriver verksamhet eller tillhandahåller tjänster på Åland. Tillämpningsområdet för denna lag omfattar en verksamhetsutövare som är etablerad på Åland i sin helhet, det vill säga även de av verksamhetsutövers funktioner som finns till exempel i en annan medlemsstat eller i tredjeländer. Om en verksamhet som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag bedrivs eller tjänster tillhandahålls på Åland av en verksamhetsutövare som är etablerad i en annan medlemsstat i Europeiska unionen, omfattas verksamhetsutövers därmed i regel och på motsvarande sätt av lagstiftningen och laglighetsövervakningen i etableringsstaten. Enligt art. 26.1 led c i cybersäkerhetsdirektivet omfattas en offentlig förvaltningssentitet alltid av jurisdiktionen i den medlemsstat som inrättade den. Bestämmelsen genomför art. 26.1 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 2 *mom.* föreskrivs ett undantag från huvudregeln i 1 *mom.*, vilket anger att lagen alltså ska tillämpas vid gränsöverskridande digitala verksamhetsutövare som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst på Åland, oavsett etableringsstat. Bestämmelsen genomför art. 26.1 led a i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 3 *mom.* föreskrivs ytterligare ett undantag från huvudregeln i 1 *mom.*, vilket anger att lagen ska tillämpas vid gränsöverskridande verksamhetsutövare som är leverantörer av molntjänster, datacentraltjänster, nätverk för leverans av innehåll, betrodda tjänster, allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, utlokaliserade drifttjänster, utlokaliserade säkerhetstjänster, internetbaserade marknadsplatser, sökmotorer eller plattformar för sociala nätverkstjänster, i den mån de har sitt huvudsakliga etableringsställe på Åland. För en gränsöverskridande verksamhetsutövare räcker det därmed inte att de är etablerade på Åland för att lagen ska tillämpas, utan att de dessutom har sitt huvudsakliga etableringsställe i Europeiska unionen på Åland, i enlighet med kriterierna i 4 *mom.* Bestämmelsen genomför art. 26.1 led b i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 4 *mom.* föreskrivs att en gränsöverskridande verksamhetsutövare ska anses ha sitt huvudsakliga etableringsställe på Åland om det är inom landskapet beslutet om åtgärder för cybersäkerhet i huvudsak fattas. Om det inte kan fastställas att beslutet om cybersäkerhetsåtgärder fattas

inom landskapet eller sådana beslut inte fattas i Europeiska unionen ska det huvudsakliga etableringsstället anses vara beläget på Åland om det är inom landskapet cybersäkerhetsoperationer utförs. Det huvudsakliga etableringsstället ska annars anses vara beläget på Åland om den berörda verksamhetsutövaren på Åland har det etableringsställe som har flest anställda inom den Europeiska unionen. Bestämmelsen genomför art. 26.2 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 5 *mom.* regleras de fall där en gränsöverskridande verksamhetsutövare inte är etablerad i någon medlemsstat i Europeiska unionen. Om verksamhetsutövaren har sitt huvudsakliga verksamhetsställe utanför Europeiska unionen men tillhandahåller tjänster inom Europeiska unionen, förutsätts verksamhetsutövaren i enlighet med art. 26.3 i cybersäkerhetsdirektivet utse en företrädare i Europeiska unionen. Den namngivna företrädaren ska agera på verksamhetsutövarens vägnar, och det ska vara möjligt för de landskapsregeringen att vända sig till företrädaren. Företrädaren ska utses uttryckligen genom en skriftlig fullmakt från verksamhetsutövaren att agera på dess vägnar med avseende på dess skyldigheter enligt denna lag, inklusive incidentrapportering. Att utse en företrädare ska dock inte påverka medlemsstaternas möjligheter att vidta rättsliga åtgärder mot verksamhetsutövaren själv. Enligt bestämmelsen ska lagen tillämpas på verksamhetsutövaren om dess utsedda företrädare i Europeiska unionen är etablerad på Åland. För gränsöverskridande verksamhetsutövare som tillhandahåller tjänster på Åland, men inte har utsett en företrädare i Europeiska unionen, tillämpas alltjämt bestämmelserna i denna lag. En verksamhetsutövare som är etablerad utanför Europeiska unionen anses tillhandahålla tjänster inom Europeiska unionen om den avser att tillhandahålla tjänster till personer i en eller flera medlemsstater. Till exempel användning av ett språk eller en myntenhet som allmänt används i en eller flera medlemsstater och möjligheten att beställa tjänster på detta språk eller omnämnande av kunder eller användare i unionen kan visa att verksamhetsutövaren har för avsikt att tillhandahålla tjänster till personer i en medlemsstat i unionen. Det är dock i allmänhet inte tillräckligt att enbart ha tillgång till webbplatser, e-postadresser eller andra kontaktuppgifter i unionen för att visa att en verksamhetsutövare avser att tillhandahålla sina tjänster i unionen. Bestämmelsen genomför art. 26.3 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 6 *mom.* föreskrivs det om landskapsregeringens möjlighet att rikta tillsyns- och efterlevnadskontrollåtgärder mot en aktör som är etablerad i en annan medlemsstat i Europeiska unionen, men som tillhandahåller tjänster på Åland eller som har ett nätverks- eller informationssystem på Åland. Landskapsregeringen kan på det sätt som föreskrivs i lag utföra tillsyns- och efterlevnadskontrollåtgärder som avser verksamhetsutövare etablerade i en annan medlemsstat i Europeiska unionen, om tillsynsmyndigheten i etableringsstaten begär det. En ytterligare förutsättning är att verksamhetsutövaren tillhandahåller tjänster på Åland eller har ett nätverks- eller informationssystem på åländskt territorium och att landskapsregeringen har rätt att vidta den begärda åtgärden med stöd av denna lag. Bestämmelsen genomför art. 26.5 i cybersäkerhetsdirektivet.

3 kap. Klassificering, identifiering och informering av verksamhetsutövare.

7 §. *Kritiska verksamhetsutövare.* I denna paragraf föreskrivs om kriterierna för att en verksamhetsutövare av landskapsregeringen ska kunna identifieras som en kritisk verksamhetsutövare eller klassificeras som en kritisk verksamhetsutövare av särskild europeisk betydelse.

I paragrafens 1 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen, med iakttagande av rikets nationella riskbedömning, enligt definitionen i 2 § 45 punkten och

nationella strategi för motståndskraft, enligt definitionen i 2 § 44 punkten, kan identifiera en verksamhetsutövare som omfattas av förteckningen i bilagan till motståndskraftsdirektivet, utifrån kriterierna i punkterna 1–3. Samtliga kriterier ska tillämpas vid landskapsregeringens bedömning. Bestämmelsen genomför art. 2.1 och 6.2 i motståndskraftsdirektivet.

Enligt 1 mom. *1–3 punkterna* kan en verksamhetsutövare identifieras som kritisk om den tillhandahåller en eller flera samhällsviktiga tjänster, verksamhetsutövaren bedriver verksamhet och dess kritiska infrastruktur är belägen på Åland, och en incident skulle få betydande störande effekter för verksamhetsutövarens tillhandahållande av en eller flera samhällsviktiga tjänster eller för tillhandahållandet av andra verksamhetsutövares samhällsviktiga tjänster, vilka är beroende av den eller de samhällsviktiga tjänsterna. Kommissionen har med stöd av artikel 5.1 i motståndskraftsdirektivet upprättat en icke uttömmande förteckning över samhällsviktiga tjänster i Kommissionens delegerade förordning (EU) 2023/2450 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2557 genom upprättande av en förteckning över samhällsviktiga tjänster.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs de omständigheter utifrån vilka landskapsregeringens bedömning av huruvida en incident skulle få betydande störande effekter enligt 1 mom. 3 punkten. Samtliga kriterier ska tillämpas vid landskapsregeringens bedömning.

Enligt 2 mom. *1–6 punkterna* ska landskapsregeringen beakta antalet användare som är beroende av den samhällsviktiga tjänst som den berörda verksamhetsutövaren tillhandahåller, den grad till vilken andra verksamhetsutövare är beroende av den samhällsviktiga tjänsten i fråga, vilken effekt incidenter skulle kunna ha på ekonomisk och samhällelig verksamhet, miljön, den allmänna säkerheten och tryggheten eller befolkningens hälsa, uttryckt i grad och varaktighet, verksamhetsutövarens marknadsandel på marknaden för den eller de berörda samhällsviktiga tjänsterna, det geografiska område som skulle kunna påverkas av en incident, inbegripet eventuella gränsöverskridande konsekvenser, med beaktande av den sårbarhet som är förknippad med graden av isolering för vissa typer av geografiska områden, såsom öregioner, avlägsna områden eller bergsområden, och verksamhetsutövarens betydelse för upprätthållandet av en tillräcklig nivå på den samhällsviktiga tjänsten, med beaktande av tillgången till alternativa sätt för att tillhandahålla den samhällsviktiga tjänsten. Bestämmelsen genomför art. 7.1 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens *3 mom.* föreskrivs att en verksamhetsutövare ska klassificeras som en kritisk verksamhetsutövare av särskild europeisk betydelse om den av landskapsregeringen har identifierats som en kritisk verksamhetsutövare, och den tillhandahåller samma eller liknande samhällsviktiga tjänster till eller i minst sex medlemsstater i Europeiska unionen och kommissionen, på grundval av samråd med landskapsregeringen, har fastställt detta samt beslutat att identifiera den som en kritisk verksamhetsutövare av särskild europeisk betydelse. Bestämmelsen genomför art. 17.1 och 17.3 i motståndskraftsdirektivet.

8 §. Väsentliga verksamhetsutövare. I denna paragraf föreskrivs om kriterierna för att en verksamhetsutövare ska klassificeras som en väsentlig verksamhetsutövare, varav endast ett behöver uppfyllas för att klassificeringen ska inträda.

Paragrafens *1 punkt* omfattar verksamhetsutövare vilka omfattas av förteckningen i bilaga I till cybersäkerhetsdirektivet och överskrider definitionen av ett medelstort företag enligt artikel 2.1 och 3.1–3.3 i bilagan till Kommissionens rekommendation om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag. Bestämmelsen genomför art. 3.1 led a i cybersäkerhetsdirektivet.

Paragrafens 2 punkt omfattar verksamhetsutövare vilka är en tillhandahållare av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikations-tjänster och definieras som ett medelstort företag enligt artikel 2 i bilagan till Kommissionens rekommendation om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag. Bestämmelsen genomför art. 3.1 led c i cybersäkerhetsdirektivet.

Paragrafens 3 punkt omfattar verksamhetsutövare vilka är en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster. Bestämmelsen genomför art. 3.1 led b i cybersäkerhetsdirektivet.

Paragrafens 4 punkt omfattar verksamhetsutövare vilka är en offentlig verksamhetsutövare enligt definitionen i 2 § 42 punkten. Bestämmelsen genomför art. 3.1 led d i cybersäkerhetsdirektivet.

Paragrafens 5 punkt omfattar verksamhetsutövare vilka av landskapsregeringen har identifierats som en kritisk verksamhetsutövare enligt 7 och 10 §§. Bestämmelsen genomför art. 3.1 led f i cybersäkerhetsdirektivet.

Paragrafens 6 punkt omfattar verksamhetsutövare vilka av landskapsregeringen enligt 10 §, utifrån kriterierna i 3 § 3–6 punkterna har identifierats som en väsentlig verksamhetsutövare. Bestämmelsen föreskriver vidare genom hänvisning kriterierna för landskapsregeringens identifiering av en verksamhetsutövare som väsentlig. Bestämmelsen genomför art. 3.1 led e i cybersäkerhetsdirektivet.

9 §. *Viktiga verksamhetsutövare.* I denna paragraf föreskrivs att verksamhetsutövare vilka omfattas av förteckningen i bilagorna I eller II till cybersäkerhetsdirektivet samt omfattas av lagens tillämpningsområde och inte har klassificerats som en väsentlig verksamhetsutövare enligt 8 § ska klassificeras som en viktig verksamhetsutövare, inbegripet verksamhetsutövare vilka av landskapsregeringen enligt 10 §, utifrån kriterierna i 3 § 3–6 punkterna, har identifierats som viktiga verksamhetsutövare. Bestämmelsen träffar därmed verksamhetsutövare vilka omfattas av lagens tillämpningsområde enligt 3 § 1 mom. men inte klassificerats som väsentliga verksamhetsutövare eller av landskapsregeringen har identifierats som sådana. Främst handlar det om verksamhetsutövare vilka uppfyller storlekskraven för medelstora företag och omfattas av endera bilaga I eller II till cybersäkerhetsdirektivet, samt i andra hand de vilka av landskapsregering identifieras som viktiga verksamhetsutövare. Bestämmelsen föreskriver vidare genom hänvisning kriterierna för landskapsregeringens identifiering av en verksamhetsutövare som viktig. Bestämmelsen genomför art. 3.2 i cybersäkerhetsdirektivet.

10 §. *Landskapsregeringens identifiering av verksamhetsutövare och underrättelse om detta.* I denna paragraf föreskrivs om landskapsregeringens skyldighet att innan de tidsfrister som föreskrivs i direktiven identifiera verksamhetsutövare som omfattas av förteckningarna i bilagorna I och II till cybersäkerhetsdirektivet och bilagan till motståndskraftsdirektivet som kritiska, väsentliga och viktiga verksamhetsutövare, samt underrättelser om landskapsregeringens identifiering till dessa.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs att landskapsregeringen senast den 17 juli 2026, samt därefter när så är nödvändigt, utifrån kriterierna i 7 § ska identifiera verksamhetsutövare vilka omfattas av förteckningen i bilagan till motståndskraftsdirektivet som kritiska verksamhetsutövare. Bestämmelsen genomför art. 6.1 och 6.3 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs att landskapsregeringen senast den 17 april 2025, samt därefter när så är nödvändigt, identifiera andra än redan klassificerade verksamhetsutövare vilka omfattas av förteckningen i bilagorna I och II till cybersäkerhetsdirektivet som en väsentlig eller viktig verksamhetsutövare. Bestämmelsen genomför art. 3.1 led e och 3.3 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 3 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen är skyldig att underrätta de verksamhetsutövare som den har identifierat om detta och om deras skyldigheter enligt kapitlen 4 och 5, om det datum från och med vilket dessa skyldigheter är tillämpliga på dem, samt att underrätta kritiska verksamhetsutövare som omfattas av sektorn digital infrastruktur i bilagan till motståndskraftsdirektivet om att de inte har några skyldigheter att vidta åtgärder för att stärka motståndskraften enligt kap. 5. Underrättelse ska ske inom en månad från landskapsregeringens identifiering, med undantag för identifierade kritiska verksamhetsutövare av särskild europeisk betydelse, vilka ska underrättas utan dröjsmål. Bestämmelsen genomför art. 6.3, 6.4, 17.3 och 17.4 i motståndskraftsdirektivet. Motsvarande bestämmelser om tidsfrist för underrättelser till identifierade verksamhetsutövare saknas i cybersäkerhetsdirektivet. Behov av underrättelse om identifiering till berörda verksamhetsutövare föreligger dock även i förhållande till väsentliga och viktiga verksamhetsutövare, utifrån deras behov av att få klarhet om vilka skyldigheter som åligger dem enligt denna lag, varför regleringen görs enhetlig.

11 §. *Uppgifter om verksamhetsutövare för förteckning.* I denna paragraf föreskrivs om klassificerade eller identifierade verksamhetsutövares skyldigheter att lämna uppgifter till landskapsregeringen om sig själva och deras berörda verksamheter.

I paragrafens 1 *mom.* föreskrivs att en verksamhetsutövare som har klassificerats eller identifierats som en väsentlig eller viktig verksamhetsutövare åtminstone ska lämna relevanta uppgifter till landskapsregeringen, inbegripet namn, adress och aktuella kontaktuppgifter, inklusive e-postadresser, IP-adresser och telefonnummer, den eller de sektorer och undersektorer enligt förteckningen i bilagorna I eller II i cybersäkerhetsdirektivet som verksamhetsutövaren tillhör, och, i tillämpliga fall, en förteckning över de medlemsstater i Europeiska unionen där de tillhandahåller tjänster som omfattas av cybersäkerhetsdirektivet. Bestämmelsen genomför art. 3.4 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 2 *mom.* föreskrivs att verksamhetsutövare enligt 1 *mom.* vilka är leverantörer av molntjänster, datacentraltjänster, nätverk för leverans av innehåll, utlokaliserade driftstjänster, utlokaliserade säkerhetstjänster, internetbaserade marknadsplatser, sökmotorer och plattformar för sociala nätverkstjänster även, och senast den 17 januari 2025, ska lämna uppgift till landskapsregeringen om den typ av verksamhetsutövare enligt förteckningen i bilagorna I eller II i cybersäkerhetsdirektivet vilken verksamhetsutövaren utgör, adressen till verksamhetsutövarens huvudsakliga etableringsställe och andra rättsligt giltiga etableringsställen i Europeiska unionen eller, om verksamhetsutövaren inte är etablerad i Europeiska unionen, till dess företrädare, och verksamhetsutövarens IP-adressintervall. Bestämmelsen genomför art. 27.2 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 3 *mom.* föreskrivs att berörda verksamhetsutövare utan dröjsmål ska underrätta landskapsregeringen om ändringar av de uppgifter som avses i 1 och 2 *mom.* i paragrafen. Landskapsregeringen ska underrättas om ändringar av de uppgifter som avses i 1 *mom.* inom två veckor och av de uppgifter som avses i 2 *mom.* inom tre månader från datumet för ändringen. Bestämmelsen genomför art. 3.4 och 27.3 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 4 *mom.* föreskrivs att en verksamhetsutövare vilken har identifierats som en kritisk verksamhetsutövare ska utan dröjsmål underrätta landskapsregeringen om den tillhandahåller samhällsviktiga tjänster till eller i minst sex medlemsstater i Europeiska unionen, samt om de samhällsviktiga tjänster som den tillhandahåller till eller i dessa medlemsstater och till eller i vilka medlemsstater den tillhandahåller sådana samhällsviktiga tjänster. Bestämmelsen genomför art. 17.2 1 *mom.* i motståndskraftsdirektivet.

12 §. *Landskapsregeringens informationsutlämning för förteckning och till kommissionen.* I denna paragraf föreskrivs om landskapsregeringens skyldigheter att lämna uppgifter om klassificerade eller identifierade verksamhetsutövare till de gemensamma kontaktpunkterna vid Försörjningsberedskapscentralen och Cybersäkerhetscentret vid Transport- och kommunikationsverket för upprättande av den nationella förteckningen över verksamhetsutövare och för fullgörandet av deras övriga uppgifter enligt cybersäkerhets- och motståndskraftsdirektiven, samt landskapsregeringens utlämnande av motsvarande information till kommissionen.

I paragrafens 1 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen senast den 17 juli 2026 till Finlands gemensamma kontaktpunkt Försörjningsberedskapscentralen ska överlämna samtliga de uppgifter vilka den behöver för att upprätta den nationella förteckningen över kritiska verksamhetsutövare och fullgöra sina övriga uppgifter som gemensam kontaktpunkt enligt motståndskraftsdirektivet. Bestämmelsen motiveras av rikets exklusiva behörighet att upprätta förteckningen enligt 59b § 2 *mom.* självstyrelselagen. Bestämmelsen genomför art. 6.3 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 2 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen senast den 17 april 2025 till Finlands gemensamma kontaktpunkt vid Cybersäkerhetscentret vid Transport- och kommunikationsverket ska överlämna samtliga de uppgifter vilka den behöver för att upprätta en förteckning över väsentliga och viktiga verksamhetsutövare och fullgöra sina övriga uppgifter som gemensam kontaktpunkt enligt cybersäkerhetsdirektivet. Bestämmelsen motiveras av rikets exklusiva behörighet att upprätta förteckningen enligt 59b § 2 *mom.* självstyrelselagen. Bestämmelsen genomför art. 3.3 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 3 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen senast den 17 april 2025 och därefter vartannat år genom ansvarig riksmyndighet ska underrätta kommissionen och NIS-samarbetsgruppen om antalet väsentliga och viktiga entiteter som har förtecknats enligt 2 *mom.* för varje sektor och undersektor som avses i förteckningen i bilagorna I eller II till cybersäkerhetsdirektivet, och lämna relevant information till kommissionen om antalet väsentliga och viktiga verksamhetsutövare som har identifierats av landskapsregeringen, den sektor och undersektor i förteckningen i bilagorna I eller II till cybersäkerhetsdirektivet som de omfattas av, den typ av tjänst som de tillhandahåller och de grunder enligt artikel 2.2 b–e i cybersäkerhetsdirektivet i enlighet med vilka de identifierades. Att kommunikationen ska ske genom ansvarig riksmyndighet motiveras av rikets exklusiva behörighet över förhållandet till utländska makter enligt 27 § 4 punkten självstyrelselagen. Bestämmelsen genomför art. 3.5 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 4 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen fram till den 17 april 2025 och på begäran av kommissionen genom ansvarig riksmyndighet får meddela namnen på de väsentliga och viktiga verksamhetsutövare som avses i 3 *mom.* 2 punkten. Bestämmelsen genomför art. 3.6 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 5 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen utan onödigt dröjsmål ska underrätta kommissionen ansvarig riksmyndighet om identiteten på kritiska verksamhetsutövare som kan utgöra kritiska verksamhetsutövare av europeisk betydelse samt om den information som verksamhetsutövaren har tillhandahållit om dess tillhandahållande av samhällsviktiga tjänster som är av betydelse för denna bedömning. Vid efterföljande samråd med kommissionen ska landskapsregeringen informera kommissionen om den bedömer att de tjänster som en kritisk verksamhetsutövare tillhandahåller på Åland är samhällsviktiga tjänster. Bestämmelsen genomför art. 17.2 i motståndskraftsdirektivet.

4 kap. Kritiska verksamhetsutövares skyldigheter

13 §. *Riskbedömning.* I denna paragraf föreskrivs om en kritisk verksamhetsutövares skyldighet att göra en riskbedömning för att bedöma alla relevanta risker som kan störa tillhandahållandet av dess samhällsviktiga tjänster.

I paragrafens 1 mom. ska en kritisk verksamhetsutövare inom nio månader från det att den har mottagit en underrättelse om identifiering som kritisk verksamhetsutövare, samt därefter när det är nödvändigt och minst vart fjärde år, på grundval av den nationella riskbedömningen och andra relevanta informationskällor göra en riskbedömning, för att bedöma alla relevanta risker som kan störa tillhandahållandet av dess samhällsviktiga tjänster. Dessa andra informationskällor kan vara information och bedömningar av hot eller andra aspekter av motståndskraft från landskapsregeringen eller en annan myndighet samt information om och erfarenheter av inträffade incidenter. Utgångspunkten är således att en kritisk verksamhetsutövare ska göra en samlad bedömning av de relevanta risker som den är utsatt för, för vilken den ska göra riskbedömningar när det är nödvändigt med hänsyn till dess specifika omständigheter och riskernas utveckling, och under alla omständigheter vart fjärde år. Bestämmelsen genomför art. 12.1 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs att en riskbedömning enligt 1 mom. ska innehålla en redogörelse för alla relevanta risker för naturolyckor och risker orsakade av människan som skulle kunna leda till en incident, inbegripet risker av sektorsövergripande eller gränsöverskridande slag, olyckor, naturkatastrofer, hot mot folkhälsan och hybridhot samt andra antagonistiska hot, inbegripet terroristbrott. Bestämmelsen genomför art. 12.2 mom. 1 men. 1 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs att en riskbedömning enligt 1 mom. ska även beakta den grad till vilken andra sektorer i förteckningen i bilagan till motståndskraftsdirektivet är beroende av den samhällsviktiga tjänst som tillhandahålls av den kritiska verksamhetsutövaren och den grad till vilken den är beroende av samhällsviktiga tjänster som tillhandahålls av andra verksamhetsutövare i sådana andra sektorer, inbegripet i angränsande medlemsstater i Europeiska unionen och, i förekommande fall, tredjeländer. Bestämmelsen genomför art. 12.2 mom. 1 men. 2 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 4 mom. föreskrivs att en kritisk verksamhetsutövare får, om en annan riskbedömning eller ett annat dokument utarbetats för motsvarande ändamål, använda den bedömningen eller det dokumentet i stället. Bestämmelsen genomför art. 12.2 mom. 2 men. 1 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 5 mom. föreskrivs att landskapsregeringen inom ramen för utövandet av sin tillsynsfunktion kan slå fast att en annan riskbedömning utarbetad av en kritisk verksamhetsutövare helt eller delvis uppfyller skyldigheten enligt denna paragraf. Bestämmelsen genomför art. 12.2 mom. 2 men. 2 i motståndskraftsdirektivet.

14 §. *Åtgärder och plan för motståndskraft.* I denna paragraf föreskrivs skyldigheter för en kritisk verksamhetsutövare att vidta åtgärder för säkerställande av sin motståndskraft samt att utarbeta en plan för motståndskraft.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs att en kritisk verksamhetsutövare ska vidta lämpliga och proportionerliga tekniska, säkerhetsmässiga och organisatoriska åtgärder för att säkerställa sin motståndskraft, på grundval av den nationella riskbedömningen och resultatet av dess egna riskbedömning, vilka är nödvändiga för att uppnå de mål som anges i punktlistan. Bestämmelsen genomför art. 13.1 i motståndskraftsdirektivet.

Enligt 1 mom. 1 punkten ska den kritiska verksamhetsutövaren vidta åtgärder vilka är nödvändiga för att förhindra incidenter från att uppstå, med vederbörlig hänsyn till åtgärder för katastrofriskreducering och klimatanpassning.

Enligt 1 mom. 2 *punkten* ska en kritisk verksamhetsutövare vidta åtgärder vilka är nödvändiga för att säkerställa ett tillfredsställande fysiskt skydd av dess lokaler och kritiska infrastruktur, med vederbörlig hänsyn till exempelvis stängsel, barriärer, verktyg och rutiner för övervakning av områdesgränser, detektionsutrustning och åtkomstkontroller.

Enligt 1 mom. 3 *punkten* ska en kritisk verksamhetsutövare vidta åtgärder vilka är nödvändiga för att reagera på, stå emot och begränsa konsekvenserna av incidenter, med vederbörlig hänsyn till genomförandet av risk- och krishanteringsförfaranden och protokoll samt varningsrutiner,

Enligt 1 mom. 4 *punkten* ska en kritisk verksamhetsutövare vidta åtgärder vilka är nödvändiga för att återhämta sig från incidenter, med vederbörlig hänsyn till åtgärder för driftskontinuitet och identifiering av alternativa försörjningskedjor, för att återuppta tillhandahållandet av den samhällsviktiga tjänsten.

Enligt 1 mom. 5 *punkten* ska en kritisk verksamhetsutövare vidta åtgärder vilka är nödvändiga för att säkerställa en ändamålsenlig hantering av personalsäkerhet, med vederbörlig hänsyn till åtgärder såsom fastställande av kategorier av personal som utför kritiska funktioner, med beaktande av externa tjänsteleverantörers personal, fastställande av åtkomsträttigheter till lokaler, kritisk infrastruktur och känslig information, inrättande av förfaranden för bakgrundskontroller och fastställande av de kategorier av personer som måste genomgå sådana bakgrundskontroller samt fastställande av lämpliga utbildningskrav och kvalifikationer.

Enligt 1 mom. 6 *punkten* ska en kritisk verksamhetsutövare vidta åtgärder vilka är nödvändiga för att öka medvetenheten om åtgärderna hos berörd personal, med vederbörlig hänsyn till utbildningskurser, informationsmaterial och övningar.

I paragrafens 2 *mom.* föreskrivs att en kritisk verksamhetsutövare i samma syfte ska utarbeta en plan för motståndskraft, innehållande en beskrivning av de åtgärder som har vidtagits enligt 1 mom. Bestämmelsen genomför art. 13.2 men. 1 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 3 *mom.* föreskrivs att en kritisk verksamhetsutövare får, om en annan plan eller ett annat dokument har utarbetats för motsvarande ändamål, sammanställa motsvarande innehåll i den andra planen eller det andra dokumentet, förutsatt att detta nämns i planen eller dokumentet

I paragrafens 4 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen inom ramen för utövandet av sin tillsynsfunktion kan slå fast att en annan plan eller ett annat dokument utarbetat av en kritisk verksamhetsutövare helt eller delvis uppfyller skyldigheten enligt denna paragraf. Bestämmelsen genomför art. 13.2 men. 3 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 5 *mom.* föreskrivs att en kritisk verksamhetsutövare ska utse en kontaktpunkt, genom vilken sambandet med landskapsregeringen ordnas. Bestämmelsen genomför art. 13.3 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 6 *mom.* återfinns ett förordningsbemyndigande för landskapsregeringen om utfärdande av närmare bestämmelser om åtgärder och plan för motståndskraft enligt 1 och 2 mom.

15 §. *Säkerhetsutredning.* Denna paragraf innehåller en information hänvisning om att en kritisk verksamhetsutövare har möjlighet att ansöka om säkerhetsutredning av en person enligt säkerhetsutredningslagen (FFS 726/2014) hos däri angiven riksmyndighet, vilken är Skyddspolisen. Ansökan om säkerhetsutredning av en person görs av sökanden, det vill säga verksamhetsutövaren, i enlighet med förutsättningarna i 18 § och 19 § 4 punkten och ska vidare uppfylla formkraven enligt 17 § säkerhetsutredningslagen. Bestämmelsen genomför tillsammans med rikets bestämmelser art. 14.1–14.3 i motståndskraftsdirektivet.

16 §. *Incidentrapportering.* I denna paragraf föreskrivs om kritiska verksamhetsutövares incidentrapporteringsskyldighet.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs att en kritisk verksamhetsutövare utan onödigt dröjsmål ska rapportera till landskapsregeringen om incidenter som medför en betydande störning eller kan medföra en betydande störning i tillhandahållandet av samhällsviktiga tjänster. En kritisk verksamhetsutövare ska, om det inte är operativt omöjligt, lämna in en första rapport inom 24 timmar efter det att den har fått kännedom om en incident, åtföljd, i förekommande fall, av en detaljerad rapport senast en månad därefter. För att fastställa huruvida störningen är betydande ska i synnerhet omständigheter som antal och andel användare som berörs av störningen, störningens varaktighet, och det geografiska område som påverkas av störningen, med beaktande av huruvida området är geografiskt isolerat, beaktas. Bestämmelsen genomför art. 15.1 mom. 1 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs att en incidentrapport enligt 1 mom. ska omfatta all tillgänglig information som är nödvändig för att landskapsregeringen ska kunna förstå incidentens art, orsak och möjliga konsekvenser, inbegripet eventuell information som krävs för att kunna fastställa incidentens eventuella gränsöverskridande verkningar. En incidentrapport medför inte ett ökat ansvar för en kritisk verksamhetsutövare. Bestämmelsen genomför art. 15.2 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 3 mom. återfinns ett förordningsbemyndigande för landskapsregeringen om utfärdande av närmare bestämmelser om formen för och innehållet i incidentrapportering enligt 1 och 2 mom.

17 §. *Standarder.* I denna paragraf föreskrivs att en kritisk verksamhetsutövare ska sträva efter att i förekommande fall använda tillämpliga europeiska och internationellt erkända standarder och tekniska specifikationer som är relevanta för åtgärder för säkerhet och motståndskraft. Bestämmelsen genomför art. 16 i motståndskraftsdirektivet.

18 §. *Rådgivande uppdrag.* I denna paragraf föreskrivs om kritiska verksamhetsutövares skyldigheter i förhållande till rådgivande uppdrag.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs att en berörd kritisk verksamhetsutövare av särskild europeisk betydelse till ett rådgivande uppdrag ska ge åtkomst till uppgifter, system och anläggningar som rör tillhandahållandet av deras samhällsviktiga tjänster som är nödvändiga för utförandet av ett rådgivande uppdrag. Bestämmelsen genomför art. 18.7 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs att en berörd kritisk verksamhetsutövare av särskild europeisk betydelse ska ta vederbörlig hänsyn till kommissionens yttrande över ett rådgivande uppdrags slutsatser och lämna information till kommissionen och berörda myndigheter i de medlemsstater i Europeiska unionen till eller i vilka den samhällsviktiga tjänsten tillhandahålls om de åtgärder som den har vidtagit i enlighet med yttrandet. Bestämmelsen genomför art. 18.4 mom. 4 i motståndskraftsdirektivet.

5 kap. Väsentliga och viktiga verksamhetsutövares skyldigheter

19 §. *Ledningens styrning och ansvar.* I denna paragraf föreskrivs om väsentliga och viktiga verksamhetsutövares ledningars styrning och ansvar.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs att väsentlig eller viktig verksamhetsutövares ledning svarar för verksamhetsutövarens vidtagande av åtgärder för cybersäkerhet enligt 20 §, att lämpliga resurser avsätts för dem och övervakar deras genomförande och genomslag. Bestämmelsen genomför delar av art. 20.1, 32.6 och delar av 33.5 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 2 mom. definieras ledning enligt 1 mom. som verksamhetsutövarens styrelse, förvaltningsråd och verkställande direktör samt någon

annan i därmed jämförbar ställning som i praktiken leder dess verksamhet. En sådan ställning kan till exempel innehas av en bolagsman i ett öppet bolag, en ansvarig bolagsman i ett kommanditbolag, en personmedlem i en europeisk ekonomisk intressegruppering eller en enskild näringsidkare. Bestämmelsen genomför delar av art. 20.1, 32.6 och delar av 33.5 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 3 *mom.* föreskrivs att en väsentlig eller viktig verksamhetsutövares ledning och dess befattningshavare kan ställas till svars för verksamhetsutövares överträdelse av dess skyldigheter enligt lagen. Ledningens försummelse av ansvaret kan leda till att aktören påförs en administrativ påföljd enligt denna lag. Hos en väsentlig aktör kan en allvarlig och upprepad försummelse av ledningens ansvar också leda till ett sådant beslut av tillsynsmyndigheten som avses i 8 kap. och som förbjuder en person att för viss tid sköta uppgifter som avses i denna paragraf. För tydlighetens skull konstateras det att det föreskrivs särskilt om skadeståndsansvar för bolagets ledning och dess befattningshavare. Bestämmelsen genomför delar av art. 20.1, 32.6 och delar av 33.5 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 4 *mom.* föreskrivs att en befattningshavare i en ledning är skyldig att genomgå relevant utbildning, och ska uppmuntra verksamhetsutövaren att regelbundet erbjuda liknande utbildning till sina anställda, vilken ska ge dem kunskap och kompetens för att kunna identifiera risker och bedöma riskhanteringspraxis för cybersäkerhet och deras inverkan på de tjänster som tillhandahålls av verksamhetsutövaren. Bestämmelsen genomför art. 20.2 i cybersäkerhetsdirektivet.

20 §. *Åtgärder för cybersäkerhet.* I denna paragraf föreskrivs om väsentliga och viktiga verksamhetsutövares skyldigheter att vidta riskhanteringsåtgärder för cybersäkerhet.

I paragrafens 1 *mom.* föreskrivs att en väsentlig eller viktiga verksamhetsutövare ska vidta lämpliga och proportionerliga tekniska, driftsrelaterade och organisatoriska åtgärder för att hantera risker som hotar säkerheten i nätverks- och informationssystem som de använder för sin verksamhet eller för att tillhandahålla sina tjänster och för att förhindra eller minimera cybersäkerhetsincidenters påverkan på användarna av deras tjänster och på andra tjänster. Bestämmelsen genomför art. 21.1 *mom.* 1 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 2 *mom.* föreskrivs att åtgärder enligt 1 *mom.* ska säkerställa en nivå på säkerheten i nätverks- och informationssystem som är lämplig i förhållande till den föreliggande risken, med beaktande av de senaste, och i tillämpliga fall, relevanta europeiska och internationella standarder samt genomförandekostnaderna. Vid bedömningen av åtgärdernas proportionalitet ska vederbörlig hänsyn tas till verksamhetsutövarens grad av riskexponering, och storlek samt sannolikheten för att cybersäkerhetsincidenter inträffar och deras allvarlighetsgrad, inbegripet deras samhällsliga och ekonomiska konsekvenser. Bestämmelsen genomför art. 21.1 *mom.* 2 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 3 *mom.* föreskrivs att åtgärderna enligt 1 *mom.* ska baseras på en allriskansats som syftar till att skydda en verksamhetsutövares nätverks- och informationssystem samt dessa systems fysiska miljö från cybersäkerhetsincidenter, och ska åtminstone inbegripa de åtgärder som framgår av punktlistan. Bestämmelsen genomför art. 21.2 i cybersäkerhetsdirektivet. Kommissionen ska enligt art. 21.5 i cybersäkerhetsdirektivet senast den 17 oktober 2024 anta genomförandeakter för att fastställa de tekniska och metodologiska specifikationerna för de åtgärder som avses i punktlistan i art. 21.2 för verksamhetsutövare inom sektorerna digital infrastruktur, förvaltning av IKT-tjänster (mellan företag) och digitala leverantörer, samt har möjlighet att utfärda andra sektorskrav även för andra typer av

verksamhetsutövare, i enlighet med granskningsförfarandet enligt art. 39.2 i cybersäkerhetsdirektivet.

Enligt 3 mom. 1 punkten ska verksamhetsutövare anta strategier för riskanalys och informationssystemens säkerhet.

Enligt 3 mom. 2 punkten ska verksamhetsutövare bedriva incidenthantering.

Enligt 3 mom. 3 punkten ska verksamhetsutövare tillförsäkra driftskontinuitet, exempelvis genom hantering av säkerhetskopiering och katastrofhantering, och krishantering.

Enligt 3 mom. 4 punkten ska verksamhetsutövare tillförsäkra säkerhet i leveranskedjan, inbegripet säkerhetsaspekter som rör förbindelserna mellan varje verksamhetsutövare och dess direkta leverantörer eller tjänsteleverantörer,

Enligt 3 mom. 5 punkten ska verksamhetsutövare tillförsäkra säkerhet vid förvärv, utveckling och underhåll av nätverks- och informationssystem, inbegripande hantering av sårbarheter och sårbarhetsinformation,

Enligt 3 mom. 6 punkten ska verksamhetsutövare anta strategier och förfaranden för att bedöma effektiviteten i åtgärderna för cybersäkerhet,

Enligt 3 mom. 7 punkten ska verksamhetsutövare följa grundläggande praxis för cyberhygien och utbildning i cybersäkerhet,

Enligt 3 mom. 8 punkten ska verksamhetsutövare anta strategier och förfaranden för användning av kryptografi och, när så är lämpligt, kryptering,

Enligt 3 mom. 9 punkten ska verksamhetsutövare säkerställa personalsäkerhet, anta strategier för åtkomstkontroll och tillgångsförvaltning, och

Enligt 3 mom. 10 punkten ska verksamhetsutövare använda, när så är lämpligt, lösningar för multifaktorautentisering eller kontinuerlig autentisering, säkrade röst-, video- och textkommunikationer och säkrade nödkommunikationssystem.

I paragrafens 4 mom. föreskrivs att övervägande av lämpliga åtgärder enligt 3 mom. 4 punkten ska ske med beaktande av de sårbarheter som är specifika för varje direktleverantör och tjänsteleverantör, den övergripande kvaliteten på leverantörers och tjänsteleverantörers produkter och cybersäkerhetspraxis, inbegripet deras förfaranden för säker utveckling och resultatet av de samordnade säkerhetsriskbedömningar av kritiska leveranskedjor som utförs av NIS-samarbetsgruppen i samarbete med kommissionen och Enisa. Bestämmelsen genomför art. 21.3 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 5 mom. föreskrivs att en väsentlig eller viktig verksamhetsutövare som finner att den inte följer de åtgärder som föreskrivs i 3 mom. ska utan onödigt dröjsmål vidta alla nödvändiga, lämpliga och proportionella korrigerande åtgärder. Bestämmelsen genomför art. 21.4 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 6 mom. återfinns ett förordningsbemyndigande för landskapsregeringen om utfärdande av närmare bestämmelser om åtgärder för cybersäkerhet enligt 1–4 mom.

21 §. *Cybersäkerhetsincidentrapportering.* I denna paragraf föreskrivs om väsentliga och viktiga verksamhetsutövares cybersäkerhetsincidentrapportering.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs att en väsentlig eller viktig verksamhetsutövare utan onödigt dröjsmål ska rapportera till landskapsregeringen om alla cybersäkerhetsincidenter vilka har en betydande inverkan på tillhandahållandet av deras tjänster enligt 3 mom. (betydande cybersäkerhetsincidenter). När så är lämpligt ska en berörd verksamhetsutövare utan onödigt dröjsmål underrätta användarna av deras tjänster om betydande cybersäkerhetsincidenter vilka sannolikt inverkar negativt på tjänsternas tillhandahållande. En berörd verksamhetsutövare ska bland annat rapportera information vilken gör det möjligt för landskapsregeringen att fastställa

cybersäkerhetsincidentens eventuella gränsöverskridande verkningar. Rapporteringen ska inte medföra ökat ansvar för den underrättande verksamhetsutövaren. Bestämmelsen genomför art. 23.1 mom. 1 i cybersäkerhetsdirektivet. Kommissionen får enligt art. 23.11 mom. 1 i cybersäkerhetsdirektivet anta genomförandeakter som närmare anger typen av information i och formatet och förfarandet för underrättelser som lämnas i enlighet med art. 23.1 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs att verksamhetsutövaren även, i tillämpliga fall, utan onödigt dröjsmål ska underrätta de användare av deras tjänster som kan påverkas av ett betydande cyberhot om eventuella åtgärder eller avhjälpande arrangemang som dessa användare kan vidta som svar på hotet. När så är lämpligt ska verksamhetsutövaren även informera användare om det betydande cyberhotet. Bestämmelsen genomför art. 23.2 i cybersäkerhetsdirektivet. Kommissionen får enligt art. 23.11 mom. 1 i cybersäkerhetsdirektivet anta genomförandeakter som närmare anger typen av information i och formatet och förfarandet för underrättelser som lämnas i enlighet med art. 23.2 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs att en cybersäkerhetsincident ska anses vara betydande om den antingen har orsakat eller kan orsaka allvarliga driftsstörningar för tjänsterna eller ekonomiska förluster för verksamhetsutövaren, eller den har påverkat eller kan påverka andra fysiska eller juridiska personer genom att vålla betydande materiell eller immateriell skada. Bestämmelsen genomför art. 23.3 i cybersäkerhetsdirektivet. Kommissionen ska enligt art. 23.11 mom. 1 i cybersäkerhetsdirektivet senast den 17 oktober 2024 anta genomförandeakter som närmare anger i vilka fall cybersäkerhetsincidenter som berör verksamhetsutövarna inom sektorerna digital infrastruktur, förvaltning av IKT-tjänster (mellan företag) och digitala leverantörer ska anses vara betydande. Kommissionen får även anta sådana genomförandeakter med avseende på andra väsentliga och viktiga verksamhetsutövare.

I paragrafens 4 mom. föreskrivs att verksamhetsutövaren vid rapportering enligt 1 mom. ska lämna den information till landskapsregeringen som framgår av punktlistan. Bestämmelsen genomför art. 23.4 mom. 1 i cybersäkerhetsdirektivet.

Enligt 4 mom. 1 punkten ska verksamhetsutövaren till landskapsregeringen, utan onödigt dröjsmål och under alla omständigheter inom 24 timmar efter att ha fått kännedom om den betydande cybersäkerhetsincidenten, lämna en tidig varning som i tillämpliga fall ska ange om den betydande cybersäkerhetsincidenten misstänks ha orsakats av olagliga eller avsiktligt skadliga handlingar eller kan ha gränsöverskridande verkningar.

Enligt 4 mom. 2 punkten ska verksamhetsutövaren till landskapsregeringen, utan onödigt dröjsmål och under alla omständigheter inom 72 timmar efter att ha fått kännedom om den betydande cybersäkerhetsincidenten, lämna en incidentrapport som, i tillämpliga fall, ska uppdatera den information som avses i 1 punkten och ange en inledande bedömning av den betydande cybersäkerhetsincidenten, dess allvarlighetsgrad och konsekvenser samt, i förekommande fall, angreppsindikatorer.

Enligt 4 mom. 3 punkten ska verksamhetsutövaren på begäran av landskapsregeringen avge en delrapport om relevanta statusuppdateringar.

Enligt 4 mom. 4 punkten ska verksamhetsutövaren senast en månad efter inlämningen av den incidentrapport som avses i 2 punkten, avge en slutrapport som ska innehålla en detaljerad beskrivning av cybersäkerhetsincidenten, inbegripet dess allvarlighetsgrad och konsekvenser, den typ av hot eller grundorsak som sannolikt har utlöst cybersäkerhetsincidenten, tillämpade och pågående begränsande åtgärder, och, i tillämpliga fall, cybersäkerhetsincidentens gränsöverskridande verkningar.

Enligt 4 mom. 5 punkten ska verksamhetsutövaren till landskapsregeringen, i händelse av en pågående cybersäkerhetsincident vid tidpunkten för

inlämnandet av den slutrapport som avses i 4 punkten, tillhandahålla en lägesrapport vid den tidpunkten och en slutrapport inom en månad efter det att den har hanterat cybersäkerhetsincidenten.

I paragrafens 5 mom. föreskrivs att en verksamhetsutövare vilken är tillhandahållare av betrodda tjänster ska, genom undantag från 4 mom. 2 punkten, när det gäller betydande cybersäkerhetsincidenter som påverkar tillhandahållandet av de betrodda tjänsterna, utan onödigt dröjsmål och under alla omständigheter inom 24 timmar efter att ha fått kännedom om en betydande cybersäkerhetsincident, avge en incidentrapport till landskapsregeringen. Bestämmelsen genomför art. 23.4 mom. 2 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 6 mom. återfinns ett förordningsbemyndigande för landskapsregeringen om utfärdande av närmare bestämmelser om formen för och innehållet i cybersäkerhetsincidentrapportering enligt 1–5 mom.

22 §. *Frivillig rapportering.* I denna paragraf föreskrivs om verksamhetsutövares frivilliga rapportering till landskapsregeringens, utöver den rapporteringsskyldighet som framgår av 21 §, av de verksamhetsutövare som uppräknas i punktlistan. Bestämmelsen genomför art. 30.1 i cybersäkerhetsdirektivet. Kommissionen får enligt art. 23.11 mom. 1 i cybersäkerhetsdirektivet anta genomförandeakter som närmare anger typen av information i och formatet och förfarandet för underrättelser som lämnas i enlighet med art. 30 i cybersäkerhetsdirektivet.

Enligt 1 punkten kan frivillig rapportering avges till landskapsregeringen av väsentliga och viktiga verksamhetsutövare, avseende på cybersäkerhetsincidenter, cyberhot och tillbud.

Enligt 2 punkten kan frivillig rapportering avges till landskapsregeringen av andra verksamhetsutövare än de som avses i 1 punkten, oberoende av om de omfattas av denna lag, avseende betydande cybersäkerhetsincidenter, cyberhot och tillbud.

23 §. *Europeiska ordningar för cybersäkerhetscertifiering.* I denna paragraf föreskrivs om väsentliga och viktiga verksamhetsutövares användning av europeiska ordningar för cybersäkerhetscertifiering. Bestämmelsen utgör nationellt handlingsutrymme, vilket utnyttjas i aktuellt fall.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs att en väsentlig eller viktig verksamhetsutövare ska sträva efter att använda särskilda IKT-produkter, IKT-tjänster och IKT-processer, som har utvecklats av verksamhetsutövaren eller har upphandlats från tredje parter, vilka är certifierade enligt europeiska ordningar för cybersäkerhetscertifiering som har antagits i enlighet med art. 49 i cybersäkerhetsakten. Bestämmelsen genomför art. 24.1 men. 1 i cybersäkerhetsdirektivet. Kommissionen kan enligt art. 24.2 cybersäkerhetsdirektivet anta delegerade genomförandeakter i enlighet med art. 38 för att komplettera direktivet genom att ange vilka kategorier av väsentliga eller viktiga verksamhetsutövare som ska vara skyldiga att använda vissa certifierade IKT-produkter, IKT-tjänster och IKT-processer eller erhålla ett certifikat enligt en europeisk ordning för cybersäkerhetscertifiering som har antagits enligt art. 49 i cybersäkerhetsakten. Dessa delegerade genomförandeakter ska antas om det har fastställts att cybersäkerhetsnivån är otillräcklig och ska omfatta en genomförandeperiod. Innan kommissionen antar sådana delegerade akter ska den göra en konsekvensbedömning och genomföra samråd i enlighet med art. 56 i cybersäkerhetsakten. Enligt art. 24.3 i cybersäkerhetsdirektivet kan kommissionen, i fall där det inte finns en lämplig europeisk ordning för cybersäkerhetscertifiering med avseende på tillämpningen av art. 24.2, efter samråd med NIS-samarbetsgruppen och den europeiska gruppen för cybersäkerhetscertifiering, begära att Enisa utarbetar ett förslag till certifieringsordning enligt art. 48.2 i cybersäkerhetsakten.

I paragrafens 2 *mom.* föreskrivs att en väsentlig eller viktig verksamhetsutövare ska sträva efter att använda kvalificerade betrodda tjänster. Bestämmelsen genomför art. 24.1 men. 2 i cybersäkerhetsdirektivet.

24 §. *Standarder.* I denna paragraf föreskrivs att en väsentlig eller viktig verksamhetsutövare, i förekommande fall, ska sträva efter att använda tillämpliga europeiska och internationella standarder och tekniska specifikationer av relevans för säkerheten i dess nätverks- och informationssystem. Bestämmelsen genomför art. 25.1 i cybersäkerhetsdirektivet. Enisa ska enligt art. 25.2 i cybersäkerhetsdirektivet i samarbete med medlemsstaterna och, när så är lämpligt, efter samråd med relevanta intressenter, utarbeta råd och riktlinjer för de tekniska områden som ska beaktas när det gäller art. 25.1 samt för redan befintliga standarder, inklusive nationella standarder, som skulle göra det möjligt att täcka dessa områden.

6 kap. Cyberkrishanteringsmyndighet och enhet för hantering av cybersäkerhetsincidenter

25 §. *Cyberkrishanteringsmyndighet.* I denna paragraf föreskrivs att landskapsregeringen är cyberkrishanteringsmyndighet och dess ansvar i egenkap av detta.

I paragrafens 1 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen är cyberkrishanteringsmyndighet enligt lagen och ansvarar därmed för hanteringen av storskaliga cybersäkerhetsincidenter och kriser. Bestämmelsen genomför art. 9.1 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 2 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen ska identifiera vilka kapaciteter, tillgångar och förfaranden på Åland som kan nyttjas i händelse av en cybersäkerhetskris. Bestämmelsen genomför art. 9.3 i cybersäkerhetsdirektivet.

26 §. *Enhet för hantering av cybersäkerhetsincidenter.* I denna paragraf föreskrivs att landskapsregeringen utgör enhet för hantering av cybersäkerhetsincidenter och dess ansvar och samverkan.

I paragrafens 1 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen är enhet för hantering av cybersäkerhetsincidenter enligt lagen och ansvarar därmed för hanteringen av cybersäkerhetsincidenter på Åland. Bestämmelsen genomför art. 10.1 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 2 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen ska ha tillgång till en lämplig, säker och motståndskraftig kommunikations- och informationsinfrastruktur för utbyte av information med väsentliga och viktiga verksamhetsutövare och andra relevanta intressenter. För detta ändamål ska landskapsregeringen bidra till införandet av säkra verktyg för informationsutbyte. Bestämmelsen genomför art. 10.3 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 3 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen ska samarbeta och, när det är lämpligt, utbyta relevant information om cybersäkerhet med sektoriella eller sektorsövergripande grupper av väsentliga och viktiga verksamhetsutövare. Bestämmelsen genomför art. 10.4 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 4 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen ska delta i sakkunnigbedömningar. Bestämmelsen genomför art. 10.5 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 5 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen kan upprätta samarbetsförbindelser med tredjeländers nationella enheter för hantering av cybersäkerhetsincidenter och utbyta relevant information med dem. Som en del av sådana samarbetsförbindelser ska ett ändamålsenligt, effektivt och säkert informationsutbyte med nationella enheter för hantering av it-säkerhetsincidenter i tredjeländer underlättas, med hjälp av relevanta protokoll för

informationsutbyte, inbegripet Trafikljusprotokollet (förkortas som *TLP* efter engelskans *Traffic Light Protocol*, vilket är ett system för att klassificera känslig information). Landskapsregeringen får utbyta relevant information med tredjeländers nationella enheter för hantering av cybersäkerhetsincidenter, inbegripet personuppgifter, i enlighet med dataskyddslagstiftningen. Bestämmelsen genomför art. 10.7 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 6 mom. föreskrivs att landskapsregeringen kan samarbeta med tredjeländers nationella enheter för hantering av cybersäkerhetsincidenter eller motsvarande organ, särskilt i syfte att ge dem cybersäkerhetsstöd. Bestämmelsen genomför art. 10.8 i cybersäkerhetsdirektivet.

27 §. *Krav på enheten för hantering av cybersäkerhetsincidenter och dess uppgifter.* I denna paragraf föreskrivs närmare om de krav och uppgifter som landskapsregeringen underställs i relation till sitt uppdrag att ansvara för hanteringen av cybersäkerhetsincidenter på Åland, i egenskap av enhet för hantering av cybersäkerhetsincidenter.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs att landskapsregeringen, i egenskap av enhet för hantering av cybersäkerhetsincidenter, ska uppfylla kraven i punktlistan. Bestämmelsen genomför art. 11.1 i cybersäkerhetsdirektivet.

Enligt 1 mom. 1 punkten ska landskapsregeringen säkerställa en hög nivå av tillgänglighet till sina kommunikationskanaler genom att undvika felkritiska systemdelar och ska kunna kontaktas och kontakta andra när som helst och på flera olika sätt och den ska tydligt ange kommunikationskanalerna och underrätta användargrupper och samarbetspartner om dessa.

Enligt 1 mom. 2 punkten ska landskapsregeringens lokaler och de informationssystem som den använder sig av vara belägna på säkra platser.

Enligt 1 mom. 3 punkten ska landskapsregeringen ha ett ändamålsenligt system för handläggning och dirigering av förfrågningar, särskilt för att underlätta ändamålsenliga och effektiva överlämnanden.

Enligt 1 mom. 4 punkten ska landskapsregeringen säkerställa verksamhetens konfidentialitet och trovärdighet.

Enligt 1 mom. 5 punkten ska landskapsregeringen ha tillräckligt med personal för att säkerställa att dess tjänster är ständigt tillgängliga och ska säkerställa att personalen har fått lämplig utbildning.

Enligt 1 mom. 6 punkten ska landskapsregeringen utrustas med redundanta system och reservlokaler för att säkerställa kontinuiteten i dess tjänster.

Enligt 1 mom. 7 punkten ska landskapsregeringen delta i relevanta internationella samarbetsgrupper och nätverk.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs att landskapsregeringen, i egenskap av enhet för hantering av cybersäkerhetsincidenter, ha de uppgifter som uppräknas i punktlistan. Bestämmelsen genomför art. 11.3 mom. 1 i cybersäkerhetsdirektivet, med undantag för art. 11.3 mom. 1 led g, vilket genomförs i riket.

Enligt 1 mom. 1 punkten ska landskapsregeringen bedriva övervakning och analys av cyberhot, sårbarheter och cybersäkerhetsincidenter på landskapsnivå och, på begäran, tillhandahållande av stöd till berörda väsentliga och viktiga verksamhetsutövare avseende realtidsövervakning eller nära realtidsövervakning av deras nätverks- och informationssystem.

Enligt 1 mom. 2 punkten ska landskapsregeringen tillhandahålla tidiga varningar, larm, meddelanden och spridning av information till väsentliga och viktiga verksamhetsutövare samt till andra relevanta intressenter om cyberhot, sårbarheter och cybersäkerhetsincidenter, om möjligt i nära realtid,

Enligt 1 mom. 3 punkten ska landskapsregeringen vidtaga åtgärder till följd av cybersäkerhetsincidenter och, i tillämpliga fall, tillhandahållande av stöd till berörda väsentliga och viktiga verksamhetsutövare.

Enligt 1 mom. *4 punkten* ska landskapsregeringen insamla och analysera forensiska uppgifter och tillhandahålla dynamisk risk- och incidentanalys och situationsmedvetenhet när det gäller cybersäkerhet.

Enligt 1 mom. *5 punkten* ska landskapsregeringen, på begäran av en väsentlig eller viktig verksamhetsutövare, tillhandahålla en proaktiv skanning av verksamhetsutövarens nätverks- och informationssystem i syfte att upptäcka sårbarheter med en potentiellt betydande påverkan.

Enligt 1 mom. *6 punkten* ska landskapsregeringen delta i CSIRT-nätverket och ge ömsesidigt bistånd i enlighet med dess kapacitet och befogenheter till andra medlemmar i CSIRT-nätverket på deras begäran.

Enligt 1 mom. *7 punkten* ska landskapsregeringen bidra till införandet av säkra verktyg för informationsutbyte enligt 25 § 2 mom.

I paragrafens *3 mom.* föreskrivs att landskapsregeringen kan utföra en proaktiv, icke-inkräktande skanning av väsentliga och viktiga verksamhetsutövares allmänt tillgängliga nätverks- och informationssystem, i syfte att upptäcka sårbara eller osäkert konfigurerade nätverks- och informationssystem och informera berörda verksamhetsutövare. Skanningen får dock inte ha någon negativ inverkan på hur en verksamhetsutövares tjänster fungerar. Bestämmelsen genomför art. 11.3 mom. 2 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens *4 mom.* föreskrivs att landskapsregeringen kan, när den utför de uppgifter som avses 2 mom., prioritera särskilda uppgifter på grundval av en riskbaserad metod. Bestämmelsen genomför art. 11.3 mom. 3 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens *5 mom.* föreskrivs att landskapsregeringen ska upprätta samarbetsförbindelser med relevanta intressenter inom den privata sektorn i syfte att uppnå lagens syfte. Bestämmelsen genomför art. 11.4 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens *6 mom.* föreskrivs att landskapsregeringen, för att underlätta det samarbete som avses i 5 mom., ska främja antagande och användning av gemensamma eller standardiserade metoder, klassificeringssystem och taxonomier när det gäller förfaranden för incidenthantering, och krishantering. Bestämmelsen genomför art. 11.5 i cybersäkerhetsdirektivet, med undantag för art. 11.5 led c, vilket genomförs i riket.

7 kap. Landskapsregeringens informationsansvar

28 §. *Arrangemang för informationsutbyte.* I denna paragraf föreskrivs om landskapsregeringens skyldighet att säkerställa informationsutbyte och underlätta arrangemang för detta om cybersäkerhet om motståndskraft mellan verksamhetsutövare och myndigheter.

I paragrafens *1 mom.* föreskrivs att landskapsregeringen ska underlätta frivilligt informationsutbyte om motståndskraft mellan kritiska verksamhetsutövare, särskilt i fråga om sekretessbelagda och känsliga uppgifter, konkurrens och skydd av personuppgifter. Bestämmelsen genomför art. 10.3 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs att landskapsregeringen ska förenkla rapportering enligt 21 och 22 §§ genom tekniska medel. Bestämmelsen genomför art. 13.6 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens *3 mom.* föreskrivs att landskapsregeringen ska säkerställa att väsentliga eller viktiga verksamhetsutövare och, i relevanta fall, andra relevanta verksamhetsutövare som inte omfattas av denna lags tillämpningsområde, på frivillig basis har möjlighet att utbyta relevant information om cybersäkerhet sinsemellan, inbegripet information om cyberhot, tillbud, sårbarheter, tekniker och förfaranden, angreppsindikatorer, fientlig taktik, specifik information om fientliga aktörer, cybersäkerhetsvarningar och rekommendationer avseende konfigurationsverktyg för cybersäkerhet för att upptäcka cyberattacker, om sådant informationsutbyte syftar till att förebygga,

upptäcka, reagera på eller återhämta sig från cybersäkerhetsincidenter eller begränsa deras inverkan, och höjer cybersäkerhetsnivån, särskilt genom att öka medvetenheten om cyberhot, begränsa eller hindra sådana hots förmåga att sprida sig, stödja en rad defensiva förmågor, avhjälpan av sårbarheter och delgivning av information om sårbarheter, metoder för att upptäcka och förebygga hot, strategier för begränsning av hot eller reaktions- och återhämtningsfaser, eller genom att främja forskningssamverkan om cyberhot bland offentliga och enskilda verksamhetsutövare. Bestämmelsen genomför art. 29.1 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 4 mom. föreskrivs att landskapsregeringen ska säkerställa att informationsutbyte sker inom grupper av väsentliga och viktiga verksamhetsutövare, och i relevanta fall, deras leverantörer eller tjänsteleverantörer, vilket med hänsyn till den potentiellt känsliga karaktären hos den information som utbyts ska genomföras med hjälp av arrangemang för informationsutbyte om cybersäkerhet. Bestämmelsen genomför art. 29.2 i cybersäkerhetsdirektivet. Enligt art. 29.5 i cybersäkerhetsdirektivet ska Enisa tillhandahålla stöd för inrättandet av de arrangemang för informationsutbyte som avses i art. 29.2 genom att utbyta bästa praxis och erbjuda vägledning.

I paragrafens 5 mom. föreskrivs att landskapsregeringen ska underlätta inrättandet av de arrangemang för informationsutbyte om cybersäkerhet som avses i 4 mom. Sådana arrangemang kan ange operativa aspekter, inbegripet användning av särskilda IKT-plattformar och automatiseringsverktyg, innehållet i och villkoren för de arrangemangen för informationsutbyte. Landskapsregeringen kan, i samband med fastställandet av närmare bestämmelser om myndigheters deltagande i sådana arrangemang, införa villkor för den information som tillgängliggörs av landskapsregeringen. Landskapsregeringen ska erbjuda stöd för tillämpningen av sådana arrangemang i enlighet med de riktlinjer för att stödja ett frivilligt informationsutbyte om cybersäkerhet som ingår i den nationella strategin för cybersäkerhet. Bestämmelsen genomför art. 29.3 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 6 mom. föreskrivs att verksamhetsutövare ska underrätta landskapsregeringen om sitt deltagande i de arrangemang för informationsutbyte om cybersäkerhet som avses i 3 mom. när de ingår i sådana arrangemang eller, om de utträder ur sådana arrangemang, när utträdet får verkan. Bestämmelsen genomför art. 29.4 i cybersäkerhetsdirektivet.

29 §. *Informationsansvar vid incidenter.* I denna paragraf föreskrivs om landskapsregeringens informationsansvar vid incidenter, det vill säga hur rapportering om incidenter ska hanteras samt eventuellt vidareförmedlas.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs att landskapsregeringen, om en incident hos en kritisk verksamhetsutövare har eller kan ha en betydande påverkan på kontinuiteten i tillhandahållandet av samhällsviktiga tjänster i minst sex medlemsstater i Europeiska unionen, genom ansvarig riksmyndighet ska anmäla incidenten till kommissionen. Bestämmelsen genomför art. 15.1 mom. 2 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs att landskapsregeringen, på grundval av den information som en kritisk verksamhetsutövare lämnar i sin incidentrapport, genom Finlands gemensamma kontaktpunkt ska informera gemensamma kontaktpunkter i andra medlemsstater i Europeiska unionen som påverkas, om incidenten har eller kan ha en betydande påverkan på kritiska verksamhetsutövare och kontinuiteten i tillhandahållandet av samhällsviktiga tjänster i en eller flera andra medlemsstater. Bestämmelsen genomför art. 15.3 mom. 1 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs att landskapsregeringen, så snart som möjligt efter incidentrapportering enligt 16 §, ska tillhandahålla berörda kritisk verksamhetsutövare relevant uppföljningsinformation, inklusive

information som skulle kunna hjälpa den att reagera ändamålsenligt på incidenten i fråga. Bestämmelsen genomför art. 15.4 men. 1 i motståndskrafts-direktivet.

I paragrafens 4 mom. föreskrivs att landskapsregeringen ska informera allmänheten om incidenter om den bedömer att det skulle ligga i allmänhetens intresse. Bestämmelsen genomför art. 15.4 men. 2 i motståndskrafts-direktivet.

30 §. *Informationsansvar vid incidenter.* I denna paragraf föreskrivs om landskapsregeringens informationsansvar vid cybersäkerhetsincidenter, det vill säga hur rapportering om cybersäkerhetsincidenter ska hanteras samt eventuellt vidareförmedlas.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs att landskapsregeringen ska mottaga och hantera rapportering om betydande cybersäkerhetsincidenter enligt 21 § och cybersäkerhetsincidenter, cyberhot och tillbud enligt 22 §. Bestämmelsen genomför art. 13.2 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs att landskapsregeringen ska informera Finlands gemensamma kontaktpunkt om de rapporter om cybersäkerhetsincidenter, cyberhot och tillbud som inkommer. Bestämmelsen genomför art. 13.3 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs att landskapsregeringen, utan onödigt dröjsmål och om möjligt inom 24 timmar från mottagandet av den tidiga varning som avses i 21 § 4 mom. 1 punkten, ska lämna ett svar till en rapportrande verksamhetsutövare, inbegripet initial återkoppling om den betydande cybersäkerhetsincidenten och, på verksamhetsutövarens begäran, vägledning eller operativa råd om genomförandet av möjliga begränsande åtgärder samt ytterligare tekniskt stöd. Om en betydande cybersäkerhetsincident misstänks vara av brottslig art ska landskapsregeringen även tillhandahålla vägledning om brottsanmälan. Bestämmelsen genomför art. 23.5 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 4 mom. föreskrivs att landskapsregeringen kan begära att Finlands gemensamma kontaktpunkt vidarebefordrar rapporter som har mottagits i enlighet med 21 § 1 mom. till de gemensamma kontaktpunkterna i andra berörda medlemsstater i Europeiska unionen. Bestämmelsen genomför art. 23.8 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 5 mom. föreskrivs att landskapsregeringen vid en gränsöverskridande eller sektorsövergripande betydande cybersäkerhetsincident ska se till att Finlands gemensamma kontaktpunkt i god tid förses med relevant information som har rapporterats till myndigheten i enlighet med 21 § 4 och 5 mom. Bestämmelsen genomför art. 23.1 mom. 3 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 6 mom. föreskrivs att landskapsregeringen, när så är lämpligt, samt särskilt om den betydande cybersäkerhetsincidenten berör två eller flera andra medlemsstater i Europeiska unionen, utan onödigt dröjsmål genom Finlands gemensamma kontaktpunkt ska informera enheter för hantering av cybersäkerhetsincidenter i andra medlemsstater och Enisa om en betydande cybersäkerhetsincident. Informationen ska åtminstone inbegripa den som har mottagits i enlighet med 21 § 4 mom., med bevarande av verksamhetsutövares säkerhets- och affärsintressen samt den tillhandahållna informationens konfidentialitet, vilket ska ske i enlighet med beaktande av tillämplig unionsrätt, nationell samt åländsk rätt. Bestämmelsen genomför art. 23.6 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 7 mom. föreskrivs att landskapsregeringen, om allmänhetens medvetenhet är nödvändig för att förhindra eller hantera en betydande cybersäkerhetsincident, eller om information om en betydande cybersäkerhetsincident på annat sätt ligger i allmänhetens intresse, kan efter samråd med en berörd verksamhetsutövare, informera allmänheten om en betydande

cybersäkerhetsincident eller ålägga den berörda verksamhetsutövaren att göra detta. Även enheter för hantering av cybersäkerhetsincidenter eller tillsynsmyndigheter i andra berörda medlemsstater i Europeiska unionen kan, om det är lämpligt, efter samråd med en berörd verksamhetsutövare informera allmänheten i andra medlemsstater. Bestämmelsen genomför art. 23.7 cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 8 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen även ska behandla frivillig rapportering enligt 22 § i enlighet med de förfaranden som anges i 3–7 *mom.*, med givande av företräde åt behandling av obligatorisk rapportering framför frivillig sådan. Bestämmelsen genomför art. 30.2 *mom.* 1 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 9 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen, vid behov, ska informera Finlands gemensamma kontaktpunkt om frivillig rapportering vilken har mottagits och samtidigt säkerställa att informationen från rapporterade verksamhetsutövare förblir konfidentiell och skyddas på lämpligt sätt. Utan att det påverkar förebyggande, utredning, avslöjande och lagföring av brott medför inte frivillig rapportering ett ökat ansvar för en rapporterade verksamhetsutövare. Bestämmelsen genomför art. 30.2 *mom.* 2 i cybersäkerhetsdirektivet.

8 kap. Tillsyn och efterlevnadskontroll

31 §. *Tillsynsmyndighet.* I denna paragraf föreskrivs att landskapsregeringen är tillsynsmyndighet och om dess självständighet och oberoende i denna roll.

I paragrafens 1 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen är tillsynsmyndighet enligt lagen, det vill säga över såväl regleringen om cybersäkerhet som motståndskraft. Bestämmelsen genomför art. 8.1 och 8.2 i cybersäkerhetsdirektivet och art. 9.1 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 2 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen ska agera självständigt och oberoende i sin roll som tillsynsmyndighet. Bestämmelsen genomför art. 31.4 i cybersäkerhetsdirektivet.

32 §. *Stöd till samt samråd, samarbete och informationsutbyte med verksamhetsutövare om motståndskraft.* I denna paragraf föreskrivs om landskapsregeringens stöd till samt samarbete och informationsutbyte med verksamhetsutövare om motståndskraft.

I paragrafens 1 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen ska stödja kritiska verksamhetsutövare att stärka deras motståndskraft. Stödet kan innefatta utveckling av vägledningsmaterial och metoder, stöd till anordnande av övningar för att testa kritiska verksamhetsutövares motståndskraft, tillhandahållande av rådgivning och utbildning för deras personal, om det är nödvändigt och motiverat av mål av ett allmänt intresse. Stödets form och omfattning utgör nationellt handlingsutrymme, vilket nyttjas fullt ut. Bestämmelsen genomför art. 10.1 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 2 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen ska samråda, samarbeta och utbyta information och god praxis om motståndskraft med kritiska verksamhetsutövare och relevanta berörda parter. Med relevanta berörda parter avses andra än myndigheter eller kritiska verksamhetsutövare som är relevanta för och berörda av arbetet med att stärka kritiska verksamhetsutövares motståndskraft. Bestämmelsen genomför delar av art. 9.5 och art. 10.2 i motståndskraftsdirektivet.

33 §. *Myndighetssamråd och samarbete.* I denna paragraf föreskrivs om landskapsregeringens myndighetssamråd och samarbete om motståndskraft.

I paragrafens 1 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen, när så är lämpligt, ska samråda och samarbeta om motståndskraft med andra relevanta nationella myndigheter, inbegripet de som ansvarar för civilskydd, brotts-

bekämpning och skydd av personuppgifter. Det handlar särskilt om Ålands polismyndighet, Ålands räddningstjänst och Datainspektionen, jämte motsvarande myndigheter i riket. Bestämmelsen genomför delar av art. 9.5 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 2 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen, när så är lämpligt, ska samråda med tillsynsmyndigheter i andra medlemsstater i Europeiska unionen, i syfte att säkerställa att lagstiftningen tillämpas på ett konsekvent sätt och att stärka kritiska verksamhetsutövares motståndskraft samt, om möjligt, minska deras administrativa börda. Sådana samråd ska i synnerhet äga rum avseende kritiska verksamhetsutövare som använder kritisk infrastruktur som är fysiskt sammankopplad mellan två eller fler medlemsstater, ingår i företagsstrukturer som är sammankopplade eller sammanlänkade med kritiska verksamhetsutövare i andra medlemsstater, eller har identifierats som kritiska verksamhetsutövare i en medlemsstat och tillhandahåller samhällsviktiga tjänster till eller i andra medlemsstater. Bestämmelsen genomför art. 11 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 3 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen genom företrädare ska delta i EU-CyCLONe, i egenskap av cyberkrishanteringsmyndighet enligt cybersäkerhetsdirektivet, samt, vid behov med säkerhetsgodkännande, i gruppen för kritiska entiteters motståndskrafts arbete, i egenskap av behörig myndighet enligt motståndskraftsdirektivet. Bestämmelsen genomför art. 16.2 i cybersäkerhetsdirektivet och art. 19.2 *mom.* 1 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 4 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen ska samarbeta med Finlands gemensamma kontaktpunkt, enhet för hantering av it-säkerhetsincidenter och tillsynsmyndigheter när det gäller fullgörandet av dess skyldigheter enligt denna lag och cybersäkerhetslagen. Cybersäkerhetscentret vid Transport- och kommunikationsverket är enligt cybersäkerhetslagen gemensam kontaktpunkt enligt art. 8.3, samordnande cybersäkerhetsmyndighet enligt art. 9.2 och samordnande enhet för hantering av cybersäkerhetsrisker enligt art. 12.1 i cybersäkerhetsdirektivet. Övriga rikets tillsynsmyndigheter utpekas särskilt i cybersäkerhetslagen. Bestämmelsen genomför art. 13.1 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 5 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen, i syfte att säkerställa att dess uppgifter och skyldigheter om cybersäkerhet utförs på ett effektivt sätt och i den utsträckning det är möjligt samt på ett lämpligt sätt, ska samarbeta med rikets tillsynsmyndigheter enligt cybersäkerhetslagen, brottsbekämpande myndigheter, dataskyddsmyndigheter, Transport- och kommunikationsverket och Finansinspektionen jämte andra relevanta nationella tillsynsmyndigheter enligt sektorsspecifika unionsrättsakter. Med brottsbekämpande myndigheter avses Ålands polismyndighet jämte rikets brottsbekämpande myndigheter. Med dataskyddsmyndigheter avses Datainspektionen respektive Dataombudsmannens byrå. Transport- och kommunikationsverket är enligt 42 a § lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster (FFS 617/2009, nedan kallad *lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster*) behörig myndighet enligt förordningen om elektronisk identifiering. Transport- och kommunikationsverket är även enligt 303 § lagen om elektronisk kommunikation behörig myndighet enligt kodexdirektivet. Transport- och kommunikationsverket är även enligt 3 § 2 och 5 punkterna luftfartslagen (FFS 864/2014, nedan kallad *luftfartslagen*) behörig myndighet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 300/2008 om gemensamma skyddsregler för den civila luftfarten och om upphävande av förordning (EG) nr 2320/2002 (nedan kallad *förordningen om skyddsregler*) och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1139 om fastställande av gemensamma bestämmelser på det civila luftfartsområdet och inrättande av Europeiska unionens byrå för luftfartssäkerhet, och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr

2111/2005, (EG) nr 1008/2008, (EU) nr 996/2010, (EU) nr 376/2014 och direktiv 2014/30/EU och 2014/53/EU, samt om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 552/2004 och (EG) nr 216/2008 och rådets förordning (EEG) nr 3922/91 (nedan kallad *EASA-förordningen*). Finansinspektionen är enligt 50 p § lagen om Finansinspektionen (FFS 878/2008, nedan kallad *lagen om Finansinspektionen*) behörig myndighet enligt artikel 46 och 26.9 i motståndskraftsförordningen för finanssektorn. Bestämmelsen genomför art. 13.4 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 6 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen regelbundet ska utbyta information i fråga om cybersäkerhet med Transport- och kommunikationsverket och Finansinspektionen, även när det gäller relevanta cybersäkerhetsincidenter och cyberhot. Transport- och kommunikationsverket är enligt 42 a § lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster behörig myndighet enligt förordningen om elektronisk identifiering. Transport- och kommunikationsverket är även enligt 303 § lagen om elektronisk kommunikation behörig myndighet enligt kodexdirektivet. Transport- och kommunikationsverket är även enligt 3 § 2 och 5 punkterna luftfartslagen behörig myndighet enligt förordningen om skyddsregler och EASA-förordningen. Finansinspektionen är enligt 50 p § lagen om Finansinspektionen behörig myndighet enligt artikel 46 och 26.9 i motståndskraftsförordningen för finanssektorn. Bestämmelsen genomför art. 13.5 men. 2 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 7 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen ska samarbeta med Finansinspektionen och ska informera det tillsynsforum som har inrättats enligt artikel 32.1 i förordningen för digital operativ motståndskraft för finanssektorn när den utövar tillsyn och efterlevnadskontroll gentemot en väsentlig eller viktig verksamhetsutövare vilken även har identifierats som en kritisk tredjepartsleverantör av IKT-tjänster enligt artikel 31 i den förordningen. Bestämmelsen genomför art. 32.10 och 33.6 i cybersäkerhetsdirektivet.

34 §. *Rådgivande uppdrag.* I denna paragraf föreskrivs om landskapsregeringens befogenheter och skyldigheter i förhållande till rådgivande uppdrag för kritiska verksamhetsutövare.

I paragrafens 1 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen kan begära att kommissionen anordnar ett rådgivande uppdrag för en kritisk verksamhetsutövare, utifrån två i punktlistan angivna omständigheter.

I 1 *mom.* 1 *punkten* föreskrivs att en begäran om rådgivande uppdrag kan ske med en berörd verksamhetsutövarers samtycke, i syfte att tillhandahålla rådgivning avseende uppfyllandet av dess skyldigheter enligt 4 kap. Bestämmelsen genomför art. 13.4 men. 1 i motståndskraftsdirektivet.

I 1 *mom.* 2 *punkten* föreskrivs att en begäran om rådgivande uppdrag kan ske i syfte att bedöma de åtgärder vilka en kritisk verksamhetsutövare av särskild europeisk betydelse belägen på Åland eller som tillhandahåller en samhällsviktig tjänst till eller på Åland, har vidtagit. Bestämmelsen genomför art. 18.1 och 18.2 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 2 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen, på begäran från kommissionen, eller av behöriga myndigheter i en eller flera medlemsstater i Europeiska unionen till eller i vilka en kritisk verksamhetsutövare av särskild europeisk betydelse samhällsviktiga tjänst tillhandahålls av en verksamhetsutövare belägen på Åland, ska tillhandahålla relevanta delar av verksamhetsutövarens riskbedömning, en förteckning över relevanta åtgärder som har vidtagits för att öka verksamhetsutövarens motståndskraft, och de tillsyns- och efterlevnadskontrollåtgärder som landskapsregeringen har vidtagit avseende verksamhetsutövarern, inbegripet bedömningar av efterlevnad eller utfärdade förelägganden. Bestämmelsen genomför art. 18.3 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 3 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen ska analysera den rapport som ett rådgivande uppdrag avger för ett uppdrag enligt 1 *mom.* 2 punkten och, om så är nödvändigt, ge kommissionen råd om huruvida den berörda verksamhetsutövaren uppfyller sina skyldigheter enligt 4 kap. och, i förekommande fall, vilka åtgärder som skulle kunna vidtas för att förbättra verk-samhetsutövarens motståndskraft. Bestämmelsen genomför art. 18.4 *mom.* 2 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 4 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen ska ta vederbörlig hänsyn till kommissionens yttrande över ett rådgivande uppdrags rapport och lämna information till kommissionen och behöriga myndigheter i de medlemsstater i Europeiska unionen till eller i vilka den samhällsviktiga tjänsten tillhandahålls om åtgärder som den har vidtagit i enlighet med yttrandet. Bestämmelsen genomför art. 18.4 *mom.* 4 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 5 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen, vid samråd med kommissionen och i samband med anordnande av rådgivande uppdrag enligt 1 *mom.* 2 punkten, ska föreslå expertkandidater från Åland för deltagande i det rådgivande uppdraget. Bestämmelsen genomför art. 18.5 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 6 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen, för det fall att ett rådgivande uppdrag har ägt rum på Åland, ska informera gruppen för kritiska entiteters motståndskraft om de viktigaste resultaten av det rådgivande uppdraget och de tillvaratagna erfarenheterna, i syfte att underlätta ett ömsesidigt lärande. Bestämmelsen genomför art. 18.10 i motståndskraftsdirektivet.

35 §. *Sakkunnigbedömning.* I denna paragraf föreskrivs om landskapsregeringens befogenheter och skyldigheter i förhållande till en sakkunnigbedömning.

I paragrafens 1 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen, på grundval av NIS-samarbetsgruppens fast-ställda metoder, kan utse cybersäkerhetsexperter för deltagande vid en sakkunnigbedömning. Bestämmelsen genomför art. 19.1 och 19.2 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 2 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen ska informera kommissionen, Enisa, NIS-samarbetsgruppen och behöriga myndigheter i andra medlemsstater i Europeiska unionen om alla risker för intressekonflikter som rör dess utsedda cybersäkerhetsexperter innan en sakkunnigbedömning inleds. Bestämmelsen genomför art. 19.8 *men.* 1 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 3 *mom.* föreskrivs om särskilda föreskrifter för de fall vilka Åland är föremål för en sakkunnigbedömning, enligt punktlistan.

I paragrafens 3 *mom.* 1 *punkten* föreskrivs att landskapsregeringen kan identifiera särskilda frågor av gränsöverskridande eller sektorsövergripande karaktär. Bestämmelsen genomför art. 19.3 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 3 *mom.* 2 *punkten* föreskrivs att landskapsregeringen ska, innan en sakkunnigbedömning inleds informera behöriga myndigheter i deltagande medlemsstater om omfattningen av sakkunnigbedömningen, inbegripet de särskilda frågor som har identifierats enligt 1 *punkten*. Bestämmelsen genomför art. 19.4 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 3 *mom.* 3 *punkten* föreskrivs att landskapsregeringen kan, innan en sakkunnigbedömning inleds, genomföra en självuppskattning av de granskade aspekterna och tillhandahålla den till de utsedda cybersäkerhetsexperterna. Bestämmelsen genomför art. 19.5 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 3 *mom.* 4 *punkten* föreskrivs att landskapsregeringen ska förse utsedda cybersäkerhetsexperter med den information som krävs för sakkunnigbedömningen, utan att det påverkar skyddet av sekretessbelagda

uppgifter samt skyddet av väsentliga allmänna intressen. Bestämmelsen genomför art. 19.6 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 3 mom. *5 punkten* föreskrivs att landskapsregeringen kan, av vederbörligen motiverade skäl, invända mot utnämningen av en särskild cybersäkerhetsexpert, vilka ska meddelas den andra medlemsstatens utseende behöriga myndighet. Bestämmelsen genomför art. 19.8 men. 2 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 3 mom. *6 punkten* föreskrivs att landskapsregeringen kan lämna synpunkter på ett utkast till en cybersäkerhetsexperts rapport som berör Åland, vilka ska bifogas till rapporten. Bestämmelsen genomför delar av art. 19.9 men. 2 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 3 mom. *7 punkten* föreskrivs att landskapsregeringen kan besluta att offentliggöra sin rapport eller en redigerad version av den. Bestämmelsen genomför 19.9 men. 5 i cybersäkerhetsdirektivet.

36 §. *Tillsyn och efterlevnadskontroll av kritiska verksamhetsutövare.* I denna paragraf föreskrivs om landskapsregeringens befogenheter att vidta tillsyns- och efterlevnadskontrollåtgärder gentemot kritiska verksamhetsutövare, i syfte att säkerställa deras efterlevnad av lagens bestämmelser om motståndskraft.

I paragrafens *1 mom.* föreskrivs att landskapsregeringen vid tillsyn av kritiska verksamhetsutövare ska ha befogenhet att vidta tillsynsåtgärder, enligt punktlistan.

I paragrafens 1 mom. *1 punkten* föreskrivs att landskapsregeringen kan genomföra inspektioner på plats av kritisk infrastruktur och lokaler, vilka nyttjas för att tillhandahålla en samhällsviktig tjänst, och tillsyn på distans av vidtagna åtgärder för motståndskraft. Bestämmelsen genomför art. 21.1 led a i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 1 mom. *2 punkten* föreskrivs att landskapsregeringen kan utföra eller beställa säkerhetsrevisioner. Bestämmelsen genomför art. 21.1 led b i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 1 mom. *3 punkten* föreskrivs att landskapsregeringen kan förelägga verksamhetsutövaren att, inom en rimlig tidsfrist, lämna nödvändig information för att landskapsregeringen ska kunna bedöma vidtagna åtgärder för motståndskraft och bevis på att åtgärderna faktiskt har genomförts, inklusive resultatet av en revision som har utförts av en oberoende och kvalificerad revisor som har valts av verksamhetsutövaren och som har utförts på verksamhetsutövarens bekostnad. Av föreläggandet ska syftet och en närmare redogörelse för vilken information som begärs framgå. Bestämmelsen genomför art. 21.2 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs att vid konstaterade brister eller överträdelse av skyldigheter enligt 4 kap. vid efterlevnadskontroll av en kritisk verksamhetsutövare kan, med hänsyn tagen till överträdelsens allvarighet, förelägga verksamhetsutövaren att, inom en rimlig tidsfrist, vidta nödvändiga och proportionerliga åtgärder för att avhjälpa brister eller överträdelser och att lämna information om vidtagna åtgärder. Vid utfärdandet av föreläggandet ska landskapsregeringen framför allt ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen har varit. Ett åtgärdsföreläggande enligt momentet påverkar inte möjligheten att ålägga en verksamhetsutövare administrativa påföljdssavgifter. Bestämmelsen genomför art. 21.3 i motståndskraftsdirektivet.

37 §. *Allmän inriktning på tillsyn och efterlevnadskontroll av väsentliga eller viktiga verksamhetsutövare.* I denna paragraf föreskrivs den allmänna inriktning som landskapsregeringens tillsyn och efterlevnadskontroll av väsentliga och viktiga verksamhetsutövare ska ha.

I paragrafens *1 mom.* föreskrivs att landskapsregeringen på ett ändamålsenligt sätt ska övervaka och vidta de tillsyns- och

efterlevnadskontrollåtgärder som krävs för att säkerställa att väsentliga och viktiga verksamhetsutövare efterlever denna lags bestämmelser om cybersäkerhet. Bestämmelsen genomför art. 31.1 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs att landskapsregeringen kan prioritera tillsyn och fastställa tillsynsmetoder vilka möjliggör att vid utövandet av dess tillsynsuppgifter prioritera uppgifter enligt en riskbaserad bedömning. Bestämmelsen genomför art. 31.2 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs att landskapsregeringen ska ha ett nära samarbete med Datainspektionen och Dataombudsmannens byrå när den behandlar cybersäkerhetsincidenter vid väsentliga eller viktiga verksamhetsutövare som medför personuppgiftsincidenter, utan att detta påverkar Datainspektionens eller Dataombudsmannens byrås befogenheter och uppgifter enligt den allmänna dataskyddsförordningen. Bestämmelsen genomför art. 31.3 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 4 mom. föreskrivs att landskapsregeringens vidtagna tillsyns- och efterlevnadskontrollåtgärder ska vara effektiva, proportionerliga och avskräckande, med beaktande av omständigheterna i varje enskilt fall. I fråga om efterlevnadskontrollåtgärder ska åtminstone vederbörlig hänsyn tas till omständigheterna i punktlistan. Bestämmelsen genomför art. 32.1, delar av 32.7, delar av 33.1 och delar av 33.5 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 4 mom. 1 punkten föreskrivs att landskapsregeringen vid vidtagande av efterlevnadskontrollåtgärder ska ta hänsyn till överträdelsens allvar och betydelsen av de bestämmelser som har överträtts, varav upprepade överträdelser, underlåtenhet att rapportera om eller avhjälpa betydande cybersäkerhetsincidenter, underlåtenhet att avhjälpa brister enligt bindande instruktioner eller föreläggande från landskapsregeringen, förhindrande av revisioner eller övervakningsverksamhet, vilka landskapsregeringen har beordrat efter det att en överträdelse har konstaterats, och tillhandahållande av falsk eller grovt felaktig information, i fråga om åtgärder för cybersäkerhet eller rapporteringsskyldigheter, alltid ska anses utgöra en allvarlig överträdelse. Bestämmelsen genomför art. 32.7 led a och delar av 33.5 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 4 mom. 2-8 punkterna föreskrivs att landskapsregeringen vid vidtagande av efterlevnadskontrollåtgärder även ska ta hänsyn till överträdelsens varaktighet, eventuella tidigare relevanta överträdelser av den berörda verksamhetsutövaren, den materiella eller immateriella skada som har uppstått, inbegripet finansiella eller ekonomiska förluster, effekter på andra tjänster och det antal användare som berörs, uppsåt eller oaktsamhet av den som har gjort sig skyldig till överträdelsen, de skadeförebyggande och begränsande åtgärder som verksamhetsutövaren har vidtagit för att förhindra eller begränsa den materiella eller immateriella skadan, efterlevnad av godkända uppförandekoder eller godkända certifieringsmekanismer och i vilken utsträckning de fysiska eller juridiska personer som hålls ansvariga samarbetar med landskapsregeringen. Bestämmelserna genomför art. 32.7 led b-h och delar av 33.5 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 5 mom. föreskrivs att landskapsregeringen utförligt ska motivera sina efterlevnadskontrollåtgärder och innan sådana åtgärder vidtas ska landskapsregeringen underrätta den berörda verksamhetsutövaren om dess preliminära slutsatser och bereda den en rimlig tidsfrist för att lämna synpunkter på dessa, förutom i vederbörligen motiverade fall, i vilka omedelbara åtgärder för att förhindra eller reagera på cybersäkerhetsincidenter skulle förhindras. Bestämmelsen genomför art. 32.8 och delar av 33.5 i cybersäkerhetsdirektivet.

38 §. *Tillsyn och efterlevnadskontroll av väsentliga verksamhetsutövare.* I denna paragraf föreskrivs om landskapsregeringens befogenheter att vidta tillsyns- och efterlevnadskontrollåtgärder gentemot väsentliga

verksamhetsutövare, i syfte att säkerställa deras efterlevnad av lagens bestämmelser om cybersäkerhet.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs att landskapsregeringen vid tillsyn av väsentliga verksamhetsutövare ska ha befogenhet att vidta tillsynsåtgärder, enligt punktlistan.

I paragrafens 1 mom. 1 punkten föreskrivs att landskapsregeringen kan genomföra inspektioner på plats av lokaler och tillsyn på distans av vidtagna åtgärder för cybersäkerhet, inklusive slumpvisa kontroller som utförs av utbildad personal. Bestämmelsen genomför art. 32.2 mom. 1 led a i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 1 mom. 2 punkten föreskrivs att landskapsregeringen kan utföra eller beställa regelbundna och riktade säkerhetsrevisioner, vilka utförs av ett oberoende organ eller av landskapsregeringen. De riktade säkerhetsrevisioner som avses i 2 punkten ska baseras på riskbedömningar som utförs av landskapsregeringen eller den granskade verksamhetsutövaren, eller på annan tillgänglig riskrelaterad information. Resultaten av alla riktade säkerhetsrevisioner ska göras tillgängliga för landskapsregeringen. Kostnaderna för sådana riktade säkerhetsrevisioner som utförs av ett oberoende organ ska betalas av den granskade verksamhetsutövaren, utom i vederbörligen motiverade fall, när landskapsregeringen har beslutat något annat. Bestämmelsen genomför art. 32.2 mom. 1 led b och 32.2 mom. 2 och 3 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 1 mom. 3 punkten föreskrivs att landskapsregeringen kan utföra ad hoc-revisioner, inbegripet när detta är motiverat på grund av en betydande cybersäkerhetsincident eller av en väsentlig verksamhetsutövares överträdelse av denna lag, och säkerhetsskanningar, på grundval av objektiva, icke-diskriminerande, rättvisa och transparenta riskbedömningskriterier, vid behov i samarbete med verksamhetsutövaren. Bestämmelsen genomför delar av art. 32.2 mom. 1 led c–d i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 1 mom. 4 punkten föreskrivs att landskapsregeringen kan förelägga verksamhetsutövaren att, inom en rimlig tidsfrist, lämna nödvändig information för att landskapsregeringen ska kunna bedöma vidtagna åtgärder för cybersäkerhet, inbegripet dokumenterade cybersäkerhetsstrategier, samt fullgörandet av skyldigheten att lämna information till landskapsregeringen, lämna tillgång till nödvändiga uppgifter, handlingar och information för att landskapsregeringen ska kunna utföra sina tillsynsuppgifter, och bevis på genomförandet av cybersäkerhetsstrategier, exempelvis resultaten av säkerhetsrevisioner som har utförts av en kvalificerad revisor och respektive underliggande bevis. Av föreläggandet ska syftet och en närmare redogörelse för vilken information som begärs framgå. Bestämmelsen genomför art. 32.2 mom. 1 led e–g och 32.3 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs att landskapsregeringen vid efterlevnadskontroll av väsentliga verksamhetsutövare ska ha befogenhet att vidta efterlevnadskontrollsåtgärder, enligt punktlistan.

I paragrafens 2 mom. 1 punkten föreskrivs att landskapsregeringen kan utfärda en skriftlig varning till verksamhetsutövaren. Bestämmelsen genomför art. 32.4 led a i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 2 mom. 2 punkten föreskrivs att landskapsregeringen kan anta bindande instruktioner, även om vilka åtgärder som krävs för att förebygga eller avhjälpa en cybersäkerhetsincident, samt tidsgränser för genomförandet av sådana åtgärder och för rapporteringen om deras genomförande, eller förelägga verksamhetsutövaren att avhjälpa konstaterade brister eller överträdelser. Bestämmelsen genomför art. 32.4 led b i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 2 mom. 3 punkten föreskrivs att landskapsregeringen kan ålägga verksamhetsutövaren att upphöra med handlingssätt som utgör en

överträdelse att avstå ifrån att upprepa dessa. Bestämmelsen genomför art. 32.4 led c i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 2 mom. *4 punkten* föreskrivs att landskapsregeringen kan ålägga verksamhetsutövaren att säkerställa att nödvändiga åtgärder för cybersäkerhet vidtas eller rapporteringsskyldigheter fullföljs, på ett närmare angivet sätt och inom en angiven tidsperiod. Bestämmelsen genomför art. 32.4 led d i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 2 mom. *5 punkten* föreskrivs att landskapsregeringen kan ålägga verksamhetsutövaren att, inom en rimlig tidsfrist, genomföra de rekommendationer som har lämnats till följd av en säkerhetsrevision. Bestämmelsen genomför art. 32.4 led f i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 2 mom. *6 punkten* föreskrivs att landskapsregeringen kan ålägga verksamhetsutövaren att informera de fysiska eller juridiska personer, till vilka den tillhandahåller tjänster eller utför verksamheter, vilka potentiellt kan beröras av ett betydande cyberhot om hotets karaktär och om eventuella skyddsåtgärder eller avhjälpande åtgärder som dessa kan vidta som svar på hotet. Bestämmelsen genomför art. 32.4 led e i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 2 mom. *7 punkten* föreskrivs att landskapsregeringen kan ålägga en berörd verksamhetsutövare att offentliggöra aspekter av överträdelser av denna lag på ett närmare sätt. Bestämmelsen genomför art. 32.4 led h i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 2 mom. *8 punkten* föreskrivs att landskapsregeringen kan utse en övervakningsansvarig med väldefinierade uppgifter för en fastställd tidsperiod för att övervaka att en berörd verksamhetsutövare efterlever skyldigheterna för väsentliga verksamhetsutövare enligt denna lag. Bestämmelsen genomför art. 32.4 led g i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 2 mom. *9 punkten* föreskrivs att landskapsregeringen, utöver någon av de åtgärder som avses i 1–8 punkterna, kan påföra verksamhetsutövaren administrativa påföljdssavgifter. Bestämmelsen genomför art. 32.4 led i i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs att landskapsregeringen, om efterlevnadskontrollåtgärder enligt 2 mom. 1–5 punkterna är ineffektiva, kan fastställa en tidsfrist inom vilken verksamhetsutövaren ska ha vidtagit nödvändiga åtgärder för att avhjälpa konstaterade brister eller uppfylla landskapsregeringens krav. Bestämmelsen genomför art. 32.5 mom. 1 men. 1 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 4 mom. föreskrivs att landskapsregeringen, om en enskild väsentlig verksamhetsutövare underlåter att vidta förelagda åtgärder inom en fastställd tidsfrist, fram till dess att föreläggandet har efterföljts kan vidta följande ytterligare efterlevnadskontrollåtgärder, enligt punktlistan. Tillfälliga upphävanden eller verksamhetsförbud i enlighet med detta moment ska därmed tillämpas endast till dess att den berörda verksamhetsutövaren vidtar nödvändiga åtgärder för att avhjälpa bristerna eller uppfyller de ålägganden från landskapsregeringen som gav upphov till efterlevnadskontrollåtgärden. Bestämmelsen genomför art. 32.5 mom. 1 men. 2, mom. 2 men. 1 och mom. 3 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 4 mom. *1 punkten* föreskrivs att landskapsregeringen kan besluta att viss tid, dock högst fem år, upphäva verksamhetsutövarens koncession, tillstånd eller certifiering, för en del av eller samtliga relevanta tjänster eller verksamheter. Bestämmelsen genomför art. 32.5 mom. 1 men. 2 led a i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 4 mom. *2 punkten* föreskrivs att landskapsregeringen kan besluta att viss tid, dock högst fem år, förbjuda en fysisk person att vara verksam som ledamot eller ersättare i en styrelse eller förvaltningsråd, verkställande direktör eller i annan därmed jämförbar ställning vid verksamhetsutövaren. Bestämmelsen genomför art. 32.5 mom. 1 men. 2 led b i cybersäkerhetsdirektivet.

39 §. *Tillsyn och efterlevnadskontroll av viktiga verksamhetsutövare.* I denna paragraf föreskrivs om landskapsregeringens befogenheter att vidta tillsyns- och efterlevnadskontrollåtgärder gentemot viktiga verksamhetsutövare, i syfte att säkerställa deras efterlevnad av lagens bestämmelser om cybersäkerhet.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs att landskapsregeringen, när den får bevis för, indikationer på eller information om att en viktig verksamhetsutövare underlåter att fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag, vid behov ska vidta tillsyns- och efterlevnadskontrollåtgärder i efterhand. Bestämmelsen genomför delar av art. 33.1 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs att landskapsregeringen vid tillsyn av en viktig verksamhetsutövare kan vidta följande tillsynsåtgärder, vidta motsvarande tillsynsåtgärder enligt 38 § 1 mom., med undantag för regelbundna säkerhetsrevisioner och ad hoc-revisioner enligt 2 och 3 punkterna. Bestämmelsen genomför art. 33.2 och 33.3 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs att landskapsregeringen vid konstaterade brister eller överträdelser vid efterlevnadskontroll av en viktig verksamhetsutövare kan vidta motsvarande efterlevnadskontrollåtgärder enligt 38 § 2 mom., med undantag för utseende av en övervakningsansvarig enligt 8 punkten. Bestämmelsen genomför art. 33.4 i cybersäkerhetsdirektivet.

40 §. *Rätt att få information.* I denna paragraf föreskrivs om landskapsregeringens rätt att få information samt att vidareförmedla denna till Finlands gemensamma kontaktpunkter och tillsynsmyndigheter enligt rikets direktivgenomföranden.

Enligt paragrafens 1 mom. har landskapsregeringen trots sekretessbestämmelser och andra begränsningar vilka gäller utlämnande av information rätt att av en verksamhetsutövare få den information vilken är nödvändig för att landskapsregeringen ska kunna utföra sina tillsynsuppgifter och övriga uppgifter enligt denna lag. Genom bestämmelsen genomförs delar av art. 32.2 mom. 1 led d–g och art. 33.2 mom. 1 led c–f i cybersäkerhetsdirektivet och art. 21.2 mom. 1 i motståndskraftsdirektivet.

Enligt paragrafens 2 mom. ska landskapsregeringen i begäran om information ange syftet med begäran och precisera den begärda informationen. Informationen ska lämnas ut utan dröjsmål, i den form som landskapsregeringen har begärt och avgiftsfritt. Genom bestämmelsen genomförs delar av art. 32.3 och 33.3 i cybersäkerhetsdirektivet och art. 21.2 mom. 2 i motståndskraftsdirektivet.

Enligt paragrafens 3 mom. har landskapsregeringen trots sekretessbestämmelser och andra begränsningar rätt att till Finlands gemensamma kontaktpunkter, enhet för hantering av it-säkerhetsincidenter och tillsynsmyndigheter lämna ut den information vilken är nödvändig för att de ska kunna utföra sina uppgifter enligt cybersäkerhetslagen och lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft. Genom bestämmelsen möjliggörs vidareförmedling av information och samarbete med ansvariga riksmyndigheter, vilket cybersäkerhets- och motståndskraftsdirektiven förutsätter för ett korrekt genomförande, bland annat genom att ansvariga riksmyndigheter som den gemensamma kontaktpunkten förutsätts kunna vidareförmedla viss information till exempelvis kommissionen, samarbetsgrupper, europeiska organ och andra medlemsstaters gemensamma kontaktpunkter och myndigheter.

41 §. *Inspektioner.* I denna paragraf föreskrivs närmare om landskapsregeringens inspektioner av kritiska verksamhetsutövare enligt 36 § 1 mom. 1 punkten, väsentliga verksamhetsutövare enligt 38 § 1 mom. 1 punkten och viktiga verksamhetsutövare enligt 39 § 2 mom. Genom paragrafen

genomförs art. 32.2 mom. 1 led a och delvis led d, art. 32.4 led g samt art. 33.2 mom. 1 led a och delvis led c i cybersäkerhetsdirektivet och art. 21.1 led a i motståndskraftsdirektivet.

Enligt paragrafens *1 mom.* kan landskapsregeringen utföra inspektioner på plats av kritiska, väsentliga och viktiga verksamhetsutövare inbegripande den kritiska infrastruktur och de lokaler som kritiska verksamhetsutövare använder för att tillhandahålla sina samhällsviktiga tjänster, i syfte att tillse att skyldigheterna enligt denna lag eller beslut fattade med stöd av denna lag fullgörs.

Enligt paragrafens *2 mom.* har landskapsregeringen i samband med en inspektion rätt att på tillsynsobjektet få tillträde till alla fastigheter, byggnader, lokaler, kommunikationsnät, nätverks- och informationssystem och andra system vilka är nödvändiga för inspektionen samt andra utrymmen. En inspektion får dock inte ske i utrymmen vilka är avsedda för boende av permanent natur.

Enligt paragrafens *3 mom.* har landskapsregeringen vid inspektion rätt att trots sekretessbestämmelser eller andra begränsningar få redogörelser för och få granska den information och de handlingar, maskinvaror, programvaror, utförda åtgärder och andra säkerhetsarrangemang vilka krävs av verksamhetsutövare enligt denna lag och vilka är nödvändiga för utförandet av tillsynsuppgiften, utförandet av behövliga tester och mätningar samt för att granska de säkerhetsarrangemang vilka verksamhetsutövaren har genomfört.

Enligt paragrafens *4 mom.* kan landskapsregeringen, om det är nödvändigt på grund av inspektionens art eller av tekniska orsaker vilka har samband med den, begära att en annan myndighet förrättar inspektionen eller vid inspektionen anlita en annan myndighet, annat bedömningsorgan eller annan utomstående expert. De som förrättar inspektionen och som deltar i denna ska ha sådan utbildning och erfarenhet som behövs för att utföra inspektionen. På utomstående experter tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de sköter uppgifter enligt denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar återfinns i skadeståndslagen (FFS 412/1974).

Enligt paragrafens *5 mom.* tillämpas i övrigt på förfarandet vid inspektioner vad som i 34 § i förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland föreskrivs om inspektion.

42 §. *Internationell handräckning.* I denna paragraf föreskrivs om landskapsregeringens befogenheter och skyldigheter avseende internationell handräckning i förhållande till tillsynsmyndigheter i andra medlemsstater i Europeiska unionen avseende gränsöverskridande väsentliga eller viktiga verksamhetsutövare. Till följd av behörighetsfördelningen mellan landskapet och riket måste kontaktarna i praktiken skötas genom Finlands gemensamma kontaktpunkt.

I paragrafens *1 mom.* föreskrivs att landskapsregeringen ska vid tillsyn och efterlevnadskontroll av en gränsöverskridande väsentlig eller viktig verksamhetsutövare, det vill säga en verksamhetsutövare vilken tillhandahåller tjänster i mer än en medlemsstat i Europeiska unionen, eller tillhandahåller tjänster i en eller flera medlemsstater och dess nätverks- och informationssystem är belägna i en eller flera andra medlemsstater, vid behov ska samarbeta med och bistå andra berörda medlemsstaters tillsynsmyndigheter, åtminstone i den omfattning som punktlistan föreskriver. Bestämmelsen genomför art. 37.1 mom. 1 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens *1 mom. 1 punkten* föreskrivs att landskapsregeringen genom Finlands gemensamma kontaktpunkt ska informera och samråda om de tillsyns- och efterlevnadskontrollåtgärder vilka den har vidtagit. Bestämmelsen genomför art. 37.1 mom. 1 led a i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 1 mom. 2 punkten föreskrivs att landskapsregeringen kan begära att tillsyns- eller efterlevnadskontrollåtgärder vidtas. Bestämmelsen genomför art. 37.1 mom. 1 led b i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 1 mom. 3 punkten föreskrivs att landskapsregeringen, efter mottagande av en motiverad begäran därom, ska tillhandahålla bistånd, i proportion till sina egna resurser, i syfte att tillsyns- eller efterlevnadskontrollåtgärder ska kunna genomföras på ett ändamålsenligt, effektivt och konsekvent sätt, i form av information eller tillsynsåtgärder, inbegripet begäranden om att utföra inspektioner på plats, distansbaserad tillsyn eller riktade säkerhetsrevisioner. Bestämmelsen genomför art. 37.1 mom. 1 led c och mom. 2 men. 1 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs att landskapsregeringen inte kan avslå en begäran om bistånd enligt 1 mom. 3 punkten som riktas till den, med undantag för fall i vilka landskapsregeringen inte är behörig att tillhandahålla det begärda biståndet, det begärda biståndet inte står i proportion till landskapsregeringens tillsynsuppgifter, eller begäran avser information eller innefattar åtgärder som, om den lämnas ut eller de vidtas, skulle strida mot ett väsentligt nationellt säkerhetsintresse, allmän säkerhet eller försvar. Bestämmelsen genomför art. 37.1 mom. 2 men. 2 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs att landskapsregeringen, innan den avslår en begäran om bistånd enligt 1 mom. 3 punkten, genom Finlands gemensamma kontaktpunkt ska samråda med övriga berörda tillsynsmyndigheter samt, på begäran av en av dem, även med kommissionen och Enisa. Bestämmelsen genomför art. 37.1 mom. 2 men 3 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 4 mom. föreskrivs att landskapsregeringen, när så är lämpligt, i samförstånd tillsammans med andra tillsynsmyndigheter kan vidta gemensamma tillsynsåtgärder. Bestämmelsen genomför art. 37.2 i cybersäkerhetsdirektivet.

43 §. *Anmälan av cybersäkerhetsöverträdelser vilka innebär personuppgiftsincidenter.* I denna paragraf föreskrivs om landskapsregeringens skyldighet att anmäla överträdelser av lagens skyldigheter för väsentliga eller viktiga verksamhetsutövare om cybersäkerhet enligt 5 kap. vilka även utgör personuppgiftsincidenter.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs att landskapsregeringen, om den vid tillsyn eller efterlevnadskontroll gentemot väsentlig eller viktig verksamhetsutövare får kännedom om att en överträdelse av skyldigheter enligt 5 kap. även kan utgöra en personuppgiftsincident enligt den allmänna dataskyddsförordningen, enligt definitionen i art. 4.12, vilken ska anmälas enligt art. 33 i den förordningen, utan onödigt dröjsmål ska anmäla saken till Datainspektionen eller, i tillämpliga fall, Dataombudsmannens byrå. På Åland är Datainspektionen enligt 14 § landskapslag (2019:9) om dataskydd inom landskaps- och kommunalförvaltningen tillsynsmyndighet enligt lagen och den allmänna dataskyddsförordningen över vid landskapets myndigheter, kommunala myndigheter och till Ålands lagting ansluten förvaltning samt vid landskapets affärsverk då de sköter offentliga förvaltningsuppgifter samt på andra juridiska och fysiska personer då de genom landskapslag eller med stöd av landskapslag sköter offentliga förvaltningsuppgifter, dock inte vid Ålands polismyndighet. Enligt 1 § landskapslag (2019:74) om tillämpning på Åland av riksförfattningar om dataskydd är dataskyddslagen (FFS 1050/2018, nedan kallad *dataskyddslagen*), lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (FFS 1054/2018) samt lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (FFS 616/2019) tillämpliga på Åland med de avvikelser som anges i lagen. Enligt 4 § samma lag fungerar Datainspektionen som tillsynsmyndighet enligt den allmänna dataskyddsförordningen och ansvarar i stället för Dataombudsmannens byrå för den tillsyn som avses i 8 § i dataskyddslagen och

45 § i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten. Dataombudsmannens byrå är dock till följd av rikets behörighet över dataskyddet hos privata verksamhetsutövare fortsatt tillsynsmyndighet över dessa enligt den allmänna dataskyddsförordningen enligt 8 § dataskyddslagen. Bestämmelsen genomför art. 35.1 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 2 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen, om den behöriga tillsynsmyndigheten enligt den allmänna dataskyddsförordningen är etablerad i en annan medlemsstat i Europeiska unionen, ska anmäla saken till Datainspektionen eller, i tillämpliga fall, Dataombudsmannens byrå. Bestämmelsen reglerar att landskapsregeringen inte ska vända sig direkt till behöriga tillsynsmyndigheter enligt den allmänna dataskyddsförordningen i andra medlemsstater, utan alltid vänder sig till Ålands eller rikets dito, utifrån deras ansvarsfördelning kopplad till behörigheten. För närmare redogörelse av respektive myndighets ansvarsfördelning, se detaljmotiveringen till 1 *mom.* ovan. Bestämmelsen genomför art. 35.3 i cybersäkerhetsdirektivet.

44 §. *Vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande.* I denna paragraf föreskrivs att landskapsregeringen kan förena ett beslut som den har fattat med stöd av lagen med vite, hot om tvångsutförande eller, i tillämpliga fall, hot om avbrytande, för vilka landskapslagen (2008:10) om tillämpning i landskapet Åland av viteslagen tillämpas, vilken med vissa ändringar tillämpliggör viteslagen (FFS 1113/1990) på Åland, tillämpas. Ett beslut kan bara förenas med ett hot om avbrytande om det avser en väsentlig eller viktig verksamhetsutövare som inte samtidigt utgör en kritisk verksamhetsutövares samhällsviktiga tjänster, vars avbrott i tillhandahållandet lagen syftar till att skydda. Bestämmelsen genomför art. 34.6 i cybersäkerhetsdirektivet och art. 22 i motståndskraftsdirektivet.

45 §. *Administrativ påföljdsavgift.* I denna paragraf föreskrivs om landskapsregeringens möjligheter och villkor för att påföra en verksamhetsutövare en administrativ påföljdsavgift till följd av att den har brutit mot lagens skyldigheter.

I paragrafens 1 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen genom beslut kan ålägga en enskild verksamhetsutövare, vilken uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot dess skyldigheter enligt denna lag, att erlægga en administrativ påföljdsavgift. En administrativa påföljdsavgift ska påföras utöver någon annan efterlevnadskontrollåtgärd och utesluter därmed inte andra åtgärder. Bestämmelsen genomför art. 34.1, 34.2 och 36 i cybersäkerhetsdirektivet och art. 22 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 2 *mom.* föreskrivs att landskapsregeringen i varje enskilt fall ska, när den fattar beslut om huruvida en väsentlig eller viktig verksamhetsutövare ska påföras en administrativ påföljdsavgift och vid bedömningen av avgiftsbeloppets storlek, ta vederbörlig hänsyn till samma omständigheter enligt 37 § 4 *mom.* som vid dess vidtagande av övriga efterlevnadskontrollåtgärder. Bestämmelsen genomför art. 34.3 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 3 *mom.* föreskrivs att en administrativ sanktionsavgift vilken påförs en kritisk verksamhetsutövare ska som minst uppgå till minst 2 000 och som högst till 20 000 euro. Beloppen är harmoniserade med försummelseavgiften enligt rikets motståndskraftslag. Bestämmelsen genomför art. 22 i motståndskraftsdirektivet.

I paragrafens 4 *mom.* föreskrivs att en administrativ sanktionsavgift vilken påförs en väsentlig verksamhetsutövare ska som högst uppgå till 10 000 000 euro eller 2 % av den totala globala årsomsättningen, under det föregående räkenskapsåret, för det företag som den väsentliga verksamhetsutövaren tillhör, beroende på vilken siffra som är högst. Bestämmelsen genomför art. 34.4 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 5 mom. föreskrivs att en administrativ sanktionsavgift vilken påförs en viktig verksamhetsutövare ska som högst uppgå till 7 000 000 euro eller 1,4 % av den totala globala årsomsättningen, under det föregående räkenskapsåret, för det företag som den viktiga verksamhetsutövaren tillhör, beroende på vilken siffra som är högst. Bestämmelsen genomför art. 34.5 i cybersäkerhetsdirektivet.

I paragrafens 5 mom. föreskrivs att landskapsregeringen, om påföljdskollegiet har beslutat att påföra en verksamhetsutövare en administrativ sanktionsavgift enligt art. 83 i den allmänna dataskyddsförordningen, inte ska påföra en väsentlig eller viktig verksamhetsutövare en administrativ påföljdsavgift för en överträdelse enligt 41 § och som följer av samma gärning. En administrativ sanktionsavgift enligt art. 58.2 i jämte 83 i den allmänna dataskyddsförordningen jämte 24 § dataskyddslagen och 4 och 5 §§ landskapslagen om tillämpning på Åland av riskförfattningar om dataskydd, vilken tillämpliggör 24 § dataskyddslagen om administrativa påföljdsavgifter. Landskapsregeringen får emellertid fortsatt ålägga verksamhetsutövaren övriga efterlevnadskontrollåtgärder som föreskrivs i 38 § 2 och 3 mom. samt 39 3 mom. Bestämmelsen genomför art. 35.2 i cybersäkerhetsdirektivet.

46 §. *Verkställighet av påföljdsavgift.* Bestämmelsen innehåller en informativ hänvisning om att bestämmelser om verkställighet av påföljdsavgifter återfinns i lagen om verkställighet av böter (FFS 672/2002) samt föreskriver att en påföljdsavgift preskriberas när fem år har förflutit från den dag då det lagakraftvunna beslutet om avgiften meddelades. Bestämmelsen genomför art. 36 i cybersäkerhetsdirektivet och art. 22 i motståndskraftsdirektivet.

47 §. *Ändringssökande.* Denna paragraf innehåller en informativ hänvisning om en berörd verksamhetsutövares rättsskyddsförutsättning genom ändringssökande, när den har blivit föremål för landskapsregeringens beslut enligt lagen. En berörd verksamhetsutövare som inte är nöjd med landskapsregeringens beslut får enligt 25 § 2 mom. självstyrelselagen söka ändring genom besvär hos Högsta förvaltningsdomstolen, på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (FFS 808/2019). Bestämmelsen genomför tillsammans med självstyrelselagen och rikets lagstiftning delar av art. 32.5 mom. 2 men. 2 i cybersäkerhetsdirektivet och delar av art. 21.4 i motståndskraftsdirektivet.

48 §. *Ikraftträdande.* I denna paragraf föreskrivs att lagen ska träda i kraft den

Lagtext

Landskapsregeringen föreslår att följande lagar antas.

L A N D S K A P S L A G om cybersäkerhet och motståndskraft

I enlighet med lagtingets beslut föreskrivs:

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att:

- 1) uppnå en hög cybersäkerhetsnivå, och
- 2) uppnå en hög grad av motståndskraft och säkerställa tillhandahållandet av samhällsviktiga tjänster.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med:

1) *cybersäkerhetsdirektivet*: Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2555 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, om ändring av förordning (EU) 910/2014 och direktiv (EU) 2018/1972 och om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148 (NIS 2-direktivet),

2) *motståndskraftsdirektivet*: Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2557 om kritiska entiteters motståndskraft och om upphävande av rådets direktiv 2008/114/EG,

3) *den allmänna dataskyddsförordningen*: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning),

4) *nätverks- och informationssystem*:

a) ett elektroniskt kommunikationsnät, i betydelsen ett system för överföring, oberoende av om det bygger på en permanent infrastruktur eller en centralt administrerad kapacitet eller inte, och i tillämpliga fall utrustning för koppling eller dirigering samt andra resurser, inbegripet nätelement vilka inte är aktiva, vilket medger överföring av signaler via tråd, via radio, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier, däribland satellitnät, fasta nät, kretskopplade och paketkopplade, inbegripet internet, och mobilnät, elnätssystem i den utsträckning dessa används för signalöverföring, nät för radio- och tv-utsändning samt kabel-tv-nät, oberoende av vilken typ av information som överförs,

b) en enhet eller en grupp enheter vilka är sammankopplade eller hör samman med varandra, av vilka en eller flera genom ett program utför automatisk behandling av digitala uppgifter, eller

c) digitala uppgifter vilka lagras, behandlas, hämtas eller överförs med sådana hjälpmedel vilka omfattas av leden a och b för att de ska kunna drivas, användas, skyddas och underhållas,

5) *säkerhet i nätverks- och informationssystem*: nätverks- och informationssystemets förmåga att med en viss tillförlitlighetsnivå motstå händelser vilka kan undergräva tillgängligheten, autenticiteten, riktigheten eller konfidentialiteten hos lagrade, överförda eller behandlade uppgifter eller hos de

tjänster vilka erbjuds genom eller är tillgängliga via dessa nätverks- och informationssystem,

6) *cybersäkerhet*: cybersäkerhet enligt definitionen i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/881 om Enisa (Europeiska unionens cybersäkerhetsbyrå) och om cybersäkerhetscertifiering av informations- och kommunikationsteknik och om upphävande av förordning (EU) 526/2013 (cybersäkerhetsakten),

7) *tillbud*: en händelse vilken kunde ha undergrävt tillgängligheten, autenticiteten, riktigheten eller konfidentialiteten hos lagrade, överförda eller behandlade uppgifter eller hos de tjänster vilka erbjuds genom eller är tillgängliga via nätverks- och informationssystem, men vilken framgångsrikt hindrades från att utvecklas eller vilken inte uppstod,

8) *cybersäkerhetsincident*: en händelse vilken undergräver tillgängligheten, autenticiteten, riktigheten eller konfidentialiteten hos lagrade, överförda eller behandlade uppgifter eller hos de tjänster vilka erbjuds genom eller är tillgängliga via nätverks- och informationssystem,

9) *storskalig cybersäkerhetsincident*: en cybersäkerhetsincident vilken orsakar störningar vilka är så omfattande att Finland inte kan hantera dem eller vilken har en betydande påverkan på minst två medlemsstater i Europeiska unionen,

10) *incident*: varje händelse vilken kan medföra en betydande störning, eller vilken medför en störning, av tillhandahållandet av en samhällsviktig tjänst, inbegripet när den påverkar de nationella system vilka skyddar rättsstatens principer,

11) *incidenthantering*: alla åtgärder och förfaranden vilka syftar till att förebygga, upptäcka, analysera, begränsa eller reagera på och återhämta sig från en incident,

12) *risk*: risk för förlust eller störning orsakad av en incident eller cybersäkerhetsincident, vilken ska uttryckas som en kombination av omfattningen av förlusten eller störningen och sannolikheten för att en sådan incident eller cybersäkerhetsincident inträffar,

13) *riskbedömning*: den övergripande processen för att fastställa arten och omfattningen av en risk genom att identifiera och analysera potentiella relevanta hot, sårbarheter och faror vilka skulle kunna leda till en incident och genom att utvärdera den potentiella förlusten eller störningen i samband med tillhandahållandet av en samhällsviktig tjänst till följd av den incidenten,

14) *cyberhot*: ett cyberhot enligt definitionen i artikel 2.8 i cybersäkerhetsakten,

15) *betydande cyberhot*: ett cyberhot vilket, på grund av dess tekniska egenskaper, kan antas ha potential att ha en allvarlig påverkan på en verksamhetsutövers nätverks- och informationssystem eller användarna av verksamhetsutövers tjänster genom att vålla betydande materiell eller immateriell skada,

16) *IKT-produkt*: en IKT-produkt enligt definitionen i artikel 2.12 i cybersäkerhetsakten,

17) *IKT-tjänst*: en IKT-tjänst enligt definitionen i artikel 2.13 i cybersäkerhetsakten,

18) *IKT-process*: en IKT-process enligt definitionen i artikel 2.14 i cybersäkerhetsakten,

19) *sårbarhet*: en svaghet, känslighet eller brist hos IKT-produkter eller IKT-tjänster vilken kan utnyttjas genom ett cyberhot,

20) *standard*: en standard enligt definitionen i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 1025/2012 om europeisk standardisering och om ändring av rådets direktiv 89/686/EEG och 93/15/EEG samt av Europaparlamentets och rådets direktiv 94/9/EG, 94/25/EG, 95/16/EG, 97/23/EG, 98/34/EG, 2004/22/EG, 2007/23/EG, 2009/23/EG och 2009/105/EG samt

om upphävande av rådets beslut 87/95/EEG och Europaparlamentets och rådets beslut 1673/2006/EG (*standardiseringsförordningen*),

21) *teknisk specifikation*: en teknisk specifikation enligt definitionen i artikel 2.4 i standardiseringsförordningen,

22) *digital tjänst*: alla informationssamhällets tjänster, det vill säga tjänster vilka vanligtvis utförs mot ersättning på distans, på elektronisk väg och på individuell begäran av en tjänstemottagare,

23) *betrodd tjänst*: en betrodd tjänst enligt definitionen i artikel 3.16 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 910/2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG (*förordningen om elektronisk identifiering*),

24) *tillhandahållare av betrodda tjänster*: en tillhandahållare av betrodda tjänster enligt definitionen i artikel 3.19 i förordningen om elektronisk identifiering,

25) *kvalificerad betrodd tjänst*: en kvalificerad betrodd tjänst enligt definitionen i artikel 3.17 i förordningen om elektronisk identifiering,

26) *kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster*: en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster enligt definitionen i artikel 3.20 i förordningen om elektronisk identifiering,

27) *internetbaserad marknadsplats*: en i 6 kap. 8 § 4 punkten i konsumentskyddslagen (FFS 38/1978) avsedd internetbaserad marknadsplats,

28) *sökmotor*: en sökmotor enligt definitionen i artikel 2.5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1150 om främjande av rättvisa villkor och transparens för företagsanvändare av onlinebaserade förmedlingstjänster (*plattformsförordningen*),

29) *molntjänst*: en digital tjänst vilken möjliggör administration på begäran och bred fjärråtkomst till en skalbar och elastisk pool av gemensamma beräkningstjänster, inbegripet när sådana resurser är distribuerade på flera platser,

30) *datacentraltjänst*: en tjänst vilken omfattar strukturer, eller grupper av strukturer, avsedda för centraliserad inkvartering, sammankoppling och drift av it- och nätutrustning vilken tillhandahåller datalagrings-, databehandlings- och dataöverföringstjänster samt alla anläggningar och infrastrukturer för kraftdistribution och miljökontroll,

31) *nätverk för leverans av innehåll*: ett nätverk av geografiskt spridda servrar vars syfte är att säkerställa hög tillgänglighet för, tillgång till eller snabb leverans av digitalt innehåll och digitala tjänster till internetanvändare för innehålls- och tjänsteleverantörers räkning,

32) *plattform för sociala nätverkstjänster*: en plattform vilken gör det möjligt för slutanvändare att interagera, dela och upptäcka innehåll, finna andra användare och kommunicera med andra via flera enheter, särskilt genom chattar, inlägg, videor och rekommendationer,

33) *företrädare*: en i unionen etablerad fysisk eller juridisk person vilken uttryckligen har utsetts att agera för en leverantör av molntjänster, datacentraltjänster, nätverk för leverans av innehåll, utlokaliserade driftstjänster, utlokaliserade säkerhetstjänster, internetbaserade marknadsplatser, sökmotorer eller en plattform för sociala nätverkstjänster vilken inte är etablerad i unionen, till vilken landskapsregeringen kan vända sig i stället för verksamhetsutövaren, i frågor vilka gäller de skyldigheter vilka verksamhetsutövaren har enligt denna lag,

34) *allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst*: en tjänst vilken vanligen tillhandahålls mot ersättning via elektroniska kommunikationsnät och, med undantag för tjänster i form av tillhandahållande av innehåll vilket har överförts med hjälp av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster eller utövande av redaktionellt ansvar över sådant innehåll,

omfattar nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster, vilka tillhandahålls till en grupp användare vilken inte har definierats på förhand,

35) *leverantör av utlokaliserade driftstjänster*: en verksamhetsutövare vilken tillhandahåller tjänster vilka rör installation, förvaltning, drift eller underhåll av IKT-produkter, IKT-nät, IKT-infrastruktur, IKT-tillämpningar eller andra nätverks- och informationssystem, via bistånd eller aktiv administration antingen i kundernas lokaler eller på distans,

36) *leverantör av utlokaliserade säkerhetstjänster*: en leverantör av utlokaliserade driftstjänster vilken utför eller tillhandahåller stöd för verksamhet vilken rör hantering av cybersäkerhetsrisker,

37) *forskningsorganisation*: en verksamhetsutövare vars främsta mål är att bedriva tillämpad forskning eller experimentell utveckling i syfte att utnyttja resultaten av denna forskning i kommersiellt syfte, men vilken inte inbegriper utbildningsinstitutioner,

38) *motståndskraft*: en kritisk verksamhetsutövers förmåga att förebygga, skydda mot, reagera på, stå emot, begränsa, absorbera, anpassa sig till och återhämta sig från en incident,

39) *kritisk infrastruktur*: en tillgång, en anläggning, utrustning, ett nätverk eller ett system, eller en del av en tillgång, en anläggning, utrustning, ett nätverk eller ett system, vilken krävs för tillhandahållandet av en samhällsviktig tjänst,

40) *samhällsviktig tjänst*: en tjänst vilken är avgörande för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner, ekonomisk verksamhet, folkhälsa och allmän säkerhet, eller miljön,

41) *verksamhetsutövare*: en juridisk eller fysisk person, enskild eller offentlig, vilken bedriver verksamhet,

42) *offentlig verksamhetsutövare*: landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter, med undantag för Ålands polismyndighet,

43) *nationell strategi för cybersäkerhet*: Finlands nationella strategi för cybersäkerhet enligt 42 § cybersäkerhetslagen (FFS --:--),

44) *nationell strategi för motståndskraft*: Finlands nationella strategi för kritiska aktörers motståndskraft enligt 5 § lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft (FFS -:--),

45) *nationell riskbedömning*: Finlands nationella riskbedömning av kritisk infrastruktur och kritiska aktörers motståndskraft enligt 6 § lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft,

46) *NIS-samarbetsgruppen*: samarbetsgruppen vilken har inrättats genom artikel 14 i cybersäkerhetsdirektivet,

47) *CSIRT-nätverket*: nätverket för enheter för hantering av cybersäkerhetsincidenter vilket har inrättats genom artikel 15 i cybersäkerhetsdirektivet,

48) *EU-CyCLONe*: det europeiska kontaktnätverket för cyberkriser vilket har inrättats genom artikel 16 i cybersäkerhetsdirektivet,

49) *gruppen för kritiska entiteters motståndskraft*: samarbetsgruppen vilken har inrättats genom artikel 19 i motståndskraftdirektivet,

50) *sakkunnigbedömning*: en sakkunnigbedömning enligt artikel 19 i cybersäkerhetsdirektivet, och

51) *rådgivande uppdrag*: ett rådgivande uppdrag enligt artikel 18 i motståndskraftdirektivet.

2 kap.

Lagens tillämpningsområde

3 §

Verksamhetsutövare

Denna lag ska tillämpas på verksamhetsutövare om de eller deras verksamhet, vilken inte är ringa eller sporadisk, omfattas av förteckningarna i bilagorna I eller II till cybersäkerhetsdirektivet om:

1) verksamhetsutövaren uppfyller eller överstiger definitionen av ett medelstort företag enligt artikel 2 i bilagan till Kommissionens rekommendation 2003/361/EG om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag,

2) verksamhetsutövaren tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst eller en betrodd tjänst,

3) verksamhetsutövaren är den enda leverantören i Finland av en tjänst vilken är väsentlig för att upprätthålla kritisk samhällelig eller ekonomisk verksamhet,

4) en störning av den tjänst vilken verksamhetsutövaren tillhandahåller kan ha en betydande påverkan på skyddet för människors liv och hälsa, allmän säkerhet eller folkhälsa,

5) en störning av den tjänst vilken verksamhetsutövaren tillhandahåller kan medföra betydande systemrisker, särskilt för de sektorer där sådana störningar kan få gränsöverskridande konsekvenser,

6) verksamhetsutövaren är kritisk på grund av sin särskilda betydelse på nationell eller regional nivå för en särskild sektor eller typ av tjänst, eller för andra sektorer i Finland vilka är beroende av denna verksamhetsutövare,

7) verksamhetsutövaren är en offentlig verksamhetsutövare, eller

8) verksamhetsutövaren har identifierats som en kritisk verksamhetsutövare.

Denna lag ska även tillämpas på verksamhetsutövare om de eller deras verksamheter omfattas av bilagan till motståndskraftsdirektivet och har identifierats som kritiska verksamhetsutövare.

4 §

Avgränsning av tillämpningsområdet

Skyldigheter enligt lagen för verksamhetsutövare att vidta åtgärder för att stärka motståndskraften enligt 4 kap. och åtgärder för cybersäkerhet och rapportering enligt 5 kap., inbegripet sammanhängande bestämmelser om tillsyns- och efterlevnadskontroll i 8 kap., ska inte tillämpas på verksamhetsutövares verksamhet eller tjänster vilka tillhandahålls inom områdena nationell säkerhet, allmän säkerhet, försvar eller brottsbekämpning.

Denna lag tillämpas inte på verksamhetsutövare vilka enbart bedriver sådan verksamhet eller tillhandahåller sådana tjänster vilka avses i 1 mom.

Med avvikelse från 1 och 2 mom. tillämpas lagens skyldigheter för verksamhetsutövare att vidta åtgärder för cybersäkerhet och rapportering enligt 5 kap. alltjämt på verksamhetsutövare vilka är tillhandahållare av betrodda tjänster.

Lagens skyldigheter för verksamhetsutövare att vidta åtgärder för att stärka motståndskraften enligt 4 kap., jämte därmed sammanhängande bestämmelser om internationellt samråd och tillsyns- och efterlevnadskontroll i 8 kap., ska inte tillämpas på kritiska verksamhetsutövare vilka omfattas av sektorn digital infrastruktur i bilagan till motståndskraftsdirektivet.

Lagens bestämmelser vilka förpliktar utlämnande av information ska inte tillämpas om utlämnandet av informationen skulle äventyra försvaret eller den nationella säkerheten, eller strida mot ett viktigt intresse i samband därmed.

5 §

Förhållandet till annan lagstiftning

Denna lag ska enbart tillämpas på verksamhetsutövare vilka omfattas av bestämmelserna i detta kapitel till den del som dessa bedriver verksamhet eller tillhandahåller tjänster inom ramen för Ålands lagstiftningsbehörighet.

Om det i sektorsspecifika unionsrättsakter, någon annan lag eller bestämmelser eller föreskrifter vilka har utfärdats med stöd av någon annan lag föreskrivs att kritiska verksamhetsutövare ska vidta åtgärder för att stärka sin motståndskraft eller att en väsentlig eller viktig verksamhetsutövare ska vidta åtgärder för cybersäkerhet eller rapportera betydande cybersäkerhetsincidenter vilka avviker från denna lag, och dessa krav har minst samma verkan som motsvarande skyldigheter vilka fastställs i denna lag, ska dessa tillämpas i stället för motsvarande bestämmelser i denna lag, inbegripet sammanhängande bestämmelser om tillsyn och efterlevnadskontroll i 8 kap.

Den information vilken är sekretessbelagd enligt unionsrättsliga eller andra bestämmelser ska enbart utbytas inom ramen för denna lags skyldigheter med kommissionen och andra berörda myndigheter när ett sådant utbyte är nödvändigt och då begränsas till vad som är relevant och proportionellt för ändamålet med utbytet, med bevarande av informationens konfidentialitet och skyddande av berörda verksamhetsutövares säkerhets- och affärsintressen.

Behandlingen av personuppgifter enligt denna lag ska utföras i enlighet med den allmänna dataskyddsförordningen, landskapslag (2019:9) om dataskydd inom landskaps- och kommunalförvaltningen och landskapslag (2019:74) om tillämpning på Åland av riksförfattningar om dataskydd.

6 §

Jurisdiktion, territorialitet och gränsöverskridande verksamhetsutövare

Denna lag ska tillämpas på verksamhetsutövare vilka är etablerade och bedriver verksamhet eller tillhandahåller tjänster på Åland.

Oberoende av i vilken stat en gränsöverskridande verksamhetsutövare är etablerad ska denna lag tillämpas på de vilka tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst på Åland.

Denna lag ska även tillämpas på gränsöverskridande verksamhetsutövare vilka är leverantörer av molntjänster, datacentraltjänster, nätverk för leverans av innehåll, betrodna tjänster, allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, utlokaliserade drifttjänster, utlokaliserade säkerhetstjänster, internetbaserade marknadsplatser, sökmotorer eller plattformar för sociala nätverkstjänster, i den mån de har sitt huvudsakliga etableringsställe på Åland.

En gränsöverskridande verksamhetsutövare ska anses ha sitt huvudsakliga etableringsställe på Åland om det är inom landskapet besluten om åtgärder för cybersäkerhet i huvudsak fattas. Om det inte kan fastställas att besluten om cybersäkerhetsåtgärder fattas inom landskapet eller sådana beslut inte fattas i Europeiska unionen ska det huvudsakliga etableringsstället anses vara beläget på Åland om det är inom landskapet cybersäkerhetsoperationer utförs. Det huvudsakliga etableringsstället ska annars anses vara beläget på Åland om den berörda verksamhetsutövaren på Åland har det etableringsställe vilket har flest anställda inom den Europeiska unionen.

För det fall att en gränsöverskridande verksamhetsutövare inte är etablerad i Europeiska unionen, ska denna lag tillämpas på verksamhetsutövaren om dess utsedda företrädare i Europeiska unionen är etablerad på Åland. För gränsöverskridande verksamhetsutövare vilka tillhandahåller tjänster på Åland, men inte har utsett en företrädare i Europeiska unionen, tillämpas alltjämt bestämmelserna i denna lag.

Gränsöverskridande verksamhetsutövare vilka omfattas av en annan medlemsstat i Europeiska unionens jurisdiktion men vilka tillhandahåller tjänster eller har ett nätverks- och informationssystem på Åland omfattas av

denna lags bestämmelser om tillsyn och efterlevnadskontroll i 8 kap. i den mån som landskapsregeringen agerar inom ramen för en begäran om ömsesidigt bistånd.

3 kap.

Klassificering, identifiering och informering av verksamhetsutövare

7 §

Kritiska verksamhetsutövare

En verksamhetsutövare vilken omfattas av förteckningen i bilagan till motståndskraftdirektivet ska av landskapsregeringen, med iakttagande av den nationella riskbedömningen och den nationella strategin för motståndskraft, identifieras som en kritisk verksamhetsutövare om:

- 1) verksamhetsutövaren tillhandahåller en eller flera samhällsviktiga tjänster,
- 2) verksamhetsutövaren bedriver verksamhet och dess kritiska infrastruktur är belägen på Åland, och
- 3) en incident skulle få betydande störande effekter för verksamhetsutövarens tillhandahållande av en eller flera samhällsviktiga tjänster eller för tillhandahållandet av andra verksamhetsutövares samhällsviktiga tjänster, vilka är beroende av den eller de samhällsviktiga tjänsterna.

Vid en bedömning av huruvida en incident skulle få betydande störande effekter enligt 1 mom. 3 punkten ska följande omständigheter beaktas:

- 1) antalet användare vilka är beroende av den samhällsviktiga tjänst vilken den berörda verksamhetsutövaren tillhandahåller,
- 2) den grad till vilken andra verksamhetsutövare är beroende av den samhällsviktiga tjänsten i fråga,
- 3) vilken effekt incidenter skulle kunna ha på ekonomisk och samhällelig verksamhet, miljön, den allmänna säkerheten och tryggheten eller befolkningens hälsa,
- 4) verksamhetsutövarens marknadsandel på marknaden för den eller de berörda samhällsviktiga tjänsterna,
- 5) det geografiska område vilket skulle kunna påverkas av en incident, och
- 6) verksamhetsutövarens betydelse för upprätthållandet av en tillräcklig nivå på den samhällsviktiga tjänsten.

En verksamhetsutövare ska klassificeras som en kritisk verksamhetsutövare av särskild europeisk betydelse om:

- 1) den av landskapsregeringen har identifierats som en kritisk verksamhetsutövare, och
- 2) den tillhandahåller samma eller liknande samhällsviktiga tjänster till eller i minst sex medlemsstater i Europeiska unionen och kommissionen på grundval av samråd med landskapsregeringen har fastställt detta samt beslutat att identifiera den som en kritisk verksamhetsutövare av särskild europeisk betydelse.

8 §

Väsentliga verksamhetsutövare

En verksamhetsutövare ska klassificeras som en väsentlig verksamhetsutövare om:

- 1) verksamhetsutövaren omfattas av förteckningen i bilaga I till cybersäkerhetsdirektivet och överskrider definitionen av ett medelstort företag enligt artikel 2.1 och 3.1–3.3 i bilagan till Kommissionens rekommendation om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag,
- 2) verksamhetsutövaren är en tillhandahållare av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och definieras som ett medelstort

företag enligt artikel 2 i bilagan till Kommissionens rekommendation om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag,

3) verksamhetsutövaren är en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster,

4) verksamhetsutövaren är en offentlig verksamhetsutövare,

5) verksamhetsutövaren av landskapsregeringen har identifierats som en kritisk verksamhetsutövare, eller

6) verksamhetsutövaren av landskapsregeringen, utifrån kriterierna i 3 § 3–6 punkterna, har identifierats som en väsentlig verksamhetsutövare.

9 §

Viktiga verksamhetsutövare

En verksamhetsutövare vilken omfattas av förteckningarna i bilagorna I eller II till cybersäkerhetsdirektivet samt omfattas av lagens tillämpningsområde och inte har klassificerats som en väsentlig verksamhetsutövare enligt 8 § ska klassificeras som en viktig verksamhetsutövare, inbegripet verksamhetsutövare vilka av landskapsregeringen, utifrån kriterierna i 3 § 3–6 punkterna, har identifierats som viktiga verksamhetsutövare.

10 §

Landskapsregeringens identifiering av verksamhetsutövare och underrättelse

Landskapsregeringen ska senast den 17 juli 2026, samt därefter när så är nödvändigt, identifiera verksamhetsutövare vilka omfattas av förteckningen i bilagan till motståndskraftsdirektivet som kritiska verksamhetsutövare.

Landskapsregeringen ska senast den 17 april 2025, samt därefter när så är nödvändigt, identifiera andra än redan klassificerade verksamhetsutövare vilka omfattas av förteckningarna i bilagorna I och II till cybersäkerhetsdirektivet som en väsentlig eller viktig verksamhetsutövare.

Landskapsregeringen ska underrätta de verksamhetsutövare vilka den har identifierat om detta och om deras skyldigheter enligt kapitlen 4 och 5, om det datum från och med vilket dessa skyldigheter är tillämpliga på dem, samt att underrätta kritiska verksamhetsutövare vilka omfattas av sektorn digital infrastruktur i bilagan till motståndskraftsdirektivet om att de inte har några skyldigheter att vidta åtgärder för att stärka motståndskraften enligt kap. 5. Underrättelse ska ske inom en månad från landskapsregeringens informering, med undantag för identifierade kritiska verksamhetsutövare av särskild europeisk betydelse, vilka ska underrättas utan dröjsmål.

11 §

Uppgifter om verksamhetsutövare för förteckning

En verksamhetsutövare vilken har klassificerats eller identifierats som en väsentlig eller viktig verksamhetsutövare ska lämna åtminstone följande uppgifter till landskapsregeringen:

1) verksamhetsutövarens namn.

2) adress och aktuella kontaktuppgifter, inklusive e-postadresser, IP-adresser och telefonnummer,

3) den eller de sektorer och undersektorer enligt förteckningen i bilagorna I eller II i cybersäkerhetsdirektivet som verksamhetsutövaren tillhör, och

4) i tillämpliga fall, en förteckning över de medlemsstater i Europeiska unionen där de tillhandahåller tjänster vilka omfattas av cybersäkerhetsdirektivet.

Leverantörer av molntjänster, datacentraltjänster, nätverk för leverans av innehåll, utlokaliserade drifttjänster, utlokaliserade säkerhetstjänster, internetbaserade marknadsplatser, sökmotorer och plattformar för sociala nätverkstjänster ska utöver uppgifterna i 1 mom. och senast den 17 januari 2025 lämna landskapsregeringen följande uppgifter:

1) den typ av verksamhetsutövare enligt förteckningen i bilagorna I eller II i cybersäkerhetsdirektivet vilken verksamhetsutövaren utgör,

2) adressen till verksamhetsutövarens huvudsakliga etableringsställe och andra rättsligt giltiga etableringsställen i Europeiska unionen eller, om verksamhetsutövaren inte är etablerad i Europeiska unionen, till dess företrädare, och

3) verksamhetsutövarens IP-adressintervall.

En verksamhetsutövare ska utan dröjsmål underrätta landskapsregeringen om ändringar av de uppgifter vilka avses i 1 och 2 mom. denna paragraf. Landskapsregeringen ska underrättas om ändringar av de uppgifter vilka avses i 1 mom. inom två veckor och av de uppgifter vilka avses i 2 mom. inom tre månader från datumet för ändringen.

En verksamhetsutövare vilken har identifierats som en kritisk verksamhetsutövare ska utan dröjsmål underrätta landskapsregeringen om den tillhandahåller samhällsviktiga tjänster till eller i minst sex medlemsstater i Europeiska unionen, samt om de samhällsviktiga tjänster vilka den tillhandahåller till eller i dessa medlemsstater och till eller i vilka medlemsstater den tillhandahåller sådana samhällsviktiga tjänster.

12 §

Landskapsregeringens informationsutlämning för förteckning och till kommissionen

Landskapsregeringen ska senast den 17 juli 2026 till ansvarig riksmyndighet överlämna samtliga de uppgifter vilka den behöver för att upprätta en förteckning över kritiska verksamhetsutövare och fullgöra sina övriga uppgifter som gemensam kontaktpunkt enligt lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft.

Landskapsregeringen ska senast den 17 april 2025 till ansvarig riksmyndighet överlämna samtliga de uppgifter vilka den behöver för att upprätta en förteckning över väsentliga och viktiga verksamhetsutövare och fullgöra sina övriga uppgifter som gemensam kontaktpunkt enligt cybersäkerhetslagen.

Landskapsregeringen ska genom ansvarig riksmyndighet senast den 17 april 2025 och därefter vartannat år:

1) underrätta kommissionen och NIS-samarbetsgruppen om antalet väsentliga och viktiga entiteter vilka har förtecknats enligt 2 mom. för varje sektor och undersektor som avses i förteckningen i bilagorna I eller II till cybersäkerhetsdirektivet, och

2) lämna relevant information till kommissionen om antalet väsentliga och viktiga verksamhetsutövare vilka har identifierats av landskapsregeringen, den sektor och undersektor i förteckningen i bilagorna I eller II till cybersäkerhetsdirektivet som de omfattas av, den typ av tjänst vilken de tillhandahåller och de grunder enligt artikel 2.2 b–e i cybersäkerhetsdirektivet, i enlighet med vilka de identifierades.

Landskapsregeringen får genom ansvarig riksmyndighet fram till den 17 april 2025 och på begäran av kommissionen meddela namnen på de väsentliga och viktiga verksamhetsutövare vilka avses i 3 mom. 2 punkten.

Landskapsregeringen ska genom ansvarig riksmyndighet, utan onödigt dröjsmål, underrätta kommissionen om identiteten på kritiska verksamhetsutövare vilka kan utgöra kritiska verksamhetsutövare av europeisk betydelse samt om den information vilken verksamhetsutövaren har tillhandahållit om dess tillhandahållande av samhällsviktiga tjänster vilka är av betydelse för denna bedömning. Vid efterföljande samråd med kommissionen ska landskapsregeringen genom ansvarig riksmyndighet informera kommissionen om den bedömer att de tjänster vilka en kritisk verksamhetsutövare tillhandahåller på Åland är samhällsviktiga tjänster.

4 kap. Kritiska verksamhetsutövers skyldigheter

13 §

Riskbedömning

En kritisk verksamhetsutövare ska inom nio månader från det att den har mottagit en underrättelse om identifiering som kritisk verksamhetsutövare, samt därefter när det är nödvändigt och minst vart fjärde år, på grundval av den nationella riskbedömningen och andra relevanta informationskällor göra en riskbedömning, för att bedöma alla relevanta risker vilka kan störa tillhandahållandet av dess samhällsviktiga tjänster.

En riskbedömning enligt 1 mom. ska innehålla en redogörelse för alla relevanta risker för naturolyckor och risker orsakade av människan vilka skulle kunna leda till en incident, inbegripet risker av sektorsövergripande eller gränsöverskridande slag, olyckor, naturkatastrofer, hot mot folkhälsan och hybridhot samt övriga hot.

En riskbedömning enligt 1 mom. ska även beakta den grad till vilken andra sektorer i förteckningen i bilagan till motståndskraftdirektivet är beroende av den samhällsviktiga tjänst vilken tillhandahålls av den kritiska verksamhetsutövaren och den grad till vilken den är beroende av samhällsviktiga tjänster vilka tillhandahålls av andra verksamhetsutövare i sådana andra sektorer, inbegripet i angränsande medlemsstater i Europeiska unionen och, i förekommande fall, tredjeländer.

En kritisk verksamhetsutövare får, om en annan riskbedömning eller ett annat dokument har utarbetats för motsvarande ändamål, använda den bedömningen eller det dokumentet.

Landskapsregeringen kan inom ramen för utövandet av sin tillsynsfunktion slå fast att en annan riskbedömning utförd av en kritisk verksamhetsutövare helt eller delvis uppfyller skyldigheten enligt denna paragraf.

14 §

Åtgärder och plan för motståndskraft

En kritisk verksamhetsutövare ska vidta lämpliga och proportionerliga tekniska, säkerhetsmässiga och organisatoriska åtgärder för att säkerställa sin motståndskraft, på grundval av den nationella riskbedömningen och resultatet av dess egna riskbedömning, inbegripet åtgärder vilka är nödvändiga för att:

- 1) förhindra incidenter från att uppstå,
- 2) säkerställa ett tillfredsställande fysiskt skydd av dess lokaler och kritiska infrastruktur,
- 3) reagera på, stå emot och begränsa konsekvenserna av incidenter,
- 4) återhämta sig från incidenter,
- 5) säkerställa en ändamålsenlig hantering av personalsäkerhet, och
- 6) öka medvetenheten om de åtgärder vilka anges i 1–5 punkterna hos berörd personal.

En kritisk verksamhetsutövare ska i samma syfte utarbeta en plan för motståndskraft, innehållande en beskrivning av de åtgärder vilka har vidtagits enligt 1 mom.

En kritisk verksamhetsutövare får, om en annan plan eller ett annat dokument har utarbetats för motsvarande ändamål, sammanställa motsvarande innehåll i den andra planen eller det andra dokumentet, förutsatt att detta nämns i planen eller dokumentet.

Landskapsregeringen kan inom ramen för utövandet av sin tillsynsfunktion slå fast att en annan plan eller ett annat dokument utarbetat av en kritisk verksamhetsutövare helt eller delvis uppfyller skyldigheten enligt denna paragraf.

En kritisk verksamhetsutövare ska utse en kontaktpunkt, genom vilken sambandet med landskapsregeringen ordnas.

Landskapsregeringen kan genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om åtgärder och plan för motståndskraft enligt 1 och 2 mom.

15 §

Säkerhetsutredning

I 4 kap. i säkerhetsutredningslagen (FFS 726/2014) finns bestämmelser om rätt att hos där i angiven riksmyndighet begära om säkerhetsutredning av personer i vissa fall.

16 §

Incidentrapportering

En kritisk verksamhetsutövare ska utan onödigt dröjsmål rapportera till landskapsregeringen om incidenter vilka medför en betydande störning eller kan medföra en betydande störning i tillhandahållandet av samhällsviktiga tjänster. En kritisk verksamhetsutövare ska, om det inte är operativt omöjligt, lämna in en första rapport inom 24 timmar efter det att den har fått kännedom om en incident, åtföljd, i förekommande fall, av en detaljerad rapport senast en månad därefter. För att fastställa huruvida störningen är betydande ska i synnerhet följande omständigheter beaktas:

- 1) antal och andel användare vilka berörs av störningen,
- 2) störningens varaktighet, och
- 3) det geografiska område vilket påverkas av störningen.

Incidentrapport enligt 1 mom. ska omfatta all tillgänglig information vilken är nödvändig för att landskapsregeringen ska kunna förstå incidentens art, orsak och möjliga konsekvenser, inbegripet eventuell information vilken krävs för att kunna fastställa incidentens eventuella gränsöverskridande verkningar.

Landskapsregeringen kan genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om formen för och innehållet i incidentrapportering enligt 1 och 2 mom.

17 §

Standarder

En kritisk verksamhetsutövare ska sträva efter att i förekommande fall använda tillämpliga europeiska och internationellt erkända standarder och tekniska specifikationer vilka är relevanta för åtgärder för säkerhet och motståndskraft.

18 §

Rådgivande uppdrag

En berörd kritisk verksamhetsutövare av särskild europeisk betydelse ska till ett rådgivande uppdrag ge åtkomst till uppgifter, system och anläggningar vilka rör tillhandahållandet av deras samhällsviktiga tjänster vilka är nödvändiga för utförandet av ett rådgivande uppdrag.

En berörd kritisk verksamhetsutövare av särskild europeisk betydelse ska ta vederbörlig hänsyn till kommissionens yttrande över ett rådgivande uppdrags slutsatser och lämna information till kommissionen och berörda myndigheter i de medlemsstater i Europeiska unionen till eller i vilka den samhällsviktiga tjänsten tillhandahålls om de åtgärder vilka den har vidtagit i enlighet med yttrandet.

5 kap.

Väsentliga och viktiga verksamhetsutövares skyldigheter

19 §

Ledningens styrning och ansvar

En väsentlig eller viktig verksamhetsutövares ledning svarar för verksamhetsutövarens vidtagande av åtgärder för cybersäkerhet och övervakar genomförandet av dem.

Med ledning enligt 1 mom. avses verksamhetsutövarens styrelse, förvaltningsråd och verkställande direktör samt någon annan i därmed jämförbar ställning vilken i praktiken leder dess verksamhet.

En väsentlig eller viktig verksamhetsutövares ledning och dess befattningshavare kan ställas till svars för verksamhetsutövares överträdelser av dess skyldigheter enligt denna lag.

En befattningshavare i en ledning är skyldig att genomgå relevant utbildning och ska uppmuntra verksamhetsutövaren att regelbundet erbjuda liknande utbildning till sina anställda.

20 §

Åtgärder för cybersäkerhet

En väsentlig eller viktig verksamhetsutövare ska vidta lämpliga och proportionerliga tekniska, driftsrelaterade och organisatoriska åtgärder för att hantera risker vilka hotar säkerheten i nätverks- och informationssystem som de använder för sin verksamhet eller för att tillhandahålla sina tjänster och för att förhindra eller minimera cybersäkerhetsincidenters påverkan på användarna av deras tjänster och på andra tjänster.

Åtgärderna enligt 1 mom. ska säkerställa en nivå på säkerheten i nätverks- och informationssystem vilken är lämplig i förhållande till den föreliggande risken. Vid bedömningen av åtgärdernas proportionalitet ska vederbörlig hänsyn tas till verksamhetsutövarens grad av riskexponering, och storlek samt sannolikheten för att cybersäkerhetsincidenter inträffar och deras allvarlighetsgrad.

Åtgärderna enligt 1 mom. ska baseras på en allriskansats syftande till att skydda en verksamhetsutövares nätverks- och informationssystem samt dessa systems fysiska miljö från cybersäkerhetsincidenter och ska åtminstone inbegripa:

- 1) strategier för riskanalys och informationssystemens säkerhet,
- 2) incidenthantering,
- 3) driftskontinuitet och krishantering,
- 4) säkerhet i leveranskedjan,
- 5) säkerhet vid förvärv, utveckling och underhåll av nätverks- och informationssystem,
- 6) strategier och förfaranden för att bedöma effektiviteten i åtgärderna för cybersäkerhet,
- 7) grundläggande praxis för cyberhygien och utbildning i cybersäkerhet,
- 8) strategier och förfaranden för användning av kryptografi och, när så är lämpligt, kryptering,
- 9) personalsäkerhet, strategier för åtkomstkontroll och tillgångsförvaltning, och
- 10) användning inom verksamhetsutövaren, när så är lämpligt, av lösningar för multifaktorautentisering eller kontinuerlig autentisering, säkrade röst-, video- och textkommunikationer och säkrade nödkommunikationssystem.

Övervägande av lämpliga åtgärder enligt 3 mom. 4 punkten ska ske med beaktande de sårbarheter vilka är specifika för varje direktleverantör och tjänsteleverantör, den övergripande kvaliteten på leverantörers och tjänsteleverantörers produkter och cybersäkerhetspraxis och resultatet av de samordnade säkerhetsriskbedömningar av kritiska leveranskedjor vilka utförs av NIS-samarbetsgruppen i samarbete med kommissionen och Enisa.

En väsentlig eller viktig verksamhetsutövare vilken finner att den inte följer de åtgärder vilka föreskrivs i 3 mom. ska utan onödigt dröjsmål vidta alla nödvändiga, lämpliga och proportionerliga korrigerande åtgärder.

Landskapsregeringen kan genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om åtgärder för cybersäkerhet enligt 1–4 mom.

21 §

Cybersäkerhetsincidentrapportering

En väsentlig eller viktig verksamhetsutövare ska utan onödigt dröjsmål rapportera till landskapsregeringen om alla cybersäkerhetsincidenter vilka har en betydande inverkan på tillhandahållandet av deras tjänster enligt 3 mom. (betydande cybersäkerhetsincidenter). När så är lämpligt ska en berörd verksamhetsutövare utan onödigt dröjsmål underrätta användarna av deras tjänster om betydande cybersäkerhetsincidenter vilka sannolikt inverkar negativt på tjänsternas tillhandahållande. Verksamhetsutövaren ska bland annat rapportera information vilken gör det möjligt för landskapsregeringen att fastställa cybersäkerhetsincidentens eventuella gränsöverskridande verkningar.

Verksamhetsutövaren ska även, i tillämpliga fall, utan onödigt dröjsmål underrätta de användare av deras tjänster vilka kan påverkas av ett betydande cyberhot om eventuella åtgärder eller avhjälpande arrangemang vilka dessa användare kan vidta som svar på hotet. När så är lämpligt ska verksamhetsutövaren även informera användare om det betydande cyberhotet.

En cybersäkerhetsincident ska anses vara betydande om:

- 1) den har orsakat eller kan orsaka allvarliga driftsstörningar för tjänsterna eller ekonomiska förluster för verksamhetsutövaren, eller
- 2) den har påverkat eller kan påverka andra fysiska eller juridiska personer genom att vålla betydande materiell eller immateriell skada.

Vid rapportering enligt 1 mom. ska verksamhetsutövaren lämna följande till landskapsregeringen:

1) utan onödigt dröjsmål och under alla omständigheter inom 24 timmar efter att ha fått kännedom om den betydande cybersäkerhetsincidenten, en tidig varning vilken i tillämpliga fall ska ange om den betydande cybersäkerhetsincidenten misstänks ha orsakats av olagliga eller avsiktligt skadliga handlingar eller kan ha gränsöverskridande verkningar,

2) utan onödigt dröjsmål och under alla omständigheter inom 72 timmar efter att ha fått kännedom om den betydande cybersäkerhetsincidenten, en incidentrapport vilken, i tillämpliga fall, ska uppdatera den information vilken avses i 1 punkten och ange en inledande bedömning av den betydande cybersäkerhetsincidenten, dess allvarlighetsgrad och konsekvenser samt, i förekommande fall, angreppsindikatorer,

3) på begäran av landskapsregeringen, en delrapport om relevanta statusuppdateringar,

4) senast en månad efter inlämningen av den incidentrapport vilken avses i 2 punkten, en slutrapport vilken ska innehålla följande:

- a) en detaljerad beskrivning av cybersäkerhetsincidenten,
- b) den typ av hot eller grundorsak vilken sannolikt har utlöst cybersäkerhetsincidenten,
- c) tillämpade och pågående begränsande åtgärder, och
- d) i tillämpliga fall, cybersäkerhetsincidentens gränsöverskridande verkningar, och

5) i händelse av en pågående cybersäkerhetsincident vid tidpunkten för inlämnandet av den slutrapport vilken avses i 4 punkten, en lägesrapport vid den tidpunkten och en slutrapport inom en månad efter det att den har hantierat cybersäkerhetsincidenten.

En verksamhetsutövare vilken är tillhandahållare av betrodda tjänster ska, genom undantag från 4 mom. 2 punkten, när det gäller betydande

cybersäkerhetsincidenter vilka påverkar tillhandahållandet av de betrodda tjänsterna, utan onödigt dröjsmål och under alla omständigheter inom 24 timmar efter att ha fått kännedom om en betydande cybersäkerhetsincident, avge en incidentrapport till landskapsregeringen.

Landskapsregeringen kan genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om formen för och innehållet i cybersäkerhetsincidentrapportering enligt 1–5 mom.

22 §

Frivillig rapportering

Frivillig rapportering, utöver den rapportering vilken föreskrivs i 21 §, kan avges till landskapsregeringen av:

1) väsentliga och viktiga verksamhetsutövare, avseende på cybersäkerhetsincidenter, cyberhot och tillbud, och

2) andra verksamhetsutövare än de vilka avses i 1 punkten, oberoende av om de omfattas av denna lag, avseende betydande cybersäkerhetsincidenter, cyberhot och tillbud.

23 §

Europeiska ordningar för cybersäkerhetscertifiering

En väsentlig eller viktig verksamhetsutövare ska sträva efter att använda särskilda IKT-produkter, IKT-tjänster och IKT-processer, vilka har utvecklats av verksamhetsutövaren eller har upphandlats från tredje parter, vilka är certifierade enligt europeiska ordningar för cybersäkerhetscertifiering vilka har antagits i enlighet med artikel 49 i cybersäkerhetsakten.

En väsentlig eller viktig verksamhetsutövare ska sträva efter att använda kvalificerade betrodda tjänster.

24 §

Standarder

En väsentlig eller viktig verksamhetsutövare ska sträva efter att i förekommande fall använda tillämpliga europeiska och internationella standarder och tekniska specifikationer av relevans för säkerheten i dess nätverks- och informationssystem.

6 kap.

Cyberkrishanteringsmyndighet och enhet för hantering av cybersäkerhetsincidenter

25 §

Cyberkrishanteringsmyndighet

Landskapsregeringen är cyberkrishanteringsmyndighet enligt denna lag och ansvarar därmed för hanteringen av storskaliga cybersäkerhetsincidenter och kriser.

Landskapsregeringen ska identifiera vilka kapaciteter, tillgångar och förfaranden på Åland som kan nyttjas i händelse av en cybersäkerhetskris.

26 §

Enhet för hantering av cybersäkerhetsincidenter

Landskapsregeringen är enhet för hantering av cybersäkerhetsincidenter enligt denna lag och ansvarar därmed för hanteringen av cybersäkerhetsincidenter på Åland.

Landskapsregeringen ska ha tillgång till en lämplig, säker och motståndskraftig kommunikations- och informationsinfrastruktur för utbyte av information med väsentliga och viktiga verksamhetsutövare och andra relevanta intressenter, för vilket ändamål landskapsregeringen bidra till införandet av säkra verktyg för informationsutbyte.

Landskapsregeringen ska samarbeta och, när det är lämpligt, utbyta relevant information om cybersäkerhet med sektoriella eller sektorsövergripande grupper av väsentliga och viktiga verksamhetsutövare.

Landskapsregeringen ska delta i sakkunnigbedömningar.

Landskapsregeringen kan genom rikets ansvariga myndighet upprätta samarbetsförbindelser med tredjeländers nationella enheter för hantering av cybersäkerhetsincidenter och utbyta relevant information med dem.

Landskapsregeringen kan genom rikets ansvariga myndighet samarbeta med tredjeländers nationella enheter för hantering av cybersäkerhetsincidenter eller motsvarande organ, särskilt i syfte att ge dem cybersäkerhetsstöd.

27 §

Krav på enheten för hantering av cybersäkerhetsincidenter och dess uppgifter

Landskapsregeringen ska, i egenskap av enhet för hantering av cybersäkerhetsincidenter, uppfylla följande krav:

1) landskapsregeringen ska säkerställa en hög nivå av tillgänglighet till sina kommunikationskanaler genom att undvika felkritiska systemdelar och ska kunna kontaktas och kontakta andra när som helst och på flera olika sätt och den ska tydligt ange kommunikationskanalerna och underrätta användargrupper och samarbetspartner om dessa,

2) landskapsregeringens lokaler och de informationssystem vilka den använder sig av ska vara belägna på säkra platser,

3) landskapsregeringen ska ha ett ändamålsenligt system för handläggning och dirigering av förfrågningar,

4) landskapsregeringen ska säkerställa verksamhetens konfidentialitet och trovärdighet,

5) landskapsregeringen ska ha tillräckligt med personal för att säkerställa att dess tjänster är ständigt tillgängliga och ska säkerställa att personalen har fått lämplig utbildning,

6) landskapsregeringen ska utrustas med redundanta system och reservlokaler för att säkerställa kontinuiteten i dess tjänster, och

7) landskapsregeringen ska delta i relevanta internationella samarbetsgrupper och nätverk.

Landskapsregeringen ska, i egenskap av enhet för hantering av cybersäkerhetsincidenter, ha följande uppgifter:

1) övervakning och analys av cyberhot, sårbarheter och cybersäkerhetsincidenter på landskapsnivå och, på begäran, tillhandahållande av stöd till berörda väsentliga och viktiga verksamhetsutövare avseende realtidsövervakning eller nära realtidsövervakning av deras nätverks- och informationssystem,

2) tillhandahållande av tidiga varningar, larm, meddelanden och spridning av information till väsentliga och viktiga verksamhetsutövare samt till andra relevanta intressenter om cyberhot, sårbarheter och cybersäkerhetsincidenter, om möjligt i nära realtid,

3) vidtagande av åtgärder till följd av cybersäkerhetsincidenter och, i tillämpliga fall, tillhandahållande av stöd till berörda väsentliga och viktiga verksamhetsutövare,

4) insamling och analys av forensiska uppgifter och tillhandahållande av dynamisk risk- och incidentanalys och situationsmedvetenhet när det gäller cybersäkerhet,

5) på begäran av en väsentlig eller viktig verksamhetsutövare, tillhandahållande av en proaktiv skanning av verksamhetsutövarens nätverks- och informationssystem i syfte att upptäcka sårbarheter med en potentiellt betydande påverkan,

6) deltagande i CSIRT-nätverket och ömsesidigt bistånd i enlighet med dess kapacitet och befogenheter till andra medlemmar i CSIRT-nätverket på deras begäran, och

7) bidragande till införandet av säkra verktyg för informationsutbyte enligt 25 § 2 mom.

Landskapsregeringen kan utföra en proaktiv, icke-inkräktande skanning av väsentliga och viktiga verksamhetsutövares allmänt tillgängliga nätverks- och informationssystem, i syfte att upptäcka sårbara eller osäkert konfigurerade nätverks- och informationssystem och informera berörda verksamhetsutövare. Skanningen får dock inte ha någon negativ inverkan på hur en verksamhetsutövares tjänster fungerar.

Landskapsregeringen kan, när den utför de uppgifter vilka avses 2 mom., prioritera särskilda uppgifter på grundval av en riskbaserad metod

Landskapsregeringen ska upprätta samarbetsförbindelser med relevanta intressenter inom den privata sektorn i syfte att uppnå lagens syfte.

Landskapsregeringen ska, för att underlätta det samarbete vilka avses i 5 mom., främja antagande och användning av gemensamma eller standardiserade metoder, klassificeringssystem och taxonomier när det gäller förfaranden för incidenthantering, och krishantering.

7 kap.

Landskapsregeringens informationsansvar

28 §

Arrangemang för informationsutbyte

Landskapsregeringen ska underlätta frivilligt informationsutbyte om motståndskraft mellan kritiska verksamhetsutövare, särskilt i fråga om sekretessbelagd och känslig information, konkurrens och skydd av personuppgifter.

Landskapsregeringen ska förenkla rapportering enligt 21 och 22 §§ genom tekniska medel.

Landskapsregeringen ska säkerställa att väsentliga eller viktiga verksamhetsutövare och, i relevanta fall, andra relevanta verksamhetsutövare vilka inte omfattas av denna lags tillämpningsområde, på frivillig basis har möjlighet att utbyta relevant information om cybersäkerhet sinsemellan, om sådant informationsutbyte:

1) syftar till att förebygga, upptäcka, reagera på eller återhämta sig från cybersäkerhetsincidenter eller begränsa deras inverkan, och

2) höjer cybersäkerhetsnivån.

Landskapsregeringen ska säkerställa att informationsutbyte sker inom grupper av väsentliga och viktiga verksamhetsutövare, och i relevanta fall, deras leverantörer eller tjänsteleverantörer, vilket med hänsyn till den potentiellt känsliga karaktären hos den information vilken utbyts ska genomföras med hjälp av arrangemang för informationsutbyte om cybersäkerhet.

Landskapsregeringen ska underlätta inrättandet av de arrangemang för informationsutbyte om cybersäkerhet vilka avses i 4 mom. Landskapsregeringen kan, i samband med fastställandet av närmare bestämmelser om myndigheters deltagande i sådana arrangemang, införa villkor för den information vilken tillgängliggörs av landskapsregeringen. Landskapsregeringen ska erbjuda stöd för tillämpningen av sådana arrangemang i enlighet med de riktlinjer för att stödja ett frivilligt informationsutbyte om cybersäkerhet vilka ingår i den nationella strategin för cybersäkerhet.

En verksamhetsutövare ska underrätta landskapsregeringen om sitt deltagande i de arrangemang för informationsutbyte om cybersäkerhet vilka avses i 3 mom. när de ingår i sådana arrangemang eller, om de utträder ur sådana arrangemang, när utträdet får verkan.

29 §

Informationsansvar vid incidenter

Landskapsregeringen ska genom ansvarig riksmyndighet, om en incident hos en kritisk verksamhetsutövare har eller kan ha en betydande påverkan på kontinuiteten i tillhandahållet av samhällsviktiga tjänster i minst sex medlemsstater i Europeiska unionen, anmäla incidenten till kommissionen.

Landskapsregeringen ska genom Finlands gemensamma kontaktpunkt, på grundval av den information vilken en kritisk verksamhetsutövare lämnar i sin incidentrapport, informera gemensamma kontaktpunkter i andra medlemsstater i Europeiska unionen vilka påverkas, om incidenten har eller kan ha en betydande påverkan på kritiska verksamhetsutövare och kontinuiteten i tillhandahållandet av samhällsviktiga tjänster i en eller flera andra medlemsstater.

Landskapsregeringen ska, så snart som möjligt efter incidentrapportering enligt 16 §, tillhandahålla berörda kritisk verksamhetsutövare relevant uppföljningsinformation, inklusive information vilken skulle kunna hjälpa den att reagera ändamålsenligt på incidenten i fråga.

Landskapsregeringen ska informera allmänheten om incidenter om den bedömer att det skulle ligga i allmänhetens intresse.

30 §

Informationsansvar vid cybersäkerhetsincidenter

Landskapsregeringen ska mottaga och hantera rapportering om betydande cybersäkerhetsincidenter enligt 21 § och cybersäkerhetsincidenter, cyberhot och tillbud enligt 22 §.

Landskapsregeringen ska informera Finlands gemensamma kontaktpunkt om de rapporter om cybersäkerhetsincidenter, cyberhot och tillbud vilka inkommer.

Landskapsregeringen ska, utan onödigt dröjsmål och om möjligt inom 24 timmar från mottagandet av den tidiga varning vilken avses i 21 § 4 mom. 1 punkten, lämna ett svar till en rapporterande verksamhetsutövare och om en betydande cybersäkerhetsincident misstänks vara av brottslig art ska vägledning om brottsanmälan tillhandahållas.

Landskapsregeringen kan genom Finlands gemensamma kontaktpunkt vidarebefordra rapporter vilka har mottagits i enlighet med 21 § 1 mom. till de gemensamma kontaktpunkterna i andra berörda medlemsstater i Europeiska unionen.

Landskapsregeringen ska vid en gränsöverskridande eller sektorsövergripande betydande cybersäkerhetsincident se till att Finlands gemensamma kontaktpunkt i god tid förses med relevant information vilken har rapporterats till myndigheten i enlighet med 21 § 4 och 5 mom.

Landskapsregeringen ska, när så är lämpligt, samt särskilt om den betydande cybersäkerhetsincidenten berör två eller flera andra medlemsstater i Europeiska unionen, utan onödigt dröjsmål och genom Finlands gemensamma kontaktpunkt informera enheter för hantering av cybersäkerhetsincidenter i andra medlemsstater och Enisa om en betydande cybersäkerhetsincident. Informationen ska åtminstone inbegripa den vilken har mottagits i enlighet med 21 § 4 mom., med bevarande av verksamhetsutövares säkerhets- och affärsintressen samt den tillhandahållna informationens konfidentialitet.

Landskapsregeringen kan, om allmänhetens medvetenhet är nödvändig för att förhindra eller hantera en betydande cybersäkerhetsincident, eller om information om en betydande cybersäkerhetsincident på annat sätt ligger i allmänhetens intresse, efter samråd med en berörd verksamhetsutövare, informera allmänheten om en betydande cybersäkerhetsincident eller ålägga den berörda verksamhetsutövaren att göra detta.

Landskapsregeringen ska även behandla frivillig rapportering enligt 22 § i enlighet med de förfaranden vilka anges i 3–7 mom., med givande av företräde åt behandling av obligatorisk rapportering framför frivillig sådan.

Landskapsregeringen ska, vid behov, informera Finlands gemensamma kontaktpunkt om frivillig rapportering vilken har mottagits och samtidigt säkerställa att informationen från rapporterande verksamhetsutövare förblir konfidentiell och skyddas på lämpligt sätt. Utan att det påverkar förebyggande, utredning, avslöjande och lagföring av brott medför inte frivillig rapportering ett ökat ansvar för en rapporterande verksamhetsutövare.

8 kap.

Tillsyn och efterlevnadskontroll

31 §

Tillsynsmyndighet

Landskapsregeringen är tillsynsmyndighet enligt denna lag.

Landskapsregeringen ska agera självständigt och oberoende i sin roll som tillsynsmyndighet.

32 §

Stöd till samt samråd, samarbete och informationsutbyte med verksamhetsutövare om motståndskraft

Landskapsregeringen ska stödja kritiska verksamhetsutövare att stärka deras motståndskraft.

Landskapsregeringen ska samråda, samarbeta och utbyta information och god praxis om motståndskraft med kritiska verksamhetsutövare och relevanta berörda parter.

33 §

Myndighetssamråd och samarbete

Landskapsregeringen ska, när så är lämpligt, samråda och samarbeta om motståndskraft med andra relevanta nationella myndigheter.

Landskapsregeringen ska genom ansvarig riksmyndighet, när så är lämpligt, samråda om motståndskraft med tillsynsmyndigheter i andra medlemsstater i Europeiska unionen, i syfte att säkerställa att lagstiftningen tillämpas på ett konsekvent sätt och att stärka kritiska verksamhetsutövares motståndskraft samt, om möjligt, minska deras administrativa börda. Sådana samråd ska i synnerhet äga rum avseende kritiska verksamhetsutövare vilka:

1) använder kritisk infrastruktur vilken är fysiskt sammankopplad mellan två eller fler medlemsstater,

2) ingår i företagsstrukturer vilka är sammankopplade eller sammanlänkade med kritiska verksamhetsutövare i andra medlemsstater, eller

3) har identifierats som kritiska verksamhetsutövare i en medlemsstat och tillhandahåller samhällsviktiga tjänster till eller i andra medlemsstater.

Landskapsregeringen ska genom företrädare delta i EU-CyCLONe samt, vid behov med säkerhetsgodkännande, i gruppen för kritiska entiteters motståndskrafts arbete.

Landskapsregeringen ska samarbeta med Finlands gemensamma kontaktpunkt, enhet för hantering av it-säkerhetsincidenter och tillsynsmyndigheter när det gäller fullgörandet av dess skyldigheter enligt denna lag och cybersäkerhetslagen.

Landskapsregeringen ska, i syfte att säkerställa att dess uppgifter och skyldigheter om cybersäkerhet utförs på ett effektivt sätt och i den utsträckning det är möjligt samt på ett lämpligt sätt, samarbeta med Finlands tillsynsmyndigheter, brottsbekämpande myndigheter, dataskyddsmyndigheter, Transport- och kommunikationsverket och Finansinspektionen jämte andra

relevanta nationella tillsynsmyndigheter enligt sektorsspecifika unionsrättsakter.

Landskapsregeringen ska regelbundet utbyta information i fråga om cybersäkerhet med Transport- och kommunikationsverket och Finansinspektionen, även när det gäller relevanta cybersäkerhetsincidenter och cyberhot.

Landskapsregeringen ska samarbeta med Finansinspektionen och ska informera det tillsynsforum vilket har inrättats enligt artikel 32.1 i förordningen för digital operativ motståndskraft för finanssektorn när den utövar tillsyns- och efterlevnadskontroll gentemot en väsentlig eller viktig verksamhetsutövare vilken även har identifierats som en kritisk tredjepartsleverantör av IKT-tjänster enligt artikel 31 i den förordningen.

34 §

Rådgivande uppdrag

Landskapsregeringen kan genom ansvarig riksmyndighet begära att kommissionen anordnar ett rådgivande uppdrag för en kritisk verksamhetsutövare, enligt följande:

1) med en berörd verksamhetsutövares samtycke, i syfte att tillhandahålla rådgivning avseende uppfyllandet av dess skyldigheter enligt 4 kap., eller

2) i syfte att bedöma de åtgärder vilka en kritisk verksamhetsutövare av särskild europeisk betydelse belägen på Åland eller vilken tillhandahåller en samhällsviktig tjänst till eller på Åland, har vidtagit.

Landskapsregeringen ska, på begäran från kommissionen, eller av behöriga myndigheter i en eller flera medlemsstater i Europeiska unionen till eller i vilka en kritisk verksamhetsutövare av särskild europeisk betydelse samhällsviktiga tjänst tillhandahålls av en verksamhetsutövare belägen på Åland, genom ansvarig riksmyndighet tillhandahålla följande information till kommissionen:

1) relevanta delar av verksamhetsutövarens riskbedömning,

2) en förteckning över relevanta åtgärder vilka har vidtagits för att öka verksamhetsutövarens motståndskraft, och

3) de tillsyns- och efterlevnadskontrollåtgärder vilka landskapsregeringen har vidtagit avseende verksamhetsutövaren.

Landskapsregeringen ska analysera den rapport vilken ett rådgivande uppdrag avger över ett uppdrag enligt 1 mom. 2 punkten, genom ansvarig riksmyndighet ge kommissionen råd om huruvida den berörda verksamhetsutövaren uppfyller sina skyldigheter enligt 4 kap. och, i förekommande fall, vilka åtgärder vilka skulle kunna vidtas för att förbättra verksamhetsutövarens motståndskraft.

Landskapsregeringen ska ta vederbörlig hänsyn till kommissionens yttrande över ett rådgivande uppdrags rapport och genom ansvarig riksmyndighet lämna information till kommissionen och behöriga myndigheter i de medlemsstater i Europeiska unionen till eller i vilka den samhällsviktiga tjänsten tillhandahålls om åtgärder vilka den har vidtagit i enlighet med yttrandet.

Landskapsregeringen ska genom ansvarig riksmyndighet, vid samråd med kommissionen och i samband med anordnande av rådgivande uppdrag enligt 1 mom. 2 punkten, föreslå expertkandidater från Åland för deltagande i det rådgivande uppdraget.

Landskapsregeringen ska genom ansvarig riksmyndighet, för det fall att ett rådgivande uppdrag har ägt rum på Åland, informera gruppen för kritiska entiteters motståndskraft om de viktigaste resultaten av det rådgivande uppdraget och de tillvaratagna erfarenheterna, i syfte att underlätta ett ömsesidigt lärande.

35 §

Sakkunnigbedömning

Landskapsregeringen kan, på grundval av NIS-samarbetsgruppens fastställda metoder, utse cybersäkerhetsexperter för deltagande vid en sakkunnigbedömning.

Landskapsregeringen ska genom ansvarig riksmyndighet informera kommissionen, Enisa, NIS-samarbetsgruppen och behöriga myndigheter i andra medlemsstater i Europeiska unionen om alla risker för intressekonflikter vilka rör dess utsedda cybersäkerhetsexperter innan en sakkunnigbedömning inleds.

För det fall att Åland är föremål för en sakkunnigbedömning ska följande gälla:

1) landskapsregeringen kan identifiera särskilda frågor av gränsöverskridande eller sektorsövergripande karaktär,

2) landskapsregeringen ska genom ansvarig riksmyndighet, innan en sakkunnigbedömning inleds informera behöriga myndigheter i deltagande medlemsstater om omfattningen av sakkunnigbedömningen, inbegripet de särskilda frågor vilka har identifierats enligt 1 punkten,

3) landskapsregeringen kan, innan en sakkunnigbedömning inleds, genomföra en självuppskattning av de granskade aspekterna och tillhandahålla den till de utsedda cybersäkerhetsexperterna,

4) landskapsregeringen ska förse utsedda cybersäkerhetsexperter med den information vilken krävs för sakkunnigbedömningen, utan att det påverkar skyddet av sekretessbelagda uppgifter samt skyddet av väsentliga allmänna intressen,

5) landskapsregeringen kan genom ansvarig riksmyndighet, av vederbörligen motiverade skäl, invända mot utnämningen av en särskild cybersäkerhetsexpert, vilket ska meddelas den andra medlemsstatens utseende behöriga myndighet,

6) landskapsregeringen kan genom ansvarig riksmyndighet lämna synpunkter på ett utkast till en cybersäkerhetsexperts rapport vilken berör Åland, vilka ska bifogas till rapporten, och

7) landskapsregeringen kan besluta att offentliggöra sin rapport eller en redigerad version av den.

36 §

Tillsyn och efterlevnadskontroll av kritiska verksamhetsutövare

Landskapsregeringen kan vid tillsyn av en kritisk verksamhetsutövare vidta följande tillsynsåtgärder:

1) genomföra inspektioner på plats av kritisk infrastruktur och lokaler, vilka nyttjas för att tillhandahålla en samhällsviktig tjänst, och tillsyn på distans av vidtagna åtgärder för motståndskraft,

2) utföra eller beställa säkerhetsrevisioner, och

3) förelägga verksamhetsutövaren att, inom en rimlig tidsfrist, lämna nödvändig information för att landskapsregeringen ska kunna bedöma vidtagna åtgärder för motståndskraft och bevis på att åtgärderna faktiskt har genomförts.

Landskapsregeringen kan vid konstaterade brister eller överträdelse av skyldigheter enligt 4 kap. vid efterlevnadskontroll av en kritisk verksamhetsutövare, med hänsyn tagen till överträdelsens allvarlighet, förelägga verksamhetsutövaren att, inom en rimlig tidsfrist, vidta nödvändiga och proportionerliga åtgärder för att avhjälpa brister eller överträdelser och att lämna information om vidtagna åtgärder.

37 §

Allmän inriktning på tillsyn och efterlevnadskontroll av väsentliga och viktiga verksamhetsutövare

Landskapsregeringen ska på ett ändamålsenligt sätt övervaka och vidta de tillsyns- och efterlevnadskontrollåtgärder vilka krävs för att säkerställa att väsentliga och viktiga verksamhetsutövare efterlever denna lag.

Landskapsregeringen kan prioritera tillsyn och fastställa tillsynsmetoder vilka möjliggör att vid utövandet av dess tillsynsuppgifter prioritera uppgifter enligt en riskbaserad bedömning.

Landskapsregeringen ska ha ett nära samarbete med Datainspektionen och Dataombudsmannens byrå när den behandlar cybersäkerhetsincidenter vid väsentliga eller viktiga verksamhetsutövare vilka medför personuppgiftsincidenter.

Landskapsregeringens vidtagna tillsyns- och efterlevnadskontrollåtgärder ska vara effektiva, proportionerliga och avskräckande, med beaktande av omständigheterna i varje enskilt fall. I fråga om efterlevnadskontrollåtgärder ska åtminstone vederbörlig hänsyn tas till följande omständigheter:

1) överträdelsens allvar och betydelsen av de bestämmelser vilka har överträtts, varav följande alltid ska anses utgöra en allvarlig överträdelse:

- a) upprepade överträdelser,
- b) underlåtenhet att rapportera om eller avhjälpa betydande cybersäkerhetsincidenter,
- c) underlåtenhet att avhjälpa brister enligt bindande instruktioner eller föreläggande från landskapsregeringen,
- d) förhindrande av revisioner eller övervakningsverksamhet, och
- e) tillhandahållande av falsk eller grovt felaktig information,

2) överträdelsens varaktighet,
 3) eventuella tidigare relevanta överträdelser,
 4) den materiella eller immateriella skada vilken har uppstått, effekter på andra tjänster och det antal användare som berörs,

5) uppsåt eller oaktsamhet,
 6) de skadeförebyggande och begränsande åtgärder vilka har vidtagits,
 7) efterlevnad av godkända uppförandekoder eller godkända certifieringsmekanismer, och

8) i vilken utsträckning ansvariga fysiska eller juridiska personer samarbetar med landskapsregeringen.

Landskapsregeringen ska utförligt motivera sina efterlevnadskontrollåtgärder och innan sådana åtgärder vidtas ska landskapsregeringen underrätta den berörda verksamhetsutövaren om dess preliminära slutsatser och bereda den en rimlig tidsfrist för att lämna synpunkter på dessa, förutom i vederbörligen motiverade fall, i vilka omedelbara åtgärder för att förhindra eller reagera på cybersäkerhetsincidenter skulle förhindras.

38 §

Tillsyn och efterlevnadskontroll av väsentliga verksamhetsutövare

Landskapsregeringen kan vid tillsyn av en väsentlig verksamhetsutövare vidta följande tillsynsåtgärder:

1) genomföra inspektioner på plats av lokaler och tillsyn på distans av vidtagna åtgärder för cybersäkerhet,

2) utföra eller beställa regelbundna och riktade säkerhetsrevisioner,

3) utföra ad hoc-revisioner och säkerhetsskanningar, och

4) förelägga verksamhetsutövaren att, inom en rimlig tidsfrist, lämna nödvändig information för att landskapsregeringen ska kunna bedöma vidtagna åtgärder för cybersäkerhet, lämna tillgång till nödvändiga uppgifter, handlingar och information för att landskapsregeringen ska kunna utföra sina tillsynsuppgifter, och bevis på genomförandet av cybersäkerhetsstrategier.

Landskapsregeringen kan vid konstaterade brister eller överträdelser vid efterlevnadskontroll av en väsentlig verksamhetsutövare vidta följande efterlevnadskontrollåtgärder:

- 1) utfärda en skriftlig varning till verksamhetsutövaren,
- 2) anta om bindande instruktioner eller förelägga verksamhetsutövaren att avhjälpa konstaterade brister eller överträdelser,
- 3) ålägga verksamhetsutövaren att upphöra med handlingssätt vilka utgör en överträdelse och att avstå ifrån att upprepa dessa,
- 4) ålägga verksamhetsutövaren att säkerställa att nödvändiga åtgärder för cybersäkerhet vidtas eller rapporteringsskyldigheter fullföljs,
- 5) ålägga verksamhetsutövaren att, inom en rimlig tidsfrist, genomföra de rekommendationer vilka har lämnats till följd av en säkerhetsrevision,
- 6) ålägga verksamhetsutövaren att informera de fysiska eller juridiska personer vilka potentiellt kan beröras av ett betydande cyberhot om hotets karaktär och om eventuella skyddsåtgärder eller avhjälpan åtgärder vilka dessa kan vidta som svar på hotet,
- 7) ålägga verksamhetsutövaren att offentliggöra närmare information om dess överträdelser,
- 8) utse en övervakningsansvarig, med väl definierade uppgifter och under en fastställd tidsperiod, i syfte att övervaka verksamhetsutövarens efterlevnad, och
- 9) påföra verksamhetsutövaren en administrativ påföljdssavgift.

Landskapsregeringen kan, om efterlevnadskontrollåtgärder enligt 2 mom. 1–5 punkterna är ineffektiva, fastställa en tidsfrist inom vilken verksamhetsutövaren ska ha vidtagit nödvändiga åtgärder för att avhjälpa konstaterade brister eller uppfylla landskapsregeringens krav.

Landskapsregeringen kan, om en enskild väsentlig verksamhetsutövare underlåter att vidta förelagda åtgärder inom en fastställd tidsfrist enligt 3 mom., fram till dess att föreläggandet har efterföljts vidta följande ytterligare efterlevnadskontrollåtgärder:

- 1) besluta att för viss tid, dock högst fem år, upphäva verksamhetsutövarens koncession, tillstånd eller certifiering, för en del av eller samtliga relevanta tjänster eller verksamheter, och
- 2) besluta att för viss tid, dock högst fem år, förbjuda en fysisk person att vara verksam som ledamot eller ersättare i en styrelse eller förvaltningsråd, verkställande direktör eller i annan därmed jämförbar ställning vid verksamhetsutövaren.

39 §

Tillsyn och efterlevnadskontroll av viktiga verksamhetsutövare

Landskapsregeringen ska, när den får bevis för, indikationer på eller information om att en viktig verksamhetsutövare underlåter att fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag, vid behov vidta tillsyns- och efterlevnadskontrollåtgärder i efterhand.

Landskapsregeringen kan vid tillsyn av en viktig verksamhetsutövare vidta följande tillsynsåtgärder, vidta motsvarande tillsynsåtgärder enligt 38 § 1 mom., med undantag för regelbundna säkerhetsrevisioner och ad hoc-revisioner enligt 2 och 3 punkterna.

Landskapsregeringen kan vid konstaterade brister eller överträdelser vid efterlevnadskontroll av en viktig verksamhetsutövare vidta motsvarande efterlevnadskontrollåtgärder enligt 38 § 2 mom., med undantag för utseende av en övervakningsansvarig enligt 8 punkten.

40 §

Rätt att få information

Landskapsregeringen har trots sekretessbestämmelser och andra begränsningar vilka gäller utlämnande av information rätt att av en

verksamhetsutövare få den information vilken är nödvändig för att landskapsregeringen ska kunna utföra sina tillsynsuppgifter och övriga uppgifter enligt denna lag.

Landskapsregeringen ska i begäran om information ange syftet med begäran och precisera den begärda informationen. Informationen ska lämnas ut utan dröjsmål, i den form vilken landskapsregeringen har begärt och avgiftsfritt.

Landskapsregeringen har trots sekretessbestämmelser och andra begränsningar rätt att till Finlands gemensamma kontaktpunkter, enhet för hantering av it-säkerhetsincidenter och tillsynsmyndigheter lämna ut den information vilken är nödvändig för att de ska kunna utföra sina uppgifter enligt cybersäkerhetslagen och lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft.

41 §

Inspektioner

Landskapsregeringen kan utföra inspektioner på plats av kritiska, väsentliga och viktiga verksamhetsutövare inbegripande den kritiska infrastruktur och de lokaler som kritiska verksamhetsutövare använder för att tillhandahålla sina samhällsviktiga tjänster, i syfte att tillse att skyldigheterna enligt denna lag eller beslut fattade med stöd av denna lag fullgörs.

Landskapsregeringen har i samband med en inspektion rätt att på tillsynsobjektet få tillträde till alla fastigheter, byggnader, lokaler, kommunikationsnät, nätverks- och informationssystem och andra system vilka är nödvändiga för inspektionen samt andra utrymmen. En inspektion får dock inte ske i utrymmen vilka är avsedda för boende av permanent natur.

Landskapsregeringen har vid inspektion rätt att trots sekretessbestämmelser eller andra begränsningar få redogörelser för och få granska den information och de handlingar, maskinvaror, programvaror, utförda åtgärder och andra säkerhetsarrangemang vilka krävs av verksamhetsutövare enligt denna lag och vilka är nödvändiga för utförandet av tillsynsuppgiften, utförandet av behövliga tester och mätningar samt för att granska de säkerhetsarrangemang vilka verksamhetsutövaren har genomfört.

Landskapsregeringen kan, om det är nödvändigt på grund av inspektionens art eller av tekniska orsaker vilka har samband med den, begära att en annan myndighet förrättar inspektionen eller vid inspektionen anlita en annan myndighet, annat bedömningsorgan eller annan utomstående expert. De vilka förrättar inspektionen och vilka deltar i denna ska ha sådan utbildning och erfarenhet vilken behövs för att utföra inspektionen. På utomstående experter tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de sköter uppgifter enligt denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar återfinns i skadeståndslagen (FFS 412/1974).

På förfarandet vid inspektioner i övrigt tillämpas vad som i 34 § i förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland föreskrivs om inspektion.

42 §

Internationell handräckning

Landskapsregeringen ska vid tillsyn och efterlevnadskontroll av en gränsoverskridande väsentlig eller viktig verksamhetsutövare vid behov samarbeta med och bistå andra berörda medlemsstaters tillsynsmyndigheter, åtminstone i följande omfattning:

1) landskapsregeringen ska genom Finlands gemensamma kontaktpunkt informera och samråda om de tillsyns- och efterlevnadskontrollåtgärder vilka den har vidtagit,

2) landskapsregeringen kan begära att tillsyns- eller efterlevnadskontrollåtgärder vidtas, och

3) landskapsregeringen ska, efter mottagande av en motiverad begäran därom, tillhandahålla bistånd i form av information eller tillsynsåtgärder.

Landskapsregeringen kan inte avslå en begäran om bistånd enligt 1 mom. 3 punkten vilken riktas till den, med undantag för följande fall:

1) landskapsregeringen saknar behörighet att tillhandahålla det begärda biståndet,

2) det begärda biståndet står inte i proportion till landskapsregeringens tillsynsuppgifter, eller

3) begäran avser information eller innefattar åtgärder som, om den lämnas ut eller de vidtas, skulle strida mot väsentliga nationella säkerhetsintressen, allmän säkerhet eller försvar.

Landskapsregeringen ska, innan den avslår en begäran om bistånd enligt 1 mom. 3 punkten, genom Finlands gemensamma kontaktpunkt samråda med andra berörda tillsynsmyndigheter samt, på begäran av en av dem, även med kommissionen och Enisa.

Landskapsregeringen kan, när så är lämpligt, i samförstånd tillsammans med andra tillsynsmyndigheter vidta gemensamma tillsynsåtgärder.

43 §

Anmälan av överträdelser vilka utgör personuppgiftsincidenter

Landskapsregeringen ska, om den vid tillsyn eller efterlevnadskontroll gentemot väsentlig eller viktig verksamhetsutövare får kännedom om att en överträdelse av skyldigheter enligt 5 kap. även kan utgöra en personuppgiftsincident enligt den allmänna dataskyddsförordningen, utan onödigt dröjsmål anmäla saken till Datainspektionen eller, i tillämpliga fall, Dataombudsmannens byrå.

Landskapsregeringen ska, om den behöriga tillsynsmyndigheten enligt den allmänna dataskyddsförordningen är etablerad i en annan medlemsstat i Europeiska unionen, anmäla saken till Datainspektionen eller, i tillämpliga fall, Dataombudsmannens byrå.

44 §

Vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande

Landskapsregeringen kan förena ett beslut vilket den har fattat med stöd av denna lag med vite, hot om tvångsutförande eller, i tillämpliga fall, hot om avbrytande, för vilka landskapslagen (2008:10) om tillämpning i landskapet Åland av viteslagen tillämpas.

45 §

Administrativ påföljdsavgift

Landskapsregeringen kan genom beslut ålägga en enskild verksamhetsutövare, vilken uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot dess skyldigheter enligt denna lag, att erlagga en administrativ påföljdsavgift.

Landskapsregeringen ska i varje enskilt fall, när den fattar beslut om huruvida en väsentlig eller viktig verksamhetsutövare ska påföras en administrativ påföljdsavgift och vid bedömningen av avgiftsbeloppets storlek, ta vederbörlig hänsyn till samma omständigheter enligt 37 § 4 mom. som vid dess vidtagande av övriga efterlevnadskontrollåtgärder.

En administrativ påföljdsavgift vilken påförs en kritisk verksamhetsutövare ska som minst uppgå till minst 2 000 och som högst till 20 000 euro.

En administrativ påföljdsavgift vilken påförs en väsentlig verksamhetsutövare ska som högst uppgå till 10 000 000 euro eller 2 % av den totala globala årsomsättningen, under det föregående räkenskapsåret, för det företag vilket den väsentliga verksamhetsutövaren tillhör, beroende på vilken siffra som är högst.

En administrativ påföljdsavgift vilken påförs en viktig verksamhetsutövare ska som högst uppgå till 7 000 000 euro eller 1,4 % av den totala globala

årsomsättningen, under det föregående räkenskapsåret, för det företag vilket den viktiga verksamhetsutövaren tillhör, beroende på vilken siffra som är högst.

Landskapsregeringen ska, om påföljdskollegiet har beslutat att påföra en verksamhetsutövare en administrativ sanktionsavgift enligt den allmänna dataskyddsförordningen, inte påföra en väsentlig eller viktig verksamhetsutövare en administrativ påföljdssavgift för en överträdelse enligt 41 § och vilken följer av samma gärning.

46 §

Verkställighet av påföljdsavgift

Bestämmelser om verkställighet av påföljdsavgifter finns i lagen om verkställighet av böter (FFS 672/2002). En påföljdsavgift preskriberas när fem år har förflutit från den dag då det lagakraftvunna beslutet om avgiften meddelades.

47 §

Ändringsökande

En berörd verksamhetsutövare vilken inte är nöjd ett av landskapsregeringens beslut får söka ändring genom besvär hos Högsta förvaltningsdomstolen, på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (FFS 808/2019).

9 kap.

Särskilda bestämmelser

48 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den

Mariehamn den

L a n t r å d

Föredragande minister